T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
DOKTORA TEZİ

BALKAN SAVAŞLARINDAN SONRA BATI TRAKYA TÜRKLERİNİN SOSYO-KÜLTÜREL HAYATI VE EĞİTİM TARİHİ

PERVIN CHAIROULA

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. İLKER ALP

EDİRNE 2018

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
DOKTORA TEZİ

BALKAN SAVAŞLARINDAN SONRA BATI TRAKYA TÜRKLERİNİN SOSYO-KÜLTÜREL HAYATI VE EĞİTİM TARİHİ

PERVIN CHAIROULA

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. İLKER ALP

EDİRNE 2018

T.C.

TRAKYA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

.....TARİH.....

ANABİLİM DALI

DOKTORA TEZİ

..Pervin....CHAIROLLA..... tarafından hazırlanan "..Balkan ..Savaşlarından...Sonra..Batı..Trakya...Türklerinin...Sosyo-kültürel ..Hayatı...ve...Eğitim....Tarihi.....
....." konulu **Doktora** Tezi Savunma Sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin 33. - 34. maddeleri uyarınca ....12.../ ....10../ 201.8..., ...Cuma.....günü saat ..13.00'da..... yapılmış olup, tezin * ....KABUL.....EDİLMESİNE..... **OYBİRLİĞİ / ~~OYÇOKLUĞU~~** ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	KANAAT	İMZA
Prof. Dr. İlker ALP	Kabul edilmesine	
Prof. Dr. Ayşe HAYAPINAR	"Kabul Edilmesine"	
Dr. Öğr. Üyesi İbrahim KAMİL	Kabul edilmesine	
Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Kelağa	Kabul edilmesine	
Dr. Öğr. Üyesi Kader ÖZLEM	Kabul Edilmesine	

(*) Jüri üyelerinin, tezle ilgili kanaat açıklaması kısmında **"Kabul Edilmesine / Red Edilmesine / Düzeltilmesine"** seçeneklerinden birini tercih etmeleri gerekmektedir.

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

Referans No	10219323
Yazar Adı / Soyadı	PERVİN CHAİROULA
T.C.Kimlik No	99367114178
Telefon	5412237378
E-Posta	pervinc@hotmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	Balkan Savaşlarından Sonra Batı Trakya Türklerinin Sosyo-Kültürel Hayatı ve Eğitim Tarihi
Tezin Tercümesi	The Socio-Cultural Life and History of Education of the Western Thrace Turks after the Balkan Wars
Konu	Tarih = History
Üniversite	Trakya Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Tarih Anabilim Dalı
Bilim Dalı	
Tez Türü	Doktora
Yılı	2018
Sayfa	320
Tez Danışmanları	PROF. DR. İLKER ALP
Dizin Terimleri	Batı Trakya=Western Thrace ; Osmanlı Devleti=Ottoman State ; Türk eğitim tarihi=Turkish education history ; Etnik azınlık=Ethnic minority ; Balkanlar=Balkans
Önerilen Dizin Terimleri	

31.10.2018

İmza:.....

Tezin Adı: Balkan Savaşlarından Sonra Batı Trakya Türklerinin Sosyo-Kültürel Hayatı ve Eğitim Tarihi

Hazırlayan: Pervin CHAIROULA

ÖZET

Balkan yarımadasında, etnik, dini ve kültürel açıdan yaşanan karmaşa, Batı Trakya olarak adlandırılan, bugün Yunanistan sınırları içerisinde yer alan, bölgede de bariz bir şekilde etkili olmaktadır. Çalışmada, Balkan Savaşlarına kadar Osmanlı Devleti hâkimiyetinde olan bölgede, Lozan Barış Antlaşması'ndan sonra azınlık statüsünde yaşayan Türklerin hayatlarının her alanında yaşadığı sorunlar irdelenmektedir.

Balkan Savaşlarından sonra Batı Trakya Türklerinin Sosyo-Kültürel Hayatı ve Eğitim Tarihi konusu detaylarıyla ele alınmaktadır. Tarihi dönüm noktalarında uluslararası antlaşmalar ve ulusal yasalarla olduğu kadar, Türk-Yunan ilişkilerinin seyrine göre şekillenen azınlık hakları içindeki sosyal yaşam koşulları, kültürel hayat ve eğitimin geçirdiği evreler, Türk azınlığı özelinde ortaya konmaktadır. Dolayısıyla 1913'ten günümüze kadar geçen süreçte, Türk azınlığının sosyo-kültürel hayatı ve eğitim alanında yaşadıkları, karşılaştığı problemler, bu çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Karşılaşılan problemlere, azınlık, çoğunluk, Türkiye ve uluslararası kamuoyunun yaklaşımı bu çalışmada ele alınan konulardandır. Ayrıca Yunanistan'daki Türk azınlığının temel sorunları ve çözüm önerileri de bu çalışmada ortaya konmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Balkan Savaşları, Batı Trakya, Yunanistan, Türk Azınlık, Kültür, Sosyal Hayat, Uluslararası Antlaşmalar.

Name of Thesis: The Socio-Cultural Life and History of Education of the Western Thrace Turks after the Balkan Wars

Prepared by: Pervin CHAIROULA

ABSTRACT

In the Balkan peninsula, ethnic, religious and cultural confusion is obviously affecting the region, called Western Thrace, which is situated within the borders of Greece today. In the study, the problems of the Turks, who have been living as minority since the Peace Treaty of Lausanne in the region, which was dominated by the Ottoman Empire till the Balkan wars, are being examined.

The issue of Socio-Cultural Life and History of Education of the Western Thrace Turks after the Balkan Wars is discussed in detail. At the historical turning points, the social life conditions, the cultural life and the stages of education within the minority rights, which are shaped according to the international treaties and national laws as well as Turkish-Greek relations are revealed with special emphasis on Turkish minority. Therefore, the problems faced by the Turkish minority in the socio-cultural life and education in the period from 1913 until the present day constitute the basis of this work. One of the topics in this study is the approaches of the minority, the majority, Turkey and the international community towards the problems encountered. In addition, the main problems of the Turkish minority in Greece and the proposals for the solution are also revealed in this study.

Key Words: Balkan Wars, Western Thrace, Greece, Turkish Minority, Culture, Social Life, International Treaties.

TEŞEKKÜR

Bu tezin hazırlanmasında beni yönlendiren, yüreklendiren ve desteğini esirgemeyen değerli danışmanım Prof. Dr. İlker Alp hocama yürekten teşekkürlerimi sunuyorum.

Yine uzun ve meşakkatli bu çalışma esnasında bir kaç kişinin ayrıcalıklı desteği çalışmalarımıza kolaylık sağlamıştır.

Özellikle, eğitim hayatıma başlamamda bana ışık tutan, fakat çalışmanın tamamlanmasını göremeden vefat eden sevgili babamı rahmet ve minnetle anıyorum. Yine, bu yola çıkmamda beni daima yüreklendiren, manevi desteğini esirgemeyen ve kısa bir süre önce yitirdiğimiz değerli büyüğümüz, Batı Trakya Türkleri için canla başla mücadele veren Op. Dr. Erol Kaşifoğlu'nu rahmet ve minnetle anıyorum.

Tez çalışmalarımda kaynak bulmama yardımcı olan sevgili meslektaşım ve kardeşim Özer Hatip'e, fikir ve kaynak desteği için Hüseyin Bostancı'ya ve arkadaşım Mine Adalı'ya teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca, zengin arşivi ve kaynakları için Batı Trakya Azınlığı Kültür ve Eğitim Şirketi'ne (PEKEM - BAKEŞ) minnettarım.

Literatür taraması esnasında fikirlerini paylaşan, desteğini esirgemeyen ve beni daima yüreklendiren çok değerli dostum ve meslektaşım Züleyha Duban'a ve çalışmalarım esnasında tüm yaşadıklarımı benimle paylaşan, daima yanımda olan sevgili yeğenlerim Esra ve Emel İbram'a candan teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ÖZET I
ABSTRACT II
TEŞEKKÜR III
İÇİNDEKİLER IV
KISALTMALAR VII
EKLER LİSTESİ VIII
TABLOLAR LİSTESİ X
ŞEKİLLER LİSTESİ XI
GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

A.KAVRAMSAL ÇERÇEVE 4
1. Azınlık Kavramı 4
1.1. Azınlıkların Oluşumu 6
1.2. Azınlık Haklarının Tarihi Alt Yapısı 9
1.3. Azınlık – Çoğunluk İlişkileri ve Bazı Tanımlar 14
2. Sosyo-Kültürel Yapı 17
2.1. Kültür 19
2.2. Kimlik 20
2.2.1. Kültürel ve Milli Kimlik 24
B.KURAMSAL ÇERÇEVE 26
1. Asimilasyon Teorileri 26
2. Entegrasyon Teorisi 30
3. Ayrıştırma (Segregasyon) Politikası 31
4. Etnik Temizlik 32

İKİNCİ BÖLÜM
TARİHSEL SÜREÇTE BATI TRAKYA

A.COĞRAFİ KONUMU 34

B.TARİHÇESİ 35

C.DEMOGRAFİK YAPI 43

D.HUKUKİ ALT-YAPI 78

1.Lozan Barış Antlaşması Öncesi Hukuki Dayanaklar 78

1.1. 1830 Londra Protokolü 79

1.2. 1881 İstanbul Uluslararası Sözleşmesi 79

1.3. 1913 Atina Barış Antlaşması 80

1.4.1920 Yunanistan'daki Azınlıkların Korunmasına İlişkin Antlaşma - Yunan Sevr Antlaşması 83

1.5. 2345/1920 Sayı ve Tarihli Kanun 84

2. Lozan Barış Antlaşması'nın Getirdiği Statü 86

3. Lozan Barış Antlaşması Sonrası Hukuki Dayanaklar 87

3.1.1951 Tarihli Kültür Antlaşması 87

3.2.3065/1954 Sayılı Yasa (Mareşal Papagos Kanunu) 88

3.3. 1949 Tarihli Kral İradesi 89

3.4. 65/1967 Sayılı Genelge "Cemaat Heyetlerinin Adının 'Müslüman Emlâkini Tedvire Memur Heyet' Olarak Değiştirilmesi" 90

3.5.1091/1980 Tarihli Vakıflar Yasası 91

3.6.1920/1991 – "Müslüman Din Görevlileri Hakkında Yasa" 93

3.7.3536/2007 Sayı ve Tarihli Yasa (240 İmam yasası) 94

3.8.3647/2008 Sayı ve Tarihli Yasa (Vakıflar Yasası) 97

3.9.4115/2013 Sayı ve Tarihli Yasa (2013 Yılında Değiştirilmiş Şekliyle "Din Öğretmenleri Yasası") 100

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
BATI TRAKYA TÜRKLERİNİN SOSYO-KÜLTÜREL HAYATI

A.BATI TRAKYA TÜRKLERİNİN SOSYO-KARAKTERİSTİK ÖZELLİKLERİ 104
B.YUNAN HÜKÜMETLERİNİN AYRIŞTIRMA POLİTİKALARI 105
1.Trakya Eşgüdüm Komitesi 106
1.1. TEK Tutanaklarında Batı Trakya'ya Bakış 109
2. Pomak Türkleri ve Müslüman Romanları Türk Azınlıktan Koparma Çalışmaları 156
3. Yasak Bölge Uygulaması 186
4. Bir Etnik Temizleme Yaklaşımı Olarak 19. Madde Uygulaması 187
C.BATI TRAKYA SİVİL TOPLUM YAPILANMASI 190
D.BATI TRAKYA'DA EKONOMİK HAYAT 195
1. Türk Azınlığın Sürekli Toprak Kaybı 196
2. Batı Trakya'da Mevcut Ekonomik Durum 201

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
BATI TRAKYA TÜRKLERİNDE EĞİTİM

A. TARİHİ PERSPEKTİF 204
B. MEVCUT DURUM 209
1. Fiziki Durum 209
2. Hukuki Alt-Yapı 212
3. Mevcut Sorunlar 223
SONUÇ 225
KAYNAKÇA 228
EKLER 241

KISALTMALAR

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ABTTF: Avrupa Batı Trakya Türk Federasyonu

AİHM: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi

AK: Avrupa Konseyi

BAKEŞ: Batı Trakya Azınlığı Kültür ve Eğitim Şirketi

BM: Birleşmiş Milletler

BTTADK: Batı Trakya Türk Azınlığı Danışma Kurulu

BTAYTD: Batı Trakya Azınlığı Yüksek Tahsilliler Derneği

BTTA: Batı Trakya Türk Azınlığı

BTTÖB: Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği

GTGB: Gümülcine Türk Gençler Birliği

İTB: İskeçe Türk Birliği

MC: Milletler Cemiyeti

TEK: Trakya Eşgüdüm Komitesi

EKLER LİSTESİ

EK 1: 1923 Lozan Barış Antlaşması – Kesim III – Azınlıkların Korunması

EK 2: Garbi Trakya Hükümeti Muvakkatesi'nin Bağımsızlığını İlan Ettiklerini Belirten Cevabi Yazı

EK 3: Garbi Trakya Hükümeti Müstakilesinin Diğer Devletlere Bildirildiği Yazılı Muhtıra

EK 4: Lozan Konferansına Katılan Heyetin Sunmuş Olduğu Harita

EK 5: Etabli Örneği 1

EK 6: Etabli Örneği 2

EK 7: Nüfusu Tamamen Türk Olan Köyler Listesi

EK 8 Nüfusu Türk-Yunanlı Karışık Olan Köyler Listesi

EK9: Nüfusu Tamamen Hıristiyan-Yunanlı Olan Köyler Listesi

EK 10: BTTA Nüfusunu Gösteren Doğu Makedonya Trakya Eyalet Yönetimi Belgesi

EK 11: 1949 Tarihli Kral İradesi

EK 12: 1949 Tarihli 2. Kral İradesi

EK 13: 1990 Yılında Milletvekili Sadık Ahmet'in Müftülük Seçimiyle İlgili Köy İmamlarına Gönderdiği Yazı Örneği

EK 14: 3536/2007 Sayılı Yasa Metni (240 İmam Yasası İlk Şekli)

EK 15: BTTA Danışma Kurulu'nun 240 İmam Yasası İle İlgili Açıklaması

EK 16: Milletvekili İlhan Ahmet'in 240 İmam Yasasının Getirilmesi İle İlgili Meclise Yönelttiği Soru Metni

EK 17: 3647/2008 Sayılı Vakıflar Yasası

EK 18: BTTADK'nun 3647/2008 Sayılı Vakıflar Yasası İle İlgili Basın Bildirisi

EK 19: BTAYTD'nin 3647/2008 Sayılı Vakıflar Yasası İle İlgili Yapılmasını İstediği Değişiklikler Teklifi

EK 20: Değiştirilmiş Şekliyle 240 İmam Yasası – 4115/2013 Sayılı Yasa

EK 21: 240 İmam Yasası – 4115/2013 Sayılı Yasa İle İlgili BAKEŞ'in Açıklaması

EK 22: BTAYTD'nin Cenevre'de Düzenlenen Birleşmiş Milletler (BM) Azınlıklar Forumu 6. Oturumunda 240 İmam Yasası – 4115/2013 Sayılı Yasa İle İlgili Sunumu

EK 23: BTTA Okullarında Verilen İki Dilli Tasdikname Örneği

EK 24: BTTA Okullarında Verilen Karne Örneği

EK 25: TEK Raporu Baş Sayfası

EK 26: İçişleri, Kamu Yönetimi ve Adem-i Merkeziyet Bakanlığı'nın Çingene Kredisiyle İlgili Belediye ve Nahiyelere Gönderdiği Yazı Metni

EK 27: İçişleri-Kamu Yönetimi ve Adem-i Merkeziyet Bakanlığı'nın Çingene Kredisiyle İlgili Yunanistan Milli Bankası (National Bank) Emlak Kredi Müdürlüğüne Gönderdiği Yazı

EK 28: İçişleri, Kamu Yönetimi ve Adem-i Merkeziyet Bakanlığı'nın Çingene Kredisiyle İlgi Belediye ve Nahiyelere Gönderdiği 2. Yazı Metni

EK 29: Çingene Kredisiyle İlgili Dilekçe Örneği

EK 30: 19. Madde Toplu Karar Örneği

EK 31: Diplomatia Gazetesi Küpürü 19. Madde

EK 32: Avgi Gazetesi Küpürü 19. Madde

EK 33: 19. Madde Pasaport Kopyası

EK 34: 19. Madde Tutanak Kopyası

EK 35: Sivil Toplum Örgütleri Listesi

EK 36: Celal Bayar Lisesinin Açılışıyla İlgili Kanun

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Asimilasyon Değişkenleri
Tablo 2: Bölgelere ve Cinsiyete Göre Yerleşik Nüfus
Tablo 3: Batı Trakya İl ve İdare Merkezlerine Göre Nüfus
Tablo 4: Rodop İli Köyleri 2011 Nüfus Sayımı
Tablo 5: Evros İli Köyleri 2011 Nüfus Sayımı
Tablo 6: İskeçe İli Köyleri 2011 Nüfus Sayımı
Tablo 7: 1912 – 1920 Arası Çeşitli Kaynaklara Göre Batı Trakya'da Nüfus
Tablo 8: 14 Mart 1914- Osmanlı Devletinin Yaptırmış Olduğu Nüfus Sayımı
Tablo 9: Müttefikler Arası Trakya Hükümeti Tarafından Yapılan Nüfus Sayımı
Tablo 10: 1922 yılı Batı Trakya Nüfusu
Tablo 11: 1922 yılı Gümülcine Nüfusu
Tablo 12: 1922 yılı Dedeağaç Nüfusu
Tablo 13: 1922 yılı Sofulu Nüfusu
Tablo 14: 1922 yılı İskeçe Nüfusu
Tablo 15: 1920'den 2011 Tarihine Kadar Nüfus Sayımı
Tablo 16: TEK Belgelerinde Azınlık Nüfusu
Tablo 17: TEK Belgelerinde Azınlık Öğrenci Sayıları
Tablo 18: Valilerin 1966 Yılındaki Verilerine Göre Nüfus oranları
Tablo 19: 1923-2011 Karşılaştırmalı Nüfus Tablosu
Tablo 20: 2013 Yılında Genel Ekonomik Durumu Gösteren Tablo
Tablo 21. Batı Trakya Gayri Safi Yıllık Hasıla
Tablo 22. Batı Trakya - Yunanistan Oranı Gayri Safi Yıllık Hasıla
Tablo 23: Batı Trakya'daki Doğum ve Ölümlerin Korelasyonları
Tablo 24: Yıllara Göre Kapatılan Okul Sayılarını Gösteren Tablo
Tablo 25: Rodop İli 2017-2018 Faaliyette Olan Okullar
Tablo 26: İskeçe İli 2017-2018 Yılında Faaliyette Olan Okullar
Tablo 27: Evros İli 2017-2018 Yılında Faaliyette Olan Okullar
Tablo 28: Yıllara Göre Türk Azınlık Okullarındaki Öğrenci Sayısı

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Kimlik Şeması

Şekil 2: Kimlik Ağı

GİRİŞ

Sosyal bilimlerde araştırmacılar için "ulus-devlet" kavramının gelişmesinden sonra ortaya çıkan "ulusal kimlik" tanımının olmazsa olmaz olarak görülmesi, farklılıkların görmezden gelinmesi ya da genel olarak kabul gören bir azınlık tanımının olmayışı daima bir sorun olmuştur. Bazı gruplar azınlık olarak tanımlanırken bazıları bu tanımın içinde yer alamamışlardır. Bunun yanında, azınlık kavramı tarihsel süreçte giderek önem kazanan bir kavram haline gelmiştir.

Azınlık kavramını tanımlayabilmek için dil, din, ırk, etnik köken, cins, renk gibi pek çok ölçüt ele alınmıştır. Fakat Francesco Capotorti'nin[1] 1977 yılındaki tanımına kadar genel kabul gören bir tanım ortaya çıkmamıştır. Capotorti'ye göre azınlık: *"bir devletin nüfusunun geri kalanına göre sayıca az olan, egemen konumda olmayan, üyeleri - o devletin vatandaşı olan - nüfusun geri kalanından farklı etnik, dinsel veya dilsel özelliklere sahip olan ve kültürlerini, geleneklerini, dinlerini ya da dillerini korumaya yönelik, üstü örtülü de olsa, bir dayanışma duygusu gösteren bir grup"* tur.

İkinci Dünya Savaşı ve özellikle Soğuk Savaş sonrası, tüm dünyada insan ve azınlık hakları giderek artan bir önem kazanmıştır. Pek çok uluslararası örgüt ve sivil toplum kuruluşu yaptıkları çalışmalarda insan ve azınlık hakları konularına hassasiyetle yaklaşmış ve gelişmesi yönünde çabalar sarf etmiş ve de etmektedirler.

Avrupa'nın güney-doğusunda yer alan ve "Batı Trakya" diye adlandırılan bölgede ise dünyadaki örneklerine nazaran oldukça ilginç durumlar söz konusudur. Burada tarih boyunca yan yana yaşamış ve yaşamak zorunda olan iki ulusun var olmasıyla ortaya çıkan bir durum söz konusudur.[2] Türk ve Yunan ulusları ikisi de yüzyıllarca ortak geçmişi iç içe birlikte yaşamışlardır. Ulusalcılık akımının etkileri

[1] Francesco Capotorti, "Monograph 23", *UN Doc E/CN.4/Sub.2/384/Add.1-7, UN Sales No. E. 78* quoted in Eric Heinze, "The Construction and Contingency of the Minority Concept" in Deirde Fotrtrell and Bill Bowrings, eds., *Minority and Group Rights in the New Millenium*, Martinus Nijhoff Publishers, The Hague 1999, s. 43.

[2] Pervin Hayrullah (Ed), *Mümtaz Soysal, Türk –Yunan İlişkilerinde Batı Trakya Sorunu Konferans Notları – 25 Kasım 2006*, BTAYTD Yayınları 1, Gümülcine 2007, s. 15-17.

ortaya çıkana kadar Osmanlı Devleti çatısı altında yaşayan Türk ve Yunan ulusları birbirlerinden oldukça memnundurlar. Fakat ulusalcılık akımının etkisi, Rusya, Fransa, İngiltere gibi devletlerin de kışkırtmalarıyla Osmanlı Devleti içinde ortaya çıkan isyanlar bağımsız devletler biçiminde yeni devletleri doğurmuştur. Bunların başlangıcı olarak Sırp isyanından sonra Mora isyanı kabul edilebilir. 1800'lü yılların ilk yarısında bağımsızlığını kazanan Yunanistan 1832'de Mora yarımadası ve Atina çevresinde küçük bir ülke iken 1881'de Atina ve çevresi, 1913'te Balkan Savaşları sonrası Karasu'ya kadar olan Makedonya bölgesini sınırları içine almıştır. Balkan Savaşları Osmanlı Devleti için büyük bir yaradır. Çünkü Balkanlar Osmanlı Devleti'nin Anadolu'dan önce fethettiği ve kendisine Anavatan kabul ettiği bir bölgedir. Osmanlı bu savaşlarla yavaş yavaş ana vatan topraklarından ayrılmak zorunda kalmıştır. Balkan Savaşları Batı Trakya Türkleri açışından da tarihi bir dönüm noktasıdır. Bu savaşlar yüzyıllar boyu yan yana yaşamış iki unsurun, Türk-Yunan toplumlarının daha sonra gerçekleşecek olan Türk İstiklal Savaşında karşı karşıya gelmelerinin tohumlarını atmıştır. İstiklal Savaşı sonrasında 1923 yılında imzalanan Lozan Barış Antlaşması da Batı Trakya Türklerini Yunanistan sınırları içerisinde azınlık statüsüne getirmiştir.

Bu çalışmada Batı Trakya Türklerinin bölgedeki Osmanlı hâkimiyetinden sonra sosyo-kültürel hayatı ve eğitimi detaylı bir şekilde incelenmiştir. Batı Trakya Türkleri üzerine çeşitli konularda yapılmış çalışmalar mevcuttur, fakat sosyo-kültürel hayat ve eğitim tarihini inceleyen tarih alanında yapılmış bir çalışma mevcut değildir. Yapılan çalışma bu alanda bir boşluğu dolduracaktır. Batı Trakya ile ilgili yapılan alan yazın taramasında, özellikle Türkçe ve Yunanca, kitap, makale, araştırma, akademik çalışma, gazete ve dergiye rastlanmıştır. Ancak, bilimsel manada yapılan araştırmaların sayısı oldukça sınırlıdır. Bu çalışmayla alandaki açığın bir ölçüde kapatılması amaçlanmıştır. Batı Trakya Türklerinin sosyo-kültürel hayatına dair konular ve Türklerin eğitimi tarihsel süreçlere göre detaylarıyla incelenmiştir. Azınlık tarihinde maruz kalınan baskılar Türk-Yunan ilişkilerinin tarihsel süreci temel alınarak incelenmiş ve Yunanistan'ın azınlıkla ilgili çıkarmış olduğu kanun, kararname ve diğer resmi belgeler taranmış ve azınlık politikası değerlendirilmiştir. Bu değerlendirmeler yapılırken, Türk,

Yunan ve Batı kaynakları göz önünde bulundurulmuştur. Ayrıca, çalışmada alan araştırması ile dönemsel karşılaştırmalar da yapılmıştır. Bu çalışmada, Batı Trakya Türklerinin yüz yıllık tarihi incelenmiş, Osmanlı hâkimiyeti, Bulgar yönetimi ve daha sonra Yunanistan sınırları içerisinde azınlık statüsü değerlendirilmiştir.

Batı Trakya Türklerinin sosyo-kültürel hayatı ve eğitim tarihi Yunanistan'ın uygulamış olduğu entegrasyon yerine asimilasyon, segregasyon politikaları ve etnik temizlik uygulamaları çerçevesinde gelişmektedir. Bu çalışma bu uygulamalar çerçevesinde azınlığın durumunu ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Çalışma genel olarak literatür taraması, arşiv kaynaklarının incelenmesi ve alan araştırması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Özellikle, Yunanistan'ın azınlığa uygulamış olduğu segregasyon politikaları incelenirken köy ziyaretleri gerçekleştirilmiş ve bireysel görüşmelerle veri toplanmıştır. Çalışma dört temel aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşama teorik çerçevenin oluşturulabilmesi için sosyolojik kavramların incelenmesidir. İkinci aşama tarihi ve yasal dokümanların incelenmesiyle hukuki alt-yapının ortaya konmasıdır. Üçüncü aşama teorik ve hukuki alt-yapı ışığında sosyo-kültürel hayatın incelenmesidir. Son aşamada ise tarihsel ve sosyolojik yaklaşım ile eğitim durumu incelenmiştir.

Çalışma teknik olarak giriş dışında dört ana bölüm ve eklerden oluşmaktadır. Birinci bölüm kavramsal ve kuramsal çerçeveyi verirken, azınlık kavramı üzerine durulmuş ve belirtilen bütün tanımların Capotorti'nin tanımı çerçevesinde ya da benzeri olduğu görülmüştür. Kimlik olgusu incelenmiş ve çalışmanın kuramsal alt-yapısı oluşturulmuştur. İkinci bölümde tarihsel süreçte Batı Trakya'nın çeşitli yönlerine değinilmiştir. Coğrafi konumu, tarihçesi, demografik yapısı ve hukuki alt-yapısı ele alınmıştır. Üçüncü bölüm sosyo-kültürel hayatın detaylarını incelemektedir. Batı Trakya Türklerinin sosyo-karakteristik özellikleri, Yunanistan'ın Batı Trakya Türklerine uygulamış olduğu ayrımcı politikalar, Batı Trakya'daki sivil toplum hayatı ve ekonomik durum aktarılmaktadır. Dördüncü ve son bölümde Batı Trakya Türklerinin eğitimi ele alınmıştır. Tarihi boyutu ve bugünkü mevcut durumu incelenmiştir.

I. BÖLÜM

KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

A. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1. Azınlık Kavramı

Azınlık kavramı, siyasi, sosyal dönüşüm veya çatışma/savaşlar sonucu kendinden farklı ve daha büyük bir gruba eklemlenmiş olan bir topluluk, halk ya da milliyeti çağrıştırmaktadır.

Harris'e göre azınlık, genellikle çoğunluk olarak adlandırılan bir grubun elinde zulüm, ayrımcılık ve ön yargılara maruz kalan bir alt-gruptur.[3] Wirth azınlık kavramını, fiziksel ya da kültürel özelliklerinden dolayı, farklı ve yaşadıkları toplumda birbirinden ayrılan ve kendilerini kolektif ayrımcılık nesnesi olarak gören bir grup insan olarak nitelendirmektedir.[4] Jules Deschénes ise 1985 yılında Birleşmiş Milletler (BM) Ayrımcılığın Önlenmesi ve Azınlıkların Korunması Alt Komisyonunda azınlık kavramının tanımı için, "Azınlık, bir devletin, sayıca az ve o devlette egemen konumda bulunmayan, nüfusun çoğunluğundan farklı etnik, dini ya da dilsel özelliklere sahip, birbirleriyle dayanışma duygusu içinde, üstü örtülü de olsa, varlıklarını sürdürmek için ortak bir istekle güdülenmiş ve amacı çoğunluk ile fiili ve hukuki eşitlik elde etmek olan bir grup vatandaştır" şeklinde bir öneride bulunmuştur.[5] Azınlık, bir ulus-devletin egemen olduğu topraklar üzerinde, üyeleri o ülkenin vatandaşı olan ve (aslında, bir ölçüde, tam olarak) vatandaşlıklarına rağmen çoğunluğun onları asimile etme çabalarına

---

[3] Marvin Harris, "Caste, Class and Minority", *Social Forces*, Volume 37, Issue 3, 1 March 1959, s. 248.
[4] Louis Wirth, "The Problem of Minority Groups'", *The Science of Man in the World Crisis*, Ralph Linton (Ed), Columbia University Press, New York 1945, s. 347.
[5] Proposal Concerning a Definition of the Term 'Minority' UN Document *E/CN.4/Sub.2/1985/31* (1985).

direnerek, dolaylı da olsa kendi topluluğuna ait olmaya devam etmeye çalışan grubun üyeleridir.[6]

Azınlık kavramı yalnızca toplum içindeki belirli bir gruba ait olmak değil, aynı zamanda grubun kendi içinde, yaşadığı toplumdan bir ayrılma arzusu olarak da değerlendirilebilir. Profesör Stefanidis azınlık kavramını: "Bununla birlikte, (azınlığı) yaşadığı devlette baskın olmayan bir politik konumda, fakat kolektif kimliğini muhafaza etmek isteyen bir insan grubu olarak tanımlamak mümkün olacaktır."[7] şeklinde belirtmektedir. "Azınlık" kavramının genel kabul görmüş bir tanımı kaydedilmemiş olmasına rağmen, "ırksal", "ulusal" gibi terimlerle ifade etmek mümkündür. Uluslararası metinlerde söylenenlerin ötesinde, azınlık kavramı bazı mezhepsel grupları, farklı cinsleri ve diğerlerini de içerebilmektedir. Azınlık kavramıyla ilgili kesin ve kalıplaşmış bir standart olmadığı gibi; uluslararası kurumlar dahil olmak üzere, her ülkenin sınırları içerisinde yaşayan farklı toplulukların etnik, dini, dilsel ve tarihi özellikleri göz önünde tutularak sorunlarına çözüm üretilmesi, bu toplulukların tarihi dokularının, sosyal ve kültürel kimliklerinin korunması ve geliştirilmesi için yasal çerçeve doğrultusunda bir tutum belirlenmesi gerekmektedir. Tutum belirlenirken bu toplulukların yaşadıkları ülkelerin siyasi ve sosyal bütünlüğü temel alınarak, uygulamada azınlıkların farklılıkları göz önünde bulundurulmalı ve ülke içindeki varlıklarının korunması esas olmalıdır.

Çavuşoğlu etnik, dinsel ya da dilsel azınlıklara mensup kişilerin haklarına ilişkin ortak uluslararası standartların 90'lı yılların başlarından itibaren şekillendiğini, bununla birlikte "azınlık" kavramının genel kabul gören bir tanımının olmadığını ve uluslararası mekanizmaların devletlere kendi tanımlarıyla bağlı kalma imkânı tanıdığını ifade etmektedir.[8]

---

[6] Roberto Toniatti, "Minorities and Protected Minorities: Constitutional Models Compared", *Citizenship and Rights in Multicultural Societies*, Michael Dunne and Tiziano Bonazzi (Eds.), Keele University Press, Keele 1994, s. 199.

[7] Giannis Stefanidis, *O Telefteos Evropaikos Eonas [Avrupa'nın Son Yüzyılı]*, Proskinio, Atina 1997, s. 31.

[8] Naz Çavuşoğlu, "Azınlık Nedir?", *İnsan Hakları Yıllığı*, Cilt 19-20, Ankara 1997-1998, s. 93.

Oran azınlık kavramını geniş (sosyolojik) açıdan ve dar (hukuksal) açıdan ele almaktadır. Buna göre geniş açıdan azınlık, en genel tanımıyla sayıca az, başat olmayan ve nitelik olarak çoğunluktan farklı olan topluluktur. Dar açıdan ise, Capotorti'nin tanımı temelinde azınlık, çoğunluktan "etnik, dinsel, dilsel" olarak farklı olan, sayıca az olan, başat olmayan, yurttaş olan topluluktur.[9] Tunç azınlık olarak kabul için, çoğunluktan ırk, dil, din olarak farklı olmayı, sayısal boyutun önemini, başat olunmamasını, yurttaşlık konusunu, yaşanılan ülkeye sadakati, azınlık bilincinin olmasını ve ayrıca toplumda çoğunluk olarak adlandırılanların da azınlığı kabul etmesi gerekliliğini vurgulamaktadır.[10] Özönder azınlık kavramını Türk kültürü açısından değerlendirmiş ve Türk kültürünün yapısal özelliklerinden dolayı taşıdığı hoşgörü, tahammül gibi temel değerler çerçevesinde azınlık ile ilgili çalışmaların sınırlı olduğunu belirtmiştir.[11]

Sonuç olarak, azınlık kavramı sosyolojik ve hukuki bakımdan farklı tanımlanmakla birlikte, uluslararası metinlerde daha çok sosyolojik boyutuyla değerlendirilmekte, duyarlı bir konu olması nedeniyle ve bağlayıcılığından kaçınmak için hukuki boyutuna pek değinilmemektedir.

1.1. Azınlıkların Oluşumu

Dünya tarihinde her dönemde aynı devlet sınırları içerisinde çoğunluktan farklı gruplar olmuştur. Bu grupların bir kısmı kıtalar arası göç, bazıları köle ticaretiyle yaşanan göçler sebebiyle azınlık konumuna düşmüşlerdir.[12]

Eski Yunan ve Roma dönemi antik çağ sosyal yapısında "azınlık" diye bir kavram yoktur. Toplumda, farklı sınıflar bulunsa da azınlık - çoğunluk olarak

---

[9] Baskın Oran, *Türkiye'de Azınlıklar, Kavramlar, Teori, Lozan, İç Mevzuat, İçtihat, Uygulama*, İletişim Yayınları, İstanbul 2015, s.24.

[10] Hasan Tunç, "Uluslararası Metinlerde Azınlık Hakları Sorunu ve Türkiye" *http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/8_11.pdf* , (12.03.2016), s.7-8.

[11] Cihat Özönder, "Dünya'da ve Türkiye'de Irk ve Etniklik Kavramları", *KÖK Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi,* Cilt. II, Sayı. 1, Ankara 2000, s. 65- 72.

[12] Türkkaya Ataöv, "Azınlıklar Üstüne Bazı Düşünceler", *http://www.politics.ankara.edu.tr/dergi/pdf/42/1/ataovturkkaya.pdf* , (12.03.2016), s.2.

adlandırılmamış, sadece özgür insanlardan oluşan sayıca az bir kesim ile onların kölelerinden meydana gelmiştir. Orta Çağ'da da azınlık kavramına pek rastlanmaz. Orta Çağ bir yandan siyasi parçalanmışlığı yaşarken bir diğer yandan tam bir dinsel bütünlük içerisindedir. Bu dinsel bütünlük içerisinde statü belirlenmemiş olmakla birlikte sadece Yahudiler azınlık konumundadırlar.[13] On sekizinci yüzyılın sonlarından itibaren dinsel bütünlüğü oluşturma anlayışının yanı sıra "ulus" kavramında ortaya çıkan dönüşüm, ulus bilincini, yeni bir "öz-kimlik" temelini oluşturmuştur. Bu temelde, "öteki" anlayışı doğmuş ve toplumda çoğunluğu oluşturanlar kendilerini olumlu yönde tanımlamışlar, kendilerinden farklı dini inanca sahip olan Yahudiler gibi azınlıkta olan diğer grupları dışlama tutumunu benimsemişlerdir.[14] Bu dönemde, Yahudiler fiilen dinsel azınlık olmalarına rağmen güçlü konumda olmadıkları için azınlık olarak tanınmamışlar, sadece dışlanmış ve aşağılanmışlardır.[15] Oran'a göre bu dönemde kapitalizmin gelişmesi ile güçlenen burjuva sınıfı Katolik dinine alternatif bir inanış ve yaşam tarzı arayışına girmiş ve çalışmadan sadece tüketime yönelik yaşam sergileyen Katolik aristokrat sınıfının yerine, çok çalışmayı ve az tüketmeyi temel alarak birikim ve yatırıma önem veren Protestanlığı benimsemiştir. Böylece, Protestanlık mezhebi doğmuş ve ilk azınlık biçimi denilebilecek dinsel azınlıklar meydana gelmiştir. Dinsel azınlıkların oluşumundan sonra, zamanla gelişen ve ticaretin getirisiyle zenginleşen burjuva sınıfının doğuşu nedeniyle yaşanan toplumsal dönüşümler bir merkezi devlet ihtiyacını doğurmuştur. Bu da zaman içerisinde ulusal toplulukların oluşmasına yol açmıştır. Aynı dönem içerisinde merkeziyetçi olmayan devlet yapılarında ise ilk başlarda farklı etnik, dinsel, dilsel gruplar bulundukları coğrafyalarda sadakatleri karşılığında sisteme dahil edilmişler ve tehdit olarak algılanmamışlardır. [16]

---

[13] Baskın Oran, *a.g.e.* s.17-18.
[14] Jürgen Habermas, *"Öteki" Olmak, "Öteki"yle Yaşamak-Siyaset Kuramı Yazıları*, (Çev. İlknur Aka) Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2005, s. 19.
[15] Baskın Oran, *a.g.e.* s.17.
[16] Baskın Oran, *a.g.e.* s.18-19.

Habermas'a göre on sekizinci yüzyılın sonlarına doğru dinin egemen olduğu feodal sistemden ulus kavramının öne çıktığı bir döneme doğru geçiş yaşanmış, bu da Fransız Devrimi'ni ortaya çıkarmıştır. Devrim sonrası dönemin ihtiyaçlarına cevap veremeyen imparatorluklar parçalanma sürecine girmişlerdir. Fransız Devrimi dünya tarihinde "milliyetçilik" akımının da öne çıkmasıyla "Ulus-devlet" modelini ortaya çıkartmıştır. Böylelikle, dinsel azınlıkları korumanın ötesine geçen yeni bir süreç başlamış, ulusal azınlıkların korunması ön plana çıkarak dinsel haklarla birlikte medeni ve siyasi hakların korunmasına dikkat gösterilmiştir. Ancak, bir yandan milliyetçilik akımı gelişirken diğer bir yandan alt kimliklerin asimilasyonu hedeflenmiş ve asimilasyonun temeli olarak "öz-kimlik" olumlu, "öteki" ise istenmeyen değersiz unsurlar olarak algılanır hale gelmiştir. Özellikle on sekizinci yüzyılda Avrupa'da milliyetçiliğin doğuşu ve yükselişi temelde dinsel bir grup olan Yahudi düşmanlığı ile paralel şekillenmiştir ve akabinde milli, etnik ve dini azınlıklara karşı dışlanmayı beraberinde getirmiştir.[17]

Arsava'ya göre ulusal ve dini azınlıkların himayesi şekil bakımından birbirinden farklıdır. Ulusal azınlıkların himayesi Fransız Devrimi ile birlikte söz konusudur. Devlet teorisinde ortaya çıkan demokrasi ve milliyetler prensibi ise Fransız Devrimi'ni doğurmuştur.[18] On dokuzuncu yüzyılda ulusal öz bilinci gelişen her etnik grup, farklı olan gruba karşı söylem düzeyinde ayrımcı düşünceler besleyerek kendini üstün görme eğilimine gitmiştir. Bu bağlamda milliyetçilik akımının da etkisiyle ırkçılık, yabancı düşmanlığı, "öteki" korkusu homojen toplumlar yaratma zemini oluşturmuştur. Dağılan imparatorluklar, değişen sınırlar, yeni devletlerin oluşması homojen bir ulus-devlet hayali ve yeni bir vatandaşlık olgusu ortaya çıkarmıştır. Yaşanan savaş ve çatışmalar sonucu değişen sınırlarla, farklı kimlikler sınırların "diğer" tarafında kalarak hem ulus-devlet içerisindeki homojen yapı anlayışının dışında kalmış, hem de hakim kültür ve dil içerisinde azınlık statüsüne düşmüşlerdir. Bu durum da uzun yıllardır

[17] Jürgen Habermas, *a.g.e*. s.18-19.

[18] Ayşe Füsun Arsava, *Azınlık Kavramı ve Azınlık Haklarının Uluslararası Belgeler ve Özellikle Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesinin 27. Maddesi Işığında İncelenmesi*, A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Basımevi, Ankara 1993, s.5.

uluslararası kurumları meşgul eden ulusal azınlık sorunlarını doğurmuştur.[19] Ulusal azınlıklar terimi, uluslararası belgelerle statüleri belirlenen azınlıklar için kullanılmaktadır. Bunlar, ülke içerisinde bulunan, çoğunluktan etnik, dinsel ve dilsel olarak farklı olan topluluklardır. Oran bu terimi dört farklı şekilde tanımlamıştır. Kuzey Avrupa ülkelerinde kullanılan şekliyle etnik, dinsel ve dilsel azınlıklar ve ikinci anlamı da bir "akraba-devleti" bulunan azınlıklardır. Bu durumda azınlığın yaşadığı devlet "vatan", akraba-devlet "ana vatan" konumundadır. Yunanistan sınırları içerisinde yaşayan Batı Trakya Türkleri ikinci tanımla eşleşmektedir. Yunanistan Türk azınlık için "vatan", Türkiye ise "ana vatan" konumundadır. Üçüncü anlamı, güçlü olan azınlık ve son olarak "yeni azınlık", yani göçle oluşan azınlıklar için "ulusal azınlık" terimi kullanılmaktadır.[20]

1.2. Azınlık Haklarının Tarihi Alt-Yapısı

Modern devletlerin tarihinde azınlık ve çoğunluk ilişkilerinden daha fazla sıkıntı yaratan bir konu yok gibidir. Bu nedenle pek çok çağdaş uluslararası belgede azınlıkların tanımı hukuki boyutuyla yer almaz.[21] Konuyla ilgili bazı teorisyenler, kimliğin ırk, dil veya din gibi nesnel belirleyicilerini vurgularken, bazıları öznel olarak ortak tarih ve kültür paylaşımlarını öne çıkarırlar.[22]

Modern ulus – devletlerin tarihlerinde hükümetler azınlıkları, özellikle de siyasi açıdan öz bilinci yüksek olan azınlıkları ülkelerin bütünlüğü için potansiyel bir tehdit olarak görme eğilimindedirler. Yönetici elitler böyle bir tehdit algıladıkları zaman farklı şekillerde tepki verebilirler. Verilebilecek tepkilerden bir tanesi tehdit unsurunu ortadan kaldırmak için azınlık ve çoğunluk arasındaki farklılıkları azaltmak ki bunun en etkin yolu asimilasyon, zorlama veya teşvik politikaları, nüfus değişimleri (mübadele),

---

[19] Baskın Oran, *a.g.e*. s.18-19.
[20] Baskın Oran, *a.g.e.* s. 35-36.
[21] John Packer, "On the Definition of Minorities", *The Protection of Ethnic and Linguistic Minorities in Europe*, John Packer & Kristian Myntti (Eds), Turku/Abo 1993, s. 23, 24-27.
[22] Louis B. Sohn, "The Rights of Minorities", *The International Bill of Rights: The Covenant on Civil and Political Rights*, Louis Henkin (Ed), Columbia University Press, New York 1981, s. 270, 276-80.

ya da daha sert önlemler olarak etnik temizlik veya soykırımdır.[23] Bir başka tepki de azınlık gruplarını tehdit olarak algılamakla birlikte ülke bütünlüğünün korunması ve bu tehdidin en aza indirgenebilmesi için azınlık haklarının teşvik edilmesi ve korunmasıdır.[24]

Wippman'a göre yirminci yüzyılda azınlık haklarının gelişimi doğrusal bir uzlaşma yaklaşımı göstermemektedir. Tam tersine azınlık haklarına çağdaş yaklaşım, İkinci Dünya Savaşı sonrası yaklaşımdan ziyade Birinci Dünya Savaşı sonrası yaklaşımlara benzemektedir.[25]

Birinci Dünya Savaşı'nın ardından, hem büyük hem de küçük ulusal grupların iddiaları uluslararası hukuk gündemini belirlemiştir. Bazı azınlık gruplarının talepleri çoğunluk nüfuslarıyla eşit muameleden bağımsız devlete kadar uzanmış, devletlerin ve azınlıkların tarihsel, bölgesel, politik ve ideolojik pozisyonlarına göre değişmiştir. Savaşın doğal bir sonucu olarak devletler yeniden yapılandırılırken hem çoğunlukların hem de azınlıkların taleplerine hitap etmeye çalışan, Woodrow Wilson'un önderliğindeki savaş sonrası karar alıcılar, ulusun ve devletin sınırlarının olduğu fikri, milliyetçiliğin egemen mantığını büyük ölçüde kabul etmişlerdir. [26] Bu mantığı tutarsız bir şekilde kendi kaderini tayin etme prensibine dâhil ederek Avrupa haritasını yeniden çizmek için uygulamışlardır.[27] Savaş sonrası kurulan Milletler Cemiyeti (MC) kurucu belgesinde azınlıklarla ilgili bir tanım bulunmamaktadır. Fakat Avrupa'nın yarısını oluşturan azınlıkların ve dünyadaki pek çok ulusun bağımsızlık talebi, tarihe Wilson ilkeleri olarak geçen 14 ilkede kendi kaderini tayin hakkına sahip olma şeklinde biçimlendirilmiştir.

Hilpold'a göre yaklaşık yüzyıl önce Avrupa'da insan hakları sorununu çözmek ve milliyetçi ruhun yarattığı sorunların üstesinden gelmek için deney yapılmıştır. 1919

---

[23] Milton J. Esman, *Ethnic Politics*, Cornell University Press, The USA 1994, s. 40-45.
[24] Milton J. Esman, *a.g.e*. s. 40-45.
[25] David Wippman, "The Evolution and Implementation of Minority Rights", *66 Fordham L. Rev.* (1997), *http://ir.lawnet.fordham.edu/flr/vol66/iss2/10* , (11.7.2015), s. 3 (599).
[26] John Packer, *a.g.m*. s.35-36.
[27] Inis L. Claude, Jr., *National Minorities: An International Problem*, Harward University Press, The USA 1955, s.12.

ve akabinde azınlıklara mensup kişilerin korunması için bir dizi araç hazırlanmış ve hayata geçirilmiştir. Birkaç yıl içerisinde pek çok norm inşa edilmiş ve devlet ile birey ilişkilerinde yeni bir dönem başlatıldığı ileri sürülmüştür. Fakat bu deney yaklaşık yirmi yıl sürmüş ve talihsiz bir şekilde çökmüştür.[28]

Claude Versay Barış Antlaşması çerçevesini hazırlayanların Avrupa'da yeni sınırların çizilmesi konusunda başarılı olduklarını belirtmektedir. Buna göre pek çok ulus kendi devletini yönetme durumuna gelmiştir.[29] Fakat bununla birlikte Avrupa'da ulusal, dilsel ya da dinsel azınlıklar sorunu çözülmemiş, yeniden şekillenen Avrupa'da farklı ülke sınırları içerisinde pek çok farklı unsur kalmaya devam etmiştir.

MC'de tanınmış olan savaş sonrası yapılmış pek çok antlaşmada azınlıklar meselesi yer almıştır. Dolayısıyla azınlıkların, uluslararası hukukta belli özel haklar taşıyan ve tanınan nesneler haline geldikleri onaylanmıştır. Cemiyet ilkeleri ayrıca, ayrımcılığın yasağı ve eşitlik gibi evrensel ilkeleri de ele almıştır. Fakat Cemiyet sistemi kişisel şikâyet sisteminin tanınması gibi yenilikler getirmiş olmasına rağmen yeterince etkili çalışamamıştır.[30] Çünkü ırksal, dilsel ve dinsel azınlıklar için uygulanabilecek yeterince etkili genel bir içtihat oluşturulamamıştır. Bunun yerine azınlıkların var olduğu bölgelerde ülkeye özel uygulama tasarlanmış ve zamanla zorlukları ortaya çıkmıştır.[31] Cemiyet sistemiyle ilgili bir diğer sorun azınlık antlaşmalarından ne azınlıkların ne de çoğunlukların memnun olmayışıdır. Azınlıklar koruma mekanizmalarını yetersiz görmüş, devletler ise taviz vermek istememişlerdir. Sonuç olarak, azınlıklar bu antlaşmaların iyi niyetli uygulanması için yöntem aramamışlardır. Aksine, antlaşmaların uygulanmaması için çaba sarf etmişlerdir. Bu ve diğer sorunların bir sonucu olarak, bu

---

[28] Peter Hilpold, "The League of Nations and the Protection of Minorities – Rediscovering a Great Experiment", *17 Max Planck Yearbook of United Nations Law* 2013, *https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2305920* , (16.7.2017), s. 87-12.
[29] Inis L. Claude, *a.g.e*. s.12.
[30] Birsen Erdoğan, "Birleşmiş Milletler ve Azınlık Hakları", *Avrasya Dosyası, BM Özel*, İlkbahar 2002, Cilt: 8, Sayı: 1, *http://www.21yyte.org/assets/uploads/files/078-91%20Birsen.pdf,* (13.12.2017), s. 78-91.
[31] Wippman, *a.g.m*. s.601.

sistemi tasarlayanların umduğu gibi çalışmamıştır. Bu nedenle başarısız bir deney olarak kabul edilir ve nihayetinde MC ile birlikte çökmüştür.[32]

İkinci Dünya Savaşı sonrasından Soğuk Savaşın bitimine kadar olan dönemde, MC'nin başarısızlığına rağmen azınlıkların korunması için yeniden talepler ortaya çıkmışsa da Avrupa devletleri azınlıklar ve azınlık hakları konusunda farklı bir tutum sergilemişlerdir. Dolayısıyla azınlık haklarını temel insan hakları çerçevesinde şekillendirmişlerdir MC'nin azınlıklar konusundaki başarısızlığı azınlık hakları meselesinin gündemden düşmesine neden olmuş ve azınlık hakları uluslararası barış ve güvenliğe tehdit olarak algılanmıştır.[33] Sonuç olarak, azınlıklara özel hakların tanınmasına gerek duyulmayacağı fikri benimsenmiştir.[34] Bu nedenle savaş sonrası yasal çerçeve hazırlanırken azınlık haklarına dikkat çekilmez ve BM Sözleşmesi genel olarak insan haklarına saygı duymayı ve özellikle ayrımcılık yapmama ilkesini gerektirse de, azınlık haklarına vurgu yapılmaz ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde de azınlık hakları yer almaz.[35] Savaş sonrası yaklaşım azınlık haklarını bireysel haklar bağlamında değerlendirmiştir. Örneğin, en önemli sözleşmeler arasında yer alan Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi sadece 27. Maddesinde azınlık haklarından bahseder. Bu da kolektif haklardan ziyade bireyseldir.[36]

Son dönemlerdeki azınlık haklarına yaklaşım, özellikle 1980'li yılların çok kültürlülük tartışmalarından etkilenmiştir. Balkanlarda yaşanan yeniden hareketlenmeler, Yugoslavya'nın dağılması, Sovyetler Birliği'nin parçalanması, yeniden etnik tartışmalara, çatışmalara yol açmıştır. Kymlicka'ya göre komünizmin çöküşünden

---

[32] Wippman, *a.g.m*. s.602.

[33] Jennifer J. Preece "National Minority Rights Enforcement in Europe: A Difficult Balancing Act", *The International Journal of Peace Studies*, Cilt 3, No 2, International Peace Research Association (IPRA) 1998 s. 84.

[34] Jennifer J. Preece, *a.g.m.* s.84.

[35] Wippman, *a.g.m.* s.603.

[36]International Covenant on Civil and Political Rights, Article 27: *In those States in which ethnic, religious or linguistic minorities exist, persons belonging to such minorities shall not be denied the right, in community with the other members of their group, to enjoy their own culture, to profess and practise their own religion, or to use their own language.*,
https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/ccpr.aspx (07.02.2016).

sonra şiddetli etnik çatışmalar yaşanmıştır ve geçmişte bu tür çatışmalar genellikle Balkan coğrafyasında ve Kafkasya'da yaşanırken yeni dönemdeki çatışmaların Avrupa'nın geniş kesimlerine yayılmasından ve gerginliklerin kontrolden çıkmasından korkulmuştur. Bu nedenle batı demokrasileri kendilerini "ulusal azınlık" konusunu "uluslararasılaştırmak" noktasında zorunlu hissetmiş ve 1990 yılında Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı'nda (AGİT) "ulusal azınlıkların statüsü ve onlara karşı tutumun ilgili devletin iç meselesinden ziyade uluslararası bir mevzu olduğunu" ifade etmişlerdir.[37] Bu da 1990'lı yıllardan başlayarak azınlıkların uluslararası boyutta korunmasını güçlendirmek için pek çok deklarasyon, karar, bilirkişi raporu hatta antlaşma hazırlanmasına neden olmuştur.

AGİT, Avrupa Konseyi (AK) yanı sıra BM tarafından hazırlanan belgeler azınlık haklarına çağdaş yaklaşımı göstermektedir. Bu belgelerde entegrasyon politikalarının desteklenebileceğinin altı çizilirken, azınlıkların isteği dışında asimilasyon politikalarının açıkça yasaklandığı vurgulanmaktadır. Örneğin; Avrupa Konseyi Ulusal Azınlıkları Korumak İçin Çerçeve Sözleşme asimilasyonu amaçlayan her türlü eyleme karşı konması gerektiğini belirtir.[38] BM'nin 1993 yılında yayınladığı Ulusal veya Etnik, Dinsel veya Dilsel Azınlıklara Mensup Olan Kişilerin Haklarına Dair Bildiri azınlıkların korunması ile ilgili birinci maddesinde: "*1. Devletler, kendi ülkeleri üzerindeki azınlıkların varlığını ve ulusal veya etnik, dinsel veya dilsel kimliklerini korur ve bu kimlikleri geliştirmeleri için gerekli şartların oluşmasını teşvik eder. 2. Devletler*

[37] Will Kymlicka, "National Minorities in Post-Communist Europe: The Role of International Norms and European Integration", *https://www.law.utoronto.ca/documents/globalization/Kymlicka_Oct7_04.pdf*, (27.3.2016), s.2.

[38] Council of Europe, Framework Convention for the Protection of National Minorities and Explanatory Report, Article 5: § 1. *The Parties undertake to promote the conditions necessary for persons belonging to national minorities to maintain and develop their culture, and to preserve the essential elements of their identity, namely their religion, language, traditions and cultural heritage. § 2.Without prejudice to measures taken in pursuance of their general integration policy, the Parties shall refrain from policies or practices aimed at assimilation of persons belonging to national minorities against their will and shall protect these persons from any action aimed at such assimilation*., *https://rm.coe.int/16800c10cf* (27.3.2016).

bu amacın gerçekleştirilmesi için gerekli yasal ve diğer tedbirleri alır." ifadelerine yer vermektedir. [39]

Wippman azınlıkların korunması konusunda çok taraflı antlaşmaların yanı sıra ad hoc uygulama mekanizmalarından bahsetmekte ve ikili antlaşmaların altını çizmektedir. Akraba devletler karşılıklı olarak diğer devletin sınırları içerisinde yer alan ulusal azınlıklarının korunması konusunda sorumluluk sahibidir.[40] Bu konuda Batı Trakya Türk Azınlığının haklarını garanti altına alan 1923 Lozan Barış Antlaşması[41], 1951 Kültür Anlaşması, 1968 Kültür Protokolü önemli örneklerdir.

Tarihi süreçte azınlık hakları değişik evrelerden geçmiştir. Her dönemde uygulamaların olumlu ve olumsuz yansımalarıyla karşılaşmak mümkündür. Uluslararası belgelerle garanti altına alınmış haklar olmasına rağmen sınırları içerisinde azınlıkları barındıran devletler zaman zaman azınlıkların haklarını uygulama bağlamında görmezden gelmişlerdir. Bazen de belgelerde yoruma açık bir şekilde yer alan ifadeler azınlıkları özellikle kimlik ve kültürlerini koruma noktasında tatmin etmemektedir.

1.3.Azınlık-Çoğunluk İlişkileri ve Bazı Tanımlar

On sekizinci yüzyılın ortalarında başlayan ve 1789 Fransız İhtilali ile öncelikle Avrupa'da daha sonra dünyanın farklı bölgelerinde yayılan modern "ulus", "ulusalcılık" bilinci, "ulusal-birlik" ve "bağımsızlık" düşünceleriyle "ulus-devlet" modelini ortaya çıkarmıştır. Ulus-devlet oluşumunun temelinde etnik aidiyet, dil, din, kültür ve vatan gibi kavramlar yatmaktadır. Balkan Savaşları sonrasında Avrupa coğrafyasında ortaya

---

[39] Declaration on the Rights of Persons Belonging to National or Ethnic, Religious and Linguistic Minorities, Adopted by General Assembly resolution 47/135 of 18 December 1992, *https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/Minorities.aspx,* (27.3.2017).

[40] Wippman, *a.g.m.* s.618.

[41] 1923 Lozan Barış Antlaşması, İsviçre'nin Lozan kentinde Türkiye'nin yanı sıra Birleşik Krallık, Fransa, İtalya, Japonya, Yunanistan, Romanya, Bulgaristan, Portekiz, Belçika ve Yugoslavya tarafından imzalanmıştır. İkili bir antlaşma olmamakla beraber 3. Kesimi "Ekalliyetlerin Himayesi" (Azınlıkların Korunmasını) garanti altına almaktadır. İstanbul Rumları (Antlaşma Gayrimüslimler olarak adlandırmaktadır) ve Batı Trakya Türklerinin (Antlaşmada Müslüman Azınlık olarak geçer) hakları 37-45. Maddelerde açıkça belirtilmiştir. Bkz. Ek1.

çıkan pek çok ulus-devlet modeli ve yeniden çizilen sınırlarla yaşadıkları topraklarda azınlık konumuna düşen insan topluluklarının ulus-devleti oluşturan çoğunluk bireyleriyle ilişkileri, devlet ile ilişkileri tarih boyunca büyük önem arz etmiştir. Farklılığı nedeniyle ezilen, küçük görülen kültürler azınlık-çoğunluk ilişkileri ve problemlerini ortaya çıkarmıştır. Azınlık tanımı kavramsal olarak doğası gereği çoğunluktan farklılığı, farklı olmayı ifade etmektedir. Ulusal ya da etnik azınlıkların öz-kimlik olarak çoğunluktan farklı olması pek çok ulus-devlet tarafından bütünlük açısından tehlike olarak algılanmıştır.

Kavramsal olarak yaratılan "kendi" ve "öteki" algısı ulus-devlet içerisinde etnik veya ulusal azınlıklara yaklaşımı da belirlemiş ve beraberinde çatışmaları getirmiştir. Etnik köken, dil, din ve kültürel farklılıkların ortaya çıkardığı sosyo-politik anlaşmazlık ve cepheleşme azınlık sorunlarının, bir başka deyişle etnik sorunların temelini oluşturmaktadır.[42] Azınlık-çoğunluk ilişkilerinde ortaya çıkan en önemli sorunların başında ülkeler açısından "güvenlik" sorunu, azınlık açışından ise "asimilasyon" sorunu yer alır. Bu sorunları tetikleyen ön yargı, ayrımcılık, toplumsal dışlanma ve kültürleşme durumlarıdır.

Ön yargı: Ön yargı bilişsel, duygusal ve tematik bileşenleri olan bir yaklaşımdır. Allport ön yargıyı hata ve esnek olmayan genellemelere dayalı bir antipati olarak tanımlamaktadır.[43] Marshall ön yargının 1920'li yıllardan sonra ABD'deki etnik azınlıklara duyulan düşmanlık hissi, Avrupa'da yaygınlaşan anti-semitizm ve azınlıklara duyulan genel ilgiden dolayı oldukça popüler bir terim olduğunu belirtmektedir.[44] Giddens'e göre ön yargı, bir grubun bir başka grup üyeleriyle ilgili tutumudur. Bu tutum daha çok söylentiye dayanmaktadır ve değiştirilmesi zordur. İnsanlar kendine yakın gördükleri gruplara karşı olumlu, diğerlerine karşı ise olumsuz ön yargılar

[42] Rodolfo Stavenhagen, *Ethnic Conflicts and the Nation-State*, Palgrave Macmillan UK, London 1996, s. 284.
[43] Gordon W. Allport, *The Nature of Prejudice*, Addison-Wesley Publishing Company, Cambridge 1954, s.9.
[44] Gordon Marshall, *Sosyoloji Sözlüğü* (Çev. Osman Akınbay-Derya Kömürcü), Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara 1999, s. 559.

besleyebilirler. Ön yargılar tarafsız değildir kalıp yargılar üzerine inşa edilirler.[45] Brown'a göre ön yargı öncelikli olarak grup süreçlerinden kaynaklanmaktadır. Bireyden çok grup odaklıdır. Ayrıca bireysel bir tutum ve davranıştan çok bir grubun tutum ve davranışı olarak da değerlendirilebilir. Ön yargı, genellikle bir grubun üyeleri hakkında oluşturulan hatalı veya gerekçesiz bir negatif yargı olarak tanımlanır. Fakat sosyal yargıların gerçekliği olup olmadığının belirlenememesi, ya da hatalı olması nedeniyle bu tanımların kavramsal olarak açıklanması zordur. Bu nedenle, ön yargı bir grubun üyelerine karşı olumsuz tutum, duygu veya davranış olarak tanımlanır.[46]

Ayrımcılık: Ayrımcılık "öteki" birey ya da gruba yönelik farklı davranış biçimidir. Kendinden olanlara açık olan olanaklardan, diğer grup üyelerinin mahrum edilmesi gibi faaliyetlerde görülebilir.[47] Örneğin, aynı iş yerinde iş başvurusu yapan bir siyah veya beyaz, Müslüman veya Hıristiyan, Türk ya da Yunan'ın "öteki" olarak algılanıp işe alınmaması bir ayrımcılıktır. Yaygın kullanımıyla ayrımcılık, "adil olmayan davranış" anlamına gelir. Pager ve Shephard'a göre en basit tanımıyla ayrımcılık, ırk veya etnik kökene dayalı olarak kişilerin veya grupların eşit olmayan muamele görmesidir. Ayrımcılık genellikle ırkçılık, cinsiyetçilik, ön yargı ya da kalıp yargılar gibi diğer ilgili fenomenlerden ayırt edilir, çünkü ayrımcılık bir dizi davranışa atıfta bulunurken, diğer kavramlar ayrımcılığa dönüşebilecek ya da olmayacak olan ideolojiyi, tutumları ya da inançları ifade eder.[48]

Toplumsal Dışlanma: Toplumsal dışlanma bir eşitsizlik göstergesidir. Bireylerin ya da bir grubun toplumun geneli ya da diğer yanı ile bütünleşmesinin engellenmesidir. Toplumsal dışlanma bir azınlık grubunun toplum geneline kabul edilmesinin engellenmesi ya da kabullenişinin en düşük seviyede tutulması olarak da

---

[45] Anthony Giddens, *Sosyoloji*, Kırmızı Yayınları, İstanbul 2012, s. 538.
[46] Rupert Brown, *Prejudice Its Social Psychology*, Blackwell Publishers, Oxford 2004, s.9-10,14.
[47] Anthony Giddens, *a.g.e.* s.539.
[48] Devah Pager and Hanah Shepherd, "The Sociology of Discrimination: Racial Discrimination in Employment, Housing, Credit, and Consumer Markets" *Annual Review of Sociology*, March 2008, 34, *https://scholar.harvard.edu/pager/publications/sociology-discrimination-racial-discrimination-employment-housing-credit-and*, (2.1.2017), s. 181–209.

değerlendirilebilir. Örneğin, etnik ya da dinsel farklılığı olan bir grubun toplum genelinden ayrı bir mahallede yaşamaya mecbur bırakılması, kötü koşullardaki okullara devam etme zorunluluğu, az sayıda iş imkânı bulması, toplum geneline sağlanan iyi koşullardan etkin bir biçimde faydalanamamasıdır. Dışlanma, bireyin ya da grubun başkası tarafından dışarıda bırakılmasını ifade eder. Toplumsal dışlanma, nüfusun çoğunluğuna açık olan fırsatların bir gruba sağlanmaması durumudur. David Gordon ve meslektaşları toplumsal dışlanmayı, yeterli kaynak ve gelirden yoksun olma ve dışlanma, iş piyasasından dışlanma, toplumsal ilişkilerden ve sosyal hizmetten dışlanma olarak gruplandırmışlardır.[49] Toplumsal dışlama toplumdaki çoğunluk ya da hakim grubun bilinçli bir politikasına dönüştüğünde yok etme ya da ihraç etme şekline dönüşebilmektedir.

Kültürleşme: Kültürleşme bir grubun üyelerinin, başka bir grubun inanç ve davranışlarını benimsemesini içeren bir süreçtir**.** Gordon, kültürleşmeyi kültürel kalıpların hakim kültüre göre değişmesi olarak tanımlar.[50] Rose kültürleşmeyi bir fert ya da grubun başka bir toplumun kültürünü benimsemesi ya da benimseme sürecine girmesi olarak tarif eder.[51] Zanden kültürleşmenin, kültürlerarası geçiş, kültürel yaratıcılık, kültürel parçalanma yoluyla ortaya çıktığını belirtmiştir.[52] Kısacası kültürleşme, hakim olmayan ya da toplumsal azınlık statüsündeki bir grubun hakim kültür özelliklerini benimsemesi ve içselleştirmesidir.

2. Sosyo-Kültürel Yapı

Sosyo-Kültürel yapı kavramsal olarak hem toplum yapısının sosyal boyutunu hem de kültürel boyutunu içermektedir. Sosyal boyut, toplumun yapısı ve iç dinamikleri arasındaki ilişkilerdir. Sosyal yapı, toplumun fiziki ve kültürel boyunu içermektedir. Bu

---

[49] Anthony Giddens, *a.g.e.* s. 402-403.

[50] Milton Myron Gordon, *Assimilation in American Life: The Role of Race, Religion, and National Origins*, Oxford University Press, New York 1970, s.71.

[51] Arnold M. Rose, *Sociology: The Study of Human Relations*, Alfred A. Knopf, New York 1956, s.557-558.

[52] James W. Vander Zanden, *American Minority Relations,* Alfred A. Knopf, New York 1983, s. 306.

yapı içerisinde, toplumun yerleşim biçimi, nüfus özellikleri, aile tipleri, ilişki tipleri, değer yargıları ve dil, din, gelenek-görenek gibi kültürel bileşenler yer alır.

Pozitivizmin önemli temsilcilerinden Auguste Comte organik bir bütün olan toplumun hayati ihtiyaçlarının karşılanması için tüm parçaların organik olarak birbirine bağlı olması gerektiğinden bahseder. Sosyal statikleri, sosyal dinamiklerden ayıran Comte, sosyal statiklerin bir sosyal sistemin parçalarının (yapılarının) birbirleriyle etkileşime girme biçimleri ve parçalarla toplumsal sistem arasındaki işlevsel ilişkilerin bütünü ile ilişkili olduğunu belirtir. Bu nedenle sosyal statiği bireysel olduğu kadar, aile, din, dil ve iş bölümü gibi kolektif olaylara odaklar. Comte, sosyal dinamiklerin kurumsal gelişim ve sosyal değişim ile ilgili yaşam süreçlerine atıfta bulunduğunu belirtir.[53]

Yapısal işlevselciliğin temsilcilerinden Robert K. Merton ise sosyal yapının sosyal ilişkiler ve kurumları kapsayan bir bütün olduğunu ve birey ve grup ilişkilerini kurumlaştırdığını vurgular.[54]

Parsons sosyal yapıyı toplumdaki aktörlerin karşılıklı eylem bağımlılıkları olarak tanımlamaktadır.[55] Ozankaya da, benzer şekilde, sosyal yapıyı, toplumdaki başlıca işlevleri yerine getiren unsurlar arasında düzenlilik ve zorunluluk gösteren, bu nedenle uyumlu bir bütünlük oluşturan karşılıklı ilişkiler olarak tanımlar.[56]

Sosyo-kültürel yapı sosyal ve kültürel gerçekliği kendi içinde sentezleyen kurumsal yapıdır. Sosyal ve kültürel gerçeklikler sosyo-kültürel yapı kavramını zorunlu kılmaktadır.[57] Her ne kadar kavramsal olarak zorunluluk olarak görülse de, aslında sosyo-kültürel yapının bileşenleri kavramın kendisinden çok daha önemlidir. Bu

---

[53] Auguste Comte, *The Positive Philosophy*, (Çev. H. Martineau), Cambridge University Press, New York 1972, s. 498-499.
[54] Mustafa Erkal, *Sosyoloji*, Der Yayınları, İstanbul 1983, s. 186.
[55] Enver Özkalp, Sosyolojiye Giriş Dersleri, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 1986, s.59-60.
[56] Özer Ozankaya, "Ulusal Toplumun ve Ulusal Kültürün Kurucu Ögeleri" *http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/45/813/10326.pdf* , (13-4-2017), s.213-215.
[57] Serkan Güzel, "'Sosyal Yapı' ve 'Toplumsal Yapı' Bileşkesinde Sosyo Kültürel Yapı Kavramı", *http://dergipark.gov.tr/download/article-file/100960*, (13-4-2017), s.89.

bağlamda, sosyal yapı ve kültürel yapı öne çıkarken bunların dinamikleri ve toplumsal hayata kattıkları değer dikkate alınmalıdır.

Parsons kültürel yapıyı değerlerin, normların ve sembollerin örgütlenmiş biçimi olarak tanımlar ve bu yapıya "eylem sistemi" çerçevesinde bakar. [58] Hall ise toplumsal yaşamın kurumsallaşmış kalıpları olarak kültürel yapıların, birden fazla somut yapıya dönüştürülebileceğinden bahseder. Kültür, kısmen semboller ve anlamlar ile ilgilidir, bu nedenle kültürü kuramsallaştırmak zordur. Çözümü ise bir yanda kültürel tarih ve yapılar ile diğer yanda sosyal, ekonomik ve politik yapılar arasında etkin bir iş bölümü yapmaktır. [59]

2.1. Kültür

Sosyo-kültürel yapının kültür boyutu, kültürel kodların, değerlerin sonraki nesillere aktarımını sağladığı ve sadece birey değil toplumun bütününü kapsadığı için oldukça önem arz etmektedir.

İngiliz antropolog Edward Tylor kültürün biyolojik bir özellik olmanın aksine edinildiğini ve öğrenildiğini belirtmiştir. Tylor, ayrıca kültürü 'insanın, toplumun bir üyesi olarak kazandığı bilgi, inanç, sanat, ahlaki değerler, hukuk kuralları, gelenekler, alışkanlık ve yeteneklerin karmaşık bir bütünü' şeklinde tanımlamıştır.[60]

Malinowski kültürün bir araç olduğunu ve ihtiyaçların giderilmesi, özel, somut problemlerin çözülmesinde yardımcı olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, kültürün bir nesneler, eylemler ve zihniyetler sistemi olduğunu ve kurumlar halinde örgütlendiğini ifade eder.[61]

---

[58] Margaret Poloma, *Çağdaş Sosyoloji Kuramları*, (Çev. Hayriye Erbaş) Palme Yayıncılık, Ankara 2017.
[59] John R. Hall, "Cultural Meanings and Cultural Structures in Historical Explanation", *History and Theory*, Vol. 39, No. 3, Oct., 2000, s. 331.
[60] Fatih Aman, "Bronislaw Malinowski'nin Kültür Teorisi", *T.C. Uludağ Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 21, Sayı: 1, 2012, *http://dergipark.gov.tr/download/article-file/143625*, (11.2.2017), s. 135-151.
[61] Bronislaw Malinowski, *Bilimsel Bir Kültür Teorisi*, (Çev. Hüseyin Portakal), Kabalcı Yayınları, İstanbul 1992, s.22-23.

Ziya Gökalp "Türkçülüğün Esasları" kitabında kültürü: *"Hars, yalnız bir milletin dinî, ahlâkî, hukukî, muakalevî, bediî, lisanî, iktisadî ve fennî hayatlarının Ahenktar bir mecmuasıdır"* şeklinde tanımlamaktadır.[62] Meriç ise "Umrandan Uygarlığa" isimli eserinde kültür üzerine yoğunlaşmış ve kültürün Türk diline Fransızcadan geçtiğini belirterek anlamlarını açıklamıştır. Buna göre; kültürün, birinci anlamı beden ve zihin melekelerinin geliştirilmesi; İkinci anlamı okumuş ve muhakeme yeteneğini geliştirmiş insan; Üçüncü anlamı ise medeniyettir.[63]

Erkal kültürü, Tylor ve Gökalp ile benzer şekilde tanımlamıştır. Erkal'ın tanımında, bilgi, sanat, ahlak, hukuk, örf ve adetler kültürün kapsamını oluşturmaktadır. Ayrıca, insanın toplumsal bir varlık olarak kazandığı diğer yetenek ve alışkanlıkları da bu kapsamda değerlendirmektedir. Kültürü belirli bir dönem ile sınırlandırmaz ve insanlık devam ettiği sürece varlığını sürdüreceğini belirtir. Kültürün bir bilinç düzeyi olduğunu düşünen Erkal, onu elitlerin ürettiği, topladığı, koruduğu eserlerin ve bilginin birikiminden ibaret saymanın hata olacağını da belirtir.[64]

2.2. Kimlik

Kimlik birey ve yaşadığı toplum arasındaki bağdır. Kişinin kendini nasıl algıladığı ve toplum tarafından nasıl algılandığı ile ilişkilidir. Öznel ve dahili olduğu kadar haricidir. Sadece bireyin kendisi değil, toplum tarafından da tanınan sosyal bir statüdür.[65] Sosyo-psikolojik kimlik ve sosyolojik kimlik literatürü, kolektif kimlikler olarak da adlandırılan kişisel ve toplumsal kimlikler ile tezat teşkil eder. [66]

Tajfel sosyal kimliklerin, bireyin bir grubun üyesi olduğu, bireyin grup üyeliği konusundaki duyguları ve diğer gruplarla karşılaştırıldığında grubun rütbe veya statüsü

---

[62] Ziya Gökalp, *Türkçülüğün Esasları*, Ekin Basımevi, İstanbul 1968, s. 27.
[63] Cemil Meriç, *Umrandan Uygarlığa*, İletişim Yayınları, İstanbul 2002, S. 87 (Dipnot).
[64] Mustafa Erkal, *a.g.e.* s.131-133.
[65] Kathryn Woodward (Ed), *Questioning Identity: Gender, Class, Nation*, Routhledge, London & New York 2004, s. 7.
[66] Marilynn B. Brewer & Sonia Roccas, "Individual values, social identity, and optimal distinctiveness", *Individual self, relative self, collective self*, Constantine Sedikides & Marilynn B. Brewer (Eds.), Routledge, Philadelphia 2001 s.219-237; Michael A. Hogg, "Social identity", *Handbook of self and identity*, Mark R. Leary & June Price Tangney (Eds.), Guilford Press, New York 2003, s. 462-479.

gibi bilgileri içerdiğini belirtir.[67] Stryker kimlik konusunda çok farklı görüşler olduğunu belirtir ve kimliğin bir grup ya da topluluğun fikirleri, inançları ve uygulamalarını temsil ettiği yönünde, kültürel ve kolektif görüşten bahseder.[68]

Yapısal sembolik etkileşimden doğan kimlik teorisi ise iki farklı noktayı vurgulamaktadır. Birincisi toplumsal yapının kişinin kimliğini nasıl etkilediği ve bunun nasıl bir davranışa dönüştüğü, diğer nokta ise davranışı etkileyen iç dinamiklerdir.[69] Erikson kimliği, psiko-sosyal boyutuyla ele alır ve fertteki ego sentezi ile gruptaki rolünün tamamlanmasına dayandırır. "*Psiko-sosyal anlamda kimlik kavramı, sosyal psikolojide sosyal kimlik olarak, gruplar arası davranışlar sonucu ortaya çıkan bir kavram olma özelliği gösterir*." [70]

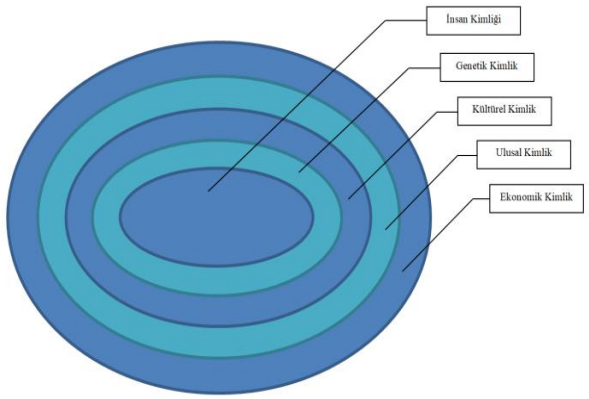
Sosyal kimlik, bir başka deyişle toplumsal ya da grup kimliği "aynılık" duygusundan kaynaklanmaktadır. Aynı etnik, dini, dilsel ya da ulusal gruba ait olmak sosyal kimlik belirteçleri olarak kabul edilebilir. Parekh, sosyal kimliğin karmaşık bir yapı olduğunu belirtirken, kimliğin tüm bileşenlerinin içe içe geçtiğini ve sosyal kimliği oluşturduğunu söylemektedir. Din, kültür, etnisite, rol, statü kimliğin bileşenlerinin bazılarıdır. Bu bileşenlerin birinin ya da birden fazlasının kişi tarafından öne çıkartılabileceğini, bunun önem derecesi ile ilgili olduğunu ve eğitim, kişilik özellikleri ve çevre gibi etkenlerle şekillendirildiğini vurgular. [71]

Yıldız kimlik kavramının sosyal sistemin temeli olduğunu vurgular, bireylerin kültürel ve sosyal çevrelerindeki konum ve statüleri ile ilişkilendirir. İnanç, tutum, değer yargıları gibi pek çok boyutu olduğunun altını çizer.[72]

---

[67] Henri Tajfel, *Human groups and social categories*, Cambridge 1981, s.229.
[68] Sheldon Stryker "Identity competition: Key to differential social movement involvement", *Identity, self, and social movements*, Sheldon Stryker, T. Owens, & R. White (Eds.), Minneapolis 2000, s. 21-40.
[69] Jan E. Stets and Peter J. Burke, "A Sociological Approach to Self and Identity", *Handbook of self and identity*, Mark R. Leary & June Price Tangney (Eds.), Guilford Press, New York 2003, s. 128-152.
[70] Edibe Sözen, "Sosyal Kimlik Kavramı'nın Sosyolojik ve Sosyal Psikolojik Bir İncelemesi", *http://dergipark.gov.tr/download/article-file/101252* , (8.6.2016), s. 94.
[71] Bhikhu Parekh, *A New Politics of Identity*, Palgrave, New York 2008, s. 8-9.
[72] Süleyman Yıldız, "Kimlik ve Ulusal Kimlik Kavramlarının Toplumsal Niteliği", *http://www.millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=74&Sayfa=6* , (8.6.2016), s. 8.

Aşkın ise "Kimlik ve Giydirilmiş Kimlikler" isimli makalesinde kimliği farklı boyutlarıyla değerlendirmiştir. Kimliğin bireyin tüm özelliklerini kapsadığını, bir özellik ve bir nitelik belirtisi olduğunu, öznel bir bütünlük, tutarlılık ve süreklilik gösterdiğini belirtmektedir. Kimliği sınıflandıran Aşkın, insan olmanın getirdiği özelliğin dışında, genlerden kaynaklanan ırk kimliği, kimliği şekillendiren en önemli etken olması sebebiyle kültürel kimlik, ulusal kimlik ve modern çağda kimliğin diğer boyutlarını da etkileyen, statü belirten ekonomik kimlikten bahseder. Aşkın giydirilmiş kimliklerin çatışma içerisinde olduğunu da ifade eder.[73]

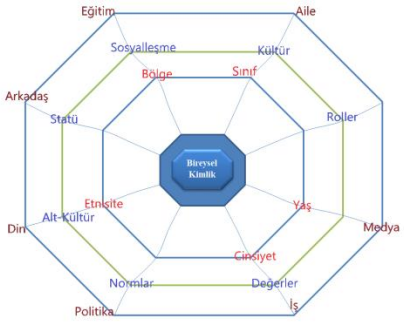
Şekil 1: Kimlik Şeması

Alexander Wendt kimliği çıkar ile ilişkilendirmektedir. Kolektif eylem sorunlarının üstesinden gelme yeteneği, kısmen aktörlerin sosyal kimliklerinin kişisel çıkarlar veya kolektif çıkarlar yaratıp yaratmadığına bağlı olduğunu belirtir. Bireysel-çıkar ve kolektif çıkarların, sosyal kimliklerin, ötekinin kaderiyle özdeşliği içerdiği ve bundan etkilendiğini ifade eder. Bu bağlamda bir azınlık toplumu kendini aynı kökten gelen akraba devleti ile özdeştirebilir, kendini, akraba devletinin bir uzantısı olarak algılayabilir ve bu şekilde algılanmak isteyebilir. Bunu Batı Trakya Türk Azınlığı özelinde değerlendirmek gerekirse, azınlık Yunanistan sınırları içerisinde yaşamakla

[73] Muhittin Aşkın, "Kimlik ve Giydirilmiş Kimlikler", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 10, Sayı 2, 2007, *http://e-dergi.atauni.edu.tr/ataunisosbil/article/view/1020000431/1020000425* , (8.7.2016), s. 213-220.

birlikte, bireysel ve kolektif çıkarları Türkiye ile özdeştir ve kendini Türk milletinin bir uzantısı olarak görmek ve kabul etmek en doğal hakkıdır.[74]

Livesey kimliklerin, kimlik ve toplum arasındaki kesişimin görsel bir temsili olan bir kimlik ağına gömülü olduğunu belirtmektedir.

Şekil 2: Kimlik Ağı[75]

Livesey'in kimlik ağı incelendiğinde, kimliğin tüm bileşenlerinin birbirleriyle bağlantılı olduğu görülmektedir. Kimlik dairesel çerçevede ele alınırsa etnisite, cinsiyet, yaş, sınıf ve bölge boyutu birincil dairede, kültür, roller, değerler, normlar, alt-kültür, statü ve sosyalleşme boyutu ikincil dairede, eğitim, aile, medya, iş, politika, din, arkadaş ise üçüncül dairede yer almaktadır. Bireysel kimlik merkezdedir. Bireysel kimlik[76] çeşitli anlamları olan "benlik" (self) kavramının altında tartışılmaktadır. "Benlik" bazen bireyi ifade ederken, bazen bilincin manevi boyutunu ele almaktadır. Bireysel kimlik kişinin kendini nasıl tanımladığı ile ilgilidir. Kimliğin boyutları arasında geçişkenlik söz konusu olduğu için birincil, ikincil veya üçüncül olmasının ötesinde tüm boyutların birbirlerini etkiledikleri, bireyin bütünsel kimliğinin oluşumunda önemli birer etken oldukları görülmektedir.

---

[74] Alexander Wendt, "Collective Identity Formation and the International State", *The American Political Science Review,* Vol.88, No.2, June 1994, s. 386.

[75] Kimlik ağı şekil olarak Chris Livesey'in "The Web of Identity" şeması temel alınarak çizilmiş ve İngilizce'den tercüme edilmiştir.
https://www.kent.ac.uk/cewl/documents/external/talking-cultures/W2/Talking%20Cultures%20Week%202%20Unit%201%20-%20Cultural%20Identity1%20-%20handout.pdf, (12.2.2016), s.4.

[76] Eric T. Olson, "Personal Identity", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Summer 2017 Edition), Edward N. Zalta (Ed.), *https://plato.stanford.edu/entries/identity-personal/* (12.2.2016).

2.2.1. Kültürel ve Milli Kimlik

Kültürel kimlik, belli bir sosyal grubun üyeliğini gerektiren kimliktir. Bu grup, ulusal, etnik, cinsiyet gibi özelliklerine göre belirlenebilir. Yapısalcı görüşün temsilcilerinden Simmel'e göre, ait olunan grupların üyelikleri kimliğin kaynaklarından birini oluşturmaktadır.[77]

Mills, "ne bir bireyin hayatı, ne de bir toplumun tarihi, her ikisini de anlamadan anlaşılabilir" demektedir.[78] Dolayısıyla, birey ve toplum iç içedir. Bu da kimliklerin geçişkenliğini göstermektedir. Giddens ise birey ve toplum arasında ikili ilişkiye vurgu yaparak, bireylerin toplumu, toplumun da bireyleri etkilediğini belirtmektedir.[79]

Kültürel kimlik kavramı, kimliğin kültürel boyutlarını belirtir, kimliğin nasıl algılandığı önemlidir, hem bireyin kendini hem de başkalarının bireyi nasıl algıladığı kültürel kimliğin ifadesi açısından belirleyici rol oynamaktadır. Erkal kültürel kimliği, kültürel unsurları içeren organik bir yapı olarak değerlendirmektedir. Tek başına dil, din, örf ve adet, değerler veya bir anlayışı değil, bunların tamamını kapsamaktadır.[80]

Kültürel kimlik, edinilmiş bir kimliktir. Doğuştan gelen, genetik yapıyla bağlantısı olan bir kimlik değildir. Dolayısıyla bireyin içine doğduğu aile, çevresel faktörler kültürel kimliğin ediniminde temel kabul edilebilir. Bireyin doğduğu ve büyüdüğü çevredeki kültürel kodlar kültürel kimliğin gelişimini sağlamaktadır.

Smith her neslin ortak geçmişinin öznel algı ve anlayışının kültürel kimlik kavramında belirleyici bir unsur olduğunu vurgulamaktadır, ayrıca bunun milli kimlik konusunda da geçerli olduğunu söylemektedir. [81] Milli kimlik kavramı karmaşık olduğu

---

[77] David Ashley and David Michael Orenstein, *Sociological Theory: Classical Statements*, Pearson, Boston 1990, s. 312.
[78] Wright C. Mills, *The Sociological Imagination*, Oxford University Press, London 1959, s. 3.
[79] Anthony Giddens, *The Constitution of Society: Outline of the Theory of Structuration*, University of California Press, The USA 1984, s. 162.
[80] Cahit Gelekçi, "Prof. Dr. Mustafa E. Erkal'ın Çalışmalarında Kültür, Kültürel Kimlik ve Etniklik Kavramları", *http://dergipark.gov.tr/download/article-file/101273*, (13.12.2016), s. 157-158.
[81] Anthony D. Smith, "National Identity and the Idea of European Unity", *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)*, Vol. 68, No. 1 (Jan., 1992), s. 58.

kadar soyuttur da. Kültürel kimliğin farklı boyutları "milliyet" kavramının anlaşılmasında geçmişte olduğu kadar bugün de etkili olmaktadır. Bu boyutlar arasında "ana vatan" kavramı, kendi ana vatanlarında kültürel toplulukların bölgesel sınırlılıkları; toplumun tarihi hatıraları, köken mitlerinin ortak doğası; ortak bağ ve standartlaşmış kültür yer almaktadır.[82]

Milli kimlik kavramı, tarihi, kültürel, dini motiflerin yanı sıra siyasi temelleri olan bir kavramdır. Fransız ihtilalinden sonra yoğunlaşan "milli" homojenlik anlayışı bir noktada milli kimlik olgusunu da ortaya çıkarmıştır. Milli kimlikte ait olunan milliyet başattır. Milli kimliği vatandaşlık kimliğinden ayırt etmek gerekir. Bu da azınlıklıkların durumunda önemlidir. Örneğin Türk Milletinin bir parçası olan Batı Trakya Türk Azınlığı üyeleri Yunanistan vatandaşıdırlar. Fakat akraba devletleri, ana vatanları Türkiye Cumhuriyeti'dir.

Sonuç olarak; kimlik kavramı pek çok boyut ve parametresi olan bir kavramdır. Castels "*sosyolojik açıdan bakıldığında, tüm kimliklerin inşa edildiği gerçeğini kabul etmek kolaydır"* demektedir.[83] Kroskrity kimliğin yekpare olmadığına ve çok yönlülüğüne değinirken bunu "kimlik repertuarları" olarak adlandırmaktadır.[84] Duszak ise kimliğin, her bireyin farklı pozisyonlarda üstlenebileceği bir "grup-içi" ya da "grup-dışı" kavramını oluşturduğunu ve her bireyin çeşitli kimlikleri bir araya getirme yeteneğinin olduğunu vurgular.[85] Kültürel ve milli kimlik kişinin öz-kimliğinin farklı boyutları olarak içselleştirdiği ve temelde kendini ifade biçimidir.

---

[82] Anthony D. Smith, *a.g.m.,* s. 60.
[83] Manuel Castels, *The Power of Identity*, Oxford 2001, s. 7.
[84] Paul V. Kroskrity, "Identity*", Journal of Linguistic Anthropology 9* (1-2), 1999, s. 111- 114.
[85] Anna Duszak, "Us and others: an introduction", *Us and Others Social identities across languages, discourses and cultures*, Anna Duszak (Ed.), John Benjamins Publishing Co, Amsterdam 2002, s. 1-28.

B. KURAMSAL ÇERÇEVE

1. Asimilasyon Teorileri

Asimilasyon bir toplum ya da kültürün parçası olma sürecidir.[86] Farklı kültürel grupların bir birine benzediği bu süreç tamamlandığında, gruplar arasında eskiden var olan fark ayır edilemez hale gelir. Asimilasyon, kişiler ve grupların, diğer kişilerin veya grupların anılarını, duygularını ve tutumlarını edindikleri bir yorumlama ve kaynaştırma sürecidir ve onların deneyimlerini ve tarihlerini paylaşarak, ortak bir kültürel yaşama dahil edilirler.[87] Asimilasyon, yaşadıkları toplumda, çoğunluk ya da hakim kültürden farklı olan, fakat zamanla hakim kültürü benimsemeye başlayan, değerler ve davranış bakımından hakim kültüre benzeyen azınlıklar ya da göçmenler için geçerli olan bir süreçtir. Asimilasyon bazen zorunlu bazen de doğal bir süreçtir. Asimilasyon hem birey hem de grubun başka bir kültür içerisinde emilimi ve o kültürle birleşmesidir. Bu nedenle bazen kültürleşme ile karıştırılabilmektedir. Kültürleşme, farklı kültürlerin etkileşimi sonucunda ortaya çıkan kültürel değişimdir. Asimilasyon ise azınlık kültürünün hakim olan kültür içerisinde eriyerek yok olmasıdır.

Asimilasyon teorisi temelde Avrupa'dan 20. yüzyılın başlarında Amerika Birleşik Devletleri'ne (ABD) gelen göçmenler üzerine yapılan çalışmalara dayanmaktadır. Bu çalışmalarda savunulan asimilasyonun bir süreç olduğu ve tamamlanması için bir kaç nesil geçmesi gerektiğidir. Guibernau asimilasyonun göçmenlerin kendi kültürlerini, dillerini ve kimliklerini bırakmaları ve bunları ev sahibi ülkeninkiyle değiştirmeleri gerektiğini varsaydığını ve devlet tarafından kolaylaştırılması gereken tek yönlü bir uyum süreci olduğunu belirtmektedir.[88]

Anglo-Uyum Teorisi: 17. Yüzyıldan itibaren kuzey-batı Avrupa'dan ABD'ye göç eden ve diğer topluluklar üzerine kendi egemenliğini kurmayı başaran İngilizler

---

[86] *Macmillan English Dictionary for Advanced Learners*, Oxford 2002, s. 71.
[87] Robert E. Park and Ernest W. Burgess, *Introduction to the Science of Sociology,* Chicago 1921, s. 735 (Aktaran: Milton Myron Gordon, *a.g.e.*, s. 62).
[88] Maria Montserrat Guibernau, *The Identity of Nations*, Polity Press, Cambridge 2007, s. 138-158.

tarafından geliştirilmiştir. Bütün göçmenler arasında çoğunluk olmaları, siyasi ve ekonomik gücü ellerinde bulundurmaları nedeniyle kendi kültürel geleneklerini standart olarak kabul etmişlerdir.

Anglo-uyum teorisi, göçmenlerin Anglo-Amerikan ve daha geniş çerçevede Anglo-Sakson çoğunluğa dahil olabilmek için İngilizce öğrenmeleri, normlara, değerlere ve kurumlara uyum sağlamaları gerektiği fikrini içermektedir. Gordon'a göre asimilasyon, hem genişlemeyi hem de yapısal asimilasyonu içerir, burada gruplar daha geniş bir topluma tam olarak dahil edilmektedir. Bununla birlikte, kültürel asimilasyon ya da kültürleşme, ya bir eritme potası ya da Anglo-uyum düzeninde ilerleyebilir. Anglo-uyum tezini Stewart Cole'a bağlayan Gordon, göçmenlerin Anglo-Sakson kültürü lehine kendi kültürel mirasını tamamen terk etmelerini gerektirdiğini belirtmektedir. Gordon, ayrıca, asimilasyonun farklı değişkenleri olduğunu ifade etmektedir. Bunlar aşağıdaki gibidir:

1- Kültürel kalıpların, hakim toplumun kültürel kalıplarına doğru yönelmesi,
2- Birincil grup düzeyinde, hakim kültürün kurum, topluluk ve kulüplerine geniş çapta katılım,
3- Karışık evlilikler,
4- Hakim toplumun üyesi olma bilincinin gelişmesi,
5- Ön yargıların kaybolması,
6- Ayrımcılığın kaybolması,
7- Değerler ve güç çatışmasının kaybolması.[89]

Gordon Amerikan toplumundaki asimilasyonu incelerken geliştirdiği modelde asimilasyonu ölçen yedi farklı değişkeni ortaya koymuş ve bu değişkenleri tablodaki gibi sıralanmıştır:

[89] Milton Myron Gordon, *a.g.e.*, s. 71.

Tablo 1. Asimilasyon Değişkenleri[90]

Alt-süreç ya da durum	**Asimilasyonun türü ya da evresi**	**Özel terim**
Kültürel kalıpların, hakim toplumun kültürel kalıplarına doğru yönelmesi	Kültürel ya da davranışsal asimilasyon	Kültürleşme
Birincil grup düzeyinde, hakim kültürün kurum, topluluk ve kulüplerine geniş çapta katılım	Yapısal asimilasyon	Yok
Karışık evlilikler	Evlilik asimilasyonu	Karışım (Amalgamasyon)
Hakim toplumun üyesi olma bilincinin gelişmesi	Özdeşim asimilasyonu	Yok
Ön yargıların kaybolması	Tutum kabul asimilasyonu	Yok
Ayrımcılığın kaybolması	Davranış kabul asimilasyonu	Yok
Değerler ve güç çatışmasının kaybolması	Sosyal asimilasyon	Yok

Ancak, asimilasyon her zaman Anglo-uyum teorisinde belirtildiği gibi olmaz. Farklı gruplar yeni, homojen bir kültüre karışabilirler. Bu, ABD'yi tanımlamak için sıklıkla kullanılan eritme kabı metaforunun özüdür ve asimilasyon genellikle zaman içinde doğrusal bir değişim süreci olarak düşünülür.

Eritme Potası Teorisi: Farklı kültürlerin bir araya gelerek tek kültür olarak harmanlanması fikridir. Bu teoride bazı gruplar - özellikle azınlıklar - eritme sürecinden büyük ölçüde dışlanmışlardır. Onlardan kültürlerinin istenmeyen ve alışılmamış yönlerini bırakmaları beklenir. Göçmenlerin ve azınlık gruplarının geleneklerinden vazgeçmeleri ve daha önceden var olan Anglo-Amerikan kültürüne uymaları beklenirken, ABD'de asimilasyon, kültürlerin eşit bir şekilde harmanlanmasından ziyade büyük oranda tek taraflıdır. Sonuç olarak, kültürel kimliklerini yavaş yavaş kaybederler.[91]

[90] Milton Myron Gordon , *a.g.e.*, s. 71.
[91] Alfredo H. Benavides & Eva Midobuche, "Melting-Pot Theory", *Encyclopedia of Bilingual Education*, Josué M. González (Ed.), *http://dx.doi.org/10.4135/9781412963985.n202*, (13.11.2017).

Park'ın Irk İlişkileri Döngüsü: Amerikan sosyolog Robert E. Park tarafından tasarlanan ırk ilişkileri döngüsü, 20. yüzyılın başlarında, Avrupalı göçmenlerin ABD'ye gelişleri ve Afrikalı göçmenlerin kırsal bölgelerden şehirlere gelişinin sonuçlarına ışık tutmayı amaçlayan bir toplumsal değişim modelidir. Bu döngü, entegrasyonun, gruplar arasındaki ilişkilerin, özellikle de politika, sosyal yapı ve kültür alanlarındaki ilk temasından sonra birbirlerine karşı olan öznel tutumlarının sonucu olduğunu ileri sürmektedir. Asimilasyon ise, ırk ilişkileri döngüsünün son aşamasıdır. Döngünün dört aşaması vardır: temas, çatışma, barınma ve asimilasyon. İlk adım temastır, ardından çatışma, daha sonra barınma ve sonunda asimilasyon gelmektedir. [92]

Kültürel Çoğulculuk: Kültürel çoğulculuk 20. Yüzyılın ikinci yarısında yeni bir eğilim olarak ortaya çıkmış, temelde farklı etnik unsurların eşit koşullarda hak ve uygulamalara tabi olmalarını öngörmektedir[93]. Kültürel çoğulculuk asimilasyon teorisinin aksini savunmaktadır. Kültürel çoğulculuk, farklı kültürel grupların toplum içerisindeki varlığını teşvik eder. Fakat benzer bir kavram olan çok kültürlülük gibi farklı kültürel, etnik ve diğer gruplara tek bir statü kazandırmaya çalışmaz. Çok kültürlülük, bir kurum veya toplumda, tüm farklı grupların varlığının kabul edildiği ve saygı gördüğü bir inanç ve davranış sistemidir.[94] Azınlık ya da göçmen gruplarının hâkim kültür içerisinde asimile edilmesinin beklendiği "eritme potası" teorisinin aksine azınlık gruplarının üyelerinin kendine özgü kolektif kimliklerini ve kültürlerini koruyabilmeleri gerekliliğini ifade eder.

---

[92] Stanford M. Lyman, "Civilization, Culture, and Color: Changing Foundations of Robert E. Park's Sociology of Race Relations", *International Journal of Politics, Culture and Society*, Vol. 4, No. 3, 1991, s. 285.

[93] Nimmi Hutnik, *Ethnic Minority Identity A Social Psychological Perspective*, New York 1991, s. 33.

[94] Caleb Rosado, "Toward a Definition of Multiculturalism" (Aktaran: Benedict Binebai, "National Consciousness and Multiculturalism in Ododo's Dramaturgy", *Africology: The Journal of Pan African Studies*, vol.9, no.6, August 2016, s. 105.

2. Entegrasyon Teorisi

Entegrasyon Latince kökenli bir kelimedir. Latincede "integratio" yenilenme anlamında kullanılmaktadır. Oxford Sözlüğü bölümlerin, parçaların bir bütün halinde birleşmeleri şeklinde tanımlamaktadır. Bir başka deyişle bütünleşme, kaynaşmadır.[95]

İşlevselciliğin temsilcisi Parsons entegrasyonu sistemin birlik ve uyum içinde çalışmasını sağlamak için sistemin birimleri arasında işbirliğinin teşvik edilmesi olarak tanımlamıştır. Entegrasyon, sosyal ilişkilerin ve birimler veya gruplar arasındaki karşılıklı ilişkilerin düzenlendiği araçlardır. Entegrasyon, sistemin işleyişini korumak için sistemdeki çeşitli aktörler veya birimler arasındaki ilişkilerin koordine edilmesi, ayarlanması ve düzenleme ihtiyacı anlamına gelmektedir.[96]

Habermas'a göre sosyal entegrasyon, katılımcıların eylem yönelimlerini uyumlu hale getirecek eylemleri koordine eden mekanizma veya aktörlerin, aralarındaki ortak anlayışa dayalı eylem planlarını koordine etmesini veya uyumlaştırmasını sağlayan eylemleri koordine eden mekanizmadır.[97] Karpat entegrasyonu, göçmenlerin farklı bir kültürün içine yerleşmesi ve onunla bağdaşması, bununla birlikte kendi kültürel değerlerini korumaları olarak tanımlar.[98]

Toplumun değişik kavramlarına dayanarak, toplumsal entegrasyon veya toplumun entegrasyonu iki farklı boyutu içermektedir; sosyal entegrasyon ve sistem entegrasyonu. Lockwood sosyal değişimin hesaba katılabilmesi için "sosyal" ve "sistem" entegrasyonu arasındaki ayrımı açık bir şekilde vurgulamıştır. Entegrasyon, toplumsal çatışmayı dönüştürücü kılan sosyal sistem devletlerini tanımlamak, derin sosyal çatışmayı bile sistemli yeniden üretime zorlayanlarla karşılaştırmak için kullanılmıştır. Ayrıca, toplumsal yapıları dönüştürmek için sosyal antagonizmin gerekli,

---

[95] Fritz Machlub, *A History of Thought on Economic Integration*, London, 1979, s.1.
[96] Ruth A. Wallace and Alison Wolf, *Contemporary Sociological Theory: Continuing the Classical Tradition*, New Jersey 1995, s.39-40.
[97] Jürgen Habermas, *The Theory of Communicative Action*, Vol 2. (Çev. Thomas McCarthy), USA 1987, s. 183-186.
[98] Kemal H. Karpat, *Osmanlı'dan Günümüze Etnik Yapılanma ve Göçler*, (Çev. Bahar Tırnakçı), İstanbul 2010, s. 27-28.

ancak yeterli olmadığı bir koşul olduğunda ve bir sistemin, çatışmaları ve çelişkileri içeriyor olsa da neden değişmeden kalması gerektiği durumları ifade etmektedir.[99]

Sosyal entegrasyonun temel tanımı aktörler arasındaki karşılıklılıktır; sistem entegrasyonu ise gruplar ve kolektif kimlikler arasındaki karşılıklılığı ifade etmektedir.[100] Giddens, "sosyal entegrasyonun" sistematiğinin, toplumun bütünsel sistematiği için bir temel olduğunu belirtmektedir.[101]

3. Ayrıştırma (Segregasyon) Politikası

Ayrıştırma, bir grubu, ırk, cinsiyet ya da dini olarak diğerinden ayırmaktır.[102] Ayrıştırma, kavram olarak kendiliğinden açıklayıcı bir ifadeye işaret etmektedir. Toplumda hakim olan kültürün üstünlüğü varsayımı ile etnik, dinsel, dilsel gruplar gibi azınlık gruplarını hiyerarşik bir düzende birbirinden ayrı tutmaya çalışan politikadır. Bu politika uygulamalarına Hindistan'daki kast sistemi ve Güney Afrika'daki Apartheid rejimi örnek olarak gösterilebilir. Bununla birlikte ayrıştırma uygulamaları ayrımcı davranışlarla tüm toplumlarda gözlemlenebilir. Özellikle ekonomik ayrıştırma azınlık gruplarına uygulanan bir tür olarak dikkat çekmektedir. Toplumsal refah düzeyindeki farklılıklar uygulanan ayrıştırma politikaları ile azınlık bölgelerinde ortaya çıkarken, bu bölgelerdeki refah düzeyi daha düşük seviyelerde gözlemlenmektedir.[103]

---

[99] Margaret Archer, "Social Integration and System Integration Developing the Distinction", *Sociology*, Vol.30, No.4, November 1996, s.679.
[100] Ian Craib, *Anthony Giddens*, London 1992, s. 58.
[101] Anthony Giddens, *The Problems in Social Theory*, London 1979.
[102] *Macmillan English Dictionary for Advanced Learners*, Oxford 2002, s. 1285.
[103] Yunanistan'ın Batı Trakya bölgesinde yoğunlukla yaşayan, Batı Trakya Türk Azınlığının ekonomik ve sosyal refah düzeyi incelendiğinde maruz kaldığı ayrıştırma, sosyal izolasyon politikaları açıkça görülmektedir.

4. Etnik Temizlik

Bir kültür ya da ırksal grubun farklı bir grubun tüm üyelerini bir ülkeden ya da bölgeden uzaklaştırmaya yönelik, genellikle şiddet içeren, organize girişimine etnik temizlik denir.[104]

Etnik temizlik kavramı, 1990'lı yıllara kadar uluslararası literatürde kullanılan bir kavram olarak yer almamıştır. 1990 sonrası Yugoslavya Federal Cumhuriyeti'nin parçalanmasıyla bölgede yaşanan çatışmalar ve belirli halk gruplarına karşı yapılan zulüm ve vahşeti tanımlamak için kullanılmaya başlanmıştır.[105]

Ayrıca, en temel düzeyde, etnik temizlik, dini veya etnik ayrımcılık, politik, stratejik veya ideolojik gerekçeler veya bunların tamamı nedeniyle belirli bir bölgeden "istenmeyen" bir nüfusun çıkarılması olarak tanımlanabilir.[106]

Bell-Fialkoff'a göre etnik temizliğin pek çok şekli vardır. Eski çağlarda "politik olarak güvenilmez" bir nüfusun zorla yeniden yerleştirilmesi, yer değiştirmesi formundan sonra, 1940'ların sonunda Sovyetler Birliği'nde yeniden canlandırılmıştır. Orta Çağ'da başlayan devletler içinde daha büyük bir homojenliğe doğru genel bir sürecin bir parçası olarak, "etnik temizlik", Katolik veya Protestan, Müslüman veya Yahudi olarak dinsel azınlıkları hedef almış, modern çağda ise kendini politik ideolojide, yani komünizmin ve faşizmin bir parçası olarak göstermiştir[107]. Günümüzde etnik temizlik terimi, bir bölgeyi hakim etnik grup dışındaki diğer etnik gruplardan arındırmak suretiyle etnik açıdan homojen hale getirmek ve o bölge üzerinde hakim grubun "de facto" hak iddiasında bulunabileceği bir durum yaratmaktır.[108]

---

[104] *Macmillan English Dictionary for Advanced Learners*, Oxford 2002, s. 470.
[105] Şükrü M. Elekdağ, "Soykırım Etnik Temizlik ve İnsanlığa Karşı Suçlar", *https://sukruelekdag.wordpress.com/2008/06/28/soykirim-etnik-temizlik-ve-insanliga-karsi-suclar/*, (11.12.2017).
[106] Andrew Bell-Fialkoff, "A Brief History of Ethnic Cleansing", *Foreign Affairs*, Vol. 72, Num. 3, Summer Issue 1993, *https://www.foreignaffairs.com/issues/1993/72/3* , (12.12.2017).
[107] Andrew Bell-Fialkoff, *a.g.m.*
[108] Şükrü M. Elekdağ, *a.g.m.*

20. yüzyılda etnik temizliğin en önemli örneği, uluslararası literatüre terim olarak daha sonra dahil olmakla birlikte, Almanya'da Adolf Hitler'in Nazi rejimi sırasında Yahudilere karşı yürütülen kampanyadır. Aşırı milliyetçi duygularla beslenen hareket, tehcirle başlamış, fakat toplama kamplarında ve kitlesel öldürme merkezlerinde yaklaşık beş milyondan fazla Yahudi'nin toplama kamplarında soykırıma uğrayarak yok edilmesiyle sonuçlanmıştır. Etnik temizliğin değişik bir başka örneği Yunanistan'ın Batı Trakya Türklerine uyguladığı, vatandaşlık yasasının 19. Maddesi nedeniyle bölgedeki Türk nüfusun vatandaşlıktan atılmak suretiyle bölgenin Yunan etnisitesi lehine homojenleştirilme politikasıdır.

Etnik temizlik, her ne kadar bir insanlık suçu gibi görülse de uluslararası hukuk açısından bir suç olarak tanımlanmamıştır. Bu nedenle bazı hukukçular tarafından etnik temizlikle soykırım arasında fark olmadığını iddia edilmiş, fakat bu genel geçer kabul görmemiştir. BM Genel Kurulu'nun 18 Aralık 1992 tarihli ve 47/121[109] sayılı kararında Bosna'daki çatışmalarla ilgili "…*bir çeşit soykırım olan iğrenç etnik temizlik politikası*…" şeklinde ifadeler kullanılmıştır. Fakat uluslararası mahkeme soykırım ve etnik temizliği farklı kavramlar olarak değerlendirmiştir.[110]

[109] *A/RES/47/121*, United Nations General Assembly, 91st plenary meeting, 18 December 1992, The situation in Bosnia and Herzegovina.
[110] Şükrü M. Elekdağ, *a.g.m.*

II. BÖLÜM

TARİHSEL SÜREÇTE BATI TRAKYA

A. COĞRAFİ KONUMU

Trakya terimi, tarihin farklı dönemlerinde coğrafi sınırları farklılık gösteren, fiziki ve tarihsel-politik bir bölge ya da toprağı tanımlamak için kullanılmıştır. Tarih öncesi dönemde, Olympos'un kuzeyinden Tuna nehrine ve Karadeniz'e uzanan bir ülke olmuştur. Romalılar döneminde Balkan yarımadasının güneyi ile sınırlandırılmış, Bizanslılar döneminde ise bugünkü Doğu-Trakya olarak bilinen bölge Trakya olarak adlandırılmıştır. Berlin, Sevres ve Lozan Barış Antlaşmalarıyla Türkiye, Bulgaristan ve Yunanistan arasındaki sınırlar çizilince kuzey-doğu Yunanistan Batı Trakya bölgesi olarak adlandırılmıştır. İskeçe[111], Rodop[112] ve Meriç[113] illerini kapsamaktadır. 8578 km^2'lik bir alanı kaplayan bölge, kuzeyde Bulgaristan, güneyde Ege denizi, doğuda Meriç nehri ve batıda Karasu (Nestos) nehri ile sınırlıdır.[114]

Batı Trakya verimli topraklara sahip, ova, yayla ve dağları barındıran bir coğrafyadır. İskeçe, Gümülcine, Dedeağaç ve Kumçiftliği ovaları 4018 km^2'yi kaplarken, kalan 2208 km^2'si yayla ve 2352 km^2'si de dağlık bölgedir. Yunanistan'ın en büyük göllerinden biri olan Boru Gölü (Vistonida) yaklaşık 45 bin dönümdür. Kosinthos, Kuruçay (Kompsatos), Travos nehirleri ile Yassıköy (İasmos), Yalımlı (Koptero), Hoca Mahalle (Monachoi), Arabacıköy (Amaksades) akıntıları Boru Gölü'nü besleyen doğal kaynaklardır.[115]

Batı Trakya'daki zengin su kaynakları bölge ekonomisi için önemli faktörlerdendir. Balık üretimi teşvik edilmekte, sulak alan doğa rezervleri, yaban hayatın

---

[111] İskeçe, Yunanca adıyla Xanthi, merkezi yine İskeçe'dir.
[112] Rodop, Yunanca adıyla Rhodopi, merkezi Gümülcine'dir (Komotini).
[113] Meriç, Yunanca adıyla Evros, merkezi Dedeağaç'tır. Kumçiftliği (Orestiada) bir başka büyük ilçesidir.
[114] Georgios Delopoulos, "Geographical Description of Thrace", *Thrace*, Vasiliki Paoulia, Michael Meraklis, and etc. (Eds), Athens 2003, s. 351-352.
[115] Georgios Delopoulos, *a.g.m.*, s. 355.

korunması ve göçmen kuşların konaklama bölgelerinden biri olması nedeniyle uluslararası sözleşmelerle korunmaktadır.[116]

Batı Trakya'nın doğası gibi, kendine özgü bir iklimi vardır. Bu iklim Trakya Körfezi kıyı şeridi ve Rodop Dağları arasındaki yükseklik farkından etkilenmektedir. Yaz ve kış ayları arasında oldukça yüksek sıcaklık farkı vardır. Bu fark doğal yapısı nedeniyle üç il arasında da gözlemlenmektedir. Örneğin, Rodop dağları nedeniyle Rodop ili rüzgâr şiddetini daha az hissederken, Meriç ili Ukrayna ve Balkanlardan Ege Denizi'ne doğru esen şiddetli rüzgârdan etkilenmektedir. Yağış miktarı konusunda, sahil şeridi, ova, yayla ve dağlık bölge olarak dörde ayrılmıştır. Batı Trakya'nın genel iklimi ne Akdeniz ne de tam olarak karasal iklimdir. Akdeniz ve Orta-Avrupa iklimi arasında değişken bir iklime sahiptir.[117]

B. TARİHÇESİ

Trakya kelimesinin bilinen en eski tanımı Homeros'un "İlyada" isimli eserinde geçmektedir. Bölge ismi, bölgede ilk rastlanılan uzun zaman önce yok olmuş antik "Traklar" ile bağlantılandırılmaktadır.[118] Kelimenin etimolojik kökeni Yunanca olmakla birlikte Yunan olmayanları (Non-Hellenic people) tanımlamaktadır.

Trakya'da Yunanlıların daha yoğun olarak varlığı II. Philip'in Trak kabilelerini fethinden sonra kaydedilmiştir. Hellenizasyon döneminde bölgedeki Yunan varlığı düzensiz bir şekilde çoğalmıştır. Yunanlılar, diğer kabilelerle birlikte kıyı şeridinde yerleşmişlerdir. Russel Yunan filozof Dimokritos'un, bugün İskeçe bölgesinin güneyinde yer alan Bulustura (Avdira) doğumlu olduğunu ifade etmektedir.[119]

---

[116] Georgios Delopoulos, *a.g.m.*, s. 355.
[117] Georgios Delopoulos, *a.g.m.*, s. 367.
[118] Vasiliki Papoulia, "Ancient Thrace as a Historical Unity", *Thrace*, Vasiliki Papoulia, Michael Meraklis, and etc. (Eds), Athens 2003, s. 15; Vemund Aarbakke, *The Muslim Minority of Greek Thrace*, (Basılmamış Doktora Tezi), University of Bergen 2000, s. 19.
[119] Bertrand Russel, *A History of Western Philosophy*, New York 1972, s. 64.

Dimokritos M.Ö. 460-340 yılları arasında yaşamıştır.[120] Bugün Batı Trakya'nın üç ilinde kampüsü bulunan Trakya Dimokritos Üniversitesi ismini Yunan filozofun isminden almıştır.

Trakya'nın Makedonlar tarafından fethi ise iki aşamada gerçekleşmiştir. M.Ö. 356 yılında Struma ve Karasu nehirleri arasındaki bölgeyi, M.Ö. 342 yılında ise Odris krallığını fethederek bölgeye yerleşmişlerdir.[121] Makedonya krallığının M.Ö. 146 yılında Roma İmparatorluğu'na ilhakı Trakya kabilelerini bu imparatorlukla karşı karşıya getirmiştir. Trakya "ulusu" M.Ö. 15 yılında Roma İmparatorluğu'nun diğer bölgeleri fethetmesiyle sarılmış, M.S. 44 yılında Odris kralının suikasta uğramasıyla sonuçlanan çatışmaların akabinde ise M.S. 46 yılında İmparator Claudius Trakya'yı bir Roma eyaleti yapmıştır.[122] Roma İmparatorluğu'nun Doğu-Batı Roma İmparatorluğu olarak ayrılmasından sonra Doğu Roma İmparatorluğu / Bizans, M.S. 330-1453 yılları arasında bölgenin hakimi olmuştur.[123]

Bölgedeki Türk varlığının Balkanlara M.Ö. 2. yüzyılda ulaşan İskit Türklerinin ve Orta Asya'dan batıya göç eden boyların gelişiyle başladığı bilinmektedir. Sırasıyla, Hunlar M.S. 4. yüzyılda, Avarlar 5. yüzyılda, Peçenekler 9. yüzyılda ve Kumanlar 11. yüzyılda bölgeye yerleşmişlerdir. Türk boyları, Osmanlıların Balkanları fethi sırasında yardımcı olmuşlardır.[124]

Osmanlı Devleti on üçüncü ve on dördüncü yüzyıllarda Anadolu'yu kademeli olarak ele geçirdikten sonra, 1354 yılında Gelibolu'nun fethiyle Trakya'ya kadar ilerlemiştir. On dördüncü yüzyılın ikinci yarısında, 1362 tarihinde Edirne, 1361 tarihinde

---

[120] Jonathan Barnes, *The Presocratic Philosophers*, New York 1982, s. 240.
[121] Anastasia Pavlopoulos, "Myth and Cult of Founder-Heroes in the Greel Colonies of Thrace", *Thrace*, Vasiliki Papoulia, Michael Meraklis, and etc. (Eds), Athens 2003, s. 110.
[122] Anna Avramea, Thrace in the Roman Period, ", *Thrace* , Vasiliki Papoulia, Michael Meraklis, and etc. (Eds), Athens 2003, s. 135.
[123] Charalambos Bakirtzis, "Byzantine Thrace (AD 330-1453)", *Thrace* , Vasiliki Papoulia, Michael Meraklis, and etc. (Eds), Athens 2003, s. 151.
[124] Halit Eren, *Batı Trakya Türkleri (Lozan'dan Günümüze)*, (Basılmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, 1995, s. 1-3.

Filibe ve Dimetoka, 1360-1370 yılları arasında Gümülcine ve 1385-1386 yıllarında İskeçe'nin fethiyle Trakya Osmanlı Devleti'nin topraklarına katılmıştır.

Bugün Batı Trakya olarak bilinen bölgede, Osmanlı Devleti'nin bölgeyi fethettiği dönemde Dimetoka, Ferecik, Gümülcine ve Eğridere, Çıtak Vadisi, Halaç Deresi, Fırıncık, Tosyalı, Köseler gibi bölgelere Yörük Türkmenler yerleştirilmiştir.[125]

Bölgeye yapılan yerleşimler tapu tahrir defterlerinde ayrıntılı bir şekilde yer almaktadır. I. Murad döneminden itibaren Dimetoka, Ferecik, Gümülcine'ye Ahlat, Ayvalı, Ayıntab, Bergama, Canik, Gerede, Göynük, Hamid, Menteşe, Saruhan, Söğüt gibi Anadolu'nun çeşitli bölgelerinden nüfus aktarılmıştır. Bunun dışında çeşitli Türkmen boylarına mensup gruplar da getirilmiş, yeni mahalle ve köyler oluşturulmuştur. Bu gruplar yerleştikleri yerlere kendi aşiretlerinin ve geldikleri Anadolu şehirlerinin isimlerini vermişlerdir. [126]

On dokuzuncu yüzyıla gelindiğinde yaşanılan savaşlar sonrası Osmanlı Devleti'nin zayıflaması, özellikle milliyetçilik hareketlerinin etkisiyle ortaya çıkan 1804 Sırp ve 1821 Yunan isyanları, 1828-29 Osmanlı-Rus seferi sonrası Çirmen'in (Ormenio) terk edilmesi, bölgedeki şartları değiştirmiştir.[127] 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı sonrası imzalanan Ayastefanos (3 Mart 1878) ve Berlin (13 Temmuz 1878) antlaşmaları sonucunda Trakya'nın bütünlüğü bozulmuştur. Osmanlı-Rus savaşı sonrasında, Osmanlı Devleti'nin yenilmesi, Şark Meselesini en önemli meselelerin başına koymuştur.[128]

Ayastefanos antlaşmasından sonra, antlaşma koşullarını ağır bulan Rodop dağları çevresindeki Türkler ayaklanmaya başlamıştır. Bıyıklıoğlu'na göre ayaklanma

---

[125] Konstantinos Vakalopoulos, "Thrace During the Ottoman Period", *Thrace* , Vasiliki Papoulia, Michael Meraklis, and etc. (Eds), Athens 2003, s. 211-212.
[126] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi,* C. I, Ankara 1988, s.160; Halil İnalcık, "Türkler ve Balkanlar", *Balkanlar*, İstanbul 1993, s. 9-32.
[127] Tevfik Bıyıklıoğlu, *Trakya'da Milli Mücadele, I. Cilt*, Ankara 1992, s.1-2.
[128] Tevfik Bıyıklıoğlu, *a.g.e*. s.3-14.

sonucunda Ahmet Ağa Timirski öncülüğünde Rodop dağlarının kuzeyinde kurulan Batı Trakya Türk Muvakkat Hükümeti[129] Türk halkının uyanışı olmuştur.[130]

Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı sırasında Batı Trakya, Balkan devletlerinin ilgi odağı haline gelmiştir. Bu da bölgede kanlı savaşlara neden olmuştur. Bulgarların eşi benzeri görülmemiş vahşeti, katliamlar, okul ve ibadethanelerin işgali, bölgenin zorla Bulgarlaştırılmaya çalışılmasının örnekleridir. II. Balkan Savaşı sonrası yapılan Bükreş Antlaşmasıyla (10 Ağustos 1913) Batı Trakya Bulgarlara bırakılmıştır.[131] Batı Trakya'nın Bulgarlara bırakılmasından sonra bölgede Bulgar zulmü devam etmiştir. Bunun üzerine Osmanlı Devleti ahaliyi korumak için bölgeye bazı ufak birlikler gönderebileceğini 19 Ağustos 1913 tarihinde Avrupa'daki elçilerine bildirmiştir. Akabinde Enver Bey'in talimatıyla bölgeye 116 kişilik bir çete gönderilmiştir. Eşref Kuşçubaşı'nın emrinde olan bu çete iki ay içerisinde tüm bölgeyi kontrol altına almış, Batı Trakya'nın merkezi Gümülcine 31 Ağustos 1913 tarihinde ele geçirilmiş ve hemen Garbi Trakya Hükümeti Muvakkatesi[132] kurulmuştur. Başına da Müderris Salih Hoca geçirilmiştir, ayrıca İskeçeli Müderris Hacı İsa Efendi, Mehmet Paşa, Süleyman Askeri Bey, İskeçe eşrafından Hilmi Paşa, Gümülcine eşrafından ve âyandan Hafız Ali Galip

---

[129] Batı Trakya Türk Muvakkat Hükümeti, 16 Mayıs 1878 tarihinde ***Hükümeti Muvakkate*** mührünü taşıyan bir muhtırayı Paris andlaşmasını imzalayan devletlerin temsilcilerine vermişler ve ayaklama sebeplerini açıklamışlardır. Can, mal ve ırzlarını korumak için ayaklandıklarını belirtmişler ve Ayastefanos antlaşmasının yerine başka bir andlaşma yapılmasını yönündeki taleplerini iletmişlerdir. Nihayetinde 13 Temmuz 1878'de Berlin antlaşması imzalanmıştır. Berlin antlaşmasından sonra Şarki Rumeli Valisi olarak Aleko Paşa tayin edilmiş ve 27 Mayıs 1879 tarihinde Filibe'de göreve başlamıştır. Bununla birlikte bölgede huzursuzluklar son bulmamış ve Şarki Rumeli Vilayeti Bulgarlar tarafından işgal edilmiştir. 18 Eylül 1885 tarihinde Bulgar liberal partisi darbe ile bölgeyi ele geçirmiştir. Bunun üzerine İstanbul Konferansı toplanmış ve 5 Nisan 1886'da Tophane Sözleşmesi imzalanmıştır. Bu antlaşma ile Şarki Rumeli Osmanlı Devletinin vilayeti olmaktan çıkmıştır. Osmanlı Devleti ve Berlin antlaşmasını imza etmiş olan Devletler Şarki Rumeli'nin Bulgaristan ile birleşmesini tasdik etmişlerdir. (Bkz. Bıyıklıoğlu, a.g.s., s. 22-62; Kader Özlem, "Rodop Muvakkatesi ve Garbi Trakya Müstakilesi" *https://www.batitrakya.org/yazar/kader-ozlem/rodop-muvakkatesi-ve-garbi-trakya-mustakilesi.html* (12.12.2017).

[130] Tevfik Bıyıklıoğlu, *a.g.e.,* s.21.

[131] Konstantinos Vakalopoulos, *a.g.m.*, s. 238.

[132] Hükümetin kuruluşu, aynı gün "İstiklal ve Hürriyet Beyannamesi" ile bölge halkına ve tüm dünyaya bildirilmiştir. (Bkz. Cemal Kutay, *1913'de Garbi Trakya'da İlk Türk Cumhuriyeti*, İstanbul 1962, s.214-215).

Efendi, Dedeağaç eşrafından Hacı Saffet Bey, Mehmet Paşazade Şükrü Bey, Ahi eşrafından Hüseyin Paşa hükümetin diğer üyeleri olarak görev almışlardır.[133]

Garbi Trakya Hükümeti Muvakkatesi'nin üzerinde Garbi Trakya Hükümeti İcraiyesi bulunmaktadır ve başında da Süleyman Askeri Bey vardır. Fakat Batı Trakya'da böyle bir hükümetin kurulması ve genişlemesi İstanbul ve Sofya'yı telaşlandırmıştır. Dış baskılar da eklenince Osmanlı Hükûmeti Batı Trakya'ya giden heyetin mücadeleden vaz geçerek geri dönmesini istemiştir. Bunun üzerine Eşref Bey, Osmanlı Devleti ile ilişkilerini kestiklerini ve Garbi Trakya Hükümeti Muvakkatesi'nin bağımsızlığını ilan ettiklerini cevabi yazıyla Osmanlı Devletine bildirmiştir (Bkz. Ek 2).[134] Ayrıca, Eşref Bey 25 Eylül 1913 tarihinde Garbi Trakya Hükümeti Müstakilesini diğer devletlere de yazılı bir muhtıra ile bildirmiştir. (Bkz Ek 3)[135] 29 Eylül 1913 tarihinde Osmanlı Devleti ve Bulgaristan arasında İstanbul antlaşması imzalanınca Batı Trakya'da Bulgar hâkimiyeti tanınmıştır. Bu arada, Osmanlı Devleti ve Bulgaristan arasında İstanbul'da barış görüşmeleri devam ederken Yunanlılar bu süreci baltalamak için ellerinde bulunan Dedeağaç'ı 2 Ekim 1913 tarihinde kendi istekleriyle Batı Trakya hükümetine teslim etmişlerdir.[136] Bulgarlarla İstanbul antlaşmasını imzalayan Osmanlı Devleti daha sonra Cemal Paşa'yı Batı Trakya'ya göndererek Batı Trakya'nın Bulgarlara bırakılmasını sağlamıştır. Bunun üzerine Eşref Bey ve diğer Türk subaylar İstanbul'a dönmüşlerdir. Bu sırada Sofya'da bulunan Süleyman Askeri Bey de haberi alır almaz İstanbul'a dönmüştür. 1913 Ekim ayı sonunda Garbi Trakya Hükümeti Müstakilesi iki buçuk aylık bir idareden sonra feshedilmiştir.[137]

Bıyıklıoğlu'na göre Batı Trakya'da kurulan hükûmetin başarısızlıkla sonuçlanmasından sonra bile Enver paşa bu bölgeyle ilgilenmeye devam etmiştir ve yakın arkadaşı Süleyman Askeri Beye gizli bir talimat vererek 5 Ağustos 1914 tarihinde "Muharirin Müdürü" adı altında "Teşkilat-ı Mahsusa"yı kurdurmuştur. Hükûmet

[133] Tevfik Bıyıklıoğlu, *a.g.e.,* s.75-76; Kader Özlem, *a.g.m.*; Baskın Oran, *a.g.e*., s.28 (dipnot 9).
[134] Tevfik Bıyıklıoğlu, *a.g.e*., s.78-79 .
[135] Tevfik Bıyıklıoğlu, *Trakya'da Milli Mücadele, II. Cilt,* Ankara 1992, s.28-29.
[136] Tevfik Bıyıklıoğlu, *a.g.e.,* s.79.
[137] Tevfik Bıyıklıoğlu, *a.g.e.,* s.89.

feshedildikten sonra Batı Trakya'da kalmış olan Fuat Bey ve arkadaşları Süleyman Askeri Beyin talimatlarına göre hareket etmişlerdir. Daha sonra Süleyman Askeri Beyin önderliğinde İstanbul'da "Türk Batı Trakya Komitesi " kurulmuştur.[138] Fuat Balkan ve arkadaşları Batı Trakya'daki çalışmalarını İstanbul'a çağrılana kadar devam ettirmişlerdir. Mithat Paşa'nın Tuna valiliği döneminde kurulan "İslâm Cemaati" teşkilatı güçlendirilmiş, Batı Trakya bölgesindeki milis kuvvetler örgütlenmiştir. Balkan Savaşları sonrasında Fuat Balkan'ın Batı Trakya'daki görevi sona ermiştir.[139]

Balkan Savaşları sonrası 1918 yılına kadar fiilen Bulgar hâkimiyetinde bırakılan Batı Trakya I. Dünya Savaşında Bulgarlar yenilince İtilaf devletlerinin kontrolüne geçmiştir. Bu süreçte bölgedeki Türklerin direnişi devam etmiş, Drama'da Yüzbaşı Fuat Balkan, Şakir Zümre ve Cevad Bey'ler tarafından 29 Temmuz 1915'te amacı Bulgar çeteleri ile mücadele etmek ve örgütlenmek olan "Garbi Trakya Kurtuluş Komitesi" kurulmuş ve varlığını 1917'ye kadar sürdürmüştür.[140]

İtilaf devletleri I. Dünya savaşı fiilen başlamadan önce Bulgaristan'ı kendi yanlarına çekmek için Doğu Trakya'yı Bulgaristan'a vermeyi vaat etmişlerdir. Fakat Bulgaristan İttifak Devletleri ile birlikte hareket etmiş ve savaşın sonucunda yenilmiştir. Paris Barış Konferansı'nda Batı Trakya ile ilgili karar verilemeyince, 27 Kasım 1919'da imzalanan Neuilly Anlaşması ile Batı Trakya'nın dağlık bölgesi Bulgaristan'a bırakılmış ve güney kısmı müttefik devletler tarafından işgal edilmiştir.[141]

Bu arada Mondros Antlaşması'nın, Yunan ve Bulgar Devletlerine tanıdığı imtiyaz ve haksızlıklar karşısında, Türkleri harekete geçirmek ve teşkilatlandırmak üzere Trakya-Paşaeli Müdafaa Heyet-i Osmaniyesi kurulmuştur.[142] Bu teşkilat, Türklerin haklarının Müdafaası amacıyla kurulmuştur. Ayrıca, Batı ve Doğu Trakya'da çoğunluğu oluşturan Türklerin haklarını, İtilâf Devletleri'ne karşı, barış yoluyla tanıtabilmek, İtilâf

---

[138] "Türk Batı Trakya Komitesi" başında Süleyman Askeri Bey bulunuyordu. Sırp bölgesi için Yüzbaşı Çolak İbrahim ile Bulgar Cavlef, Yunan Makedonyası için Fuat Balkan ve Bulgar Pavli Şatef seçilmişlerdi. (Bkz. Bıyıklıoğlu, *a.g.e.,* s. 90).

[139] Tevfik Bıyıklıoğlu, *a.g.e.,* s.90-92.

[140] Baskın Oran, *Türk Yunan İlişkilerinde Batı Trakya Sorunu*, İstanbul 1992, s.29-30.

[141] Baskın Oran, *a.g.e.,* s. 31.

[142] Bıyıklıoğlu'na göre resmi bir kuruluş tarihi belli değildir. Bununla birlikte, dönemin Edirne milletvekili Faik Beyin hatıralarından 7 Kasım 1918'de kurulduğu anlaşılmaktadır. (Bkz. Bıyıklıoğlu, *a.g.e.,* s. 124).

Devletleri nezdinde diplomatik girişimlerde bulunmak, muhtıralar vermek, broşürler hazırlayarak Trakya Türk'ünün haklı sesini dünyaya duyurmak amacını taşımaktadır. Teşkilatın ismi, Sivas Kongresi kararlarında Trakya-Paşaeli Müdafai Hukuk Cemiyeti olmuş ve 7 Kasım 1919'da Anadolu ve Rumeli Müdafai Hukuk Cemiyeti'ne katılmıştır. 9 Mayıs 1920 tarihinde ise bu Cemiyet ile kesin olarak birleşmiştir.[143]

Bir yanda bu gelişmeler yaşanırken, diğer bir yanda Batı Trakya'nın tamamen Yunan veya Bulgar kontrolüne girmesinden endişe duyan Trakyalı Türklerin girişimi ile Fransızların öncülüğünde itilaf devletlerinin işgal ettiği bölgede Fransız General Charpy'nin başkanlığında "Müttefikler Arası Trakya Hükümeti (*Thrace Inter Alliée)*"[144] kurulmuş ve bu hükümet 23 Mayıs 1920'ye kadar varlığını sürdürmüştür. Bu hükümet, Batı Trakya'yı Fransız himayesinde özerkliğe kavuşturmak yönünde çalışmalar yapmıştır.[145] Ayrıca, bu dönemde Yunanlıların İskeçe'yi işgal edeceği haberi duyulmuş, bunun üzerine Enver Paşa 10 Kasım 1918'de İstanbul'da kurulmuş olan "Batı Trakya Komitesi"ni[146] durumu yakından takip etmek üzere Gümülcine'ye göndermiştir. Batı Trakya'da İttihat ve Terakki girişimiyle son bir hükümet daha kurulmuştur. Bölgenin Yunanistan tarafından işgal edilmesiyle[147] sonra eren Müttefikler arası hükümetten sonra 25 Mayıs 1920 tarihinde Gümülcine Hemetli bölgesinde Peştereli Tevfik Bey önderliğinde Bulgarların da desteğiyle kurulan bu hükümet 24 Temmuz 1923 tarihindeki Lozan Barış Antlaşması'na kadar varlığını sürdürmüştür.[148] Bu hükümet, Peştereli

---

[143] Tevfik Bıyıklıoğlu, *a.g.e.,* s.131.

[144] Müttefikler arası hükümet 15 Ekim 1919 tarihinden 23 Mayıs 1920 tarihine kadar yedi aylık bir sürede varlık sürmüştür. (Bkz. Bıyıklıoğlu, *a.g.e.,* s.190-191) Fransız general başkanlığındaki bu hükümetin merkezi Gümülcine olmuş ve idarecileri çoğunlukla Türklerden oluşmuştur. Bu isimlerden bazıları ise şunlardır: Arif Zade Arif Efendi-Mutasarrıf, Hafız Ali Galip Efendi-Belediye Başkanı, Yüzbaşı Ziya Bey-Gizli Teşkilat Başkanı, Hüseyin Canik Bey-Jandarma Kumandanı, İbrahim Karagöz-Mahkeme Reisi (Bkz Kemal Ş. Batıbey, *Batı Trakya Türk Devleti (1919-1920),* İstanbul 1979, s. 119).

[145] Baskın Oran, *a.g.e*., s.30-32.

[146] Tevfik Bıyıklıoğlu "Batı Trakya Komitesi"nin Gümülcine'de "Müdafaai Hukuk Cemiyeti" adını aldığını belirtmektedir. (Bkz. *a.g.e.,* s.140, dipnot 25.).

[147] I. Dünya Savaşı'ndan sonra İtalya'nın San Remo şehrinde 19 ve 26 Nisan 1920 tarihleri arasında milletlerarası bir konferans toplanmıştır, San Remo Konferansı olarak adlandırılan bu konferansta diğer kararların yanı sıra Trakya ve Batı Anadolu bölgelerinin Yunanistan'a bırakılması da konuşulmuştur. San Remo Konferansındaki anlaşma, Osmanlı temsilcisi Tevfik Paşa tarafından imzalanmayınca Yunanlılar, Batı Trakya, Balıkesir ve Bursa'yı işgal etmişerdir.

[148] Bu son hükümetin ismi ile ilgili farklı ifadeler bulunmaktadır. Ümit Kurtuluş "Batı Trakya Ulusal Hükümeti" ismini kullanırken (Bkz. Ümit Kurtuluş, *Batı Trakya'nın Dünü Bugünü,* Ankara 1979, s. 17),

Tevfik (Reis), Mahmut Nedim (Dışişleri), Hasan Tahsin (İçişleri), Sabri Tüten (Maliye), Fuat Balkan (Harbiye), Bekir Sıtkı (Adliye), Mustafa Efendi Gümülcine (Evkaf) ve Vangel Georgief ile Dr. Doçkof isminde iki Bulgar'dan oluşmaktadır.[149]

Bıyıklıoğlu Batı Trakya mücadelesi için kurulan "Batı Trakya Komitesi", "Batı Trakya Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" isimli milli cemiyetler dışında Batı Trakya ve Türk milli mücadelesi aleyhine çalışan, 1919 yılında Yunan ve yabancı parasıyla kurulmuş iki ayrı cemiyet daha olduğunu belirtmektedir. Bunlardan ilki Ekim 1919 tarihinde kurulmuş, Doğu ve Batı Trakya'yı Yunanistan'a verme amacını güden "Trakyalılar Birliği" ya da "Trakyalılar Komitesi"dir. Yunan meclisinde Trakya mebusu olan altı Türk mebus tarafından kurulmuştur. Yabancıların desteğiyle kurulan ikinci teşkilat ise Gümülcine'de Gümülcineli İsmail Hakkı tarafından kurulmuş "Batı Trakya Umumi Merkezi"dir. Bu merkez de Batı Trakya'nın Doğu Trakya ve Türkiye ile ilişkisini kesmeyi amaç edinmiştir.[150]

Batı Trakya'da Balkan Savaşları, I. Dünya Savaşı ve akabinde devam eden siyasi ve askeri faaliyetler Lozan Konferansı'nın başlamasıyla farklı bir boyuta girmiştir. Batı Trakya konusu, Lozan Konferansında sert tartışmalara neden olmuş, ayrıca Balkanlarda kaybedilen Türk topraklarının ve yabancı yönetimlere bırakılmak zorunda kalınan Türk azınlıkların simgesi olmuştur. [151] Lozan Konferansına katılan Türk heyet Batı Trakya ile ilgili istatistiki verileri konferansa sunmuşlardır. Buna göre: Türkler 129.120, Rumlar 33.910, Bulgarlar 26.266, Yahudiler 1.480, Ermeniler ise 923 kişidir. Ayrıca, toprakların %84'ü Türklere, %10'u Bulgarlara, %5'i Yunanlılara ve %1'i diğer unsurlara aittir.[152]

Adil Özgüç "Batı Trakya Devlet-i Muvakkatesi" ismini kullanmıştır. (Bkz. Adil Özgüç, *Batı Trakya Türkleri*, İstanbul 1974, s. 30). Ayrıca, Bıyıklıoğlu hükümetin kuruluş tarihini 27 Mayıs 1920 olarak belirtmektedir ve "Batı Trakya Hükümeti" olarak ifade etmektedir. (Bkz. Bıyıklıoğlu, *a.g.e.*, s. 140, 530).

[149] Tevfik Bıyıklıoğlu, *a.g.e.*, s.140.

[150] Tevfik Bıyıklıoğlu, *a.g.e.*, s.144.

[151] Baskın Oran, *a.g.e.*, s. 34-35.

[152] Seha L. Meray (Çev.) *Lozan Barış Konferansı, Tutanaklar, Belgeler,* Takım I, Cilt I, Kitap I, Ankara 1969, s. 41-41, 54; Ayrıca, Bkz. Ek 4. Lozan Konferansına katılan heyetin sunmuş olduğu harita (İngiliz Devlet Arşivlerinden alınmıştır.).

24 Temmuz 1923 tarihinde neticelenen konferans sonucu imzalanan Lozan Barış Antlaşması ile Meriç nehri Türkiye ile sınır kabul edilmiş ve "Karaağaç" Yunanların Anadolu'da verdikleri zararlara karşılık tazminat olarak alınmıştır. Bunun dışında, Batı Trakya Türkleri, İstanbul Rumlarına karşılık olarak yerlerinde bırakılmış ve kendilerine bir takım haklar sağlanmıştır[153]. Lozan Konferansı'nda imzalanan mübadele antlaşmasıyla Batı Trakya'daki Türkler ve İstanbul'da yaşayan Rumlar Türkiye ile Yunanistan arasında yapılacak nüfus mübadelesinin dışında tutulmuştur. Görüşmelerde, Karasu ile Meriç Nehri arası Batı Trakya olarak kabul edildiğinden; Kavala, Drama, Serez bölgelerindeki Türkler mübadeleye tabi olmuştur. Lozan sonrasında "etabli" meselesi Türk –Yunan ilişkilerinin önemli bir konusu olarak uzun süre devam etmiştir.[154] Batı Trakya'da Lozan sonrasında herhangi bir silahlı mücadele verilmemiş, Yunan kuvvetleri bölgeye nerdeyse nüfusa eşit sayıda asker yığmış ve Anadolu'dan gelen Rumları Batı Trakya'ya yerleştirmişlerdir.[155]

C. DEMOGRAFİK YAPI

Yunanistan'ın toplam nüfusu 2011 sayımına göre 10.816.286[156] olup bunun 5.303.233'ü erkek ve 5.513.063 kadındır.[157] Eski yıllarda yapılan nüfus sayımlarında, din, dil gibi veriler istatistiki verilere eklenirken son yıllarda, kişilik haklarının gizliliğine binaen bu detaylar kayıt altına alınmakla birlikte, yayınlanan verilere yansıtılmamaktadır.

Yunan İstatistik Kurumu'nun 2011 nüfus sayımıyla ilgili 2014 yılında yayınlamış olduğu raporda Yunanistan'da yaşayan nüfusun demografik ve sosyal

---

[153] Bkz. Ek 1.
[154] Bkz. Ek 5, Ek 6 Etabli Örnekleri.
[155] Ümit Kurtuluş, *a.g.e*., s. 41.
[156] 2011 yılı nüfus sayımı sonuçları resmi gazetede ülke genelinde 9.904.286 olarak ilan edilmiştir, *Resmi Gazete* – Sayı 698/B/20-3-2014 (FEK 698 B/20-3-2014), *https://www.statistics.gr/documents/20181/1210503/FEK_Nomimos_rev.pdf/9c385e3d-cd1c-4a9f-8caa-036bb1febe69* (13.12.2017).
[157] *http://www.statistics.gr* .

karakteristik özellikleri belirtilmiştir. Tablo 2'de Yunanistan'da bölgelere göre yaşayan halkın nüfus ve oranlarını görmek mümkündür.

Tablo 2. Bölgelere ve Cinsiyete Göre Yerleşik Nüfus[158]

Tanım	Toplam			Oran	
	Toplam	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Yunanistan Geneli	10.816.286	5.303.233	5.513.063	49,0	51,0
Doğu Makedonya – Trakya Bölgesi	608.182	299.643	308.539	49,3	50,7
Orta Makedonya Bölgesi	1.880.108	912.693	969.415	48,5	51,5
Batı Makedonya Bölgesi	283.689	141.779	141.910	50,0	50,0
Epir Bölgesi	336.856	165.775	171.081	49,2	50,8
Teselya Bölgesi	732.762	362.194	370.568	49,4	50,6
Orta-Yunanistan Bölgesi	547.390	277.475	269.915	50,7	49,3
İonya Adaları Bölgesi	207.855	102.400	105.455	49,3	50,7
Batı Yunanistan Bölgesi	679.796	339.310	340.486	49,9	50,1
Peloponez (Mora) Bölgesi	577.903	291.777	286.126	50,5	49,5
Atiki Bölgesi	3.828.434	1.845.663	1.982.771	48,2	51,8
Kuzey Ege Bölgesi	199.231	99.984	99.247	50,2	49,8
Güney Ege Bölgesi	309.015	155.865	153.150	50,4	49,6
Girit Bölgesi	623.065	308.665	314.400	49,5	50,5

Nüfusa ilişkin rakamlar gerçeği tam olarak yansıtmamakla birlikte, genel bir görünüm açısından fikir vermektedir. Ayrıca Yunanistan'da iki defa bölgelerin birleştirilmesi gerçekleştirilmiştir. Bunların ilki Kapodistria Planı[159], ikincisi ise Kallikratis Planı'dır.[160] Bu bölge birleştirmelerine göre Batı Trakya, Doğu Makedonya-Trakya Bölgesi sınırları içerisindedir.

Kallikratis Programı Uyarınca Yunanistan'da Yeni İdari Yapılanma

2010 yılında yürürlüğe konan Kallikratis programıyla ülke yedi *Adem-i Merkeziyet İdaresi* şeklinde ayrılmıştır. Bu yeni yapılanmayı düzenleyen 3852/2010 sayılı yasanın 6. maddesi hükümleri şu şekildedir:

1- Atina Adem-i Merkeziyet İdaresi / Merkezi Atina
   - Atina Bölgesi

---

158 *http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SAM03/2011*.

159 *http://www.ypes.gr/kapodistrias/english/kapo/fr_prog.htm* .

160 *Resmi Gazete* – Sayı: 87/A/7-6-2010 (Yasa No: 3852/2010/ FEK 87/A/7-6-2010 [Νόμος 3852/2010 - ΦΕΚ 87Α/7-6-2010]), *http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/nomos_kallikrati_9_6_2010.pdf.*

2- Tesalya – Orta Yunanistan Adem-i Merkeziyet İdaresi / Merkezi Larisa Kenti
   - Tesalya
   - Orta Yunanistan
3- Epir-Batı Makedonya Adem-i Merkeziyet İdaresi / Merkezi Yanya Kenti
   - Yanya
   - Batı Makedonya
4- Peloponez, Batı Yunanistan, İonion Adem-i Merkeziyet İdaresi / Merkezi Patra
   - Peloponez
   - Batı Yunanistan
   - İonion
5- Ege Adem-i Merkeziyet İdaresi / Merkezi Pire
   - Kuzey Ege
   - Güney Ege
6- Girit Adem-i Merkeziyet İdaresi / Merkezi İraklion
   - Girit
7- Makedonya-Trakya Adem-i Merkeziyet İdaresi / Merkezi Selanik
   - Doğu Makedonya Trakya
   - Orta Makedonya

Yasanın 3. Maddesine göre oluşturulan 13 bölge (eyalet) idaresi:

1- Doğu Makedonya-Trakya Bölge Başkanlığı / Merkezi Gümülcine
   - Drama
   - Evros
   - Kavala
   - İskeçe
   - Rodop illeri
2- Orta Makedonya Bölge Başkanlığı / Merkezi Selanik
   - İmathia
   - Selanik
   - Kılkış
   - Pierias
   - Pella
   - Serez
   - Halkidiki illeri
3- Batı Makedonya Bölge Başkanlığı / Merkezi Kozani
   - Grevena
   - Kastorya
   - Kozani
   - Florina illeri

4- Epir Bölge Başkanlığı / Merkezi Yanya
   - Arta
   - Thesprotia
   - Yanya
   - Preveza illeri
5- Thessalya Bölge Başkanlığı: Merkezi Larisa
   - Kardiça
   - Larisa
   - Magnisia
   - Trikala illeri
6- İon Denizi Adaları Bölge Başkanlığı / Merkezi Korfu Adası
   - Zakinthos
   - Korfu
   - Kefallonia
   - Lefkada illeri
7- Batı Yunanistan Bölge Başkanlığı / Merkezi Patra
   - Etolokarnania
   - Ahaia
   - İlias illeri
8- Orta Yunanistan Bölge Başkanlığı / Merkezi Lamiya
   - Viotiya
   - Evvia
   - Evritaniya
   - Fthiotida
   - Fokida illeri
9- Atina Bölge Başkanlığı / Merkezi Atina

   Atina Merkez Bölgesi
   - Atina Belediyesi
   - Filadelfia-Halkidona
   - Galatsiou
   - Zografou
   - Kessarianis
   - Vironos
   - İlioupolis
   - Dafnis-İmittou belediyeleri

   Atina Güney Bölgesi
   - Glifada
   - Ellinikou-Argiroupolis
   - Alimou
   - Neas Smirnis
   - Moshatou-Tavrou

- Kallitheas
- Paleo Fallirou
- Agios Dimitrios belediyeleri

Atina Kuzey Bölgesi

- Pendellis
- Kifisia
- Metamorfosi
- Pefkis-Likovrisi
- Amarousiou belediyeleri
- Psihikou-Filotheis
- Holargou-Papagou
- Neas İonias
- Vrilision
- Agias Paraskevis
- Halandri belediyeleri

Atina Batı Bölgesi

- Egaleo
- Peristeri
- Petroupoli
- Haydari
- Agia Varvara
- İliou
- Agias Anargiron-Kameterou belediyeleri

Pire Bölgesi

- Pireos
- Koridallos
- Nikea – Agiou İoanni Rentis
- Keratsiniou – Drapetsonas – Peramatos belediyeleri

Atina Adalar Bölgesi

- Egina
- Trizinia
- Kithira
- Angistriou
- Salamina
- Spetson
- İdras
- Poros adaları

10- Peleponez Bölge Başkanlığı / Merkezi Tripoli

- Argolida
- Arkadia
- Korinthos

- Lakonia
- Messinia illeri

11- Kuzey Ege Bölge Başkanlığı / Merkezi Midilli
- Lesvos
- Samos
- Sakız adaları

12- Güney Ege Bölge Başkanlığı / Merkezi Ermoupoli
- Oniki Adalar
- Kiklat Adaları

13- Girit Bölge Başkanlığı / Merkezi İraklion
- İraklion
- Lasithio
- Rethimno
- Hanya illeri

Kallikratis Programı uyarınca 2010 yılında oluşturulan yedi *Adem-i Merkeziyet İdaresi'nden* biri olan, Makedonya-Trakya Adem-i Merkeziyet İdaresi içerisinde bulunan *Doğu Makedonya Trakya Bölgesi'nin* merkezi Gümülcine'dir. Batı Trakya olarak bilinen, Rodop (Merkezi Gümülcine), Evros (Merkezi Dedeağaç) ve İskeçe, Doğu Makedonya-Trakya Bölgesi içerisinde bulunmaktadır.[161] 2011 Nüfus sayımına göre Batı Trakya'nın nüfusu il ve merkez belediyelere göre tablo 3'te verilmektedir.

Tablo 3. Batı Trakya İl ve İdare Merkezlerine Göre Nüfus[162]

Yerleşim Birimi		**Nüfus**
Rodop Periferik Birimi		112.039
	Gümülcine Merkez Belediyesi	66.919
	Gümülcine Yönetim Birimi	60.648

[161] Bölgelerin birleştirilmeleri ile, her ne kadar yazılı kaynaklarda yer almasa da, birleştirme şekillerinden, özellikle nüfus oranları göz önünde bulundurulduğunda, hem Kapodistria hem de Kallikratis planları uyarınca, Batı Trakya Türk Azınlığının yoğun olarak yaşadığı bölgelerde, örneğin nüfusun çoğunluğunu oluşturduğu Rodop ilinde, Türk vali ve merkez belediyede Türk belediye başkanı seçilmesinin önüne geçilmiştir. Türklerin yoğun olarak yaşadığı yerleşim bölgeleri Yunanlıların yaşadığı bölgelerle birleştirilerek nüfus dengesi değiştirilmiştir. Örneğin Gümülcine Yaka bölgesinde bulunan Yuvacılı, Sendelli (Sindelli), Ayazma, Eşekçili, Gebecili ve Bulatköy, Gümülcine merkezine 7 ila 10 kilometre uzaklıktadır ve nüfusun Bulatköy dışında tamamı Türktür. Bu köyler Kallikratis planına göre Gümülcine merkeze bağlanmak yerine 15 kilometre uzaklıktaki Yassıköy ilçe belediyesine bağlanmıştır.

[162] Apografi Plithismou – Katikion 2011. Monimos Plithismos (Απογραφή Πληθυσμού - Κατοικιών 2011. ΜΟΝΙΜΟΣ Πληθυσμός), Bkz. *http://www.statistics.gr*

	Kavaklı Yönetim Birimi	3.493
	Cambaz Yönetim Birimi	2.778
	Kozlukebir İlçe Belediyesi	16.577
	Sirkeli Yönetim Birimi	7.583
	Kozlukebir Yönetim Birimi	5.589
	Mehrikoz Yönetim Birimi	1.222
	Hemetli Yönetim Birimi	2.183
	Yassıköy İlçe Belediyesi	13.810
	Yassıköy Yönetim Birimi	5.703
	Arabacıköy Yönetim Birimi	1.773
	Susurköy Yönetim Birimi	6.334
	Maronya-Şapçı İlçe Belediyesi	14.733
	Şapçı Yönetim Birimi	8.383
	Maronya Yönetim Birimi	6.350
Evros Periferik Birimi		147.947
	Dedeağaç Merkez Belediyesi	72.959
	Dedeağaç Yönetim Birimi	61.702
	Treanoupoli Yönetim Birimi	2.706
	Ferecik Yönetim Birimi	8.551
	Dimetoka İlçe Belediyesi	19.493
	Dimetoka Yönetim Birimi	16.078
	Tokmakköy Yönetim Birimi	3.415
	Kumçiftliği İlçe Belediyesi	37.695
	Kumçiftliği Yönetim Birimi	23.584
	Bosnaköy Yönetim Birimi	6.515
	Sarıhıdır Yönetim Birimi	2.226
	Trigono Yönetim Birimi	5.370
	Semadirek İlçe Belediyesi	2.859
	Sofulu İlçe Belediyesi	14.941
	Sofulu Yönetim Birimi	6.170
	Orfea Yönetim Birimi	4.761
	Bıdıklı Yönetim Birimi	4.010
İskeçe Periferik Birimi		111.222
	İskeçe Merkez Belediyesi	65.133
	İskeçe Yönetim Birimi	63.083
	Yeniköy Yönetim Birimi	2.050
	Bulustra İlçe Belediyesi	19.005

	Vistonida Yönetim Birimi	10.435
	Bulustra Yönetim Birimi	3.341
	Gökçeler Yönetim Birimi	5.229
	Mustafçova İlçe Belediyesi	15.540
	Mustafçova Yönetim Birimi	12.087
	Ilıca Yönetim Birimi	812
	Kozluca Yönetim Birimi	2.158
	Sinikova Yönetim Birimi	483
	Topiros (İnhanlı) İlçe Belediyesi	11.544

2011 nüfus sayımına göre Batı Trakya köylerinin nüfus durumu illere göre Tablo 4,5 ve 6'da verilmiştir.[163]

Tablo 4: Rodop İli Köyleri 2011 Nüfus Sayımı

	RODOP İLİ KÖYLERİ		2011 NÜFUS SAYIMI
1	ADADERE	ΜΕΓΑΛΗ ΑΔΑ (Megali Ada)	9
2	ADAÖREN	ΜΙΚΡΗ ΑΔΑ (Mikri Ada)	0
3	AGİOS HARALAMBOS	ΑΓΙΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ (Agios Haralampos)	0
4	AMBARKÖY	ΠΑΜΦΟΡΟ (Pamforo)	235
5	ANAKÖY	ΜΗΤΡΙΚΟ (Mitriko)	0
6	ARABACIKÖY	ΑΜΑΞΑΔΕΣ (Amaksades)	1120
7	ARALIKBURUN	ΜΥΤΙΚΑΣ (Mitikas)	5
8	AŞAĞI KAMBERLER	ΚΑΤΩ ΚΑΜΠΗ (Kato Kambi)	0
9	AŞAĞI MAH.ÇEPELLİ	ΧΑΜΗΛΟΝ-ΣΩΣΤΟΥ (Hamilo)	0
10	AŞAĞIKÖY	ΑΡΣΑΚΙΟ (Arsakio)	660
11	ATMEZARI	ΜΙΚΡΟΣ ΚΕΧΡΟΣ (Mikros Kehros)	94
12	AY TODORİ	ΑΓΙΟΙ ΘΕΩΔΩΡΟΙ (Agio Theodori)	493
13	AYAZMA	ΑΓΙΑΣΜΑ (Ayazma)	319
14	BALABANKÖY	ΔΙΑΛΑΜΠΗ (Dialambi)	473
15	BALDIRAN	ΝΕΑ ΣΑΝΤΑ (Nea Santa)	183
16	BALLAFAR-BALLAHOR	ΒΡΑΓΙΑ (Vragia)	496
17	BALLICA	ΜΕΛΙΤΑΙΝΑ (Melitena)	15
18	BARAKLI	ΣΤΥΛΑΡΙΟ (Stilario)	300

[163] Analitik Köy Nüfus Tabloları Rodop Rüzgarı Dergisi sahibi – araştırmacı – yazar, İbrahim İbram (Baltalı) arşivinden alınmıştır. Ayrıca, nüfusuna göre, tamamen Türk, karışık ya da tamamen Yunan olan köylerin listesi için Bkz. Ek 7,8,9

19	BASIRLIKÖY	ΠΑΣΣΟΣ (Passos)	718
20	BAYATLI	ΠΑΓΟΥΡΙΑ (Paguria)	542
21	BEKİRKÖY	ΒΕΛΚΙΟ (Velkio)	329
22	BEKİRLİ	ΠΕΛΕΚΗΤΗ (Pelekiti)	563
23	BEŞİKLİ	ΚΕΡΑΣΙΑ (Kerasia)	123
24	BEYGİRCİLER	ΙΠΠΙΚΟ (İppiko)	37
25	BIYIKLIKÖY	ΜΥΣΤΑΚΑΣ (Mistakas)	417
26	BULATKÖY	ΑΣΩΜΑΤΟΣ (Asomatos)	707
27	BULDUKLU	ΤΥΧΗΡΟ (Tihiro)	299
28	BÜYÜK DOĞANCA	ΜΕΓΑ ΔΟΥΚΑΤΟΝ (Mega Dukato)	418
29	BÜYÜK MÜSELLİM	ΜΕΓΑ ΠΙΣΤΟ (Mega Pisto)	870
30	BÜYÜK SONGURLU	ΜΕΓΑ ΚΡΑΝΟΒΟΥΝΙΟ (Mega Kranovunio)	119
31	CAMBAZ	ΝΕΟΝ ΣΙΔΗΡΟΧΩΡΙ (Neon Sidirohori)	267
32	ÇADIRLI	ΣΤΡΥΜΗ (Srimi)	101
33	ÇALABI	ΣΜΙΓΑΔΗ (Smigadi)	101
34	ÇAMURLU	ΑΕΤΟΚΟΡΥΦΗ (Aetokorifi)	86
35	ÇARBAŞKÖY-ÇERİBAŞKÖY	ΠΡΩΤΑΤΟ (Protato)	278
36	ÇAY VAKIF	ΒΑΚΟΣ Α (Vakos A)	216
37	ÇARDAKLI-YENİKÖY	ΣΚΙΑΔΑ (Skiada)	88
38	ÇELEBİKÖY	ΑΡΧΟΝΤΙΚΑ (Arhondika)	365
39	ÇEPELLİ	ΜΙΣΧΟΣ (Mishos)	721
40	ÇINARLIDERE	ΠΛΑΤΑΝΙΤΗΣ (Platanitis)	23
41	ÇİFTLİK	ΤΣΙΦΛΙΚΙ (Çifliki)	87
42	ÇUHACILAR	ΥΦΑΝΤΑΙ (İfante)	380
43	ÇUKA	ΤΣΟΥΚΚΑ (Çukka)	62
44	DAĞ KARAMUSA	ΤΡΙΚΟΡΦΟ (Trikorfo)	16
45	DEĞİRMENDERE	ΔΑΡΜΕΝΗ (Darmeni)	314
46	DELİNAZKÖY	ΔΕΙΛΙΝΑ (Dilina)	307
47	DEMİRBEYLİ	ΒΕΝΝΑ (Venna)	619
48	DEMİRCİLİ	ΣΙΔΗΡΑΔΕΣ (Sidirades)	199
49	DENİZLER	ΠΕΛΑΓΙΑ (Pelagia)	44
50	DEREKÖY	ΠΑΝΔΡΟΣΟΣ (Pandrosos)	115
51	DOLAPÇILAR	ΣΤΡΟΦΗ (Strofi)	338
52	DOMRUKÖY	ΔΟΚΟΣ (Dokos)	947
53	DULLU	ΤΑΛΗΣ (Talis)	0
54	DURHASANLAR	ΝΕΔΑ (Neda)	246
55	DÜNDARLI	ΔΡΟΣΙΑ (Drosia)	197
56	ESKİ KARAKURCALI	ΠΑΛΑΙΑ ΚΡΩΒΥΛΗ (Palia Krovili)	277

57	EŞEKÇİLİ	ΘΑΜΝΑ (Thamna)	512
58	EVRENKÖY	ΕΒΡΕΝΟΝ (Evrenon)	455
59	FENER	ΦΑΝΑΡΙΟΝ (Fanarion)	490
60	FINDICAK	ΛΕΠΤΟΚΑΡΙΑ (Leptokaria)	0
61	FIRLIÇ	ΒΟΥΡΛΑ (Vurla)	30
62	GAYBIKÖY	ΧΑΜΗΛΟΝ (Hamilon)	179
63	GEBECİLİ	ΡΙΖΩΜΑ (Rizoma)	273
64	GERDEME	ΚΑΡΔΑΜΟΣ (Kardamos)	174
65	GÖKÇELİ	ΣΥΛΛΙΟΝ (Sillion)	0
66	GÜLLECİK-YASSI.BEL.	ΕΥΘΥΜΙΟΝ (Efthimion)	0
67	HACIKÖY	ΑΓΙΟΧΩΡΙ (Agiohori)	225
68	HACILAR	ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΑΙ (Proskinite)	597
69	HACILARALTI	ΑΛΚΥΩΝ (Alkion)	6
70	HACIMUSTAFAKÖY	ΑΜΦΙΑ (Amfia)	359
71	HACIVİRAN	ΒΥΡΣΙΝΗ (Virsini)	305
72	HASKÖY	ΧΑΤΗΣΙ-ΙΤΕΑ (Hatision-İtea)	77
73	HEBİLKÖY	ΧΛΟΗ (Hloi)	299
74	HEMETLİ	ΟΡΓΑΝΗ (Organi)	475
75	HİSARKAYA	ΑΣΤΡΑΙΑ (Astrea)	0
76	HOCAMAHALLE	ΜΟΝΑΧΟΙ (Monahi)	14
77	IRCAN	ΑΡΙΣΒΗ (Arisvi)	1054
78	IRCANHİSAR	ΓΡΑΤΙΝΗ (Gratini)	365
79	IŞIKLAR	ΗΠΙΟΝ (İpion)	265
80	IŞIKLAR-YASSIK.BEL.-AŞIKLAR	ΑΣΚΥΛΟ (Askilo)	0
81	İMARET	ΙΜΕΡΟΣ (İmeros)	270
82	İNCEĞİZ	ΟΧΥΡΟ (Ohiro)	0
83	KAFKASKÖY	ΘΡΥΛΟΡΙΟ (Thirilorio)	622
84	KALANCA	ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΛΛΙΣΤΗ (Palea Kalisti)	122
85	KALAYCIDERE	ΚΑΣΣΙΤΕΡΑΣ (Kassiteras)	17
86	KALENDERKÖY	Ν. ΚΑΛΛΥΝΤΗΡΙ (N. Kallintiri)	235
87	KALFA	ΚΑΛΧΑΣ (Kalhas)	634
88	KALİTHEA	ΚΑΛΛΙΘΕΑ (Kallithea)	129
89	KALKANCA	ΗΦΑΙΣΤΟΣ (İfestos)	1707
90	KARAAĞAÇ	ΔΙΩΝΗ (Dioni)	166
91	KARACAOĞLAN-KARACALIKÖY	ΑΡΑΤΟΣ (Aratos)	1148

92	KARACALIKÖY-RUM MA.	ΑΝΘΟΧΩΡΙ (Anthohori)	79
93	KARAGÖZLÜ	ΜΑΥΡΟΜΑΤΙ (Mavromation)	137
94	KARAKURCALI	ΚΡΩΒΥΛΗ (Krovili)	129
95	KARAPINAR	ΓΛΥΚΟΝΕΡΙ (Glikonerion)	68
96	KARDERE	ΔΡΙΜΗ (Drimi)	296
97	KARGILISARICA	ΚΑΛΑΜΟΚΑΣΤΡΟ (Kalamokastro)	342
98	KAVACIK	ΚΑΒΟΣ (Kavos)	0
99	KAVAKLI	ΑΙΓΕΙΡΟΣ (Egiros)	926
100	KAYABAŞI	ΣΗΜΑ (Sima)	0
101	KAYPAK	ΚΑΜΠΟΣ (Kampos)	76
102	KAYRAK	ΑΡΔΕΙΑ (Ardea)	27
103	KEÇİLER	ΚΑΤΣΙΚΑ (Katsika)	0
104	KEZİREN	ΚΥΜΗ (Kimi)	272
105	KIRSARICA	ΜΕΣΟΥΝΗ (Mesuni)	238
106	KIR VAKIF	ΒΑΚΟΣ Β (Vakos B)	216
107	KIZILAĞAÇ	ΡΑΓΑΔΑ (Ragada)	262
108	KIZILLAR	ΚΙΖΑΡΙ (Kizari)	45
109	KİLLİK-KİRLİK	ΡΟΔΙΤΗΣ-ΜΠΡΟΚΤΕΙΟ (Roditis)	1018
110	KİRAZLI	ΚΕΡΑΣΕΑ (Kerasea)	8
111	KOVANLIK	ΚΟΒΑΛΟ (Kovalo)	57
112	KOYUNDERE	ΠΟΑ (Poa)	0
113	KOZDERE	ΔΡΑΝΙΑ (Drania)	161
114	KOZLARDERE	ΛΗΝΟΣ (Linos)	398
115	KOZLUKEBİR	ΑΡΡΙΑΝΑ (Ariana)	1146
116	KOZLUKÖY	ΚΑΡΥΔΙΑ (Karidia)	357
117	KULÜBELER	ΚΑΛΥΒΙΑ (Kalivia)	50
118	KURCALI	ΛΥΚΕΙΟ (Likio)	1016
119	KURTBEYLİ	ΜΕΣΟΧΩΡΙ (Mesohori)	119
120	KURUÇAY	ΤΑΓΓΑΙΟ (Taggeo)	0
121	KUŞLANLI	ΞΥΛΑΓΑΝΗ (Ksillagani)	1180
122	KUŞTEPE	ΑΕΤΟΛΟΦΟΣ (Aetolofos)	36
123	KUZOBASI	ΠΟΛΥΑΡΝΟ (Poliarno)	0
124	KUZÖREN	ΚΑΤΩ ΒΥΡΣΙΝΗ (Kato Virsini)	76
125	KÜÇÜK DOĞANCA	ΜΙΚΡΟ ΔΟΥΚΑΤΟ (Mikro Dukato)	137
126	KÜÇÜK MÜSELLİM	ΜΙΚΡΟ ΠΙΣΤΟ (Mikro Pisto)	415
127	KÜÇÜK PALAZLI	ΜΙΚΡΟ ΠΑΛΛΑΔΙΟ (Mikro Palladio)	60
128	KÜÇÜK SİRKELİ	ΑΓΡΑ (Agra)	197
129	KÜÇÜK SONGURLU	ΜΙΚΡΟ ΚΡΑΝΟΒΟΥΝΙΟ (Mikro Kranovunio)	161

130	KÜÇÜKKÖY	ΚΟΣΜΙΟ (Kosmio)	922
131	KÜÇÜREN	ΚΑΤΩ ΔΡΟΣΙΝΗ (Kato Drosini)	65
132	LEFECİLER	ΛΟΦΑΡΙΟ (Lofario)	489
133	MANASTIR	ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ (Monastiri)	69
134	MARONYA	ΜΑΡΩΝΕΙΑ (Maronia)	427
135	MEHRİKOZ	ΚΕΧΡΟΣ (Kehros)	191
136	MELİKLİ	ΜΕΛΕΤΗΣ (Meletis)	499
137	MENETLER	ΣΚΑΛΩΜΑ (Skaloma)	307
138	MESCİD MAH.YASSI.BL.	ΔΙΧΑΛΑ (Dihala)	0
139	MEŞE	ΜΕΣΗ (Mesi)	181
140	MEŞE SAHİLİ	ΠΑΡΑΛΙΑ ΜΕΣΗΣ (Paralia Mesi)	6
141	MİSİNE	ΜΟΥΣΙΝΟΧΩΡΙΟ (Mosinohorio)	0
142	MURATLI	ΜΟΙΡΑΝΑ (Mirana)	286
143	MURHAN	ΠΑΡΑΔΗΜΗ (Paradimi)	434
144	MUSACIK	ΜΥΡΤΙΣΚΗ (Mirtiski)	355
145	NARLIKÖY	ΠΟΛΥΑΝΘΟΣ (Polianthos)	688
146	NUHÇALI	ΓΛΥΦΑΔΑ (Glifada)	135
147	OMURLUKÖY	ΟΜΗΡΙΚΟ (Omiriko)	303
148	ORTACI	ΑΜΒΡΟΣΙΑ (Amvrosia)	428
149	ORTAKIŞLA	ΠΟΡΠΗ (Porpi)	450
150	OTMANLI	ΑΔΡΙΑΝΗ (Adriani)	141
151	OVA KARAMUSA	ΜΟΣΑΙΚΟ (Mosaiko)	189
152	ÖĞRENCİ YURTLARI	ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΕΣΤ. ΔΠΘ (Fititikes Esties)	339
153	ÖKSÜZLÜ MAH.ÇEPELLİ	ΟΡΦΑΝΟ (Orfano)	0
154	ÖKSÜZLER YURDU	ΑΓΡΟΤΙΚΟΝ ΟΡΦΑΝΟΤ. (Agrotikon Orfanotrofion)	45
155	PALAZLI	ΠΑΛΑΔΙΟ (Paladion)	274
156	PATRİKA	ΠΑΤΡΙΚΑ (Patrika)	0
157	PAYAMDERE	ΠΑΤΕΡΜΑ (Paterma)	109
158	PAYAMLAR	ΠΛΑΓΙΑ (Plagia)	316
159	PAZARKÖY	ΑΓΟΡΑ (Agora)	0
160	PROFİTİS İLİAS	ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ (Profitis İlias)	34
161	RİGOPULO	ΡΗΓΟΠΟΥΛΟ (Rigopulo)	0
162	SAĞSALLI	ΣΑΛΠΗ (Salpi)	468
163	SALINCAK	ΧΑΜΗΛΟ (Hamilo)	78
164	SALMANLI	ΣΑΛΜΩΝΗ (Salmoni)	345
165	SARANCİNA	ΣΑΡΑΚΗΝΗ (Sarancina)	40
166	SARIYER	ΑΡΩΓΗ (Arogi)	13

167	SATIKÖY	ΛΑΜΠΡΟ (Lampro)	487
168	SEMETLİ	ΣΥΜΒΟΛΑ (Simvola)	244
169	SENDELLİ	ΔΥΜΗ (Dimi)	403
170	SEVİNDİKLER	ΣΕΒΑΣΤΗ (Sevasti)	0
171	SEYMEN	ΦΥΛΑΚΑΣ (Filakas)	272
172	SIÇANLIK	ΠΟΝΤΙΚΙΑ (Pontikia)	0
173	SINIRDERE	ΝΕΥΡΑ (Nevra)	158
174	SİRKELİ	ΞΥΔΙΑ-ΦΙΛΛΥΡΑ (Ksidia - Fillira)	893
175	SOFULAR	ΑΣΚΗΤΑΙ (Askite)	68
179	SUSURKÖY	ΣΩΣΤΗ (Sosti)	705
180	ŞAPÇI	ΣΑΠΑΙ (Sape)	3351
181	TAŞKINLAR	ΚΙΝΥΡΑ (Kinira)	171
182	TAŞLIK	ΠΕΤΡΩΤΑ (Petrota)	10
183	TAŞLIK MAH.-ÇEPELLİ	ΠΕΤΡΩΤΟΝ (Petroton)	0
184	TEKEDERE	ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ (Kristalli)	9
185	TUZCUKÖY	ΚΗΚΙΔΙΟ (Kikidio)	610
186	UYSALLI	ΙΣΑΛΟ (İsalo)	490
187	ÜÇGAZİLER	ΝΙΚΗΤΑΙ (Nikite)	93
188	ÜNTİREN	ΑΝΩ ΔΡΟΣΙΝΗ (Ano Drosini)	104
189	ÜRPEK	ΧΑΡΑΔΡΑ (Haradra)	113
190	ÜŞŞEKDERE	ΕΣΟΧΗ (Esohi)	318
191	YABACIKLI	ΙΑΜΠΟΛΙΣ (İampolis)	173
192	YAHYABEYLİ	ΑΜΑΡΑΝΤΑ (Amaranta)	624
193	YALANCA	ΓΑΛΗΝΗ (Galini)	285
194	YALIMLI	ΚΟΠΤΕΡΟ (Koptero)	789
195	YANIKKÖY	ΝΥΜΦΑΙΑ (Nimfea)	35
196	YARDIMLI	ΕΡΓΑΝΗ (Ergani)	347
197	YASSIKÖY	ΙΑΣΜΟΣ (İasmos)	2534
198	YASSIHÖYÜK	ΙΑΣΙΟ (İasio)	83
199	YENİ KALANCA	ΝΕΑ ΚΑΛΛΙΣΤΗ (Nea Kalisti)	391
200	YENİ YARDIMLI	ΝΕΑ ΠΕΤΡΑ-ΝΕΑ ΕΡΓΑΝΗ (Nea Ergani)	49
201	YENİKÖY-BULATKÖY NAH.	ΓΕΝΕΤΗ (Geneti)	0
202	YUKARI ARABACIKÖY	ΑΝΩ ΑΜΑΞΑΔΕΣ (Ano Amaksades)	562
203	YUKARI GERDEME	ΑΝΩ ΚΑΡΔΑΜΟΣ (Ano Kardamos)	51
204	YUKARI KAMBERLER	ΑΝΩ ΚΑΜΠΗ (Ano Kampi)	16
205	YUKARI SOFULAR	ΑΝΩ ΑΣΚΗΤΑΙ (Ano Askite)	49
206	YUVACILI	ΦΩΛΗΑ (Folia)	263

Tablo 5: Evros İli Köyleri 2011 Nüfus Sayımı

	EVROS İLİ KÖYLERİ		2011 NÜFUS SAYIMI
1	ABDULLAHKÖY	ΑΒΔΕΛΛΑ (Avdella)	30
2	AHRENPINAR	ΑΓΡΙΑΝΗ (Agriani)	530
3	AKPINAR	ΑΣΠΡΟΝΕΡΙ (Asproneri)	466
4	AKSAKAL	ΠΟΛΙΑ (Polia)	128
5	ALONİA	ΑΛΩΝΙΑ (Alonia)	291
6	ANO KARYOTE	ΑΝΩ ΚΑΡΥΩΤΑΙ (Ano Karyote)	22
7	ANO MERİA	ΑΝΩ ΜΕΡΙΑ (Ano Meria)	57
8	ASİMENİO	ΑΣΗΜΕΝΙΟ (Asimenio)	334
9	BABALAR	ΓΟΝΙΚΟ (Goniko)	309
10	BAHÇEKÖY	ΚΗΠΟΙ (Kipi)	193
11	BALLIKÖY	ΜΕΛΙΑ (Melia)	62
12	BAŞKİLİSE	ΠΡΩΤΟΚΚΛΗΣΙ (Protoklisi)	260
13	BEKTAŞLI	ΜΗΛΕΑ (Milea)	54
14	BEŞTEPE	ΠΕΝΤΑΛΟΦΟΣ (Pentalofos)	510
15	BEYKÖY	ΑΡΙΣΤΗΝΟ (Astino)	445
16	BIDIKLI	ΤΥΧΕΡΟ (Tihero)	2311
17	BILDIRKÖY	ΠΑΛΛΗ (Palli)	181
18	BOSNAKÖY	ΒΥΣΣΑ (Vissa)	
19	BOSNAKÖY YENİ	ΝΕΑ ΒΥΣΣΑ (Nea Vissa)	2805
20	BUDİNE	ΠΟΤΑΜΙΑ (Potamia)	6
21	BULGARKÖY	ΕΛΛΗΝΟΧΩΡΙ (Ellinohori)	593
22	ÇALIKÖY	ΠΑΛΙΟΥΡΙ (Paluri)	468
23	ÇAMEREN	ΠΕΥΚΑ (Pefka)	27
24	ÇAVUŞKÖY	ΖΩΝΗ (Zoni)	150
25	ÇAVUŞLU	ΚΥΑΝΗ (Kiani)	474
26	ÇEKİRDEKLİ	ΑΜΦΙΤΡΙΤΗ (Amfitriti)	155
27	ÇENGELLİ (ÇENGELLİKÖY)	ΓΑΛΗΝΗ (Galini)	0
28	ÇEŞME	ΒΡΥΣΗ (Vrisi)	43
29	ÇEŞMECİK	ΒΡΥΣΟΥΛΑ (Vrisula)	165
30	ÇİLİNGİR MAHALLE	ΣΙΔΗΡΟΧΩΡΙ (Sidirohori)	346
31	ÇİRMEN	ΟΡΜΕΝΙΟ (Ormenio)	557
32	ÇOBANKÖY	ΣΥΚΟΡΡΑΧΗ (Sikorrahi)	202
33	ÇOBANLI	ΠΟΙΜΕΝΙΚΟΝ (Pimenikon)	343
34	ÇÖMLEKÇİ	ΛΑΓΥΝΑ (Lagina)	328
35	ÇÖREKKÖY	ΚΑΣΤΑΝΕΑΙ (Kastanee)	1059
36	ÇUKURVİRAN	ΒΥΡΙΝΗ (Virini)	

37	DADİA	ΔΑΔΙΑ (Dadia)	533
38	DADYA	ΜΟΝΗ ΔΑΔΙΑΣ (Moni Dadias)	1
39	DEMİRÖREN	ΣΙΔΗΡΩ (Sidiro)	465
40	DERBENT	ΑΒΑΣ (Avas)	527
41	DERVENT BÜYÜK	ΜΕΓΑ ΔΕΡΕΙΟ (Mega Derio)	528
42	DERVENT KÜÇÜK	ΜΙΚΡΟΝ ΔΕΡΕΙΟ (Mikron Derio)	158
43	DİKİLİTAŞ	ΔΙΚΕΛΛΑ (Dikella)	290
44	DİKİLİTAŞ SAHİLİ	ΠΑΡΑΛΙΑ ΔΙΚΕΛΛΩΝ (Paralia Dikellon)	102
45	DİMETOKA	ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΝ (Didimotiho)	9263
46	DOĞANCI	ΑΕΤΟΧΩΡΙ (Aetohori)	81
47	DOĞANCI BÜYÜK	ΜΕΓΑΛΗ ΔΟΞΙΠΑΡΑ (Megala Doksipara)	302
48	DOĞANCI KÜÇÜK	ΜΙΚΡΑ ΔΟΞΙΠΑΡΑ (Mikra Doksipara)	209
49	DOĞANHİSAR	ΑΙΣΥΜΗ (Esimi)	193
50	DOKSA	ΔΟΞΑ (Doksa)	410
51	DOMUZDERE	ΝΙΨΑ (Nipsa)	370
52	DULCA ARAZ	ΡΙΖΙΑ (Rizia)	1272
53	DURALIKÖY	ΔΩΡΙΚΟ (Doriko)	260
54	ECEKÖY	ΛΕΠΤΗ (Lepti)	641
55	ELEA	ΕΛΑΙΑ (Elea)	428
56	EMİRLİ	ΚΑΒΥΛΗ (Kavili)	758
57	EMLEDİM	ΛΑΔΗ (Ladi)	180
58	ENNATO	ΕΝΝΑΤΟ (Ennato)	268
59	EPÇELİ	ΚΑΝΑΔΑ (Kanada)	196
60	EVGENİKO	ΕΥΓΕΝΙΚΟ (Evgeniko)	85
61	FERECİK	ΦΕΡΑΙ (Fere)	5457
62	FINDICAK	ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ (Leptokaria)	60
63	GEMİCİKÖY	ΓΕΜΙΣΤΗ (Gemisti)	158
64	GÜRECİ	ΠΕΡΑΜΑ (Perama)	108
65	GÜVENDİK	ΜΕΣΗΜΒΡΙΑ (Mesimvria)	145
66	HACI ALİKÖY	ΚΟΡΥΜΒΟΣ (Korimvos)	201
67	HACIVİRAN	ΒΥΡΙΝΗ (Virini)	
68	HASANLAR	ΑΥΡΑ (Avra)	135
69	HEKİMLİ	ΓΙΑΤΡΑΔΕΣ (İatrades)	72
70	HELVACI	ΧΕΛΙΔΩΝΑ (Helidona)	90
71	HOTALLAR	ΑΤΑΡΝΗ (Atarni)	77
72	ILICAKÖY	ΛΟΥΤΡΟΣ (Lutros)	713
73	İNCEĞİZ	ΚΟΥΦΟΒΟΥΝΟ (Korifovuno)	629
74	İSAKÖY	ΙΣΑΑΚΙΟ (İsakio)	407

75	İSPİTLİ	ΣΠΗΛΑΙΟ (Spileo)	334
76	KABAOYUK	ΧΑΝΔΡΑΣ (Handras)	209
77	KADIKÖY	ΔΙΚΑΙΑ (Dikea)	561
78	KADIKÖY	ΜΑΝΗ (Mani)	385
79	KAMARİOTİSSA	ΚΑΜΑΡΙΩΤΙΣΣΑ (Kamariotissa)	1069
80	KAPICI	ΘΥΡΕΑ (Thirea)	160
81	KARAAĞAÇ	ΠΤΕΛΕΑ (Ptelea)	441
82	KARABEYLİ	ΑΜΟΡΙΟ (Amorio)	412
83	KARACAALİ	ΕΛΑΦΟΧΩΡΙ (Elafohori)	133
84	KARAİSHAKLI	ΣΑΚΚΟΣ (Sakkos)	186
85	KARAKİLİSE	ΜΑΥΡΟΚΚΛΗΣΙ (Mavroklisi)	112
86	KARAPINAR	ΒΡΥΣΙΚΑ (Vrisika)	162
87	KARAPINAR	ΚΟΡΝΟΦΩΛΕΑ (Kornofolia)	432
88	KARAPINAR	ΜΟΝΗ ΚΟΡΝΟΦΩΛΕΑΣ (Moni Kornofolias)	11
89	KARLI	ΧΙΟΝΑΔΕΣ (Hionades)	257
90	KARTUNCA	ΓΕΡΙΚΟ (Geriko)	125
91	KATO KARYOTE	ΚΑΤΩ ΚΑΡΥΩΤΑΙ (Kato Karyote)	41
92	KATSAMPAS	ΚΑΤΣΑΜΠΑΣ (Katsampas)	15
93	KAVACIK	ΛΕΥΚΙΜΗ (Lefkimi)	201
94	KAYACIK	ΚΥΡΙΑΚΗ (Kiraki)	100
95	KELDİRKOZ	ΠΟΡΟΣ (Poros)	202
96	KERMUT	ΚΕΡΑΜΟΣ (Keramos)	263
97	KIRKAKÖY	ΚΙΡΚΗ (Kirki)	75
98	KIŞLAKÖY	ΚΟΙΛΑ (Kila)	7
99	KİMİSİ THEOTOKU	ΚΟΙΜΗΣΗ ΘΕΟΤΟΚΟΥ (Kimisi Theotokou)	48
100	KİREÇKÖY	ΑΣΒΕΣΤΑΔΕΣ (Asvestades)	192
101	KORUCU	ΚΑΡΩΤΗ (Karoti)	271
102	KOYUNLU	ΚΡΙΟΣ (Krios)	40
103	KOYUNYERİ	ΠΡΟΒΑΤΩΝΑS (Provatonas)	712
104	KÖPEKLİ	ΘΥΜΑΡΙΑ (Thimaria)	232
105	KÖSEMESCİT	ΜΕΣΤΗ (Mesti)	112
106	KÖSTEL	ΑΓΝΑΝΤΙΑ (Agnantia)	158
107	KSİROPOTAMOS	ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΟΣ (Ksiropotamos)	29
108	KULAKLI	ΑΜΠΕΛΑΚΙΑ (Ampelakia)	470
109	KULAKLI ÇİFTLİĞİ	ΑΡΖΟΣ (Arzos)	237
110	KULELİ BURGAZ	ΠΥΘΙΟΝ (Pitihion)	429
111	KUMARLI	ΚΟΜΑΡΑ (Komara)	628
112	KUMÇİFTLİĞİ	ΟΡΕΣΤΙΑΣ (Orestias)	18426

113	KUTRUCA	ΚΟΤΡΩΝΙΑ (Kotronia)	12
114	LAGOS	ΛΑΓΟΣ (Lagos)	620
115	LAKOMA	ΛΑΚΚΩΜΑ (Lakkoma)	317
116	MAKRİLİES	ΜΑΚΡΥΛΙΕΣ (Makrilies)	12
117	MARAŞ	ΜΑΡΑΣΙΑ (Marasia)	140
118	MARHANLI	ΠΕΠΛΟΣ (Peplos)	998
119	MİRİ	ΜΑΚΡΗ (Makri)	924
120	MUSAKÖY	ΚΟΜΑΡΟΣ (Komaros)	169
121	OMURLU YENİ (UMURBEY)	Ν. ΧΕΙΜΩΝΙ (N. Himoni)	444
122	OSMANCIK	ΙΤΕΑ (İtea)	105
123	PALEOPOLİ	ΠΑΛΑΙΟΠΟΛΙΣ (Paleopolis)	36
124	PANORAMA	ΠΑΝΟΡΑΜΑ (Panorama)	37
125	PAŞMAKÇI	ΤΡΙΦΥΛΛΙ (Trifilli)	102
126	PAZARLI	ΠΑΤΑΓΗ (Patagi)	163
127	PRANGIKÖY	ΠΕΤΡΑΔΕΣ (Petrades)	184
128	PRANGİO	ΠΡΑΓΓΙΟ (Praggio)	304
129	PROFİTİS İLİYAS	ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ (Profiti İlias)	189
130	PSATHADES	ΝΕΟΙ ΨΑΘΑΔΕΣ (Neo Psathades)	104
131	RİGİON	ΡΗΓΙΟΝ (Rigion)	100
132	RUMÇİKİON/RUMCUK	ΔΟΡΙΣΚΟΣ (Doriskos)	276
133	RUŞANLAR	ΡΟΥΣΣΑ (Russa)	325
134	SADIRLI	ΠΛΑΤΗ (Plati)	655
135	SAĞIRLAR	ΠΛΑΚΑ (Plaka)	105
136	SALTIKLI	ΒΑΛΤΟΣ (Valtos)	403
137	SALTIKÖY	ΛΑΒΑΡΑ (Lavara)	1093
138	SAMONA	ΑΜΜΟΒΟΥΝΟ (Ammovuno)	113
139	SARHANLI	ΑΡΔΑΝΙ (Ardani)	306
140	SARIHIDIR	ΚΥΠΡΙΝΟΣ (Kiprinos)	806
141	SARIYER	ΘΕΡΑΠΕΙΟ (Therapio)	86
142	SELİMİYE	ΜΟΝΑΣΤΗΡΑΚΙ (Monastiraki)	244
143	SEMADİREK	ΣΑΜΟΘΡΑΚΗ (Samothraki)	653
144	SEYMENLİ	ΦΥΛΑΚΙΟ (Filakion)	595
145	SEYMENLİ	ΦΥΛΑΚΤΟ (Filakton)	309
146	SİTOHORİ	ΣΙΤΟΧΩΡΙ (Sitohori)	326
147	SOFULU	ΣΟΥΦΛΙ (Sufli)	3837
148	SÖĞÜTLÜDERE	ΜΑΝΔΡΑ (Mandra)	150
149	STATMOS	ΣΤΑΘΜΟΣ (Stahmos)	12
150	SUBAŞKÖY	ΣΑΥΡΑ (Savra)	142
151	ŞAHİNCE ESKİ	ΠΑΛΑΙΑ ΣΑΓΗΝΗ (Palea Sagini)	15

152	ŞAHİNLER	ΑΝΘΕΙΑ (Anthea)	781
153	TAŞAĞIL MAHALLE	ΠΕΤΡΟΛΟΦΟΣ (Petrolofos)	112
154	TAŞLIK	ΠΕΤΡΩΤΑ (Petrota)	270
155	TATARKÖY	ΣΤΕΡΝΑ (Sterna)	621
156	TEKE	ΤΑΥΡΗ (Tavri)	60
157	THERMA	ΘΕΡΜΑ (Therma)	106
158	TİLKİKÖY	ΑΛΕΠΟΧΩΡΙ (Alepohori)	237
159	TOKMAKKÖY	ΜΕΤΑΞΑΔΕΣ (Metaksades)	687
160	TORBALIKÖY	ΠΥΛΑΙΑ (Pilea)	79
161	URLU	ΘΟΥΡΙΟ (Thourion)	643
162	VAKIF	ΛΥΚΟΦΩΣ (Likofos)	366
163	VAKIF	ΚΑΒΗΣΟΣ (Kavisos)	197
164	YAKUPKÖY	ΣΙΤΑΡΙΑ (Sitaria)	68
165	YANÖREN	ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ (Giannouli)	185
166	YELBURGAZ	ΝΕΟΣ ΠΥΡΓΟΣ (Neos Pirgos)	943
167	YELBURGAZ	ΠΥΡΓΟΣ (Pirgos)	28
168	YELKENCİ	ΛΥΡΑ (Lira)	185
169	YENİKÖY	ΝΕΟΧΩΡΙ (Neohori)	739
170	YÜREĞİŞ	ΔΙΛΟΦΟΣ (Dilofos)	52
171	ZUFLAR	ΣΟΦΙΚΟΝ (Sofikon)	795
172		ΔΑΦΝΕΣ (Dafnes)	16
173		ΛΟΥΤΡΑ ΤΡΑΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (Lutra Triannopoleos)	29

Tablo 6: İskeçe İli Köyleri 2011 Nüfus Sayımı

	İSKEÇE İLİ KÖYLERİ		2011 NÜFUS SAYIMI
1	ALANCI KİLİSE	ΝΕΑ ΑΜΙΣΟΣ (Nea Amisos)	188
2	ALITÇILAR	ΑΛΚΥΟΝΗ (Alkioni)	245
3	ARMUT MAHALLE	ΑΧΛΑΔΙΑ (Ahladia)	0
4	ATMACALI	ΓΕΡΑΚΑΣ (Gerakas)	31
5	AY TANAŞ	ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (Agios Athanasios)	239
6	BAKLICA	ΡΥΜΗ (Rimi)	6
7	BALABANLI	ΒΑΝΙΑΝΟ (Vaniano)	166
8	BARA	ΣΤΗΡΙΓΜΑ (Stirigma)	69
9	BASAYKOVA	ΜΑΝΤΑΙΝΑ (Mantena)	276
10	BAYRAMLI	ΠΑΣΧΑΛΙΑ (Pashalia)	80
11	BEDİLLİ	ΛΕΥΚΗ (Lefki)	358
12	BEKEOBASI	ΔΕΚΑΡΧΟ (Dekarho)	734

13	BEYKÖY	ABATO (Avato)	1078
14	BEYKÖY ESKİ	ΠΑΛΑΙΟ ABATO (Paleo Avato)	
15	BOYACILAR	ΒΑΦΑΙΙΚΑ (Vafeika)	712
16	BRATANKOVA	ΓΟΡΓΟΝΑ (Gorgona)	217
17	BULUSTRA	ΑΒΔΗΡΑ (Avdira)	1090
18	BURUNSUZ MAHALLE	ΚΟΥΤΣΟΜΥΤΗΣ (Kutsomitis)	145
19	CAMİ MAHALLE	ΤΕΜΕΝΟΣ (Temenos)	171
20	ÇAKIRLI	ΓΑΛΑΝΗ (Galani)	108
21	ÇALAPERDİ	ΤΣΑΛΑΠΕΤΕΙΝΟΣ (Tsalapetinos)	4
22	ÇAY MAHALLE	ΠΟΤΑΜΟΧΩΡΙ (Potamahori)	58
23	ÇAYIR MAHALLE/YASSIÖREN	ΡΕΥΜΑ (Revma)	148
24	ÇEPEL ÇİFTLİĞİ	ΠΟΤΑΜΙΑ (Potamia)	113
25	ÇEPEL ÇİFTLİĞİ ILICALARI	ΛΟΥΤΡΑ ΠΟΤΑΜΙΑΣ (Lura Potamias)	0
26	ÇİMENLİ	ΠΡΑΣΙΝΑΔΑ (Prasinada)	
27	ÇOBAN MAHALLE	ΠΟΙΜΝΗ (Pimni)	44
28	DAVUTLU BÜYÜK	ΜΕΓΑ ΤΥΜΠΑΝΟ (Mega Timbano)	299
29	DAVUTLU KÜÇÜK	ΜΙΚΡΟ ΤΥΜΠΑΝΟ (Mikro Timbano)	62
30	DEMİRCİK	ΔΗΜΑΡΙΟ (Dimario)	623
31	DİNKLER	ΦΙΛΙΑ (Filia)	861
32	DOĞANCILAR	ΛΑΜΠΡΙΝΟ (Lambrino)	44
33	DOLAPHAN	ΣΜΙΝΘΗ (Sminthi)	277
34	DOLİVA	ΑΚΡΑΙΟΣ (Akraios)	2
35	DURGUTLAR	ΔΟΥΡΓΟΥΤΙΟ (Durgutio)	3
36	EGNİLA	ΑΛΜΑ (Alma)	321
37	ELMALI	ΜΕΛΙΒΟΙΑ (Melivia)	588
38	ELMALI ÇİFTLİĞİ	ΣΥΔΙΝΗ (Sidini)	359
39	EMİRLİ	ΜΕΓΑ ΕΥΜΟΙΡΟ (Mega Evmiro)	66
40	ERKENCİ AŞAĞI-AŞAĞI ADA	ΚΑΤΩ ΛΙΒΕΡΑ (Kato Livera)	
41	ERKENCİ YUKARI-YUKARI ADA	ΑΝΩ ΛΙΒΕΡΑ (Ano Livera)	
42	FIÇILLI	ΣΕΜΕΛΗ (Semeli)	27
43	GEDİKLER-MAHMUTLU	ΔΑΦΝΗ (Dafni)	43
44	GEDİKLER-MAHMUTLU	ΔΑΦΝΩΝ (Dafnon)	290
45	GENCERLİ	ΚΕΝΤΗΤΗ (Kentiti)	
46	GEREVİZ	ΣΕΛΙΝΟ (Selino)	292
47	GİZELA	ΓΚΙΖΕΛΑ (Gizela)	184
48	GÖKÇELER	ΣΕΛΕΡΟ (Selero)	2059
49	GÖKÇEPINAR	ΓΛΑΥΚΗ (Glafki)	1447

50	GÖYNÜKLÜ	ΗΛΙΟΚΕΝΤΗΜΑ-ΗΛΙΟΠΕΤΡΑ (İlopetra)	1405
51	GÜNEY MAHALLE	ΠΡΟΣΗΛΙΟ (Prosilio)	142
52	GÜNEYLER	ΓΚΙΩΝΑ (Giona)	129
53	HALEP	ΧΑΛΕΠΙΟΝ (Halepion)	28
54	HAMİDİYE	ΛΕΙΒΑΔΙΤΗΣ (Livaditis)	12
55	HEMİTLİ-HAMİTLİ	ΔΙΟΜΗΔΕΙΑ (Diomidea)	739
56	HOCALAR	ΣΤΑΥΡΟΧΩΡΙ (Stavrohori)	49
57	HOROZLU	ΠΕΤΕΙΝΟΣ (Petinos)	1118
58	HÖYÜKKÖY	ΒΕΛΟΧΩΡΙ (Velohori)	225
59	HÜSEYİNGEDİK	ΚΕΤΙΚΙΟ (Ketikio)	8
60	HÜSEYİNKÖY AŞAĞI	ΚΑΤΩ ΙΩΝΙΚΟ (Kato İoniko)	44
61	HÜSEYİNKÖY YUKARI	ΙΩΝΙΚΟ (İoniko)	45
62	ILICA	ΘΕΡΜΑΙ (Therme)	117
63	ILICALAR	ΙΑΜΑΤΙΚΑΙ ΠΗΓΑΙ (İamatiki Pigi)	5
64	ILICA ORTA MAH.	ΜΕΣΑΙ ΘΕΡΜΑΙ (Mese Therme)	73
65	ILICA YUK.MAH.	ΑΝΩ ΘΕΡΜΑΙ (Ano Therme)	332
66	İBRİK TEPE	ΚΥΨΕΛΗ (Kipseli)	210
67	İHTİYAR MAHALLE	ΑΝΘΗΡΟ (Anthiro)	0
68	İNELLİ	ΒΕΛΟΝΙ (Veloni)	
69	İNHANLI	ΕΥΛΑΛΟ (Evlalo)	922
70	İSMAİL MAHALLE	ΔΙΑΣΠΑΡΤΟ (Diasparto)	39
71	İSSİCE	ΙΣΑΙΑ (İsea)	111
72	KAÇULKOVA	ΚΟΡΥΦΗ (Korifi)	10
73	KALFALAR	ΜΥΡΩΔΑΤΟ (Mirodato)	476
74	KARAÇANLAR	ΣΗΜΑΝΤΡΑ (Simandra)	809
75	KARAÇUKUR	ΠΕΛΕΚΗΤΟ (Pelekito)	15
76	KARAKÖY ESKİ	ΠΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΡΑΜΙΟ (Paleo Katramio)	631
77	KARAKÖY-RUM MAHALLESİ	ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ (Avksentiou)	264
78	KARAOĞLAN	ΑΣΚΥΡΑ (Askira)	0
79	KARAGÖZLÜ	ΕΞΟΧΗ (Eksohi)	86
80	KARAPAZARLAR	ΠΕΖΟΥΛΑ (Pezula)	103
81	KAYALAR	ΠΕΤΡΟΧΩΡΙ (Perohori)	910
82	KEÇİLLİ	ΠΙΛΗΜΑ (Pilima)	85
83	KETENLİK	ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ (Kentavros)	2580
84	KIRKÖY	ΚΥΡΝΟΣ (Kirnos)	852
85	KIR MAHALLE	ΚΙΡΡΑ (Kirra)	170
86	KIR MAHALLE YUKARI	ΑΝΩ ΚΙΡΡΑ (Ano Kirra)	34
87	KIZBÜK	ΔΡΥΜΙΑ (Drimia)	

88	KIZILCAKÖY	ΠΟΛΥΣΙΤΟΣ (Polisitos)	403
89	KIZILCAKÖY YUKARI	ΑΝΩ ΠΟΛΥΣΙΤΟ (Ano Polisito)	36
90	KİREÇÇİLER	ΧΡΥΣΑ (Hrisa)	140
91	KOCA MAHMUTLU	ΜΑΓΙΚΟ (Magiko)	611
92	KOCAORMAN	ΔΑΣΟΧΩΡΙ (Dasohori)	112
93	KOÇOVAŞI	ΚΟΥΤΣΟ (Kutso)	390
94	KOÇUNA	ΚΟΤΙΝΟ (Kotino)	80
95	KORUKÖY	ΑΚΑΡΠΟ (Akarpo)	298
96	KOŞNALAR	ΚΟΤΤΑΝΗ (Kottani)	23
97	KOYUNKÖY	ΚΙΜΜΕΡΙΑ (Kimmeria)	3644
98	KOZLAR	ΠΗΓΑΔΙΑ (Pigadia)	511
99	KOZLOVAÇ	ΚΡΑΝΙΑ (Krania)	0
100	KOZLUCA	ΚΟΤΥΛΗ (Kotili)	429
101	KOZLUCA AŞAĞI	ΚΑΤΩ ΚΑΡΥΟΦΥΤΟ (Kato Kariofito)	48
102	KOZLUCA YUKARI	ΑΝΩ ΚΑΡΥΟΦΥΤΟΝ(Ano Kariofito)	105
103	KÖRESTEN	ΟΡΕΣΤΙΝΗ (Orestini)	4
104	KÖSEHALLI	ΚΟΣΣΟΣ (Kossos)	73
105	KÖSTERE	ΠΡΙΟΝΙΟ (Prionio)	2
106	KULÜBE	ΚΑΛΥΒΑ (Kaliva)	0
107	KURDALAN	ΛΥΚΟΔΡΟΜΙΟ (Likodromio)	33
108	KURLAR	ΚΟΜΝΗΝΑ (Komnina)	261
109	KURTÇALAR	ΛΥΚΟΤΟΠΟΣ (Likotopos)	3
110	KURTHASANLI	ΚΡΕΜΑΣΤΗ (Kremasti)	382
111	LETNİÇA	ΟΑΣΙΣ (Oasis)	96
112	MANDRA ÇUKURU	ΜΑΝΔΡΑ (Mandra)	506
113	MARGARİT	ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟ (Margaritιo)	1
114	MEMKOVA	ΜΕΔΟΥΣΑ (Medusa)	195
115	MEŞELİ	ΚΑΣΤΑΝΙΤΗΣ (Kastanitis)	14
116	MIKMILLI	ΜΙΚΡΟΧΩΡΙ (Mikrohori)	264
117	MİSVAKLI	ΦΕΛΩΝΗ (Feloni)	609
118	MİZANLI ESKİ	ΠΑΛΑΙΟΣ ΖΥΓΟΣ (Paleos Zigos)	665
119	MİZANLI YENİ	ΝΕΟΣ ΖΥΓΟΣ (Neos Zigos)	395
120	MONİ KALAMUS	ΜΟΝΗ ΚΑΛΑΜΟΥΣ (Moni Kalamus)	2
121	MONİ TAKSİARHON	ΜΟΝΗ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ (Moni Taksiarhon)	27
122	MURSALLI ESKİ	ΠΑΛΑΙΑ ΜΟΡΣΙΝΗ (Palea Morsini)	230
123	MURSALLI YENİ	ΝΕΑ ΜΟΡΣΙΝΗ (Nea Morsini)	220
124	MUSTAFÇOVA	ΜΥΚΗ (Miki)	1313

125	NEŞELİ KÖY	ΚΑΛΛΙΘΕΑ (Kalithea)	4
126	NOHULLU ESKİ	ΟΛΒΙΟΝ ΠΑΛΑΙΟ (Olvion Paleo)	109
127	NOHULLU YENİ	ΟΛΒΙΟΝ ΝΕΟ (Olvion Neo)	330
128	OKÇULAR	ΤΟΞΟΤΑΙ (Toksotai)	819
129	OSMANLI BÜYÜK	ΜΑΓΓΑΝΑ (Mangana)	635
130	OSMANLI KÜÇÜK	ΚΟΣΜΗΤΗ (Kosmiti)	51
131	OTMANÖREN	ΕΡΑΝΟΣ (Eranos)	0
132	ÖKSÜZLÜ BÜYÜK	ΟΡΦΑΝΟ ΜΕΓΑ (Orfano Mega)	317
133	ÖKSÜZLÜ KÜÇÜK	ΟΡΦΑΝΟ ΜΙΚΡΟ (Orfano Mikro)	
134	PARTAKOVA	ΠΟΡΤΑ (Porta)	0
135	PAŞEVİK	ΠΑΧΝΗ (Pahni)	1031
136	PORTO LAGOS	ΠΟΡΤΟ ΛΑΓΟΣ (Porto Lagos)	339
137	PRİPEK	ΡΑΧΗ (Rahi)	0
138	SAKARKAYA	ΛΕΥΚΟΠΕΤΡΑ (Lefkopetra)	700
139	SALINCAK	ΑΙΩΡΑ (Eora)	268
140	SALTIKLI	ΗΜΕΡΑ (İmera)	
141	SANDOVİÇA	ΚΥΚΝΟΣ (Kiknos)	206
142	SARIYAR	ΚΙΔΑΡΙΣ (Kidaris)	28
143	SEKİZPEYNİR	ΠΑΝΕΡΙΟ (Panerio)	2
144	SİNİKOVA	ΣΑΤΡΑΙ (Satre)	189
145	SOĞUCAK	ΠΟΛΥΣΚΙΟ (Poliskio)	3
146	STAMATASKO	ΣΤΑΜΑΤΙΟ (Stamatio)	6
147	SULA MAHALLE	ΣΟΥΛΑ (Sula)	68
148	SÜMBÜL MAHALLE	ΖΟΥΜΠΟΥΛΙΟ (Zumbulion)	109
149	SÜMBÜL MAHALLE YUKARI	ΑΝΩ ΖΟΥΜΠΟΥΛΙΟ (Ano Zumbulio)	49
150	SÜNNETÇİKÖY	ΣΟΥΝΙΟ (Sunio)	1018
151	ŞAHİN	ΕΧΙΝΟΣ (Ehinos)	2486
152	ŞİROKO	ΣΙΡΟΚΟ (Siroko)	100
153	TABAKOVA	ΘΕΟΤΟΚΟΣ (Theotokos)	26
154	TARAŞMANLI ESKİ	ΠΑΛΑΙΟΝ ΕΡΑΣΜΙΟ (Paleo Erasmio)	291
155	TARAŞMANLI YENİ	ΝΕΟΝ ΕΡΑΣΜΙΟ (Neo Erasmio)	865
156	TATARBAŞ	ΓΙΔΟΤΟΠΟΣ (Gidotopos)	15
157	EMİRLER	ΕΥΜΟΙΡΟ (Evmiro)	1272
158	TEPECİKLİ-TEPE ÇİFTLİK	ΝΕΑ ΚΕΣΣΑΝΗ (Nea Kessani)	418
159	TERKEÇ MAHALLE	ΤΡΙΓΩΝΟ (Trigono)	71
160	TIKIZLI	ΘΑΛΑΣΣΙΑ (Thalassia)	304
161	TÜLÜTARLA	ΔΙΑΦΟΡΟ (Diaforo)	39
162	URLU	ΚΑΛΟΤΥΧΟ (Kalotiho)	31

163	ÜNİVERSİTE KAMPÜSÜ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ (Panepistimiopoli)	226
164	VALKANOVA	ΑΙΜΟΝΙΟ (Emonio)	75
165	YASSIÖREN	ΩΡΑΙΟ (Oreo)	576
166	YELKENCİLER	ΓΡΗΓΟΡΟ (Grigoro)	235
167	YENİCE	ΓΕΝΙΣΕΑ (Genisea)	1473
168	YENİKÖY	ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΙΣ (Stavrupolis)	536
169	YENİKÖY	ΝΕΟΧΩΡΙ (Neohori)	181
170	ZEYNELLİ	ΖΗΛΩΤΗ (Ziloti)	
171		ΒΑΣΙΛΟΧΩΡΙ (Vasilohori)	0
172		ΔΑΣΙΚΟ ΧΩΡΙΟ (Dasikohorio)	0
173		ΕΡΩΔΙΟΣ (Erodios)	16
174		ΚΑΠΝΟΑΝΘΟΣ (Kapnoanthos)	0
175		ΛΕΥΚΙΠΠΟΣ (Lefkippos)	77
176		ΛΙΒΑΔΙΟΝ (Livadion)	3
177		ΜΕΛΙΣΣΑ (Melissa)	345
178		ΠΑΙΔΙΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ (Pedike Kataskinosis)	0
179		ΡΕΜΑΤΙΑ (Rematia)	4
180		ΣΚΑΛΑ ΑΒΔΗΡΩΝ (Skala Avdiron)	74
181		ΣΤΕΡΝΗ (Sterni)	

Batı Trakya nüfusunu Balkan Savaşları itibariyle ele almak gerekirse, 1912'de Balkan Savaşlarının başlamasından Batı Trakya'nın Yunanistan'a bırakıldığı 1923 yılına kadar, hatta 1923 sonrası mübadele dönemi dahil olmak üzere, Yunan mültecilerin bölgeye yerleşmesine kadar geçen süre, bölgede devam eden savaş durumu ve göçün de etkisiyle, demografik yapıyı oldukça etkilemiştir. 1912 ila 1920 yılları arasında farklı kaynaklar tarafından yapılmış olan nüfus sayımları Tablo 7'de verilmiştir. Ayrıca 14 Mart 1914 tarihinde Osmanlı Devletinin yaptırmış olduğu nüfus sayımı kayıtları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 7: 1912 – 1920 Arası Çeşitli Kaynaklara Göre Batı Trakya'da Nüfus[164]

Kaynaklar	Müslüman	Pomak	Bulgar	Yunan	Diğer	Toplam
1912 Sayımı	120.000		40.000	60.000	4.000	224.000
1919 Bulgar Kaynakları	79.539	17.369	87.941	28.647	10.922	224.418
1919 Bulgar Kaynakları	77.726	20.309	81.457	32.553	8.435	220.480
1920 Fransız Kaynakları	74.730	11.848	54.092	56.114	7.906	204.690
1920 Yunan Kaynakları	93.273		25.677	76.416	6.038	201.404

Tablo 8: 14 Mart 1914- Osmanlı Devletinin Yaptırmış Olduğu Nüfus Sayımı[165]

	Türk	Rum	Ermeni	Bulgar	Diğer
Doğu Trakya	360.417	224.680	19.888		26.109
Batı Trakya	362.445	86.255	1.269	68.656	3.952

General Charpy'nin başkanlığında "Müttefikler Arası Trakya Hükümeti tarafından 30 Mart 1920'de tamamlanan nüfus sayımı verileri Tablo 9'de verilmiştir.

Tablo 9: Müttefikler Arası Trakya Hükümeti Tarafından Yapılan Nüfus Sayımı[166]

Bölge	Türk	Pomak	Bulgar	Yunan	Diğer	Toplam
Kumçiftliği	5		10.210	15.045	1.933	27.193
Dimetoka	1.274		4.956	18.856	1.227	26.313
Sofulu	2.770		10.998	7.435	47	21.250
Dedeağaç	642		11.543	3.355	777	16.317
Gümülcine	39.601	2.341	14.794	4.773	3.442	64.951
İskeçe	30.438	9.507	1.591	6.650	480	48.666
Toplam	74.730	11.848	54.092	56.114	7.906	204.690
%	36.5	5.8	26.4	27.4	3.9	

[164] Vemund Aarbakke, *a.g.t.,* s. 28.
[165] Tevfik Bıyıklıoğlu, *a.g.e.,* s.248.
[166] Vemund Aarbakke, *a.g.t.,* s. 29; Müttefikler Arası hükümetin yapmış olduğu nüfus sayımı farklı kaynaklarda değişik rakamlarla yer almaktadır. İlker Alp'e göre bu hükümetin yaptırmış olduğu sayımın sonuçları şöyledir: 129.118 Türk, 33.904 Rum, 26.266 Bulgar, 1480 Yahudi ve 923 Ermeni. (Bkz. İlker Alp, "Batı Trakya Türkleri", *http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-33/bati-trakya-turkleri).*

Garbi Trakya Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti tarafından hazırlanan ve Lozan görüşmelerinde sunulan nüfus verileri geneli Tablo 10'da ve yerleşim bölgelerine göre nüfus verileri ise Tablo 11, 12, 13, 14'de detaylarıyla aktarılmaktadır.

Tablo 10: 1922 yılı Batı Trakya Nüfusu[167]

Yer Adı	**Türk**	**Rum**	**Bulgar**	**Yahudi**	**Ermeni**
Gümülcine	59.967	8.834	9.997	1.007	360
Dedeağaç	11.744	4.806	10.227	253	449
Sofulu	18.284	12.909	5.490		
İskeçe	42.671	8.728	552	220	114
Toplam	132.666	35.277	26.266	1.480	923

Tablo 11: 1922 yılı Gümülcine Nüfusu[168]

Yer Adı	**Türk**	**Rum**	**Bulgar**	**Yahudi**	**Ermeni**
Gümülcine	18.568	2.709	72	1.007	360
Tuzcu	185				
Kalfa	258				
Bulduklu	266				
Yabacıklı	245				
Demircili	49				
Baraklı	258				
Bademlidere	211				
Aralıkburnu	426				
Yanıköy	695				
Semetli	237				
Yuvacılı	346				
Sendelli	377				
Ayazma	254				
Merkebçili	393				
Yeniköy	188				
Bulad	493	246			
Gübecili	79				

[167] Garbi Trakya Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti tarafından 1922 yılında Fransızca yayınlanan *Les Statistiques De La Population En Thrace-Occidentale* adlı broşürden alınmış nüfus istatistikleridir. (Broşürün kopyası Gümülcine'de bulunan BAKEŞ Arşivinde mevcuttur.).

[168] *Les Statistiques De La Population En Thrace-Occidentale* adlı broşürden alınmıştır.

Çepelli	783				
Büyük Müsellim	752				
Melekli	315				
Hasbey	136				
Küçük Doğancı	305				
Büyük Doğancı	425				
Küçükköy		1.017			
İsalı	409				
Simen	147				
Yabeyli	414				
Nevruzfakih	335				
Satı	181				
Küçük Cozlu			378		
Pınardere	499				
Vircanhisar		539			
Maronya		1.997			
Yardımlı	416				
Denizler	174		174		
Muradlı	376				
Sevindikli	81				
Hacılar			796		
İnceğiz	85				
Demirbeyli	353				
Salmanlı	390				
Kuşlanlı			1.043		
Osmaniye	344				
Yassı	218	1.019			
Kuplu	179				
Susığırı	295	158			
Yalımlı	140				
Balaban	297				
Karamusa	199				
Yalancılı	266				
Otacı	407				
Narlı	308				
Bağlıca	246				

Tekedere	159				
Koyundere	455				
Dağkaramusa	64				
Mecidmahalle	116				
Işıklar	61				
Kavacık	51				
Gökçeli	132				
Kayabaşı	54				
Bayatlı	161		173		
Sasallı	307	318			
Palazlı	306				
Sarıca	366				
Karagözlü	265				
Hamidiye	300				
Ertuğrul	383				
Mecidiye	454				
Burhaniye	386				
Mecidiye-Hassı	480				
Sarılar	48				
Burhaneddin	376				
Sarıcabulgar	124		238		
Büyükkozlu	751				
Menetler	275				
Dirmendere (Değirmendere?)	203				
Payamlar	234				
Taşkınlar	252				
Üçgaziler	96				
Delinaz	233				
Bıyıklıosman	358				
Küçükmüsellim	282				
Kurcalı	709				
Evren	241		99		
Yassıoyuk?	103		241		
Kızıllar	81		353		
Işıklar	208				

Hacı	86				
Durasanlar	204				
Fındıcak?	741				
Dolabcılar	273				
Sıçanlık			1.750		
Şapçı	2.357				
Bekirköy	231				
Gaibi?	253				
Ehad			113		
Ertuğrul	628				
Kalaycıdere			1.148		
Kırka		753			
Sofular	155		278		
Karaağaç			571		
Karakurcalı	336	78	492		
Vırdican (Verdican?)	785				
Hacımustafa	384				
Çeribaşı	350				
Sınırdere	114				
Büyüksirkeli	578				
Küçüksirkeli	174				
Çardaklı	105				
Lefeciler?	417				
Anbar	326				
Ballahor?	328				
Basırlı	434				
Karacaoğlan	577				
Domri	492				
Pasar	46				
Kalender	101				
Turgutoba	145				
Çelebi	161				
Dündarlı	220				
Çadırlı			943		
Manastır			977		

Uçukdere	675				
Baldıran	353				
Kızılağaç	618				
Kozludere	420				
Kardere	617				
Kordeme?	491				
Sarancina	452				
Hemitli	600				
Kosuren	534				
Kovanlık	237				
Çalabı	441				
Untüren	201				
Musacık	451				
Köseren	421				
Pekili	130				
Pekilihoca	84				
Arabacı	84				
Kaşıkçılar	82				
TOPLAM	59.967	8.834	9.997	1.007	360

Tablo 12: 1922 yılı Dedeağaç Nüfusu[169]

Yer Adı	**Türk**	**Rum**	**Bulgar**	**Yahudi**	**Ermeni**
Dedeağaç	1.742	2.484	408	253	449
Makri	400				
Delinaz	44				
Sarılar	92				
Dikilitaş	197				
Güvendik	199				
Hutallar	124				
Musalar	79				
Görece	62				
Taşlık	132				
Kösemesid	217				
Hasanlar	156				
Çobanköy		29	970		
Karakaya	214				
Derbend	6		1.641		

[169] *Les Statistiques De La Population En Thrace-Occidentale* adlı broşürden alınmıştır.

Yeni			1.322		
Bodima	3		375		
Yunusdere			1.133		
Doğanhisar	4	15	1.895		
Çamveren			321		
Rumcuk		638			
Balibulgar			604		
Küçükvakıf			700		
Ilıca	200	6	664		
Ferecik	2.948	494	174		
Büyükvakıf	192				
Kışlak	326				
Boyalık	258				
Balıtürk	990				
Selimiye	253				
Erdemşeh	170				
Kaldırkoz	253				
Fere-sarhanlı	228				
Çekirdekli	195				
Bey	158				
Şahinler	456				
İhsaniye	404				
Çaybaşı	77				
Bedireren	220				
Hoca	140				
Haliloğlu	163				
Köstelli	119				
Doğanca	192				
Durali	131				
TOPLAM	11.744	4.806	10.227	253	449

Tablo 13: 1922 yılı Sofulu Nüfusu[170]

Yer Adı	**Türk**	**Rum**	**Bulgar**	**Yahudi**	**Ermeni**
Sofulu	886	7.643			
Karapınar	24	1.374			
Vanviran(Yanviran?)	5		302		
Büyükçam		741			
Meramlıtekke			419		
Meramlı			475		
Paşmakçı		432			
Mircos (Mirgöz?)	1.118				

[170] *Les Statistiques De La Population En Thrace-Occidentale* adlı broşürden alınmıştır.

Halileren	743				
Hacıören	483				
Yukarıcanberler	233				
Aşağıcanberler	125				
Yılanlı	116				
Karaeren	203				
Ramadanmahalle	64				
Köseler	79				
Cutuclu(Kütüklü)?	74				
Köse	52				
Ahlatçı	93				
Kalaycıoba	260				
Dışbudak	172				
Vakıfsandal	436				
Bıdıklı	225				
Kavakkoru	239				
Lütfiye	491				
Meramlı	180				
Müsellim	204				
Osmanca	186				
Hamidiye	269				
Bahçıbey(Bekçibey?)	264				
Hancağız	318				
Çakırcı	278				
Köpekli (Kepekli?)	194				
Koyunyeri	281				
Simenli	421				
Yelkenci	366				
Gemici	223				
Çömlekçi	517				
Küçükderbend	226		703		
Kayacık	8	4	712		
Armudlu	199				
İmanlar	121				
Yenice	67				
Maskaralar	143				
Ömerler	406				
Ballıkaya	96				
Çelebiler	83				

Dikilitaş	44				
Hocaylar?	64				
Ruşenler	87				
Aşağımahalle	48				
Çekekli	103				
Babalar	221				
Sarbdere	153				
Sipahimahalle	37				
Messimler?	117				
Büyükderbend	270				
Taşağıl	240	1	432		
Dobrova	52				
Semerburnu	85				
Ferekulübeleri	103				
Kervançayırı	77				
Demirören	479				
Çurçur(Çırçır?)			283		
Peşman			743		
Katurca	302		158		
Sarıkaya	194				
Çukureren	334				
Mukataa	223				
Şehiroba	333				
Kavacık		1.342			
Tahtacı			180		
TOPLAM	18.284	12.909	5.490		

Tablo 14: 1922 yılı İskeçe Nüfusu [171]

Yer Adı	Türk	Rum	Bulgar	Yahudi	Ermeni
İskeçe	8.997	6.216	552	220	114
Kireççiler	859				
Büyük Mürselli	341				
Küçük Mürselli	271				
Saltıklı	252				
Emirlertekke	59				
Doğanca	110				

[171] *Les Statistiques De La Population En Thrace-Occidentale* adlı broşürden alınmıştır.

Çemenler	82				
Hamitli	330				
Horozlu	175				
Karagur	379				
Müsellim	80				
Müsellimtekke	41				
Saran	143				
Koyun	229	886			
Sarıkadı	14				
Misvaklı	298	25			
Mizanlı	244				
Issıca	204				
Atmacalı	77				
Emirli	125				
Güveçli (Göçili?)	256				
Makaflar	78				
Yenice	844	100			
Suoba	58				
Karapazarlar	58				
Taşlık	22				
İtelli (Gencelli)	82	177			
Mandraçukuru	11				
Karaağaç	37	17			
Ilgın	40				
Kocaoba	143				
Kocamahmudlu	93				
Alatçılar	155				
Havcılar	42				
Bolistra	18	808			
Çakalmahalle		498			
Boyacılar	150				
Dümenli	40				
Kereviz	38				
Elmalı	32				
Okçular	503				
Çakırlı	289				
Fecirli	253				
Davud	301				
Çobanmahalle	166				

Dıkızlı (Dikizli?)	212				
Balabanlı	115				
Köseçalı	152				
Küçükosmanlı	155				
Karagözlü	248				
Celebler	398				
Guristan	263				
Bey	193				
Beyobası (beyöbesi?)	169				
İnehanlı	151				
Öküzlü	164				
Kır	372				
Çengellimahalle	35				
Hüseyinbey	20				
Nohudlu	113				
Kurthasanlı	823				
Göncerli	379				
Göynekli	182				
Talaşmanlı	195				
Zinelli	238				
Büyükosmanlı	81				
Gedikler	2				
Koşabelli?(köşebelli)	14				
Domuzorman	16				
Günili	87				
Kalfalar	6				
Gökçeler	408				
Uyku	113				
Sakarkaya	226				
Küçükkoru	117				
Kızılca	184				
Müsellimcik	39				
Köseler	88				
Sünnetçi	104				
Karaçanlar	235				
Deynekler(Dinekler?)	308				
Yelkenciler	132				
Osmaneren	841				
Yassıeren	1.539				

Sadnaviçe	248				
Gökçepınar	1.228				
Paşvik	959				
Balkan	425				
Kozluca	649				
Demircik	468				
Ketenlik	928				
İlyasca	259				
Mustafçova	1.566				
Şahin	2.190				
Karamaşat	376				
Sincova	1.963				
Elmalıca	1.258				
Soğukocak	934				
Uğurlu	1.170				
Sarıyar, Ilıca	956				
Memçova	1.458				
TOPLAM	42.671	8.728	552	220	114

1920'den günümüze kadar Yunan kaynaklarına göre nüfus sayımı Tablo 15'te verilmiştir. Bazı kayıtlarda din ibaresi yer alırken bazı kayıtlarda bu detaylar yer almamaktadır. Son iki sayımda ise sadece toplam nüfus detayları bulunmaktadır.

Tablo 15: 1920'den 2011 Tarihine Kadar Nüfus Sayımı[172]

Nüfus Sayımı	İskeçe		Rodop		Evros		Toplam	
	Karışık	Müslüman	Karışık	Müslüman	Karışık	Müslüman	Karışık	Müslüman
1920							201.404	93.273
1928	89.974	39.229	89.488	50 432	124.417	12.510	303.879	102.171
1940	98.575		106.575		150.790		355.940	112.535
1951	89.891	42.245	105.723	49 660	137.654	6.934	333.268	98.839
1961	89.591		109.201		153.930		352.722	105.000
1971	82.917		107.677		135.968		326.562	
1981	88.777	42.000	107.957	62 000	145.531	10.000	342.265	114.000
1991	90.965	39.115	103.391	56 865	140.312	7.900	334.668	103.880
2001	102.959		111.237		149.283		363.479	
2011	111.222		112.039		147.947		371.208	

[172] Vemund Aarbakke, *a.g.t.*, s. 31. (Aarbakke'nin çalışmasında yer alan 1920-1991 yılları arası nüfusa 2001 ve 2011 verileri ilave edilmiştir. 2001 ve 2011 verileri için Bkz. *http://www.statistics.gr*).

Batı Trakya Türklerinin nüfusu ile ilgili çeşitli yayınlar ve değişik rakamlar bulunmaktadır. Yıllık yayınlanan ABD İnsan Hakları ve Din Özgürlüğü raporlarında da nüfus farklı şekillerde kaydedilmiştir. Bununla birlikte Doğu Makedonya - Trakya Bölge Genel Sekreterliğinin yayınlamış olduğu verilere göre Türk azınlık nüfusu 140.000-145.000 arasındadır ki, bu rakamın gerçeğe en yakın rakam olduğu düşünülmektedir. Bölge Genel Sekreterliği Bölgenin Doğal Yapısı, Nüfus Yapısıyla İlgili Bilgiler konusunda "*Ülkenin diğer bölgeleri ile mukayese edildiğinde, Doğu Makedonya-Trakya Bölgesi nüfus yapısı bakımından, özellikle Müslüman Azınlığın mevcut olması nedeniyle, önemli bir değişiklik arz etmektedir. Bölgede Müslüman azınlığın 140.000 – 145.000 kişi olduğu hesaplanmaktadır. Azınlık genellikle İskeçe ve Rodop İlleri merkezlerinde ve dağlık bölgede yerleşik bulunmaktadır*" ifadelerine yer vermektedir.[173]

D. HUKUKİ ALT-YAPI

1. Lozan Barış Antlaşması Öncesi Hukuki Dayanaklar

1789 Fransız ihtilali sonrası, milliyetçilik akımının etkisiyle Osmanlı Devletine karşı ayaklanan ve 1829'da Edirne Antlaşmasıyla özerklik elde eden Yunanlılar, 1830 yılında ise bağımsızlıklarını ilan etmişlerdir. Yunanlılar, yeni yerler fethettiğinde bu yerleri Batılı ülkelere onaylatmak için antlaşmalar yapmak ve bu antlaşmalar sonucu yeni kazandığı bölgeler üzerinde kalan azınlıklara bir takım haklar tanımak zorunda kalmıştır.[174] Yunanistan'ın azınlıklarla ilgili yaptığı antlaşma, protokol ve kanunları şöyle sıralamak mümkündür: 1830 Londra Protokolü, 1881 İstanbul Antlaşması, 1913 Atina Barış Antlaşması, 1920 Yunanistan'daki Azınlıkların Korunmasına İlişkin Antlaşma- Yunan Sevr Antlaşması ve 2345 sayı ve 1920 tarihli kanun.

---

[173] Pervin Hayrullah (Ed.), *Defending Human and Minority Rights The Turkish Minority of Western Thrace – A Compilation of Interventions, Supplementary Documents, The Greek Delegation's Right of Reply Texts (The UN WGM, OSCE HDIM, UN Forum on Minorities and Other International Meetings 1998-2012),* Komotini (Gümülcine) 2013, s. 484; Belgenin Yunanca örneği için Bkz. Ek 10.
[174] Baskın Oran, *a.g.e.*, s. 57.

1.1. 1830 Londra Protokolü

Yunanistan ile Büyük Britanya, Fransa ve Rusya arasında 3 Şubat 1830 tarihinde Londra'da imzalanan Londra Protokolü, Yunanistan'ın bağımsızlığını ilan ettiği antlaşmadır. Londra protokolü ile Yunanistan'ın toprakları içinde kalan Müslüman azınlıklar bir takım güvencelere sahip olmuşlardır. Protokolün 5. Maddesine göre, "*Yunanistan'a verilen ülke ve adalarda ikametini sürdürecek olan Müslümanlar, mallarına sahip olarak aileleriyle birlikte tam bir güvenlik içinde olacaklardır."*[175] Protokolün son maddesi protokol hükümlerinin üç ülke temsilcileri tarafından Osmanlı hükümetine ve Yunanistan'a tebliğ edileceğini karara bağlamaktadır. Protokolün tebliğinden sonra Yunanistan tarafından itirazlar olsa da Protokol 16 Nisan 1830 tarihinde vali Kapodistrias tarafından Yunan hükümeti adına resmen kabul edilmiştir.[176]

1.2. 1881 İstanbul Uluslararası Sözleşmesi

Fransa, Almanya, Avusturya-Macaristan, Büyük Britanya, İtalya, Rusya ile Osmanlı Devleti arasında 24 Mayıs 1881 tarihinde imzalanmıştır. 1878 Berlin Antlaşması gereği Yunanistan'a terk edilen topraklar üzerinde Müslümanların haklarını güvence altına almak amacındadır.[177] 2 Temmuz 1881 yılında imzalanan sözleşmede sözleşmenin konuyla ilgili 3, 4, 6, 7 ve 8. maddeleri ile Müslümanların yaşam, mal, onur, din ve geleneklerine saygı gösterileceği; Yunan ahalisi ile aynı siyasal ve kişisel haklara sahip olacağı açık bir biçimde vurgulanmıştır. Sözleşmenin 3. Maddesi; Müslümanların yaşam, mal, onur, din ve geleneklerinin saygı göreceğini ve diğer Yunanistan vatandaşlarıyla yasalar önünde eşit haklara sahip olmayı öngörmektedir. Bu sözleşme gereğince Yunanistan Krallığı ve Osmanlı Devleti arasında 2 Temmuz 1881 tarihinde bir sözleşme yapılmış ve her iki ülke tarafından onaylanarak yürürlüğe

[175] Turgay Cin, *Yunanistan'daki Türk Azınlığın Hukuki Özerkliği (Müftülük Meseleriyle İlgili Yunan Yargıtay ve Danıştay Kararları ve Diğer Belgeler),* Ankara 2009, s. 63.
[176] Baskın Oran, *a.g.e.*, s. 59.
[177] Baskın Oran, *a.g.e.*, s. 59.

konmuştur.[178] Sözleşmenin 8. Maddesi Müslümanların din özgürlüğünü belirtmektedir.[179] Mevcut veya oluşacak Müslüman cemaatlerine özerklik ve hiyerarşik örgütlenme hakkı tanınmaktadır. Cemaatlerin din konularında manevi önderleriyle olan ilişkilerine hiçbir şekilde müdahale edilmeyecek, yerel şeriat mahkemeleri dini konularda yetkilerini sürdüreceklerdir.[180] İstanbul Sözleşmesi Müslüman dini liderlere, dini ve hayır kurumlarının menkul ve gayrimenkul malvarlığı ile ilgili yönetim üzerinde denetim ve bu kurumların yöneticilerini atama ve azletme yetkisi vermektedir. Ayrıca, var olan ve ileride oluşacak olan Müslüman okullarının seçim kurullarına başkanlık etme yetkisi de bu yetkilerin arasındadır.[181]

1.3. 1913 Atina Barış Antlaşması

14 Kasım 1913 tarihinde, Osmanlı Devleti ile Yunanistan arasında, Atina Barış Antlaşması imzalanmıştır ve bu antlaşma Yunanistan ile Osmanlı Devleti arasındaki savaş durumunu da ortadan kaldırmıştır. Bu antlaşmayla iki ülke arasında önceden imzalanmış ve yürürlükte olan antlaşmalardaki azınlık hakları ile ilgili hükümler yeniden onaylanmıştır. Ayrıca, müftülerin ve Başmüftünün seçimi ve yetkileri gibi bazı konular da ayrıntılı olarak yer almıştır.[182]

Atina Barış Antlaşmasıyla Yunanistan'ın Müslüman nüfusuyla ilgili yasal bir rejim kurulmuştur. Bütün eski Osmanlı tebaası Yunanistan vatandaşlığı hakkı kazanmıştır. Bununla birlikte, üç yıl içerisinde Osmanlı vatandaşlığını seçme hakkını korumuşlardır. Antlaşmanın 11. Maddesi Müslümanlara hukuk önünde eşitliğin yanı sıra dini özerklik hakkı tanımaktadır. Yerel Müslüman liderlerin Müslümanların kararlarını

---

[178] Baskın Oran, *a.g.e.*, s.60-61.
[179] Ayşe Nükhet Adıyeke, *Yunanistan Sınırları İçinde Müslüman Cemaat Örgütlenmeleri: 'Cemaat-ı İslamiyeler' 1913-1998*, Ankara 2001, s. 9-11.
[180] Ayşe Nükhet Adıyeke, *a.g.e.*, s. 9-11; Baskın Oran, *a.g.e.*, s. 59-60.
[181] Stamati Georguli, *O Thesmos Tu Mufti Stin Elliniki Ke Allodapi Ennomi Taksi, Yunan ve Yabancı Hukuklarda Müftülük Kurumu*, [Σταμάτη Γεωργούλη, *Ο Θεσμός Του Μουφτή Στην Ελληνική Και Αλλοδαπή Έννομη Τάξη*] Atina 1993, s. 45.
[182] Turgay Cin, *Yunanistan'daki Müslüman Türk Azınlığın Din Ve Vicdan Özgürlüğü (Başmüftülük ve Müftülükler Sorunu),* Ankara 2003, s. 105.

şekillendirmek noktasında önemli rolleri olacağı belirtilmektedir. Antlaşmanın en önemli hükümlerinden biri 3 numaralı Protokol'ün 13. Maddesidir ki, Müslüman toplulukların tüzel kişiliğini garanti eden hükmü içermektedir. Bunun ötesinde, antlaşma İslami ibadet özgürlüğünü güvence altına almaktadır.[183] Tsitselikis'e göre 1980-2000 yılları arasında Yunan Yargıtay'ı 1913 Atina Antlaşması, 1920 Yunanistan'ın Azınlıkların Korunması Antlaşması (Sèvres, 1920) ve 1923 Lozan Barış Antlaşması'nı azınlık konusunda referans almaktadır. Danıştay Antlaşmaların hükümsüzlüğünü ileri sürerken Yargıtay tam tersini savunmaktadır.[184]

1913 Atina Barış Antlaşması'nda, Yunanistan'a terk edilen topraklarda kalan, Yunan uyruklu Müslüman Türklerin korunmasında, özellikle Başmüftülük, müftülükler ve vakıflara ilişkin hükümler önemlidir.[185] 2. Madde, iki ülke arasında daha önce yapılmış veya yürürlüğe konmuş bütün antlaşmaları tekrar gündeme getirmektedir. Böylece, azınlık hakları açısından 1830 ve 1881 metinleri onaylanmaktadır. Aynı madde hükmüne göre, Antlaşmaya ekli 3 numaralı protokol Yunanistan'ın bütün topraklarında geçerli olacaktır. 11. Madde ile Yunanistan sınırları içine katılan topraklarda yaşayan Müslümanların hayat, mal, şeref, din, inanç ve gelenekleri güvence altına alınmaktadır. Özellikle Cemaat idarelerinin tüzel kişilikleri vurgulanmakta, bu kurumların nakit ve mal varlıklarına dokunulmayacağı garanti altına alınmaktadır. Atina Barış Antlaşmasıyla Müslümanlarla manevi önderleri arasındaki ilişkilere karışılmayacak, bu dini önderler İstanbul'daki Şeyhülislamlık makamına bağlı olacaklardır. Müftüler, Müslüman seçmenlerce seçilecektir. Başmüftü, Yunanistan'daki bütün müftülerin toplanarak seçecekleri üç aday arasından Yunan Kralı tarafından atanacak, bu atama üzerine Osmanlı Padişahı kendisine bir "menşur" ile onun fonksiyonlarını yerine getirmesini ve diğer müftülere karar ve fetva yetkisi vermesini sağlayacak bir "mürasele" gönderecektir. Böylece, manevi olarak Müslüman cemaatinin İstanbul ile ilişkileri sürdürülmüş olmaktadır. Müftüler yalnız din konularında ve vakıfların yönetimine

[183] Konstantinos Tsitselikis, *Old and New Islam in Greece From Historical Minorities to Immigrant Newcomers,* Leiden-Boston 2012, s. 61.
[184] Konstantinos Tsitselikis, *a.g.e.*, s. 61.
[185] Turgay Cin, *Yunanistan'daki Türk Azınlığın Hukuki Özerkliği*...s. 67.

nezaret etmekte değil; Müslümanların evlenme, nafaka ve mütevelli tayini gibi dünyevi meselelerinde de yetkilidirler. Kararlar Yunan makamlarınca uygulamaya konacaktır.[186]

12. Maddede vakıflarla ilgili hükümlere yer verilmiştir. Bu madde genel olarak her türlü vakfın güvence altına alındığını, bırakılan topraklarda bunların cemaat tarafından yönetileceğini, gelirleri Osmanlı İmparatorluğu'nda bulunan kurumlara bırakılmış olsa bile bu vakıfların Evkaf Vekâleti tarafından satılana dek Müslüman cemaatlerince yönetilmeye devam olunacağı hükmünü getirmektedir. Vakıf rejimi, ancak uygun ve peşin tazminat verilerek değiştirilebilecektir. Eğer çeşitli din ve hayır kuruluşları yeterli gelirden yoksun kalacak olurlarsa, devlet yardım edecektir.[187] Antlaşmanın 1. ve 8. Maddelerinde, dikkatli bir biçimde kategorize edilmiş ve 9. Maddesinde müftünün işlevi açık bir şekilde dile getirilmiştir. Madde şöyledir: *"Müftüler ancak Yunan krallığı kanunu esasisinin 88. maddesi ahkâmın tevfikan azlolunabilecektir."*[188] Bu maddeden de anlaşılacağı gibi müftüler, Yunan idaresinin kontrolüne tabii olacaklardır. 10. Maddeye göre İslam cemaatini gözetmek ve vakıfları yönetmekle yükümlü bulunan Başmüftü, cemaatlerden hesap sorarak bunlara ait muhasebe cetvellerini hazırlayacaktır. 15. Maddede, Müslümanların özel okul açabileceği, bunların denetiminin ve yönetiminin Başmüftü ile müftülerin sorumluluğunda olacağı ve ayrıca Yunan müfettişlerinin bu okulları teftiş edebilecekleri belirtilmiştir. Resmi program Türkçe olmakla birlikte Yunanca dili de zorunlu olacaktır. Okulların giderleri de vakıflar tarafından karşılanacaktır. [189]

---

[186] Baskın Oran, *a.g.e.*, s. 63.
[187] Baskın Oran, *a.g.e.*, s. 63.
[188] *Yunan Krallığı Resmi Gazetesi*, Sayı, 229, 14 Kasım 1913 Atina. (ΦΕΚ 229/14 Νοεμβρίου 1913).
[189] Nihat ERİM, *Devletlerarası Hukuku ve Siyasi Tarih Metinleri*, (Osmanlı İmparatorluğu Andlaşmaları) Ankara 1953, s. 485-487.

1.4. 1920 Yunanistan'daki Azınlıkların Korunmasına İlişkin Antlaşma - Yunan Sevr Antlaşması

Sevres'de 10 Ağustos 1920 tarihinde 3 antlaşma imzalanmıştır. Bunlardan birincisi, Osmanlı Devletini ortadan kaldıran antlaşmadır. İkincisi, Batı Trakya'nın Yunanistan'a verilmesi ve üçüncüsü de Yunanistan'daki Azınlıkların korunmasına dair yapılan Sevr Antlaşmasıdır. Ancak Osmanlı Devleti, "Yunanistan'daki Azınlıkların Korunmasına Dair Sevr Antlaşmasına" taraf değildir. Bu Antlaşmaya Yunanistan'la birlikte İngiltere, Fransa, İtalya, Japonya imza atmışlardır. Böylece Yunanistan ülkesindeki azınlıkların korunması konusunda sorumlu olmuştur. Bu antlaşma Yunanistan Meclisi'nde 29 Eylül 1923 tarihinde onaylanarak, FEK 311/30.10.1923 sayı ve tarihli Hükümet gazetesinde yayınlamış ve yürürlüğe girmiştir.[190]

433 maddeden oluşmaktadır. "Yunanistan'daki Azınlıkların Korunması" ile ilgili maddeler ise şöyledir:

Madde 2: Yunanistan kendi toprakları üzerinde ikâmet eden herkesin yaşamlarının ve özgürlüklerinin, soy, millet, dil, ırk, din ayırımı gözetmeksizin, tamamen ve eksiksiz bir şekilde korumasını temin eder.

Madde 7: Bütün Yunan vatandaşları ırk, dil, din ayırımı gözetilmeksizin hukuk önünde eşit olacak ve aynı medeni ve siyasi haklardan yararlanacaklardır.

Madde 8: Irksal, dinsel ya da dile dayalı azınlıklara mensup Yunan vatandaşları hukukta gerçekte diğer Yunan vatandaşları ile aynı muamele ve teminatlara sahip olacaklardır. Özellikle kendi pahalarına hayır, dinî ve sosyal kurumlar, okullar ve diğer eğitim kurumlarını içinde kendi dillerini kullanma ve dinlerini yerine getirme haklarına sahip olarak kurmak, yönetmek ve denetlemek için eşit bir hakka sahip olacaklardır.

Madde 9 "... ırksal, dinsel veya dile dayalı azınlıklara mensup Yunan vatandaşlarının önemli bir kısmının oluşturduğu kasaba ve mahallelerde, bu azınlıkların eğitim, dini ya da hayır amaçları için devlet, belediye veya diğer bütçeler altında kamu

---

[190] Turgay Cin, *Yunanistan'daki Müslüman Türk Azınlığın Din Ve Vicdan Özgürlüğü...,* s. 110.

fonlarından sağlanabilecek meblağlardan yararlanma ve başvurmalarında adil bir pay alabilmeleri temin edilir."

Madde 14: Yunanistan Müslümanların aile ve kişisel hukuk ile ilgili sorunlarının Müslüman örf ve adetlerine (İslâm Hukukuna) uygun olarak çözülmesi için gerekli tüm tedbirlerin alınmasını kabul eder. Yunanistan camilerin, mezarlıkların ve Müslümanlara ait diğer dinî kurumların korunmasını karşılamayı üstlenir. Şu anda var olan vakıflar ve Müslümanlara ait dinî ve hayır kurumlarına tam tanıma ve bütün kolaylıklar sağlanacak ve Yunanistan bu çeşit özel kurumlara garanti edilen gerekli kolaylıkların yeni dini ve hayır kurumlarının sağlanmasına karşı çıkmayacaktır**.**[191]

1.5. 2345/1920 Sayı ve Tarihli Kanun

Yunan meclisi 24 Haziran - 3 Temmuz 1920 tarihinde 2345 sayılı yasa ile iç hukukunda Yunanistan'daki İslâm Cemaatinin haklarının korunması ile ilgili düzenlemeler yapmıştır. Buna göre, "Müftüler ve Başmüftü İntihabıyla İslâm Cemaatlerine Ait Varidat-ı Evkafın Suret-i İdaresine Müteallik Kanun" Yunan Hükümet gazetesinde yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.[192] Yasanın 1-15. Maddeleri Yunanistan'daki Müslüman azınlığın lideri olarak müftülük makamının atanması, yükümlülükleri ve yetkileri hakkındadır. Yunanistan'daki Müftülüklerin yasal dayanağı, 1913 Atina Barış Antlaşması'nın hükümlerini Yunan iç hukukuna dahil eden kanundur. Başmüftülük, Müftülükler ve Cemaat İdare Heyetlerini kapsayan bu yasa, bir nevi azınlığın örgütlenmesini düzenlemektedir. Azınlığın örgütlenmesi ve yönetimi "Cemaat İdare Heyetleri", "Başmüftü" "Müftüler" aracılığıyla olacaktır.

---

[191] Turgay Cin, *a.g.e.*, s. 436-442.

[192] *Yunan Krallığının Resmi Gazetesi*, Sayı: 148 A/ 1920. (N. 2345/1920 «Περί προσωρινού Αρχιμουφτή και Μουφτήδων των εν των κράτει μουσουλμάνων και περί διαχειρίσεως των περιουσιών των μουσουλμανικών κοινοτήτων» (ΦΕΚ 148 Α΄/1920).).

Yasanın Önemli Maddeleri aşağıda verilmiştir:

Sekizinci Madde: Müftüler, mevkilerinin ehemmiyetiyle mütenasib olmak üzere üç sınıfa tefrik edilirler. Devlet dâhilindeki müftülerin aded, sınıf ve mıntıkaları Başmüftünün reyiyle ve emr-i krali ile tayin edilir.

Onuncu Madde: Müftüler vezaif-i şer'iyyelerini ifa etmekle mükellef oldukları gibi daireleri dâhilindeki cemaatlerin umur-u maarif ve umur-u diniyesi ile meşgul olan kimseleri de teftiş itmek salahiyetleri dâhilindedir. Bundan maada cemaatler tarafından varidat-ı evkafın sureti idaresini de teftiş edebilirler. Müslümanlar arasındaki 'nikâh, talak, nafaka, vesayet, velayet, miras, sair mümeyyiz' gibi mesail ve davayı da hal etmek müftülerin vazifesi dâhilindedir. 'Hukuk-u Aile-yi İslamiye' kavanininde mezkûr her mesele içün rey virmek salahiyetleri meyanındadır.

On birinci Madde: Başmüftü ve müftüler hükümetin memurin-i resmiyesinden ad edildiklerinden, erkân-ı hükümetle muhaberatı devletin lisan-ı resmiyesi olan Rumca ile cereyan ider. Beynlerinde ve cemaatler arasındaki muhabere Türkçe lisanıyla cereyan idebilir. Mekatib ve telgrafları posta ücaratından müstesnadır.

On ikinci Maddenin 1. fıkrası, Müslüman cemaatlerinin oluşturulmasına dair özel bir kanun çıkarılıncaya kadar, cemaat mülklerinin Cemaat İdare Heyetleri tarafından yönetilmesini öngörmektedir. 4. fıkra hükmüne göre ise cemaatlere ait okulların, yani kentlerdeki okulların, yönetimi de aynı heyetlerce yürütülecektir. Cemaat İdare Heyetleri Müftüler tarafından denetlenecektir.[193] On ikinci Madde ancak 1949 yılında 16 Haziran ve 28 Eylül tarihlerinde çıkarılan iki Kral iradesiyle yürürlüğe konmuştur. 22 Ocak 1950 tarihinde Batı Trakya'nın her üç ilinde ilk defa 2345 sayılı yasanın bu maddesine göre serbest cemaat seçimleri yapılmıştır.[194] On ikinci Madde'ye göre, İslam

[193] Cemaat Heyetlerine ilk müdahele 1946 yılında yapılmıştır. Hükümet, İskeçe heyetini dağıtarak yerine bir "İdare Komisyonu" tayin etmiş ve bu durum 1950'deki cemaat seçimlerine kadar devam etmiştir. 1951'de heyetlerin adı "İslâm Cemaatlerine Ait Servetleri İdare Komisyonu"na çevrilmiştir. (Bkz: Tevfik Hüseyinoğlu ve Mehmet İmamoğlu, *Yunanistan'da Başmüftülük Müftülükler ve Müftüler (1913-2014) / Αρχιμουφτεία Μουφτείες και Μουφτήδες στην Ελλάδα (1913-2014)* Gümülcine 2017, s.292).

[194] *Trakya Gazetesi*, Sayı: 423, 23 Ocak 1950, (Seçimler 1960 ve 1964 yıllarındaki ertelemelerin dışında, 1967'ye kadar düzenli bir biçimde sürdürülmüştür. 1967'de Yunanistan'da askeri darbe yapılmış ve Cunta idaresi, devlet dairelerinde ve kamu hukuku tüzel kişiliklerinde, düzenin tekrar sağlanmasına ilişkin çıkardığı 65/1967 sayılı genel bir yasaya dayanarak, seçimle iş başına gelmiş olan heyetleri dağıtarak yeni heyetler tayin etmiştir. Aynı yasaya göre yayınlanan bir kararnamede heyetlerin

cemaatine, özellikle okullara ait vakıf gelirlerinin ve okullara ait olup da, 'Maarif vakfı' diye adlandırılan gelirlerin yönetilmesi için 'İslam Cemaatlerinin kurulması' ile ilgili özel kanunun kabulüne kadar her Müftünün bölgesinde yedi veya on iki üyeden oluşan bir meclis kurulur. Bu meclise üyelerden biri başkan seçilir ve bu başkan, yukarıda belirtilen vakıf gelirlerini ya kendisi ya da yasal vekili aracılığıyla devlet memurlarına ve kişilere karşı temsil eder. Başkanın bulunmadığı veya sebepsiz olarak toplantıya gelmediği zaman onun yerini alacak bir de asbaşkan seçilir.

On üçüncü Madde, Atina'da din görevlisi yetiştirmek için hükümetin masrafları ile idare edilecek bir 'nevvap okulu' kurulur. Okulun yönetim masrafları, öğretmenlerin maaşları, okul binasının kirası, öğrencilerin yiyecek ve diğer masrafları için, Kilise ve Milli Eğitim Bakanlığının gider bütçesine her yıl 100.000 drahmilik bir ödenek eklenir.

Bu okulun genel kuruluşuna; öğretim kadrosuna, öğretmenlerde bulunması gereken koşullar ile maaşlarına, tahsil süresine, her sınıfta okutulacak derslere, vakit ve diğer programlara, okula yazılma işlerine, sınavlara, sınıftan sınıfa geçmeye ve öğrencilerin okulu bitirme ve buna benzer meselelere ait bilgi ve ayrıntılar, Başmüftünün başkanlığında, şer-i işleri bilen kimselerden oluşur ve Kral Kararnamesi ile düzenlenir. İşbu emirler ile düzenlenen ve gerekli olacak masraflar hiçbir şekilde bu maddenin 2. Fıkrasındaki senelik ödeneği aşamaz.

2. Lozan Barış Antlaşması'nın Getirdiği Statü

24 Temmuz 1923 tarihinde İsviçre'nin Lozan şehrinde bir yandan, Britanya İmparatorluğu, Fransa, İtalya, Japonya, Yunanistan, Romanya, Sırp-Hırvat-Sloven

---

"Müslüman Emlâkini Tenvire Memur Heyet" adını taşımaları da uygun görülmüştür. Aynı kararnameyle, Dedeağaç'ta Müftülük makamı bulunmadığı gerekçesiyle bu şehirdeki Cemaat İdare Heyeti'nin kaldırıldığı da açıklanmıştır. 2345 sayılı yasanın on ikinci maddesinde çıkarılması öngörülen özel yasa çıkarılmamıştır. 1974'te Cuntanın düşmesinden sonra demokrasiye geçildiği zaman, ülke çapındaki bütün kurumlarda demokratik seçimler yapılmaya başlayınca, Cuntanın atadığı tayinli Cemaat İdare Heyetleri toplum içinde iyice yadırganır duruma gelmiştir. Demokratik bir seçimle Cunta kalıntısı idare heyetlerinden kurtulmak isteyen Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığı haklı olarak bir seçim beklentisi içine girmiş ve azınlık basınında bu beklenti dile getirilmeye başlanmıştır. Bkz. *Akın Gazetesi*, 26 Kasım 1974, 26 Nisan 1975, 23 Temmuz 1975).

Devletleri, öte yandan, Türkiye tarafından imzalanan Antlaşma Batı Trakya Türk Azınlığının anayasası niteliğini taşımaktadır.

Lozan Barış Antlaşması 143 madde olup kısımlara ve fasıllara ayrılmıştır. "Siyasal Hükümler" adını taşıyan I. Kısmının III. Faslı "Azınlıkların Korunması"na ayrılmış olup 9 maddeyi içermektedir. 37-44 arası maddeler, Türkiye'deki gayrimüslim azınlıkların statüsünü belirlemektedir.[195] 45. madde ise söz konusu maddelerde yer alan hükümlerin Batı Trakya'daki Müslüman azınlık için de geçerli olduğunu ifade etmektedir. 45. maddede "Türkiye'nin Müslüman olmayan azınlıklarına tanınmış olan haklar, Yunanistan'da da kendi ülkesinde bulunan Müslüman azınlığa tanınmıştır"[196] ifadesi geçer.

3. Lozan Barış Antlaşması Sonrası Hukuki Dayanaklar

3.1. 1951 Tarihli Kültür Antlaşması

Batı Trakya Türkleri Lozan Barış Antlaşmasıyla Yunanistan sınırları içerisinde Azınlık statüsüne düşmüştür. Lozan Barış Antlaşması'nın ilgili bölümünde hakları belirlenen azınlık için zamanla ilave antlaşma ihtiyacı doğmuştur. 20 Nisan 1951'de imzalanan "*Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Krallığı Arasında Kültür Antlaşması*"[197] bu antlaşmaların başında gelmektedir. Tamamı 21 maddeden oluşan bu antlaşmanın azınlığa sağladığı en büyük yarar, Türkiye'den azınlığa öğretmen getirilmesine ve azınlık öğrencilerinin Türkiye'deki öğretmen okullarında okumasına imkân vermiş olmasıdır. Antlaşmanın giriş bölümünde bu husus şöyle açıklanmıştır:

> *"Türkiye Hükümeti ile Yunanistan Krallık Hükümeti, dostane bir işbirliği ve mübadele suretiyle fikir, güzel sanatlar ve ilim sahasında kendi memleketleri arasında mümkün mertebe tam bir mutabakat elde etmek ve aynı zamanda memleketlerinin içtimai hayatının ve müesseselerinin karşılıklı olarak*

[195] Zeki Mesud Aslan, *Yeni Devletler Hukuku (Prensipler-Şahıslar),*İstanbul 1955, s. 235-236.
[196] Antlaşmanın Türkçe metni ekler bölümünde verilmiştir. (Bkz. Ek1).
[197] M. Sıtkı Bilmen, *Türkiye Cumhuriyeti'nin Taraf veya Dâhil Olduğu Kültür Anlaşmaları***,** Ankara 1966, s. 7-10.

anlaşılmasını temin eylemek gayesiyle bir anlaşma akdini arzu ettiklerinden... "[198]

Öğretmen ve öğrencilerin gönderilmesi ile bunların eğitimine dair hususlar madde 2-3-4 ve devamında ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Ayrıca bu antlaşmanın akabinde Batı Trakya'da Celal Bayar Lisesi açılmıştır. Bu antlaşma asgari beş yıl müddetle yürürlükte kalacaktır. Daha sonra taraflardan biri istediği takdirde feshedebilecektir.

3.2. 3065/1954 Sayılı Yasa (Mareşal Papagos Kanunu)

Yunanistan hükümeti, 1954 yılında 3065 sayılı "*Batı Trakya Türk ilkokullarının kuruluş ve faaliyet şekli ile bunların idarecilerini ve Batı Trakya Türk ilkokulların müfettişlerini ilgilendiren bazı meselelerin düzenlemesi hakkında"* kanun hükmündeki kararnameyi[199] (*Mareşal Papagos Kanunu*) çıkarmıştır. Kararname 13 maddeden oluşmaktadır.[200] Bu kararnameyle, Batı Trakya azınlık ilkokulları ilk defa Türk okulu olarak tanımlanmış ve işleyiş şekillerine açıklık getirilmiştir.

Ancak kanunun 1. Maddesinde belirtildiği gibi, herhangi bir Türk ilkokulunun açılması için, gerek şehirde gerekse köylerde okula giden çocukların ebeveynlerinden veya velisi bulunandan en az on beş kişi tarafından imzalı bir dilekçe gerekmektedir. Aynı maddede, Trakya Genel Valisi'nin vereceği izin ile ve Türk mekteplerin Müfettişinin onayı ile açılabileceğini bildirmektedir. [201] Fakat, 1. Maddede dile getirilen bu husus, Lozan Barış Antlaşmasının 40. Maddesi[202] ile açık bir şekilde çelişmektedir.

---

[198] M. Sıtkı Bilmen, *a.g.e*., s. 7-10

[199] Konstantinos Tsitselikis - Lambros Baltsiyotis, *İ Miyonotiki Ekpedefsi Tis Thrakis, Atina 2001*, [Κωνσταντίνος Τσιτσελίκης - Λάμπρος Μπαλτσιώτης, *Η μειονοτική εκπαίδευση της Θράκης (Trakya'daki Azınlık Eğitimi*)] s. 74-79.

[200] 3.Madde "Öğrencilerin okullara mecburiyeti, mektebe kayıt işlemleri, okulların açılış-kapanış tarihleri, öğrencilerin sınıf geçme notu,' 4. Madde' Türk ilkokullarından mezun olan öğrencilerin devlet ortaokula girebilmesi için katılacağı sınavların tarihleri, notu, 5. Madde ise, Türk ilkokullarında Maarif Encümenlerin kimler tarafından, nasıl seçileceği ve onayları, 7. Madde, Türk ilkokullarında görev yapacak öğretmenlerin bağlı oldukları kurum, disiplin cezaları 8. Madde, Türk ilkokullarının kapalı olması icap eden günleri, 9. Madde, Türk ilkokulların kontrol ve teftişi" konularına değinmektedir.

[201] Konstantinos Tsitselikis - Lambros Baltsiyotis, *a.g.e*., s. 74-76.

[202] Madde 40: "*Müslüman azınlığa mensup Yunan uyrukları, hem hukuk bakımından hem de uygulamada, öteki Yunan uyruklarıyla aynı işlemlerden ve aynı güvencelerden (garantilerden) yararlanacaklardır.*

3.3. 1949 Tarihli Kral İradesi[203]

16 Haziran 1949 tarihli Kral İradesi, 12 maddeden oluşmaktadır. Yunanistan Kralı Paul I, Maarif ve Mezahip Nazırının teklifi ve Şura-yı Devlet'in 1949/266 sayılı mütalaası üzerine 1920/2345 sayılı kanunun 12. Maddesini nazar-ı dikkate alarak çıkarılmıştır.

Kral İradesi ile seçimler hemen yapılmamıştır. Üç ay sonra 28 Eylül 1949 tarihinde ikinci bir Kral İradesi ile yani 2345 sayılı kanunun on ikinci maddesinin icra ve tatbikine dair 29.7.1949 tarihli Kral İradesinin ikinci ve on ikinci maddelerin değiştirilmesi ve tamamlanması hakkında tek maddelik bir genelge yayınlanmıştır.[204]

İradenin birinci maddesinde Gümülcine ve İskeçe Heyetlerinin 12'şer, Dimetoka ve Dedeağaç Heyetlerinin ise 7'şer üyeden oluşması öngörülmüştür. Kral İradesi, genel olarak seçimlerin keyfiyetine dair esasları düzenlemektedir. Ancak, İrade'nin 7. Maddesindeki "yönetim kurulları, şehirlerde okul vesaireye ait bütün servetleri yönetir ve onları görüp gözetirler. Ayrı vakıf komisyonları olmadığı zaman cami, medrese ve öteki dini kuruluşlara ait servetleri de yönetir ve görüp gözeterek bunlardaki görevlilerin maaşlarını verirler. Dokuzuncu maddede "Yönetim kurulları, Genel Valiliğin ve mahalli valiliklerin kontrolüne bağlıdırlar" ifadesi dikkat çekmektedir. Çünkü Kral İradesi ile eğitim ve vakıfların kontrolü, valiliklerin emrine verilmiştir. Bu durum, 1913 Atina Barış Antlaşması ve 1920/2345 sayılı kanunla çelişmektedir. Müftülüklere ait olan denetleme yetkisi, bu düzenlemeyle kaldırılmış ve valilere devredilmiştir. Kral İradesi ile bütçe valiliğe tescil ettirilmek zorundadır. Bu

---

Özellikle, giderlerini kendileri ödemek üzere, her türlü hayır kurumlarıyla, dinsel ve sosyal kurumlar, her türlü okullar ve buna benzer öğretim ve eğitim kurumlan kurmak, yönetmek, denetlemek, buralarda kendi dillerini serbestçe kullanmak ve dinsel ayinlerini serbestçe yapmak konularında eşit hakka sahip olacaklardır." demektedir, halbuki, 3065/1954 sayılı yasa yetkiyi Yunanlı idarecilere vermektedir.

[203] Müslümanların Geçici Başmüftü ve Müftülerle, Müslüman Cemaatleri Mülklerinin Yönetimine dair 24 Haziran - 3 Temmuz 1920 tarih ve 2345 Sayılı Kanun'un on ikinci Maddesinin Batı Trakya'da uygulanması hakkındadır. 16 Haziran 1949 tarihli Cemaat Seçimlerine ait Kral İradesi.- Hükümet Gazetesinin 29 Temmuz 1949 tarih ve 164 sayılı nüshasında yayınlanmıştır. (Kral İradesi maddeleri için Bkz. Ek 11)

[204] Halit Eren, *Batı Trakya Türk Cemaat ve Vakıf İdareleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1989, s. 51. (İkinci Kral İradesi/Genelge için Bkz. Ek. 12).

uygulama, vakıflar konusunda çeşitli zorluklar getirmiştir. Kral İradesi uluslararası azınlık hakları metinleri, 1913 Atina, 1923 Lozan Barış Antlaşmaları ve 2345/1920 sayılı yasa dikkate alındığında azınlığın vakıflar konusundaki haklarını gasp etmiştir. Böylelikle, birçok vakıf mülkü el değiştirmiştir.[205]

1930'larda Türk-Yunan dostluğu başlamıştır. Dönemin Yunanistan Başbakanı Venizelos'un en önemli politikalarından birisi, dostane ilişkiler kurarak Türkiye ile Yunanistan arasındaki sorunları çözmeye çalışmak olmuştur, amacı *"Balkanlarda ve Ege'de güven ve işbirliği iklimi"* oluşturmak olmuştur.[206] 1930 yılında, Yunanistan Başbakanı Venizelos Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk tarafından Ankara'ya davet edilmiştir. İki ülke arasında 30 Ekim 1930 günü "Dostluk, Tarafsızlık, Uzlaşma ve Hakemlik Antlaşması" imzalanmıştır. Buna karşılık İsmet İnönü, Ekim ayının başında Yunanistan'ı ziyaret etmiştir.[207]

3.4. 65/1967 Sayılı Genelge "Cemaat Heyetlerinin Adının 'Müslüman Emlâkini Tedvire Memur Heyet' Olarak Değiştirilmesi"

Yunanistan'da 1967 yılında darbeyle iktidara gelen Albaylar Cuntası, Cemaat idarelerinin seçimle gelen heyetlerini dağıtarak yeni heyetler tayin etmiştir. Tayin edilenler arasında encümen heyetleri de gelmektedir. 65/1967 sayılı genelgeye dayanılarak cemaat heyetlerinin adı "Müslüman Emlâkini Tedvire Memur Heyet" olarak değiştirilmiştir. Bu basit bir ad değişikliği gibi görülse de, Cemaat-ı İslamiye yönetimlerinin işlevlerine önemli bir kısıtlama getirilip, kültürel ve sosyal işlevleri elinden alınmıştır. Aynı kararname, Dedeağaç'ta müftülük makamı bulunmadığı gerekçesiyle bu kentte Cemaat İdare Heyetlerinin kaldırıldığını açıklamıştır. Ayrıca

---

[205] *İskeçe Türk Cemaat Heyeti Karar Defteri*, Karar No: 11, 9 Temmuz 1962.

[206] Papastratis Prokopis, "Eksoteriki Politiki", *İstoria Tis Elladas tu 20'u Eona -O Mesopolemos 1922-1940,* [Παπαστράτης, Προκόπης, ''Εξωτερική Πολιτική'', *Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα -Ο Μεσοπόλεμος 1922-1940,* Αθήνα-2003, Β' Τόμος, Μέρος 2ο / "Dış Politika", *20. YY. Yunanistan Tarihi - İki Dünya Savaşı Arası 1922-1940***],** Atina 2003, s. 268-269.

[207] Suat Bilge, *Büyük Düş (Türk Yunan Siyasi İlişkileri 1919-2000),* Ankara, 2000, s. 163-165

heyetlerin yetki alanları daraltılmakla birlikte iki büyük kentteki üye sayısı da 12'den 7'ye, Dimetoka bölgesindeki üye sayısı ise 7'den 5'e düşürülmüştür.

Adıyeke Cemaat Heyetlerinin isminin '*Müslüman Emlâkini Tedvire Memur Heyet*' olarak değiştirilmesi ile ilgili:

> *"1950-1967 arası Türk Yunan ilişkilerinde olumlu havanın estiği bir dönemdi. Cemaat-ı İslamiye İdareleri de seçimle gerçekleştirildi. Kemalist – Anti Kemalist kutuplaşmaların ortaya çıkması bu seçim sürecinin gerektiği gibi gitmesini engellemiştir. Seçimlerde Cemaat-ı İslamiye İdare Heyeti oluşturulması ve azınlığın vakıf servetlerine gereği gibi sahip çıkarak koruması amacına yönelmesi gerekirken başka politik çekişmelerle sonuçlanmıştır. Bu çekişmelerin Türkiye'yi günden güne cemaat idareleri seçimi sorunundan uzaklaştırdığı anlaşılmaktadır. Çünkü 1967'de Batı Trakya Türk Cemaati İdare Heyetinin zorla değiştirilmesi, Türk basınında tek satırlık bir haber olmaktan öteye geçememiştir*."[208]

demektedir. Bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere, o dönemin Batı Trakya'sında toplumun pek çok alanına yansımış olan "gerici-ilerici" "Kemalist-Anti-Kemalist" bir başka deyişle "Cumacı-Pazarcı" tartışmaları yaşanmıştır.[209]

3.5. 1091/1980 Tarihli Vakıflar Yasası

1974 yılında Yunanistan askeri idareden tekrar Cumhuriyet idaresine geçmiştir. Bununla birlikte, söz konusunu Batı Trakya Türk Azınlığı olduğunda, demokrasi dışı uygulamalar tarihi süreçte yerini almıştır. 1091/1980 sayı ve tarihli '*Müslüman Azınlığın Vakıfları ve Onların Malvarlıklarını Yönetim ve İşletilmesi*' konusundaki yasa[210] bu uygulamaların önemli bir örneğidir. Oran, Türkiye Cumhuriyeti'nin Yunanistan'a, bu yasanın uluslararası hukuka aykırı olduğuna dair bir muhtıra gönderdiğini belirtmektedir.[211]

---

[208] Ayşe Nükhet Adıyeke, *a.g.e.*, s. 40-41.

[209] Bu tartışmalarda Yunansitan'ın azınlığı bölme politikalarının etkisi açıkça görülmektedir. Bir başka etki eden husus da Türkiye'den kaçıp gelen 150'liklerdir. Batı Trakya'ya gelen 150'likler Türk dilinin Batı Trakya'da gelişmesi konusunda etkili olmuşlarsa da toplumda "gerici-ilerici" tartışmalarının yaşanmasında en önemli rolü oynamışlardır. Özellikle Atatürk Devrimleri ile ilgili konularda toplumu bölücü nitelikteki tartışmalar o dönemi yaşamış olan Azınlık bireyleri tarafından defalarca aktarılmıştır.

[210] *Resmi Gazete*, Sayı 267/A/ 20.11.1980 (FEK A' 267, 20.11.1980)

[211] Baskın Oran, *a.g.e.*, s. 272.

Yunanistan Dışişleri Bakanlığından gelen karşı muhtıra cevabında ise, 1913 Atina Barış Antlaşması ve 1920 yasasının geçerli olmadığı[212], Yunanistan'ı bağlayan antlaşmanın Lozan Barış Antlaşması olduğu ve amaçlarının vakıfları yok etmek değil, diğer Yunan vakıfları ile aynı ilkelere göre yönetilmesi olduğunu belirtmiştir.[213]

Bu yasa ile vakıf gelirlerinin serbestçe yönetilmesi azınlığın elinden alınmıştır. Yasayla, birden çok hayır kurumu bulunan yerlerde Valilere geniş yetkiler verilmektedir[214]. Bir başka deyişle, Türk vakıflarının kontrolü müftülüklerden alınıp Yunanlı valilere verilmektedir.[215] Bu kanun aynı zamanda her vakfın gelirini tek başına harcamasını istemektedir.[216]

Gazeteci Abdülhalim Dede'ye göre, 1091/1980 Yasası köy vakıflarının mütevelli heyetlerini değiştirmesi nedeniyle bazı köy vakıfların mülklerinin kaybolmasına yol açmıştır. Önceden her köyün vakıfları müftüler tarafından tayin edilen mütevelliler tarafından yönetilirken, 1091/1980 Yasası köy vakıfları için de seçimle göreve getirilecek heyetleri öngörüp, mütevelli kurumunu kaldırmış ve mevcut mütevellilerin seçimler yapılıncaya kadar geçici bir süre görevde kalacağını belirtip, yeni mütevelli tayinlerini men etmiştir. Aradan geçen yıllara rağmen seçimler ilan edilmemiş ve bu süre içinde boşalan yerlere mütevelli tayinleri yapılmaması nedeniyle birçok köyde vakıflar idaresiz kalmıştır. Köy vakıflarında asıl sorun, vakfın yargı veya yönetim önünde temsil edilmesi söz konusu olunca ortaya çıkmıştır. Vakfı temsil eden kişilerin tanınmaması, vakıflarda büyük zararlara, bazen de vakıf mülklerinin kaybolmasına yol açmıştır.[217]

---

[212] Yunanistan'ın verdiği cevaptan anlaşılacağı üzere, kendi kararlarıyla çelişmektedirler. Tsitselikis'in aktardığı üzere Yunan Yargıtayı Atina Antlaşması'nın geçerliliğini savunurken, Danıştay bunu reddetmektedir. (Bkz. Konstantinos Tsitselikis, *Old and New Islam in Greece …,* s. 61)

[213] Baskın Oran, *a.g.e.*, s. 272.

[214] *Madde 11: Birden çok vakıf bulunan Belediye ve Nahiyelerde her vakfın Yönetim Kurulunda seçilen üyelerden kimlerin yer alacağını kendi yargısına göre ve adayların başarısı sırası göz önünde bulundurarak Vali saptar*.

[215] *Madde 7: 'Müftüler, emirlerindeki müftülük memurları ve bunların ikinci kuşağa kadar doğrudan ya da dolaylı kan ve irsiyet akrabaları (Vakıf Yönetim Kurullarına) adaylık koyamayacakları gibi milletvekilleri belediye ve nahiye meclis üyeleri de aday gösterilemezler.' Madde 16 'Her vakfın yönetim kurulu, vakfın yönetimi, çalışması ve mali işletimi ile ilgili olarak Valinin denetim ve kontrolü altındadır*.'

[216] Halit Eren, *a.g.t*, s. 62.

[217] *Trakya'nın Sesi Gazetesi*, Sayı: 531, 1995, ss. 1-3.

3.6. 1920/1991 - "Müslüman Din Görevlileri Hakkında" Yasa[218]

1920/1991 sayı ve tarihli "Müslüman Din Görevlileri Hakkında" yasa 2345/1920 tarihli yasayı ortadan kaldırmıştır. Yasanın beşinci Maddesi müftünün yetkilerini belirlemektedir.

Madde 5

Müftünün Görevleri

1. Müftü, bulunduğu bölgede, bu yasada öngörülen hükümler çerçevesinde görev yapar. Aynı zamanda kutsal İslâm yasasından kaynaklanan dinî görevler icra eder. Müslüman din görevlilerini tayin eder, denetler ve azleder. Müslümanlar arasında nikâh kıyar veya onaylar ve kutsal İslâm yasasıyla ilişkili olan konularda danışmanlık yapar.

2. Müftü, bölgesindeki Yunan vatandaşı Müslümanlar arasında evlilikler, boşanmalar, nafakalar, vesayetler, velâyetler, reşit olmayanları vesayetten kurtarma, İslâmî vasiyetler ve kutsal İslâm yasasına göre düzenlenen vasiyetsiz miras kabulü konularında yargılama icra eder.

1920/1991 tarihli "Müslüman Din Görevlileri Hakkında" kanun, Batı Trakya Türk Azınlığının hukuki özerkliğine tam bir müdahale olmuştur. Başmüftü seçme hakkı yürürlükten kaldırılmıştır. Müftülerin halk tarafından seçilmesine imkân sağlayan seçim hakkı iptal edilmiştir. Müftülerin cemaat idare heyetlerini teftiş etme yetkisi kaldırılmıştır. Müftülerin yetkisindeki velâyet hakkı geçersiz sayılmaya başlanmıştır. 2345/1920 tarihli kanunda Müftülerin görevde kalmaları belirli bir zamanla sınırlı değil iken, 1920/1991 tarihli yasa hükümlerine göre ise her Müftü, yenilenmesi mümkün olan 10 yıllık bir süre için atanmaktadır. İslâmî usullere göre Vakıfları yöneten Cemaat İdare Heyetinin Müslüman halk tarafından seçilmesine ilişkin hükümler iptal edilmiştir. 2345 sayılı kanunun on üçüncü Maddesinde yer alan Başmüftünün himayesi ve gözetimi altında kurulması öngörülen Yüksek İlâhiyat Okulunun açılmasıyla ilgili hükümler iptal edilmiştir.[219]

---

[218] *Resmi Gazete*, FEK 11/A/4.2.1991 (N.1920/1991 - ΦΕΚ 11/A/4.2.1991), *https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekklesia-thriskeia/n-1920-1991.html*

[219] Tevfik Hüseyinoğlu ve Mehmet İmamoğlu, *a.g.e.*, s.423

1920/1991 sayılı yasa Batı Trakya Türk azınlığı tarafından hiç bir zaman kabul edilmemiştir. Bunu 1990 yılında İskeçe ve Gümülcine'de, daha sonra 2006 yılında yine İskeçe'de azınlığın yapmış olduğu seçimlerden anlamak mümkündür.[220]

3.7. 3536/2007 Sayı ve Tarihli Yasa (240 İmam Yasası)[221]

Din Öğretmenleri yasası, 1991 yılında çıkarılan ve *"Müslüman Din Görevlileri Hakkında*" adını taşıyan Müftülerin tayinleriyle ilgili 1920 sayılı yasanın devamı niteliğindedir. Müftülerin tayinleriyle ilgili hükümleri içeren 1920/1991 tarihli yasa İslâm Dini esaslarına, uluslararası antlaşmalara ve temel insan hakları ilkelerine aykırı olduğu gerekçesiyle, Batı Trakya Türk Azınlığı tarafından tepkiyle karşılanmış, bu yasaya göre tayin edilen Müftüler de kabul edilmemiştir. Din öğretmenleri yasası da uygulanma safhasında aynı derecede azınlık bireylerinin tepkisiyle karşılanmıştır.[222]

Yasa, bir düzenleme şeklinde bir başka yasanın içerisinde açıklanmıştır. Yürürlüğe girmesinden yaklaşık bir buçuk yıl sonra, 12. 8. 2008'de Millî Eğitim Bakanlığı tarafından, "Trakya'daki Müftülüklerde Kur'an öğretimi için 'İerodidaskaloslar' (Din öğretmenleri) alınacağına dair" bir bildiri yayınlanmıştır. Yasanın maddeleri aşağıdaki gibidir:

> ***Madde 36***
> *1) Trakya Müslümanlarının dinî ve manevî işlerinde dayanışmaları ve gelişmeleri için Müftülüklerde iki yüz kırk (240) İslâm Dini din öğretmeni kadrosu oluşturulmaktadır.*
> *Bu yerlere tercihen, Trakya'da ikamet eden İslâm Dininden Müslümanlar alınacaktır. Din öğretmenlerinin görevleri Trakya camilerinde vaaz etmek suretiyle Kur'an-ı öğretmektir.*
>
> *Kadro yerlerinin dağılımı şu şekildedir.*
> *İskeçe Müftülüğü yüz (100)*
> *Gümülcine Müftülüğü yüz (100)*

[220] 1990 yılında dönemin bağımsız Milletvekili Sadık Ahmet'in imzasıyla Gümülcine (Rodop) ili din görevlilerine gönderilen yazıda "Müftülük Seçimi" yapılacağı ve adayların isimleri duyurulmuştur. 23 Aralık 1990 tarihinde yapılan seçimde İbrahim Şerif Gümülcine Müftüsü seçilmiştir. (Metin örneği için Bkz. Ek 13.

[221] Yasanın Türkçe metni için Bkz. Ek 14.

[222] BTTADK tarafından yasayla ilgili yapılan açıklama için Bkz. Ek 15.

Dimetoka Müftülüğü kırk (40)

2) Bunlardan kırk (40) kadro yerini, yurt içi İslâmî İlâhiyat fakülteleri mezunları veya tanınan yurt dışı üniversitelerinden mezun olanlar doldurur. Diğer yerleri de medrese mezunları veya Kur'an öğretecek bilgisi kanıtlanmış ortaöğretim mezunları doldururlar.
3) 3.[223] maddedeki kurulun ve bölge Müftüsünün görüşleri alındıktan sonra Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanının kararıyla yukarıdaki din öğretmenleri gruplarının Müftülüklere göre dağılımı yapılır.

Madde 37
Din öğretmenleri her yıl dokuz (9) ay müddetle 1 Eylül'den sonraki yılın 31Mayıs'ına kadar, belirli zaman iş sözleşmesiyle istihdam edilirler. Sözleşme bölge Müftüsü tarafından imzalanır.
Din öğretmenleri mecburi olarak sosyal sigortalarda (İKA) sigorta edilirler.
Maaşlarının miktarı Maliye, Ekonomi, Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanları'nın, müşterek kararıyla tespit edilir. İlgili masraf Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanlığı'nın bütçesinden karşılanır.
Din öğretmenleri gruplarının özel nitelikleri, her grubun seçilme kriterleri ve tayin edilme formaliteleri, İçişleri, Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanlığı'nın resmi ilânları ile belirlenir. Bu uygulama,devlet memuriyetine personel alma ile ilgili yürürlükteki yasalardan sapma yaparak sözleşmeli personeli devlet memuriyetin kabul etmek şeklinde gerçekleşir.

Madde 38
Din öğretmenlerinin seçimi,bölge Müftüsünün görüşü alındıktan sonra İçişleri, Dışişleri, Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanlıklarının temsilcilerinden ve Yunanistan Üniversitelerinde, İslâm Dini konusunda uzman iki (2) kişi olmak üzere beş kişiden oluşan bir kurul tarafından yapılır. Kurul üyeleri Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanının kararıyla tayin edilirler.

Madde 39
Bu yasanın ilk uygulanışında, ilk beş yılı geçmemek kaydıyla, Şahin Medresesi ve Gümülcine Medresesi mezunlarının ayrıca Kur'an okutabilecek bilgiye sahip oldukları kanıtlanmış ilkokul mezunlarının da tayin edilmeleri mümkündür.
Bu yerlere en uygun olanların seçimi için, adayların bilgi düzeyi ne olursa olsun, 3. Maddedeki kurul, adayların yetenekleri, ahlaki durumları, faaliyetleri ve bütün şahsiyetleri, aynı şekilde din öğretmeni olarak daha önceki meslek hayatları hakkında bir imaj oluşturduktan sonra karar verir.

Madde 40
Trakya Müftülüklerinde on(10) yeni idari memur kadrosu oluşturulmaktadır. Bunlardan üç (3) yere ortaöğretim mezunları, kalan yedi (7) yere de üniversite mezunları alınır. Bu kadro yerleri şu şekilde dağıtılır:

---

[223] Burada 3. Madde ibaresi yanlışlıkla yazılmıştır. Çünkü adı geçen yetkili kurul 38. maddede vardır.

İskeçe Müftülüğü bir (1) yere ortaöğretim mezunu, üç (3) yere üniversite mezunu alınır.
Gümülcine Müftülüğü bir (1) yere ortaöğretim mezunu, üç(3) yere üniversite mezunu alınır.
Dimetoka Müftülüğü bir (1) yere ortaöğretim mezunu, bir(1) yere de üniversite mezunu alınır.
Yukarıdaki memurların meziyetleri İçişleri, Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanlarının kararıyla belirlenir.

240 imam yasası olarak bilinen ve fiiliyatta Yunan Devlet yetkililerinin Avrupa kamuoyuna bir "pozitif ayrımcılık" uygulaması olarak yansıttığı yasa konusunda, dönemin Yunan Parlamentosundaki Türk Azınlık Milletvekili İlhan Ahmet'in, Azınlık kamuoyuna daha sonra yansıyan bir girişimi olmuştur. Milletvekili İlhan Ahmet 13.06.2005 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanına hitaben mecliste bir soru yöneltmiştir. Bunun akabinde yapılan düzenlemeler 2007 yılı sonrası Batı Trakya Türk Azınlığı için yeni bir haksızlıkla mücadele alanı yaratmıştır. İlhan Ahmet'in meclise yönelttiği sorunun Türkçe metni aşağıdaki gibidir:

Soru
Protokol Numarası: 11698
Tarih : 13- 6- 05

SAYIN: ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI

KONU: *Müslüman Azınlığa Mensup Din Adamları ile İlgili Maaş ve Sigorta Düzenlemeleri.*

Müslüman Azınlığa Mensup Din adamlarıyla ilgili 1920/91 sayılı kanunun 5.maddesi, 1. paragrafında Müftü'nün görevleri belirtilmektedir. Buna göre, "Müftü Müslüman din adamlarını atar, denetler ve görevlerine son verir, Müslüman kişiler arasında nikâh kıyar, Şeriat kanunları ile ilgili konularda danışmanlık yapar." Yasaya göre Trakya'daki Azınlığa mensup din görevlilerini resmen Müftü atar.
Bugün Rodop ilinde Gümülcine Müftülüğü tarafından atanan din görevlileri üç gruba ayrılır; imamlar (130 kişi), müezzinler (30 kişi) ve hatipler (25 kişi) her ne kadar söz konusu din görevlileri resmen atanmış olsalar da, maalesef bugüne kadar maaş ve sosyal sigortaları konusunda herhangi bir itina gösterilmemiş tüm gelirleri inananların Trakya'daki camilere yaptıkları bağışlarla sınırlı kalmıştır. Din görevlilerinin büyük bir bölümü, kendi kişisel girişimleri sonucunda çiftçi sigortaları kurumunda (OGA), küçük bir bölümü ise İKA ve TEBE'de sigortalıdır.
PASOK hükümeti, Trakya'ya gönderdiği temsilcilerinin ağzından, Müslüman azınlığa mensup din adamlarının maaş ve sigorta düzenlemeleri ile önlemler açıklamış fakat bunların hiç biri uygulanmamıştır. Theodoros Pangalos 1998 Temmuz ayında, Dışişleri Bakanı olarak Gümülcine'ye gerçekleştirdiği ziyaret sırasında, Doğu Makedonya ve

Trakya Bölge Genel Sekreterliği Binası'nda gerçekleşen bir toplantıya başkanlık etmiş ve buradan;"Dışişleri Bakanlığı, Müslüman azınlığa mensup din görevlilerinin terfi etmelerini arzulamakta, bu çerçevede Trakya'daki camilerde görev yapan imamların maaşa bağlanmaları ve emeklilik hakkı kazanmaları için çözüm aranmaktadır." Şeklinde bir açıklama yapmıştır.
Anayasa hükümlerince korunan Yunan Ortodoks Kilisesi bünyesinde görev yapan din görevlileri, Yunan devleti sınırları içinde yaşayan ve başka dinlere mensup din görevlilerin yoksun bırakıldıkları imtiyazlardan yararlanmaktadırlar. Yunan Devleti dinsel hoşgörüyü ve dinî özgürlükleri desteklemektedir. Sonuç olarak, din ayrımı gözetmeksizin Yunan vatandaşlarının tamamı, dinsel haklardan eşit bir biçimde faydalanmalıdırlar. Yunan devleti tarafından da benimsenen bu düşünceden yola çıkarak, Yunan Ortodoks Kilisesi bünyesinde görev yapan din görevlilerine maaş ve sosyal sigorta hakkı tanınırken Müslüman Azınlığa mensup din görevlilerinin bu haklardan mahrum bırakılması akla hayale sığmaz, zira bu iki grup arasındaki tek fark dinleridir.

Yukarıdakiler doğrultusunda

SAYIN BAKAN'A SORULUR:

Azınlık toplumuna mensup din görevlilerinin içine düştükleri çıkmazdan kurtulmaları, onların da maaş ve sosyal sigorta hakkından faydalanmaları için ne gibi önlemler almayı tasarlıyor?

Soruyu yönelten milletvekili Ahmet İlhan[224]

Soru önergesi azınlık basınında yayınlandığında Milletvekili İlhan Ahmet: *"Ben farklı şey istedim, farklı şey verdiler*,"[225] şeklinde açıklama yapmıştır.

3.8. 3647/2008 Sayı ve Tarihli Yasa – Vakıflar Yasası

29 Şubat 2008 tarihinde 3647/2008 sayılı "*Batı Trakya Müslüman Azınlığı Vakıflarının ve Malvarlıklarının Yönetimi Ve İdaresine Dair Kanun*" kabul edilmiştir.[226]

Yasanın birinci maddesi, 1091/1980 tarihli yasasının birinci maddesine benzemektedir. İkinci maddesinde vakfın tanımı yapılmaktadır. Üçüncü Maddenin

[224] *Gündem Gazetesi*, Sayı 616, 9 Ocak 2009, (İlhan Ahmet'in meclise sunduğu sorunun orjinal metni için Bkz. Ek 16.
[225] *Gündem Gazetesi*, Sayı 616 9 Ocak 2009.
[226] *Resmi Gazete*, Sayı 37/A/29.02.2008 (FEK A' 37, 29.02. 2008). Yasanın İngilizce metni için Bkz. Ek 17.

dördüncü paragrafında, vakıf malvarlığının gelirlerini idare eden heyetin, bu gelirleri nerelere sarf edebileceği maddeler halinde sıralanmaktadır. Buna göre vakıf gelirleri:

a) Camilerin, mescitlerin ve diğer kutsal mekânların, yurtların, köprülerin ve çeşmelerin tamir edilmesinde ve ait olduğu ilin sınırları içerisindeki mezarlıkların bakımında,

b) Yardıma ihtiyacı olan kişilere insani yardım yapmada,

c)Taleplerin hukuki açıdan desteklenmesinde, koruma önlemlerinin alınmasında, Vakıf malvarlığının her türlü korumasıyla ilgili mahkemede temsil edilmesinde ve

d) Vakıf malvarlığının borçlarının ve yüklerinin ödenmesinde, kullanılabilecektir.

Batı Trakya Türk Azınlığı Danışma Kurulu (BTTADK) yeni vakıf yasasına tepki göstermiş ve bunun kabul edilemez olduğunu yayınladığı bildiriyle kamuoyuna duyurmuştur.[227] Ayrıca, Batı Trakya Azınlığı Yüksek Tahsilliler Derneği (BTAYTD) yeni vakıf yasa tasarısını detaylıca incelemiş ve Türk Azınlığın değişiklik taleplerini ilgili bakanlıklara iletmiştir.[228] BTAYTD'nin değiştirilmesini istediği noktalar şu şekildedir:

Yatırılmış olan "Batı Trakya Müslüman Azınlığı Vakıfları ve Mülkleri Hakkında Yasa Tasarısı" ile ilgili değişiklik önerileri

- *3. Maddenin 4. paragrafının a bendi.*

  Söz konusu bölümün aşağıdaki gibi değiştirilmesini öneriyoruz.

  "a. İlgili ilin sınırları dahilindeki okulların, camilerin, mescitlerin, başka kutsal mekanların, huzurevlerinin, köprülerin, pınarların yapımı ve tamiri, mezarlıkların bakımı ve azınlık okullarının işletim masrafları."

  Bilindiği gibi vakıflar dini hayır kurumlarıdır. Hayır kurumu olmaları hasebiyle, kanımızca okulların, huzurevlerinin ve mabetlerin inşa ve onarımı ile, azınlık okullarının işletim masraflarının da vakıfların gelirlerinin işletimine dahil edilmesi gerekmektedir.

- *3. Maddenin 5. paragrafı*

[227] Batı Türk Azınlığı Danışma Kurulu Bildirisi için Bkz. Ek 18.
[228] Batı Trakya Azınlığı Yüksek Tahsilliler Derneği değişiklik tekliflerinin orijinal Yunanca metni için Bkz. Ek 19.

Söz konusu bölümün aşağıdaki gibi değiştirilmesini öneriyoruz.

"5. (Söz konusu maddedeki "satım" ibaresi çıkarılmıştır.)

Lozan Antlaşması ve İslam Hukuku'na göre vakıf gayrimenkullerinin satımı kesinlikle yasaktır. Bu çerçevede bahse konu ibarenin tamamen çıkarılmasını istiyoruz.

- *7. Maddenin 1. paragrafı*

Söz konusu bölümün aşağıdaki gibi değiştirilmesini öneriyoruz

"Vakfın ait olduğu yerleşim birimindeki Müslüman halk mütevelli heyetini seçer."

Bu çerçevede ilgili cami imamının olumlu görüşünün alınması bölümünün çıkarılmasını öneriyoruz.

- *10. maddenin 1. paragrafı*

Söz konusu bölümün aşağıdaki gibi değiştirilmesini öneriyoruz

"……. Vakıf İdare Heyetleri 11 üyeden oluşurlar…… "

- *10. maddenin 2. paragrafının çıkarılması*

Bahse konu paragraf, Bölge Genel Sekreteri'nin özel vakıf idare heyetleri teşkil etmek suretiyle müdahalesini öngörmektedir. İslam Hukuku'na tabi hayır kurumları olan vakıflara bir gayri müslimin müdahalesi yanlış olup, büyük tepkilere neden olabilecektir. Bunun yanında bahse konu paragrafla vakıflarımızın bölünmeleri öngörülmektedir. Bilindiği gibi vakıflarımızın mülkleri büyük değere sahip değildir ve hayatta kalmaları da bölünmemelerine bağlıdır. Bu çerçevede bahse konu paragrafın tamamen çıkarılmasını öneriyoruz.

- *17. madde*

Söz konusu bölümün aşağıdaki gibi değiştirilmesini öneriyoruz

"Vakıf İdare Heyetlerinin görev süreleri 4 yıldır."

Anılan heyetlerin daha iyi hizmette bulunmaları için söz konusu sürenin makul olduğu görüşündeyiz. Bunun yanında önerilen süre Belediyeler ve Nahiyeler Yasası'nda da öngörülmektedir.

- *19. maddenin 1. paragrafı*

Söz konusu bölümün aşağıdaki gibi değiştirilmesini öneriyoruz

"…… denetim, ilgili Vakıf İdare veya Mütevelli Heyeti tarafından yapılır."

Vakıfların İslam Hukuku'na tabi olmalarından dolayı Vakıf İdare veya Mütevelli Heyetleri tarafından denetlenmesinin uygun olacağı kanısındayız. Bunun yanında vakıf mülklerinin okul encümenleri tarafından idare edilmeleri vakıf mülklerini bölmekte ve hayatta kalmalarını

zorlaştırmaktadır. Ayrıca okul encümen heyetinin yetkileri kanun tarafından belirlenmiş olup, geçerliliklerini korumaktadır.

Bu çerçevede söz konusu maddenin 2. paragrafının tamamıyla kaldırılmasını öneriyoruz.

Dolayısıyla ilgili kurumların katılacağı bir toplantı düzenlenmesini ve aşağıdaki kurumların temsilcilerinin davet edilmesini öneriyoruz.

a) Batı Trakya Azınlığı Yüksek Tahsilliler Derneği temsilcileri

b) Batı Trakya Azınlığı Eğitim ve Kültür Şirketi temsilcileri

c) Batı Trakya Azınlığı Cami Görevlileri Derneği temsilcileri

3.9. 4115/2013 Sayı ve Tarihli Yasa (2013 Yılında Değiştirilmiş Şekliyle "Din Öğretmenleri Yasası")

2007'de yürürlüğe giren, fakat 2013 tarihine kadar uygulamaya konamayan "240 İmam Yasası" ile ilgili 17 Ocak 2013 tarihinde Parlamento'dan geçen yasal düzenleme[229] aşağıdaki gibidir:

(Batı) Trakya Müslüman azınlığının din öğretmenleri ve Trakya'daki devlet okullarında Müslüman çocukların eğitimlerinin desteklenmesiyle ilgili yasa değişikliği.

Madde 53
Trakya Müslüman Azınlığının din öğretmenleri ve Trakya Devlet okullarında Müslüman çocukların eğitiminin desteklenmesi.
3536/2007 (A` 42) sayılı yasanın 36. maddesinden 39. maddesine kadar olan 4 maddesi, 4115/2013 sayılı yasayla şu şekilde değiştirilmiştir.[230]

Madde 36
1) Trakya'daki Müslümanların dini ve manevi gelişimine yönelik çalışmalara katkı sağlamak amacıyla Müftülüklere (240) kişilik İslâm dinine mensup din öğretmenleri kadrosu oluşturulmaktadır. Bu kadrolar Trakya'da sürekli olarak mukîm bulunan Müslüman Azınlık üyeleri tarafından doldurulacaktır. Din öğretmenlerinin görevi Trakya'daki camilerde Kur'an öğretimini sağlamaktır. Din öğretmenleri, yetkili ilk ve ortaöğretim müdürünün ilgili kararı neticesinde arzu ederlerse Trakya'daki ilk ve ortaöğretim devlet okullarında da din dersinden muaf tutulan Müslüman azınlık üyesi öğrencilere ve ihtiyaç duyulan yerlerde ders saati içerisinde müfredat programına dahil edilmeksizin Kur'an öğretebilirler. Her bir ders yılı ve daha az zaman dilimleri içerisinde görev alacak din öğretmenlerini kabul edecek okullar, eğitim hizmetini sunacakları sınıflar, bu okullarda görev yapacak din öğretmenlerinin

[229] Tevfik Hüseyinoğlu ve Mehmet İmamoğlu, *a.g.e.*, s. 364-367
[230] 4115/2013 Sayılı Yasanın resmi gazetede yayınlandığı şekliyle orjinal metni için bakınız Ek 20

seçilmesi ve genel olarak bu eğitimi ne şekilde sağlayacakları ile ilgili detaylar, Eğitim Dinişleri Kültür ve Spor Bakanı tarafından belirlenir.

Kadroların dağılımı şu şekildedir:
İskeçe Müftülüğü: Seksen (80)
Gümülcine Müftülüğü: Yüz yirmi (120)
Dimetoka Müftülüğü: Kırk (40)

2) Din öğretmenleri adaylarının Müslüman azınlığa mensup Yunan vatandaşları olmaları ve Denklik Kurulu DOATAP tarafından tanınan yurt içi veya yurt dışı Yüksek İslâm Bilimleri İlâhiyat Fakültesi Diplomasına sahip olmaları gerekir. İlân edilen kadrolar için yukarıda belirtilen niteliklere haiz adaylar sayısının yetersiz olması durumunda yurt içindeki bir orta eğitim kurumundan diploması olan veya Trakya'daki Medreselerden mezun olmuş ve Kur'an öğretecek bilgiye sahip olduğu kanıtlanmış olanların din öğretmeni olarak atanmalarına müsaade edilmektedir. İş bu kanunun Resmî Gazete'de yayınlanmasının ardından ilk beş yıl içerisinde Yunan vatandaşı Müslüman azınlık mensuplarının Şahin ve Gümülcine Medreselerinden mezun olanlar ve on yıl din öğretmeni olarak görev yapan ilk ve ortaöğretim mezunlarının din öğretmenleri kadrolarında istihdam edilmelerine imkân tanımaktadır.
3) Din öğretmenlerini her bir kategoriye göre tipik ve özel nitelikleri, her bir kategorinin seçim kriterleri ve din öğretmenlerinin istihdamına yönelik süreç, Kamu sektöründe iş hukuku ile ilgili personel istihdamına yönelik geçerli olan hükümler çerçevesinde İdari Reform ve Bilişim Bakanı ile Eğitim Dinişleri Kültür ve Spor Bakanı tarafından belirlenir.
4) 38. maddenin öngördüğü Komisyon ile Müftünün görüşü alındıktan sonra Eğitim Dinişleri Kültür ve Spor Bakanının kararıyla her bir Müftülük için her bölgenin ihtiyaçları doğrultusunda din öğretmenlerine yönelik kadroların dağılımı gerçekleşmektedir.

Madde 37
1) Din öğretmenleri kamu iş ilânının yayınlanması ardından 9 aylık özel iş sözleşmeleriyle kadroya alınmaktadır. Sözleşme, Eğitim Dinişleri Kültür ve Spor Bakanı tarafından imzalanmakta ve her bir din öğretmeninin görev yeri yerel ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak birden fazla camide de görev yapabilecek şekilde belirlenmektedir. Din öğretmeninin hizmetini okulda sürdürmeyi kabul etmesi durumunda bir önceki maddenin ilk bendindeki hükümler gereği iş sözleşmesi her iki tarafın da karşılıklı rızasıyla görev yapmak üzere tayin edildiği camide meşguliyeti azaltılarak değiştirilir ve ilgili değişiklikten Müftü de acil olarak haberdar edilir. Din öğretmenleri zorunlu olarak İKA ETAM fonunda sigortalanacaklardır.
2) Maaşlarının miktarı Ekonomi Bakanı ile Dinişleri Kültür ve Spor Bakanının ortak kararı ile belirlenir. İlgili gider Eğitim Dinişleri Kültür ve Spor Bakanlığının ilk ve orta öğretim devlet okullarına hizmet için ayrılan bütçesinden karşılanmakta olup bir önceki maddenin birinci bendindeki hükümler gereğince sözleşmelerin öngördüğü mükellefiyetler haricinde ek hizmet olarak kabul edilmemekte ve hiç bir ek maaş hakkı tanınmamaktadır.

3) Müftünün kararı ile acil ihtiyaçların karşılanması için din öğretmenleri Müftülük merkezine yasal çalışma saatleri içerisinde asli meşguliyetleri azaltılarak ve hiç bir ek maaş almaksızın yardımcı idari personel olarak hizmet sunabilirler.
4) İdari Reform ve Bilişim Bakanı ile Eğitim Dinişleri Kültür ve Spor Bakanlarının ortak kararı ile her defasında her bir Müftülük için gerekli olan tam kadro sayısı, sözleşmelerin süresi, görev süreleriyle ilgili aylar ve istihdama yönelik bütün gerekli detaylar açıklığa kavuşturulur.

Madde 38
Din öğretmenlerinin seçimi beş kişilik bir komisyon tarafından yapılır ve Komisyon şu şekilde oluşturulur: a) Başkan olarak ilgili Müftü, b) Eğitim Dinişleri Kültür ve Spor Bakanlığından bir memur ve vekili, c) İslâm bilimlerinde uzman bir üye ve vekili, d) Eğitim Dinişleri Kültür ve Spor Bakanı tarafından belirlenen seçkin bir Müslüman ilâhiyatçı ve vekili, e) Müftü tarafından önerilen seçkin bir Müslüman ilâhiyatçı ve vekili. Sekreterlik görevini oy hakkı bulunmayan bir kamu memuru üstlenir. Komisyon Eğitim Dinişleri Kültür ve Spor Bakanının kararıyla teşkil edilir.

Madde 39
38'inci madde hükümlerinde öngörülen komisyon söz konusu kadrolara en uygun kişilerin seçilebilmesine yönelik kararı alabilmek adına adayların ek olarak sahip oldukları niteliklere, yeteneklerine, ahlâk ve çalışma şekillerine, din öğretmeni olarak bir önceki meslek hayatlarına ve adayın tüm şahsiyetini ilgilendiren durumları göz önünde bulundurarak toplu bir değerlendirmeye gitmektedir.

3536 / 2007 (A`42) sayılı yasanın 2013'te değiştirilmeyen 40. maddesi de aşağıdaki şekliyle aynen yürürlükte kalmıştır.

Madde 40
Trakya Müftülüklerinde on (10) yeni idari memur kadrosu oluşturulmaktadır. Bunlardan üç (3) yere ortaöğretim mezunları, kalan yedi (7) yere de üniversite mezunları alınır.
Bu kadro yerleri şu şekilde dağıtılır:
İskeçe Müftülüğü bir (1) yere ortaöğretim mezunu, üç (3) yere üniversite mezunu alınır.
Gümülcine Müftülüğü bir (1) yere ortaöğretim mezunu, üç (3) yere üniversite mezunu alınır.
Dimetoka Müftülüğü bir (1) yere ortaöğretim mezunu, bir (1) yere de üniversite mezunu alınır.
Yukarıdaki memurların meziyetleri İçişleri, Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanlarının kararıyla belirlenecektir.

4115/2013 sayılı yasa Batı Trakya Türk Azınlığı tarafından tıpkı 3536/2007 sayılı yasa gibi kabul görmemiştir. Bunu kurum ve kuruluşların yapmış olduğu

açıklamalardan[231], ayrıca BTAYTD ve Avrupa Batı Trakya Türk Federasyonu (ABTTF) İnsan Hakları ekiplerinin uluslararası toplantılarda yapmış olduğu yazılı ve sözlü müdahalelerden anlamak mümkündür. 21-22 Mayıs 2013 tarihlerinde Tiran'da düzenlenen AGİT Hoşgörü ve Ayrımcılık Yapmama Yüksek Düzeyli Konferansı'na katılan Gümülcine Seçilmiş Müftüsü İbrahim Şerif, İskeçe Seçilmiş Müftüsü Ahmet Mete, insan hakları temsilcileri Batı Trakya Türk Azınlığının din özgürlüğü konusunda yaşamış olduğu diğer sıkıntıların yanı sıra 4115/2013 sayılı yasa ile ilgili azınlığın görüşlerini aktarmışlardır.[232] Yine aynı yıl 26-27 Kasım tarihlerinde Cenevre'de düzenlenen BM Azınlıklar Forumu 6. oturumunda söz alan azınlık temsilcileri "240 İmam Yasası" olarak bilinen yasanın azınlığın özlük haklarını ihlal ettiğini örnekleriyle aktarmışlardır.[233]

---

[231] Örnek metin için Bkz. Ek 21 (Batı Trakya Azınlığı Kültür ve Eğitim Şirketi'nin (BAKEŞ) yapmış olduğu açıklama, BAKEŞ arşivinden alınmıştır.

[232] Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığını ilgilendiren çeşitli sorunların anlatıldığı konferansın 4. oturumunda, Seçilmiş Müftüler adına (İngilizce) bir konuşma yapan Pervin Hayrullah, Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığının seçtiği Müftülerin devlet tarafından tanınmadıklarını, aksine devletin tek taraflı bir kararla Müftüleri atadığını söylemiştir. Konuşmasının devamında Pervin Hayrullah, Müftülük meselesinin 1990'lı yılların ikinci yarısında uluslararası bir boyut kazandığını, Seçilmiş Müftülerin, tayinli Müftülere ait yetkileri kullandıkları gerekçesiyle Yunan Mahkemelerince yargılandıktan sonra Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) başvurduklarını ve AİHM tarafından, ifade özgürlüğü kapsamında haklı bulunduklarını anlatmıştır. 6. oturumda tekrar söz alan Pervin Hayrullah, Yunan delegasyonunun bir önceki günkü 4. oturumun moderatörü Türk Büyükelçi'ye "Türkiye'de de Müftüler tayin ediliyor" demek suretiyle çok şaşırtıcı ve yanlış bir değerlendirme yaptığını söyledikten sonra, Batı Trakya'daki Müslüman Türklerin azınlık olarak yaşadıklarını,Türkiye'de ise çoğunluğun Müslüman olduğunu, eğer bir kıyaslama yapılması gerekirse bunun Türkiye'deki Orthodoks Rumlarla yapılması gerektiğini belirtmiş ve Türkiye'de Patriğin yıllardır süren bir geleneğe göre seçildiğini söylemiştir. Ayrıca Pervin Hayrullah, Şubat ayında tadilâtı yapılan 240 İmam Yasası hakkında Türk Azınlığın olumsuz görüş beyan ettiğini, fakat yetkililerin bunu dikkate almadıklarını, hatta oluşturulan komitelere seçilen bir imamın, kendinden habersiz bir şekilde bu komitelerden birine seçildiğini ve söz konusu komitede yer almak istemediğini belirten bir açıklama yayınladığını anlatmıştır. Cevap hakkını kullanan Yunan delegasyonu, Müftülerin seçimi konusunda Müslüman ülkelerde yerleşik bir kural olmadığını, pek çok yönteme göre Müftülerin belirlenebileceğini söyledikten sonra, 2013 yılında kabul edilen ek düzenlemenin imamların statüsünde herhangi bir değişikliğe yol açmadığını ve bu durumun devletin din işlerine herhangi bir müdahalesi anlamına gelmediğini iddia etmiş ve yeni düzenlemeden azınlığın memnun olmamasının sebebini anlayamadıklarını belirtmiştir. (Bkz. BTAYTD 2013 *Faaliyet Raporu,* s. 24-25).

[233] BTAYTD adına yapılan sunum metni için Bkz Ek 22.
https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/MinorityIssues/Session6/AgendaItem4/Western%20Thrace%20Minority%20University%20Graduates%20Association.pdf .

III. BÖLÜM

BATI TRAKYA TÜRKLERİNİN SOSYO-KÜLTÜREL HAYATI

A. BATI TRAKYA TÜRKLERİNİN SOSYO-KARAKTERİSTİK ÖZELLİKLERİ

Batı Trakya Türkleri, yaşadığı topraklarda azınlık statüsünde olmalarına rağmen çalışkan, mal mülk edinen, yatırım yapmayı seven ve tutumlu bir halktır. Prof. Dr. Mümtaz Soysal'ın Gümülcine'de verdiği bir konferansta belirttiği üzere oldukça uysal, yaşadığı ülkenin yasalarına saygılı bir halktır: *"Batı Trakya Türk'ü dünyadaki en uysal toplumlardan biridir. Yunanistan bu azınlığın kuzu kuzu oturduğunu görüyor. Fakat bu hep böyle devam edecek diye bir şey yok. Bir gün aslan gibi de olur..."*[234]

Yaşadığı coğrafyanın özelliğine göre daha çok tarım ve hayvancılıkla uğraşan, küçük çapta ticarete ilgi duyan, okur-yazar oranı oldukça yüksek, fakat eğitim düzeyi Avrupa ulusları içerisinde en düşükler arasında olan bir topluluktur. Milliyetçilikten ziyade milli şuuru yüksek, daha çok geniş ailede yaşayan, gelenek ve göreneklerine son derece bağlı bir etnik unsurdur. Dini alt-yapıları, Yunanistan sınırları içerisinde "Dini bir azınlık" olarak tanınmalarından olsa gerek oldukça sağlam, dini birliği sayesinde yaşadığı tüm baskılara rağmen birliğini koruyabilmiş bir azınlıktır. Oldukça yardımsever ve dayanışma ruhu yüksek bir topluluktur. Bunu yüzyıllar boyu hayır kurumlarına yapmış oldukları bağışlardan, felaket bölgelerine yaptıkları yardımlardan anlamak mümkündür.

Batı Trakya Türkleri her ne kadar hakim Yunan kültürü içerisinde çeşitli baskılara maruz kalarak ezilseler de daima yaşadığı ülke için çalışmayı ve faydalı olmayı tercih etmişlerdir. Bunu İkinci Dünya Savaşı ve İç-Savaş yıllarında Yunan ordusuna verdikleri hizmetle kanıtlamışlardır. Bununla birlikte, Yunanlı idareciler Batı Trakya Türklerini daima bir "öteki" anlayışıyla görmüşler ve bu yönde politikalar

[234] Pervin Hayrullah (Ed.), *Konferans Notları 25 Kasım 2006 Prof. Dr. Mümtaz Soysal, Türk -Yunan İlişkilerinde Batı Trakya Sorunu*, Gümülcine 2007, s.73.

hazırlamışlardır. Yunan uygulamalarını Batı Trakyalı Türklerin sosyal hayatının her alanında canlı örnekleriyle görmek mümkündür. Zaman zaman yaşanılanlar öyle boyutlara ulaşmıştır ki asırlardır bağlı oldukları topraklarından göç etmek zorunda kalmışlardır.

B. YUNAN HÜKÜMETLERİNİN AYRIŞTIRMA POLİTİKALARI

Batı Trakya Türkleri, 24 Temmuz 1923 tarihli Lozan Barış Antlaşması'ndan bugüne kadar çeşitli sıfatlarla adlandırılmıştır. Lozan Barış Antlaşması'nın imza tarihinden itibaren, 21 Nisan 1951 tarihli Kültür Anlaşması imzalanana dek azınlık homojen bir toplum olarak kabul edilmiş ve genel olarak "Müslüman Azınlık" şeklinde tanımlanmıştır. Kültür Anlaşması'ndan sonra çıkarılan 3065/1954 sayılı yasa hükümleri uyarınca Batı Trakya'daki tüm Azınlık okulları "Türk İlkokulu" olarak adlandırılmış ve Resmi Gazetede bu şekilde yer almıştır. Yasa gereği okul tabelaları ve mühürler bu şekilde hazırlanmış, okullardan verilen diploma ve karneler çift dilli olarak verilmiştir.[235] Hatta hükümlere uymak istemeyen okullar zamanın Trakya Genel Valisi Fessopoulos'un yayınlamış olduğu genelgeyle bu hükümlere uymaya zorlanmıştır.

Okullardaki bu uygulama 1972 yılına kadar sürmüştür. 1972 yılında çıkarılan 1109/1972 sayılı yasa hükümleri uyarınca Batı Trakya Türk İlkokullarının ismi bu kez "Azınlık İlkokulu" olarak değiştirilmiştir.

Okullardaki bu gelişmenin yanı sıra Yunanlı yetkililer ve Yunan halkı nezdinde Batı Trakya Türk Azınlığı bireyleri 1972 yılına kadar "Muhammedin ümmeti" anlamına gelen "Moamethanos" olarak anılmıştır. Hatta kimlik belgelerinin "din" hanesi bölümüne bu ifade yazılmıştır. Kıbrıs Barış Harekatı'ndan sonra bu sıfat değiştirilmiş ve bunun yerini "Müslüman" ifadesi almıştır.

---

[235] Karne ve Tasdikname örnekleri için Bkz. Ek 23, Ek 24.

1. Trakya Eşgüdüm Komitesi

Trakya Eşgüdüm Komitesi (TEK) 1950'li yıllardan sonra Batı Trakya'da çalışmalarına başlamış 1962 yılında kuruluş tüzüğünde yapılan değişiklikle 1970'li yılların başına kadar çalışmalarını sürdürmüştür.[236] Komitenin amacı Dışişleri Bakanlığının ilgili kararı[237] uyarınca Trakya'daki azınlıkla ilgili politikaları belirlemek ve tüm makamlar ile iş birliği halinde çalışmaktır. Altı ayda bir Trakya şehirlerinden birinde, Kavala ya da Selanik'te toplanır. TEK üyeleri: Başkan Trakya Genel İdaresi Genel Müfettişi (K. Koukouridis), üyeler: Rodop, Evros ve İskeçe Valileri, Trakya Siyasi İşler Müdürü, Kıdemli Jandarma Komutanı, Savunma Genel Sekreterliği Temsilcisi, İstihbarat Teşkilatı Temsilcisinden oluşmaktadır. Ayrıca tüm toplantılara Azınlık okulları müfettişi katılmaktadır.

Rodop Valisi Koukouridis 1962 yılına kadar Trakya'daki azınlık politikasından sorumlu yetkilidir. Her türlü yetkiye sahiptir. Dışişleri Bakanlığının ve TEK kararlarının uygulanması doğrultusunda her türlü talimatı verebilmektedir. 6-7 Nisan 1964- 29 Nisan 1965 tarihleri arasında başkanlık koltuğunda halefi M. Skoula bulunmaktadır. Daha sonra tekrar Koukouridis başa geçmektedir. Bu değişikliklerin siyasi iktidarla da ilişkisi bulunmaktadır. Koukouridis TEK dağılana kadar başında kalmıştır.[238] TEK devletin azınlığa yönelik genel politikası ile ilgili bir kurumdur.

Batı Trakya Türk Azınlığı TEK'in farkına 2005 yılında "Eleftherotipia" gazetesinin "Virüs" ekinde yayınlanan bir makaleyle varmıştır. "Trakya'daki Yunan Hıristiyan Doğumlarının Sübvansiyonu: Cunta'nın Tarifi" isimli bu makale tam bir bomba etkisi yaratmıştır.[239] Papanikolaou'ya göre Gazetenin makalesi[240], Başpiskoposun

---

[236] Christos İliadis, *Müslüman Azınlığın Ulusal Kimliği ve Eğitim Politikası, Arşiv Kaynaklarının İncelenmesi 1945-1967, Atina Ulusal ve Kapodistria Üniversitesi 2004 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). [Χρήστος Ηλιάδης, Η Εθνική Ταυτότητα της Μουσουλμανικής Μειονότητας και Η Εκπαιδευτική Πολιτική, Μελέτη των Αρχειακών Πηγών 1945-1967]s. 22.*

[237] *Dışişleri Bakanlığı Duyurusu: Averof Tüm Bakanlık ve Kurumlara,* Δ940-16/16.5.1962: (Bkz. Christos İliadis, *a.g.t.*, dipnot 25, s.22).

[238] Christos İliadis, *a.g.t.*, s.23.

[239] Antigoni Papanikolou, *The 'Politicization Of Rights' In The Case Of The Muslim-Turkish Minority In Greece,* University of Sussex 2007 (Yayınlanmamış Doktora Tezi), s. 96.

Trakya'daki Yunan nüfusu çoğalmak için, doğum oranlarının artırılması yönünde teşvik verilmesi kararını TEK ve azınlık politikaları ile ilişkilendirmektedir.[241]

TEK'in kurulması Yunan Dışişleri bakanlığının kararıyla gerçekleşmiştir. Bu durum da Batı Trakya Türk Azınlığının 1923 Lozan Barış Antlaşması ile Yunanistan'a emanet bırakılmasından sonra Yunan Devlet yetkililerinin Azınlığı sıradan vatandaşlar olarak görmediği, içte farklı bir unsur olarak değerlendirdiği, "öteki" olarak algıladığı düşüncelerini ispatlamaktadır. Batı Trakya'da Türklere uygulanan azınlık politikası temel prensiplerde çok kısa süreli aralıklarla değişiklik göstermişse de genel politika itibariyle azınlığa yaklaşım bir "dış unsur" şeklinde olmuştur. Dia Anagnostou geçmişte böyle bir birimin ironik bir şekilde "Kültür İşleri Bürosu" olarak adlandırıldığını ve 1998 yılında Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle adının "Siyasi İşler Bürosu" olarak değiştirildiğinden bahsetmektedir.[242]

Azınlık ile ilgili politikaların belirlenmesinde ve uygulanmasında önemli rolü bulunan TEK içerisinde İstihbarat temsilcilerinin bulunması, sıradan vatandaşlar olarak yaşamaya çalışan Batı Trakyalı Türkler ile ilgili alınan kararların uygulanmasında bu temsilcilerin rolünün önemini vurgulamaktadır. Böyle bir toplum yapısında ve anlayışında, bir azınlığın sıradan bir sosyo-kültürel hayat sürebilmesi mümkün olmamıştır.

TEK tarihleri 1962–1969 yılları arasında değişen pek çok toplantı gerçekleştirmiştir. Bu toplantılarda almış olduğu kararların arasında, kurdurulan dernekler[243] hakkında düşünceler, okul kitapları, toprak alımları, Türk öğretmenlerin Yunanca seviyelerinin tespiti için yapılacak sınavlar, Vakıf İdare Heyetleri, okul encümenleri ve bütçe hakkında bazı talimatlar yer almaktadır.

---

[240] *http://www.iospress.gr/ios2005/ios20050417a.htm ve http://www.iospress.gr/ios2005/ios20050417b.htm* .
[241] Antigoni Papanikolou, *a.g.t.*, s.96.
[242] Antigoni Papanikolou, *a.g.t.*, s.99.
[243] Örneğin Medrese Mezunu Müslüman Muallimler Cemiyeti.

1952 yılında Yunanistan Krallığı İçişleri Bakanlığı Yabancı Uyruklular Genel Müdürlüğü'nün Yunanistan'da yaşayan "Müslümanlar" Hakkında "Gizli" ibaresiyle hazırlamış olduğu Rapor Yunanistan'da, özellikle de Batı Trakya'da yaşayan Türk azınlık hakkında, döneme ait bilgiler vermekte ve bazı öneriler sunmaktadır. Rapor Batı Trakya Türk Azınlığının nüfusunu 119.700 olarak vermekte, Türk, Pomak ve Çingene olarak ayrıntılandırmaktadır.

Tablo 16: TEK Belgelerinde Azınlık Nüfusu

	Rodop	Evros	İskeçe	Toplam
Türk	52.000	9.200	25.500	86.700
Pomak	9.100	900	18.450	28.450
Çingene	2.100	2.000	450	4.550
Toplam	63.200	12.100	44.400	119.700

Batı Trakya Türk Azınlığının[244] azınlık haklarından yararlandığı, Onikiada Türklerinin ise bu haklara sahip olmadıkları belirtilmektedir. Ayrıca Mehrikoz, Ahrenpınar, Sofulu bölgelerinde yaşayan Bektaşi halkın dine karşı ilgisizliği belirtilmektedir. Vakıf İdare Heyetleri, Müftüler ve azınlık okulları hakkında da bilgiler içermekte, azınlık okullarında okuyan öğrencilerin sayıları verilmektedir.

Tablo 17: TEK Belgelerinde Azınlık Öğrenci Sayıları

	Rodop	Evros	İskeçe	Toplam
Öğrenci Sayıları	7.489	351	4.966	12.806

[244] Raporda Müslüman Azınlık olarak bahsedilmektedir.

Ayrıca Yunan okullarında çok az sayıda öğrenci olduğu (10 kadar), Yunan ortaokullarında okuyup mezun olanların ise sadece İskeçeli "Pomak" Hamdi'nin iki oğlu olduğu belirtilmektedir.

Raporda yer alan başka bir tespit ise, Yenilikçiler ile Eskiler (Yeni Türkler ve Eski Türkler olarak geçmektedir) ve eski okullar ile yeni okullar arasındaki çatışmadır.

Raporda "Sonuçlar - Öneriler" bölümünde Devletin azınlık konusunda dikkatli olması gerektiği, azınlığın faaliyetlerinin Yunanistan'a zarar verebileceği belirtilmektedir. Önerilerde, azınlık eğitiminde Yunan eğitiminin ön plana çıkarılması, azınlık okullarına yetenekli Yunan öğretmenlerin atanması, sadece Yunan Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan kitapların gönderilmesi için bir yöntem bulunması gerektiği, özel Azınlık ortaokullarının kurulmasından kaçınılması yer almaktadır. Kaçak göçün önlenmesi, ancak yasal göçün desteklenmesi yönünde de öneri bulunmaktadır. Ayrıca, İskeçe Türk Birliği ve Gümülcine Türk Gençler Birliği'nin isimlerindeki Türk ibaresinin "Müslüman" ibaresiyle değiştirilmesi için bir yöntem bulunması gerektiği belirtilmektedir.[245]

1.1. TEK Toplantılarında Batı Trakya Türk Azınlığına Bakış

TEK 26.05.1962 tarihli 23. toplantısında komitenin daimi üyeleri H. Koukouridis, Genel Müfettiş, Başkan, K. Stergiopoulos, Rodop Valisi, G. Metaksakis, Rodop Valiliği, Müdür, Iatridis, Evros Valiliği Müd, K. Sotirakos, Dışişleri Bakanlığı Trakya Siyasi İşler Müdürü, G. Feloukas, Albay, XI. Tümen Kurmay Başkanı, G. Brousalis, Trakya Jandarma Komutan Vekili, D. Zoumboulaki, Yüzbaşı, Yunan İstihbarat Teşkilatı temsilcisi yanı sıra Azınlık Okulları müfettişleri Minas Minaidis ve Dimitrios Dimitriadis de bulunmuşlardır. Toplantıda bazı bütçe konuları ele alınmış ve bütçede "Pomak" öğrencilere burs verilmesi öngörülmüştür. Yunanca bilmeyen öğrencilerin bir üst sınıfa geçirilmemesi, azınlık öğretmenlerinin Yunanca bilme zorunluluğu, bazı azınlık mensubu öğretmenlerde yasak kitaplar bulunması ve bir Türk

[245] Raporun baş sayfası için Bkz. Ek 25.

uyruklu öğretmenin yasak kitaplar ve Türklük propagandasından dolayı uzaklaştırılması ele alınmıştır.[246]

TEK 11.06.1962 tarihli 24. toplantısına her zaman katılan kişilerin dışında dönemin Yunanistan İstanbul Başkonsolosu da katılmış ve azınlıklarla ilgili konular hakkında fikir beyanında bulunulmuştur. Başkonsolos, Türkiye'nin Batı politikasından dolayı Yunanistan'la dostluğu arzuladığını belirtmiştir. Türkiye ile ilişkilerin doğal olarak Rum azınlığı da etkilediğini, İstanbul Valisinin son günlerde iyi niyet jestlerinde bulunduğunu, Türkiye'nin yakında Ortak Pazar'a üye olacağını, zira Batı'nın askeri bakımdan bunu arzuladığını belirtmiştir. Başkonsolos Türkiye'nin Ortak Pazar'a girmesi durumunda Rum azınlığın en az 20 – 30 yıl İstanbul'da tutularak yabancı yatırımların manipüle edilmesinin önemli olduğunu sözlerine eklemiştir. Başkonsolos maalesef Rumların göç "mikrobundan muzdarip" olduğunu belirterek, bunun engellenmesi gerektiğini belirtmiştir. Bunun için de en iyi yöntemin Batı Trakya'da liberal bir politika uygulanması olduğunu, Batı Trakya'da sorun olmadıkça kendilerinin daha çok şey isteme hakkına sahip olacaklarını da vurgulamış ve Türkiye ile Yunanistan arasında bir yakınlaşma olduğunu, Türkiye'nin Batı Trakya üzerinde toprak talepleri olduğunu da sanmadığını belirtmiştir. Başkonsolosun düşüncelerini belirtmesinden sonra söz alan Başkan, bazı tespitlerine katılmadığını belirtmiştir. Rumların göçünün "göç mikrobundan" değil, Türk hükümetlerinin "şeytani" baskılarından kaynaklandığını, oysa Batı Trakya'daki azınlığın devlet tarafından özellikle eğitimde yardım gördüğünü ve en verimli toprakların azınlığa ait olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, Türk tarafının Batı Trakya'nın toprak bütünlüğüne göz diktiğini, zira Türkiye'ye göç eden azınlık mensuplarına kolaylık sağladığı ve Türkiye'nin bütçesinde Batı Trakya için özel bir bölüm olduğunu vurgulamıştır.

TEK 07.07.1962 tarihli 25. toplantısında azınlık basını ve "Pomak" köylerinde görev yapan "Pomak" öğretmenlere yapılacak yardım ele alınmıştır. Azınlık basının tahrik edici yazılar yazmakta olduğu belirtilmiş ve konuyla ilgili olarak Türk

[246] *TEK* (Dışişleri Bakanlığının 1940 – 16/16-5-1962 sayılı kararı) 26.05.1962 tarihli 23. Toplantı.

Dışişlerinin, Gümülcine Başkonsolosluğu'na Trakya gazetesinden Nuri Fettahoğlu, Akın gazetesinden de Hasan Hatipoğlu'nu uyarması gerektiğini bildirmesinin gerekliliği not edilmiştir. Bunun yanı sıra Türkiye'nin kontenjan öğretmenlerine azınlık çocuklarını Yunan düşmanlığıyla zehirlememeleri talimatı vermesi gerektiği belirtilmiştir. Başkan, İskeçe savcısına Trakya gazetesinin tercümelerini göndererek Nuri Fettahoğlu hakkında dava açması gerektiğini belirttiğini, ancak savcının aleyhte şahit bulamayacağını söyleyerek dava açmakta gönülsüz davrandığını ifade etmiştir. Başkan, savcıya şahitleri kendilerinin bulacağını söylediklerini belirtmiş, eski davalarda da şahitler olmasına rağmen savcının beraat istediğini, dolayısıyla anılan savcının yerinin değiştirilmesi gerektiğinin altını çizmiştir. Azınlık gazetelerine karşı, Foni Tis Rodopis gazetesinin kullanılması, bu bağlamda bu gazeteye para yardımı yapılması konusu da görüşülmüştür. Ayrıca, Azınlık mensubu bazı öğretmenlere verilecek cezalar da görüşülmüş, ancak "Türk yanlısı" suçlamanın, dayanaksız bir suçlama olacağı, zira Türkiye'nin bu öğretmenlerin işten çıkarılmaları sonucu göndereceği bir notaya bu iddiayla cevap verilemeyeceği belirtilmiştir. Ayrıca, işlerine son verilen Türk öğretmenlere, Türkiye'nin işlerine son verdiği Rum öğretmenleri yeniden göreve başlattığı takdirde, işlerine yeniden başlayabilecekleri cevabının verilmesini kararlaştırılmıştır. Bazı "Pomak" öğretmenlere 500'er drahmi para yardımı yapılması kararlaştırılmıştır.

TEK 17.08.1962 tarihli 26. toplantısı çok önemlidir. Bu toplantıda, mütekabiliyet esasına uygun olarak Batı Trakya Türk azınlığıyla ilgili politikada değişikliğe gidilmesi ve bazı önlemlerin alınması görüşülmüştür. Toplantıda Batı Trakya Türk Azınlığına uygulanan liberal politikanın İstanbul Rumlarına yarardan çok zarar getirdiği, hatta Yunanistan'ın bu politikasının bir zayıflık olarak algılandığı ve bölgenin idaresinin Atina'da değil, Ankara'da olduğu algısı uyandığı belirtilmiştir. Bu nedenlerden dolayı idari – hukuki olarak iki bölüme ayrılan önlemlerin alınmasının gerekli olduğu not edilmiştir.

Alınacak İdari Önlemler:

1. Mevcut yasaların uygulanması.
2. Vakıf İdare Heyetleri.

a. Vakıf İdare Heyetlerine yapılması kararlaştırılan idari ve işletme konularındaki denetimler yapılmalıdır. Bu denetimlerde en azından anılan heyetlerin Başkonsoloslukla olan ilişkileri ortaya çıkacaktır. Ayrıca aksi yöndeki kesin talimata rağmen, anılan heyetlerin dış yazışmaları da ele geçirilebilir. Bu durumda valilere gerekli talimatlar verilerek Vakıf İdare Heyeti Başkanı ve bir veya iki üyeyi görevden alması gerçekleştirilebilir.

b. Vakıf İdare Heyetlerinin taşınmaz mallarının mülkiyetlerinin denetim altına alınması. Taşınmazları vakıfların ellerinden almak gerekmez, sadece meselenin mali açıdan biraz hareketlendirilmesi.

3. Kaçak olarak Türkiye'ye göçenlerin Yunan vatandaşlığından ıskat edilmeleri.

4. "Müslüman" öğretmenlerin Yunanca bilmeleri zorunluluğuyla ilgili yasanın uygulanması.

5. Vakıf İdare Heyetleri tüzel kişilikler olup defterlerini Yunanca tutmakla mükelleftirler. Esasen Yunan idaresi Türkçe tutulan defterleri denetleyemez. Ayrıca defterler Yunanca tutulurken, içeride ve dış cephelerde Türkçe yazılı levhalar olması da komik kaçmaktadır. Bu nedenden dolayı sökülmeleri gerekir.

6. Derneklerdeki Türkçe yazılı levhaların değiştirilmeleri gerekir. Ayrıca anılan derneklerin Yunan Krallarının fotoğraflarını da asmaları gerekir, zira Türkiye'deki Yunan dernekleri ve okullarında Atatürk'ün birçok fotoğrafı bulunmaktadır.

7. Okulların Levhaları. İstanbul'da Yunanca yazılı levha bulunmamasına rağmen, ülkemizdeki "Müslüman" okullarında çok sayıda Türkçe levha bulunmaktadır. Bunların Yunanca levhalarla değiştirilmeleri, eğer bu mümkün değilse, Türkçe yazıların, Yunanca yazıların 1/3'ü büyüklüğünde olmaları gerekir.

8. Sınır bölgeleriyle ilgili 2598/55 sayılı yasanın hükümlerinin derhal uygulanması.

9. "Pomak" okulları dışındaki azınlık okullarına yapılan yardımların azaltılması. Artık okulları da bizim yapmamız gerektiğini sanmaya başladılar. Bu arada Türkiye'nin bu okullara açık bir şeklide yardım etmesinden kesinlikle kaçınılmalıdır.

Bu önlemlerin bir anda değil, peyderpey alınacağını belirtilmektedir.

Hukuki Önlemler

1. 2345/20 sayılı yasanın aşağıdaki konularla ilgili olarak değiştirilmesi.

a. Vakıf İdare Heyetlerinin yeniden düzenlenerek, heyetlerde Vakıf mülklerinin alınması ve heyetlerin sadece idare ve işletmeyle sınırlandırılması. Okul idarelerinin de encümenlere nakli. Bu arada Dedeağaç Müftülüğü feshedildiğinden dolayı orada bir Vakıf İdare Heyetine gerek yoktur.

b. Şehir dışındaki vakıf mallarının idaresinin düzenlenmesi. Konuyla ilgili bir Kral İradesi mevcuttur.

c. Türklerin yaptığı gibi Vakıf mallarının Hazine Arazileri idaresi altına sokulması.

d. Müftünün kadılık hakkının elinden alınması ve "Müslümanların" kişisel ve ailevi meselelerini Yunan Mahkemeleri önünde halletmeleri.

e. Bir "Pomak" Müftülüğünün kurulması.

f. Müftülerin doğrudan seçilmelerinin kaldırılması. Bu durum şu anda bizim aleyhimizedir.

g. Zaten uygulanmayan Başmüftü ile ilgili hükümlerin iptali.

2. 3065/54 sayılı yasanın aşağıdaki gibi değiştirilmesi

a. Türk okulları yerine "Müslüman" okulları ibaresinin getirilmesi.

b. Encümenlerle ilgili bazı konuların düzenlenmesi.

c. Öğretmenlerin tayini ve özellikleri konusunda değişiklik.

Komite bu önlemlerin alınması yönünde oybirliğiyle karar almıştır. Bu arada "Pomak" öğrencilere verilen yardımın devam edeceği de belirtilmektedir. Ayrıca tirajları düşük olan "SEBAT" ve "MİLLİYET" gazetelerine parasal yardım yapılması konusu da yer almaktadır.

TEK 15 Ekim 1962 tarihli 27. toplantısında Başkan Koukouridis yaptığı konuşmada, Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği'nin Türk Hükümetinden aldığı talimatları gerçekleştirmek için faaliyete geçtiğini ve derneğin başkanı Enver Kavaklı ve başkan yardımcısı Mustafa Mustafaoğlu'nun talimat almak için Türkiye'ye gittiklerini belirtmektedir. Ayrıca kendisinin valilikten ayrılmasının azınlık ileri gelenlerini sevindirdiğini, ancak alınan önlemlerin gevşemek şöyle dursun, daha da sertleştiklerini gördüklerinde hayal kırıklığına uğradıklarını belirtmiş ve yasalara uyulmasının devamının iyi olacağını, Türkiye'nin İstanbul Rumlarına yapacağı her hareketin, Batı Trakya'daki azınlığı etkileyeceğini anlaması gerektiğini sözlerine eklemiştir.

Gümülcine "Müslüman" Merkez Okuluna kayıtlarını yaptıran öğrenci sayısının azaldığı, bir önceki yıl kayıtlarını yaptıran 350 öğrenciye oranla, kayıt yaptıranların sayısının 200 olduğu kaydedilmektedir. Bu arada Vakıf İdare Heyeti Başkanı talimatıyla, okul harçlarını ödeyemedikleri bahanesiyle 75 kadar "Çingene" çocuğunun okula kabul edilmediği de belirtilmektedir. Başkan bu nedenden dolayı Vakıf İdare Heyeti'ne para yardımı yapılmasının, bu vesileyle "Çingene" toplumunun ileri gelenlerinin etkileneceğini belirtmektedir. Komite bu teklifi kabul etmiştir.

"Eski Müslüman"[247] okullarından mezun olan 4 öğrencinin Gümülcine Erkek Lisesi'nin sınavlarını kazanarak okula girmeye hak kazandıkları, zira tutucu ebeveynlerinin yenilikçilerin etkisinde olan Liseye[248] gitmelerini istemedikleri belirtilmektedir. Bu öğrencilerin kep giymekten muaf tutulmalarının tutucuların

[247] "Eski Müslüman" terimiyle muhafazakarlar kastedilmektedir. Fakat TEK tutanakları boyunca kullanılan "Eski Müslüman" terimi muhafazakarlıktan çok öte bir anlam içermektedir. Daha çok "gerici" bir zihniyeti ifade etmek için kullanılmaktadır. Bu nedenle metinde muhafazakar terimi yerine "eski Müslüman" terimi kullanılmıştır.
[248] Celal Bayar Lisesi

arasında, özellikle de İNTİBAH isimli derneklerinde fevkalade izlenim yarattığı da belirtilmektedir. Azınlık Okulları Müfettişi Minaidis, "Pomak" okullarına asgari 1.000 Yunanca alfabe kitabının gönderilmesi gerektiğini, 2 yıl önce dağıtılanların kullanılmayacak durumda olduğunu belirtmektedir. Minaidis ayrıca "eski Müslüman" okullarındaki 3 öğretmenin Yunan Devletinden emekliliklerini istediklerini, zira anılan kişilerin belirttiklerine göre, Kemalist görüşleri kabul etmediklerinden dolayı Türk Başkonsolosluğu tarafından azarlandıklarını ve Türk Hükümeti tarafından emekliliklerinin imkânsız olduğunu söylediklerini anlatmıştır.

Minaidis, kendi saflarındaki öğretmenlerin sayılarının azaldığını, bunun da çıkarlarına ters düştüğünü söyleyerek, anılan öğretmenlere aylık 300'er Drahmi para yardımı yapılması gerektiğini, zira ayrılan her öğretmenin yerini yenilikçilerin alacağını söylemiştir. Ayrıca Müfettiş Minaidis, Başkonsolosluğun hazırlattığı 33 soruluk bir anketin mevcut olduğunu, Başkonsolosluğun bu anketle bilgi toplamaya niyetlendiğini, anketin kendilerine Kozlukebir 2. İlkokulu "eski Müslüman" öğretmeni tarafından teslim edildiğini söylemiştir.

Toplantıda değinilen bazı hususlar:

1. Tüm "Müslüman" okullarının dış tabelaları Yunanca olacaktır. Bina içlerinde Türkçe yazılar korunabilir, ancak bunların üzerinde üç kat büyüklüğünde Yunanca yazılar olmalıdır.
2. Tüm "Müslüman" okullarındaki Yunan bayrak gönderlerinin üzerinde haç bulunması mecburidir, zira burada haç dini bir simge değil, Yunan Devletinin simgesidir.
3. Tüm öğrenim belgeleri Yunanca tanzim edileceklerdir.

Ayrıca okul kütüphanelerinde yer alan Türkçe ansiklopedi meselesinin önemli olduğu, dolayısıyla yeniden inceleneceği, "Müslüman" öğretmenlerin de, daha önce alınan kararlar uyarınca Yunanca bilgileri konusunda sınavdan geçirilecekleri ifade edilmiştir.

Karagözlü öğretmeninin Bükreş radyosuyla bir yazışma yaptığından dolayı tehlikeli bir komünist olup olmadığının incelenmesi yapılmış, sonuçta öğretmenin naif bir biçimde bu yazışmayı yaptığı, görevine son verilmesinin gerekmediği, ancak takibe alınacağı belirtilmiştir.

Vakıf İdare Heyetine de yazışmaları Yunanca yapıp yapmadığı ve Başkonsolosluğun anket formunu bulundurup bulundurmadığının anlaşılması için ani teftiş yapılması kararı alınmıştır. Muzaffer Salihoğlu ile ilgili bazı konular da ele alınmış, Komitenin kararı Muzaffer Beyin üzerine gidilmemesi, zira bir kahraman yaratılma tehlikesinin olduğu yönünde olmuştur.

Toplantıda görüşülen başka bir konu da bazı öğretmenlere ve kişilere ödenecek olan paralardır. Ayrıca, Atina'da öğrenim gören bir öğrencinin 500 Drahmi olan bursunun 700 Drahmiye yükseltilmesi kararına varılmıştır. Başkan, burs alan "Pomak" çocuklarının sayılarının artırılması gerektiğini belirtmiştir.

TEK 14 Kasım 1962 tarihli 28. toplantısında ilk olarak daha güçlü bir istihbarat ağının kurulması, zira mevcut olanın istenileni karşılayamadığı ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra Başkonsolosluğun güvendiği, Anadolu Ajansı temsilcisine Başkonsolosluktan haber sızdırılması için, uygun bir şekilde 50.000 Drahmi teklif edilmesi kararlaştırılmaktadır.

Raporda "Müslüman" öğretmenlerin emekliliği de ele alınmakta olup, bunun teknik bakımdan zor olduğu belirtilmektedir. Azınlık Okulları Müfettişi Minaidis, bu öğretmenlerin Başkonsolosluğa kaymalarını önlemek için kendilerine aylık bir yardımda bulunulmasını, bu vesileyle başkalarını da yanlarına çekebileceklerini ifade etmiştir. Komite emeklilik için kendilerine başvuran tüm "Müslüman" öğretmenlere aylık 300'er Drahmi yardım yapılmasını karara bağlamıştır. Bunun yanı sıra sadece "Pomak" öğretmenlere de 500'er Drahmi ek yardım yapılması kararlaştırılmaktadır. Başkan azınlık basınında Vakıf İdare Heyetine devlet tarafından para yardımı yapılmadığı yönündeki yakınmalara da değinmekte ve bu bağlamda İskeçe ve Gümülcine Vakıf İdare

Heyetlerine 50.000'er Drahmi yardım yapılmasını teklif etmektedir. Başkan, heyetlerin bu yardımı kabul etmekte isteksiz olacaklarını, ancak bu şekilde ellerini kollarını bağlayacaklarını da ifade etmiştir. Komite teklifi kabul eder. Toplantı sırasında ders kitapları da ele alınmıştır. Türkiye'den gelen kitaplarda aşırı milliyetçi unsurlar olduğu belirtilmiş ve bu unsurları içeren sayfaların çıkarıldığı bildirilmiştir. Bu nedenle Türk ve Yunan komisyonlarının bu olayı ele almaları gerektiği, Türkiye'nin bunu reddettiği takdirde de bahse konu kitapların Yunanistan tarafından basılması teklif edilmiştir. Komite Minaidis'in bu konudaki tekliflerini kabul etmiştir. Toplantı sırasında yine azınlık okullarındaki Türkçe yazılı levhalar ele alınarak bu levhaların kaldırılmaması, ancak üzerlerinde üç katı büyüklüğünde Yunanca yazıların yer alması kararı verilmiştir. İskeçe'de yayınlanan "MİLLİYET" gazetesi sahibine yardım için 65.000 Drahmilik krediyle ilgili dolaylı destek verilecektir.

TEK 13 Şubat 1963 tarihli 30. toplantısında "Müslüman" öğretmenlerin eğitimi için 220.000 Drahmi tahsis edildiği belirtilmektedir. Başkan bu eğitim programına yasalara saygılı ailelerin çocuklarının tercih edilmeleri yönünde görüş bildirmiştir. "Pomak" öğretmenlere yardım ve Yunan devletine emeklilik dilekçeleri sunanlar için 770.000 Drahmilik ödenek ayrılmıştır. Gümülcine Valisi bölgesinde yardım için 88 kişinin başvurduğunu belirtirken, İskeçe Valisi bu sayının kendi bölgesinde 74 olduğunu ve bu sayının artmasını beklediklerini belirtmiştir. Toplantı sırasında Jandarma Komutanı, Ankara'nın azınlık öğretmenlerinin yapılan yardımları kabul etmemeleri yönündeki talimatlarını komiteye okumuştur. Azınlık Okulları Genel Müfettişi öğretmenlerin Yunan devletine bağımlı kılınmaları için bir fizibilite araştırması yapılmasını istemiştir. Başkan, "Pomak" camilerinin %100 oranında destekleneceğini, diğer camilerin ise vatandaşlar tarafından destekleneceğini bildirmiştir. Ayrıca "Pomak" sağlık ocakları için de 60.000 Drahmi ödenek tahsis edilmektedir.

Toplantı sırasında ele alınan önemli konulardan biri de yasak bölgeyle ilgilidir. Türk Başkonsolosluğunun dağlık bölgedeki propaganda çalışmalarını engellemek için yasak bölgenin genişletilmesi konusu ele alınmıştır. Yasak bölgede yaşayan kişilerin

özel kimlikleri olacak, yabancı uyruklular bölgeye giremeyecek, Yunan vatandaşlarından ise güven telkin etmeyenler yasak bölgeye giremeyeceklerdir. Yasak bölge "sessiz" bir şekilde genişletilecek ve Rodop dağlarının eteklerinden itibaren geçerli olacaktır. Toplantıda Rodop – Evros Türk Öğretmenler Birliğinin amaçlarından saptığı bu nedenle ikinci bir "Müslüman" öğretmenler birliğinin kurdurulması[249] yönünde karar alınmıştır.

TEK 4 Temmuz 1963 tarihli 31. toplantısında İstanbul'daki azınlık okullarına Türk müdür yardımcılarının atanması konusu ele alınmıştır. Başkan Batı Trakya'daki azınlık okullarına atanan T.C. vatandaşı öğretmenleri bir tehlike olarak görmediğini, aksine asıl tehlikenin formasyonlu "Müslüman" öğretmenler olduğunu, dolayısıyla İstanbul'daki ihtiyaçlar da göz önüne alınarak T.C. vatandaşı öğretmenlerin sayılarının artırılmasında bir sakınca olmadığını belirtmektedir. Ele alınan bir diğer konu da, İstanbul'daki denetimlere misilleme olarak Vakıf İdare Heyetlerine ani denetlemelere gidilmesidir. Bu konuda farklı fikirler öne sürülmektedir. İskeçe Valisi denetimlerden bir şey çıkmayacağını, aksine bu denetimlerin İstanbul'daki azınlığa zararı dokunacağını öne sürerek denetimlerin yapılmaması teklifinde bulunmuştur. Başkan ise denetimlerin yapılmasından yana tavır koymuştur. Burada amacın her şeyden önce heyetlerin Başkonsoloslukla ilişkilerinin ortaya çıkarılması olduğudur. Komite, denetimin yapılması yönünde karar almıştır.

31. toplantıda ele alınan en önemli konu ise İskeçe'de bir Türk ortaokulu kurulmasıdır. Başkan böyle bir talebi reddetmek gibi bir hakları olmadığını ifade ettikten sonra, azınlığın okulun kuruluşuyla ilgili parayı bulmasının zor olacağını, ancak Türkiye'nin nasıl olsa bu parayı kendilerine sağlayacağını vurgulamaktadır.

Azınlık Okulları Genel Müfettişi ise İskeçe'deki azınlık öğrencilerinin sayılarının sadece 36 olduğunu, kız öğrencinin ise bulunmadığını, dolayısıyla eğitim açısından İskeçe'de bir Türk ortaokulunun açılmasının imkânsız olduğunu vurgulamıştır. Başkanın cevabı ise bu talebi reddedemeyecekleri yönündedir. İstanbul'daki 4 ortaokula

[249] Bu ikinci Birlik Medrese Mezunu Müslüman Muallimler Cemiyeti'dir.

karşılık, azınlığın Batı Trakya'da sadece 1 tane ortaokulu olduğunu belirtir. Başkan mevut yasalardan dolayı ortaokul açılması talebini geri çeviremeyeceklerini yineleyerek, Vakıf İdare Heyetinin bunun dışında tutulmasının ve idarenin encümenlere verilmesinin daha doğru olacağını vurgular ve aynı hataya düşerek mali konuların Türkiye'ye devredilmemesi gerektiğinin altını çizer. Genel Müfettiş ortaokulun bir kişi tarafından devralınmasını ve Özel Okul olarak 2545 sayılı yasaya dâhil edilmesinin doğru olacağını belirtir. Sonuçta komite bir Türk ortaokuluna karşı olmadığını, ancak bunun Vakıf İdare Heyetine değil de, özel bir şahsa ait olması gerektiği kararına varır. Türk Öğretmenler Birliğinin kapatılması için bir yol bulunmalıdır. Dimetoka Müftüsü konusu görüşülmüştür. Başkan bu konudaki taktiklerinin bu Müftülüğün ilgası olduğunu belirtir.

Önemli başka bir konu da azınlık politikasıdır. Bu politikanın iki amacı vardır. Bunlardan biri, azınlığın uygun görülen gelişme ve eğitim seviyesi çerçevesinde tutulmasıdır. Diğeri de bölgedeki Yunan unsurunun desteklenmesi ve artırılmasıdır. Türk propagandasının başarıları: Bunlardan ilki "Müslüman" ibaresinin "Türk" ibaresiyle değiştirilmesi olmuştur. Türk Dernekleri, Türk okulları gibi. Ayrıca azınlık Türkçeyi kullanmaktadır. Yunan tarafınca gösterilen iyi niyetle bir verim alınamadığı gibi, bu iyi niyet zararlı olmuş ve azınlığın baskı altında olduğu yönündeki çığlıkları, İstanbul'daki soydaşlarına baskıların artmasına sebebiyet vermiştir. Mesele bir "azınlık meselesi" değil, "Millidir". Önlem olarak karşı propaganda gerekir.

Milli Eğitim Bakanlığının alabileceği önlemler:

Azınlık okullarına yerleştirilecek Yunanlı öğretmenlerin dikkatlice seçilerek gerektiği şekilde bilgilendirilmeleri ve kendilerine rahat yaşam şartları sağlanması. Yunanlı öğrencilere önem verilerek, kendilerini özellikle beden eğitimi dersleri nedeniyle Türklerden aşağı hissetmemelerinin sağlanması.

Diğer bakanlıkların alabileceği önlemler:

Batı Trakya'ya yerleşmeyi Yunanlılar için çekici hale getirmek. Azınlık için Türk tanımlamasının kullanılması hata olmuştur, zira azınlık, % 62 oranında Türklerden, %27 oranında "Pomaklardan" ve %11 oranında "Çingenelerden" oluşmaktadır. Eski isim geri getirilebilir, ancak bu sadece yasayla gerçekleşebilir ve şu an güçlü olan Ankara'nın tepkisini çekmek gibi bir tehlike mevcuttur. Eğer Türkler İstanbul'daki azınlığın tanımını "Rum"dan "Ortodoks"a çevirirlerse, o zaman "Müslüman" tanımı kendiliğinden gelecektir. Başkan Batı Trakya'dan göçün yasaklanması yönünde girişimde bulunduğunu ancak bu konuda olumlu bir yanıt alamadığını belirtmektedir. Başkan politikalarının azınlığın dizginlenmesi, şoven duygularının yok edilmesi ve bölücü "Pomak" politikasının devam etmesi olduğunu ifade eder.

Gümülcine'de yayınlanan SEBAT gazetesinin sahibi olarak görünen kişinin Hafız Yaşar'la değiştirilmesi uygun görülmüştür. Gümülcine Müftüsünün son zamanlarda Başkonsolosluğun talimatlarına uyduğu ve "Eski Müslüman" öğretmenlere, Türk devleti tarafından emekliliklerini istemeleri için gerekli belgeleri Türk Öğretmenler Birliğine vermeleri yönünde telkinlerde bulunduğu gözlemlenmektedir. Türk Başkonsolosluğu ile Türk Öğretmenler Birliği de öğretmenlere aynı yönde baskılar uygulamaktadır.

TEK 16 ve 17 Eylül 1963 tarihli 32. toplantısında Azınlık Yasalarının kodifikasyonu görüşülmüştür. Ancak bu yasaların Lozan Antlaşması'na uyumlu olması gerekliliği olayı gayet hassas bir hale getirmektedir. Bunun yanı sıra mütekabiliyet esası da göz önüne alınmalı ve karşılığı alınmadan hiçbir şey verilmemelidir. Karşılıksız ne verilirse verilsin, bu "Türk" ibaresinin kullanılması gibi Yunanistan'ın ve İstanbul Rum azınlığının aleyhine gelişmiştir. Celal Bayar Lisesi'nin durumu görüşülmüştür. Okulun özel okullar gibi faaliyet göstermesinin daha iyi olup olmayacağı gündeme gelmiştir ve encümen heyetlerinin şu an Müfettiş tarafından belirlendikleri, dolayısıyla özel bir okul gibi faaliyet göstermesinin Yunanistan'ın yararına olmayacağıdır.

Azınlık okullarında görev yapan devlet memuru öğretmenlerin "Müslüman" Okulları Müfettişliğine bağlı olmaları, bu sayede okulun idaresinin kendi ellerinde olacağı teklifi yapılır. "Müslüman" öğrenciler için özel kitaplar basılması gerektiği belirtilir.

Toplantı sırasında, azınlık içinde Yunanlılara ihtiyaç duyan kişiler yaratılmasının gerektiğini, bunun da Yunan eğitimi verecek bir ortaokulun açılmasıyla gerçekleşebileceği fikri öne sürülür. Yabancı Okullar ve Azınlık Okulları Genel Müfettişi Mantzuranis, Yunanistan'da görev yapacak olan bir yüksek tahsillinin, ortak çıkarlardan dolayı Yunanlılara ihtiyacı olacağını savunur.

Başkan Kukuridis'in buna cevabı ise Türk dostlar edinmelerinin imkânsız olduğu, zaten asıl amaçlarının Batı Trakya'daki Türk unsurunun azaltılması olduğu yönünde olur. Başkan toplantının bu bölümünü kısaca şöyle özetler:

1. "Müslüman" Okullarına uygun Yunanca ders kitaplarının basılması
2. İskeçe'deki ortaokulun özel bir okul olması
3. "Müslüman" okullarında görev alacak olan Yunanlı öğretmenlerin eğitilmesi
4. Okul Encümen Heyetlerinin olduğu gibi kalması

Yunan İstihbarat Servisi temsilcisi Yüzbaşı Zumbulakis, Türk ibaresinin Müslüman ibaresiyle değiştirilmesinin gerekliliğinden söz eder. Başkan ise bunun incelenmesi gerektiğini, Antlaşmalar ne derse desin, her azınlığın sonuçta bir kökene sahip olduğunu belirtir ve Türklerin "Ortodoks" terimini kullanmaları durumunda ellerini kollarını bağlayacaklarını vurgular.

"Müslüman" öğretmenlerin emekliliği konusunda ise, Türkiye'nin uyguladığı 168/60 sayılı yasa ele alınır. Türk Başkonsolosluğunun bu yasayı uygulamaya başlamasından sonra "eski Müslüman" öğretmenler Yunan devleti tarafından da kendilerine benzer bir uygulamanın gerçekleştirilmesini istemişlerdir. Komite içinde bazı kişiler Yunanistan'ın bir yasayla bu kişilere emekli maaşı vermesini savunurlarken,

Azınlık Okulları Müfettişi Minaidis bunun bir emeklilik maaşı olmaması gerektiğini, zira o zaman "eski Müslüman" öğretmenlerin okuldan ayrılmak zorunda kalacaklarını, bunun da kendi çıkarlarına uygun olmadığını belirtir. Sonuçta bu öğretmenlere Eylül 1963 tarihinden itibaren yardım niteliğinde 300 Drahmi verilmesinin iyi olacağı belirtilir.

"Eğitim alanındaki Türk propagandasıyla mücadele" başlığı altında ise, Rodop-Evros Türk Öğretmenler Birliğinin tavsiyeleri sonucunda ilerleyen Türk propagandasının psikolojik baskısının yarattığı önemli etkilerden bahsedilir. Bu Birlikte görev alan ve bu propagandaya yardım ettikleri tespit edilen öğretmenlere karşı disiplin kurulu ve mahkemeler haricinde bir müeyyide uygulanamayacağı belirtilir. Bu konuda umut Türk Öğretmenler Birliğine karşı çalışacak "eski Müslümanlardan" oluşan bir birlik kurmaktır, ancak Hafız Yaşar ve Hafız Reşat arasındaki husumet bunu engellemektedir.

TEK 6 ve 7 Nisan 1963 tarihli 33. toplantısında komite başkanı, Yunanistan'ın azınlığa davranışı konusunda görüş beyan etmiştir. Azınlığa öyle davranılmalıdır ki, azınlığın Türkiye'de yaşayan dindaşlarından kıskanacak bir şeyi olmasın. Ayrıca azınlığın Türklük bilinci akılcı bir devlet siyaseti sayesinde gittikçe azalacak ve azınlık Yunan devletine dostane hisler beslemeye başlayacaktır. Başkan, Yunanistan'ın bunu başardığı takdirde kazancının büyük olacağını belirtmektedir. Başkanın açılış konuşmasından sonra bütçe görüşmelerine geçilir. 2.449.000 Drahmilik bütçede en yüksek tutar 750.000 Drahmiyle "Eski Müslüman" öğretmenlere ödenen paralardır. Ayrıca "Pomak" öğrencilerin burslarına 50.000, "Müslüman" okullarının inşa ve onarımlarına 500.000, "Müslüman" öğretmenlerin eğitimine de 200.000 Drahmi ayrılmıştır. Siyasi İşler Müdürü Sotirakos, "Müslüman" okullarının Yunan öğretmenlerle doldurulmasının milli bir siyaset olduğunu, ancak bu siyasetin şimdiye kadar hak ettiği ilgiye mazhar olmadığını savunmuştur. "Müslüman" okullarında Yunanlı müdür muavini konusuna gelince, "Yunan" azınlığın 13 okuluna Türk müdür muavinleri atandığı belirtilerek, Yunanlıların da bu uygulamaya gitmek zorunda

oldukları ifade edilmiştir. Burada asıl sorulması gereken sorunun, bu durumun medreselerde de uygulanması Yunanistan'ın menfaatlerine uygun mudur, sorusudur.

Sonuçta, "Müslüman" okullarına, iki medrese hariç Yunanlı müdür muavini tayini konusunda karar kılınıp, uygulanma zamanı Milli Eğitim Bakanlığına havale edilmiştir. "Müslüman" Okulları Müfettişi, yasaya rağmen 15 öğrenci barındıran okulların bile Yunanlı müdür muavini sistemine dâhil edilmesini istemekte ve "Pomak" köylerinde Yunanlı öğretmenler için ikametgâh olmamasının ciddi sorunlar doğuracağını belirtmektedir. Komite "Müslüman" okullarına Yunanlı öğretmen tayinlerini onaylar ve Hıristiyan birinin Müslüman aile yanında oturamayacağını da göz önüne alarak bahse konu okul binalarının yanına bir de ikametgâh yapılması yönünde karar alır. Alınan kararlardan biri de, "Müslüman" okulunda görev yapan bir öğretmenin, başka bir okula atanamayacağı, şayet atama yapılırsa bunun yine bir "Müslüman" okuluna olması gerektiği yönünde alınan karardır. Bu toplantıda görüşülen önemli konulardan biri de "Müslümanlara" uygun olarak hazırlanacak ders kitaplarıdır. Yunanca için alfabe kitapları, iç savaşlar ve Türk – Yunan savaşlarından arındırılmış, daha çok Yunanlıların savaşta ve barışta yüceliğini ön plana çıkaran kitaplar öngörülmektedir.

Türkçe verilen dersler için ise şunlar öngörülmektedir:

1. Aritmetik ve geometri dersi için, ilgili Yunanca kitaplar Türkçe'ye tercüme edileceklerdir. Ancak Türkiye'den gelen kitaplarla devam edilmesi daha uygun görülürse, o zaman bu kitaplardaki para birimleri değiştirilecektir.
2. Fizik dersinde ise ya Yunanca kitaplar Türkçe'ye çevrilecek, ya da Türkiye'den gelen kitaplar Yunanistan'ın gerçeklerine uydurulacaklardır.

Yabancı Okullar ve Azınlık Okulları Genel Müfettişi Mantzuranis şu teklifte bulunmuştur: Bir komisyon tarafından veya ilanla Türkçe (Yunanistan gerçeklerine uyan) Fizik ve Matematik kitapları hazırlansın.

Toplantıda okul encümenleriyle ilgili konular da ele alınmıştır. 3065/54 sayılı yasadaki boşluklar bazı sorunlara neden olmakta, Türkler de propaganda için bu boşluklardan ellerinden geldiğince yararlanmaktadırlar. Encümen heyetlerinin görevlerine açıklık getirilmelidir.

Eşgüdüm Komitesi şu konulara karar vermiştir:

1. 3065 sayılı yasanın her konuda acilen değişikliğe ihtiyacı vardır. Bahse konu yasadaki belirsizlikler yanlış yorumlara sebebiyet vermekte ve Türkler bunlardan istifade ederek idareye zorluklar çıkarmaktadırlar.
2. 3065/54 sayılı yasada belirtilen "Türk" terimi "Müslüman" olarak değiştirilmelidir.
3. Bahse konu yasanın 5. maddesi, okul encümen heyetleri için 9 kişinin seçilmesi, valinin de bu 9 kişiden 3 kişiyi atamasını belirleyecek şekilde değiştirilmelidir.
4. Her "Müslüman" okulunun üç kişiden müteşekkil bir encümen heyeti olmalıdır. Bu kural, idareleri Vakıf İdare Heyetlerine havale edilen okullar için bile geçerli olmalıdır.

Toplantıda 60 "Eski Müslüman" öğretmenin emeklilik ve yardım dilekçeleri de alınmış ve bunların kabulü veya reddi konusunda da müzakere edilmiştir. Sonuç olarak Başkonsolosluğun yarattığı atmosferden dolayı bahse konu kişilere yardım kararı alınmıştır.

Toplantıda son ele alınan konu İskeçe'de bir azınlık ortaokulu açılması konusudur. Okul açılması için iznin verilmesine mecbur oldukları konusunda hemfikir olan katılımcılar, bu okulun Yabancı Okullar ve Azınlık Okulları Müfettişliğine bağlı özel bir okul olması yönünde karar kılmışlardır. Anılan okul, 2545/1940 sayılı Zaruri Kanuna tabi olacak ve özel bir şahıs adına olacaktır.

TEK 23 Temmuz 1963 tarihli 35. toplantısında azınlık politikasının iki şekli olduğu, bunun birinci şeklinin milli güvenlik, ikinci şeklinin de azınlıkların

anlaşmalardan doğan haklarının korunması olduğu görüşülmüştür. Komiteyi asıl uğraştıran ve bütçesinin çoğunu kapsayan eğitim meselesidir.

Başkan burada milli güvenlik konusunu ele almak istemektedir. Kıbrıs meselesinin ortaya çıkmasıyla T.C. Gümülcine Başkonsolosluğunun propagandası da artmış ve "Müslümanlar" alenen Yunanistan ve Yunanlıların aleyhine konuşmaya başlamıştır. Bunun yanı sıra ileri gelen ve sıradan "Müslümanlar" arasında Yunanistan'ın Batı Trakya'daki varlığının geçici olduğu ve bu bölgenin Türkiye'nin eline geçeceği sözleri zikredilmeye başlanmıştır.

Bu arada Batı Trakya Türk Azınlığının silahlandığı istihbaratları da gelmektedir. Bu istihbaratlar gerçeği yansıtsın veya yansıtmasın, Azınlık bireylerinin özellikle de formasyonlu öğretmenlerin yakından takip edilmesi şarttır. İsyankâr bir tutumda olanlar ve azınlığı yasalara uymamaya teşvik edenler, hangi mesleğe ve özelliğe sahip olurlarsa olsunlar tutuklanmalıdır. Komite tüm ilgili kurum ve kuruluşların dikkatli olmasına ve yasaya aykırı tüm davranışların derhal cezalandırılmasına karar verir.

"Müslüman" öğretmenlerin eğitimi, Kıbrıs olayları yüzünden ertelenmiştir. Milli menfaat görülmesi durumunda hükümetin encümen heyetlerinin seçimlerinin ertelenmesi durumuna itiraz etmeyeceği belirtilmektedir. Encümen heyetlerinin seçimlerinin ertelenmesi "Müslüman" okullarının işleyişlerini engellemek için kasten yapıldığı izlenimini doğuracağından, yanlış olacaktır.

Yunanistan İstihbarat Teşkilatı temsilcisi Yüzbaşı Zumbulakis teşkilatın 4251. Biriminin notunu okur:

1. Vakıf İdare Heyetleri Türkiye'nin Batı Trakya'daki çıkar odakları haline gelmişlerdir.
2. Heyetlerin başkanları ve Müftüler Başkonsolosluğun elinde bir oyuncaktırlar.

3. Başkonsolosluk daima Vakıf İdare Heyetlerinin seçimleriyle yakinen ilgilenmiş ve müdahale etmiştir. Bu müdahaleler bazen açık, bazen üstü kapalı olmuş olsa da her zaman sonuç vermiştir.
4. Azınlık içinden bazı unsurlar Başkonsolosluğun bu müdahalelerine karşı çıkmaya çabalasalar da bu çabaları sonuç vermemiştir.

İskeçe'de "eski Müslümanlar" bir araya gelemediklerinden dolayı Vakıf İdare Heyetleri seçimlerinde Başkonsolosluğa karşı çıkamazken, Gümülcine'de "İntibah" derneğinde toplanan bu kişiler sert bir direniş sergilemektedirler. Bu kuruluşun "Sebat" adında bir gazetesi de vardır. Bu kişiler Kemalist ideolojiye karşı olup, Azınlığın yenilikçi milletvekilleri, Müftüler, Gümülcine Türk Gençler Birliği, Kemalistler, yenilikçiler ve Başkonsolosluğun düşmanıdırlar. Bu kesim Yunanistan için fevkalade faydalıdır.

Vakıf İdare Heyetleri seçimlerinde durumu kendi lehimize çevirmemiz için bazı değişiklikler gerekir. Buna göre Vakıf İdare Heyetlerinde seçimleri belirleyen 420/27.6.61 sayılı Kral İradesinin özellikle 1. maddesinin 4. paragrafını değiştirecek olan yeni bir Kral İradesi gerekmektedir. Böylece 1 ila 6 kişiye zait koyulabilecektir. Her kesimin 12'şer aday çıkaracağı göz önüne alınırsa, 24 isimden oluşan bir oy pusulası olacak ve tutucu kesimin 6 kişiyi seçme şansı olacaktır. Bunun yanı sıra yenilikçiler de 6 kişiden fazla seçemeyeceklerdir. Sonuç olarak Komite seçimlerin yapılması yönünde karar almıştır.

Yabancı Okullar ve Azınlık Okulları Genel Müfettişi Mantzuranis azınlık okulları için yardımcı ders kitapları hazırlanmasının gerektiğini belirtir. Sebat gazetesine para yardımı ve İskeçe Pırnallık Mezarlığının çevresinin çitle çevrilmesi kararı alınır. Evros ilindeki Demirören ve Büyük Dervent köylerindeki yerli "Pomak" ailelerin yerlerinde kalmaları ve kendilerine yardım yapılması gerekir. Bununla beraber buralara sonradan yerleşen Türk ve Pomakların uzaklaştırılmaları gerekmektedir.

TEK 25 Kasım 1964 tarihli 36. toplantısında Batı Trakya azınlığıyla ilgili politikanın doğrudan Yunanistan Dışişleri tarafından belirlendiğini vurgulayan Başkan, bu politikaya bağlı kalınmasının hükümetin Kıbrıs gibi bir milli mesele konusundaki çabalarına da destek olacağını belirtir. Başkandan sonra söz alan Yabancı Okullar ve Azınlık Okulları Genel Müfettişi Mantzuranis, "Eski Müslüman" öğretmenlere verilen yardımın, T.C. Gümülcine Başkonsolosluğunun verdiği yardımlara karşı bir önlem olarak verildiğini ve bu nedenden dolayı devam etmesi gerektiğini ifade eder.

Yabancı Okullar ve Azınlık Okulları Genel Müfettişi Mantzuranis, azınlık okulları encümen heyetleri konusuna da değinerek, 3065/54 sayılı kanun hükmünde kararname yayınlanmasıyla sorunlar yaşadıklarını belirtmiştir. Seçimlerin ayrıntılarının Trakya Genel Komutanı tarafından yayınlanacak bir kararla belirleneceğinden Milli Eğitim Bakanlığının özel bir yazısıyla kararın ne anılan makam ne de valilikler tarafından yayınlanmaması sonucu seçimler süresiz ertelenmiştir. Bu durum sorunun kemikleşmesine ve azınlığın tepkilerine neden olmuştur. Komite sonuç olarak encümen seçimlerinin 3065/54 sayılı yasa çerçevesinde yapılmasını ve ayrıntıların valilerin alacağı kararlar doğrultusunda belirlenmesi gerektiği yönünde fikir bildirir. Seçimler 1965 yılı Ocak ayı içinde yapılacak, ayrıca Dışişleri Bakanlığı ve Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanlığına şüpheli kişilerin seçilmesi durumunda veto haklarının olması konusunda görüş bildirilecektir. Toplantı sırasında ele alınan konulardan biri de "Yunanistan Müslümanlar Birliği" Başkanı Hafız Ali Reşat'ın bir "Müslüman" İlkokulu, cami ve medrese kurulması yönündeki talebidir. Komite medrese ve cami konusundaki talepleri reddederken, İlkokul talebini, 3065/54 sayılı yasanın 1. maddesi uyarınca ve Milli Eğitim ve Din İşleri Bakanlığının kabul etmesi şartıyla kabul eder.

TEK 29 Mart 1965 tarihli 37. toplantısı sırasında "Pomak" okullarında Yunan öğretmenler için kadro açılması ve Türkçe yardımcı aritmetik kitaplarının yazılması konuları ele alınmıştır. Dağlık bölgede yaşayan "Pomakların" bu serhat bölgelerinde yaşayan tek nüfus olduğu ve etkilere uzak bir şekilde yaşadıkları göz önüne alınarak bu okullara acilen Yunan öğretmenleri kadroları açılmasının gerekliliği vurgulanmaktadır.

Ancak Yunanlı öğretmenler bu bölgenin şartlarını bilmediklerinden dolayı, Gümülcine ve İskeçe'de açılacak 20 – 25 günlük seminerlerle göreve hazırlanması gerekmektedir.

TEK 5 ve 6 Nisan 1965 tarihli 38. toplantısında Yunanistan, Türkiye'nin Gökçeada ve Bozcaada'daki "Yunan" okullarını kapatmasından dolayı UNESCO'ya başvurunca, Türkiye'de aynı kuruma Batı Trakya "Müslüman" Azınlığı konunda başvuruda bulunduğu görüşülmüştür.

Komite Dışişleri Bakanlığının ilgili evrakından sonra, ova bölgesindeki Türk okullarının isimlerini değiştiremediklerine göre, "Müslümanların" istekleri doğrultusunda "Pomak", "Çingene" ve Türk okulları olarak değiştirilmesi yönünde bir çalışmaya gidilip gidilemeyeceğinin Dışişleri Bakanlığına sorulmasının iyi olacağını düşünür.

Toplantıda ayrıca, Yenice Mahalle Okulu öğretmeni Hatip Mehmetoğlu Mustafa, Şehreküstü Okulu öğretmeni Hafız Ahmet Mehmet, Osmaniye Okulu öğretmeni Mustafa Ömeroğlu ve Mastanlı Okulu öğretmeni Hüseyin Hasan Mustafa'nın Rodop Valisine gönderdikleri mektup da yer almaktadır. Bahse konu mektupta Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği'ne üye yenilikçi Türk öğretmenlerin T.C. Gümülcine Başkonsolosluğundan maaş aldıkları, bu durumun da kendileri gibi "Eski Müslüman" öğretmenler için bir skandal sayıldığı belirtilmektedir.

Bu öğretmenler Yunan devletinin yardımına muhtaç olduklarını belirterek şu taleplerde bulunmaktadırlar:

1. Kendilerine Yunan yasaları çerçevesinde "Yunan Müslüman Öğretmenler Birliği" adı altında bir dernek kurmalarına izin verilmesi.
2. Kendilerinin Yunan devletinin öğretmenleri olarak tanınmaları ve bu bağlamda kendilerine maaş ve emekli maaşı bağlanması.
3. Yukarıda belirtildiği gibi resmen tanınmalarıyla, özgür bir şekilde yaşadıkları Yunanistan'da Türk Başkonsolosluğunun propagandasına karşı mücadele edebilmelerinin sağlanması.

Bu öğretmenler, Rodop Valisine kendilerinin daima Yunan devletinin yanında olduklarını ve kendilerine Yunanistan tarafından yapılan ve yapılacak olan yardımları takdirle karşıladıklarını belirtmektedirler.

TEK 8 Temmuz 1965 tarihli 39. toplantısında Batı Trakya "Müslüman" azınlığının içinde Yunanistan'ın nasıl iyi bir şekilde tanıtılacağıdır. Yunan Dışişleri Bakanlığı bu konunun ivedilikle gerçekleştirilmesini talep etmektedir. Komite bunun gerçekleşmesi için şu çalışmaların yapılmasının doğru olacağını düşünmektedir.

1. Azınlık okullarında görev yapan devlet memuru öğretmenlere yönelik özel bir seminer. Bahse konu seminerde yer alacak pedagojiyle ilgili konuların yanı sıra bölge valileri de öğretmenlerin okul dışında neler yapabileceklerini anlatacaklardır. Valiler hükümetin temsilcileri olarak konuşacaklardır.
2. Trakya Basın Bürosu devletin azınlığa yaptığı yardımlarla ilgili haberleri toplayarak Yunan taraftarı olan azınlık gazetelerine dağıtacaktır. MİLLİYET, SEBAT, MUHAFAZAKÂR gazeteleriyle, DEVAM, PEYGAMBER BİNASI dergilerinin yayıncıları bu bürodan malzemeyi alarak dergi ve gazetelerinde yayınlayacaklardır. Muhafazakâr gazetesi dışındaki gazete ve dergi yayıncıları Yunanistan'dan masraflarını karşılayabilmek için para istediklerinden dolayı, Milliyet, Sebat ve Devam gazete ve dergilerinin ayda asgari iki yayın yapmaları ve ilgili valiliklere 50'şer adet vermeleri şartıyla 1 Temmuz 1965 tarihinden itibaren kendilerine aylık 500 Drahmi para yardımı yapılacaktır.
3. Gümülcine Radyosuna Yunan hükümetinin azınlık için yaptığı faaliyetler hakkında bilgi verilecek ve bunlar radyodan duyurulacaktır.
4. Başkan, bölgeye seyyar sinemaların gönderilmesi için girişimlerde bulunacaktır.
5. Dağlık bölgedeki okullara kuru gıda yardımı yapılacaktır. Bunun yanı sıra fakirlikleri belgelenen "Pomaklara" da yiyecek yardımı yapılacaktır.

Toplantıda Yunan İstihbarat Teşkilatı'nın "Müslüman Öğretmenler Derneği" kurulması ve "Müslüman" öğretmenlere maaş ve emekli maaşı verilmesi konusuyla ilgili 2603636/14–5–65 sayılı evrakı okunur. Komite bu derneğin kurulması konusunda hemfikirdir, ancak ikinci talep konusunda bazı sorunlar vardır. Mevcut yasalar emekli maaşı ve maaşı öngörmemekte olup, verilmesi durumunda İstanbul Rum Azınlığı için kötü sonuçlar doğurması ihtimali vardır. Esasen bir önceki toplantıda geçici bir yardım verileceğinden bahsedilmektedir.

İskeçe Valisi, bir "Pomak" gencinin İskeçe ortaokulunda tahsil gördüğünden dolayı kendisine maddi yardım yapılması konusunu gündeme getirir. İskeçe Jandarma Komutanı 115/12470/2a–8 – 6 – 65 sayılı yazısıyla bu genç hakkında olumlu görüş bildirmektedir. Aylık 300 Drahmi yardım yapılmasına karar verilir.

Ayrıca Komite eski burslularından bir öğrencinin üniversite bursunu görüşür. Öğrenci şu anda askerliğini yapıyor olup yakında teğmenliğe terfi edecektir. Şahin'deki milli muhafız birliğinin başkanlığına getirilmesi düşünülmektedir. Komite öğrencinin Selanik Üniversitesinde tahsili için bursu onaylar ve Yabancı Okullar ve Azınlık Okulları Müfettişinden öğrencinin üniversiteye girmesi için gerekli kolaylığın gösterilmesini ister.

TEK 26 Ağustos 1965 tarihli 40. toplantısında ele alınan birinci konu Azınlık okullarındaki eğitimdir. Dışişleri Bakanlığının Türkiye'nin İstanbul'daki Rum Azınlığa baskı uyguladığı hakkındaki yazılarından sonra Batı Trakya'daki azınlık okullarına karşı benzer önlemler alınması konusunda olasılıklar ele alınmaktadır. Türkiye'nin üniversite ve pedagoji akademisi mezunlarını tayin etmemesine karşılık, Yunanistan, Türkiye'den mezun formasyonlu öğretmenleri azınlık okullarına atamamakla cevap verebilir. Esasen bu "yeniçerilerin" okulda görev almaması, kendilerini devamlı takip etmek zorunda kalan emniyet birimlerini de önemli ölçüde rahatlatacaktır. Heybeliada Ruhban Okulu mezunlarının görevden alınması ve okullara atanmamasının karşılığında, medrese mezunlarının azınlık okullarına atanmaması Yunan devletinin çıkarlarına aykırı olacağından böyle bir önlem alınamaz. Esasen Türkiye böyle bir önlemin alınmasını dört

gözle beklemektedir. Türkiye, Rum azınlık okullarında görev yapan Türk öğretmenleri müdür yardımcısı olarak atamıştır ve bu kişiler Rum öğretmenleri izlemekle görevlidirler. Buna göre Yunanistan'daki azınlık okullarında görev yapan Yunanlı öğretmenler de benzer bir görev üstlenmelidirler. Türklerin korku verici okul teftişlerine karşılık Yunanistan da kendi ülkesindeki azınlık okullarına ani teftişleri uygulayacaktır. Türkiye'nin sabah duasını kaldırmasına karşılık Yunanistan'ın da azınlık okullarındaki sabah duasını kaldırması Yunan çıkarlarına aykırıdır, zira sabah duası aynı zamanda "Müslümanların" devlete bağlılıklarının sembolüdür. Bunun yanı sıra azınlık okullarından sabah duasının kaldırılması, Türkiye'nin işine yarayacaktır. Türkiye, İstanbul Rum azınlığı okullarındaki Yunanca tabelaları kaldırmıştır. Yunanistan'ın da aynı şekilde karşılık vermesi gerekir. Bilvesile azınlık okullarındaki Türkiye haritalarının kaldırılması da iyi olacaktır. Türkler, Rum azınlık okullarının yazışmalarında "Özel Okul" ibaresinin kullanılmasını uygulamaktadırlar. Rum kelimesi yasaklandığına göre, bizim de Türk ibaresine tahammül etmemiz gerekmez. Azınlık okulları yazışmalarında ve mühürlerinde "Özel Müslüman Azınlık Okulu" ibaresini kullanmalıdırlar. Okulların onarımına izin vermemek de Yunan çıkarlarına aykırıdır. Özellikle dağlık bölgedeki okulların yanı sıra, "Pomak" ve "Çingenelerin" tahsil gördükleri okulların tamir ve yapımına izin verilmesi Yunanistan'ın lehine olacaktır.

Rodop Valisi bazı devlet kuruluşlarındaki memurların iyi niyetlerinden dolayı azınlık politikasına zarar verdiklerini belirtmiştir. Bu nedenden dolayı Başbakanın bir talimatıyla azınlıkla ilgili herhangi bir işlem yapacak olan tüm kurum ve kuruluşların (özel veya resmi, hatta bankalar da dâhil) önce ilgili valinin fikrine başvurmaları zorunluluğu getirilmelidir.

Türk alfabe kitaplarında Türk bayrağını içeren sayfa, kitaplardan çıkarılmalıdır. Gümülcine'de "Rodop – Evros Türk Öğretmenler Birliği" adı altında bir dernek faaliyet göstermektedir. Bu dernek T.C. Gümülcine Başkonsolosluğunun bir uzantısı ve bir şubesi gibi faaliyet göstermektedir. Derneğin tüzüğü Gümülcine Asliye Hukuk Mahkemesince onaylanmış olup, her yıl yönetim kurulu seçimi yapmaktadır. Komite,

mahkemece tüzüğü onaylanan ve bu sırada yetkili valiye haber verilmeyen bu derneğin kapatılması gerektiğini düşünmektedir.

Muzaffer Salihoğlu'na özel ortaokul açması için gerekli izin verilirken, usullere tam olarak uyulmamıştır. Bu işlemin iptaline gidilmeli ve ortaokulun açılmasını engellemek için her türlü zorluk çıkarılmalıdır. Türkiye'de bazı dernek faaliyetlerine katılan Rumlara, Türkler baskı uygulamaktadırlar. Yunanistan'daki azınlık liderlerine de aynı uygulamada bulunulmalıdır. Gümülcine azınlık ortaokuluna Türkiye'den gelen bazı ders kitaplarında uygunsuz sayfalar yer aldığından dolayı bu sayfalar kitaplardan çıkarılmalı ve bundan sonra da aynı yöntem uygulanmalıdır.

"Müslüman" öğretmenler Yunanca öğrenme konusunda bir çaba göstermemektedirler. Eğer bahse konu kişiler devlet memuru olsalardı kendilerine ceza verilebilirdi, ancak "Müslüman" öğretmenlerin görevli oldukları okullarda okuyan öğrencilerin ebeveynleri tarafından istihdam edilen özel memurlar olması işleri zorlaştırmaktadır.

TEK 29 Ekim 1965 tarihli 41. toplantısı çok önemlidir. Bu toplantı sırasında formasyonlu öğretmenlerin Batı Trakya Türk Azınlığı okullarında görev yapmalarının tehlikeli olduğu, esasen Başkonsolosluğun arzusunun da bu olduğu vurgulanmaktadır. Ankara'nın asıl amacı azınlık çocuklarının eğitimi ve kültür seviyelerinin yükseltilmesi değil, bu okullar sayesinde Yunan düşmanı ve Kemalist ilkelere bağlı kişiler yaratmaktır. Türkiye uzun vadeli politikasıyla Batı Trakya'da Yunan düşmanı ve sarsılmaz bir Türk bilincine sahip bir "Müslüman" azınlık yaratmayı hedeflemektedir. Sovyetler Birliği'nde eğitim sayesinde kısa sürede neredeyse her Rus'un birer Komünist haline getirildiği, Osmanlı döneminde Yunanlıların "Gizli Okullar" sayesinde Yunanlı olduklarını unutmadıkları örnekleri altları çizilerek verilmiştir. Türkiye'de eğitim almış her öğretmen bir Türk kalesidir ve bu kalenin yıkılması gereklidir. Bu nedenden dolayı bu kişilerin iş ve özel yaşamları sıkı bir biçimde izlenmelidir. Türk Azınlığa İstanbul Rumlarına uygulanan baskıların aynısı uygulanacaktır. TEK'in tüm kararları Milli Eğitim ve Din İşleri Bakanlığına da gönderilmektedir ve Komite Milli Eğitim ve Din

İşleri Bakanlığının azınlık eğitimi konusunda herhangi bir karar almasından önce Dışişleri Bakanlığına danışmasını arzu ve temenni eder. "Müslüman" öğretmenlerin Yunanca seviyelerini tespit konusuna gelince, Komite bu konunun sürüncemede kalarak milli çıkarlara zarar vermesine bir son verilmesinin iyi olacağı kanısındadır.

"Müslüman" öğretmenlerin faaliyet ve çalışmalarının yer alacağı birer kart hazırlanması iyi olacaktır. Bu idari yönden de kolaylık sağlayacağından dolayı müfettişlerin bu konuda çalışma geçekleştirmesi tavsiye edilir. 20 "Müslüman" öğretmen adayının çalışmalarına izin verilmemesi konusuna gelince, bu Türkiye'nin öğretmenleri atamamasına karşı misilleme amaçlı yapılmıştır.

Toplantının en önemli bölümlerinden biri ise "Rodop İlinin Din ve Irk Bakımından Nüfusu ve Müslüman Nüfusun Artmasının Engellenmesi İçin Önlemler" başlığıdır. Rodop Valisi, Rodop ilinin nüfusu hakkında bilgi verir. Buna göre İstatistik Dairesinin 19 Mart 1961 tarihli nüfus sayımında bölge halkı din açısından sınıflandırılmadığı için Nahiye sekreterlerine başvurulmuştur ve tüm bilgiler gizli olarak toplanmıştır. İlin toplam nüfusu 120.977 kişidir. 109.201 kişi olan 19.3.1961 sayımına göre, bu rakam, 11.776 kişilik bir artış göstermiştir.

Bu farkın nedenleri şöyle açıklanabilir.

1. Yurtdışından iş bulmak için geçici göç.
2. Türkiye'ye göç eden "Müslümanların" hâlâ Nahiyelerdeki kayıtlarının silinmemiş olması. Esasen bu kişiler hâlen Yunanistan ile olan bağlarını devam ettirmektedirler. Bu kişilerin çoğunun Türk vatandaşlığı da aldıkları düşünüldüğünden dolayı, Ankara Büyükelçiliğimize ilgili vatandaşlık kararlarının yer aldığı Resmi Gazeteleri bize yollaması ve bu kişilerin böylece nüfus kütüklerinden silinmelerini sağlamamız iyi olacaktır.
3. Bir kısım Yunan vatandaşı kendi rızalarıyla kaçarak veya zorla kaçırılarak Demir Perde ülkelerinde yaşamak zorunda kalmışlardır. Durum bundan da kaynaklanıyor olabilir.

4. İslamiyet ve nüfusun artması

Hıristiyan ve "Müslüman" karşılaştırması yaparsak, durumun "Müslümanların" lehine olduğunu göreceğiz. 53.428 Hıristiyan'a karşılık "Müslüman" nüfus 67.549'dur. Görüldüğü gibi "Müslümanlar" Hıristiyanlardan 14.121 kişi fazladır. Bunun nedenlerine bakacak olursak:

1. Tarımla iştigal edenler çocuklarını genç yaşta evlendirmekte ve doğum kontrolü uygulamamaktadırlar.
2. Son yıllarda Türkiye'deki ekonomik kriz yüzünden Türkiye'ye göç azalmıştır. Bunun yanı sıra, "Müslüman" nüfusun artmasına karşı bir emniyet sübabı olarak işlev gören bu durum, Türk hükümeti tarafından da engellenmektedir. Durum, Türk Hükümetinin Kıbrıs konusundaki gibi talepler sürebilmek amacıyla buradaki "Müslüman" nüfusun azalmasını engellemek istediğine işaret etmektedir. Her ne kadar felaket tellallığı yapmak istemesek de durum ciddidir ve bazı önlemlerin alınması gerekir.

Olayı ırk açısından ele alacak olursak, Müslüman topluma ait olan "Çingenelerden" 500 kadarı bizim ve Maronya Metropolitliğinin çabaları sonucu Hıristiyanlığa geçmişlerdir. Bu kişiler Hıristiyan "Çingene" merkezinin çekirdeğini oluşturacaklardır. "Çingenelerle" görüşerek ve yerleşim merkezlerinde okullar açarak çabalarımızı sürdürsek de, Hıristiyanlığı seçenlerin dışında 7.000 kişilik bahse konu toplumun, maalesef Türklüğe meylettiklerini görüyoruz.

50.651 kişilik Türkçe konuşan nüfus içinde, özellikle Gümülcine'de çok sayıda "Pomak" vardır, ancak maalesef Gümülcine Belediyesi bu kişileri ırk açısından ayırmamış ve hepsini "Türkçe konuşan" olarak kaydetmiştir, oysa gerçekte durum böyle değildir.

9.430 "Pomak" ya da daha doğru bir deyişle "Ahrenden" Gümülcine ve Şapçı'ya yerleşenlerin çoğu zamanla dillerini yitiriyor, Türkleşiyor ve Türklerden daha fanatik Türk kesiliyorlar. Bunlara örnek olarak Sabahattin Galip ve Milletvekili Nuri'yi

(Osman Nuri Fettahoğlu) örnek verebiliriz. Bunun yanı sıra son zamanlarda Pomakların ova bölgesine göçleri artmıştır. Derhal bunun önüne geçilmelidir. Son olarak bu listeye 650 kadar Kızılbaşı da eklememiz gerekir. Yunan Ortodoksların hanesine 188 kadar Yehova Şahidini de ekleyebiliriz.

Bu bilgiler ışığında alınacak önlemlere gelince:

1. Türkiye'ye göç etmek isteyen "Müslümanlara" her türlü kolaylıklar gösterilmelidir. Bu meyanda sadece resmi pasaport dairelerinde değil, yasadışı yollardan göç etmek isteyenlere de hareket serbestliği sağlanmalıdır.
2. "Müslümanlara" özellikle mülk satın almalarında ve elbette yasalar çerçevesinden her türlü zorluk çıkarılmalı ve şevkleri kırılmalıdır.
3. Nüfusları salt "Müslüman" olan köylerin yakınlarında kamu arazileri olup olmadığı araştırılmalı ve bunlar Hıristiyan yedek subay, er veya milli hisleri güçlü olan kişilere dağıtılmalıdır. Bahse konu toprakların olmadığı durumlarda bu kişilerin bahse konu köylere esnaf olarak yerleşebilmeleri için uzun vadeli krediler sağlanmalıdır. Bu kişiler mallarını düşük kârla satmalı ve "Müslüman" halka kibar davranarak yanlarına çekmeli ve güvenlerini kazanmalıdır.

Bu Hıristiyanlar, Yunan unsurunu salt "Müslüman" köylere çekerek yapılarını bozacak birer çekirdek olacaklardır. Karakaçanlar, 15 yıl içinde Ortacı, Karapınar, Kırsarıca, Balabanköy ve Palazlı'da "Müslüman" topraklarını satın almayı ve "Müslüman" nüfusu yerinden etmeyi başarmışlardır.

Bu toprakların, 1940 yılından sonra ülkeden ayrılan "Müslümanların" devlete geçen topraklar olarak kabul edilmesi en iyi yöntem olacaktır. Bilindiği gibi, bu yıllarda çok sayıda "Müslüman" Meriç nehrini geçerek Türkiye'ye kaçmış olup arkalarında bıraktıkları topraklar ve mülkler resmi veya gayrı resmi bir şekilde akrabaları tarafından kullanılmaktadır. Bu durum devlete zarar verdiğinden dolayı 1366/38, 2148/52 sayılı

yasalar ve 3958/59 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile bu toprak ve mülklerin sahipleri tarafından terk edildikleri için kamu malı sayılması öngörülmüştür. Maalesef yerel Türk basının ve "Müslüman" milletvekillerinin itiraz ve protestoları sonucu bu yasalar uygulanmamış ve devamlı ertelenmiştir.

Bu nedenden dolayı şu teklifleri Komitenin keyfiyetine sunarım:

1. 1940 tarihinde Türkiye'ye gidenlerin tarlaları konusunda 3958/59 sayılı KHK'nin 13. maddesinin geciktirilmeden ve başka ertelemeye mahal verilmeden uygulanması ve bu tarlaların kamuya geçmesi.
2. Bu tarlaların daha önce de belirtildiği gibi yedek subay ve erlere veya milli hislerinin güçlü olduğunun bilindiği Hıristiyanlara dağıtılması.

Komite Rodop Valisinin sunumunu dikkatle dinlemiş ve sunumda yer alan fikirlerin ideal olduğunu düşünerek, uygulanmaları yönünde Hükümete sunulmasını kararlaştırmıştır.

İstanbul Rum Azınlığının durumuna karşı misilleme amaçlı olarak Vakıf malları konusu ele alınmıştır.

Gümülcine Vakıf Mülkleri

1. Şehir içinde tümü üçüncü şahıslara kiralanmış 65 dükkân. Bu dükkânların çoğu Gümülcine şehri içindedir.
2. Toplam 700 dönüm, 15 parça tarla.

Bu mülklerin toplam değeri 20.000.000 Drahmi, bunlardan elde edilen yıllık gelir ise vergi beyannamelerine göre 700.000 Drahmi'dir.

Bu bağlamda misilleme konusunda aşağıdaki durumlar göz önüne alınabilir.

1. Bahse konu dükkânlardan 25'i "Bokluca" Çayı üzerindeki köprülerde bulunmaktadırlar. Köprüler kamuya açık alanlar olduklarından dolayı bu mülkler kamunun sayılır.

2. Vergi dairesinde sözde vergi konularıyla ilgili yapılan araştırmadan, Vakıf mülklerinin hiçbirinin tapusu olmadığı veya bu mülklerin Tapu Kadastroya kayıtlarının yapılmadığı anlaşılmıştır.
3. Uzun yıllardan beri üstü kapalı bir şekilde yürütülen araştırmalara göre, bu mülklerin çoğu 1913 – 1924 yılları arasında, Türklere veya ardında miras bırakmadan ölen kişilere aittir ve gayrı nizami yollardan elde edilmişlerdir.
4. Bu mülklerin çoğu Gümülcine'nin merkezinde bulunmakta ve kötü durumları şehrin görüntüsünü bozmaktadır.

Görüldüğü üzere, bahse konu dükkânlardan 25'i, Türk idaresi döneminde Su İşleri tarafından inşa edilmişlerdir ve buna göre Yunan kamusunun malı sayılabilirler.

Şu anda herhangi bir şekilde harekete geçmeyi düşünmemekle beraber Yunan tarafı bilgi toplamaktadır ve Türklerin Rum cemaat mallarına el koyması durumunda gerekli misilleme yapılacaktır.

Bu arada Vakıf İdare Heyeti Başkanı yasadışı hareketlerde bulunmaktadır. 1964 yılında yapılan Vakıf İdare Heyeti seçimlerinde heyet, 6'sı yenilikçi, 6'sı da "Eski Müslümanlardan" oluşmuş ve heyette devamlı bir kavga hâkim olmaya başlamıştır. Karar alımlarında devamlı oy eşitliği olmakta ve kararlar başkanın belirleyici oyuyla alınmaktadır. Bu durumun araştırılması gerekir.

Vakıf Başkanı bir toplantı sırasında kimsenin Gümülcine Ortaokul – Lisesinin (Celal Bayar) Yurdunu kapamaya cesaret edemeyeceğini, böyle bir şey yapıldığı takdirde Türkiye'nin en az 10 Rum vakfını kapatacağını iddia etmiş, bir başka toplantı sırasında ise heyetin "Eski Müslüman" üyelerini hafiyelikle itham etmiştir.

Bir sonraki Konu Celal Bayar Ortaokulu – Lisesi Yurduyla ilgilidir. Vakıf İdare Heyetinin bütçesinde memur maaşlarının çok görülmesi üzerine yapılan araştırmada, bu yurdun 5 görevlisinin de maaşlarının yer aldığı görülmüş ve Vakıf İdare Heyetinin anılan yurt üzerinde yetkisi olmadığından dolayı bunların çıkarılması istenmiştir.

Heyetin 6 üyesine yapılan sözlü telkinden sonra bu bütçe değiştirilerek Rodop Valiliğine yollanmış ve konu kapanmıştır. Ancak bunun üzerine Başkan Halil (Kızılağaçlı) Valiliğe, bahse konu memurların maaşlarının Vakıf İdare Heyetince ödenmesine ve Türk Devletinden yardım alınmasına itirazları olmadığı yönünde bir rapor yollamıştır.

1. Yurtta şehir dışından gelen çocuklar kalmaktadır.
2. Yurtta kalan çocuklara ücretsiz yemek verilmesi, bu çocukların ne kadar Türk taraftarı olduğuna bağlıdır. Bahse konu yurt içinde Yunan aleyhtarı ve Türk taraftarı propaganda yapılmaktadır.
3. Yurdun Vakıf İdare Heyetinin elinde olması durumunda, heyetin yetkileri Gümülcine dışına, köylere de uzanmaktadır.

Yurt yönetiminin Celal Bayar Ortaokulu – Lisesi Encümen Heyetine devredilmesi konusunda yapılan toplantı sırasında, Vakıf İdare Heyeti Başkanı Yunanlıların yurdu kapatamayacağını, aksi takdirde Türklerin 10 kadar Rum vakfını kapatacağını söylemiş, bu bilgi Hafız Yaşar tarafından gizlice Minaidis'e ulaştırılmıştır. Komite Vakıf İdare Heyetlerinin lağvedilmesi ve mallarının özelleştirilmesinin iyi olacağını düşünmektedir.

"Eski Müslümanlara" yapılan para yardımları devam etmelidir. Bunun yanı sıra, yenilikçi "Rodop - Evros Türk Öğretmenler Birliği'ne" karşı kurulan "Medrese Mezunu Müslüman Muallimler Cemiyeti'ne" üye olmak isteyen öğretmenlere izin verilmelidir.

Toplantı sırasında "Pomak" politikası da görüşülmüş, başta Şahin olmak üzere bazı köylere devlet ortaokullarının açılmasının yararlı olacağı belirtilmiştir. Ordu temsilcisi "Pomak" okullarında Pedagoji akademisi veya ortaokul mezunu er veya asteğmenlerin Yunanca öğretmeni olarak görev yapmalarını önermiştir.

TEK 4 Şubat 1966 tarihli 42. toplantısında 40 yıldan beri yürütülen politikanın İstanbul Rum azınlığının rahat yaşaması yönünde olmasına rağmen, artık bu azınlık yok

olmaya başladığından dolayı, Batı Trakya'daki politikanın da değişmesi gerektiği, zira başarısızlıkla sonuçlandığı ifade edilmiştir. Başkan esasen Batı Trakya'daki durumun bir Milli Güvenlik Meselesi olduğunu belirtmektedir. Mevcut yasalar uygulanmalı ve Müftülerin kadılık hakkı, Vakıf İdare Heyetlerinin yetkileri lağvedilmelidir. Bunun yanında "Pomaklar" Yunan tarafına çekilmeli ve Türk propagandasıyla mücadeleye ağırlık verilmelidir.

Batı Trakya'daki Yunan nüfus yerli olmadığından dolayı maalesef bu bölgeye bağlılığı istenilen seviyede değildir. Demografiye bakıldığında, durumun 1961 yılından bile beter olduğu ortaya çıkacaktır. Bu cihette, bölgedeki idarelerin en iyi memurlarla doldurulmaları, İskeçe ve Gümülcine'nin merkezi yerlerinde büyük idari binaların yapılması, Yunanlıların gelirlerinin yükselmesi için sulama altyapıları, Yunanlı esnaf ve tüccarın desteklenmesi devlet okullarının açılması, kısacası bu bölgenin bir mahrumiyet ve sürgün yeri olduğu anlayışının kırılması gerekmektedir. Toplantı sırasında bazı "Müslüman" öğretmenlere Türkçülük yaptıklarından dolayı disiplin cezaları verilmesi konusu da görüşülmüştür.

En ilginç konulardan biri ise Yunan İstihbarat Teşkilatının E.P. Z. 611120/27–11–65 sayılı yazısıyla, Voice of America radyosunun kurulması için Amerikalılar tarafından alınacak toprakların, Yunanlıların yaşadığı Büyük Osmanlı köyü yanında değil de, "Müslümanların" arazilerinin bulunduğu Koca Orman yakınlarında olması için gerekenin yapılması yönündeki isteğidir. Bunların yanı sıra, bazı idari zorluklardan dolayı Trakya Siyasi İşler Müdürü, Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanlığı bünyesinde "Müslüman" Eğitimi şubesi kurulmasını teklif eder. Karacaoğlan köyündeki Romanların Hıristiyanlaştırılması çabası devam etmekte olup burada bir devlet okulu kurulması planlanmaktadır.

TEK 4 Mart 1966 tarihli 43. toplantısında Başkanın, Dışişleri Bakanı, Eşgüdüm Bakanıyla görüşmesi gündeme gelmiştir. Bu görüşmelerden sonra Batı Trakya bölgesindeki Yunanlılara Türklerin gayrı menkullerini satın alabilmeleri için özel krediler verilmesi konusu da ele alınmıştır. Bu arada gayrı menkullerin alımı için 30

milyon Drahmi, Yunan nahiyelerindeki kültürel etkinlikler için de 30.000 Drahmi istenmiş, "Müslüman" nahiyelerinin bu işin haricinde tutulacağı belirtilmiştir. Ayrıca "Pomaklara" yiyecek yardımı için de para istenmiştir. Toplantı sırasında bütçe de görüşülerek kabul edilmiştir. Bütçe 4.750.000 Drahmilik bir bütçedir. Eğitim konusunda "Pomak" derslikleri ve camilerine 700.000, öğretmen yardımlarına da 800.000 Drahmi ayrılmıştır. "Pomaklara Destek" başlığı altında 900.000, "Türk Propagandasıyla Mücadele" başlığı altında da 1.050.000 Drahmi ayrıldığı görülmektedir.

Vakıf Heyetleriyle ilgili olarak ise Başkan şu bilgileri vermektedir:

"Rodop Valisi Müftünün talebi üzerine, Vakıf Heyetini yeniden belirlemiştir. Müftünün bu talebi, bir müezzinin yeniden atanması sırasında küçük düşürülmesi nedeniyle yapılmıştır. Bu durum ciddi olup, aynı ciddiyetle ele alınmalıdır. Valinin hareketi doğrudur, zira bu sayede Vakıf Heyetiyle Müftü arasında bir husumet doğacak ve bu sayede bazı konuları ele alma şansımız olacaktır. Vakıf Heyeti bu durumu protesto etmiş, Başkan da istifasını sunmuştur. Diğer üyeler de istifa etmekle tehdit etmektedirler. Azınlık Okulları Fahri Müfettişi Minaidis'in bildirdiğine göre "Eski Müslüman" üyeler de istifa edeceklerine söz verdiklerini belirtmektedirler. "Eski Müslüman" üyelerin istifaları bizim için başarı değil, aksine kelimenin tam anlamıyla bir hezimet olacaktır. Bu konuyla ilgili Yaşar'a baskı yapılmalıdır."

Başkan daha sonra Vakıf İdare Heyetleriyle ilgili tarihi bilgiler vermekte ve 1913 Atina Anlaşmasına değinmektedir.

2345 sayılı yasanın 12. maddesinin başka her türlü idare kurulunu ortadan kaldırdığını belirten Başkan, bu yasanın 1950 yılında uygulanmadığını da ifade etmektedir. Başkan bugünkü durumun kendi lehlerine olduğunu, doğru taktiğin de yetkileri az heyetlerin kurulması ve gücün tek bir yerde toplanılmasından kaçınılması gerektiğini belirtmektedir. Şu anda en önemli olan şey, 2345 sayılı yasada değişiklik yapmaktır, zira bu durum bize zorluklar çıkarmakta ve mütekabiliyet açısında bizi bağlamamaktadır.

"Müslüman" okullarıyla ilgili olarak da Yabancı Okullar ve Azınlık Okulları Genel Müfettişi şu açıklamalarda bulunmuştur:

Azınlık okullarında ders veren Yunanlı öğretmenlerin eğitilmesi şarttır, zira bu kişiler Türkçeyi, "Müslüman" geleneklerini, "Müslüman" okullarıyla ilgili mevzuatı bilmediklerinden dolayı zorluklarla karşılaşmakta ve bu nedenden dolayı Yunan okullarına tayinlerini talep etmektedirler. Burada, İskeçe Valisi "Müslüman" Okulları Müfettişiyle birlikte öğretmenleri her ay topladığını ve kendilerine bilgi verdiğini belirtmesine rağmen, Genel Müfettiş bu çabanın takdire şayan olmasına rağmen, yeterli olmadığını belirtmektedir. Bunun üzerine öğretmenler için seminerler düzenlenmesi gerektiği kararına varılır.

"Pomak" politikasına gelince, bunun gayet önemli olduğu özellikle belirtilir. "Pomaklar"ın 15-20.000 kişi olduğu ve yaşadıkları bölgeden başka bir yere nakledilemeyecekleri veya başkalarıyla değiştirilemeyecekleri belirtilmektedir. Komiteye göre "Pomakça"nın bir yazısı olmaması bir dezavantajdır, zira Türkçe kullanıldığından dolayı bahse konu kişiler Türkçeye yönelmektedirler. Burada önemli olan "Pomaklar"a mümkün olduğunca Yunanca eğitim vermek ve yenilikçi öğretmenlerin etkisinden uzak tutmaktır. Genel Müfettiş, ova "Müslümanlarının" büyük bir kısmını zaten kaybettiklerini, en azından "Pomaklar"ı kendi taraflarına çekmeleri gerektiğini belirtmektedir. Bu nedenlerden dolayı "Pomakça"nın en azından evde kullanılması teşvik edilmelidir. Genel Müfettiş kendileri tarafından bir "Pomakça" dilinin oluşturulmasının bir yararı olmayacağını vurgulayarak, öğretmenlerin "Pomakça" içindeki Yunanca kelimelere odaklanmalarını ve bunları keşfetmelerini ve "Pomaklar"a bu kelimeleri evdeki yaşamlarında kullanmalarını salık vermeleri gerektiğini belirtmektedir. Genel Müfettiş bunun yanı sıra İskeçe ve Rodop bölgelerinde 4 yıllık iki ziraat Ortaokulu açılmasını önermektedir. Bu okullarda Kur'an ve din dersleri dışında diğer tüm dersler Yunanca olacaktır. Bunun yanı sıra okullarda ziraat dersleri de verilecek ve bu okullar Selanik'teki Amerikan Ziraat Okulu'nu örnek alacaklardır.

Genel ilke, Türk soyundan gelen öğretmenlerin, özellikle de formasyonlarını Türkiye'de alan öğretmenlerin "Pomak" okullarında görev yapmamalarıdır. Bu arada "Pomak" öğretmenlerin Yunan tarafına çekilmeleri ve bahse konu köylere Türk taraftarı politikacıların girişinin engellenmesinin gereği vurgulanmaktadır.

Türkiye'de eğitim gören yerli "Müslüman" öğretmenlerin okullara yerleştirilmesi için "Müslüman" milletvekillerinin baskı yaptığı belirtilmekte ve Domruköy'deki okula, bu öğretmenlerden birinin yerleştirilmesinin ise Ordu'nun bölgeyi Askeri Denetime Tabi Bölge olarak nitelemesi sonucu engellendiği ifade edilmektedir. Yasak Bölgenin İskeçe, Rodop ve Evros Valilerinin işbirliğiyle genişletilmesine karar verilmiştir.

Toplantıda Dimetoka Müftülüğü olayı da ele alınmış olup, bu bölgedeki "Çingenelerin" Müftü Naibi İbrahim Antikoğlu taraftarları ve karşıtları olarak ikiye bölündükleri belirtilmektedir. Sonuçta Müftü naibinin görevine devam etmesi kararı alınmıştır.

Evros Valisi Türkiye'ye göçten dolayı sahipsiz kalan bazı vakıf tarlalarının Müftülükçe kiralandığını belirtip bu konuda ne yapılması gerektiğini sormaktadır. Kendisine verilen cevap, Vakıf İdare Heyetlerinin bahse konu gayrı menkuller üzerinde yetkisi olmadığı, Müftülüğün bu emlakları kiralamasının kendi çıkarlarına olduğu, hatta anılan emlakların kayyum tarafından bile idare edilebileceği belirtilmektedir.

Toplantıda "Sebat" gazetesi ve gazetenin sahibi Hafız Yaşar'a aylık 4.500 Drahmi ödenek verilmesi ve Gümülcine "Müslüman" Ortaokul Lisesinin tabelasının değiştirilmesi için 600 Drahmilik ödenek ayrılması konuları da görüşülmüş ve karara bağlanmıştır.

Bunun yanı sıra işe alınmayan bir öğretmene de, bilgi sağlayan kişi olmasından dolayı aylık 400 Drahmi yardım yapılacaktır. Toplantıda görüşülen önemli konulardan biri de Dışişleri Bakanlığının bir talimatıdır. Anılan talimatta, Türkiye'nin Türk

vatandaşı Yunanlıları sınır dışı etmesi durumunda, Yunanistan'ın da benzer önlemlere başvuracağının azınlığa hissettirilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Başkan, haberin "Müslüman" işbirlikçiler ve kendilerine yakın sekreterler aracılığıyla yayılacağını belirtmektedir. Başkana göre, çok fazla kişinin sınır dışı edilmesine gerek olmayıp, 12 kişinin sınır dışı edilmesi yetecektir.

TEK 6 Nisan 1966 tarihli 44. toplantısında Başkan Kukuridis Koordinasyon Bakanı Mitsotakis ile arazi alımları ve Yunanlıların Türk köylerine yerleşme konularını görüşmüş ve bu konuda "tam bir anlayışla" karşılaşmıştır. Bu bağlamda sadece Yunan işyerlerinin desteklenmesine, arazi alımı için düşük faizli ve uzun vadeli kredi tahsisine gidilecektir. 1961 yılında arazi alımı için 10.000.000 Drahmi tahsis edilmiştir. Başkan 10.000.000 Drahmilik bir ödeneğin daha tahsis edilmesi için talepte bulunmuştur. Krediler Vali, Tarım Müdürü ve Jandarma Komutanı tarafından oluşturulan bir heyet tarafından onaylanacak ve sadece Hıristiyan dininden olan Yunan vatandaşlarına verilecektir. Bu kişilerin toprak sahibi olup olmaması önemli değildir.

"Pomak" politikası aynen devam edecektir. Yunanistan'da her ne kadar "Müslüman" azınlık olsa da, bunun aynı zamanda milli kimliği olan bir azınlık olduğu Başkan tarafından ifade edilmekte, Başkan, "Pomak" ve "Çingene" gibi terimlerin telaffuz edilmesinden korkulmaması gerektiğini öne sürmektedir. "Pomak" ve "Çingene" okulları da gelecekte açılabilir. Bu bağlamda bu okulların encümen heyetlerine "Pomak Okulu", "Çingene Okulu" gibi tabelalar asmaları telkin edilmelidir.

TEK 12 Mayıs 1966 tarihli 45. toplantısında eğitim konularındaki Türk taktikleriyle mücadele görüşülmüştür. Bölge halkında idarenin Atina'nın değil de, Ankara'nın elinde olduğu düşüncesi hâkim olmaya başlamıştır. Komite bu toplantıda Kur'an dersinin okullarda yer almasının Yunanistan'ın çıkarları doğrultusunda olduğu yönünde karar alır. Azınlık Okulları Fahri Müfettişi Minaidis acilen Arapça okuma ve din kitapları yazılması gerektiğini belirtmiştir. "Pomaklar"ın çoğu Latin harflerinin okutulmasının günah olduğunu düşünmektedirler. Bu tutumun, bu toplumun "Türkçe

konuşanlardan" ayrılmalarının sağlanması için faydalı olacağı görüşü belirtilmektedir. Celal Bayar Azınlık Ortaokul Lisesindeki Yunan öğretmenlerin haricindeki öğretmenlerin tamamının T.C. vatandaşı kontenjan öğretmenleri olması nedeniyle, üniversite mezunu olup da tayin edilmeyen yerli "Müslüman" öğretmenlerin acilen bu okula atanmaları gerekmektedir.

"Müslüman" azınlığın sayılarının belirlenmesi için belediye ve nahiye sekreterleri aracılığıyla bilgi sağlanması gerekir. Bu sayede hukuki durum da ortaya çıkacaktır. Gümülcine Vakıf İdare Heyeti başkanının, acilen bize yakın olan "Eski Müslüman" biriyle değiştirilmesi şarttır.

TEK 17 Haziran 1966 sayılı 46. toplantısına İstanbul Başkonsolosu Karandreas da katılmıştır. Konsolos, komiteye İstanbul Rum Azınlığının durumu hakkında bilgi vermiştir.

Başkonsolosun verdiği bilgilere göre, çok sayıda Rum İstanbul'u terk ederek Yunanistan'a sığınmak zorunda kalmıştır. Türkler gerçekten de şeytani yöntemler kullanmaktadırlar. Eğitim alanında Rum çocukları Yunancaya olan ilgilerini kaybedecek şekilde Türkçe derslerle ilgilenmeye itilmekte, bu sayede yeni neslin Yunanlılıktan uzaklaşarak Türklüğe yaklaşması sağlanmaktadır. 1955 yılında Sayıları 75.000 olan Rumların 35.000'e indiği gözlemlenmektedir.

Patrikhane konusunda ise Türklerin bu kuruma olan düşmanlıkları herkesçe bilinmektedir. Türklerin amacı Patrikhaneyi İstanbul'dan uzaklaştırmaktır. Türkler Patriği sadece İstanbul Rumlarının ruhani lideri olarak görmek istemektedirler. Gökçeada ve Bozcaada'ya gelince, bu adalar için özerk bir idare öngörülmüş olmasına rağmen, tam tersi yönde baskılar uygulanmaktadır. Bu adalarda yaşayanlar böyle giderse tamamen Türkleşeceklerdir. Okulların kapatılması, adalara mahkûmların yerleştirilmesi ve toprak istimlâkleri Rumlar için hayatı çekilmez hale getirmiştir. Yunanistan ise Batı Trakya'da sistemli bir siyaset uygulamamıştır. Yunanistan'ın tüm politikaları İstanbul

Rum azınlığının rahatlaması yönünde olmuştur. Yunanistan Batı Trakya ile ilgili daima savunan taraf olmak zorunda bırakılmıştır.

Yunan Hükümetinin azınlığa karşı politika değiştirmesi: Türk hükümeti karanlık emeller beslemektedir. Türk hükümetinin amacı azınlığı daima bir ayaklanma unsuru olarak tutmak olup, zamanı geldiğinde Batı Trakya konusundaki taleplerini sunacaktır. Batı Trakya konusu Yunanistan için bir ölüm kalım meselesidir. Bu durumda Yunanistan'ın azınlıkla ilgili politikasında radikal bir değişikliğe gidilmesine gerek olup olmadığı görüşülmelidir.

Yunanistan cahil ve geri kalmış bir azınlık almış ve bu insanları özgür ve yasalara saygılı insanlar haline getirirken, Türkiye Rum azınlığı köle haline getirmiştir. İstanbul'daki Yunan Başkonsolosluğu kuş uçmayacak bir şekilde denetlenirken, Gümülcine Başkonsolosluğuna isteyen girip çıkmaktadır. Bu Başkonsolosluğa Yunan makamlarını ilgilendiren konuların çözümü için bile başvurulmaktadır.

Ayrıca Batı Trakya'da Türklerin dışında "Pomak" ve "Çingeneler" olmasına rağmen, Türkler tüm azınlığı Türk olarak adlandırmaktadırlar. Türkler bunu yaparken 3065/54 sayılı KHK'ya dayanmaktadırlar.

Batı Trakya'daki azınlık hiçbir engelle karşılaşmadan vakıf mallarını idare etmekte ve Türk gazeteleri her yerde bulunurken, İstanbul Rum azınlığı tam aksi uygulamalarla karşılaşmaktadır.

Eşgüdüm Komitesi Başkan ve Başkonsolosu dinledikten sonra şu kararlara varmıştır.

1. Mevcut yasaların gayet katı bir şekilde uygulanarak, azınlığa karşı politikanın temelden değiştirilmesi gerekmektedir. Milletvekillerinin muhtemel müdahaleleri karşısında alınan kararlardan dönülmeyecek, merkez de valilerin bu yönde almış oldukları kararlara karşı gelmeyecektir.

2. Türk gazeteleri konusunda Türkiye'nin uyguluyor olduğu önlemler uygulanacak ve bahse konu gazetelerin gerekirse ithalatı yasaklanacaktır.
3. Komite, Batı Trakya azınlığına katı ve müsamahasız bir politika uygulanması yönünde karar alınması için kısa süre içinde Atina'da Bakanlar düzeyinde bir toplantı yapılmasını tavsiye eder.

TEK 6 Temmuz 1966 tarihli 47. toplantısına göre Yunan Parasının Kıymetini Koruma Komisyonu, toprak alımları ve konut yapımı için 10.000.000 Drahmilik ödeneği onaylamıştır. Komite verilecek olan kredilerin %30'unun devlet tarafından karşılanmasını da önermiştir. Dışişleri Bakanlığı 13.000.000 Drahmilik ödenek ayırmıştır. Bu ödeneğin 10.000.000'u toprak alımlarına, 3.000.000'u da Komitenin kredisi için kullanılacaktır. Ziraat Bankası da satılacak azınlık topraklarının derhal Yunanlıların ellerine geçmesi için gerekli kolaylığı sağlayacaktır. Satın alınacak toprakların ova bölgesinde olması önemlidir. Yaka bölgesi de tütünden dolayı önem arz etmektedir. Burada yaşayan azınlık mensuplarının tütünden dolayı ekonomik açıdan kalkındıkları gözlemlenmektedir. Bu bölgelerde toprakların geciktirilmeden elde edilebilmesi için, Valiliğin hizmetinde devamlı bir topograf hazır bulundurulacaktır.

Yunanlıların özellikle Sirkeli, Kozlukebir ve Susurköy bölgelerine yerleştirilmeleri gerekmektedir. Yunanlılar sırf azınlık mensuplarının yaşadıkları köylere asgari 10 aileden oluşacak şekilde yerleştirilmelidir. İskeçe Tarım Müdürünün belirttiğine göre Karakaçanlar hangi bölgeye yerleşmişse, o bölgede Türk kalmamıştır.

"Pomak" politikası konusunda ise, "Pomaklar"ın kökenleri ele alınmış ve 18. yy.'da yaşayan bir İngiliz yazara göre bahse konu kişilerin İslamlaşmış Bulgarlar oldukları öne sürülmüştür. Genel Müfettiş Mantzuranis "Pomak" okullarında "Pomakça" ders verilmesinin iyi olacağını öne sürse de, Azınlık Okulları Fahri Müfettişi Minaidis bunun zor olduğunu, zira "Pomakça"nın yazılı bir dil olmadığını, bunun yanı sıra bilimsel terimlere sahip olmadığını belirtmiştir. Başkan bu bölgede Türkçenin yasaklanmasının aşamalı olarak gerçekleştirileceğini belirtmiştir. Amaç "Pomaklar"ın Türklerden ayrılmalarıdır. "Pomaklar"ın ezelden beri fanatik Müslüman, Türk dostu ve

Bulgar karşıtı olduklarını vurgulayan Başkan Kukuridis, bahse konu kişilerin Türklerden tam manasıyla ayrılabilmeleri için "Pomak" Müftülüğü kurulması gerektiğini de belirtir. Esasen yasak bölge de Türklerle "Pomaklar"ın temas etmemeleri için gerçekleştirilmiş bir uygulamadır. Toplantıda bazı yerel Yunan gazetelerine yardım konularının yanı sıra, Gümülcine Türk Gençler Birliği üyelerinin yakın takibe alınması da görüşülmüştür.

TEK 16 Eylül 1966 tarihli 48. toplantısında kontenjan öğretmenleri konusunu ele almış ve Türk kontenjan öğretmenlerine, ancak Yunanlı kontenjan öğretmenlerinin göreve başlamasıyla eşzamanlı olarak vize verilmesini kararlaştırmıştır. "Müslüman" azınlığın özel hukuka tabi tüzel kişiliklerine ani mali denetimler uygulanmasının yerinde olacağı belirtilmiştir. İstihbarat konusu da etraflıca ele alınan konulardan biridir. İstihbarattaki gecikmeler sorunlara neden olmaktadır ve istihbarat ağında sorun yaşanmaktadır. Bu cihette valiliğe Türkçe yerel basını tercüme edecek birinin alınmasının çok önemli olduğu, bu sayede kısa süre içinde bilgilere ulaşılabileceği belirtilmektedir. Thrakikos Agon ve Proodos isimli yerel Yunan gazetelerine de yazdıkları yazılardan dolayı para yardımı yapıldığı görülmektedir.

TEK 6 Temmuz 1966 tarihli 49. toplantısında toprak alımları için 10.000.000 Drahmi tahsis edilmiştir. Bunun yanında "Pomak" dili üzerine araştırmalar yapmak için 100.000 Drahminin ayrıldığı görülmektedir. Başkanın ifadesiyle Türk Milletvekillerinin gücünün artması, Komitenin işlerini bozmuştur. Türk Milletvekilleri 50 formasyonlu öğretmenin daha tayinini istemiş, Dışişleri Bakanının "tam bir Yunanlı" olarak öne sürdüğü itirazlara rağmen, talepleri kabul edilmiştir. Köseler öğretmeninin Yunan taraftarı olduğu ve kollanması da ayrıca gündem maddesi olarak ele alınmıştır. Toplantıda ayrıca Arap alfabesi matbaa malzemeleri alınması konusu da görüşülmüştür.

TEK 9 Şubat 1966 tarihli 50. toplantısında Türk milletvekillerinin Komitenin planlarını bozmaları yüzünden, partilerin azınlıktan milletvekili adayları göstermemeleri, ya da hiç olmazsa, siyaset alanında denenmemiş veya Yunanistan'a yakın olan kişilerden aday göstermeleri teklifi getirilmiştir. Bu bağlamda Rodop ilinden Hasan Hatipoğlu, Hasan Molla Yusuf, Sabahattin Galip, Saatçi Halil (Kızılağaçlı) ve Lütfü

Çınarlı, İskeçe ilinden ise Asım Haliloğlu, Nuri Yılmaz, Muzaffer Salihoğlu ve Mehmet Ali'nin herhangi bir parti tarafından aday gösterilmemeleri, bilakis, İskeçe ilinden Şevket Hamdi, Rodop ilinden de Osman Üstüner ve Hafız Yaşar'ın tercih edilmeleri teklif edilmiştir.

Şahin Medresesinin 5 yıllık yapılması gerektiği belirtilirken, gerekçelerden biri de, "Pomak" öğrencilerin İskeçe'deki diğer unsurlarla fazla temas etmemelerini sağlamaktır.

Milletvekili Molla Yusuf'un Gümülcine Medresesi öğrencileri için hükümetten aldığı 500.000 Drahmilik ödeneğin, geri alınması da teklif edilerek, gerekçe olarak bir Türk öğrenci yurdu olduğu halde, Yunan öğrenci yurdunun olmamasının kabul edilemez olduğu belirtilmiştir. Bunun yanı sıra Molla Yusuf'un öğrenci yurdunu Yeni Cami'nin avlusunda açmak istemesi ayrıca tepkiye neden olmuştur.

TEK 27 Mart 1967 tarihli 51. toplantısında ele alınan ilk konu, toprak alımıdır. Başkan Kukuridis, bunun milli bir mesele olduğunu ve son derece önemli olduğunu tekrarlar. Yunanistan'ın diğer bölgelerinden, başta Karakaçanlar Batı Trakya'ya yerleşme konusunda ilgi göstermişlerdir. Ancak dikkatli olunmalı ve Batı Trakya'ya daha önce yerleşmiş olan diğer Yunanlıların rahatsız olmasına izin verilmemelidir. Esas amaç Türklerin bölgeden kovularak, Yunanlıların yerleşmesinin sağlanmasıdır. Başkan Kukuridis'in Başbakan ve Bakanlarla yapmış olduğu görüşmeden sonra, Komitenin azınlık politikasını belirleyecek kurum olarak görevine devam etmesi ve salahiyetinin genişletilmesi kararlaştırılmıştır. Bunun yanı sıra gerekli krediler tahsis edilecek ve Atina'da da başkanlığını Başbakanın yaptığı bir Milli Politika Yüksek Eşgüdüm Komitesi kurulacaktır. Celal Bayar Azınlık Ortaokul – Lisesi'ne Türkçe bilen Lise Müdürü konusu görüşülmüş, sonunda Serez'de görev yapan Haralambidis isminde biri bulunmuştur. Ulusal bayram kutlamaları sırasında Türk okullarında Yunanca şiirler yanında Türkçe şiirler okunması esasen pek uygun olmasa da, ebeveynleri okuldan uzaklaştırmamak için bunlara izin verilebilir, ancak müfettişler okunacak Türkçe şiirler ve yapılacak Türkçe konuşmaların metinlerini önceden denetlemelidirler.

Öğretmen Mustafa Hatipoğlu, Arapça matbaa bulmak için Kahire ve Beyrut'a gitmiş ancak maalesef hazır matbaa bulunamamıştır. Bununla beraber Hatipoğlu, harf devriminden önce Türkiye'de çalışan bazı mürettipler bulmuş olup, Arapça harfler bunlara döktürülebilecektir. Harflerin döktürülerek tedarik edilmesi yerinde olacaktır.

TEK 15 Mayıs 1967 tarihli 52. toplantısı 21 Nisan 1967 tarihli Albaylar Cuntası'nın iktidara gelişinden sonra yapılan ilk toplantıdır. Başkan Kukuridis yapmış olduğu açılış konuşmasında "daha önceki engellerin ortadan kalktığını" bilhassa vurgulamaktadır. Daha önce toprak alımları Başkonsolosluk tarafından engellenmekte olup, bu durum içinden çıkılmaz bir hal almışken, bu durum artık aşılacaktır. Bu arada Şahin köyünde Komitenin planlarını engelleyen Salih Sülko ile Manav Salih adındaki şahıslar da bertaraf edileceklerdir. Vakıf İdare Heyetlerinin görev süreleri 1967 yılı içinde bitecektir. Bu kişilerin görevleri biter bitmez yerlerine yenileri atanacak ve Türk Hükümeti de buna itiraz edemeyecektir. Okul Encümen Heyetlerine gelince, bu heyetlerin öğretmenleri işe alma ve işten çıkarma yetkileri olduğundan dolayı derhal tehlikeli unsurlardan temizlenmeli ve 1967 Haziran ayında Yunan idaresine yakın kişilerle değiştirilmelidirler. "Müslüman" okul ve camilerinin yapımına gelince, bunlar yöre sakinlerince finanse edilse bile yapımlarına izin verilmeyecek ve bu yasak da özellikle Türklere uygulanacak, aksine "Pomak" köylerinde bunların inşaları ve onarımları için gerekli kolaylıklar sağlanacaktır. "Müslüman" öğretmenlerin AKIN gazetesini kırlık alanda dağıtmalarına katiyen müsamaha gösterilmeyecektir. "Müslüman" nüfusun doğum oranı yüksek olduğundan sayısında artış görülmektedir. Bunu dengelemek için Yunanlıların çocuklarına parasal yardım yapılmalıdır.

Bunun yanı sıra, 1961 nüfus sayımına göre Rodop ilinin nüfusunun 109.000, İskeçe ilinin nüfusunun ise 89.000 olduğu, Rodop ilindeki Yunanlıların 48.000, "Müslümanların" 61.200, İskeçe ilindeki Hıristiyanların 56.000, "Müslümanların" ise 33.600 olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 18: Valilerin 1966 Yılındaki Verilerine Göre Nüfus Oranları

	Rodop İli		İskeçe İli	
Müslüman	61,698	%54,6	39.682	%43,1
Hıristiyan	51.262	%45,4	52.431	%56,9
Toplam	112.960	%100	92.120	%100

Yunan nüfusunu artırmak için aylık çocuk parası uygulamasının iyi bir çözüm olabileceği belirtilmektedir. Doğumlara yapılacak yardım konusunda hemfikir kalındığı takdirde, Trakya kökenli zengin bir soydaş işadamı güya Yunan hükümetine böyle bir teklifte bulunacak ve bunu finanse edeceğini yine güya belirtecektir. Böyle bir kişi bulunamadığı takdirde, çok zengin bir Batı Trakyalı soydaşın, başka varisleri olmadığından dolayı mirasçısı olarak Yunan devletini tayin ettiğini ve arzusunun bu olduğu söylenecektir.

TEK 31 Temmuz 1967 tarihli 53. toplantısında arazi satın alımı görüşülmüştür. Arazi ve mülk alımları için tahsis edilen kredi miktarı 40.000.000 Drahmi olarak belirlenmiş olup, bunun 30.000.000'u satın alım, 10.000.000'u da konut yapımı için verilecektir. Türk Başkonsolosluğunun, mülklerini satmak isteyenleri neredeyse teker teker çağırarak bu kararlarından vazgeçmeleri yönünde baskı yapması, Başkan Kukuridis'e göre izlenen politikanın doğruluğunu ortaya koymaktadır.

Başkan, milli politika çerçevesinde anılan kredilerin, Eşgüdüm Komitesi tarafından ve bürokratik engelleri ortadan kaldırılarak verilmesi gerektiğini ifade eder. Batı Trakya'ya yerleşmiş ve konut sahibi olmayan her Yunanlı desteklenmelidir, ancak bu destek, yeni yerleşenlere olduğu kadar, eski yerleşimcilere de sağlanmalıdır. Bu meyanda, Ziraat Bankası'nın onayına, arazi ve mülk alımları için 50.000.000, konut yapımları için de 70.000.000 Drahmilik krediler için onay başvurusu yapılmalıdır.

Söz konusu krediden, üretici olan veya olmayan, toprak sahibi olan veya olmayan, yabancı vatandaşlığını koruyan, herhangi bir nedenden dolayı sınır dışı edilmiş veya yurt dışında gitmek zorunda kalmış olan Yunan vatandaşı Hıristiyanlar yaralanabilecektir.

Konut kredisinden ise, Batı Trakya'ya yerleşmiş ve konut sahibi olmayan Yunan vatandaşı Hıristiyanlar yararlanabilecektir. Alınan kredinin %30'u, Komitenin takdirine göre devletçe karşılanabilecektir. Kredinin vadesi 20 yıllık olup faizi %2'dir. Evros Valisi, Evros ilindeki Hıristiyanların da tütün üretiminden yararlanabilmesi için gereken düzenlemelerin yapılması gerektiğini belirtmektedir.

"Pomak" politikası aynen devam etmekte olup, amaç "Pomaklar"ı, Türk Başkonsolosluğuna yakın olan ova köylerinden uzak tutmaktır.

4/1967 ve 19/1967 sayılı Zaruri Kanun'la Vakıf İdare Heyetleri ve Okul Encümenleri Heyetlerinde atamalar gerçekleştirilecektir. Buna göre Vakıf İdare Heyetleri 7, Okul Encümen Heyetleri de 3 kişiden oluşacaktır. Vakıf İdare Heyetleri'nin sadece vakıf mülklerini idare ile meşgul olması daha uygun olacaktır.

Medrese Mezunu Müslüman Muallimler Derneği Başkanının bulmuş olduğu Arap alfabesi matbaası derhal çalıştırılmalı ve 2., 3. sınıf okuma kitapları Arap alfabesiyle basılarak dağıtılmalıdır. Bunun yanı sıra, 4., 5. ve 6. sınıflar için Fizik, Aritmetik ve Geometri kitapları Türkçe'den Yunanca'ya çevirtilmiştir. Bu bağlamda ilerici okullar için Latin harfli, gelenekselci ve "Pomak" okulları için de Arap harfli kitaplar bastırmak için çalışmalar gerçekleştirilmelidir.

Türkiye'de eğitim gören öğretmenlere gelince, bu kişiler Başkan'ın ifadesine göre, Türkiye'nin menfaatlerini savunan birer "Yeniçeri" ve Türk ajanlarıdır. Milli Eğitim Bakanı anılan kişilerin Dedeağaç'taki Pedagoji Akademisi'ne alınmalarını teklif etmiştir, oysa bu tam da Türkiye'nin istediği şeydir. Başkan, Bakana bu konudaki düşüncelerini arz etmiş ve kendi görevlerinin, Türkiye'de eğitim alan öğretmenlerin işlerini kolaylaştırmak değil, zorlaştırmak olması gerektiğini belirtmiştir.

TEK 21 Aralık 1967 tarihli 55. toplantısında Türkiye ile Yunanistan arasındaki son kriz azınlık üzerinde de etkilerini göstermiştir. Yenilikçiler, cüretlerini daha bir artırmışlar, "Eski Müslümanlar" ise Türk Ordusunun işgali gibi bir durumdan korkmaya başlamışlardır. Türk Başkonsolosluğunda devamlı bir hareketlilik göze çarpmakta olup, Trakya Jandarma Komutanının ifadesine göre, güvenilir kaynaklar Başkonsolosun bankalardan 2.000.000 Drahmilik nakit para çektiğini, söz konusu nakdi birkaç gün sonra yeniden bankaya yatırdığını bildirmişlerdir. Kontenjan öğretmenlerinin ailelerini Türkiye'ye gönderdikleri gözlemlenmiştir. Başkonsolos, muhtemelen bir misillemeden çekindiğinden dolayı bir süre Başkonsolosluk binasını terk etmemiştir. Tümen'in A2 Bürosu Müdürü Petrovas, Jandarma Komutanının, Türkçülerin moralinin yükseldiği ve Türk kadınlarının Türk Ordusu için para toplamaya başladıkları yönündeki istihbaratının abartılı olduğunu belirtir.

Evros ilindeki azınlık ise, çoğunluğu "Çingene" ve "Pomak" olduğundan dolayı, fanatik Yunan karşıtı değildirler. Ayrıca Evros ilinde Yunan ordu birliklerinin bulunması da ayrı bir etken sayılmalıdır. Komite her ne kadar radyoda "Pomakça" program yapılması teklifini yapmışsa da, "Pomakçanın" yazılı bir dil olmaması bunu mümkün kılmamaktadır.

TEK 27 Mart 1968 tarihli 57. toplantısının esas önemli konusu, "Müslüman" öğretmenler için özel bir pedagoji akademisinde eğitim verilmesi konusudur. 129 sayılı zaruri kanuna, "Müslüman" öğretmenlerin Dedeağaç'taki akademide eğitilmeleri hakkında bir madde konulmuşsa da, bahse konu madde başkan tarafından, alelacele bir madde olarak nitelenmekte ve anılan kişilerin Selanik, Larisa, Atina veya Serez'deki akademilerde eğitilmesinin daha iyi olacağı görüşü öne sürülmektedir.

Yabancı Okullar ve Azınlık Okulları Genel Müfettişi Mantzuranis burada söz alarak, bir kişinin eğitiminin en önemli döneminin ilkokul dönemi olduğunu belirtmiş ve din ile birlikte dil birliğinin ulusal birliği beraberinde getireceği, dolayısıyla Batı Trakya azınlığının ileride kırılması güç bir birlik içine gireceğini bilhassa vurgulamıştır.

Mantzuranis Türkiye Türkçesi ile konuşacak olan azınlığın, doğal olarak manevi destek ve "besinini" Türkiye'den isteyeceğini, devlet öğretmeni olan Yunanlı öğretmeni ise "yabancı" bir madde gibi algılayacağını belirterek, Türkiye'de eğitim gören "Pomak" öğretmenlerin, kendi bölgelerine gittiklerinde "Pomakça" konuşmadıklarına dikkat çekmiştir. Bu kişilerin "Pomaklar"ın yaptıkları Batak katliamını haklı göstereceklerini, "Pomak" Paşaların Yunan isyanı sırasında Yunanlılara karşı savaştıklarını çocuklara anlatacaklarını ve çocukları Yunanlılara karşı soğutacaklarını belirten Mantzuranis, "Pomaklara" ırken ve dinen Türk oldukları telkini yapılacağı ve Kuzey'deki "Pomaklar"ı da bu şekilde etkileyeceklerini belirtmiştir.

Komite, Başkan ve Mantzuranis'i dinledikten sonra, Dedeağaç değil de, Selanik, Serez, Larisa veya Atina Pedagoji akademilerinden birinde "Müslüman" öğretmenleri için bir eğitim bölümü açılmasını, bölümün tek yıllık olup, 5 yıl ve daha az görev yapmış olan öğretmenlerin burada eğitim almalarının zorunlu olmasını, bölümde Medrese mezunları ile Türk öğretmen okullarından mezun olan kişilerin eğitilmesini teklif etmeyi uygun görmüştür.

Komite bundan sonra "Pomak" adet ve gelenekleri üzerinde araştırmalar yapılarak, bir kitap hazırlanması konusunu görüşmüş ve bunun gerekliliğini vurgulamıştır.

Azınlık içinde yüksek tahsillilerin sayılarının artması tehlikelidir. Özellikle Türkiye'de yüksek tahsil yapanların Batı Trakya'ya yerleşmeleri engellenmeli ve kendilerine yasal çerçevede her türlü zorluk çıkarılmalıdır.

Yunanlı topraksızların desteklenmesi için 128 milyon Drahmi tahsis edilmiştir. İskeçe Valisi, Türkiye'den sınır dışı edilen soydaşlarının Batı Trakya'ya yerleştirilmelerinin iyi olacağını, zira bu kişilerde girişimcilik ruhu olduğunu ifade etmiştir. Başkan, Yunanlı tüccarın desteklenmesi için her türlü kısıtlamaların kaldırılması gerektiğinin teklif edilmesini söylemektedir. Bunun yanında "Müslümanlara" her türlü zorluk çıkarılacaktır.

TEK 27 Mart 1968 tarihli 58. toplantısında Türk – Yunan anlaşmalarından sonra azınlık politikasının yeni durumu ele alınmıştır. Başkan Kukuridis yaptığı sunumda Türkiye'nin arazi alımlarından ciddi bir rahatsızlık duyduğunu belirtir.

Toplantıda her iki taraftaki azınlık eğitiminin ayrıntıları mütekabiliyet çerçevesinde ele alınmaktadır. Dikkat çeken bazı konular, İskeçe'de kurulacak olan öğrenci yurduna karşılık, Büyükada'da yetimler yurdunun inşası ve İskeçe'deki ortaokula karşılık, Heybeliada İlkokulunun yarı gimnazyuma çevrilmesidir.

Başkan bütün bu ayrıntıları sıraladıktan sonra, BTTA üzerindeki Türk ve Yunan politikasını özetler. Buna göre Türkiye'nin amacı Batı Trakya Türk Azınlığının birliği ve Türkleştirilmesi, Yunanistan'ın ise aksine, azınlığın kökene göre "Pomak", "Çingene" ve Türk olarak parçalanmasıdır. Bu başarılamazsa, en azından yenilikçi "Eski Müslümancı" ayrımının devam ettirilmesi, yani azınlığın parçalanması şarttır.

Başkana göre, söz konusu Komitenin iki görevi vardır. Komite Batı Trakya sorununu bir milli mesele olarak görmektedir. Dolayısıyla vatan toprağını koruyacak bir politika çizilmeli, ancak Komitenin bu politikasının Türk – Yunan dostluğuna bir zararı olmaması gerekir. Buna paralel olarak İstanbul'daki Rum azınlık ve Patrikhane korunmalı, İstanbul Rumlarının Yunanistan'a olan akışına da bir set çekilmelidir.

"Müslüman" öğretmenlerin eğitimi konusuna bilhassa önem verilmektedir. Bu meyanda mümkünse Selanik'ten de daha güneyde bir akademide anılan öğretmenler eğitilmeli ve dikkatlerinin dağılmaması için Türkçe bilen Yunanlılarla bile temas içinde olmamalıdırlar. Bu sayede, 10 ay içinde öğretmenlik için gerekli vasıflara sahip olacaklar ve Türkler de Yunanlıları vasıfsız öğretmenlerin atanmasına göz yummakla suçlayamayacaklardır.

Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanlığı önümüzdeki ders yılından itibaren Selanik'te bir Pedagoji akademisi kurulmasına karar vermiştir. Akademi iki yıllık olacak ve anılan okula medrese ve ortaokuldan mezun olan kişiler devam edecektir. Komite, Bakanlığın kararının son derece isabetli olduğu konusunda hemfikir olduğunu belirtir.

TEK 9 Eylül 1968 tarihli 59. toplantısında, Türk temsilci Adnan BULAK ve Yunan temsilci I. A. Cunis tarafından imzalanan 22 Şubat 1968 tarihli Viyana Raporunun Yunanca metni yer almaktadır. Bu metinden sonra, dönemin Yunan Dışişleri Bakanı Pipinelis'in Trakya Eşgüdüm Komitesine, Azınlık Konuları Hakkında Viyana Anlaşmasının nasıl uygulanacağına dair talimatları yer almaktadır. Lozan Antlaşması sıkı bir şekilde uygulanacak, ancak bu uygulama iyi niyetli olacaktır. Ancak yine de mütekabiliyet esası mahfuzdur. Buna rağmen, muhtemel bir sürtüşmeyi önlemek için, mütekabiliyet uygulamalarında Dışişleri Bakanlığının onayı alınacaktır.

Başkan talimatların okunmasının akabinde, kendi görevlerinin bu talimatlara uymak olduğunu, zira Türk – Yunan ilişkilerinin şu anda iyi bir dönemden geçmekte olduğunu, Türkiye'nin de bu anlaşmaya uyacağını umduğunu belirtir ve diğer konulara geçilir.

Başkan iki yıl kadar önce nahiye sekreterleri aracılığıyla Batı Trakya'da gizli bir nüfus sayımı gerçekleştirildiğini hatırlatır. "Müslümanların" sayılarının yeniden belirlenmesi için yeni bir nüfus sayımı gerekmektedir ve bu nüfus sayımı Hıristiyan ve Müslümanların ayrılabilmesi için isim ve belediye kütüğü bazında yapılmalıdır. Asıl zor olan Gümülcine'deki halkın sayılması olsa da, bu durum imamlar ve rahipler sayesinde aşılabilir. Ancak yine de bu nüfus sayımını haklı gösterecek bazı mazeretler bulunmalıdır.

Gümülcine'deki "Eski Müslüman" okullarına yardıma devam edilecek ve yardım miktarları artırılacaktır. Yunan ortaokullarına okuyan "Müslüman" öğrenciler hakkında bilgi toplanacaktır. Yine dağlık bölgedeki bazı okul ve camilerin onarımıyla ilgili harcamalar onaylanmaktadır.

TEK 12 Şubat 1969 tarihli 61. toplantısı Trakya Eşgüdüm Komitesinin son toplantısıdır. Başkan Kukuridis, Komitenin feshedildiğini ve yetkilerinin Kuzey Yunanistan Bakanına devredildiğini belirtir.

2. Pomak Türkleri ve Müslüman Romanları Türk Azınlıktan Koparma Çalışmaları

Devlet yetkilileri dağlık bölge köylerinde yaşayan ve Azınlığın 1/3'ünü oluşturan "Pomak Türkleri"ni uzun yıllar izole bir yaşama mahkum etmiştir. Bölgede 1949 yılında ilan etmiş olduğu "Yasak Bölge" uygulamasını 1995 yılına kadar sürdürerek diğer bölge halkıyla olan temaslarını asgariye indirmiştir adeta "Açıkhava Hapishanesinde" yaşayan ayrı bir toplum konuma getirmiştir. Bölgeye Türkiye'de eğitim almış öğretmen ve kontenjan öğretmeni girişine izin vermemiş, bunun yanında Yunanlı öğretmenler aracılığıyla halka sürekli olarak Türk olmadıkları, Osmanlı İmparatorluğu döneminde zorla Müslümanlaştırıldıkları fikri empoze edilmiş ve bu konuda yazılmış eserler dağıtılmıştır. Pomak Türklerinin yanı sıra Batı Trakya Türk Azınlığının bir parçası olan Müslüman Romanlar da asimilasyon faaliyetleri çerçevesinde ihmal edilmemiştir. Bu konu TEK toplantılarında sıkılıkla dile getirilmiştir. Gümülcine etrafına yerleşiklerin büyük çoğunluğu Müslüman Romanlardan oluşan "Alankuyu" veya "Teneke Mahalle" olarak anılan yerleşim biriminde yaşayan Romanları asimile etmeye yönelik icraatlarda da bulunulmuştur. Uygulanan asimilasyon, ayrıştırma politikaları bölge halkının eğitim ve kültür yönünden belki geri kalmasına neden olmuş, ancak 1923'ten beri azınlığı bir arada tutan en güçlü unsurlar olan "Din" ve "Etnik köken" bilinci yok edilememiştir. 1983 yılına kadar genellikle yalnızca Pomak Türkleri için politikalar uygulanmış Müslüman Romanlarla pek uğraşılmamıştır. Azınlığın Roman unsuru gizli komite toplantıları dışında, aleni olarak ilk kez Yunanlı Avrupa Parlamenteri K. Gondikas'ın, Parlamentonun "Legal Affairs Comittee"sine sunmuş olduğu "WORKING DOCUMENT" on the Motion for Resolution No.1-1362/82 by Mr. J. Taylor and Mr. Ian Paisley on the situation in Western Thrace" başlıklı raporda yer almıştır. Gondikas, raporun "B-THE HISTORICAL BACKGROUND" bölümünün 2. maddesinde "Batı Trakya'da toplam 109.000 Yunan vatandaşı Müslüman bulunduğu, bunların 60.000'inin Türk soylu, 37.000'inin Pomak ve 12.000'inin Roman olduğu ifade edilmektedir. Bu raporun

Yunan toplu iletişim araçlarında yayınlanmasından sonra tüm Yunanlı yetkililer, Yunan makamları ve hatta sıradan Yunan vatandaşları bunu adeta bir slogan olarak benimseyip, her ortamda ve her fırsatta Azınlığın üç etnik unsurdan oluştuğunu ifade etmeye başlamışlardır.

Müslüman Romanların Asimile Edilmesi için Getirilen Uygulamalar

Yunan kaynaklarına göre ilk Çingene Derneği "Yunan Çingeneleri Panhellenik Kültür Derneği" ismi ile 1939 yılında Atina'nın Agia Varvara semtinde kurulmuştur. "Foni ton Tsinganon"[250] isimli ilk gazete de Sofia Stavrou isimli bir Roman kadın tarafından 1978 yılında yayınlanmıştır.

Yunan yönetimi Romanlarla, özellikle göçebe olarak yaşayan ve mevsimlik işlere göre sık sık yer değiştiren Romanlarla ciddi olarak 1996 yılından sonra ilgilenmeye başlamıştır. Görünürde Romanları yaşadıkları sefil hayattan ve gayrı sıhhi ortamdan kurtarıp Yunan toplumuna entegre olmalarını sağlamak üzere bir Başbakanlık Genelgesi yayınlanmıştır[251]. Bu genelge uyarınca İçişleri, Kamu Yönetimi ve Adem-i Merkeziyet Bakanının Koordinasyonu altında Bakanlıklar arası bir Komisyon oluşturulmuştur. Bu Komisyonda: Başbakanlık Ofisinden bir temsilci, İçişleri, Kamu Yönetimi ve Adem-i Merkeziyet Bakanlığı, Milli Ekonomi Bakanlığı, Çevre ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı, Sağlık ve Sosyal Dayanışma Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Yeni Nesil Bakanlığı, Halkın Kültürünü Geliştirme Genel Sekreterliği, Ekonomi Bakanlığı Genel Sekreterliği, Atletizm Genel Sekreterliği temsilcileri yer almaktadır.

1- Bu Komisyonun amacı Romanlara yeni konutlar inşa etmek, mevcut konutların altyapı hizmetlerini geliştirmek, çevre düzenlemesi yapmak, Roman çocuklarının eğitimini sağlamak, mesleki formasyon kazandırmak, istihdam yaratmak, sosyal koruma sağlamak ve yetişkinleri eğitmeye yönelik çalışmalar yapmaktır.

[250] Çingenelerin Sesi Gazetesi 1978 yılında yayınlanmıştır.
[251] *Resmi Gazete*, Sayı 224/A/08.10.2001- N. 2946/2001.

Bakanlıklar kendi yetki alanlarına giren konularda gerekli projeler hazırlayıp Romanları çağdaş bir yaşama kavuşturmak ve Yunan toplumuna entegre olmaları misyonunu yüklenmiştir. Bu konuda ilk icraatı Sağlık ve Sosyal Dayanışma Bakanlığı yapmıştır. Öncelikle Yunanistan çapında 38 Sosyal Sağlık Merkezi kurmuştur. Bunlar arasında Dedeağaç, Kumçiftliği, İskeçe, Kavaklı, Gümülcine ve Şapçı Belediyeleri merkezleri de bulunmaktadır. Bu merkezler öncelikle seyyar birimler aracılığıyla Romanların yaşam bölgelerine giderek çocukları aşılamışlar, tedaviye ihtiyacı olan Romanları hastanelere sevk etmişlerdir. Diğer bakanlıklar da kendi yetkileri ve olanakları çerçevesinde bu seferberliğe katılmışlardır. Avrupa Birliği 2000 yılında "Join-in-Mainstreaming of Equality and Non-discrimination" isimli bir fon oluşturmuştur. Bu fonun iki temel amacı bulunmaktadır:

- Bireylerin ırk ve milli kökenine bakılmaksızın eşit muameleye tabi tutulmalarını sağlama ilkesi,
- İstihdam ve çalışmada eşit muameleye tabi tutulmaları konusunda çerçeve oluşturmak ilkesi.

2- Yunan yönetimi Avrupa Birliği'nin Romanlar ve hassas toplum gruplarına yönelik bu çalışmalarından sonra Avrupa müktesebatına uyum sağlamak için 2005 yılında 3304 sayılı yasayı çıkarmıştır. "Irk, etnik köken, din, farklı inanç, özürlü, yaşlı ve eşcinsellere eşit muamele uygulanır" isimli bu yasa her ne kadar tüm Yunan vatandaşlarına yönelik olsa da, kamu kurumlarında ve özel sektörde istihdam yönünden genellikle Pontuslulara ve Hristiyan-Ortodoks Romanlara uygulanmıştır. Batı Trakya Türk Azınlığının bir parçası olan Müslüman Romanlar, birkaç banka memuriyeti ve belediyelerde temizlik işçiliği dışında, bundan yararlandırılmamıştır.

Avrupa Birliği'nin Romanların iskan edilmesi ve mesken sahibi olmalarına yönelik programından da yararlanılmıştır. Ulusal kaynaklardan ve Avrupa Birliği'nden sağlanan yardımla 308.144.000 Euro tutarında bir fon oluşturulmuştur. "Elen Romanların İskan Edilmesi" isimli bu program uyarınca Yunanistan'da çadır içinde, barakalarda ve bir meskende bulunması gereken şartlardan yoksun konutlarda yaşayan

yaklaşık 9000 aile bu fondan kredi alarak yararlanmıştır. 22 yıl geri ödemeli ve Yunan Devletinin garantisi altında verilen bu krediler iki kategoride verilmiştir:

1- Yeni ev inşa etmek, satın almak, yarıda kalmış inşaatı tamamlamak veya mevcut konutu tamir etmek isteyenlere 60.000 Euro
2- Yalnızca ev arsası satın almak isteyenlere 30.000 Euro

Krediler bireysel olarak verildiği gibi, kredi alanların talebi doğrultusunda Yerel Yönetimlere de verilmiştir. Yerel yönetimler belediye, nahiye, devlet veya devlete bağlı diğer kurumların bağışlamış olduğu arsalar üzerine veya özel sektörden satın alınan arsalara "Organize Toplu Konutlar" inşa etmişler ve hak sahiplerine kura ile dağıtmışlardır. Bu işin koordinatörlüğünü İçişleri, Kamu Yönetimi ve Adem-i Merkeziyet Bakanlığı üstlenmiştir. Belediyeler, nahiyeler ve bankalar arasında koordinasyonu bu bakanlık yürütmüştür. Hak sahipleri adına yerel yönetimlere verilen krediler için 28807 KYA sayılı kararla[252] inşa edilecek toplu konutlara en az 85 metrekare net yerleşim alanı inşa etmek zorunluluğu getirilmiştir. Konut kredisi için belediyelere gönderilen belgeler aşağıdaki gibidir:

"ÇİNGENELERE VERİLECEK KONUT KREDİLERİ

Süresi : 30.06.2006

Gerekli Belgeler : Konut Kredisi talebinde bulanacak kişilerin kayıtlı oldukları :

Belediye veya Nahiye İdaresinden aşağıdaki belgeleri almaları gerekmektedir:

- Aile Bireylerini Gösterir Nüfus Kayıt Örneği
- Sürekli İkamet Yerlerini Gösterir Onay Belgesi

Yetkili Vergi Dairesinden aşağıdaki belgeleri almaları gerekmektedir:

- Son Vergi Beyannamesinin onaylı fotokopisini

[252] *Resmi Gazete*: Sayı 812/8/01.06.2004.

(Ailenin net yıllık gelirisin 3000 – 12.000 Euro + her çocuk için 1600 Euro olması gerekmektedir.)

- 2006 yılına ait E1 Beyannamesi
- 2006 veya 2005 yılına ait E9 Beyannamesi

Belediyelerin Vatandaşa Hizmet Birimlerinden aşağıdaki belgeleri almaları gerekmektedir:

- Kimlik Kartının onaylı fotokopisi
- Kredi talebinde bulunacak kişinin uygun konut veya inşaatı bitmiş konut sahibi olmadığına dair sunacak olduğu Sorumluluk Beyannamesi
- İçişleri Bakanlığının örneği aşağıda sunulmuş olan dilekçesi"

Bu duyuru Belediyelerin ve Nahiyelerin ilan tahtalarına asılmış, basın yoluyla halka duyurulmuştur.

Bunu takiben İçişleri, Kamu Yönetimi ve Adem-i Merkeziyet Bakanlığı Belediye ve Nahiyelere bir yazı göndermiştir.[253] İçişleri-Kamu Yönetimi ve Adem-i Merkeziyet Bakanlığı bunu takiben Yunanistan Milli Bankası (National Bank) Emlak Kredi Müdürlüğüne de başka bir yazı göndermiştir.[254]

İçişleri-Kamu Yönetimi ve Adem-i Merkeziyet Bakanlığı daha sonra tüm belediye ve nahiyelere, bir başka yazı daha göndermiş ve bu yazıyı Başbakanın Bürosuna, Ülkedeki Tüm Bölge Genel Sekterliklerine, ülkedeki tüm valiliklere, Ekonomi Bakanlığına, Yunanistan Bankalar Birliğine, Yunanistan Belediyeler ve Nahiyeler Birliğine, Romanlar Örgütüne, tüm derneklere ayrıca tebliğ etmiştir.[255] İçişleri-Kamu Yönetimi ve Adem-i Merkeziyet Bakanlığı tarafından gönderilen belgeler Belediye ve Nahiyelere ulaştıktan sonra gerekli duyurular yapılmış ve kredi almak isteyenler bir dilekçe doldurarak belediye ve nahiyelere sunmuştur.[256] Bu başvurular bireysel olduğu gibi, bazı belediyeler ve nahiyeler tarafından toplu konut yapımı için

[253] Yazının Türkçe tercümesi için Bkz Ek 26.
[254] Yazının Türkçe tercümesi için Bkz Ek 27.
[255] Yazının Türkçe tercümesi için Bkz. Ek 28.
[256] Dilekçe örneği için Bkz. Ek 29.

toplu girişimler de yapılmış ve kediler topluca belediye veya nahiyeye verilmiştir. Örneğin Dimetoka, Kumçiftliği ve Kavaklı Belediyeleri Toplu Konut yapımı için arsa tahsis etmişlerdir ve kredileri topluca alma talebinde bulunmuşlardır.

Dimetoka Belediyesi tarihi sur kalıntıları arasında, son derece ilkel şartlar altında yaşayan Müslüman Romanları buradan uzaklaştırabilmek için şehir stadının kuzeyinde geniş bir alan tahsis etmiş ve bunun üzerine büyük ve küçük kategoride 50 adet konut inşa etmiştir. 2 nüfuslu ailelere 16 adet küçük konut, 3.4.5 ve üzerine aileler için 36 adet büyük konut inşa edilmiş ve hak sahiplerine kura ile dağıtılmıştır.

Kumçiftliği Belediyesi çeşitli barakalarda yaşayan Müslüman Romanlar adına almış olduğu toplu konut kredisi ile kentin kuzey kesimine 12 dairelik konutlar inşa etmiş kredi sahibi Romanları bu yeni evlere yerleştirmiştir.

Kavaklı belediyesi de Melikli, Nuhçalı, Ortakışla ve Eski Kalanca köylerinde ikamet eden toplam 102 dilekçe sahibi adına toplu kredi almak istemiştir. Başvuru sahiplerinin büyük çoğunluğunu Melikli köyünde yerleşik Romanlar oluşturmuştur. Ancak, Nuhçalı, Ortakışla ve Kalanca köylerinden başvuranların tümü Müslüman-Türk vatandaşlardır. Çünkü bu köylerde Müslüman Roman bulunmamaktadır. Kavaklı Belediyesi toplu konut inşa edebilmek için Melikli köyü yakınında bulunan, belediyeye ait, 80 dönüm araziyi bu iş için tahsis etmiştir. Ancak, Belediye Meclisinde bulunan Türk meclis üyeleri verilecek olan kredinin "Çingenelere Yönelik Kredi" olduğunu köylülere duyurunca, başvuran Türklerin büyük çoğunluğu % 90'ı Belediyeye giderek başvuru dilekçelerini geri almışlar ve kredi almaktan vazgeçmişlerdir. Böylece Kavaklı Belediyesi toplu konut projesi gerçekleşememiştir. Toplu konut için tahsis edilmiş olan arazi halen boş durmaktadır.

Gümülcine Belediyesi kentin doğu kesiminde bulunan ve tamamen Romanların yaşadığı Alankuyu Mahallesini Tuzcuköy yakınına kaldırmak için yıllar önce çalışma başlatmış ve bu iş için büyük çoğunluğu Türklere ait 75-80 dönüm arazi zorunlu kamulaştırmaya tabi tutulmuştur. Belediye 2011 yılında sağlamış olduğu ödenekle

kamulaştırılan arazilerin bedelini ödemeye başlamıştır. Tazminat ödemeleri sona erdiğinde arazi parsellenip, konut inşa edilmek üzere Alankuyu sakinlerine devredilecektir. Ancak, bazı aileler almış oldukları konut kredisini başka amaçlarla kullanmışlardır.

Gümülcine'nin kuzey batı kesiminde bulunan Kalkanca mahallesinde yaşayan Müslüman Romanlardan kredi başvurusunda bulunanların sayısı çok azdır. Mahalleye Alankuyu'dan göç edip gelen bazı aileler "Çingene Konut Kredisi" için başvurmuştur. Bunların çoğu Gümülcine'nin kenar mahallelerinden veya Gümülcine'ye yakın köylerden harabe durumunda olan evler satın almışlar ve sözde bunları tamir etmek üzere kredi talebinde bulunmuşlardır. 60.000 Euro'luk krediyi alabilmek için bazıları 10 bin veya 20 bin Euro'ya satın aldıkları bu evleri, satıcı ile anlaşarak, 50-60 bin Euro değerinde göstererek 60.000 Euro'luk krediyi almışlar, ancak bu parayı tamamen kişisel ihtiyaçlarına harcamışlardır.

Dilekçeyi Rodop İli Karacaoğlan Rum Mahallesinde ikamet eden Hıristiyan-Ortodoks Romanlar ile İskeçe İli İnhanlı köyünde yerleşik Hıristiyan Ortodoks Romanların büyük bölümü imzalamış ve bireysel kredi alarak yeni evler inşa etmişlerdir. Ülkenin iç kesimlerinde yaşayan Hıristiyan-Ortodoks Romanların büyük bölümü bu krediden yararlanıp yeni konut sahibi olmuşlardır. Avrupa Birliği fonlarından ve ulusal fonlardan sağlanmış olan ve 9000 aileyi konuta kavuşturmayı öngören 308.144.000 Euro'luk Konut Kredisinden yararlanabilen Müslüman Romanların sayısı yok denecek kadar azdır. Batı Trakya Türk Azınlığının bir parçası olan ve Lozan Barış Antlaşması'ndan bu yana Müslümün-Türk Azınlık bireyleri ile bir arada yaşayan Müslüman Romanların büyük bölümü bu krediden yararlanamamıştır:

Rodop İli - Gümülcine Belediyesi

1- Kalkanca Mahallesi: Gümülcine'nin merkezinde yaşarken 1937 yılında zorunlu olarak Kalkanca denilen bölgeye göç ettirilmişlerdir. Gümülcine Belediyesi'nin

tahsis etmiş olduğu arsalar üzerine kendi imkanları ile ilkel evler inşa etmişler ve zamanla bu evleri tamir ve tadil ederek bugünkü konuma getirmişlerdir. Gümülcine Belediyesi bugüne kadar Müslüman Romanlara arsaların tapusunu vermemiştir. Bu nedenle Kalkancalı Müslümanlar evlerini ipotek edip banka kredilerinden yararlanamamaktadır. 2011 nüfus sayımına göre mahallede 1707 kişi yaşamaktadır. Mahalle sakinlerinin ifadesine göre rakam 2500 kişidir. Kalkancalı halk tüm Batı Trakya Türk halkı gibi mübadele dışı bırakılmış bir toplumdur ve Başkonsolosluk Etabli Defterlerinde kayıtlıdır. Kalkanca mahallesinde mevcut Cami ve Okul Gümülcine Vakıflar İdaresine bağlı olup tüm giderleri Vakıflar İdaresi tarafından karşılanmaktadır. Mahallede görevli İmam maaşını Vakıflar İdaresinden almaktadır. Kalkanca halkı ölülerini Postuboş (Poşpoş) Mahallesi mezarlığına defnetmektedir. Mahallede Çingene Konut Kredisinden yararlanan yalnızca 8-10 aile olmuştur. Alankuyu Mahallesinden gelip buraya yerleşen bu aileler almış oldukları konut kredisini yeni ev inşa etmek yerine kişisel ve ailevi ihtiyaçları için kullanmışlardır.

2- **Alankuyu Mahallesi:** Mübade yıllarında mahallede yalnızca 25-30 aile yaşamakta iken, daha sonra Dimetoka, Ferecik, Dedeağaç ve Azınlık köylerinden buraya göçeden ailelerle mahalle büyümüş ve bugün için yaklaşık 1000 nüfusun yaşadığı bir mahalle olmuştur. Mahallede seyyar satıcılık ve pazarcılıkla iştigal edip para kazanan aileler Tuzcuköy yakınındaki kanal boyundan arsa satın alıp buraya modern evler inşa etmişlerdir. Burada da yaklaşık olarak 75-80 aile yaşamaktadır. Ayrıca, Bağlar Mahallesinden arsa satın alıp buraya yerleşen 25-30 aile bulunmaktadır.

Alankuyu'lu aileler 2000'li yılların başına kadar çocuklarını Yenice Mahalle ve Şehreküstü Mahalleleri Türk Azınlık Okullarına göndermişlerdir. Şehreküstü Azınlık okulu kapanınca Devlet Alankuyu ve Kanal Boyu Mahallesinde yaşayan halk için Gümülcine Devlet Hastenisinin kuzeyine 12.ci Devlet İlkokulunu açmış ve Müslüman Romanları çocuklarını bu okullara göndermeye zorlamıştır. Ayrıca bu okulun yanına Alankuyulu çocuklar için Çocuk Yuvası ve Ana okulu açılmış ve okul öncesi eğitimi almak isteyen çocukları da bu yuvalara gitmeye zorlamıştır. Alankuyu'yu

terk edip Bağlar Mahallesine yerleşen Müslüman Romanların çocukları halen Yenice Mahalle Türk İlkokuluna devam edebilmektedir.

Alankuyu ve Kanal üstündeki mahallede ikamet eden Müslüman Romanlar namaz kılmak için Yenice Mahalle Mescidine gelmektedir. Alankuyu ve Kanal Boyu Mahallesinde yaşayan Müslüman Romanlar ölen yakınlarını Gümülcine'nin doğu kesiminde, Tuzcuköy'e yakın bir yerde kendilerine tahsis edilmiş olan mezarlığa defnetmektedir. Alankuyu ve Kanal Boyu Mahallelerinde ikamet eden Müslüman Romanlardan yaklaşık 75-80 aile Çingene Konut Kredisinden yararlanmıştır. Ancak, almış oldukları paraları konut inşa etmek yerine kişisel ihtiyaçları için kullanmışlardır.

3- Postuboş (Poşpoş) ve Kumara (Kumyolu) Mahalleleri: Poşpoş Mahellesinde 2000'li yılların başına kadar yaklaşık olarak 150 Müslüman Roman aile yaşamaktadır. Bu tarihte açılan Egnatia Caddesi halkın evlerinin büyük bölümünü zorunlu kamulaştırmaya tabi tutmuş ve yıkılmasına neden olmuştur. Evleri yıkılan halk Gümülcine Belediyesinden almış oldukları tazminat ve Çingene kredisinden yararlanarak Kumara veya Kumyol bölgesinden arsa satın alarak buraya yeni konutlar yapmışlardır. Halen Poşpoş Mahallesinde 25-30 aile, Kumara veya Kumyol Mahallelerinde 120 aile yaşamaktadır. Bu ailelerden çok azı Çingene kredisinden yararlanmıştır. Poşpoş ve Kumara Mahallesi sakinleri çocuklarını Gümülcine Merkez Birinci Türk Azınlık İlkokuluna (İdadiye) göndermektedir. Dini ibadetlerini genellikle Gümülcine Eski Camide yapmaktadırlar. Poşpoş'ta oturan Romanlar ölülerini Poşpoş mezarlığına, Kumara ve Kumyol'da oturan Romanlar ise Yeni Mahalle mezarlığına defnetmektedir.

Poşpoş Mahallesinde mevcut tarihi Poşpoş Mezarlığı 13 Ağustos 2010 ve daha sonra 16.02.2012 tarihlerinde meçhul şahısların saldırısına uğramış ve mezar taşları tahrip edilmiştir.[257] 250-300 civarında Poşpoşlu ve Kalkancalı halk ilk saldırıdan sonra, gece 03.00 sırlarında T.C. Gümülcine Başkonsolosluğu önüne giderek yolu işgal

[257] PC. SHDM.NGO/10/12-20 April 2012, Pervin Hayrullah (Ed), *Defending Human And Minority Rights...*, s.454

etmişler ve Başkonsolosun gelmesini talep istemişlerdir. Başkonsolosla yapılan görüşmede kendisinden mahalle sakinlerinin ve Poşpoş Mezarlığının korunmasını talep etmişler, gerekli güvenceyi aldıktan sonra evlerine dönmüşlerdir.[258]

4- Melikli (Meleti) Köyü: Türkler'le Müslüman Romanlar Lozan'dan bu yana bir arada yaşamaktadır. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 499 kişidir. Köydeki Türkler 80 hane, Müslüman Romanlar 120 hane civarındadır. Aynı okulu ve aynı camiyi kullanmaktadırlar. İki unsurun gelenek, görenek ve sosyal yaşantısı aynıdır. Yalnızca aralarında evlilikler olmamaktadır. Köyde yapılan tüm sosyal etkinliklerde karşılıkla katılımlar olmaktadır.

İki unsur birbirine karşı son derece saygılıdır. Melikli'de yaşayan Müslüman Romanların ayrı mezarlığı bulunmaktadır. Yunanlı idareciler zaman zaman köyün içindeki ahengi bozmak için farklı teşviklerde bulunmaktadırlar. Müslüman Romanlara ayrı dernek kurdurmuşlar ancak bunda başarı sağlanamamıştır. Konut kredisi için başvuruda bulunan Türkler ve Müslüman Romanlar bunun "Özel Çingene Konut Kredisi" olduğunu öğrenince başvuru dilekçelerini geri almışlar ve bu krediden yararlanamamışlardır.

5-Bayatlı (Pagourio) Köyü: Köyde Yunan, Türk, Pontuslu Rumlar ve Müslüman Romanlar bir arada yaşamaktadır. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 542 kişidir. Yunan Devletinin 1980'li yıllarda köye getirip yerleştirmiş olduğu 70 Pontuslu aile dışında, diğer üç unsur Lozan Barış Antlaşması'ndan bu yana bir arada yaşamaktadır. Köydeki Müslüman Romanlar aynı camiyi, aynı mezarlığı kullanmakta, çocuklar aynı Türk İlkokuluna gitmektedir. Bayatlı Romanları Çingene Kredisinden yararlanmak için başvuruda bulunmamışlardır.

[258] Batı Trakya Türk Azınlığı mensupları T.C. Gümülcine Başkonsolosluğunu varlıklarının güvencesi olarak görmektedirler. Kalkancalı ve Poşpoşlu halkın saldırı sonrası her hangi bir Yunan makamı yerine T.C. Gümülcine Başkonsolosluğuna gitmesi kendilerini Türkiye ile özdeşleştirmekte ve güvende hissettikleri anlamını taşımaktadır.

Maronya-Şapçı Belediyesi

1- Şapçı Kasabası: Yunan, Türk ve Müslüman Romanların bir arada yaşadığı bir kasabadır. 2011 nüfus sayımına göre kasabada 3351 kişi yaşamaktadır. Burada yaşayan Türkler yaklaşık olarak 300 aile, Müslüman Romanlar da keza 300 ailedir. Şapçı'daki Romanlar Lozan Barış Antlaşması'ndan bu yana kasabada Türklerle büyük bir uyum içinde yaşamaktadır. Aynı cami, aynı okul ve aynı mezarlık kullanılmaktadır. Şapçı'da devletin açmış olduğu Çok kültürlü bir lise bulunmaktadır. Bu liseye Yunan çocukları yanında Türk çocukları ve bölgeye yerleştirilmiş olan Pontuslu ailelerin çocukları devam etmektedir. Şapçı'da yaşayan Müslüman Romanlar "Çingene Konut Kredisi" için başvuru yapmamışlardır.

2- Ircan Köyü: Yunan, Türk ve Müslüman Romanların bir arada yaşadığı eski bir nahiye merkezidir. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 1054 kişidir. Köyde Türkler 250 aile, Müslüman Romanlar 75-80 aile, Ortodoks Hıristiyanlar 70 aile civarındadır. Türkler ve Müslüman Romanlar mübadele dışı kalan nüfusa mensuptur. Köyde aynı cami, aynı okul ve aynı mezarlık kullanılmaktadır. Sosyal etkinliklerde karşılıklı olarak davetler yapılmakta ve beraberce kutlanmaktadır. Ircan'daki Müslüman Romanlar "Çingene Konut Kredisi" için başvuruda bulunmamışlardır.

3- Lefeciler Köyü: Yunan, Türk ve Müslüman Romanların karma olduğu bir köydür. Türklerle beraber mübadele dışı kalan bir topluluktur. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 489 kişidir. Köyde Türkler 120 aile, Müslüman Romanlar 47 ailedir. Türklerle Müslüman Romanlar aynı okul, aynı cami ve aynı mezarlığı kullanmaktadır. Müslüman örf ve adetleri her iki unsur tarafından kullanılmakta ve karşılıklı olarak tüm sosyal etkinliklere icabet edilmektedir. Köydeki Müslüman Romanlardan Çingene Konut Kredisi almak için başvuruda bulunan olmamıştır.

4-Yardımlı Köyü: Türkler ve Müslüman Romanların beraber yaşadığı bir köydür. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 347 kişidir. Köyde yaşayan Türkler ve Müslüman Romanlar Lozan Antlaşması'ndan bu yana beraber yaşamaktadır. Aynı okul ve aynı camiyi kullanmakta, aynı örf ve adetlere sahiptirler. Yalnızca mezarlıkları ayrıdır. Köy içindeki sosyal etkinliklerde karşılıklı davetler yapılmakta ve bu davetlere icabet edilmektedir. Çingene Konut Kredisi almak için başvuruda bulunan Müslüman Roman aile olmamıştır.

5- Muratlı Köyü: Türk ve Müslüman Romanların beraber yaşadığı bir köydür. Osmanlı döneminden beri beraber yaşamaktadırlar. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 286 kişidir. Köyde yalnızca 10 hane Türk, 50 hane Müslüman Roman yaşamaktadır. Köyün camii, okulu ve mezarlığı müşterek kullanılmaktadır. Türk ve Müslüman örf ve adetleri ve sosyal etkinlikleri aynı olup karşılıklı olarak bunlara icabet edilmektedir. Köyde Çingene Konut Kredisi için başvuru yapan Müslüman Roman yoktur.

6- Uysallı Köyü: Müslüman Türklerle, Müslüman Romanların karma olduğu bir köydür. Türkler de, Romanlar da köyün eski sakinleridir. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 490 kişidir. Köydeki Müslüman Romanlar 70 aileden oluşmaktadır. Cami, okul ve mezarlık müşterektir. Köydeki örf ve adetler, sosyal yaşam tamamen aynı olup karşılıklı olarak davetlere icabet edilmektedir. Köyde Çingene Konut Kredisi için başvuru yapan Müslüman Roman yoktur.

7- Yahyabeyli Köyü: Müslüman Türklerle, Müslüman Romanların karma olarak yaşadığı eski bir nahiye merkezidir. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 624 kişidir. Bunların yalnızca 10 hanesi- 50 kişisi Müslüman Romandır. Köydeki Türklerle Osmanlı döneminden beri beraber yaşamaktadır. Aynı örf ve adetleri paylaşmakta, karşılıklı olarak düğün, bayram, sünnet gibi etkinliklere icabet edilmektedir. Köyde Çingene Konut Kredisi alan Müslüman Roman olmamıştır.

8-Demirbeyli Köyü: Müslüman Türklerle, Müslüman Romanların beraber yaşadığı bir köydür. Her iki unsur Osmanlı döneminden beri beraber yaşamaktadır. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 619 kişidir. Köydeki cami, okul ve mezarlık müşterek kullanılmaktadır. Aynı örf ve adetler, aynı sosyal etkinlikler yaşanmakta ve karşılıklı olarak davetlere icabet edilmektedir. Müslüman Romanlardan Çingene Konut Kredisi alan olmamıştır.

9-Bekirköy: Türk ve Müslüman Romanların karma olduğu bir köydür. İki unsur Osmanlı döneminden beri beraber yaşamaktadır. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 329 kişidir. Bunların 75 hanesini Müslüman Romanlar oluşturmaktadır. Köyde cami, okul ve mezarlık müşterek kullanılmaktadır. Örf, adet ve sosyal etkinlikler aynı olup karşılıklı olarak davetler yapılmakta bunlara icabet edilmektedir. Köydeki Müslüman Romanlardan Çingene Konut Kredisi alan olmamıştır.

10- Gaybıköy: Türk, Müslüman Roman ve Yunanlıların karma olarak yaşadığı bir köydür. Köydeki Türklerle Müslüman Romanlar Osmanlı döneminden beri beraber yaşamaktadır. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 179 kişi olup bunların 10 hanesi Türk, 8 hanesi Müslüman Roman, yaklaşık 70 hanesi Hıristiyan Ortodoks'tur. Türklerle Müslüman Romanlar aynı cami, aynı okul ve aynı mezarlığı kullanmaktadırlar. Örf, adet ve sosyal etkinlikler aynı olup karşılıklı olarak davetler yapılmakta ve icabet edilmektedir. Köyde yaşayan Müslüman Romanlardan Çingene Konut Kredisi alan olmamıştır.

Kozlukebir Belediyesi

1- **Sınırdere Köyü:** Tamamen Müslüman Romanların yaşadığı bir köydür. 2011 nüfus sayımına göre 158 kişidir. Osmanlı döneminden beri var olan bir köydür. Köy halkının tümü Müslüman Roman olmasına karşın köydeki ilkokul Azınlık ilkokuludur ve çocuklar bu okula devam etmektedir. Köyde cami ve mezarlık

mevcuttur. Köyün örf ve adetleri, sosyal yaşantısı tamamen diğer Türk köyleri gibidir. Çingene Konut Kredisi için başvuran çok az aile olmuştur.

2- Karacaoğlan Köyü: Türk, Müslüman Roman ve Hıristiyan Ortodoks Romanların beraber yaşadığı bir köydür. Köydeki Türklerle Müslüman Romanlar Osmanlı döneminden beri beraber yaşamaktadır. 2011 nüfus sayımına göre köyde 1148 kişi yaşamaktadır. Köy eski bir nahiye merkezidir. Köydeki Müslüman Romanlar 100 hane, Türkler 200 hane ve Hıristiyan Ortodoks Romanlar ise 150 hanedir. Ortodoks Romanları Devlet yönetimi sonradan getirip bu köye yerleştirmiştir. Köydeki Türklerle Müslüman Romanlar aynı cami, aynı okul ve aynı mezarlığı kullanmaktadır. Örf, adetler ve sosyal yaşantı aynı olup karşılıklı olarak birbirlerinin etkinliklerine icabet edilmektedir. Yalnızca karşılıklı evlilikler olmamaktadır. Köydeki Müslüman Romanlar Çingene Konut Kredisi için başvuruda bulunmamışlardır. Ancak, Hıristiyan Ortodoks Romanların büyük bölümü bu krediden yararlanmıştır.

3-Ballahor Köyü: Türk ve Müslüman Romanların bir arada yaşadığı bir köydür. 2011 nüfus sayımına göre köyde 496 kişi yaşamaktadır. Bunların 20 hanesi - yaklaşık olarak 100 nüfus - Müslüman Romanlardır. Türkler ve Romanlar Osmanlı döneminden beri bir arada yaşamaktadır. Son yıllarda köyün kuzey kısmına, başka bölgelerden gelip yerleşen Müslüman Roman aile olmuştur. Köyde Türklerle Müslüman Romanlar aynı, cami, aynı okul ve aynı mezarlığı kullanmaktadır. Her iki unsurun örf, adetleri ve sosyal yaşamı aynı olup birbirlerinin etkinliklerine katılmaktadırlar. Yalnızca karşılıklı evlilikler olmamaktadır. Ballahor'da yaşayan Müslüman Romanlardan Çingene Konut Kredisi için başvuru yapan olmamıştır.

Yassıköy Belediyesi

1- Arabacıköy: Türk, Rum ve Müslüman Romanların bir arada yaşadığı bir köydür. 2011 nüfus sayımına göre köyde 1120 kişi yaşamaktadır. Bunların 25 hanesi,

yaklaşık 100 kişisi Müslüman Roman, 100 hanesi - yaklaşık 200 kişisi Türk ve geri kalanlar Hıristiyan Ortodoks Yunanlılardır. Köydeki Türkler ve Müslüman Romanlar aynı cami, aynı okul ve aynı mezarlığı kullanmaktadırlar. Örf ve adetler tamamen aynı olup, karşılıklı olarak davetlere icabet edilmektedir. Yalnızca karşılıklı evlilikler olmamaktadır. Arabacıköy'deki Müslüman Romanlar Çingene Konut Kredisinden yararlanmamışlardır.

2- Yassıköy: Türk, Müslüman Roman ve Hristiyan Ortodoks Yunanlıların bir arada yaşadığı karma bir köydür. Köyde üç unsur da değişik mahallelerde yaşamaktadır. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 2534 kişidir. Bunların 200 hanesi Türk, 75-80 hanesi Müslüman Roman ve geri kalanları Hıristiyan Ortodoks'tur. Köyde yaşayan Türklerle Müslüman Romanlar aynı cami, aynı okul ve aynı mezarlığı kullanmaktadır. Örf, adetler ve sosyal etkinlikler aynı olup karşılıklı olarak bu etkinliklere iştirak edilmektedir. Bugüne kadar karşılıklı evlilikler olmamıştır. Yassıköy'de yaşayan Müslüman Romanların bir bölümü Çingene kredisinden yararlanmak için Belediyeye başvurmuşlar, ancak kimseye kredi çıkmamıştır.

3- Yalanca Köyü: Türk ve Müslüman Romanların beraber yaşadığı bir köydür. Köy yaklaşık olarak 200 haneden oluşmaktadır. Bunların 150 hanesi Türk, yaklaşık 50 hanesi Müslüman Romandır. 2011 nüfus sayımına göre göyün nüfusu 285 kişidir. Köyde iki unsur ayrı ayrı mahallelerde yaşamakta, ancak örf, adetler ve sosyal yaşantı aynı olduğu için karşılıklı olarak gidip gelmeler olmaktadır. Yalnızca karşılıklı evlilikler olmamaktadır. Köyde aynı cami ve okul kullanılmaktadır. Ancak, Müslüman Romanların mezarlığı ayrıdır. Yalanca köyünde yaşayan Müslüman Romanların bir kısmı Çingene Konut Kredisi için başvuruda bulunmuş ancak kredi alamamıştır.

4- Narlıköy: Türk, Yunan ve Müslüman Romanların bir arada yaşadığı bir köydür. Köyde Türkler 150 hane, Müslüman Romanlar 75-80 hane, Hıristiyan Ortodokslar 80-85 hanedir. 2011 nüfus sayımına göre köyde 688 kişi yaşamaktadır.

Türkler ve Müslüman Romanlar Lozan'dan önce de beraber olup örf ve adetleri ve sosyal etkinlikleri tamamen aynıdır. Karşılıklı olarak gidip gelmektedirler. Bugüne kadar karşılıklı evlilikler olmamıştır. Köyde mevcut cami, okul ve mezarlık müşterek kullanılmaktadır. Narlıköy'lü Müslüman Romanlar Çingene Konut Kredisinden yararlanmamışlardır.

5- Susurköy: Türk, Rum ve Müslüman Romanların bir arada yaşadıkları bir köydür. Köyde üç unsur da ayrı ayrı mahallelerde yaşamaktadır. 2011 nüfus sayımına göre köyde 705 kişi yaşamaktadır. Bunların 100 hanesi Türk, 50 hanesi Müslüman Roman ve 80-85 hanesi Ortodoks Hıristiyan'dır. Türklerle Müslüman Romanların örf, adet ve sosyal yaşantısı aynı olup karşılıklı olarak birbirlerinin etkinliklerine katılmaktadırlar. Yalnızca karşılıklı evlilikler olmamaktadır. Köyde yaşayan Müslüman Romanlar Türklerle aynı okul ve camiyi kullanmaktadırlar. Ancak, mezarlıkları ayrıdır. Susurköy'deki Müslüman Romanlar konut kredisi başvurusunda bulunmamışlardır.

6- Karamusa Köyü: Türk, Rum ve Müslüman Romanların bir arada yaşadığı bir köydür. 2011 nüfus sayımına göre 189 kişi yaşamaktadır. Bunların yaklaşık olarak 30'u Türk, 60'ı Müslüman Roman ve 100'ü Hıristiyan Ortodoks Yunanlılardır. Türklerle Müslüman Romanlar Osmanlı döneminden beri beraber yaşamaktadır. Her iki unsurun örf ve adetleri aynı olup aynı cami, okul ve mezarlığı kullanmaktadırlar. Yalnızca karşılıklı evlilikler olmamaktadır. Müslüman Romanlar Çingene Konut kredisi almamıştır.

7- Ortacı Köyü: Türk, Rum ve Müslüman Romanların beraber yaşadığı bir köydür. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 428 kişidir. Bunların yaklaşık 35-40 ailesi Türk, 45-50 ailesi Müslüman Roman ve 150 ailesi Hıristiyan Ortodoks Yunanlılardır. Türklerle Müslüman Romanlar mübadeleden bu yana bir arada yaşamaktadır. Örf, adet ve sosyal etkinlikleri aynı olan bu iki unsur aynı okul, aynı

cami ve aynı mezarlığı kullanmaktadır. Bugüne kadar karşılıklı evlilik olmamıştır. Köydeki Müslüman Romanlar Çingene Konut kredisinden yararlanmamıştır.

8-Sasallı Köyü: Müslüman Romanlarla Hıristiyan Ortodoks Yunanlıların beraber yaşadığı bir köydür. Köydeki Türkler 1950'li yıllardan sonra birer ikişer Türkiye'ye göç etmişlerdir. 2011 yılında yapılan nüfus sayımına göre köyün nüfusu 468 kişidir. Bunların 90-95 hanesi – 250-300 nüfusu Müslüman Romanlar, geri kalanı Ortodoks Hıristiyan Yunanlılardır. Bir zamanlar Türklerle müşterek kullanılan okul, cami ve mezarlık şu anda tamamen Müslüman Romanlar tarafından kullanılmaktadır. Köy Azınlık ilkokulunda Selanik Özel Pedagoji Akademisi mezunu iki öğretmen görevlidir. Köydeki Müslüman Romanlar Çingene Konut Kredisi almamıştır.

9-Balabanköy: Türk, Müslüman Roman ve Hristiyan Ortodoks Yunanlıların bir arada yaşadığı bir köydür. 2011 yılında yapılan nüfus sayımına göre köyün nüfusu 473 kişidir. Köyde 250 hane yaşamaktadır. Bunların 11'i Türk, 5'i Müslüman Roman ve yaklaşık 235 ailesi Hıristiyan Ortodoks Yunanlılardır. Türklerle Müslüman Romanlar Osmanlı döneminden beri beraber yaşamaktadır. Örf, adet ve sosyal yaşantıları aynıdır. Köyde mevcut cami, okul ve mezarlık müştereken kullanılmaktadır. Köydeki Azınlık ilkokulu öğrenci yokluğundan kapanmıştır. Balabanköy'de yaşayan Müslüman Romanlar Çingene Konut Kredisi almamıştır.

İskeçe İli - İskeçe Belediyesi

1- Drosero Mahallesi: İskeçe İlinde Romanların en kalabalık olduğu mahalledir. Mahellede 5-6 bin civarında Roman yaşadığı tahmin edilmektedir. Yaşam koşulları Gümülcine Alankuyu mahallesini andırmaktadır. Büyük çoğunluğu son derece ilkel yapılarda, çadırlarda ve barakalarda yaşamaktadır. Nüfusun büyük çoğunluğunu Müslüman Romanlar oluşturmaktadır. Ancak, aralarında vaftiz olup Hıristiyan ismi almış 100-150 kişi de bulunmaktadır. Yunan yönetimi halkın

cehaletinden yararlanarak bunları asimile etmek için her çareye başvurmaktadır. Mahalle sakinlerinin büyük çoğunluğu Müslüman Roman olmasına karşın yönetim buraya tamamen Yunanca eğitim veren 15. Devlet İlkokulunu açmıştır. Mahalle sakinlerinin ısrarlı talebine rağmen mahalleye cami inşa edilmemiştir. Mahalle halkı yönetimi cami inşa etmeye zorlamak için zaman zaman, İskeçe Müftüsünün liderliğinde, sokakta Bayram namazı kılmakta ve bu yolla tüm yerel yöneticilere ve Atina'ya mesaj vermeye çalışmaktadır. Zaman zaman İskeçe Müftüsünün girişimi ile toplu sünnet törenleri yapılmaktadır. Yönetim mahalle kadınlarına yönelik bir dernek kurdurmuştur. Bu derneğin tüzüğü Dedeağaç Avandos Mahallesi Kadınlar Derneğinin aynısıdır. Dernek Başkanı Yunan yönetimi tarafından zaman zaman Avrupa'da Azınlıklara yönelik yapılan toplantılara gönderilmektedir. Bu şekilde Drosero halkı Batı Trakya Azınlığı içinde ayrı bir unsurmuş gibi gösterilmeye çalışılmaktadır. Drosero halkı cenazelerini İskeçe Aşağı Mahalle Mezarlığına defnetmektedir. İskeçe Türklerinin kullandığı bu mezarlığın bir bölümü Drosero halkına tahsis edilmiş bulunmaktadır. Drosero'dan çok az aile Çingene Konut Kredisinden yararlanmıştır.

2- Pırnallık Mahallesi: Romanların en kalabalık olduğu ikinci mahalledir. Mahallede yaklaşık olarak 1000 Müslüman Roman aile yaşamaktadır. Eski Milletvekili Ahmet Faikoğlu ve kardeşleri de bu mahalle sakinlerindendir ve burada yaşamaktadır. Pırnallık Mahallesi Romanları oldukça modern evlerde yaşamakta ve kendilerine Roman denmesini kabul etmemektedirler. Mahalleye son yıllarda oldukça büyük ve güzel bir cami yapılmıştır. Pırnallık Mahallesi sakinleri ölülerini Kavala yolu üzerinde, kendilerine tahsis edilmiş mezarlığa defnetmektedir. Mahallede Azınlık ilkokulu yoktur. Çocukların bir kısmı İskeçe Merkez Birinci Türk Azınlık İlkokuluna, bir kısmı Merkez İkinci Türk Azınlık İlkokuluna ve bazıları da mahalleye yakın Yunan Devlet İlkokuluna gitmektedir. Pırnallık Mahallesinde yaşayan Müslüman Romanlardan 8-10 aile Çingene Konut Kredisinden yararlanmıştır.

3- Gazhane Mahallesi: Yaklaşık 200 Müslüman Romanın yaşadığı bir mahalledir. Gazhane halkı da her geçen gün modern yaşama ayak uydurmakta ve yeni yeni konutlar inşa etmektedir. Mahalleye, mahalle sakinlerinin ve İskeçe halkının yardımları ile yeni bir cami inşa edilmiştir. Mahalle çocukları yakın yıllara kadar İskeçe Merkez İkinci Türk Azınlık İlkokuluna devam etmiştir. Son yıllarda bazı aileler çocuklarını Devlet Okullarına göndermeye başlamıştır. Mahalle halkı ölülerini İskeçe Aşağı Mahalle mezarlığında kendilerine ayrılmış olan bölüme defnetmektedirler. Ölülerine çok saygılı olan halk mezarlığı dikkat çekecek derece temiz tutmakta ve ölülerine görkemli mermer mezarlar yapmaktadır. Çingene Konut Kredisinden yararlanan ailelerin sayısı yalnızca 5-6 aile ile sınırlıdır.

4- Aren Mahalle: İskeçe'li Türklerin yoğun olarak yaşadığı bu mahallede ayrıca, 25-30 Müslüman Roman aile de yaşamaktadır. Osmanlı döneminden beri bir arada yaşayan bu mahalle sakinleri birbirlerine karşı son derece saygılıdır. Örf, adet ve toplumsal etkinlikleri aynı olan bu iki unsur aynı okul, aynı cami ve aynı mezarlığı kullanmaktadır. Mahallede yaşayan Müslüman Romanlar bütçelerine uygun olarak modern konutlar inşa etmişlerdir. Mahallede Türkle Müslüman Romanı ayırt etmek mümkün değildir. Karşılıklı olarak birbirlerinin etkinliklerine katılmakta ve her konuda yardımlaşmaktadırlar. Yalnızca karşılıklı evlilikler olmamaktadır. Müslüman Romanlardan Çingene Konut Kredisi için başvuran olmamıştır.

Topiou (İnhanlı) Belediyesi

1- İnhanlı Köyü: Türk, Müslüman Roman ve Hıristiyan Ortodoks Romanların bir arada yaşadığı bir köydür. Eski Nahiye merkezi olan köy bugün de Topiros (İnhanlı) Belediyesi'nin merkezidir. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 922 kişidir. Bunların 60 hanesi Türk, 15 hanesi Osmanlı İmparatorluğu döneminde buraya getirilmiş Afrika kökenli Müslüman Zenci, 50 hanesi Müslüman Roman, 75-80 hanesi Hıristiyan Ortodoks Romandır. İnhanlı Belediyesi 1982 yılında Türklere ait 2600 dönüm araziyi

köydeki Hıristiyan Romanlara tarla olarak dağıtmaya kalkınca köyde ciddi olaylar yaşanmış ve Batı Trakya Türkleri İskeçe Valiliği önüne çadır kurarak, tarihinde ilk toplumsal direnişi göstermiştir. Bunun sonucu olarak ihtilaflı bu arazi halen boş durmaktadır. İnhanlı köyünde yaşayan Türklerle Müslüman Romanlar ve Afrika kökenli Müslüman zenciler Osmanlı döneminden bu yana beraber yaşamaktadır. Hıristiyan Romanlar Yunanistan'ın başka yörelerinden göç edip buraya yerleşmişlerdir. Köydeki Türkler, Müslüman Romanlar ve Afrika kökenli Müslümanlar aynı cami, aynı okul ve aynı mezarlığı kullanmaktadır. Örf ve adetleri tamamen aynıdır. Bu nedenle karşılıklı olarak birbirlerinin sosyal etkinliklerine katılmaktadırlar. Yalnızca karşılıklı evlilikler olmamaktadır. Çingene Konut Kredisinden yararlanmak üzere daha çok köydeki Hıristiyan Romanlar başvurmuş ve bunların kredi talepleri onaylanmıştır.

Topiros Belediyesine bağlı İnhanlı, Taraşmanlı, Zeynelli, Göynüklü, Gencerli, Kırköy, Bekeobası, Küçük Öksüzlü ve Kurthasanlı köylerinde yaşayan Müslüman Romanlardan 250'nin üzerinde aile Çingene Konut Kredisinden yararlanmak üzere dilekçe doldurarak Belediyeye sunmuştur. Belediyenin oluşturduğu komisyon bu dilekçeleri incelemiş ve yaklaşık 150 aileyi krediden yararlanabilecek konumda bulmuş ve bunları ilgili Bakanlığa göndermiştir. Ancak, sonuçta yalnızca 35 aileye kredi çıkmıştır. Bunların da büyük bölümünü Hıristiyan Romanlardır.

2- Kırköy: Türk ve Müslüman Romanların bir arada yaşadığı karma bir köydür. Toros (İnhanlı) Belediyesinde Müslüman Romanların en kalabalık olduğu köydür. 2011 nüfus sayımına göre köyde 852 kişi yaşamaktadır. Bunların yaklaşık 80 hanesi Türk, 100 hanesi Müslüman Romandır. Türklerle Müslüman Romanlar Osmanlı döneminden bu yana beraber yaşamaktadır. Karşılıklı evlilik dışında, gelenek, görenek ve sosyal yaşantıları aynı olan bu iki unsur, aynı cami, aynı okul ve aynı mezarlığı kullanmaktadır. Yunan yönetiminin başlatmış olduğu Çingene Konut Kredisini almak için başvuruda bulunan pek çok Müslüman Roman olmuş, ancak çok az kişinin kredi talebi onaylanmıştır.

3- Göynüklü Köyü: Türk ve Müslüman Romanların bir arada yaşadığı bir köydür. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 1405 kişidir. Bunların yaklaşık olarak 90 hanesi Türk. 75-80 hanesi Müslüman Romanlardır. Türklerle Müslüman Romanlar Osmanlı döneminden beri beraber yaşamakta aynı cami, aynı okul ve aynı mezarlığı kullanmaktadır. Gelenek, görenek ve sosyal etkinlikleri aynı olmasına karşın aralarında evlilikler olmamaktadır. Köyde Çingene Konut Kredisi için başvuran birkaç aile olmuş ancak bu talepleri onaylanmamıştır.

4- Gencerli Köyü: Türk ve Müslüman Romanların bir arada yaşadığı karma bir köydür. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 475 kişidir. Bunların yaklaşık 90 hanesi Türk, 25 hanesi Müslüman Romandır. Türklerle Müslüman Romanlar Osmanlı döneminden bu yana bir arada yaşamakta, aynı cami, aynı okul ve aynı mezarlığı kullanmaktadırlar. Gelenek, görenek ve sosyal etkinlikleri aynı olmasına karşın, karşılıklı evlilikler olmamaktadır. Yunan yönetiminin başlatmış olduğu Çingene Konut Kredisi için başvuran çok aile olmuş ancak, krediden yararlanamamışlardır.

5- Bekeobası Köyü: Köyde Türkler, Afrika kökenli Müslümanlar, Müslüman Romanlar ve Hıristiyan Ortodoks Yunanlılar bir arada yaşamaktadır. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 734 kişidir. Bunların 50 hanesi Türk ve Afrika kökenli Müslüman, 20 hanesi Müslüman Roman ve 55-60 hanesi Hıristiyan Ortodoks Yunanlılardır. Türkler, Afrika kökenli Müslümanlar ve Müslüman Romanlar Osmanlı döneminden beri bir arada yaşamakta, aynı cami, aynı okul ve aynı mezarlığı kullanmaktadırlar. Gelenek, görenek ve sosyal etkinlikleri aynı olmasına karşın karşılıklı evlilikler olmamaktadır. Yunan yönetiminin başlatmış olduğu Çingene Konut Kredisinden yararlanmak üzere çok az aile başvurmuş, ancak talepleri onaylanmamıştır.

6- Kurthasanlı Köyü: Türk, Müslüman Roman ve Hıristiyan Ortodoks Yunanlıların bir arada yaşadığı bir köydür. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 382 kişidir. Bunların 20 hanesi Türk, 20 hanesi Müslüman Roman ve 25-30 hanesi

Hıristiyan Ortodoks Yunanlıdır. Türklerle Müslüman Romanlar Osmanlı döneminden bu yana beraber yaşamakta, aynı cami, aynı okul ve aynı mezarlığı kullanmaktadırlar. Gelenek, görenek ve sosyal yaşantıları aynıdır. Yalnızca karşılıklı evlilikler olmamaktadır. Köydeki Müslüman Romanlardan bazıları Çingene Konut Kredisi için başvuruda bulunmuş, ancak talepleri olumlu karşılanmamıştır.

Bulustra Belediyesi

1- Yenice Köyü: Batı Trakya'nın tarihi köylerinden biridir. Osmanlı Devleti döneminde tütünü ve tütün tüccarlarıyla ünlü bir köydür. Yeniceli ve İskeçeli tütün tüccarları arasında müthiş bir rekabet yaşanmıştır. Hatta bu rekabet İskeçe İlinin başkenti olma konusunda kıyasıya sürdürülmüştür. Yenice'de 1675 yılında inşa edilmiş Vezir Musahip Mustafa Paşa Camii ve 1873 yılında yapılmış Kasaba Camii bulunmaktadır. Yenice, İskeçeli tüccarlar tarafından yakıldıktan sonra yavaş yavaş önemini kaybetmeye başlamıştır. Köyde yaşayan Türk aileler 1950'li yıllardan itibaren peyderpey Türkiye'ye göç etmişlerdir. Yenice'de bugün yalnızca 7-8 Türk aile yaşamaktadır. Köyde ayrıca 150 hane civarında Müslüman Roman ve yaklaşık 400-450 aile Ortodoks Hıristiyan Yunan bulunmaktadır. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 1473 kişidir. Eski nahiye ve Belediye merkezi olan Yenice, bugün de Avdira (Bulustra) Belediyesinin merkezidir. Yenice ayrıca şifalı çamur banyoları ve ılıcaları ile de meşhurdur. Köyde yaşayan Türklerle Müslüman Romanlar Osmanlı döneminden beri bir arada yaşamakta, aynı cami, aynı okul ve aynı mezarlığı kullanmaktadırlar. Gelenek, görenek ve sosyal yaşantıları tamamen aynıdır. Yalnızca karşılıklı evlilikler olmamaktadır. Yenice'deki Müslüman Romanlardan yalnızca 2-3 aile Çingene Konut Kredisinden yararlanmıştır.

2- Gökçeler Köyü: Türklerle Müslüman Romanların beraberce yaşadığı bir köydür. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 2059 kişidir. Bunların yarısı Türk, yarısı Müslüman Romandır. Gökçeler eski bir Nahiye ve Belediye merkezidir. 2010

yılında Yunanistan'da Kapodistrias Planı çerçevesinde yapılan yeni yapılanma ile merkezi Yenice köyünde bulunan Bulustra (Avdira) Belediyesi ile birleştirilmiştir. Köydeki Türklerle Müslüman Romanlar Osmanlı döneminden beri bir arada yaşamakta, aynı cami, aynı okul ve aynı mezarlığı kullanmaktadır. Türklerle Müslüman Romanların gelenek, görenek ve sosyal yaşantıları aynıdır. Yalnızca karşılıklı evlilikler olmamaktadır. Gökçeler köyünde yaşayan Müslüman Romanlar Çingene Konut Kredisi başvurusunda bulunmamışlardır.

3- Karaköy: Türklerle Müslüman Romanların bir arada yaşadığı bir köydür. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 631 kişidir. Bunların yaklaşık olarak 30 hanesi Müslüman Romanlar, 120 hanesi Türklerdir. Köydeki Türklerle Müslüman Romanlar Osmanlı döneminden bu yana beraber yaşamakta, aynı cami, aynı okul ve aynı mezarlığı kullanmaktadırlar. Karaköy'de yaşayan Türklerle Müslüman Romanların gelenek, görenek ve sosyal yaşantıları tamamen aynıdır. Nişan, düğün, sünnet, mevlit, bayram eğlenceleri gibi toplumsal etkinlikler beraberce kutlanmaktadır. Yalnızca karşılıklı evlilikler olmamaktadır. Karaköy'de yalnızca bir Roman ailesi Çingene Konut Kredisinden yararlanabilmiştir.

4- Boyacılar Köyü: Türk, Yunan ve Müslüman Romanların bir arada yaşadığı bir köydür. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 712 kişidir. Bunların 20-25 hanesi Müslüman Roman, 30-35 hanesi Türk ve geri kalan nüfus Hıristiyan Ortodoks Yunanlılardır. Türklerle Müslüman Romanlar Osmanlı döneminden bu yana beraber yaşamakta, aynı cami, aynı okul ve aynı mezarlığı kullanmaktadırlar. İki unsur arasında gelenek, görenek ve toplumsal etkinlikler tamamen aynıdır. Yalnızca karşılıklı olarak evlilikler yapılmamaktadır. Boyacılar köyünde yaşayan Müslüman Romanlardan yalnızca bir aile Çingene Konut Kredisinden yararlanmıştır.

5- Kızılcaköy: Hıristiyan Ortodoks Yunanlılarla Müslüman Romanların bir arada yaşadığı bir köydür. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 403 kişidir.

Bunların yalnızca 30-35 hanesi Müslüman Romandır. Geri kalanları Yunanlılardır. Kızılcaköy eski bir nahiye merkezidir. Köyde Devlet Ortaokulu bulunmaktadır. Bu okula köydeki Yunan çocukları yanında Müslüman Roman çocukları ve civar Türk köylerde yaşayan Türk ailelerin çocukları da devam etmektedir. Köyde Müslüman Romanlar için cami, Türk ilkokul ve mezarlık bulunmamaktadır. Müslüman Romanlar ölülerini bölgedeki Yelkenciler mezarlığına defnetmektedirler. Bulustra Belediyesi Müslüman Romanlara mezarlık için yer tahsis etme kararı almıştır. Ancak, henüz mezarlık alanı tel örgü veya duvarla çevrilmemiştir. Kızılcaköy'de yaşayan Müslüman Romanlar Çingene Konut Kredisinden yararlanmamıştır.

6- İneli Köyü: Tamamen Müslüman Romanların yaşadığı bir köydür. Köyde yaşayan Türkler 1950'li yıllarda Türkiye'ye göç etmiştir. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 141 kişidir. Köyde mevcut ilkokul göçten sonra kullanılmadığı için tamamen yıkılmıştır. İnelli'de yaşayan Müslüman Romanların çocukları köydeki Rum ilkokuluna gitmektedir. Köy halkı son yıllarda bir cami inşa etme girişiminde bulunmuştur. Ancak İskeçe tayinli Müftüsü Mehmet Emin Şinikoğlu ile caminin inşaatını üstlenen müteahhitin para konusunda bazı suistimalleri ortaya çıkınca cami inşaatı yarıda kalmıştır. Halen köy halkı kendi imkanları ile bu camiyi tamamlamaya çalışmaktadır. Köyde mezarlık mevcuttur. Ancak, cami olmadığı için köy halkı Cuma ve Bayram namazları için komşu köylere gitmektedir. İnelli'de Çingene Konut Kredisinden yararlanan olmamıştır.

7-Elmalı Çiftliği Köyü: Müslüman Romanların ve Hıristiyan Yunanlıların yaşadığı bir köydür. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 359 kişidir. Bunların yaklaşık olarak 12 ailesi Müslüman Romanlar, geri kalanı Ortodoks Hıristiyanlardır. Köyde Türk İlkokulu olmadığı için Müslüman Romanların çocukları Rum ilkokuluna devam etmektedir. Keza köyde cami bulunmadığı için Cuma ve Bayram namazlarını komşu köy camilerinde kılmaktadırlar. Elmalı Çiftliği köyünde Müslüman mezarlığı da bulunmamaktadır. Bu nedenle ölülerini yakın köy olan Yelkenciler köyü mezarlığına

defnetmektedirler. Köyde yaşayan Müslüman Romanlar Çingene Konut Kredisinden yararlanmamıştır.

Evros İli

1- Dedeağaç Merkez Avandos Mahallesi: Tamamen Müslüman Romanların yaşadığı bir mahalledir. Mahallede yaklaşık olarak 800 aile -3500 nüfus bulunmaktadır. Dedeağaç merkezde yaşamakta olan Türk soylu Azınlık mensupları yıllar içinde kenti terk ederek Türkiye'ye göç etmişlerdir. Araştırmacı Ekrem Hakkı Ayverdi[259] Dedeağaç kentinde 4 cami, bir mescit ve bir okuldan bahsetmektedir. Bunlar 1- Dedeağaç Camii ve yanı başında bir mektep, 2- Hamidiye Mahallesi Camii, 3- Hükümet Camii, 4- Mahmudiye Camii ve mescididir. Bugün Dedeağaç kentinde yalnızca bir cami bulunmaktadır. Halen ibadete açık ve Dedeağaçlı Türklerin namaz kıldığı "Dedeağaç Camii". Ayrıca, Müslüman Roman çocukların devam ettiği ve cami ile aynı avluda bulunan Dedeağaç Azınlık İlkokulu bulunmaktadır. Dedeağaç camii kitabesindeki kayda göre 1906 yılında yapılmıştır. Cami Balkan Savaşı sırasında Bulgarlar tarafından, içindeki insanları ile birlikte yakılmıştır. Daha sonra 1921 yılında Yunan Hükümeti camiyi onararak ibadete açmıştır. Ancak, aynı cami 13 Mart 1993 tarihinde meçhul kişiler tarafından bir kez daha yakılmış ve yine Yunan Hükümeti tarafından tamir edilmiştir. Dedeağaç kentinde yaşayan Müslüman Romanların büyük bölümü Osmanlı döneminden bu yana burada yaşayan soydaşlarımızdır. Son yıllarda mahalle Dimetoka, Kumçiftliği, Ferecik ve İskeçe'den de büyük göç almıştır. Mahallenin yerlilerinin gelenek, görenek ve sosyal etkinlikleri Batı Trakya'da yaşayan diğer halktan farksızdır. Mahalle sakinleri Cuma ve Bayram namazlarını bu tarihi camide, vakit namazlarını ise genellikle Avantos Mahallesinde sonradan açılmış olan Mescitte kılmaktadırlar. Müslüman Roman öğrencilerin büyük bölümü Azınlık İlkokuluna devam etmektedir. Ancak, mahalleye sonradan yerleşen Müslüman Romanların

[259] Ekrem Hakkı Ayverdi, *Avrupa'da Osmanlı Mimari Eserleri: Bulgaristan, Yunanistan, Arnavutluk*, İstanbul, 4. Cilt, İstanbul 1982

çocuklarının büyük bölümü Devlet okullarına devam etmektedir. Halen üniversite ve yüksek okullarda okuyan 10-15 öğrenci bulunmaktadır. Yunan yönetimi buradaki halkı azınlık bünyesinden uzaklaştırmak için çeşitli yollara başvurmaktadır. Avantos Mahallesine kurulmuş olan Çocuk Yuvasında çocuklara tamamen Yunanca eğitim verilmektedir. Ayrıca, mahallede, biri erkeklere, diğeri kadınlara yönelik iki dernek kurulmuştur. Özellikle kadınlara ait derneğin tüzüğü 31.05.2006 tarihinde İskeçe'nin Drosero Mahallesinde kurulmuş olan derneğin tüzüğü ile aynıdır. Gerek maddelerin sayısı bakımından, gerek içerik bakımından iki tüzük tamamen aynı kalemden çıkmış gibidir. Bu iki derneğin başkanları yönetim tarafından zaman zaman uluslararası toplantılara gönderilmekte ve Batı Trakya'da başka bir unsur varmış gibi gösterilmeye çalışılmaktadır. Dedeağaç'ta yaşayan Müslüman Romanlardan Çingene Konut Kredisinden yararlanmak üzere 21 kişi başvurmuş, bunlardan yalnızca 17'sine kredi verilmiştir. Kredi alanların tümü başka yörelerden gelip Dedeğaç'a yerleşen Müslüman Romanlardır.

2- Dimetoka: Dimetoka Sultan Murat Hüdavendigar tarafından 1300'lü yıllarda Osmanlı topraklarına katılmıştır. 17. yüzyılda Dimetoka'yı gezen Evliya Çelebi, burada gördüğü yapıları şöyle sıralamaktadır: 1- Çelebi Sultan Mehmet Camii (Ulucami), Nasuhbey Mescidi, Kurtbey Mescidi, Pazarlı Bey Mescidi, Alaca Mescit, Paşa Mescidi, Horacı Mescidi, Zincirli Mescidi, Abdal Cündi Mescidi, Gazi Ferhat Bey Mescidi, Beyazid Han Medresesi, Oruç Paşa Medresesi. Ayrıca Edirne Defterdarı Bâdi Efendi de Dimetoka'daki şu eserlerden bahsetmektedir: Çelebi Sultan Mehmet Camii, Hacı Osman Camii, İmaret Camii, Kum Mahallesi Camii, Köprübaşı Camii, Hacı Ferhat Camii, Fahrettin Baba Mescidi, Kınalı Mescidi, Gazi Ferhat Mescidi ve Feridun Bey Hamamı. Bunların dışında bölgede bir sürü imaret, han ve hamam bulunduğu belirtilmektedir. Bir zamanlar Türklerin yoğun olarak yaşadığı Dimetoka'da bugün yalnızca 400 hane Müslüman Roman yaşamaktadır. Türkler zaman içinde Türkiye'ye göç etmiştir. Dimetoka'da yaşayan Müslüman Romanların çocuklarının büyük bölümü kasaba içindeki Dimetoka Azınlık İlkokuluna devam etmektedir. Ancak, Devlet Rum

ilkokullarına devam eden pek çok Azınlık çocuğu da vardır. Kasabada ayrıca Türk çocukları için açılmış Çocuk Yuvaları ve Anaokulu da mevcuttur. Büyük çoğunluğu tarihi kale kalıntıları arasında yaşamını sürdüren Müslüman Romanları, Dimetoka Belediyesi Çingene Konut Kredisinden yararlanarak almış olduğu kredilerle inşa etmiş olduğu 50 adet modern konutlara yerleştirmiştir.

3- Kumçiftliği Kasabası: Osmanlı döneminde mevcut olmayan ve yeni kurulmuş olan bu kasabada Türkler yaşamamıştır. Bu nedenle kasabada Türklere ait cami ve okul bulunmamaktadır. Kasabada, iş bulmak için, civar köylerden, sonradan gelip yerleşen, Müslüman Romanlar yaşamaktadır**.** Kumçiftliği'nde halen 120 hane civarında Müslüman Roman yaşamaktadır. Türk İlkokulu bulunmadığı için çocuklar Rum okullarına devam etmektedir. Son yıllarda kasabada yaşayan Müslüman Roman bir kadın, daha önce konut olarak kullandığı ahşap bir barakayı tahsis ederek çocuklara Kur'an Kursu yapılmasını sağlamıştır. Aynı baraka Ramazan ayında teravih namazı, bayramlarda Bayram namazı kılmak için kullanılmaktadır. Kur'an Kursunu Gümülcine Seçilmiş Müftüsü İbrahim Şerif'e bağlı bir din adamı yapmaktadır. Kumçiftliği Belediyesi kasabada yaşayan Müslümanlara, kasaba dışında eski bir Türk köyüne ait mezarlığı tahsis etmiş ve ölülerini buraya defnetmelerine izin vermiştir. Kumçiftliği Belediyesi de, Dimetoka Belediyesi gibi Çingene Konut Kredisinden yararlanarak burada yaşayan Müslüman Romanlara 12'şer dairelik konutlar yapmış ve çekilen kura sonucu bunların bir kısmını bu konutlara yerleştirmiştir.

4- Ferecik Kasabası: Evliya Çelebiye göre Ferecik Orhan Gazi'nin oğlu Süleyman Paşa tarafından 1392 yılında fethedilmiştir. Kasabada Türklerin yedi mahallede yaşadıkları, üç cami ve üç mescitlerinin bulunduğu ifade edilmektedir. Ayrıca kasabada iki medrese, beş ilkokul, iki tekke, beş ticaret hanı ve bir de hamam bulunduğu ifade edilmektedir. Ekrem Hakkı Ayverdi ise kasabada beş cami, dört mescit, bir han, bir hamam ve üç zaviyeden, bir türbe ve bir medresenin

mevcudiyetinden bahsetmektedir[260]. Bu camilerden yalnızca Musa Çelebi camii kilise olarak ayakta durmaktadır. Caminin minaresi yıktırılarak yerine çan kulesi dikilmiştir. 2011 nüfus sayımına göre Ferecik kasabasının nüfusu 5457 kişidir. Ferecik Osmanlı döneminden beri Ilıcaları ile ünlü küçük bir kasabadır. Osmanlı döneminde oldukça ünlü bir sınır kasabası olmasına karşın bugün kasabada yalnızca 45-50 hane Müslüman Roman yaşamaktadır. Türkler zaman içinde Türkiye'ye göç etmiştir. Müslüman Romanlara ait kasabada cami ve okul mevcut değildir. Çocuklar Rum okullarına devam etmektedir. Ölen insanlarını, Türklerden kalma eski bir mezarlığa defnetmektedirler. Son yıllarda bu mezarlığı Yunanlıların işgalinden kurtarmak için etrafını tel örgü veya duvar içine alma girişiminde bulunmuşlar, ancak parasızlık nedeniyle bunu başaramamışlardır. Ferecik'te yalnızca 8 aile Çingene Konut Kredisinden yararlanmıştır.

5- Ahrenpınar Köyü: Türk, Müslüman Roman ve Hıristiyan Ortodoks Yunanlıların bir arada yaşadığı bir köydür. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 530 kişidir. Bunların 120 hanesini Müslüman Romanlar, 30 hanesini Türkler ve 10-15 hanesini Yunanlılar oluşturmaktadır. Köyden 10 aile Mandra köyüne göç edip buraya yerleşmiştir. Tamamen Rum köyü olan Mandra'da cami, Türk İlkokulu ve Müslüman mezarlığı bulunmadığı için çocuklar köydeki Devlet okuluna devam etmektedir. Halk Cuma ve Bayram namazı için Ahrenpınar'a gelmektedir. Köyde yaşayan Türklerle Müslüman Romanlar Osmanlı döneminden beri bir arada yaşamakta, aynı okul, aynı cami ve aynı mezarlığı kullanmaktadırlar. Türklerle Müslüman Romanların gelenek, görenek sosyal yaşantıları aynıdır. Yalnızca karşılıklı evlilikler olmamaktadır. Ahrenpınar'da ikamet etmekte olan Müslüman Romanlar Çingene Konut Kredisi için başvuru yapmamışlardır.

6- Hacıaliköy: Köyde Türk, Yunan ve Müslüman Romanlar beraberce yaşamaktadır. 2001 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 252 kişidir. Bunların 15-20 hanesi-yaklaşık 50 kişisi Sünni Türkler, 15 hanesi - 50 kişisi – Müslüman Romanlar

[260] Ekrem Hakkı Ayverdi, *a.g.e.*

ve geri kalanı Ortodoks Yunanlılardır. Türklerle Müslüman Romanlar Osmanlı döneminden beri bir arada yaşamakta aynı mezarlığı kullanmaktadırlar. Köyde okul yoktur. Türk ve Roman çocuklar köydeki Rum okuluna devam etmektedir. Son yıllarda 2 Türk kızı Yunanlı erkekle evlenmiştir. Hacıaliköy'de birkaç yıl önce cami inşaatına başlanmış ancak ekonomik nedenlerle tamamlanamamıştır. Türklerle Müslüman Romanların gelenek, görenek ve sosyal yaşantısı aynıdır. Yalnızca karşılıklı evlilikler olmamaktadır. Hacıaliköy'de yaşayan Müslüman Romanlar Çingene Konut Kredisi için başvuru yapmamışlardır.

7- Aksakal Köyü: Müslüman Romanlarla Hristiyan Ortodoks Yunanlıların bir arada yaşadığı bir köydür. 2011 nüfus sayımına göre köyde 128 kişi yaşamaktadır. Bunların 80 hanesi Müslüman Roman, geri kalanlar Hıristiyan Ortodoks Yunanlılardır. Köydeki Türkler zaman içinde Türkiye'ye göç etmiştir. Köyde kalan Müslüman Romanlar tamamen Türk gelenek, görenek ve sosyal yaşantısını sürdürmekte ve Türklerden kalan cami, okul ve mezarlığı kullanmaya devam etmektedirler. Köydeki Romanlar Çingene Konut Kredisinden yararlanmamışlardır.

8- Subaşköy: Köyde Müslüman Romanlarla Hıristiyan Ortodoks Yunanlılar bir arada yaşamaktadır. Türk aileler zamanla köyden göç ederek Türkiye'ye gitmişlerdir. 2011 nüfus sayımına göre köyde 142 kişi yaşamaktadır. Bunların 50 hanesi Müslüman Roman geri kalanı Hıristiyan Yunanlılardır. Köyde okul ve cami yoktur. Müslüman Roman çocuklar köydeki Rum okuluna devam etmektedir. Köydeki Müslüman Romanlar Türklerden kalma mezarlığı kullanmaktadır. Subaşköy Romanları Çingene Konut Kredisi için başvuru yapmamıştır.

9- Çavuşlu Köyü: Eski bir Türk köyüdür. Köydeki Türkler Türkiye'ye göç etmiş ve geriye Müslüman Romanlarla Hıristiyan Yunanlılar kalmıştır. 2011 nüfus sayımına göre köyün nüfusu 474 kişidir. Bunların yaklaşık 50 hanesi Müslüman Romanlar, geri kalanı Hıristiyan Ortodoks Yunanlılardır. Eski Türk okulu ve camii

tamamen yıkılıp yok olmuştur. Bu nedenle Müslüman Roman çocuklar köydeki Rum okuluna devam etmektedir. Köyde mevcut eski Türk mezarlığı Müslüman Romanlar tarafından kullanılmaktadır. Köydeki Müslüman Romanlar Çingene Konut Kredisinden yararlanmamıştır.

Verilerden anlaşılacağı üzere, Yunanistan'ın bir ayrımcılık, segregasyon politikası olarak uygulamaya koyduğu "Çingene Kredisi Projesi" bir pozitif ayrımcılık projesi, dezavantajlı gruplara destek projesi olmaktan ziyade, kendi içinde de bir ayrımcılık ve ayrıştırma projesi olmuştur. Kredi sağlanırken, öncelikle Türk azınlığın farklı alt kimlikleri arasında bir ayırma ve ayrıştırma olmuş, bunun ötesinde Müslüman Romanlar ve Hıristiyan Romanlar arasında bariz ayrım uygulanmıştır.

Çingene Konut Kredisinden yararlanan Müslüman Romanların sayısı oldukça azdır. Kredinin neredeyse tamamından Hıristiyan Romanlar faydalanmıştır. Kredi alabilmek izin imzalanan beyanlarda Etnik kimlik bölümünde "Roman" ifadesinin yazılacak olması da ayrıca azınlık içerisinde kimlik bölme çalışmalarının bir yöntemi olarak görülmüştür.

Yunanistan Hükümetleri, TEK tutanaklarında da açıkça belirtildiği üzere tek bir azınlık, resmi tanınan şekliyle "Müslüman", literatürde tanımlanan şekliyle ulusal ya da milli Türk azınlığı tanımak yerine bu azınlığı üç farklı etnik gruba ayırma, ayrıştırma planlarını hiç aralıksız sürdürmektedir. Bunu, vermiş olduğu konut kredileri şeklindeki uygulamalarıyla gözler önüne sermektedir. Azınlık içinde uygulamaya çalıştığı böl, parçala ve yönet prensibi temelde azınlık insanını korkutmamakla birlikte uzun vadeli düşünüldüğünde Yunanistan'ın hedefleri doğrultusunda hiç şaşmadan ilerlediği görülmektedir.

3. Yasak Bölge Uygulaması

Yunanistan'da 1936-1939 yılları arasında dikta rejimi, bilinen diğer ismiyle Metaksas dönemi diktatörlüğü uygulanmıştır. Bu dönemde ilan edilen 376/1936 tarihli yasama kararıyla[261] tüm kuzey Yunanistan bölgesi "kontrollü bölge" ya da "yasak bölge" olarak ilan edilmiştir. Bu bölgelerde üst düzey güvenlik uygulamaları yürürlüğe konmuştur. Uygulamanın çıkış noktası kuzeyden gelecek komünizm tehlikesidir. Fakat ülkeye demokrasi geldikten sonra, komünizm riskinin ortadan kalkmasından sonra da bu uygulamaya devam edilmiştir. Batı Trakya boyunca, Bulgaristan sınırına paralel olarak yaklaşık 15-20 kilometre genişliğindeki bu alan, 1953-1995 yılları arasında, Evros, Rodop ve İskeçe illerinde yaklaşık 42.000 Batı Trakyalı Türk için "açık hava hapishanesi"ne dönüşmüştür.[262] Bölge insanlarının bile özel kimliklerle giriş-çıkış yaptığı alan Yunanistan hükümetlerinin ayrıştırma, isolasyon ve asimile etme politikalarının merkezi olmuştur. Bölgede üst düzey kontroller sebebiyle erişim ya çok zor ya da yok denecek kadar azdır. Kontrol noktalarının bulunduğu, giriş ve çıkışların sürekli denetlendiği bölgede gece 24.00 ve sabah 08.00 saatleri arasında hareket tamamen durmaktadır.[263]

Dönemin iktidarı her ne kadar söz konusu "yasak bölge" uygulamasının amacını kuzeyden gelecek komünist tehlikelere karşı önlem olarak açıklasa da bu uygulamanın asıl hedefi dağlık bölgede yaşayan Pomak Türkleri ve diğer Türk azınlık bireylerini ayrıştırmak olmuştur.[264] Bu amaç 30. TEK toplantısının gündem maddelerinden biri olmuştur ve toplantıda Türk Başkonsolosluğunun dağlık bölgedeki propaganda çalışmalarını engellemek için yasak bölgenin genişletilmesi kararı alınmıştır. Bölgede yaşayan kişilerin özel kimlikleri olacak, yabancı uyruklular bölgeye giremeyecek, Yunan vatandaşlarından ise güven telkin etmeyenler yasak bölgeye

---

[261] *International Affair Agency*, File on The Problems of Turkey, The Western Thrace Turks Issue in Turkish-Greek Relations, İstanbul 1992, s.27-28.
[262] Lois Whitman (Ed.), *Destroying Ethnic Identity: The Turks of Western Thrace*, New York 1990, A Helsinki Watch Report.
[263] Baskın Oran, *a.g.e.*, s. 220.
[264] Bülent H. Demirbaş, *Batı Trakya Sorunu*, İstanbul 1996, s. 130.

giremeyecek denmiştir. Ayrıca, 47. TEK toplantısında açık bir ifadeyle "***esasen yasak bölge de Türklerle "Pomaklar"ın temas etmemeleri için gerçekleştirilmiş bir uygulamadır"*** denmektedir.

Yunanistan idaresinin, TEK aracılığıyla belirlediği ve uygulamaya koyduğu politikalar sistemli olarak azınlığı bölmek, uzun vadede azınlığın erimesini ve yok olmasını sağlamaktır. Fakat, bu politika tutmamış, uzun vadede yapılan baskılar dirençle karşılanmıştır.

Tüm kuzey Yunanistan'da 1970'li yıllarda kaldırılan kontrollü bölge uygulaması Batı Trakya'da bir "utanç duvarı" olarak 1995 yılına kadar devam etmiştir. Ayrıca 1366/1938 sayılı kanunla yabancıların sınıra yakın yerlerde, yani "Yasak Bölge"de, arazi satın almaları yasaklanmıştır.[265]

4. Bir Etnik Temizleme Yaklaşımı Olarak 19. Madde Uygulaması

Yunan vatandaşlık yasasının 19. Maddesi (3370/1955) 1955-1998 yılları arası uygulamada kalkmış, tam anlamıyla bir etnik arındırma ve kültürel soykırım örneğidir. Andrew Bell-Fialkoff "etnik temizliği" bir bölgeden istenmeyen unsurun atılması olarak ifadelendirmiştir. 19. madde uygulamasında da Yunanistan sınırları içerisinde Yunan kökenli olmayan vatandaşların, Arnavut, Makedon, özellikle Batı Trakya Türk Azınlığı mensuplarının vatandaşlıktan toplu kararlarla atılması[266], etnik temizlik tanımıyla tamamen örtüşmektedir. Etnik temizlik, dolaylı olarak bir kültürel unsurun yok edilmesi, bir başka deyişle "kültürel soykırım"dır. 19. Madde uygulamasıyla, resmi rakamlara göre 46.638[267] Batı Trakya Türk Azınlığı mensubu Yunan vatandaşlığını yitirmiştir.

---

[265] İlker Alp, *a.g.m.*

[266] Toplu karar örneği için Bkz. Ek 30.

[267] Batı Trakya Türk Azınlığı Milletvekili İlhan Ahmet'in Yunan Meclisine sorduğu soruya yanıt olarak dönemin İçişleri Bakanlığı temsilcisi rakamı 46.638 olarak açıklamıştır. Türk Azınlığın tespitlerine ve bazı Yunan yayın organlarına göre bu rakam 60 binin üzerindedir. (*Avgi* ve *Diplomatiya Gazeteleri* 60 bin rakamını vermektedir. Bkz. Ek 31 ve Ek 32).

19. Madde şöyle demektedir:

Yunan etnik kökeninden olmayan bir kişi, geri dönme niyeti olmaksızın Yunanistan'dan ayrılırsa, bu kişinin Yunan vatandaşlığını yitirdiğine hükmedilebilir. Bu hüküm yurt dışında doğmuş ve oturmakta olan Yunan olmayan etnik kökenli kişilere de uygulanır. Ana babasından ikisi birden ya da hayatta olanı yurttaşlığını yitirmiş olan, reşit olmayan çocuklardan yurt dışında yaşayanlar da yurttaşlığını yitirmiş olarak ilan edilebilir. Yurttaşlık konseyinin aynı doğrultuda alacağı karara dayanarak bu konuda İçişleri bakanlığı karar verir.[268]

Oran'a göre bu uygulamadaki amaç Batı Trakya'da yaşayan azınlığın sayısını mümkün olduğu kadar aza indirmektir. Papanikolaou 19. Maddeyi "içteki düşmana karşı bir önlem" olarak nitelendirmektedir. Ayrıca, Yunan devletinin Türk azınlık mensuplarına karşı uzun süre benimsediği "idari tacizlerin" ve "ayrımcı politikaların" sadece bir yüzü olarak ifade etmektedir. 19. Maddenin tarihinin 19. Yüzyıla kadar gittiğini, fakat en önemli dayanağının 1927 yılında çıkarılan bir Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi olduğunu belirtmektedir.[269]

12.08.1927 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 4. maddesinde, "Yunanistan'a geri dönme niyetinde olmayan yabancı kökenli vatandaşlar, Yunan vatandaşlığından mahrum kalabileceklerdir" denmektedir. Papanikolaou 19. maddenin, "idari taciz" ve Müslüman-Türk azınlık mensuplarına yönelik pek çok ayrımcılık politikasının sadece bir örneği olduğunun şüphe götürmediğini, ayrıca 19. Madde'nin uygulamasının, modern anlamda bir etnik temizlik ya da bunun alternatif veya gizlenmiş bir biçimi olduğunu belirtmektedir.[270]

---

[268] Baskın Oran, *a.g.e.*, s. 213
[269] Antigoni Papanikolaou, *a.g.t.*, s.218
[270] Antigoni Papanikolaou, *a.g.t.*, s.219

19. madde uygulamasının "trajik" olarak tanımlanabilecek bir örneği 2005 yılında yaşanmıştır. Türkiye'de ikamet etmekte olan Hüseyin Amet Sabri ve Hüseyin Amet Ayşe isimli çift Yunanistan'ın İzmir Başkonsolosluğuna giderek bitmiş olan pasaport sürelerini uzatma başvurusunda bulunmuşlardır. İzmir Konsolosu söz konusu şahısların pasaportlarını 10 yıllık bir süre için uzatmıştır[271]. Bu pasaportlarıyla Gümülcine'ye gelen aile, bağlı bulundukları belediyeye evrak almak için başvurduklarında kimlik ve pasaportlarına el konulmuş ve ülke içinde kimliksiz kalarak uzun bir süre mağdur edilmişlerdir. Ailenin avukatı ilgili karakola giderek resmi evraka el konulmasının sebebini sorduğunda ailenin 1991 yılında vatandaşlığını kaybettiğine dair tutanak verilmiştir.[272] Yapılan tüm hukuki girişimlere rağmen aile kimliklerini ve pasaportlarını alamamış, yaklaşık iki ay süren mücadeleden sonra dönemin Türkiye Cumhuriyeti Gümülcine Başkonsolosu geçici seyahat belgesi düzenleyerek ailenin İzmir'e dönmelerine olanak sağlamıştır.[273]

19. madde uygulaması ifade itibarıyla "ayrımcı" bir doğaya sahiptir. "Yunan etnik kökeninden olmayan" ibaresi, bu ırkçı uygulamanın temeli olmuştur. Bir etnik kökene aidiyet, bir başka etnik kökenin yok sayılması, uluslararası hukuk kurallarının, temel insan hakları prensiplerinin ihlali anlamına gelmektedir.

Maddenin dikkat çekici bir başka boyutu "geri dönme niyeti olmaksızın" ibaresidir. Bu niyeti, kim ve nasıl belirlemektedir? Bu tamamen TEK 26. ve 48. toplantı tutanaklarında da açıkça ifade edilen, Batı Trakya Türk Azınlığının sayıca azaltılması için uygulamaya konan, ırkçı bir yaklaşımdır.

19. Madde, geriye dönük etkisi olmaksızın 1998'de (2638/1998 sayılı Kanun) kaldırılmıştır. Bu, pratikte herhangi bir işlem yapılmadığı anlamına gelmektedir. 19. Maddeyi geniş bir bakış açısıyla değerlendirmek gerekirse temel insan hakları açısından bir insanlık suçudur. Bir vatandaşın kimliğini elinden almak, sosyal olarak yaşam

---

[271] Pasaport kopyası için Bkz. Ek 33

[272] Tutanak kopyası için Bkz.Ek 34

[273] Bilgi ailenin avukatı ve kendileriyle yapılan görüşmeden alınan notlara dayanmaktadır. Ailenin yaşadığı üzücü durum Pervin Hayrullah tarafından 2012 yılında AGİT İnsani Boyut Toplantısında dile getirilmiştir. Bkz. HDIM.NGO/0309/12, 2 October 2012, Pervin Hayrullah (Ed), *Defending Human and Minority Rights*…, s. 478,486 .

hakkını elinden almak ile eş-değerdir. Kimliği olmadan seyahat edemez, okula gidemez, sosyal haklarının hiç birinden faydalanamaz. Bu durum da fiiliyatta yaşayan fakat resmiyette yok sayılan bir durumu ortaya çıkarmaktadır. Kişi sosyal sigorta hakkından faydalanamaz. Hastalandığı durumda, eğer maddi durumu uygun değilse sağlık imkanlarından faydalanamaz. İşinde kaçak çalışmak durumunda kalır.

C. BATI TRAKYA SİVİL TOPLUM YAPILANMASI

Yunanistan'da sivil toplum örgütleri kurmak, Anayasasının 12. Maddesiyle[274] teminat altına alınmıştır.[275] Ayrıca, Medeni Kanununun tüzel kişilerle ilgili kısmında ve özellikle 78. ile 107. maddeleri arasında derneklerin kuruluş prosedürü düzenlenmiştir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 11. Maddesi de bu hakkı düzenlenmiş ve teminat altına almıştır. Yunanistan'da bunların dışında ayrıca bir dernekler kanunu mevcut değildir.

Batı Trakya'da Türk Azınlık bireyleri tarafından kurulmuş olan dernekleri 1980 öncesi ve sonrası olarak iki dönemde değerlendirmek gerekir. Esasen 1983 yılına kadar kurulmuş dernekler İskeçe Türk Birliği (İTB), Gümülcine Türk Gençler Birliği (GTGB) ve Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği (BTTÖB) başta olmak üzere birkaç tanedir. Ancak bu derneklerin isimlerindeki Türk sözcüğünün varlığı nedeniyle mahkeme kararlarıyla kapatılmasından sonraki yıllarda, adında Türk veya azınlık ibareleri

[274] Greek Constitution - Article 12: 1. Greeks shall have the right to form nonprofit associations and unions, in compliance with the law, which, however, may never subject the exercise of this right to prior permission. 2. An association may not be dissolved for violation of the law or of a substantial provision of its statutes, except by court judgment. 3. The provisions of the preceding paragraph shall apply, as the case may be, to unions of persons not constituting an association. 4. Agricultural and urban cooperatives of all types shall be self-governed according to the provisions of the law and of their statutes; they shall be under the protection and supervision of the State which is obliged to provide for their development. 5. Establishment by law of compulsory cooperatives serving purposes of common benefit or public interest or common exploitation of farming areas or other wealth producing sources shall be permitted, on condition however that the equal treatment of all participants shall be assured.

[275] Batı Trakya Türk Azınlığının Sivil Toplum Örgütleri konusunda uzun yıllardır hukuk mücadelesi veren ve Türk derneklerinin hem Yunanistan içerisinde, hem de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde davlarını savunan Av. Ahmet Kara ile sözlü mülakat yapılmıştır. Ahmet Kara mülakatta dernekleşme özgürlüğünün hukuki boyutunu ve davaların sürecini anlatmıştır.

bulunmayan ama azınlık mensuplarınca kurulmuş birçok spor ve kültür derneği bulunmaktadır.[276]

Batı Trakya Türk Azınlığının örgütlenme özgürlüğü konusunda karşılaştığı sorunları Yunanistan'da "Türk" etnik kimliğinin inkârı konusundan ayrı düşünmemek gerekmektedir. Yunanistan, azınlığın Türk kimliğini inkar etme politikasında ısrar etmekte ve azınlığın adında Türk kelimesi bulunan dernekleri 1983 yılından bu yana kapalı kalmaya devam etmektedir. Bunun dışında, yeni Türk derneklerinin tescilini reddetmektedir. İsimlerinde "Türk" hatta "Azınlık" kelimesi bulunan, örneğin Rodop ili Türk Kadınları Kültür Derneği (RİTKKD), Evros Azınlık Gençleri Derneği (EAGD) ve son olarak İskeçe İli Türk Kadınları Kültür Derneği (İİTKKD) gibi sivil toplum kuruluşlarının kurulmasına izin verilmemektedir.[277]

İTB, RİTKKD ve EAGD davaları Yunan iç hukuku tüketildikten sonra, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde (AİHM) görüşülmüş ve AİHM dernekler lehine karar vermiştir. Bunun sonucunda, bu dernekler, mahkemelerden resmiyetlerinin iadesini ve dolayısıyla Bidayet Mahkemeleri nezdindeki dernekler sicilinin ilgili sayfalarına yasaklılığın kalktığı veya kurulmalarına izin verildiği ibarelerinin kaydı talebiyle tekrar yargı sürecini başlatmışlardır. Fakat sonuç değişmemiştir. Örneğin İTB ile ilgili AİHM kararı sonrası, yapılan başvurular[278] sonucu çıkan kararlarda, Yunan Mahkemeleri'nin hukuk davalarında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına uyma mecburiyeti olmadığı ileri sürülmüştür. Başvurulardan, İskeçe Bidayet Mahkemesi nezdinde yapılan başvuru sonucu çıkan karar aleyhine Trakya İstinaf Mahkemesi nezdinde yapılan başvuru 8 Ekim 2010 tarihinde yapılan duruşmada görüşülmüş, karar 25 Ocak 2011 tarihinde açıklanmıştır. Sonuç, dilekçenin reddi yönünde olmuştur. Trakya İstinaf Mahkemesinin daha önceki kararı ise temyiz edilmiş ve 7 Ekim 2011 tarihinde Yunan Yargıtay'ında duruşması gerçekleşmiştir. Yunan Yargıtay'ı 24 Şubat 2012 tarihinde yayınlanan kararı temyiz talebini reddetmiştir.

[276] Tespit edilen derneklerin listesi için Bkz. Ek 35
[277] Dernek davalarının avukatı Ahmet Kara ile yapılan sözlü mülakattan edinilen bilgilere dayanmaktadır.
[278] İskeçe Bidayet Mahkemesi ve Trakya İstinaf Mahkemesi nezdinde iki ayrı başvuru yapılmıştır.

RİTKKD ve EAGD kurucuları, AİHM nezdindeki başvuruları kabul edildikten sonra, bu kararlara uyulup kurulmalarının kabulü talebi ile ulusal mahkemeler nezdinde ikinci bir süreci başlatmışlardır. Ancak, İTB durumunda olduğu gibi bu derneklerin başvuruları da reddedilmiş ve iç hukukta olumlu bir sonuç elde edilememiştir.

Kurulmasına izin verilmeyen bir başka dernek, İskeçe İli Türk Kadınları Kültür Derneği'dir. Derneğin, 1 Aralık 2010 tarihinde kurulmak üzere İskeçe Bidayet Mahkemesine sunduğu dilekçe 8 Aralık 2010 tarihinde yapılan duruşmadan sonra 17 Şubat 2011 tarihinde yayınlanan kararla reddedilmiştir. Mahkemenin söz konusu dilekçeyi ret gerekçesi ise Yunanistan'da ayrımcılık, ayrıştırma, ötekileştirme politikalarına örnek gösterilecek niteliktedir:

> "*Ancak, sunulan 17-11-2010 tarihli dilekçesi görüşülen dernek tüzüğü Medeni Kanun 80. Maddede öngörülen ve bulunmadıkları taktirde dilekçenin kabulüne engel oluşturan, bütün şartları ihtiva etmemekte ve özellikle de derneğin kimliğini ortaya koyan "İskeçe İli Türk Kadınları Kültür Derneği" ismi tüzüğün diğer maddeleri ile birlikte üyelerinin statüsü ile ilgili yanıltıcı tablo ortaya çıkarmaya müsaittir. Yukarıda belirtilen ismin, başka etnik gruba ait, başka dilli, başka dinli ve özellikle ecnebileri yansıttığı açık olmakla birlikte, buradan çıkan sonuç derneğin üyelerini Yunan Vatandaşı Müslüman olarak görmekten ziyade Türk olarak kabul ettiğidir. Burada Türk kimliğine yapılan atıfla hedeflenen Türk soylu olmayı belirtmek değildir. Kaldı ki, bu unsur üyelik kaydı için tüzükte aranan unsurlardan değildir ve sonuç olarak tüzük hükümleri arasında şöyle bir çelişki ortaya çıkmaktadır: 3. Maddeye göre "Derneğe, İskeçe İlinde yerleşik, sadece Yunan vatandaşı, medeni durumlarına bakılmaksızın reşit kadınlar üye olabilirler*". *Yani, kurulmakta olan derneğin isminden anlaşıldığı gibi üyeleri Türk olarak adlandırılırken, dernek tüzüğüne göre üye olmanın şartı Yunan Vatandaşı olmaktır. Böylece üyelerin kökeni ve vatandaşlıkları ile ilgili bir belirsizlik ve yanıltıcı tablo ortaya çıkmaktadır. Öte yandan, kurulmakta olan derneğin tüzüğünde, bu tüzükteki maddelerin karşılaştırılmasında ve özellikle de amacında ki, 2. Maddeye göre amaç a) İskeçe İlinde kadınların buluşacağı bir ocak oluşturmak, kültür, eğitim, eğlence ve hoşça vakit geçirme ile ilgili ihtiyaçlarını karşılamak, b) Üyelerin sosyal, ahlâki ve manevi düzeylerini yükseltmek, c) Üyeleri arasında kardeşlik bağları oluşturmak ve d) Yerel gelenek ve göreneklerin canlandırılması suretiyle halk kültürümüzü korumak ve yaymak ve bu konuda yerel kurumlarla işbirliği yapmaktır ve derneğin amaçlarını gerçekleştirme araçları olarak ise a) Toplantılar, sergiler, tiyatro, müzik ve halkoyunları ve genel olarak sosyal, kültürel ve eğitici etkinlikler düzenlemek, b) Arkeolojik yerlere gezi düzenlemek, doğayla içiçe olmak ve bilimsel ve üretim birimlerine ziyaretler gerçekleştirmek, c) El işleri alanında üretimci olmak maksadıyla özel bir grup oluşturmak ve d) Sorunlara çözüm getirilmesini teminen yetkili merciler nezdinde girişimlerde bulunmak ve muhtıralar sunmak*

gösterilmektedir, bu üyelerin Trakya'daki Müslüman Azınlığı mensupları olduklarına atıfta bulunulmamaktadır. Böyle olmuş olsaydı yukarıdaki dernek ismiyle kendi kendini tanımlama hakkının yani bir milli, dini veya dilsel azınlık olarak muamele görmeyi serbestçe tercih etme hakkının ifade edildiği iddia edilebilirdi. Ancak bu durumda dahi, Trakya'daki Müslüman azınlığın bir derneği olarak kabul edilse de, uluslararası anlaşmalarla teminat altına alınan kendi kendini tanımlama hakkı bireysel bir hak olup toplu bir hak değildir (Aryos Pagos 58/2006, EllDni 2006.524, Aryos Pagos 586/2005 NOMOS'da yayınlanmıştır). Zaten, kurulmakta olan dernek sadece üyelerinin kökenlerini belirtmek isteseydi ki, böyle bir şey diğer başka derneklerde olduğu gibi (örneğin ROMAN) mutlaka meşrudur, dernek ismini ve tüzüğünü hiçbir karışıklığa mahal vermeyecek şekilde düzenleyebilirdi. Yukarıda belirtilenlerden sonra, kurulmakta olan derneğin tüzüğü Medeni Kanun 80. Maddesinde belirtilen unsurları ve özellikle de yanıltıcı tablo ortaya çıkaracak veya üyelerinin kimlikleri ile ilgili karışıklığa neden olacak belirli ismi ihtiva etmediğinden, incelenen dilekçe kanuna aykırı kabul edilerek reddedilmelidir".[279]

Türk Azınlık dernekleri konusunda uzun süredir kuruluş mücadelesi veren RİTKKD'nin durumu dikkatlice incelendiğinde görülecektir ki, örnek dava oluşturacak niteliktedir. 21 Mart 2001 tarihinde 42 kurucu üye tarafından kurulan derneğin resmi tescili için 5 Nisan 2001 tarihinde mahkemeye başvurulmuştur. Dava 23 Mayıs 2001 tarihinde görüşülmüş ve Rodop Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 146/2001 sayı ve tarihli kararı ile 6 Haziran 2001 tarihinde reddedilmiştir. Gerekçeli kararda tüzüğün 3. Maddesinin yanıltıcı olduğu ve köken, din belirtilmediği ileri sürülmüştür. *3. Madde: "Bu derneğe yalnız Yunan uyruklu, Rodop ilinde mukim olan, medeni haline bakılmaksızın her reşit kadın yönetim kuruluna sunulacak olan yazılı dilekçe ile üye olabilir ve bu dernekten istedikleri zaman beyanları üzerine ayrılabilirler."*[280] demektedir. 146/2001 sayılı ve tarihli karar 4 Temmuz 2001 tarihinde İstinaf Mahkemesi'ne taşınmıştır. İstinaf Mahkemesi Asliye Hukuk Mahkemesi ile aynı doğrultuda karar vermiştir. 20 Eylül 2002 tarihinde görüşülen dava 23/2003 sayı ve tarihli kararla 17 Ocak 2003'te reddedilmiştir. Bunun üzerine 26 Şubat 2003 tarihinde Yargıtay'a başvuru yapılmıştır. Yargıtay 6 Şubat 2004 olarak belirlediği dava tarihini ertelemiş ve dava 28 Ocak 2005 tarihinde görüşülmüştür. 1 Nisan 2005 tarihinde

[279] Dava Avukatı Ahmet Kara'nın tercüme ettiği karar metninden alıntıdır.

[280] Hülya Emin, "Batı Trakya'da Türk Kimliğinin İnkârı ve Kadın Haklarına Yansıması – Sivil Toplum Örgütlenmesinde Kimlik Engeli", *Batı Trakya Türkleri Kadın Kurultayı Tebliğler Komisyon Raporları Sonuç Bildirisi*, Pervin Hayrullah (Ed), Gümülcine 2012, s. 360-366.

açıklanan 586/2005 sayı ve tarihli kararla derneğin kurulması iç hukukta reddedilmiştir. İç hukuk yollarını tüketen dernek yöneticileri davayı AİHM'e taşımışlardır. AİHM 27 Mart 2008 tarihinde açıkladığı kararında Yunanistan'ın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "Dernek Kurma ve Toplantı Özgürlüğü" konulu 11. ve "Ayrımcılık Yasağı" konulu 14. Maddelerini ihlal ettiğine hükmetmiştir. Mahkeme, Yunanistan'ın "kamu düzenini bozar" iddiasını asılsız bulmuş, henüz kurulmamış ve hiçbir faaliyet göstermemiş olan derneğin kamu düzenini bozacağının ispatlanmadığına dair karar vermiştir. Ayrıca, Yunanistan'ın, "Dernek, kurulmasıyla Yunanistan'da etnik azınlığın varlığını teşvik edecek" yönündeki kuşkularını da yersiz bularak, böyle bir amaç gütse bile, demokratik toplumlarda bunun bir tehlike olarak görülmemesi gerektiğine kanaat getirmiştir.

Söz konusu dernekle ilgili olarak, olumlu AİHM kararını müteakiben iç hukukta yeni süreç başlatılmıştır. Fakat Rodop Tek Hakimli Asliye Hukuk Mahkemesi yapılan başvuruyu reddetmiştir. Trakya İstinaf Mahkemesine yapılan başvuru da, söz konusu mahkemenin 562/2010 sayı ve tarihli kararı ile reddedilmiştir. Bu karar aleyhine temyiz dilekçesi 20 Nisan 2012 tarihinde yatırılmış ve 2012 Kasım ayı başlarında duruşma tarihi tespiti için yapılmış başvurudan sonra 22 Mart 2013 tarihi duruşma tarihi olarak tespit edilmiştir. Bu tarihte gerçekleşen duruşmadan sonra 26 Nisan 2013 tarihinde alınan temyiz dilekçesinin reddi yönündeki 1003/2013 sayı ve tarihli karar 24 Mayıs 2013 tarihinde yayınlanmıştır. Bu karar temyize alındıktan sonra, süresi içerisinde 22 Kasım 2013 tarihinde AİHM'e 2. kez başvuru yapılmıştır[281]. AİHM, İTB, RİTKKD ve EAGD dosyalarını 18 Aralık 2014 tarihinde Yunanistan Hükümetine birlikte tebliğ etmiştir. Takip edilen prosedür sonucunda, AİHM'nin İTB ve RİTKKD başvuruları ile ilgili 17 Kasım 2015 tarihinde almış olduğu karar 10 Aralık 2015 tarihinde yayınlanmıştır. AİHM her iki derneğin de 2. başvurularının kabul edilemez olduğunu kararlaştırmıştır. Böylece ikinci başvurularla ilgili hukuki süreç tamamlanmıştır. Ancak; daha önce verilmiş kararların uygulanıp uygulanmadığı Avrupa

[281] *Başvuru No: 73646/13*.

Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından takip edilmektedir. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Türk Kadınları Derneği davası ve diğer derneklerin davaları ile ilgili Yunanistan'ı periyodik yapmış olduğu toplantılarda uyarmakta ve bu davaları gündeminde tutmaya devam etmektedir. Bu konuda davaların avukatı, BTAYTD Yönetim Kurulu, ABTTF Yönetimi ve Yunan Helsinki İzleme Komitesi (GHM) AİHM Kararları İcra Dairesi ve Bakanlar Komitesi ile temas halinde olup, gelişmeleri mektup ve raporlarla ilgili dairelere iletmektedirler.

Yunan Medeni Usul Kanununda 10 Ekim 2017 tarihinde yapılan yasal düzenleme 13 Ekim tarihinde resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. 4491/2017 sayı ve tarihli yasal düzenlemeye göre dernek adına kurulması için yetkili yerel mahkeme nezdinde yeni başvuru yapılacaktır. Fakat yasal düzenlemede dikkat çeken bir husus Türk azınlığını konuyla ilgili yine endişelendirmektedir. Yasaya, "ulusal güvenlik", "sosyal düzen" ve "uluslararası antlaşmalarla uygun olma" ibareleri eklenmiştir. Yunanistan'ın Türk azınlık derneklerini daha önce reddetmesinin en önemli gerekçesi bu derneklerin "sosyal düzen"i bozacağı iken, yeni düzenlemeye bu ifadeler tekrar konmuştur. Durum, Yunanistan'ın ayrıştırma politikalarının bir örneği sayılabilecek niteliktedir. RİTKKD "sosyal düzeni bozacağı" gerekçesiyle reddediliyorken, Roman dernekleri ve Pomak dernekleri kurmak bizzat Yunan Devlet makamlarınca teşvik edilmektedir. Bu durumu da İİTKKD karar metninden anlamak mümkündür.

D. BATI TRAKYA'DA EKONOMİK HAYAT

Batı Trakya Türk toplumu kırsal kesimde yaşayan ekonomisi temelde tarım ve hayvancılığa dayanan bir azınlıktır. Bununla birlikte neredeyse azınlık oluş tarihinden itibaren sahip oldukları malları ellerinden alınmış, sosyal hayatın diğer alanlarındaki durumun aksine Türk-Yunan ilişkilerinin iyi olduğu dönemlerde bile bu konuda sorun yaşamıştır.[282]

[282] Baskın Oran, *a.g.e.*, s. 236.

Batı Trakya Türk Azınlığı üyeleri 1990 yılında, azınlık olarak yaşadıkları sorunları Helsinki Watch temsilcilerine aktarırken mal alım-satımı, tadilatlar konusuna da değinmişlerdir. Bu konuda Türk azınlık davalarının avukatlarından biri olan Adem Bekiroğlu, 1938 yılında çıkarılan 1366 sayılı yasaya değinerek, bu yasa gereği satın almak veya yer kiralamak için özel izin alınması gerektiğinden bahsetmiştir. Bu uygulamanın ilk etapta komünist sisteme karşı tedbir olarak yapıldığını fakat daha sonra Batı Trakya Türkleri'ne yönlendirildiğini eklemiştir. Ayrıca, Türk toplumunda pek çok kişinin alım-satım için maddi imkanı bulunmasına rağmen gerekli izni alamadıklarını ifade etmiştir.[283]

1. Türk Azınlığın Sürekli Toprak Kaybı

1923 sonrası dönemde Türk – Yunan ilişkileri değişik bir seyre girmiştir. Zaman zaman olumlu, bazen de olumsuz yönde yaşanan ilişki durumu dolayısıyla her iki ülkede yaşayan azınlıklar sıkıntıya düşmüştür.

1930 yılında Türk-Yunan ilişkilerinde bir yakınlaşma olmuş ve bu konuda Bulgaristan'ın Balkanlardaki tutumu etkili olmuştur. Bulgaristan bu dönemde Balkanlarda revizyonist tutum içerisine girmiş, Yunanistan ile Makedonya ve Batı Trakya sorununu gündeme getirmiştir. Bulgaristan'ın bu davranış içine girmesi Yunanistan'ı Türkiye'ye yaklaştırmıştır.[284] 10 Haziran 1930'da Türkiye ile Yunanistan arasında mübadele sorununa çözüm getiren bir anlaşma imzalanmıştır. Buna göre: "Doğum tarihi ve yeri ne olursa olsun Rumlar ve Türkler etabli deyiminin kapsamı içine alınmıştır. Ayrıca iki ülkenin azınlıklarına ait mallar konusunda düzenlemeler yapılmıştır. Böylece süregelen anlaşmazlık sona ermiştir." [285]

Venizelos'un 30 Ekim 1930 tarihinde ziyareti ve Ankara'da iki devlet arasında, "Dostluk, Tarafsızlık, Uzlaştırma ve Hakemlik Antlaşması" imzalanması[286], 1930'da

---

[283] Lois Whitman (ed), *a.g.e*., s.32
[284] Şükrü Sina Gürel, "Türk Dış Politikası 1919-1945", *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*, C.II, İstanbul 1982, s.52.
[285] Fahir Armaoğlu, *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi 1914- 1980*, Ankara 1984, s.326.
[286] İsmail Soysal, *Türkiye'nin Siyasal Andlaşmaları 1920-1945*, C.I, Ank 1989, s. 391

Atina'da, 1931'de İstanbul'da toplantılar düzenlenmesi, 14 Eylül 1933'te Türkiye ve Yunanistan "İçten Anlaşma Paktı" adı verilen bir anlaşma imzalamaları Türk-Yunan ilişkilerinde bahar havası estirmiştir.[287]

Bununla birlikte, aralarındaki antlaşmalar gereği her ne kadar her iki taraf Azınlıkların malları hakkında, *"azınlığın mülkiyet hakları son durum göze alınarak dondurulmakta ve bundan sonra bu mallara, genel hükümler dışında hiçbir el koyma, işgal ve kısıtlayıcı önlem uygulanmayacağı karar altına alınmaktadır*" dense de Batı Trakya Türk Azınlığının mübadele ile başlayan bu toprak kaybı bugüne kadar devam etmiştir. Oran'a göre mevcut Yunan yasalarının genel hükümleri ayrımcı bir şekilde uygulanmıştır. Toprak kayıplarının başlıca sebebi olarak bu ayrımcı uygulamalar gösterilebilir.[288] Bunları sıralamak gerekirse[289]:

1. 1539/1938 sayılı yasa hazineye ait arazinin korunmasıyla ilgili olup bu yasanın 34. Maddesi "*vekil bırakmadan Yunanistan'ı terk eden kişilerin mülklerinin hükümet tarafından yönetilmesini*" öngörmektedir. Bu mülklerin sahipleri 10 yıl içinde ortaya çıkmadığı takdirde mülkler kesin olarak hazineye geçmektedir. Çeşitli nedenlerle Batı Trakya'yı terk etmiş olan Türklerin arazileri bu yasa hükümleri uyarınca hazine malı addedilmiştir.

2. 821/1948 sayılı tevhidi arazi - arazi birleştirmesi (anadazmos) yasası 1974'ten sonra azınlık halkına değişik şekilde uygulanmaya başlanmıştır. Azınlık köylerine ait araziler valinin takdiriyle zorunlu toprak bütünlemesine tabi tutulmuş ve senet ibraz edemeyen azınlık çiftçisinin binlerce dönüm arazisi devlete intikal etmiş ve Yunanlı çiftçilere dağıtılmıştır. Batı Trakya I. ve II. Balkan Savaşı, I. Dünya Savaşı, I. ve II. Bulgar İşgalleri ve Yunan İç Savaşını yaşamış bir bölgedir. Bu dönemlerde kamu binalarına verilen zararlar, resmi evrakın kaybolması gibi sıkıntılar nedeniyle bugün bile Batı Trakya Türk halkı taşınmaz malının senedini ibraz edememektedir.

---

[287] Mehmet Gönlübol ve Cem Sar, "1919-1939 Yılları Arasında Türk Dış Politakası", *Olaylarla Türk Dış Politikası*, Ankara, 1969, s 106-114.
[288] Baskın Oran, *a.g.e.*, s. 240.
[289] Pervin Hayrullah ve İbrahim Trakyalı, "Batı Trakya Türk Azınlığının Sorunları", (Yayınlanmamış Rapor), BAKEŞ Araştırma Merkezi 2010.

3. Mübadeleden sonra çıkarılan 2185/1952 sayılı yasa uyarınca Batı Trakya'daki Türk çiftlikleri süratle kamulaştırılmış ve topraksız Yunan halkına dağıtılmıştır. Bu çiftliklerin başında Büyük Kaval, Küçük Kaval, Kara Musa, Anaköy, Ilgın, Tepe, Koç Obası, Ferezler, Kalfalar ve Küçük Osmanlı Çiftlikleri gelmektedir. Bu çiftliklerin kamulaştırılmasıyla 10 binlerce dönüm arazi Türk Azınlık halkının elinden çıkmıştır.

4. 1952 yılında yapılan toprak reformuyla sahibi tarafından işlenen arazinin 500 dönümü, sahibi tarafından işlenmeyen arazinin 250 dönümü mülk sahibine bırakılmış, geri kalan arazi kamulaştırılarak "sözde" topraksız Yunan köylüsüne dağıtılmıştır.

5. 2536/1953 sayılı yasa sınır bölgelerindeki halkın kalkındırılmasına yönelik olup, Yunanistan'dan yasadışı yollarla göç eden ve ülkeden ayrıldıktan sonra üç yıl içinde Yunan makamlarıyla ilişki kurmayan kişilerin taşınmazlarına el konulmasını öngörmektedir. 1941-1945 ikinci Bulgar işgali ve 1946-1949 Yunan İç Savaşı nedeniyle Batı Trakya'yı terk etmiş olan Batı Trakyalı Türklerin arazilerine bu yasa hükümleri uyarınca el konulmuştur.

6. Yunan Devleti 3 Haziran 1953 tarihli ve E-7785 karar uyarınca 1953 yılında İnhanlı köyünün 3200 dönümlük arazisini kamulaştırmıştır.

7. İskan yasasının bazı maddelerinin değiştirilmesi ve tamamlanması için çıkartılan 3958/1959 sayılı yasanın 13. maddesi sınır bölgelerindeki taşınmazlara el konulmasıyla ilgili olup, yasanın çıkmasından beş yıl önce izinsiz ve pasaportsuz olarak yurt dışına çıkmış kişilerin arazilerinin hazineye geçeceği hükmünü getirmektedir. Bu yasa hükümleri uyarınca da binlerce dönüm Türkün arazisi hazinenin mülkiyetine geçmiştir.

8. 1967'de Yunanistan'ın idaresini eline alan Cunta yönetimi de kamulaştırmalara devam etmiştir. Tamamen Türklerin yaşadığı Küçük Doğanca köyüne ait Orman, Gölgelik ve Yüz Dönümler mevkilerinde bulunan 10 bin dönüm civarında arazi zorunlu kamulaştırılmaya tabi tutularak komşu Rum köylerindeki çiftçilere dağıtılmıştır.

9. 1974 yılında Meşe köyündeki Türklerin Osmanlı İmparatorluğu döneminden beri işleye geldikleri 1280 dönüm arazi, "hazine malı" gerekçesiyle ellerinden alınmış ve bölgedeki Hıristiyan çiftçilere dağıtılmıştır.

10. 1978 yılında Gümülcine'nin kuzey-batısında bulunan, Yaka bölgesinde Trakya Dimokritos Üniversitesi için tamamen Türk köylerine ait kiraz ve diğer meyve bahçelerinin bulunduğu 3200 dönümlük arazi zorunlu kamulaştırmaya tabi tutulmuştur.

11. 1978 yılında eski SSCB'den gelen Pontuslu göçmenleri yerleştirmek üzere yapılacak örnek yerleşim birimleri için Gümülcine'nin batı kesiminde "ektenepol" diye anılan bölgede bulunan ve %95'i Türklere ait 2000 dönüm arazi kamulaştırılmıştır. Bu arazinin tümü kullanılamamış ve 2000'li yılların başında kamulaştırma amacına aykırı olarak ucuz ve ödeme kolaylıklarıyla Yunanlılara satışa çıkarılmıştır.

12. 1978 yılında Gümülcine'nin doğu kesiminde bulunan Seymen, Yahyabeyli, Ambarköy, Uysallı, Kır Vakıf, Çay Vakıf gibi Türk köylerine ait Gümülcine'nin en verimli ovasında 4300 dönüm arazi, sanayi bölgesi yapımı için zorunlu kamulaştırmaya tabi tutulmuştur. Bu arazilerin bir kısmı da yıllar sonra Yunanlı çiftçilere ucuz fiyatlarla kiralanmıştır.

13. 1978 yılında Gümülcine'nin kuzeyinde bulunan ve Gümülcineli Türklerin geçim kaynağını teşkil eden tütün ekiminde kullanılan 5000 dönüm civarında arazi askeri amaçla kamulaştırılmıştır. Üzerinde hiç bir tesis bulunmayan bu arazi halen boş durmakta, yılda birkaç kez askeri araçlar için eğitim amaçlı kullanılmaktadır.

14. 25 Kasım 1987 tarihinde Gümülcine'ye bağlı Arabacıköy, Bekirli ve Hoca Mahalle köylerinde tamamen azınlık mensuplarına ait 97 dönümlük bir arazi Rodop Valisi tarafından alınan 10.11.1987 tarihli ve 11747 sayılı bir kararla "Hazine Malı" olduğu gerekçesiyle Türklerin elinden alınmış ve komşu Yunan köylülerine dağıtılmıştır.

15. İskeçe'nin Gökçeler köyünde azınlık köylülerinin Osmanlı İmparatorluğu'ndan beri kullanageldiği yaklaşık 200 dönümlük köy merası 25 Ocak 1989 tarihinde İskeçe Valisinin talimatıyla komşu Hıristiyan çiftçisine tarla olarak verilmiştir.

16. Gümülcine'nin Karagözlü köyünde Türklerin asırlardan beri kullandıkları yaklaşık 120 dönümlük köy merası Yunan İç Savaşı sırasında Polonya ve SSCB'ye kaçan ve daha sonra Yunanistan'a dönen Yunan kökenli göçmenlere verilmiştir.

17. 2007 yılında tamamen Türklerin yaşamakta olduğu Tuzcu Köye ait 52 dönüm köy merası bütün itirazlara rağmen kamulaştırılmış ve bir futbol takımına antrenman sahası olarak tahsis edilmiştir.

18. Son olarak da Yanıkköy'de Cami vakfına ait ve Osmanlı senedi bulunan 35,5 dönüm arazinin Osmanlı senedi yetkili Yunan makamları tarafından kaale alınmamış ve arazi üzerine bölgedeki Pontuslular bir kilise ve otopark inşa etmişlerdir.

Batı Trakya Türk Azınlığı 1923'ten bu yana 10 binlerce dönüm arazi kaybetmiş ve 1923 tarihinde elinde bulunan %84 oranındaki arazi bugün %25 oranına düşmüştür.

Ayrıca, Batı Trakya Türk azınlığı, özellikle 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan sonra hiçbir gayrimenkul satın alamamıştır. Yönetim buna gerekçe olarak 1366/1938 sayılı yasayı[290] göstermiştir. Bu kanun sınır bölgelerinde, kıyılarda, adalarda ve adacıklarda her türlü taşınmaz alım satımı ve hatta zilliyetlik hakkının kullanımını kamu yetkililerinden kurulu bir komisyonun iznine bağlamıştır. Bu komisyon yaklaşık 30 yıl Türklerin gayri menkul satın alma başvurularını onaylamamış ve Yunanistan'da geçerli olan usule göre tapu düzenlemekle yetkili olan noterler çok az istisnalar dışında hiç bir işlem yapmamıştır. Bu uygulamaları ve gerekçelerini TEK toplantı tutanaklarında okumak mümkündür. 26, 41, 43, 44, 47, 49, 51, 53, 58 numaralı toplantılar Türklerin arazilerine yönelik politika belirlenmesinde önemlidir. Türk mallarının Yunanlılar tarafından satın alınmasının teşviki ya da zorunlu kamulaştırılması Yunan Devletinin Batı Trakya'da Türk azınlığı ekonomik olarak çökertmek, ses çıkaramaz duruma getirmek, hatta bu nedenle bölgeden göç etmesini sağlamak için uyguladığı politikaların bir parçasıdır.

---

[290] "Sınır ve Kıyı Bölgelerinde Alım Satım Hakkının Kullanılmasının Yasaklanması Hakkında İhtiyaca Mebni Kanun".

2. Batı Trakya'da Mevcut Ekonomik Durum[291]

Batı Trakya'nın toplam nüfusu 371.208 kişidir. Bu rakam ülke genelinin %3,43'ünü oluşturmaktadır. Türk Azınlığın nüfusu yaklaşık 150.000 kişidir. Bu da ülkenin %1,4'ü, Batı Trakya'nın ise %40'ı anlamını taşımaktadır. Batı Trakya Türkleri Avrupa Birliği içerisindeki en eski Türk topluluklarından biridir. Son yıllarda bölgede üniversite mezunu sayısı artmıştır, fakat işsizlik oranı oldukça yüksektir.

Tablo 19: 1923-2011 Karşılaştırmalı Nüfus Tablosu

1923 Yılında Batı Trakya Nüfusu							2011 Yılında Batı Trakya Nüfusu
	Türk	Yunan	Bulgar	Yahudi	Ermeni	TOPLAM	TOPLAM
Gümülcine	59.967	8.834	9.997	1.007	360	80.165	112.039
Dedeağaç	11.744	4.800	10.227	253	449	27.473	147.947
Sofulu	14.736	11.542	5.549	0	0	31.827	
İskeçe	42.671	8.728	522	220	114	52.255	111.222
Toplam	129.118	33.904	26.295	1.480	923	191.720	371.208
Oranlar	67,3%	17,7%	13,7%	0,8%	0,5%	129.118'i Türk (%67)	150.000'i Türk (%40)

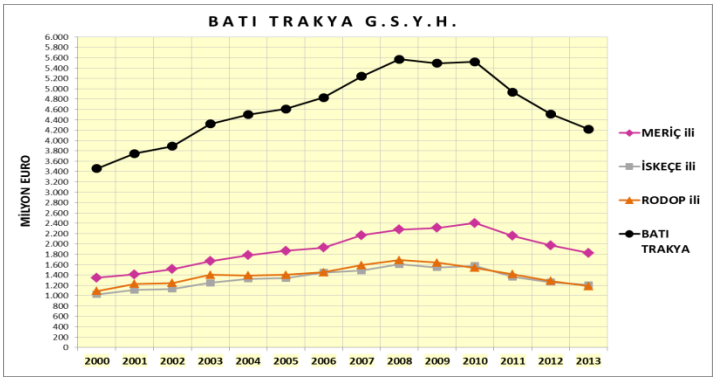
Ekonomik verilere göre Batı Trakya ülke genelinden %30 daha fakir durumdadır. İşsizlik oranı Yunanistan genelinde %27,5 iken bu rakam Batı Trakya'da %30'lara ulaşmaktadır. 25 yaş altı gençlerin %50'den fazlasının işsizliği dikkat çekmektedir. Bu rakam kadınlarda %32'lere, erkeklerde ise %25'lere kadar ulaşmaktadır.

[291] Onur Mustafa Ahmet (Ekonomist) tarafından 22 Nisan 2016 tarihinde düzenlenen Gümülcine Tarım-Gıda-Hayvancılık-Ambalaj Sektörel Buluşması isimli toplantıda "Yunanistan – Türkiye – Bulgaristan Ekonomileri ve Batı Trakya İstatistikleri" konusunda yapılan sunumdan yararlanılmıştır.

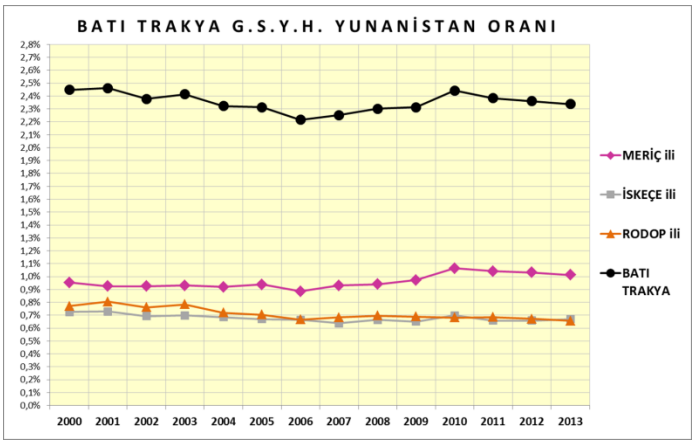
Tablo 20: 2013 Yılında Genel Ekonomik Durumu Gösteren Tablo

2013	Yüzölçümü (km2)	Nüfus (2011)	G.S.Y.H. (€)	Kişi Başına G.S.Y.H. (€)	Birincil Sektör Oranı	İkincil Sektör Oranı	Hizmetler Oranı
MERİÇ İli (Dedeağaç şehri - Alexandroupoli)	4.242	147.947	1.811.000.000 % 1,00	12.724	% 6,10	% 9,60	% 84,30
İSKEÇE İli (İskeçe şehri - Xanthi)	1.793	111.222	1.267.700.000 % 0,70	11.600	% 6,70	% 15,70	% 77,60
RODOP İli (Gümülcine şehri - Komotini)	2.543	112.039	1.267.700.000 % 0,70	11.321	% 8,20	% 19,20	% 72,70
BATI TRAKYA Toplamı	**8.578**	**371.208**	**4.346.400.000**	**11.709**	**% 6,89**	**% 14,18**	**% 78,96**
BATI TRAKYA'nın YUNANİSTAN'da Oranı	% 6,50	% 3,43	% 2,40				
YUNANİSTAN Toplamı	**131.957**	**10.816.286**	**181.100.000.000** 233,2 milyar (2008)	**16.743** 21.543 (2008)	**% 3,00** % 7 (2008)	**% 19,00** % 23 (2008)	**% 78,00** % 70 (2008)

Tablo 21. Batı Trakya Gayri Safi Yıllık Hasıla

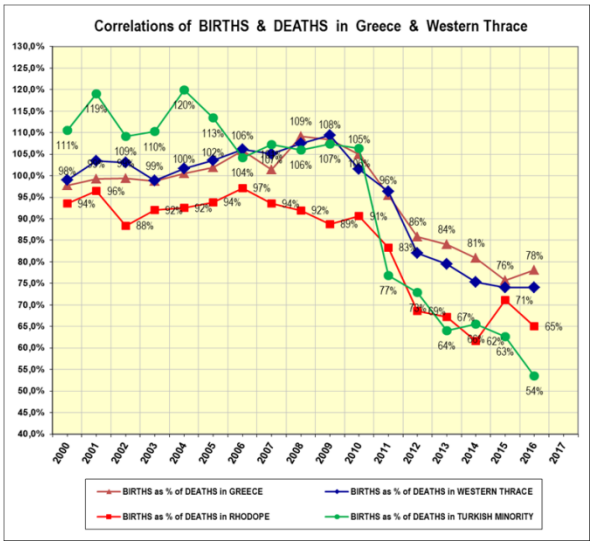

Tablo 22. Batı Trakya Yunanistan Oranı Gayri Safi Yıllık Hasıla

Yunanistan'da ekonomik krizin ciddi şekilde hissedilmeye başladığı 2010 yılından itibaren azınlığın yoğun olarak yaşadığı bölgelerde de ciddi bir gelir düşüşü yaşanmıştır. Ekonomik çöküşün başlamasından sonra, Yunanistan'da doğum oranlarının düştüğü ve ölüm oranlarının ciddi şekilde arttığı görülmektedir. Yunanistan'da ölümlere karşı doğum oranı 2000 yılında % 98 iken, bu oran 2008 yılında %109 yükselmiş, fakat krizden sonra 2016 yılında % 78'e kadar gerilemiştir. Batı Trakya'daki oranlarda Yunanistan geneliyle benzerlik arz etmektedir. Fakat Türk azınlığın Yunan nüfusa göre çoğunlukta olduğu Rodop ilinde durum biraz farklıdır. 2000 yılında % 94 iken, 2010 yılında % 91'e düşmüştür, 2016 yılında ise % 65'e kadar gerilemiştir. Batı Trakya'da sadece Azınlık nüfusu göz önüne alındığında ise durum daha kötüdür. 2000 yılında bu oran %111'lere ulaşırken, 2010 yılında % 106'ya gerilemiş, 2016 yılında ise % 54'e kadar gerilemiştir. Yunanistan ve Batı Trakya'daki doğum ve ölümlerin korelasyonları aşağıda tablo 23'te sunulmuştur:[292]

Tablo 23: Batı Trakya'daki Doğum ve Ölümlerin Korelasyonları

[292] Ayrıca Bkz. *www.statistics.gr*

IV. BÖLÜM

BATI TRAKYA TÜRKLERİNDE EĞİTİM

A. TARİHİ PERSPEKTİF

On dokuzuncu yüzyıla kadar Osmanlı eğitim sisteminin temelinde medreseler bulunmaktadır. Fakat Tanzimat dönemiyle birlikte çeşitli okullar kurulmuş ve bu dönem, Osmanlı eğitim sistemi için bir dönüm noktası olmuştur. Tanzimat öncesi dönemde eğitim kurumları arasında medrese dışında, Sıbyan mektepleri ile özel bir eğitimin verildiği Enderun mektebi yer almaktadır.[293] Tanzimat'la birlikte medreselerin günün şartlarına cevap veremeyeceği düşünülmüş, eğitim ve öğretimi medresenin dışındaki diğer mekteplerde gerçekleştirme yoluna gidilmiştir. Böylelikle medreselerin yerini yeni okullar almıştır. Tanzimatçılara göre gelişmek Avrupalılaşmakla, Avrupalılaşmak da Avrupa medeniyetinin normlarını elden geldiğince benimsemekle ve uygulamakla olacaktır. Fakat yenileşme hareketleri toplumun tamamını kapsamadığı sürece eksik kalmıştır. Tanzimat anlayışı ile girişilen yenilik hareketi, medreseleri kapsamamıştır. Bu uygulama da, ülke problemlerinin ciddiyete alınmadığının ve ıslahatın gerçekleşme güçlüğünün yeterince anlaşılamamış olduğunun göstergesidir.[294] Bu yaklaşım insanlar arasında farklılaşmayı, kutuplaşmayı getirmiştir. Çünkü Osmanlı Devleti Batılılaşma çalışmalarına başladığında Fransız eğitim sistemiyle karşılaşmıştır. Devlet tarafından açılan ilk yüksek okullar Fransız okullarının metot ve programlarını taklit etmiştir.[295]

Tanzimat dönemi ile birlikte geleneksel eğitim anlayışı, değer ve kurumlarıyla artık varlığını ve hâkimiyetini hızla kaybetmeye başlamıştır. Eğitim adına bütün gayret ve çabalar, yeni tarz kurumlara sarf edilmeye başlanmıştır. Buna karşılık, geleneksel eğitim kurumu olan medreseler, kendi hallerine ve tarihin akışına bırakılmıştır. Bu durum ise birbirinden farklı dünya görüşlerine sahip ve aralarında düşünce farklılıkları

---

[293] Salih Zengin, *II. Abdülhamit Dönemi Örgün Eğitim Kurumlarında Din Eğitimi ve Öğretimi*, İstanbul 2009, s. 19-20.
[294] Beyza Bilgin, *Türkiye'de Din Eğitimi ve Liselerde Din Dersleri*, Ankara 1980, s. 32-33.
[295] Hilmi Ziya Ülken, *Eğitim Felsefesi*, İstanbul 2001, s. 236.

olan iki neslin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Çünkü mekteple birlikte, farklı anlayışa sahip yeni bir insan tipinin yetiştirilmesi genel eğitimin en önemli hedefleri arasında yer almıştır.[296]

Tanzimat döneminde, eğitim alanında yapılan önemli icraatlardan biri Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'dir. Bu nizamname ile 1869 yılında okullar temel eğitimden yukarıya doğru şu şekilde derecelendirilmiştir: Sıbyan, Rüştiye (ana ve ilkokul), İdadi, Sultaniye, Yüksek Mektepler.[297]

Maarif-i Umumiye Nizamnamesi, ilköğretim bakımından yeni ve önemli unsurlar getirmiştir. Buna göre köylerde ve mahallelerde en az bir tane Sıbyan Mektebi açılacak, kız ve erkek çocuklarının dört yıl devam mecburiyeti olacak, müfredat programı oluşturulacak ve öğretim metotları düzenlenecektir.[298]

Sıbyan Mektepleri: Küçük yaş grubundaki çocukların devam ettiği bu okullar, Tanzimat dönemi ile birlikte Mekâtib-i İbtidaiye ve Usul-i Cedide Mektebi gibi adlarla anılmaya başlanmıştır. 1870 yıllarında ve sonrasında çoğalmaya başlamışlar ve evkaf nezaretinin himayesindedirler.[299]

Rüştiyeler: Sıbyan mekteplerinin bir üstü ve orta öğretimin bir alt kademesini oluşturan rüştiyelere II. Mahmut tarafından bu ad verilmiştir. 1869 yılına kadar rüştiyeler, çeşitli vilayetlerde açılarak Tanzimat eğitim siyasetinin temelini teşkil etmişlerdir.[300] 1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesine göre rüştiye mekteplerinin eğitim süresi dört sene olmuştur. 1898 yılında idadilerle rüştiyelerin programları birleştirilmiştir. 1880'den sonra idadilerin önem kazanmasıyla rüştiyeler ikinci plana

---

[296] Salih Zengin, *a.g.e.*, s. 23-24.
[297] Hüseyin Atay**,** *Osmanlılarda Yüksek Din Eğitimi Medrese Programları- İcazetnameler Islahat Hareketleri*, İstanbul 1983, ss. 187-189.
[298] Hasan Ali Koçer, *Türkiye'de Modern Eğitimin Doğuşu (1773-1923)*, Ankara 1987, s. 127.
[299] Zülfü Demirtaş, "Osmanlı'da Sıbyan Mektepleri ve İlköğretimin Örgütlenmesi", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 17, Sayı 1, ss. 173-183.
[300] Bayram Kodaman, *Abdülhamid Devri Eğitim Sistemi***,** İstanbul 1980, s. 148-150.

itilmiş, bunun neticesinde ise 1889 tarihli bir irade ile idadi bulunan yerlerdeki rüştiyelerin kapanmasına karar verilmiştir.[301]

İdadiler: İdadi okulları da rüştiyelerden farklı değildir. Bu okul, Harp Okulu ve Askeri Tıbbiye'ye girmek isteyen öğrencilerin eksik bilgilerini tamamlayarak onları bu okulların programlarını takip edebilecek bir seviyeye ulaştırmak amacıyla açılmış ve 1845'te ordu merkezlerine ve askerliğe önem veren Bosna'da birer tane açılmıştır. 11-14 yaşları arasındaki öğrenciler kabul edilmiştir. Bu okulların, bir orta öğretim kurumunu alabilmesi için 1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesini beklemesi gerekmiştir.[302] 1869 Nizamnamesine göre idadilerin tahsil süresi üç yıl olmuştur. 1898 yılında rüştiye ve idadiler birleştirilmiştir. Yani idadiler meslek edindirme amacına yönelmişlerdir. 1908 yılında, idadilerin adı değişmiş ve sultaniye olarak anılmaya başlanılmıştır.

Sultaniler: Rüştiye ile yüksek öğrenim arasında bir okul olup Türk eğitim tarihinde ilk lise olan Mekteb-i Sultani ile birlikte görülmektedir. Fransa Devleti, Osmanlı Devleti'ne batılı bir lise kurması için muhtıra vermiştir. Muhtıraya Osmanlı Hükümeti, bazı derslerin Türkçe okutulması kaydıyla izin vermiş ve 1 Eylül 1868 tarihinde "Galatasaray Mekteb-i Sultani" eğitime başlamıştır. Okulun amacı, çok kültürlü bir toplumda öğrencilerin bir arada okumalarını sağlamaktır. Avrupa eğitim düzeyinde olan bu okula sınavla girilmesi ve öğretim süresinin 5 yıl olması öngörülmüştür. Bu okulda Fransız eğitim ve kültürü esas alınmıştır. Varlıklı ve soylu aile çocukları okula devam etmiş ve buna alternatif olarak ise Dârüşşafaka açılmıştır. Dârüşşafaka, bilim, siyaset ve kültür alanında birçok Türk aydını yetiştirmiştir.[303]

1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile vilayet merkezlerinde sultanilerin açılması öngörülmekte ise de ne Tanzimat döneminde ne de II. Abdülhamit döneminde yaygınlaştırılabilmişlerdir. II. Abdülhamit döneminde vilayetlerde sultanilerin açılması yerine yedi yıl süreli idadilerin yaygınlaştırılmasına önem verilmiştir.[304] Maarif-i

---

[301] Bayram Kodaman, *a.g.e.,* s. 162-164.
[302] Faik Reşit Unat, *Türkiye Eğitim Sisteminin Gelişmesine Tarihi Bir Bakış*, Ankara 1964, s. 45.
[303] Necdet Sakaoğlu, *Osmanlı Eğitim Tarihi***,** İstanbul 1991, s. 88-90.
[304] Salih Zengin, *a.g.e.*, s. 44.

Umumiye Nizamnamesi ile her şehir ve kasabada açılması gereken sultaniler, II. Meşrutiyet'ten itibaren bütün vilayetlerde idadilerin yerini almışlardır.

Bugün Batı Trakya'yı oluşturan, Osmanlı Devleti'ndeki Gümülcine ve Dedeağaç sancaklarında Osmanlı modern eğitim kurumlarından sıbyan/iptidai, rüştiye ve idadi mekteplerinin tamamının var olduğu görülmektedir. Bu mekteplerde önemli sayıda öğrenci yetiştirilmiş, eski usulle eğitim veren sıbyan mekteplerinin çokluğuna nazaran ibtidai mektebi sayısının az olduğu tespit edilmiştir. Kaza merkezlerinde birer ibtidai mektebi bulunmaktadır. Daha geç dönemlerde her iki sancakta da birer inâs rüştiye mektebi açılmıştır. Sıbyan/ibtidai mektepleri üzerinde öğretim yapan inâs rüştiye mekteplerinin varlığı sancak sınırları içerisindeki kız çocukların eğitimi açısından oldukça önemlidir. Gerek Gümülcine ve gerekse Dedeağaç ahalisinin, mektep açılışları sürecindeki ısrarlı tutumları onların eğitim öğretime verdiği önemi göstermektedir. Bunun yanında eğitim kurumlarındaki üretimden elde edilecek verim konusunda beklentinin yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde Gümülcine ve Dedeağaç, Tanzimat ve Sultan II. Abdülhamid Dönemi'nde gerçekleşen eğitim hamlesinden payına düşeni almıştır. Osmanlı Devleti merkezi yönetimi eğitim alt-yapısı için bina inşası, muallim tayini gibi çeşitli icraatlar gerçekleştirmiştir.[305]

On dokuzuncu yüzyılın sonunda Gümülcine kazasında okullaşma oranının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Kaza genelinde 238 Sıbyan Mektebi bulunmakta, bunların 10 tanesi kaza merkezinde yer almaktadır. Bu mekteplere devam eden öğrenci sayısı ise toplam 7.230'dur. Bunların 3.759'u erkek, 3471'ı kızdır. Aynı dönemde Kazada 29 adet gayri-müslim okulu bulunmaktadır ve bunların 27 tanesi Rumlara, 1 tanesi Ermeni ve 1 tanesi de Yahudilere aittir. Bu okullarda 1123 erkek öğrenci ve 412 kız öğrenci bulunmaktadır.[306] Ayrıca, aynı dönem maarif istatistiklerinde Gümülcine sancağında 951 sıbyan/ibtidai mektebi olduğu ve 26.270 öğrenciden 10.551'i kız olduğu görülmektedir. O dönemde Edirne vilayetinde toplam sıbyan/ibtidai mektebi sayısı,

[305] Fatih Demirel, "Batı Trakya'da Modern Eğitim kurumları", *Jurnal of History Studies, Special Issue on From Past to Present The Turks in Greece*, Volume 6 Issue 2, p. 53-65, February-2014
[306] *Salnâme-i Vilayet-i Edirne*, 19. Defa, Edirne, 1310, s. 428, 429

1.925'tir. Bununla birlikte, Sancağa bağlı, İskeçe, Ahiçelebi, Darıdere ve Eğridere'de birer rüştiye ve iptidai mektep, Sultanyeri'nde de bir iptidai mektep bulunmaktadır. Ropçoz'da ise sadece köylerde sıbyan mektepleri bulunmaktadır.[307]

Dönemin nüfus verileri incelendiğinde ise Osmanlı nüfus sayımına göre, Edirne vilayetindeki 434.366 Müslüman nüfusun 182.062'sinin Gümülcine sancağında olduğu anlaşılmaktadır.[308]

Bu dönemde Dedeağaç sancağında ise 1 idadi, 2 rüştiye ve 31 sıbyan mektebi bulunmaktadır. Rüştiyelere devam eden 59 öğrenci, sıbyan mekteplerine devam eden 1901 erkek ve 517 kız öğrenci bulunmaktadır. 65 gayrimüslim sıbyan mektebinde 1614 erkek öğrenci ve 1031 kız öğrenci kaydedilmiştir.

Osmanlı Devleti'nin son döneminde Batı Trakya'da sıbyan/iptidai, rüştiye gibi mekteplerin yanı sıra, bu okulların açılmasından sonra görevi sadece din adamı yetiştirmek olan medreseler de bulunmaktadır. Bunlar, Dimetoka bölgesinde Abdulvasi Medresesi, Karagöz Paşa Medresesi, Uruç Paşa Medresesi; Rodop bölgesinde Yeni Camii Medresesi, Serdar Mahalle Medresesi, Yenice Mahalle Medresesi, Sohtalar Medresesi, Kayalı Medresesi, Kır Mahalle Medresesi, Yunus Bey Medresesi, Sabani Medresesi, Tekke Medresesi, İslam Medresesi, Medrese-i Aliye, Medrese-i Hayriye; İskeçe bölgesinde Pazar Yeri Medresesi, Sünne Mahalle Medresesi, Aşağı Mahalle Medresesi, Cami-i Atik Medresesi, Demircik Medresesi, Elmalı Medresesi, Paşevik Medresesi ve Şahin Medresesi'dir. Bugün bu medreselerden sadece Gümülcine'de bulunan Medrese-i Hayriye ve Şahin Medresesi eğitime devam etmektedir. [309]

---

[307] Fatih Demirel, *a.g.m.*, s. 55.

[308] Kemal H. Karpat, *Osmanlı Nüfusu (1830-1914) Demografik ve Sosyal Özellikleri*, (Çev: Bahar Tırnakçı), İstanbul 2003, s. 164.

[309] Turgay Cin, "Yunanistan'daki Müslüman Türk Azınlığın Eğitim Ve Öğretimine İlişkin Hukuki Düzenlemeler (1830–1940)" http://dergipark.gov.tr/download/article-file/69533, s.4 (12.11.2017); Asım Çavuşoğlu, *Bir Döneme Damga Vuran Batı Trakya'da Medreselerin Dünü- Bugünü*, Gümülcine 2014, s. 27.

B. MEVCUT DURUM

Bugün Batı Trakya'da Türk Azınlık bünyesinde 129 Azınlık ilkokulu, 2 Ortaokul ve Lise, 2 Medrese bulunmaktadır. Ayrıca, Batı Trakya Azınlığı Kültür ve Eğitim Şirketi (Vakfı) bünyesinde 4 kreş çalışmalarını sürdürmektedir.

1. Fiziki Durum

Tablo 24: Yıllara Göre Kapatılan Okul Sayılarını Gösteren Tablo

Batı Trakya Türk Azınlık İlkokulları									
							Kapatılan Toplam	Açık Toplam	
	Rodop		Evros		İskeçe				
	Açık	Kapatılan	Açık	Kapatılan	Açık	Kapatılan			
2017-2018	73		11		45			129	
2016-2017	75	2	12	1	45	-	3	132	
2015-2016	80	5	13	1	47	2	8	140	
2014-2015	83	3	14	1	49	2	6	146	
2013-2014	96	13	15	1	52	3	17	163	
2012-2013	96	-	15	-	52	-	-	163	
2011-2012	100	4	16	1	58	6	11	174	
2010-2011	106	6	19	3	62	4	13	187	
2009-2010							-	194	*
2008-2009							7	194	*
2007-2008							4	198	*
2006							-	210	*
2005							12	210	*
2004							5	215	*
2003							11	226	*
* Rakamlar yurt dışı toplantılarına katılan Yunan Delegasyonu tarafından toplantılarda sunulan rakamlardır.									

Tablo 25: Rodop İlinde 2017-2018 Yılında Faaliyette Olan Okullar

Rodop İli Türk Azınlık İlkokulları			
1	Hacıköy (Agiohori)	38	Gümülcine - Kırmahalle (2. Okul)
2	Arabacıköy (Amaksades)	39	Gümülcine - Yenicemahalle (3. Okul)
3	Yahyabeyli (Amaranta)	40	Gümülcine - Kalkanca (4. Okul)
4	Hacımustafaköy (Amfia)	41	Yalımlı (Koptero)
5	Hacıören (Ano Virsini)	42	Keziren (Kimi)
6	Üntiren (Ano Drosini)	43	Satıköy (Lambron)
7	Karacaoğlan (Aratos)	44	Kozlardere (Linos)
8	Ircan (Arisvi) 1. Okul	45	Kurcalı (Likio) 1. Okul
9	Kozlukebir (Arriana) 1. Okul	46	Mastanlı - Gümülcine
10	Aşağıköy (Arsakio)	47	Büyük Doğanca (Megalo Dugato)
11	Çelebiköy (Arhondika)	48	Büyük Müsellim (Megalo Pisto)
12	Bulatköy (Asomatos)	49	Melikli (Meleti)
13	Kır Vakıf (Vakos)	50	Küçük Müsellim (Mikro Pisto)
14	Bekirköy (Velkio)	51	Çepelli (Mishos)
15	Demirbeyli (Venna)	52	Musacık (Mirtiski)
16	Ballahor (Vragia)	53	Bıyıklıköy (Mistakas)
17	Değirmendere (Darmeni)	54	Sınırdere (Nevra)
18	Delinasuhköy (Dilina)	55	Omurluköy (Omirikon)
19	Domruköy (Dokos)	56	Hemetli (Organi)
20	Kozdere (Drania)	57	Basırlıköy (Passos)
21	Dündarlı (Drosia)	58	Payamdere (Paterma)
22	Kardere (Drimi)	59	Bekirli (Pelekiti)
23	Evrenköy (Evrenos)	60	Payamlar (Plagia)
24	Yardımlı (Ergani)	61	Narlıköy (Poliantho)
25	Üşekdere (Esoki)	62	Ortakışla (Porpi)
26	Işıklar (İpio)	63	Gebecili (Rizoma)
27	Eşekçili (Thamna)	64	Sasallı (Salpi)
28	Yassıköy (İasmos)	65	Şapçı (Sapes)
29	Uysallı (İsalos)	66	Demirciler (Sidirades)
30	Kargılı Sarıca (Kalamokastro)	67	Menetler (Skaloma)
31	Kalenderköy (Kalintirio)	68	Baraklı (Stilario)
32	Kalfa (Kalhantos) 1. Okul	69	Bulduklu (Tihiro)
33	Aşağı Gerdeme (Kato Kardamos)	70	Sirkeli (Filira) 1. Okul
34	Beşikli-Mehrikoz (Kerasies-Kehros)	71	Seymen (Filakas)
35	Mehrikoz (Kehros)	72	Yuvacılı (Folea)
36	Tuzcuköy (Kikidio)	73	Hebilköy (Hloi)
37	Gümülcine - İdadiye (1. Okul)		

Tablo 26: İskeçe İli 2017-2018 Yılında Faaliyette Olan Okullar

İskeçe İli Türk Azınlık İlkokulları			
1	Beyköy (Avato)	24	Kurthasanlar (Kremasti)
2	Salacak (Eoras)	25	Kırköy (Kirnos)
3	Koruköy (Akarpo)	26	Sakarkaya (Lefkopetra)
4	Alıtçılar (Alkioni)	27	Basaykova (Mantenas)
5	Agnila (Alma)	28	Büyük Öksüzlü (Meg. Orfano)
6	Ilıca 3. Mahalle (Ano Thermes)	29	Elmalı (Melivia)
7	Boyacılar (Vafeika)	30	Mustafçova (Miki)
8	İnhanlı (Evlalo)	31	İskeçe 1. Okul
9	Gökçepınar (Glafki)	32	İskeçe 2. Okul
10	Bratankova (Gorgona)	33	Mizanlı (Paleo Zigo)
11	Bekeobası (Dekarhu)	34	Karaköy (Paleo Katramio)
12	Demircik (Dimario)	35	Paşevik (Pahni)
13	Yassıören (Çay Mahalle - Revma)	36	Gökçeler (Selero)
14	Karagözlü (Eksohi)	37	Karaçanlar (Simantra)
15	Taraşmanlı (Erasmio)	38	Dolaphan (Sminthi)
16	Zeynelli (Ziloti)	39	Sünnetçiköy (Sunio)
17	Şahin (Ehinos)	40	Sinikova Cami Mahalle (Temenos)
18	Göynüklü (İliopetra)	41	Misvaklı (Feloni)
19	Ketenlik (Kentavros)	42	Dinkler (Filia)
20	Gencerli (Kentiti)	43	Kireççiler (Xrisa)
21	Koyunköy 1. Okul (Kimmeria)	44	Yassıören (Oreo)
22	Koyunköy 2. Okul (Kimmeria)	45	Höyükköy (Velohori)
23	Kozluca (Kotili)		

Tablo 27: Evros İli 2017-2018 Yılında Faaliyette olan Okullar

Evros İli Türk Azınlık İlkokulları	
1	Ahrenpınar (Agriani)
2	Dedeağaç Merkez (Aleksandrupoli)
3	Hasanlar (Avra)
4	Babalar (Goniko)
5	Dimetoka (Didimotiho)
6	Miri (Makri)
7	Büyük Derbent (Megalo Derio)
8	Taşağıl (Petrolofos)
9	Ruşenler (Roussa)
10	Çilingir Mahalle (Sidirohori)
11	Demirören (Sidiro)

Tablo 28. Yıllara Göre Türk Azınlık Okullarındaki Öğrenci Sayısı

Tablo 28. Yıllara Göre Türk Azınlık Okullarındaki Öğrenci Sayısı					
Okul Dönemi	Öğrenci Sayısı	Okul Dönemi	Öğrenci Sayısı	Okul Dönemi	Öğrenci Sayısı
1960-61	11.268	1979-80	12500	1998-99	7.200
1961-62	11.399	1980-81	12.307	1990-2000	7.046
1962-63	11.880	1981-82	12.085	2000-2001	7.101
1963-64	12.165	1982-83	11.633	2001-2002	6.873
1964-65	13.040	1983-84	11.495	2002-2003	6.887
1965-66	13.646	1984-85	11.295	2003-2004	6.961
1966-67	14.276	1985-86	10.965	2004-2005	6.928
1967-68	14.992	1986-87	10.474	2005-2006	6.734
1968-69	16.078	1987-88	10.328	2006-2007	6.757
1969-70	15.945	1988-89	9.931	2007-2008	6.668
1970-71	15.637	1989-90	9.468	2008-2009	6.386
1971-72	15.237	1990-91	9.629	2009-2010	6.389
1972-73	14.966	1991-92	9.344	2010-2011	6.143
1973-74	14.754	1992-93	9.090	2011-2012	6.199
1974-75	13.978	1993-94	8.665	2012-2013	6.071
1975-76	13.461	1994-95	8.627	2013-2014	5.740
1976-77	13.191	1995-96	8.359	2014-2015	5.637
1977-78	13.101	1996-97	8.062	2015-2016	5.477
1978-79	12.885	1997-98	7.561	2016-2017	5.334

2. Hukuki Alt-Yapı

Batı Trakya Türk Azınlığının eğitimi, uluslararası anlaşmalar ve özellikle de, Yunanistan ile Türkiye arasında imzalanan ikili antlaşmalarla garanti altına alınmıştır.

Hukuki bağlayıcılığı olan uluslararası metinlere bakılacak olursa: 1881 tarihli İstanbul Antlaşması, 1913 tarihli Atina Barış Antlaşması, Türkiye'nin taraf olmadığı 1920 tarihli Yunanistan'daki Azınlıkların Korunmasına İlişkin Sevr Antlaşması ve 1923 tarihli Lozan Barış Antlaşması olmak üzere hakları güvence altına alınmıştır. Bu antlaşmaların dördü de halen geçerliliği olan antlaşmalardır.[310]

[310] Turgay Cin, *a.g.m* , s.2

Balkan Savaşlarını sona erdiren 1913 tarihli Atina Barış Antlaşması'nın 3 Numaralı protokolünde Yunanistan'daki Müslüman Türklerin eğitim ve öğretimiyle ilgili düzenlemeler yer almaktadır.

Buna göre: *mevcut veya "özel Müslüman kuruluşlarca" kurulacak olan okulların tanınması, ayrıca bu okulların Başmüftü ve illerdeki yerel Müftüler ve Yunan Devletinin kamu ilkokul müfettişlerince denetlenmeleri,* aynı zamanda bu okullarda derslerin Türkçe okutulması ve Yunan dilinin öğretilmesinin zorunluluğu öngörülmektedir.

1913 tarihli Atina Barış Antlaşmasının 3 Numaralı Protokolünün[311] 6. Maddesine göre; *"Dini hukuku bilen din adamları (Kadı ya da Müftü) yetiştirmek üzere bir özel kuruluş (okul) açılacaktır*."

Bahse konu Protokolün 15. Maddesine göre ise;

- *Özel Müslüman Okulları ve özellikle Selanik'teki Mithat Paşa Sanat Okulu tanınacak ve bunların kurulduğu günden beri kendi giderlerini karşılamak üzere malik oldukları gelir getirici mülkleri saklı kalacaktır*.
- *Başmüftü ile Müftüler ve Yunan hükümetinin müfettişleri bu okulları teftiş edebileceklerdir*.
- *Öğretim resmi programa göre Türkçe yapılacak ve Yunan dili zorunlu olacaktır.*

Yunan hükümeti bu Antlaşma ve Protokol çerçevesinde üstlendiği yükümlülükleri yerine getirmek üzere 1915 yılında 568 sayılı *"Yeni Ülkelerdeki Osmanlı ve İsrail/Yahudi Okullarında Yunan Dilinin Öğretilmesi Hakkında*"ki yasayı çıkarmıştır.

1920 yılında, 1913 tarihli Atina Barış Antlaşması'nın uygulanması ile ilgili olarak 2345 sayılı yasa çıkarılmıştır.[312]

Yunanistan'daki Azınlıkların Korunmasına İlişkin 28 Temmuz/10 Ağustos 1920 tarihli Yunan Sevr Antlaşması, Yunanistan'daki azınlıkların okul ve diğer eğitim

---

[311] 4213 Sayılı ve 1913 (4213/1913) Tarihli Yasa ile Yunanistan tarafından onaylanmıştır.

[312] 2345/24.06.1920 " Geçici Başmüftü ve Müftüler, Ülkedeki Müslümanlar ve İslâm Cemaatlerine Ait Vakıf Mülklerinin Yönetimi Hakkında Yasa, Ε.τ.Κ.φ. 148/3.7.1920, s. 1423– 1427.

kurumları kurmalarını, idare etmelerini, denetlemelerini ve azınlıkların kendi dillerini kullanma haklarını düzenlemektedir.

Lozan Barış Antlaşması'nın 40. maddesi; Yunanistan'daki Müslüman Türklerin okul ve diğer eğitim kurumlarını idare etmeleri, denetlemeleri, bunlarda ana dilleri olan Türkçeyi kullanmaları ve dini törenlerinde bunları yerine getirmelerini öngörmektedir. Diğer taraftan Lozan Barış Antlaşması'nın 41. madde ise; Genel eğitim konularında, Yunan hükümeti, Müslüman yurttaşların önemli bir oranda oturmakta oldukları yerlerde, Devlet bütçesi, belediye bütçesi ya da öteki bütçelerce, eğitim, din ya da hayır işlerine genel gelirlerden sağlanabilecek paralardan yararlanıp ve pay alabileceklerdir. Bu paralar, ilgili kurumların yetkili temsilcilerine teslim edilecektir. Yine aynı antlaşmanın 45. maddesi aşağıdaki gibidir: "Bu Kesimdeki hükümlerle, Türkiye'nin Müslüman olmayan azınlıklarına tanınmış olan haklar, Yunanistan tarafından, kendi ülkesinde bulunan Müslüman azınlığa tanınmıştır."

Lozan Barış Antlaşması'ndan hemen sonra Yunanistan'daki Müslüman Türklerle ilgili olarak, Yunanistan'da çıkarılan ilk yasa; 07.08.1924 tarihli 3179 sayılı "Trakya Okullarının Personeli Hakkında Yasa"dır. Yasa gereği "Trakya'daki yabancı cemaatin" öğretmenleri, cemaatin kendisi tarafından yetkili müfettişin önerisi üzerine Trakya Genel İdarecisinin onayı ile atanmaktadır. Yunanistan'daki Müslüman Türk azınlığın yeni okul açabilmesi durumu, okulları "özel okul" statüsünde olmalarından dolayı 1928 yılında Yunanistan tarafından çıkarılan 3578 sayılı "Özel Okullar Hakkındaki Yasa" ile de düzenlenmiştir.[313] Batı Trakya Türklerin okullarını ilgilendiren yasal düzenlemelerden bir tanesi de 1929 yılında çıkarılan 4397 sayılı (4397/16–20.08.1929) "İlköğretim Hakkındaki Yasa"dır.[314] Yasanın 5. maddesi gereği; Yunanistan'daki Türk azınlık ilkokullarında okutulacak dersler belirtilmektedir: 1. Din dersi, 2. Yunanca dersi 3. Aritmetik, 4. Geometri, 5. Yunan Milletinin tarihi 6. Fizik tarihi, kimya, sağlık ve diğerleri, 7. Coğrafya, 8. Güzel yazı, 9. Jimnastik. Bu madde

[313] *Özel Okullar Hakkında Yasa,* N. 3578/30.06.1928.

[314] Bu yasanın 3/2. maddesi ilkokul açılması konusuna sınırlandırma getirmektedir. Buna göre, yasa ilkokul açılmasını Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Gözetleme/Denetleme Kurulunun önerisi üzerine, yasal öğrenim yaşına gelmiş ve en az 15 öğrencinin bulunması durumunda kurulacağını öngörmektedir. N. 4397/16-20.08.1929.

aynı zamanda farklı bir dini inanca sahip olan öğrencileri din dersinden muaf tutmaktadır. Ayrıca, yasanın öngördüğü analitik programın Yunanistan'daki Müslüman Türk azınlık okullarında da uygulanmasını düzenlemektedir. Ancak bahse konu yasadaki hükümler, Yunanistan tarafından fiili olarak uygulanmamıştır. Bu durum 1930 tarihli Türk-Yunan Dostluk Antlaşmasının imzalanmasıyla da değişmemiştir. Aynı yasa, bazı ufak değişikliklerle devam etmiştir.

5018/11.06.931 sayı ve tarihli yasa ile 3578 sayılı yasanın 6. maddesinin 1. fıkrası değiştirilmiştir. 5018 sayılı yasa tek bir maddeden oluşmaktadır. Buna göre, "*her eğitim kurumunun medeni ve siyasi haklardan yararlanan Yunan vatandaşı bir Müdürü bulunmalıdır.*" Bu hüküm, Müslüman Türk azınlık okulları Müdürleri hakkında da geçerlidir.

1933 yılına gelindiğinde İskeçeli Türkler "Muallimler Birliği" isimli bir dernek kurmuşlardır. Bu birlik üyeleri, Atatürk inkılâplarının savunucularındandır. Türk azınlık okullarında, Atatürk inkılâplarının uygulanmasını ve öğretimin Türkçe harfler ile yapılmasını savunmuşlardır. İskeçe'de Türkçe harflerle yazılmış bir alfabe kitabı bulunmuş ve bu kitap derhal çoğaltılmıştır. İskeçe'deki bütün Türk azınlık okullarına dağıtılmıştır. Ancak, kopya edilerek çoğaltılan kitabının sahibi olan İstanbul'daki bir yayınevi, telif hakkı ödenmeksizin yapılan kopyalamaya itiraz etmiştir ve mahkemeye başvurmuştur. Mahkeme İstanbul'daki kitabevini haklı bulmuştur. İskeçe Türk Muallimler Birliği yüklü bir tazminat ödemeye mahkûm edilmiştir[315]. Muallimler Birliği Derneği bu olay nedeniyle kapanmak zorunda kalmıştır.

1936 yılında Yunanistan'da Metaksas darbesi gerçekleşmiştir. Darbe hükümeti bütün faaliyetleri sınırlandırmış azınlıklar "milli tehlike" olarak değerlendirilmiştir. Ülkede mevcut azınlıklara kaşı tutum oldukça sertleşmiştir. Metaksas tarafından 132/7.25.09.1936 sayı ve tarihli zorunlu yasa çıkarılmıştır. Bu yasa hükümleri herhangi bir yenilik getirmemektedir. Aynı düzenlemeler 3179/1924 sayı ve tarihli yasada da mevcuttur. Zorunlu yasanın 2. maddesinin 5. ve 7. fıkralarındaki düzenlemelerle, önceden Milli Eğitim ve Din İşleri Bakanlığı'ndan izin almadan Müslüman Türk Azınlık

[315] Adil Özgüç, *a.g.e.*, s. 73.

Okullarında Türkçe kitapların bulundurulması ve okutulması yasaklanmıştır. 6. Madde ile "Müslüman" okulların işleyişinin Krallık Kararnamesi ile düzenleneceği ve bu okullarda Yunan dilinin öğretilmesini yeniden zorunlu hale geleceği belirtilmektedir. Aynı yıl Yunanistan'da çıkarılan 248/17.10.1936 sayı ve tarihli zorunlu yasa ile "yabancı ve azınlık okulları genel müfettişliği" kurulmuştur. Yasa gereği, göreve başlayacak olan bu müfettişin maaşı, diğer ilkokullardaki meslektaşlarının maaşlarıyla aynı olacaktır. Yunanistan'da yabancı ve azınlık okulları müfettişi olabilmek için; Yunan Üniversitelerinin felsefe ya da teoloji bölümlerinden mezun olmak, Amerika veya Avrupa'da iki (2) yıl pedagoji eğitimi almış olmak, bunun yanında Yunanistan'da tanınmış ilkokul ya da ortaokullarda en az beş (5) yıl görev yapmış olmak koşulları bahse konu yasanın 1. maddesinde hüküm altına alınmaktadır.[316] N. 818/23.08.1937 sayılı ve tarihli zorunlu yasa özel ve dolayısıyla "Müslüman" okullarının açılmasını sınırlandırmaktadır. 818/1937 sayı ve tarihli Zorunlu Yasanın 7. maddesi azınlık okulu öğretmenlerinin atamalarında bir değişiklik getirmiştir. Buna göre azınlık okullarına atanacak olan Müslüman Türk öğretmenlerin, Yunanca bilme zorunluluğu getirilmiştir.

1216/29.04.1938 sayı ve tarihli "Özel Eğitim ve Kurslar Hakkındaki" Zorunlu Yasanın 6. maddesi Yunanistan'da özel okulların açılmasına ilişkindir. Söz konusu maddeye göre; Yunanistan'da özel eğitim ve öğretim kurumları açma izni medeni ve siyasi haklara sahip Yunanistan vatandaşı olan gerçek kişilere veya tüzel kişilere ve kurumlara tanınmaktadır. Fakat bunların "Yunan milli eğitimi" ve "Yunan milli düşüncesini" öğretecekleri garantisini vermeleri gerekmektedir.[317]

---

[316] Turgay Cin, *a.g.m.*, s.9.

[317] Metaksas rejimi Batı Trakya Türk Azınlığını, farklı bir gözle değerlendirmiş, Venizelos dönemindeki dostluk havası dağılarak yerine, kendi bünyesindeki azınlığına "öteki" gözüyle bakan, azınlığını "milli tehlike" olarak gören bir yaklaşım gelmiştir. Bu yaklaşım 1937-38 yıllarında ne ise 2000'li yıllarda da aynıdır. 2011 yılında Batı Trakya'da özel bir anaokulu ve azınlık ortaokulu kurmak için Milli Eğitim Bakanlığına dilekçe sunan BAKEŞ yıllarca bu dilekçelerine cevap alamamıştır. BAKEŞ avukatları aracılığıyla dosyayı takip ettiğinde Bakanlık yetkililerinden "dosyanızı devlet hukuk komisyonuna havale ettik, inceleniyor" yanıtını almıştır. Resmi olarak evet ya da hayır cevabı vermeyen Milli Eğitim Bakanlığı ilgili yasayı değiştirmiştir. Bu yasa değişikliğinin üzerine yeniden başvuru yapan kuruma aynı bakanlık yetkilileri aynı cevabı yeniden vermiştir: "Dilekçeniz Devlet Hukuk Komisyonunda İnceleniyor".

Areti Tunta Fergadi'ye göre bu dönemde Batı Trakya Türk Azınlığın nüfusu 110.000'dir ve toplam 305 adet Türk azınlık okulu mevcuttur.[318]

Belirtilen yasaların dışında, iki askeri darbe, bir dünya savaşı, bir iç savaş yaşayan Yunanistan'da Azınlık eğitimini düzenleyen veya yakından ilgilendiren başlıca metinler şunlardır:

1) 3065/1954 sayı ve tarihli Batı Trakya'da Türk Okullarının kurulmasına dair kanun hükmünde kararname,

2) 1109/1972 sayı ve tarihli kanun hükmünde kararname 3065/1954 sayı ve tarihli kanun hükmünde kararnamede değişiklikler öngörmektedir,

3) 694/1977 sayı ve tarihli Batı Trakya'daki Müslüman Azınlığın Azınlık Okullarına ilişkin yasa,

4) 695/1977 sayı ve tarihli Müslüman okullarının ve Özel Pedagoji Akademisinin bazı sorunlarının ve öğretim kadrolarının düzenlenmesi hakkındaki kanun,

5) 1566/1985 sayı ve tarihli İlk ve Orta Öğretimin Yapısı ve İşleyişine dair yasa ve başkaca hükümler,

6) 2341/1995 sayı ve tarihli (Batı) Trakya'daki Azınlık okullarında ve Selânik Özel Pedagoji akademisinde görev yapan personelle ilgili konuların düzenlenmesi hakkında kanun ve diğer hükümler,

Bu metinler dışında, Yunanistan'daki eğitim mevzuatını ve aynı zamanda azınlık eğitimini etkileyen değişik kanun metinlerine ve özellikle son yıllarda tamamen

---

[318] Areti Tunta Fergadi, *Balkanlarda Azınlıklar, Balkan Konferansları 1930 – 1934*, Selanik 1994; Kurumsal kayıtlara göre geriye dönük takip edilebilen okul sayısı, Devlet yetkililerinin uluslararası toplantılarda Azınlık temsilcilerine vermiş olduğu resmi yanıtlara dayanmaktadır. Bu da 2003 yılına kadar geriye gidebilmektedir. Daha önce resmi verilere dayanmayan bazı raporlarda 236 rakamına rastlanılmıştır. Fakat 2003 yılı sonrası tutulan notlar ve 2010 sonrası Devletin ekonomik krizi bahane ederek okul birleştirme uygulamasına gitmesiyle Azınlık okullarının sayısı bugün 129'a gerilemiştir. Azınlık okullarının hukuki olarak özerkliği olmasına rağmen yürülüğe konan birleştirme ya da kapatma uygulaması da yine TEK tutanaklarında azınlık için yapılan planların bir parçası olarak değerlendirilmektedir.

başka konuları ilgilendiren kanun metinleri içinde azınlık eğitimi ile ilgili tamamlayıcı hükümlere rastlamak da, mümkündür. Bu metinlerin bazıları;

a) 2545/1940 sayı ve tarihli özel okullar, özel dershaneler ve yurtlar hakkındaki yasa,

b) 682/1977 sayı ve tarihli Genel Eğitime Yönelik Özel Okullar ve Okul Yurtlarına dair yasa,

c) Yerel Yönetimlerle ilgili 2218/1994 sayı ve tarihli yasa ile bu yasanın bazı hükümlerini değiştiren 2240/1994 sayı ve tarihli yasa,

d) 2327/1995 sayı ve tarihli yasa, Milli Eğitim Konseyi Eğitim Araştırma Sorunları Yönetmeliği ve Öğretmen Eğitimi,

e) 2345/1995 sayı ve tarihli yasa, Organize Sosyal Koruma Hizmetleri Sağlayıcıları ve Diğer Hükümler,

f) 2986/2002 sayı ve tarihli yasa, İlköğretim ve Ortaöğretimde Bölgesel Hizmetlerin Organizasyonu, Eğitim Çalışmalarının ve Öğretmenlerin Değerlendirilmesi, Öğretmen Eğitimi ve Diğer Hükümler,

g) 3518/2006 sayı ve tarihli yasa, Zorunlu Anaokulu Eğitimi Yasası,

h) 3536/2007 sayı ve tarihli yasa, Din Öğreticileri (240 İmam) Yasası,

ı) 3966/2011 sayı ve tarihli yasa, Model Deney Okullarının Kurumsal Çerçevesi, Eğitim Politikası Enstitüsü Kurulması, Bilgisayar Teknolojileri Enstitüsü Yayınları ve diğer hükümler,

i) 4093/2012 sayı ve tarihli yasa, Özel Okul Kurma Yasası,

j) 4115/2013 sayı ve tarihli yasa, Din Öğreticileri (240 İmam) Yasası,

k) 4283/2014 sayı ve tarihli yasa, Eğitim ve diğer hükümler hakkında Ulusal Politika Konseyi kurmak ve düzenlemek için yasa,

l) 4310/2014 sayı ve tarihli yasa, Azınlık Okullarının Eğitim Kadrosunun Yetiştirilmesi Konuları,

Genel olarak Batı Trakya Türk Azınlığının kendi okullarını açma, yönetme ve denetleme hakkı ve ilgili mevzuat Lozan Barış Antlaşması'nın 40. ve 41. maddeleri içeriğinden anlaşılmaktadır ki, masrafları azınlık mensupları tarafından karşılanmak şartıyla Azınlığa kendi okullarını açma, yönetme ve denetleme hakkı tanınmıştır. Buna uygun olarak, daha sonra 1109/1972 sayı ve tarihli kanun hükmünde kararname ile bazı maddelerinde değişiklikler yapılan "Batı Trakya'da Türk Okullarının Açılması" başlıklı 3065/1954 sayı ve tarihli kanun hükmünde kararnamenin 1. maddesi şöyledir: "*Batı Trakya'da Türk okulları açabilmek için okulun açılacağı şehirde, kasabada veya köyde ikamet eden ve medeni ve siyasi haklarından mahrum edilmemiş Yunan vatandaşı en az on beş veli tarafından imzalanmış ve okul açılması talebini içeren dilekçe ilgili valiye sunulur. Vali Azınlık Okulları müfettişinin olumlu raporu sonrası söz konusu okulun açılmasına izin verir. Dilekçe sahipleri okulun kurucuları kabul edilir*."

"***Batı Trakya'daki Müslüman Azınlığın Azınlık Okullarına ilişkin***" başlıklı 694/1977 sayı ve tarihli yasanın 1. maddesi, "*Batı Trakya'daki Müslüman Azınlığın Eğitim konularının Lozan Barış Antlaşması hükümlerince, 1566/1985 sayı ve tarihli yasanın 95. maddesinin 10. fıkrası ile ilga edilen 309/1976 sayı ve tarihli yasa ve karşılıklılık ilkesi saklı tutulmak üzere işbu yasa hükümleri ile düzenlenmiş olduğunu",* hükme bağlar. Aynı yasanın 3. maddesi hükmüne göre, "*Azınlık okulları Milli Eğitim ve Din İşleri Bakanlığının denetimi ve gözetimindedir".*

Yasanın 4. Maddesine göre "*İşbu kanun hükümleri saklı olmak üzere, Azınlık okullarının açılması, faaliyeti, teftişi ve denetimi konularında, özel Genel Eğitim hükümleri (682/1977 sayı ve tarihli yasa) geçerlidir*".

Yunanistan'da özel okulların, kursların ve yurtların açılması ile ilgili 2545/1940 sayı ve tarihli özel okullar, özel dershaneler ve yurtlar hakkındaki yasa ile 682/1977 sayı ve tarihli Genel Eğitime Yönelik Özel Okullar ve Okul Yurtlarına dair yasa mevcuttur. 682/1977 sayı ve tarihli yasanın 59. Maddesi şu şekildedir *"İşbu*

kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren, bu kanun hükümlerine aykırı her genel ve özel hüküm yürürlükten kaldırılmaktadır". Buradan da tereddüte yer bırakmaksızın anlaşılmaktadır ki, 2545/1940 sayı ve tarihli yasanın özel okullar ve yurtlarla ilgili ve 682/1977 sayı ve tarihli yasa hükümleri ile çelişen hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır. Ayrıca, 682/1977 sayı ve tarihli yasanın önemli maddeleri de, 4093/2012 sayı ve tarihli yasa ile yürürlükten kaldırılmış veya değiştirilmiştir. 682/1977 sayı ve tarihli yasanın 1. maddesinde özel okullar tanımlanmıştır ve 2. maddesinde bu özel okulların Milli Eğitim ve Din İşleri Bakanlığına bağlı olduğu hükme bağlanmıştır. Özel okulun açılma şeklini düzenleyen Yasanın 5. Maddesi şöyledir: 1. Özel okulun açılışı, okulun açılacağı bölgedeki ilköğretim veya ortaöğretim bölge komisyonunun önerisi sonrası Milli Eğitim ve Din İşleri Bakanı kararı ile olur ifadesi 4093/2012 sayı ve tarihli yasanın 1. Maddesine göre 30-4-2013 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır. Açılış iznini alan kurucu ilkokul ve ortaokul için tüm sınıfları, lise için ise 1. sınıfı faaliyete geçirmeye mecburdur. Okul sahibinin vefatı durumunda okul faaliyetlerine devam eder ancak, mirasçıların 6 ay içerisinde kanunda kurucularla ilgili belirtilen kriterlere sahip olan temsilci önerisinde bulunmaları gerekmektedir. Bu sürenin geçmesi durumunda, okul yılının sona ermesi ile birlikte okul kapanır.

4093/2012 sayı ve tarihli yasa ile yürürlükten kaldırılan 682/1977 sayı ve tarihli yasa hükümleri yerine yürürlüğe giren maddeler ve içerikleri aşağıdaki gibidir:

İlk ve Orta dereceli özel okul ve kolej izni, gerçek kişilere, tüzel kişilere, kişi topluluklarına ve Kamu Tüzel Kişiliklerine, resmi gazetede yayınlanan Eğitim ve Din İşleri Bakanı Kararı ile verilir.

Yunanistan'da 2007-2008 eğitim yılına kadar zorunlu eğitim dokuz yıl olarak düzenlenmiş ve ilkokul ile ortaokulu kapsamaktadır. Ancak, 2006 yılının Aralık ayında çıkartılan 3518/2006 sayı ve tarihli yasanın İlk ve Orta öğretim konuları başlıklı 73. maddesi ile ana okulu eğitimi zorunlu hale getirilmiştir. Böylece zorunlu eğitim on yıla çıkartılmıştır. 1566/1985 sayı ve tarihli İlk ve Orta Öğretimin Yapısı ve İşleyişine dair yasanın 2. maddesi hükmüne göre; İlköğretim, anaokullarında ve ilkokullarda sunulur.

Buradan da anlaşılmaktadır ki, ana okulları ilköğretim kurumları olarak kabul edilmektedir. Yasanın 3. maddesinde ana okulunun amacı düzenlenmiş olup, buna göre: Ana okulunun amacı o çağdaki çocukların bedensel, ruhsal, mantıksal ve sosyal gelişimini sağlamaktır. Daha sonra 3518 sayılı yasanın 73. maddesi ile yapılan değişiklikle, anaokulundaki eğitimin 2 yıl olduğu ve bunlara 31 Aralık tarihinde 4 yaşlarını tamamlayanların kayıt olacağı, 31 Aralık tarihinde 5 yaşını tamamlayacak olan çocuklar için ise anaokulu eğitiminin zorunlu olduğu hükme bağlanmıştır. Ana okulları tek veya çok sınıflıdırlar. Bu öğretmen sayısına göre belirlenir ki, 7'den az olmamak şartı ile 25 çocuğa kadar bir öğretmen gerekir. Maliye Bakanı ve Eğitim Bakanının ortak kararı ile her öğretmene düşen çocuk sayısı belirlenir. Kreşle aynı binada bulunan anaokullarında her öğretmene 30 çocuk tekabül eder. 3518 sayılı kanun onaylanıp yürürlüğe girmeden önce, eğitimin ve öğretimin temeli kabul edilen anaokulu eksikliği azınlık toplumunda hissedilmeye başlamıştır. Azınlık toplumunun talebi 2 dilde (Türkçe ve Yunanca) eğitimin yapıldığı anaokullarının kurulmasıdır. Bölgeyi ziyaret eden siyasiler eğitim başlığı açıldığında bu uygulamanın gerekliliğini kabul edip bu yönde çalışmalar yapacakları sözünü vermişlerdir. En son, dönemin Dışişleri Bakanı Dora Bakoyani Batı Trakya ziyareti esnasında 2 dilde eğitim yapan anaokulu ihtiyacından söz etmiş ve bu yönde bir takım çalışmalar yapıldığını açıklamıştır. Ancak, Bakanın açıklamasından bir kaç ay sonra Türk azınlığın eğitim sorununu daha da büyütecek olan 3518 sayılı yasa meclisten geçerek 2007- 2008 ders yılından itibaren yürürlüğe girmiştir. Yasa okul öncesi eğitimi zorunlu hale getirmektedir. Azınlık açısından uygulaması ise 2011-2012 eğitim yılından itibaren başlamıştır.

Tüm itirazlara rağmen herhangi bir değişiklik yapılmadan uygulanan kanunun, Batı Trakya Türklerinin, özellikle Lozan Barış Antlaşması ile belirlenen eğitim statüsüne uygun olmadığı açıktır. Burada devletin Lozan Barış Antlaşması'nda anaokulları ile ilgili herhangi bir hüküm olmadığını ileri sürüp, azınlık ilkokulların bünyelerinde anaokullarının da faaliyete geçmesi yönünde bir adım atmaması, azınlık eğitiminin tanımlanması zor bir şekle girmesine yol açmaktadır.

Batı Trakya'da biri Gümülcine'de, öteki de İskeçe'de olmak üzere iki Azınlık ortaokulu ve lisesi bulunmaktadır. Gümülcine'deki Celal Bayar Lisesi, dönemin Yunan Kral ve Kraliçesinin Türkiye'yi ziyareti esnasında, Kraliçenin Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Celal Bayar'a Batı Trakya Türkleri için bir lise yaptıracağını ve bu liseye Celal Bayar adını vermeyi düşündüğünü belirtmesi üzerine, 2 Aralık 1952 yılında Celal Bayar'ın da katıldığı törenle açılmıştır.

15 Ağustos 1952 tarihli ve 2203 sayılı kanun hükmünde kararname[319] ile söz konusu okulun kurulması ve adının Celal Bayar olması kararlaştırılmıştır. Kanun hükmünde kararnamenin 1. maddesine göre söz konusu okulun ülkedeki diğer özel okullar ile aynı statüye sahip olacağı düzenlenmektedir. Ayrıca, okulun idaresinin encümen heyetine ait olacağı da belirtilmekte ve okulun 1953-1954 eğitim yılından itibaren hizmet vermeye başlayacağı da düzenlenmektedir. Kanun hükmünde kararnamenin 2. maddesinde okula girişin ve mezuniyetin nasıl olacağı düzenlenirken giriş için sınav yapılması öngörülmüştür.

İskeçe Azınlık Lisesi 2545/1940 sayı ve tarihli özel okullar, özel dershaneler ve yurtlar hakkındaki yasa hükümleri göz önüne alınarak, 28767/10-5-1965 sayı ve tarihli kararla açılmış olup 1965-1966 yılından itibaren eğitime başlamıştır. Söz konusu karar Muzaffer Salihoğlu öncülüğünde birkaç soydaşın dilekçesine istinaden verilmiştir. Okul binası olarak önce, günümüzde İskeçe 1. Azınlık ilkokulu olarak kullanılan bina kullanılmış olup, daha sonra okul, valiliğin tahsis ettiği ve daha önceden tütün mağazası olarak kullanılan şimdiki binasına taşınmıştır.

İki azınlık ortaokulu arasındaki tek fark, birinin (Gümülcine) kanun hükmünde kararname ile kurulmuş olup encümen heyeti ile idare edileceğinin düzenlenmiş olması ile diğerinin (İskeçe) başvuru üzerine şahıs adına verilen izinle kurulmuş olmasında, yani yönetim şeklindedir. Her iki okul da, özel okullar statüsünde olup, özel okullar ile ilgili mevzuata tâbidir.

---

[319] Kararname için Bkz. Ek 36

3. Mevcut Sorunlar

Batı Trakya Türk Azınlık İlkokulları için 1954 yılında çıkarılmış olan 3065/1954 sayılı kanun hükmünde kararname bu okulların isimlerinde "Türk İlkokulu" ibaresini ilave etmiş ve bu ibare okul tabelalarında Türkçe ve Yunanca olarak yer almıştır. Ayrıca bu tarihten itibaren verilen tüm ilkokul belgelerinde, diplomalarında ve okul mühürlerinde bu ibareye yer verilmiştir.

1972 yılında çıkarılan 1109/1972 sayılı kanun hükmünde kararname ile "Türk İlkokulu" ifadesi kaldırılarak "Azınlık İlkokulu" ifadesi getirilmiş ve bu tarihten itibaren tüm okul belgelerinde ve mühürlerde bu ifadeye yer verilmiştir. "Türk İlkokulu" ifadesini değiştirmeyen okullarda bu ifade zorla değiştirilmiş, ancak tabelasında ve mühründe "Müslüman İlkokulu" ifadesi bulunan okulların tabelaları bugüne kadar değiştirilmemiş, yönetim de değiştirilmesi konusunda hiç bir baskı uygulamamıştır.

3065/1954 sayılı kanun hükmünde kararnameye uygun olarak hazırlanan Yunan Milli Eğitim Bakanlığının 14925/28-11-1957 sayılı kararı ile 2 dershaneli azınlık okullarında okutulan haftalık Yunanca derslerin sayısı toplam 20 saat, Türkçe okutulan derslerin sayısı ise 48 saat olarak düzenlenmiştir. 15 Ekim 1984 tarihinde okullara gönderilen 2/639/26 sayılı genelgeyle Yunanca ders saatleri 20 saatten 27 saate çıkarılmış, Türkçe ders saatleri ise her ne kadar program üzerinde 37 saat olarak gösterilmişse de fiiliyatta resim, müzik, beden eğitimi dersleri, tabiat bilgisi, hayat bilgisi ve din dersi saatleri içinde okutularak 33 saate indirilmiştir.

İlkokulun ilk üç sınıfında temel ders kabul edilen hayat bilgisi dersi Milli Eğitim Bakanlığının 22/15/9-1-1985 sayılı kararı ile Türkçe dersler arasından alınarak Yunanca çevre bilgisi dersi olarak işlenmeye başlanmıştır. Bu gelişmeden sonra Yunanca ders saatleri toplamı 29 olurken, Türkçe okutulan derslerin toplamı 31 saate düşmüştür.

1986-87 öğretim yılında azınlık okullarına yeni bir uygulama getirilmiştir. Örneğin 2 dershaneli bir okulda zorunlu olarak 5. ve 6. sınıfların yanında 1.ve 2. sınıflar bulunacak veya 3. ve 4. sınıfın zorunlu olarak bulunacağı dershanede yine 1. ve 2.

sınıflar ders görecektir. Bu uygulama uyarınca büyük sınıfların bulunduğu dershanede en büyük sınıfın ders dağıtım programı uygulandığı için 1. ve 2. sınıflarda bazı dersler okutulamaz duruma gelmiştir. Bunun sonucu olarak 2 dershaneli bir okulda okutulan Yunanca derslerin toplamı 30 saate yükselmiş, Türkçe derslerin saati de 30'a inmiştir. Böylece, 1957 yılında 48 saat olan Türkçe dersler toplamı 30 saate düşmüş, 20 saat olan Yunanca dersler 30 saate yükseltilmiştir.

1996 yılında azınlık okullarına gönderilen yeni bir emirle beden eğitimi, müzik ve resim gibi yetenek derslerinin bu eğitimi almış Yunanlı öğretmenler tarafından okutulması zorunlu hale getirilmiş ve Türkçe dersler aleyhine yeni bir uygulama başlatılmıştır.

Batı Trakya Türk azınlık okulları 3065/1954 sayılı kanun hükmünde kararname uyarınca Müslüman bayramlarında beşer gün, Hz. Muhammedin kutsal dört gününde birer gün, Yunanistan'ın ulusal bayramları olan 25 Mart ve 28 Ekim tarihlerinde birer gün ve yılbaşında bir gün tatil yapmakta iken, 1109/1972 sayılı kanun hükmünde kararname ile tatil günlerine Hıristiyanların Noel tatili ve paskalya tatili de ilave edilmiştir.

1954 yılında faaliyette bulunan 260 azınlık ilkokuldan bir kısmı öğrenci azlığı gerekçesiyle kapatılarak veya birleştirilerek 129'a düşürülmüştür. Bu birleştirme işlemi halen devam etmektedir. Lozan Barış Antlaşmasına göre özel ve özerk yapıya sahip okullar tamamen keyfi bir şekilde kapatılmak veya birleştirilmektedir.

Özel ve özerk bir yapıya sahip Batı Trakya Türk Azınlık Okulları seçimle işbaşına gelen 3'er kişilik Encümen heyeti tarafından yönetilmektedir. 1972 yılına kadar okulda görev yapacak öğretmeni belirleme yetkisine sahip bu encümenlerin yetkileri peyderpey aşındırılmış, 62092/10.06.2002 sayılı Bakanlık kararı ile bu yetkileri tamamen kaldırılmış ve encümenler tamamen okulun muhasebecisi konumuna getirilmiştir.

SONUÇ

Bu tez çalışmasında, "Batı Trakya Türklerinin Balkan Savaşlarından Sonra Sosyo-Kültürel Hayatı ve Eğitim Tarihi" incelenmiştir. Batı Trakya Türklerinin yaklaşık 100 yıllık tarihi detaylarıyla irdelenmiş ve bu süre içerisinde Yunanistan tarafından Türk Azınlığa uygulanan politikalar değerlendirilmiştir. Böylelikle tarihi süreçte yaşanılanlar eklektik bir yaklaşımla ortaya konmuştur. Çalışmada, Türk, Yunan ve yabancı kaynaklar taranmış ve değerlendirilmiştir. Yanı sıra, sözlü mülakat ve saha çalışması ile veri toplanmıştır. Toplanan bu veriler Yunanistan'ın azınlık politikaları çerçevesinde aktarılmıştır.

Çalışmada, sosyo-kültürel hayat ve eğitim tarihi açısından Türk Azınlığın temel haklar bağlamında ayrımcılığa maruz kaldığı, antlaşmalarla teminat altına alınmış azınlık haklarının resmi makamlarca gasp edildiği ve bunun planlı bir şekilde yapıldığı ortaya konmuştur. Bunun en çarpıcı örneği, ya da planlı oluşunun göstergesi, Türk-Yunan ilişkilerinin en üst düzeyde olduğu, Atatürk-Venizelos dostluğunun yaşandığı bir dönemde bile Türklerin arazilerinin kamulaştırılmasıdır.

Batı Trakya'daki sosyal ve kültürel hayat ve aynı zamanda eğitim üzerine odaklanan bu çalışma, Azınlık hakları ve temel insan hakları açısından Yunanistan'ın uluslararası standartların çok ötesinde olduğunu göstermektedir. Özellikle TEK tutanaklarında belirtilen ve azınlığa uygulanması planlanan politikaların aslında Yunanistan'ın azınlığı "diğer" anlayışıyla değerlendirdiğini ve "öteki" olarak algıladığını açığa çıkarmaktadır. TEK tutanaklarından anlaşıldığına göre, azınlığa karşı ayrıştırma ve dışlama uygulamaları bir etno-dini temel üzerine şekillendirilmiş, bunun yanı sıra bütünsel yapıyı bozmak için zaaftan faydalanma üzerine bir siyaset geliştirilmiştir.

Teorik açıdan bakmak gerekirse, azınlığın tanımlanması, azınlık haklarının tarihi gelişimi ve toplumsal yapı pozitivizm ve yapısal işlevselcilik düşüncesiyle değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda, toplumsal yapının bütünselliği, tüm parçaların

organik olarak birbirine bağlı olması gerekliliği vurgulanmıştır. Yunanistan'ın uyguladığı azınlık politikalarının ise bu yaklaşımın çok ötesinde, hatta tam tersi olarak ayrımcılığı hedeflediği görülmüştür.

Çalışmanın teorik alt-yapısının oluşturulduğu I. bölümde kimlik olgusu üzerinde durulmuş, kimliğin değişik bileşenleri incelenmiştir. Ayrıca, kimlik- çıkar ilişkisi olduğu ve kolektif kimliklerin aktörlerin çıkarlarını nasıl tanımladığıyla ilgisi bulunduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda Batı Trakya Türklerinin kolektif olarak kendilerini akraba devletleri olan Türkiye ile özdeşleştirmesinin genel geçer bir doğru olduğu anlaşılmıştır.

Teorik alt-yapının kuramsal boyutunda, kuramsal çerçevede asimilasyon, entegrasyon teorileri, segregasyon politikaları ve etnik temizlik yaklaşımı incelenmiştir. Bu çerçevede III. bölümde Yunanistan'ın Batı Trakya Türk Azınlığına uygulamış olduğu asimilasyon, segregasyon ve etnik temizlik uygulamaları detaylarıyla aktarılmıştır. Balkan Savaşlarından itibaren bölgede yaşanılanlar, özellikle Lozan Barış Antlaşması sonrası azınlık statüsüne düşen Türklere uygulananlar, hem sosyo-kültürel boyutta hem de eğitim alanında ele alınmıştır. Azınlık için politika belirleyicilerin bir vatandaşa belirler gibi ülkenin İçişleri Bakanlığı olması gerekirken, bunun özellikle Atatürk ve Venizelos dönemi sonrasında TEK olduğu, TEK'in dağıtılmasından sonra da bunun farklı boyutlara dönüştürüldüğü görülmüştür. TEK politikalarının devamı niteliğinde olan ve 2000'li yılların ilk yarısında Batı Trakya Türk Azınlığının bütünsel kolektif kimliğinin bir alt unsuru olan Müslüman Romanlara uygulanan "Çingene Kredisi Projesi" segregasyon politikalarının en bariz örneklerindendir. Bununla birlikte, yapılan saha çalışmasında projenin uygulama safhasında da ayrımcılık yapıldığı tespit edilmiştir. Krediler büyük çoğunlukla Hıristiyan Romanlara verilmiştir. Bu noktada segregasyon uygulaması içerisinde hem dinsel hem de etnik ayrımcılığın yapıldığı tespit edilmiştir. İkinci Dünya Savaşı sonrası komünizm tehlikesine karşı yürürlüğe konan "Yasak Bölge" uygulamasının aslında Batı Trakya Türklerini birbirinden ayırmak, bölmek için bir araca dönüşmesi ve bunun 1995 yılına kadar sürdürülmesinin yine TEK

tutanaklarında planlanmış bir uygulama olduğu görülmüştür. Azınlık bireylerini dilsel ve kültürel olarak parçalamayı hedeflemektedir. Yunanistan vatandaşlık yasasının 19. Maddesi doğası gereği ayrımcılık örneğidir. "Yunan etnik kökeninden olmayan" tabiriyle toplumsal ayrıştırma yasalarla uygulamaya konmuştur. Açıkça bir etnik temizleme örneği olan 19. Madde uygulamasıyla 60 binin üzerinde Batı Trakyalı Türkün vatandaşlığını kaybettiği görülmüştür. Sonuçları itibarıyla reddedilemez bir şekilde ayrımcılık politikası olan bu uygulamayı devlet yetkilileri de resmi ağızla açıklamışlardır. Fakat 1998 yılında yürürlükten kaldırılan 19. Maddenin geriye dönük telafisi henüz yapılmamıştır. Batı Trakya Türklerinin sivil toplum yapılanması ve ekonomik durumunun incelenmesinde yine yaşanılan haksızlık ve ayrımcı uygulamalar öne çıkmaktadır. Özellikle, Türk dernekleri kapatılıp, yenilerinin kurulmasına izin verilmezken, mahkeme tutanaklarına geçecek şekilde Roman derneklerinin kurulmasının desteklenmesi toplumsal ayrımcılığın gözler önüne serildiği bir örnektir.

Çalışmanın IV. bölümünde tarihsel süreçte azınlık eğitimi ele alınmış, hukuki alt-yapısı ve mevcut durumu ile yaşanılan sorunlar aktarılmıştır. Azınlık eğitiminde de sosyo-kültürel hayat ile aynı doğrultuda ayrımcılık uygulamaları olduğu tespit edilmiştir.

Azınlığın sosyo-kültürel hayatı ve eğitimi ile ilgili düzenlemeler incelendiğinde net bir şekilde görülmektedir ki, azınlık ile ilgili uygulamalar sistematik bir şekilde azınlığı bölme, eritme amacı gütmektedir. Bunun giderilmesi için, öncelikle yapılması gereken, içinde azınlıkların temsilcilerinin de bulunacağı bir karma (Türk –Yunan yetkililer) komisyonun, azınlıklarla ilgili mevzuatı uluslararası ve ikili antlaşmalara ve günümüz ihtiyaçlarına uygun hale getirmek üzere bir çalışma yapmasını sağlamaktır. Mevzuatla ilgili böyle bir çalışmanın yapılmasından önce ve hali hazırdaki mevzuata göre atılacak her adım, yapılacak her düzenleme hukuka aykırı olmasının ötesinde var olan problemlerin daha da büyümesine yol açacaktır. Söz konusu mevzuat karmaşıklığı giderildikten sonra azınlık konularında atılacak adımları azınlıkla istişare ettikten sonra atılması olası yeni yanlış uygulamaların önüne geçecektir. Bunun gerçekleşmesi için siyasi iradenin ve bu yönde de azınlığın kararlı bir tutum sergileme gerekliliği aşikârdır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Adıyeke, Ayşe Nükhet, *Yunanistan Sınırları İçinde Müslüman Cemaat Örgütlenmeleri: 'Cemaat-ı İslamiyeler' 1913-1998*, Ankara 2001

Allport, Gordon W., *The Nature of Prejudice*, Cambridge 1954

Armaoğlu, Fahir, *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi 1914- 1980*, Ankara 1984

Arsava, Ayşe Füsun, *Azınlık Kavramı ve Azınlık Haklarının Uluslararası Belgeler ve Özellikle Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesinin 27. Maddesi Işığında İncelenmesi*, Ankara 1993

Ashley, David and Orenstein, David Michael, *Sociological Theory: Classical Statements,* Boston 1990

Aslan, Zeki Mesud*, Yeni Devletler Hukuku (Prensipler-Şahıslar),* İstanbul 1955

Atay, Hüseyin, *Osmanlılarda Yüksek Din Eğitimi Medrese Programları-İcazetnameler Islahat Hareketleri*, İstanbul 1983

Avramea, Anna, "Thrace in the Roman Period" *Thrace*, Papoulia, Vasiliki, Meraklis, Michael, and etc. (Eds.), Athens 2003

Ayverdi, Ekrem Hakkı, *Avrupa'da Osmanlı Mimari Eserleri: Bulgaristan, Yunanistan, Arnavutluk, İstanbul*, 4. Cilt, İstanbul 1982

Bakirtzis, Charalambos, "Byzantine Thrace (AD 330-1453)", *Thrace*, Papoulia, Vasiliki, Meraklis, Michael, and etc. (Eds.), Athens 2003

Barnes, Jonathan, The Presocratic Philosophers, New York 1982

Bıyıklıoğlu, Tevfik, *Trakya'da Milli Mücadele, I. Cilt*, Ankara 1992

Bıyıklıoğlu, Tevfik, *Trakya'da Milli Mücadele, II. Cilt*, Ankara 1992

Bilge, Suat, *Büyük Düş (Türk Yunan Siyasi İlişkileri 1919-2000)*, Ankara, 2000

Bilgin, Beyza, Türkiye'de Din Eğitimi ve Liselerde Din Dersleri, Ankara 1980

Bilmen, M. Sıtkı, *Türkiye Cumhuriyeti'nin Taraf veya Dâhil Olduğu Kültür Anlaşmaları***,** Ankara 1966

Brewer, Marilynn B. & Roccas, Sonia, "Individual values, social identity, and optimal distinctiveness", *Individual self, relative self, collective self*, Sedikides, Constantine & Brewer, Marilynn B. (Eds.), Philadelphia 2001

Brown, Rupert, *Prejudice Its Social Psychology*, Oxford 2004

Castels, Manuel, *The Power of Identity*, Oxford 2001

Cin, Turgay, *Yunanistan'daki Müslüman Türk Azınlığın Din Ve Vicdan Özgürlüğü (Başmüftülük ve Müftülükler Sorunu),* Ankara 2003

Cin, Turgay, *Yunanistan'daki Türk Azınlığın Hukuki Özerkliği (Müftülük Meseleriyle İlgili Yunan Yargıtay ve Danıştay Kararları ve Diğer Belgeler),* Ankara 2009

Comte, Auguste, *The Positive Philosophy*, (Çev. H. Martineau), New York 1972

Claude, Inis L., *National Minorities: An International Problem*, The USA 1955

Craib, Ian, *Anthony Giddens*, London 1992

Çavuşoğlu, Asım, *Bir Döneme Damga Vuran Batı Trakya'da Medreselerin Dünü- Bugünü*, Gümülcine 2014

Delopoulos, Georgios, "Geographical Description of Thrace", *Thrace*, Papoulia, Vasiliki, Meraklis, Michael, and etc. (Eds.), Athens 2003

Demirbaş, Bülent H., *Batı Trakya Sorunu*, İstanbul 1996

Duszak, Anna, "Us and others: an introduction", *Us and Others Social identities across languages, discourses and cultures*, Duszak, Anna (Ed.), Amsterdam 2002

Emin, Hülya, "Batı Trakya'da Türk Kimliğinin İnkârı ve Kadın Haklarına Yansıması – Sivil Toplum Örgütlenmesinde Kimlik Engeli", *Batı Trakya Türkleri Kadın Kurultayı Tebliğler Komisyon Raporları Sonuç Bildirisi*, Hayrullah, Pervin (Ed), Gümülcine 2012

Erim, Nihat, *Devletlerarası Hukuku ve Siyasi Tarih Metinleri***,** (*Osmanlı İmparatorluğu Andlaşmaları*) Ankara 1953

Erkal, Mustafa, *Sosyoloji*, İstanbul 1983

Esman, Milton J., *Ethnic Politics*, The USA 1994

Giddens, Anthony, *The Problems in Social Theory*, London 1979

Giddens, Anthony, *The Constitution of Society: Outline of the Theory of Structuration*, Polity Press 1984

Giddens, Anthony, *Sosyoloji*, İstanbul 2012

Gordon, Milton Myron, *Assimilation in American Life: The Role of Race, Religion, and National Origins,* New York 1970

Gökalp, Ziya, *Türkçülüğün Esasları*, İstanbul 1968

Gönlübol, Mehmet ve Sar, Cem, "1919-1939 Yılları Arasında Türk Dış Politakası", *Olaylarla Türk Dış Politikası,* Ankara, 1969

Guibernau, Maria Montserrat, *The Identity of Nations*, Cambridge 2007

Gürel, Şükrü Sina, "Türk Dış Politikası 1919-1945", Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, C.II, İstanbul 1982

Habermas, Jürgen, *The Theory of Communicative Action*, Vol 2, (Çev. McCarthy, Thomas), USA 1987

Habermas, Jürgen, "Öteki" Olmak, "Öteki"yle Yaşamak, İstanbul 2005

Hayrullah, Pervin (Ed.), *Mümtaz Soysal, Türk –Yunan İlişkilerinde Batı Trakya Sorunu, Konferans Notları – 25 Kasım 2006*, Gümülcine 2007

Hayrullah, Pervin (Ed.), *Defending Human and Minority Rights The Turkish Minority of Western Thrace – A Compilation of Interventions, Supplementary Documents, The Greek Delegation's Right of Reply Texts (The UN WGM, OSCE HDIM, UN Forum on Minorities and Other International Meetings 1998-2012),* Komotini (Gümülcine) 2013

Hogg, Michael A., "Social identity", *Handbook of self and identity,* Leary, Mark R. & Tangney, June Price (Eds.), Guilford Press, New York 2003

Hutnik, Nimmi, *Ethnic Minority Identity A Social Psychological Perspective*, New York 1991

Hüseyinoğlu, Tevfik ve İmamoğlu, Mehmet, *Yunanistan'da Başmüftülük Müftülükler ve Müftüler (1913-2014) / Αρχιμουφτεία Μουφτείες και Μουφτήδες στην Ελλάδα (1913-2014),* Gümülcine 2017

İnalcık, Halil, "Türkler ve Balkanlar", *Balkanlar*, İstanbul 1993

Karpat, Kemal H., *Osmanlı Nüfusu (1830-1914) Demografik ve Sosyal Özellikleri*, (Çev. Tırnakçı, Bahar), İstanbul 2003

Karpat, Kemal H., *Osmanlı'dan Günümüze Etnik Yapılanma ve Göçler*, (Çev. Tırnakçı, Bahar), İstanbul 2010

Koçer, Hasan Ali, *Türkiye'de Modern Eğitimin Doğuşu* (1773-1923), Ankara 1987

Kodaman, Bayram, *Abdülhamid Devri Eğitim Sistemi*, İstanbul 1980

Kutay, Cemal, 1913'de Garbi *Trakya'da İlk Türk Cumhuriyeti*, İstanbul 1962

Machlub, Fritz, *A History of Thought on Economic Integration*, London, 1979

Macmillan English Dictionary for Advanced Learners, Oxford 2002

Malinowski, Bronislaw, *Bilimsel Bir Kültür Teorisi*, (Çev. Portakal, Hüseyin), İstanbul 1992

Marshall, Gordon, *Sosyoloji Sözlüğü* (Çev. Akınbay, Osman – Kömürcü, Derya), Ankara 1999

Meray, Seha L. (Çev.) Lozan Barış Konferansı, Tutanaklar, Belgeler, Takım I, Cilt I, Kitap I, Ankara 1969

Meriç, Cemil, *Umrandan Uygarlığa*, İstanbul 2002

Mills, Wright C., *The Sociological Imagination*, London 1959

Oran, Baskın, *Türk Yunan İlişkilerinde Batı Trakya Sorunu*, İstanbul 1992

Oran, Baskın, *Türkiye'de Azınlıklar, Kavramlar, Teori, Lozan, İç Mevzuat, İçtihat, Uygulama*, İstanbul 2015

Özgüç, Adil, *Batı Trakya Türkleri*, İstanbul 1974

Özkalp, Enver, *Sosyolojiye Giriş Dersleri*, Eskişehir 1986

Packer, John, "On the Definition of Minorities", *The Protection of Ethnic and Linguistic Minorities in Europe*, John Packer & Kristian Myntti (Eds.), Turku/Abo 1993.

Papoulia, Vasiliki, "Ancient Thrace as a Historical Unity", *Thrace*, Papoulia, Vasiliki, Meraklis, Michael, and etc. (Eds.), Athens 2003

Parekh, Bhikhu, *A New Politics of Identity*, New York 2008

Park, Robert E. and Burgess, Ernest W., *Introduction to the Science of Sociology,* Chicago 1921

Pavlopoulos, Anastasia, "Myth and Cult of Founder-Heroes in the Greek Colonies of Thrace", *Thrace,* Papoulia, Vasiliki, Meraklis, Michael, and etc. (Eds.), Athens 2003

Poloma, Margaret, *Çağdaş Sosyoloji Kuramları*, (Çev. Erbaş, Hayriye) Ankara 2017

Prokopis, Papastratis, "Eksoteriki Politiki", *İstoria Tis Elladas tu 20'u Eona - O Mesopolemos 1922-1940,* Atina 2003

Rose, Arnold M., *Sociology: The Study of Human Relations,* New York 1956

Russel, Bertrand, *A History of Western Philosophy*, New York 1972

Sakaoğlu, Necdet, *Osmanlı Eğitim Tarihi*, İstanbul 1991

Sohn, Louis B., "The Rights of Minorities", *The International Bill of Rights: The Covenant on Civil and Political Rights*, Louis Henkin (Ed.), Columbia University Press 1981

Soysal, İsmail, *Türkiye'nin Siyasal Andlaşmaları 1920-1945*, C.I, Ankara 1989

Stamati, Georguli, *O Thesmos Tu Mufti Stin Elliniki Ke Allodapi Ennomi Taksi*, Atina 1993

Stavenhagen, Rodolfo, *Ethnic Conflicts and the Nation-State*, London 1996

Stefanidis, Giannis, *O Telefteos Evropaikos Eonas*, Atina 1997

Stets, Jan E. and Burke, Peter J., "A Sociological Approach to Self and Identity", *Handbook of Self and Identity,* Mark R. Leary & June Price Tangney (eds.), Guilford Press 2003

Stryker, Sheldon "Identity competition: Key to differential social movement involvement", *Identity, Self, and Social Movements,* Stryker, Sheldon, Timothy J. Owens, & White, Robert W. (Eds.), Minneapolis 2000

Tajfel, Henri, *Human groups and social categories*, Cambridge 1981

Toniatti, Roberto, "Minorities and Protected Minorities: Constitutional Models Compared", *Citizenship and Rights in Multicultural Societies*, Dunne, Michael and Bonazzi, Tiziano (Eds.), Keele, Keele University Press, 1994

Tsitselikis, Konstantinos – Baltsiyotis, Lambros, *İ Miyonotiki Ekpedefsi Tis Thrakis*, Atina 2001

Tsitselikis, Konstantinos, *Old and New Islam in Greece From Historical Minorities to Immigrant Newcomers,* Leiden-Boston 2012

Unat, Faik Reşit, *Türkiye Eğitim Sisteminin Gelişmesine Tarihi Bir Bakış*, Ankara 1964

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi, C. I*, Ankara 1988

Ülken, Hilmi Ziya, *Eğitim Felsefesi*, İstanbul 2001

Vakalopoulos, Konstantinos, "Thrace During the Ottoman Period", *Thrace*, Papoulia, Vasiliki, Meraklis, Michael, and etc. (Eds.), Athens 2003

Wallace, Ruth A. and Wolf, Alison, *Contemporary Sociological Theory: Continuing the Classical Tradition*, New Jersey 1995

Whitman, Lois (Ed), *Destroying Ethnic Identity: The Turks of Western Thrace-A Helsinki Watch Report*, New York 1990

Wirth, Louis, "The Problem of Minority Groups", *The Science of Man in the World Crisis*, Linton, Ralph (Ed), Columbia University Press, New York 1945

Woodward, Kathryn (Ed), *Questioning Identity: Gender, Class, Nation*, Routhledge, London & New York 2004

Zanden, James W. Vander , *American Minority Relations: The Sociology of Race and Ethnic Groups,* Alfred A. Knopf, New York 1983

Zengin, Salih, *II. Abdülhamit Dönemi Örgün Eğitim Kurumlarında Din Eğitimi ve Öğretimi*, İstanbul 2009

Dergiler

Aman, Fatih, "Bronislaw Malinowski'nin Kültür Teorisi", *T.C. Uludağ Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 21, Sayı: 1, 2012, http://dergipark.gov.tr/download/article-file/143625

Alp, İlker, Batı Trakya Türkleri, http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-33/bati-trakya-turkleri

Archer, Margaret, "Social Integration and System Integration Developing the Distinction", *Sociology*, Vol.30, No.4, November 1996

Aşkın, Muhittin, "Kimlik ve Giydirilmiş Kimlikler", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 10, Sayı 2, 2007 http://e-dergi.atauni.edu.tr/ataunisosbil/article/view/1020000431/1020000425

Ataöv, Türkkaya, "Azınlıklar Üstüne Bazı Düşünceler", http://www.politics.ankara.edu.tr/dergi/pdf/42/1/ataovturkkaya.pdf

Bell-Fialkoff, Andrew, "A Brief History of Ethnic Cleansing", *Foreign Affairs*, Vol. 72, Num. 3, Summer Issue 1993, https://www.foreignaffairs.com/issues/1993/72/3

Benavides, Alfredo H. & Midobuche, Eva, "Melting-Pot Theory", in Josué M. González (Ed.) *Encyclopedia of Bilingual Education*, http://dx.doi.org/10.4135/9781412963985.n202

Cin, Turgay, "Yunanistan'daki Müslüman Türk Azınlığın Eğitim Ve Öğretimine İlişkin Hukuki Düzenlemeler (1830–1940)" http://dergipark.gov.tr/download/article-file/69533

Çavuşolu, Naz, "Azınlık Nedir?", *İnsan Hakları Yıllığı*, Cilt 19-20, 1997-1998

Demirel, Fatih, "Batı Trakya'da Modern Eğitim kurumları", *Jurnal of History Studies, Special Issue on From Past to Present The Turks in Greece*, Volume 6 Issue 2, February-2014

Demirtaş, Zülfü, "Osmanlı'da Sıbyan Mektepleri ve İlköğretimin Örgütlenmesi", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 17, Sayı 1, 2007

Elekdağ, Şükrü M., "Soykırım Etnik Temizlik ve İnsanlığa Karşı Suçlar", https://sukruelekdag.wordpress.com/2008/06/28/soykirim-etnik-temizlik-ve-insanliga-karsi-suclar/

Erdoğan, Birsen, "Birleşmiş Milletler ve Azınlık Hakları", *Avrasya Dosyası, BM Özel*, İlkbahar 2002, Cilt: 8, Sayı: 1 http://www.21yyte.org/assets/uploads/files/078-91%20Birsen.pdf

Gelekçi, Cahit, "Prof. Dr. Mustafa E. Erkal'ın Çalışmalarında Kültür, Kültürel Kimlik ve Etniklik Kavramları", http://dergipark.gov.tr/download/article-file/101273

Güzel, Serkan, ""Sosyal Yapı" ve "Toplumsal Yapı" Bileşkesinde Sosyo Kültürel Yapı Kavramı", http://dergipark.gov.tr/download/article-file/100960

Hall, John R., "Cultural Meanings and Cultural Structures in Historical Explanation", *History and Theory*, Vol. 39, No. 3, Oct., 2000

Harris, Marvin, "Caste, Class and Minority", *Social Forces*, Volume 37, Issue 3, 1 March 1959

Hilpold, Peter, "The League of Nations and the Protection of Minorities – Rediscovering a Great Experiment" in 17 Max Planck Yearbook of United Nations Law 2013

International Affair Agency, File on The Problems of Turkey, The Western Thrace Turks Issue in Turkish-Greek Relations, İstanbul 1992

Kroskrity, Paul V., "Identity*", Journal of Linguistic Anthropology 9* (1-2), 1999

Kymlicka, Will, "National Minorities in Post-Communist Europe: The Role of International Norms and European Integration" https://www.law.utoronto.ca/documents/globalization/Kymlicka_Oct7_04.pdf

Lyman, Stanford M., "Civilization, Culture, and Color: Changing Foundations of Robert E. Park's Sociology of Race Relations", *International Journal of Politics, Culture and Society*, Vol. 4, No. 3, 1991

Olson, Eric T., "Personal Identity", The Stanford Encyclopedia of Philosophy (Summer 2017 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/sum2017/entries/identity-personal/>.

Ozankaya, Özer, "Ulusal Toplumun ve Ulusal Kültürün Kurucu Ögeleri" http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/45/813/10326.pdf

Özlem, Kader, "Rodop Muvakkatesi ve Garbi Trakya Müstakilesi", https://www.batitrakya.org/yazar/kader-ozlem/rodop-muvakkatesi-ve-garbi-trakya-mustakilesi.html

Özönder, Cihat, "Dünya'da ve Türkiye'de Irk ve Etniklik Kavramları", *KÖK Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi Cilt. II, Sayı. 1, (Bahar 2000)*

Pager, Devah and Shepherd, Hanah, "The Sociology of Discrimination: Racial Discrimination in Employment, Housing, Credit, and Consumer Markets" Annu. Rev. Sociol. 2008 Jan 1, 34 https://scholar.harvard.edu/pager/publications/sociology-discrimination-racial-discrimination-employment-housing-credit-and

Preece, Jennifer J. "National Minority Rights Enforcement in Europe: A Difficult Balancing Act", *The International Journal of Peace Studies*, Cilt 3, No 2, 1998

Rosado, Caleb, "Toward a Definition of Multiculturalism" (Aktaran: Benedict Binebai, "National Consciousness and Multiculturalism in Ododo's Dramaturgy", *Africology: The Journal of Pan African Studies*, Vol.9, No.6, August 2016

Smith, Anthony D., "National Identity and the Idea of European Unity", *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)*, Vol. 68, No. 1 (Jan., 1992)

Sözen, Edibe, "Sosyal Kimlik Kavramı'nın Sosyolojik ve Sosyal Psikolojik Bir İncelemesi", http://dergipark.gov.tr/download/article-file/101252

Tunç, Hasan, "Uluslararası Metinlerde Azınlık Hakları Sorunu ve Türkiye" http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/8_11.pdf

Wendt, Alexander, "Collective Identity Formation and the International State", *The American Political Science Review*, Vol.88, No.2, June 1994

Wippman, David, "The Evolution and Implementation of Minority Rights", *66 Fordham L. Rev.* s. 599 (1997), http://ir.lawnet.fordham.edu/flr/vol66/iss2/10

Yıldız, Süleyman, "Kimlik ve Ulusal Kimlik Kavramlarının Toplumsal Niteliği", http://www.millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=74&Sayfa=6

Yüksek Lisans - Doktora Tezleri

Aarbakke, Vemund, *The Muslim Minority of Greek Thrace*, (Basılmamış Doktora Tezi), University of Bergen 2000

Eren, Halit, *Batı Trakya Türk Cemaat ve Vakıf İdareleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1989

Eren, Halit, *Batı Trakya Türkleri (Lozan'dan Günümüze)*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, 1995

İliadis, Christos, Müslüman Azınlığın Ulusal Kimliği ve Eğitim Politikası, Arşiv Kaynaklarının İncelenmesi 1945-1967, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atina Ulusal ve Kapodistria Üniversitesi 2004

Papanikolou, Antigoni, *The 'Politicization Of Rights' In The Case Of The Muslim-Turkish Minority In Greece*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi) University of Sussex 2007

WEB Adresleri

https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/ccpr.aspx

https://rm.coe.int/16800c10cf

https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/Minorities.aspx

http://www.statistics.gr

http://www.ypes.gr/kapodistrias/english/kapo/fr_prog.htm

https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/MinorityIssues/Session6/AgendaItem4/Western%20Thrace%20Minority%20University%20Graduates%20Association.pdf

http://edoc.vifapol.de/opus/volltexte/2015/5653/pdf/Brief_30.pdf

https://www.jstor.org/stable/20027299?read-now=1&seq=1#page_scan_tab_contents

http://ispo.fss.muni.cz/uploads/2download/pospisil-ecpr.pdf

http://shodhganga.inflibnet.ac.in/bitstream/10603/38230/8/08_chapter%202.pdf

http://conf.uni-ruse.bg/bg/docs/cp10/5.2/5.2-11.pdf

https://www.law.utoronto.ca/documents/globalization/Kymlicka_Oct7_04.pdf

Resmi Gazeteler

Yunan Krallığı Resmi Gazetesi, Sayı, 229, 14 Kasım 1913 Atina

Yunan Krallığının Resmi Gazetesi, Sayı: 148 A/ 1920.

Resmi Gazete, N. 1091 - FEK A΄ 267/20.11.1980

Resmi Gazete, N. 1920/1991 - FEK A΄ 11/4.2.1991

Resmi Gazete, N. 2946/2001 - FEK A΄ 224/08.10.2001

Resmi Gazete, N. 28807/28.05.2004 - FEK 812/B/01.06.2004

Resmi Gazete, N. 2647 - FEK A΄ 37/29.02.2008

Resmi Gazete, N. 3852/2010 - FEK 87/A/7-6-2010

Resmi Gazete, FEK 698/B/20-3-2014

Gazeteler

Akın, 26 Kasım 1974

Akın, 26 Nisan 1975

Akın, 23 Temmuz 1975

Gündem, 9 Ocak 2009, Sayı 616

Trakya, 23 Ocak 1950, Sayı 423

Trakya'nın Sesi, Sayı 531

Diğer Kaynaklar

Hayrullah, Pervin ve Trakyalı, İbrahim, "Batı Trakya Türk Azınlığının Sorunları", Yayınlanmamış Rapor, BAKEŞ Araştırma Merkezi, Gümülcine 2010

İskeçe Türk Cemaat Heyeti Karar Defteri, Karar No: 11, 9 Temmuz 1962

Les Statistiques De La Population En Thrace-Occidentale

Salnâme-i Vilayet-i Edirne, 19. Defa, Edirne, 1310

Arşiv Belgeleri -Trakya Eşgüdüm Komitesi Tutanakları

1. 26.05.1962 – 23. Toplantı
2. 11.06.1962 – 24. Toplantı
3. 07.07.1962 – 25. Toplantı
4. 17.08.1962 – 26. Toplantı
5. 25.10.1962 – 27. Toplantı
6. 14.11.1962 – 28. Toplantı
7. 13.02.1963 – 30. Toplantı
8. 04.07.1963 – 31 toplantı
9. 6 ve 17.09.1963 – 32. Toplantı
10. 6 ve 7.04.1964 – 33. Toplantı
11. 23.07.1964 – 35. Toplantı
12. 25.11.1964 – 36. Toplantı
13. 29.03.1964 – 37. Toplantı
14. 05 ve 06.04.1964 – 38. Toplantı
15. 08.07.1964 – 39. Toplantı
16. 26.08.1965 – 40. Toplantı
17. 29.10.1965 – 41. Toplantı
18. 04.02.1966 – 42. Toplantı
19. 04.03.1966 – 43. Toplantı
20. 06.04.1966 – 44. Toplantı
21. 12.05.1966 – 45. Toplantı
22. 06.07.1966 – 47. Toplantı
23. 16.09.1966 – 48. Toplantı
24. 02.12.1966 – 49. Toplantı
25. 09.02.1967 – 50. Toplantı
26. 27.03.1967 – 51. Toplantı
27. 15.05.1967 – 52. Toplantı
28. 31.07.1967 – 53. Toplantı

29. 21.12.1967 – 55. Toplantı
30. 27.03.1968 – 57. Toplantı
31. 13.08.1968 – 58. Toplantı
32. 09.09.1968 – 59. Toplantı
33. 12.02.1969 – 61. Toplantı

EKLER

Ek 1

1923 LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI

KESIM III

AZINLIKLARIN KORUNMASI

MADDE 37

Türkiye, 38'inci Maddeden 44'üncü Maddeye kadar olan Maddelerin kapsadığı hükümlerin temel yasalar olarak tanınmasını ve hiç bir kanunun, hiç bir yönetmeliğin (tüzüğün) ve hiç bir resmi işlemin bu hükümlere aykırı ya da bunlarla çelişir olmamasını ve hiç bir kanun, hiç bir yönetmelik (tüzük) ve hiç bir resmi işlemin söz konusu hükümlerden üstün sayılmamasını yükümlenir.

MADDE 38

Türk Hükümeti, Türkiye'de oturan herkesin, doğum, bir ulusal topluluktan olma [milliyet, nationality], dil, soy ya da din ayırımı yapmaksızın, hayatlarını ve özgürlüklerini korumayı tam ve eksiksiz olarak sağlamayı yükümlenir.

Türkiye'de oturan herkes, her inancın, dinin ya da mezhebin, kamu düzeni ve ahlâk kurallarıyla çatışmayan gereklerini, ister açıkta isterse özel olarak, serbestçe yerine getirme hakkına sahip olacaktır.

Müslüman-olmayan azınlıklar, bütün Türk uyruklarına uygulanan ve Türk Hükümetince, ulusal savunma amacıyla ya da kamu düzeninin korunması için, ülkenin tümü ya da bir parçası üzerinde alınabilecek tedbirler saklı kalmak şartıyla, dolaşım ve göç etme özgürlüklerinden tam olarak yararlanacaklardır.

MADDE 39

Müslüman-olmayan azınlıklara mensup Türk uyrukları, Müslümanların yararlandıkları aynı yurttaşlık [medeni] haklarıyla siyasal haklardan yararlanacaklardır.

Türkiye'de oturan herkes, din ayırımı gözetilmeksizin, kanun önünde eşit olacaktır.

Din, inanç ya da mezhep ayrılığı, hiç bir Türk uyruğunun, yurttaşlık haklarıyla [medeni haklarla] siyasal haklarından yararlanmasına, özellikle kamu hizmet ve görevlerine kabul edilme, yükseltilme, onurlanma ya da çesitli mesleklerde ve iş kollarında çalışma bakımından, bir engel sayılmayacaktır.

Hiç bir Türk uyruklunun, örneğin kamuda işe alınma, kamu görevi yerine getirme ya da onurlandırılma ya da iş ve meslek edinme gibi yurttaşlık haklarından ve politik haklardan yararlanmasında din, itikat ve inanç farkı gözetilmeyecektir.

Hiçbir Türk uyruklunun özel ilişkilerinde, ticarette, ibadette, basında ya da her tür yayında ya da halka açık toplantılarda herhangi bir dili serbestçe kullanmasına kısıtlama getirilmeyecektir.

Resmi dilin mevcut olmasına bakılmaksızın Türkçe konuşmayan Türk uyruklulara mahkeme önünde kendi dillerini sözel olarak kullanmaları için yeterli olanak sağlanacaktır.

MADDE 40.

Gayrimüslim azınlıklara mensup Türk uyruklular yasa karşısında ve gerçek yaşamda öteki Türk uyruklularla aynı muameleyi görecek ve aynı güvenceye sahip olacaktır. Özel olarak, buralarda serbestçe kendi dillerini kullanmak ve kendi dinlerinin gereğini yerine getirmek hakkına sahip olarak, masraflarını kendileri karşılayarak, her tür hayır kurumu, dinsel ve toplumsal kurum, her türden okul ya da eğitim ve öğretim amaçlı başka kuruluş kurmak ve denetlemekte eşit hak sahibi olacaklardır.

MADDE 41.

Kamusal eğitim için Türk hükümeti gayrimüslim uyruklarının hatırı sayılır bir oranda yaşadıkları kent ve ilçelerde böylesi uyruklarının çocuklarına ilköğretim okullarında kendi dilleri aracılığıyla öğretim verilmesi için yeterli olanak sağlayacaktır. Bu hüküm Türk hükümetini bu okullarda Türkçeyi mecburi dil kılmaktan ala koymayacaktır.

Gayrimüslim uyruklarının hatırı sayılır bir oranda yaşadıkları kent ve ilçelerde bu azınlıkların eğitim, din ya da hayır amaçlı devlet, belediye ya da başka bütçelerden yararlanmaları ya da bu bütçelerin kullanılmasında hakkaniyetli bir pay almaları teminat altına alınacaktır. Söz konusu paylar, bu kurum ve kuruluşların yetkili temsilcilerine ödenecektir.

MADDE 42.

Türk hükümeti, gayrimüslim azınlıkların, aile içi ve kişisel anlaşmazlıklarını kendi adetlerine göre çözmelerine izin verecek önlemleri almayı taahhüt eder.

Bu önlemler, eşit sayıda Türk hükümet temsilcisi ve söz konusu azınlıkların her birinin temsilcilerinin yer aldığı özel komisyonlarca ele alınacaktır. Görüş ayrılıklarında Milletler Cemiyeti Konseyi ve Türk Hükümeti aralarında anlaşarak Avrupalı bir avukatı hakem tayin edecektir.

Türk hükümeti yukarıda söz edilen azınlıkların kilise, sinagog, mezarlık ve diğer dinsel kuruluşlarına tam koruma sağlamayı taahhüt eder. Halihazırda Türkiye'de

mevcut sözü geçen azınlıkların inanç vakıflarına ve din ve hayır kurumlarına bütün olanak ve yetkiler tanınacak ve Türk hükümeti yeni din ve hayır kuruluşlarının kurulması için, bu türden diğer özel kurumlara garanti edilen gerekli olanakların hiçbirini reddetmeyecektir.

MADDE 43.

Gayrimüslim azınlıklara mensup Türk uyruklular inançlarının ya da dinsel telakkilerinin ihlaline yol açabilecek hiçbir eylemde bulunmaya zorlanmayacak ve kendi tatil günlerinde mahkemeye çıkmadıkları ya da herhangi bir yasal işlemi yerine getirmedikleri gerekçesiyle herhangi bir kısıtlamaya uğratılmayacaktır.

Bununla birlikte bu hüküm böylesi Türk uyrukluları, kamu güvenliği gerekçesiyle bütün öteki Türk uyruklulara getirilen mecburiyetlerden bağışık kılmayacaktır.

MADDE 44.

Türkiye, bu bölümde yer alan önceki maddelerin Türkiye'nin gayrimüslim uyruklarıyla ilgili bölümlerinin uluslararası ilgiye mahzar mecburiyetler oluşturduğunu ve Milletler Cemiyeti'nin teminatı altında olduğunu kabul eder. Bunlar Milletler Cemiyeti Konseyi'nin çoğunluğunun onayı olmadıkça değiştirilemez. Britanya İmparatorluğu, Fransa, İtalya, ve Japonya, Milletler Cemiyeti Konseyi'nin çoğunluğunca onaylanan bu maddelerin herhangi bir şekilde değiştirilmesine onay vermeyeceklerini kabul ederler.

Türkiye ayrıca, Türk hükümetiyle anlaşmayı imzalayan devletlerden herhangi biri ya da Milletler Cemiyeti üyesi başka herhangi bir devlet arasında bu maddelerden kaynaklanan hukuksal ya da olgusal sorunlarda ortaya çıkacak herhangi bir görüş ayrılığının Milletler Cemiyeti Sözleşmesinin 14. Maddesi uyarınca uluslararası bir anlaşmazlık olarak ele alınacağını kabul eder. Türk hükümeti, böylesi herhangi bir anlaşmazlığın, diğer taraf bunu isterse, Uluslararası Daimi Adalet Divanınca ele alınacağını kabul eder. Daimi Divan kararı nihai olacak, hüküm, Sözleşmenin 13. Maddesi ile aynı kuvvet ve etkiye sahip olacaktır.

MADDE 45.

Türkiye'nin gayrimüslim azınlıklarıyla ilgili olarak bu bölümdeki hükümlerde tanınan haklar aynı şekilde Yunanistan tarafından kendi topraklarındaki Müslüman azınlığa tanınacaktır.

Ek 2

GARBÎ TRAKYA UMUM

MİLLÎ KUMANDANI

Aded

12 Eylül 1313

Bab-ı Âlîye, Başkumandanlığa ve Onuncu Kolordu kumandan-ı Sabıkımız Hurşid Paşa hazretleriyle erkân-ı harb kaymakamı Enver Beyefendiye bir suret gönderilecektir.

Her makamın elkabından sonra:

Ma'lum olduğu vechile Bab-ı Âlî vak'ası "Edirne'yi kansız vermeyiniz" diye yapılmış oldu. İttihadçılar tekrar mevkie geçti. "Edirne'yi vermeyi" nakaratiyle harb temdid olundu. Döğüşüldü, evet düşman eline Edirne düşdü, derken Yunanla Bulgar taksimde döğüşmeye başladılar. Bu bizim için ni'metti, bunu takdir eden bulunmadı ki "Enez-Midye hattı" bize bir hat gösterildi. Bu hat da galib ve muvaffak olmuşçasına geçildi, hududumuz burasıdır denildi. Halbuki, Bab-ı Âlî vak'ası ne iddia ile meydana getirilmiş, Nâzım Paşa gibi koca bir başkumandan da neden bir kurşuna kurban gitmişti. Şimdi bu gösterilen hatda mı kalıyorduk, bin müşkilât ve yarım tertip isyan göstererek kolordu kumandanımız Hurşid Paşa ile Enver Beyi ikna' ile adeta bomboş bir düşman cephesini yararak Edirne'yi alarak yapılan tehditlere kulak asmayarak Edirne'yi alarak muvaffak olduk ve hattâ Harmanlı ovasına kadar süvarilerimizle akınlarımızı ifada iken ansızın Rusya'nın müdahalesi ileri sürülerek geri alınmamız vukua geldi. Bizim bu ric'atimizi gören Bulgar çeteleri istedikleri yerlerden tekrar çıkarak ve harekâta geçerek Garbî Trakya Türklerine taarruzlarını ve intikam alma hislerini teşdid eylediler, protestolara verilen cevab "onlar gayr-ı mes'ul ve ordu ile alâkası olmayan şahıslardır" denmekle baştan savulmuş oluyorduk. Sabr ise bizde kalmadı, onların çeteleri gayr-ı mes'ul iseler biz de gayr-ı mes'ul sıfatını alabiliriz denildi. Tarafımdan en tanınmış arkadaşlarım tefrik olunarak "Bismillah" denüb Garbî Trakya'da zulm yapmakta olan Bulgar çetelerinin merkezi bulunan Koşukavak'a kadar 95 kilometrelik bir akın yürüyüşüyle ansızın hücumumuzu yaptık. Belediye reisi Vasil ile 1200 kişiden mürekkeb kaymakam Domuzciyef çetesinden bin küsûr çeteci köprü başında sıkıştırılarak cümlesi tepelendiler. Ancak, kumandanları Domuzciyef ile bir doktorları ve altı çete kumandanı ile seksen üç esir elimize geçtiler. Bunun üzerine Kırca Ali'de bulunan süvari alay kumandanı bunun intikamını almak için resmî askerleriyle harekete geçti. Bu alay da Allahın inayetiyle tar u mar edilerek askerlik ve medeniyet kanunlarına muhalif hareketde bulunan düşman süvari alay kumandanı da divan-ı harbimiz kararıyle kurşuna dizildi. Bu icraâtımızı gören düşman kudurarak her tarafdan yeniden çetelerini saldırmakla beraber üstelik te bizim kuvvetlerimizin geri alınması hususunda Rusya'yı

da ileri sürerek ısrarla tehdide başladılar. Maksadları, bir avuç kalan Türkleri de imha etmek ve Pomakları da "Siz evvelce Bulgar Hıristiyan idiniz, yine eski dininize dönmeniz gerek" diye Müderris Mustafa Efendi ve emsali Pomaklardan bir kaçını parçalayarak ve diğer halkı tehdid ederek mezalime devamı arzu etmektelerken bu kerre hükûmet-i metbûamızdan aldığımız kat'î emirle avdetimiz taleb olunmakta ise de elli bin ma'sum nüfusu bıçakda kucakda bırakarak kan içinde yüzen bu bedbaht millete kancıcasına sırt çevirerek avdetim kabil olamayacağından rabıta-i ma'neviyyemi arz ile beraber bu günden itibaren Garbî Trakya hükûmet-i muvakkatesi altındaki çalışmamızı hükûmet-i müstakileye tebdil ve i'lân ma'alesef rabıta-i maddiyemiz hükûmet-i Osmaniyemizden kesmiş olduğumuzu i'lâna mecbur oluyoruz. Mestakarasu'dan Bahr-i Sefid sahilini ta'kiben Dedeağaç'da içerde Enez hududuna ve diğer taraftan da Sofulu, Dimetoka civarından Ortaköy'ün köprüsüne ve Bulgar hududunun eski hududlarına ve oradan Kırca –Ali ile Aydoğmuş'dan eski hududları da ta'kiben Makas boğazı ve sabık hudud boyuncadır.

Bu günden itibaren bu hududlarımızdan içeri ve dışarı pasaportsuz girenler ve çıkanlar mes'uldürler. Merkezimiz Gümülcine şehridir. Dedağaç, İskeçe, Eğridere, Darıdere, Kırcaali, Koşukavak şehirleri ve diğer kaza ve nahiyeleri idare etmektedirler. Hükümetimiz tam teşkilâtla kurulmuştur. Şimdilik muvakkat bir zaman için, can, ırz ve mal üstündeki hadiseleri cihet-i askeriyyemiz muhakeme etmiş olacaktır. Bundan gayrı ahvaldeki vukuatı Garbî Trakya adliyesi rü'yet etmektedir. Bulgarlarla vâki' muhasamatımızın, bizzat Garbî Trakya hükûmetiyle Bulgar hükûmeti arasında sulh tekarrürüne değin devam edeceğini i'lâna mecburuz.

Kuvvetlerimize iltihak ve hükûmetimize iltica eden bazı efrad ve zabitanın iadeleri hükûmet-i Osmaniyyece taleb edilmekte ise de hukuk-ı düvel kaidelerine istinâden arz olunur ki Garbî Trakya hükûmetiyle Osmanlı devlet-i aliyyesinin yekdiğerleriyle mahedelenmiş bu gibi iade-i mücrimin ve bahusus da siyasî mücrimler hakkında bir anlaşma bulunmadığından bu hususun da nazar-ı mütaleadan uzak bulundurulmaması istirham olunur. Olbabda.

Garbî Trakya hükûmeti mustakillesi
Reis nâmına
Mühür

Garbî Trakya Hükûmeti müstakillesi Riyaseti
Eşref
10 Eylül 1329

Ek 3

GARBÎ TRAKYA

UMUM MİLLÎ

KUVVETLER

KUMANDANLIĞI

Aded 4

Fransızca olarak Süleyman askerî bey
Tarafından kaleme alınmıştır
Düvel-i muazzamaya tebliğ sureti

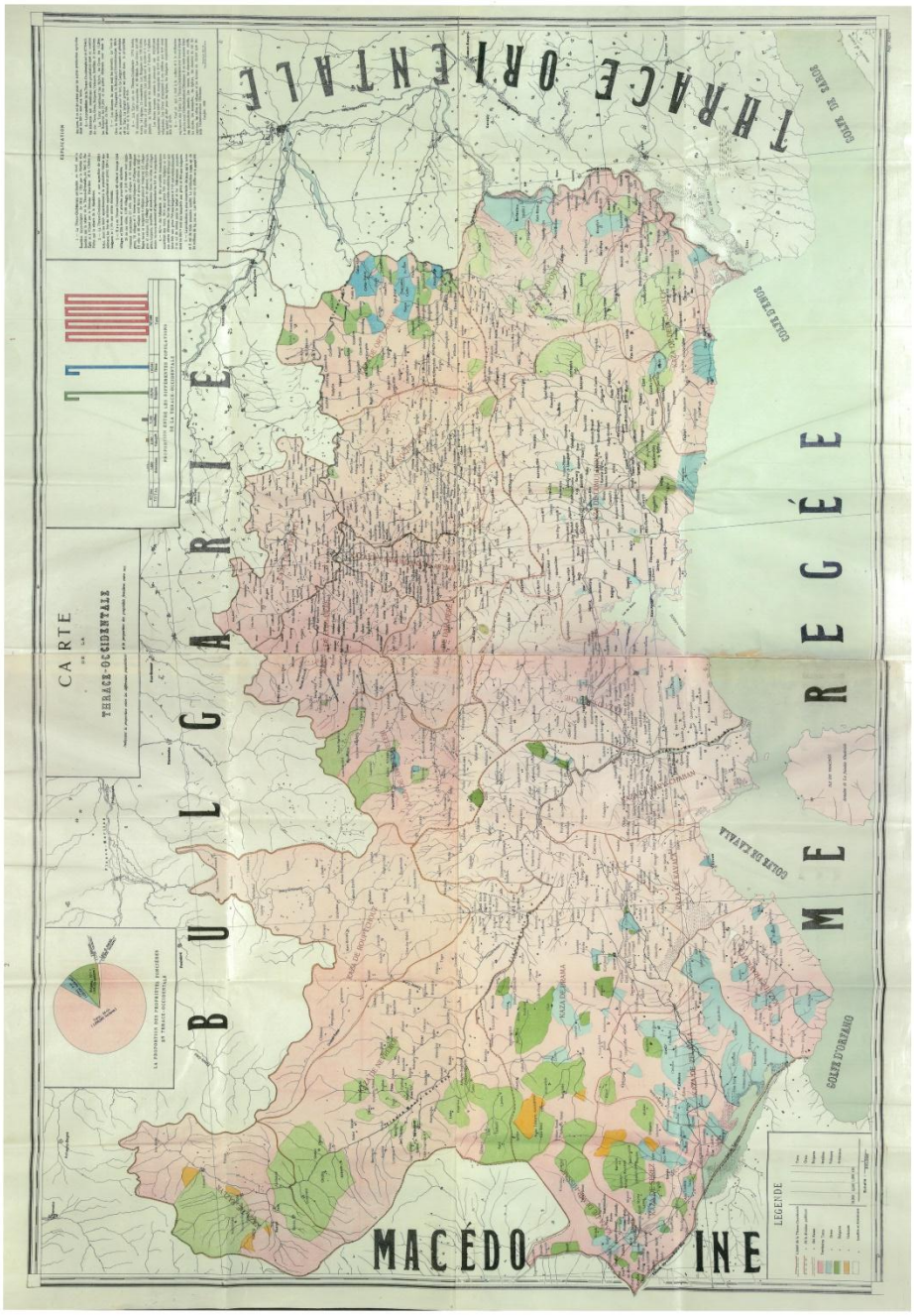
12 Eylül 1329

Asalet-meab sefir cenabları

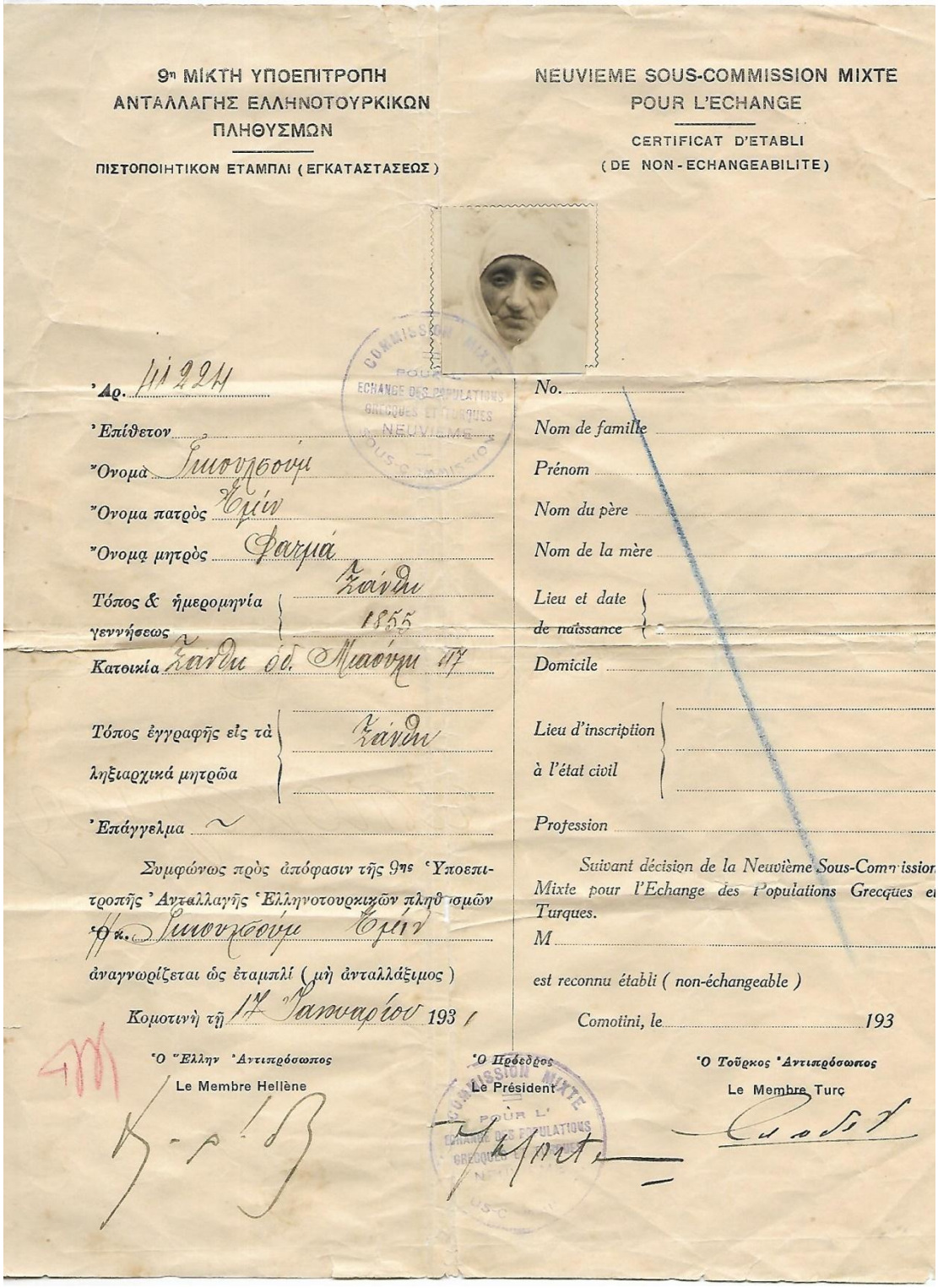
Bulgarların Türklere ve müslüman kardeşlerimize yaptıkları mezalimi gören ve feryad ve figanlarını işidenler bulunmadı. Aldıran bile olmadı. Demet demet müslümanlar doğranarak Koşukavak'ın Papaslı köyü deresinde hâlâ kokmakda ve taaffünden yanlarına varılamamakta olan sekiz yüzü mütecaviz boğazlanan bedbahtların kokusunu bile alan olmadı. Can gitti, ırz gitti, mal ise hesapta değil. Üstelik te geri kalan ihtiyar ve kadınalara çocukların süngüler altında sürülerek kiliselere toplatılarak Hıristiyan yapıldıklarından da kimseler gûya haber alamadı. Şenâatin her türlüsüne âdeta göz yumuldu. "İki el bir baş içindir" dedik, naçar silahımıza sarıldık. Garbî Trakya halkını bu mezalimden kurtarmak için onları da silâhlandırdık. Allahımıza dayanarak ve benliğimize güvenerek bu günden itibaren islâmı, hıristiyanı, Türkü, Bulgarı aynı hukuka malik olmak şartiyle Garbî Trakya hükûmet-i müstakilesini i'lan eylemiş olduk. Muvaffakiyet Allahdan.

Mühür: Umum Trakya
Hükûmeti Milliye Riyaseti
1329
Eşref

Ek 4

THRACE ORIENTALE
BULGARIE
MER EGÉE
MACÉDOINE
CARTE
DE LA
THRACE OCCIDENTALE
LÉGENDE

Ek 5

9η ΜΙΚΤΗ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΩΝ
ΠΛΗΘΥΣΜΩΝ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΕΤΑΜΠΛΙ (ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ)

NEUVIEME SOUS-COMMISSION MIXTE
POUR L'ECHANGE

CERTIFICAT D'ETABLI
(DE NON-ECHANGEABILITE)

'Αρ. Μ 2214 — No.

'Επίθετον — Nom de famille

'Όνομα Σιουγρούμ — Prénom

'Όνομα πατρὸς Ἐμίν — Nom du père

'Όνομα μητρὸς Φατμά — Nom de la mère

Τόπος & ἡμερομηνία γεννήσεως: Ξάνθη 1855 — Lieu et date de naissance

Κατοικία Ξάνθη ὁδ. Μιαούλη 17 — Domicile

Τόπος ἐγγραφῆς εἰς τὰ ληξιαρχικὰ μητρῶα: Ξάνθη — Lieu d'inscription à l'état civil

'Επάγγελμα ~ — Profession

Συμφώνως πρὸς ἀπόφασιν τῆς 9ης 'Υποεπιτροπῆς 'Ανταλλαγῆς 'Ελληνοτουρκικῶν πληθυσμῶν ὁ κ. Σιουγρούμ Ἐμίν ἀναγνωρίζεται ὡς ἑταμπλί (μὴ ἀνταλλάξιμος)

Suivant décision de la Neuvième Sous-Commission Mixte pour l'Echange des Populations Grecques et Turques.

M ... est reconnu établi (non-échangeable)

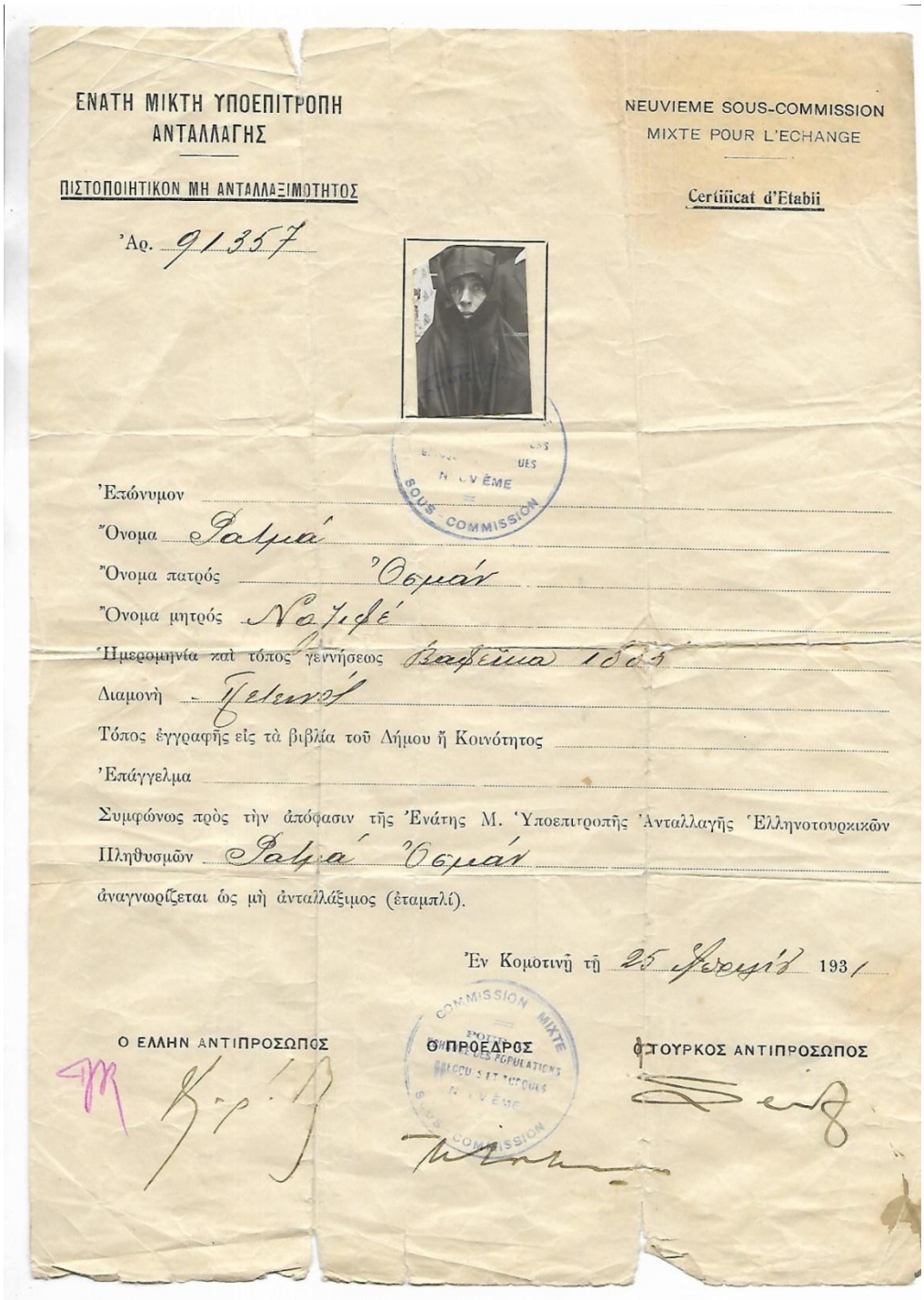
Κομοτινὴ τῇ 14 Ἰανουαρίου 193 1 — Comotini, le ... 193

'Ο "Ελλην 'Αντιπρόσωπος
Le Membre Hellène

'Ο Πρόεδρος
Le Président

'Ο Τοῦρκος 'Αντιπρόσωπος
Le Membre Turc

Ek 6

ΕΝΑΤΗ ΜΙΚΤΗ ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ

NEUVIEME SOUS-COMMISSION
MIXTE POUR L'ECHANGE

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΜΗ ΑΝΤΑΛΛΑΞΙΜΟΤΗΤΟΣ

Certificat d'Etabli

'Αρ. 91357

'Επώνυμον .....

'Όνομα Βαμά

'Όνομα πατρός 'Οσμάν

'Όνομα μητρός Νατιφέ

'Ημερομηνία καὶ τόπος γεννήσεως Βαφέϊκα 1865

Διαμονὴ Γελενό

Τόπος ἐγγραφῆς εἰς τὰ βιβλία τοῦ Δήμου ἢ Κοινότητος .....

'Επάγγελμα .....

Συμφώνως πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς 'Ενάτης Μ. 'Υποεπιτροπῆς 'Ανταλλαγῆς 'Ελληνοτουρκικῶν Πληθυσμῶν Βαμά 'Οσμάν

ἀναγνωρίζεται ὡς μὴ ἀνταλλάξιμος (ἑταμπλί).

'Εν Κομοτινῇ τῇ 25 Ἰανουάριος 1931

Ο ΕΛΛΗΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΤΟΥΡΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ

Ek 7

	NÜFUSU TAMAMEN MÜSLÜMAN-TÜRK KÖYLER		
	RODOP İLİ	**İSKEÇE İLİ**	**EVROS İLİ**
1	ADADERE	ALITÇILAR	BABALAR
2	ADAÖREN	ARMUT MAHALLE	ÇİLİNGİR MAHALLE
3	ARALIKBURUN	ATMACALI	FINDICAK
4	AŞAĞI KAMBERLER	BAKLICA	GÜRECİ
5	AŞAĞI MAH. ÇEPELLİ	BALABANLI	GÜVENDİK
6	ATMEZARI	BARA	HASANLAR
7	AYAZMA	BASAYKOVA	HOTALLAR
8	BALLAFAR-BALLAHOR	BEYKÖY ESKİ	KARTUNCA
9	BALLICA	BRATANKOVA	MUSAKÖY
10	BARAKLI	BURUNSUZ MAHALLE	RUŞANLAR
11	BASIRLIKÖY	CAMİ MAHALLE	SAĞIRLAR
12	BEKİRKÖY	ÇALAPERDİ	TAŞAL MAHALLE
13	BEKİRLİ	ÇAY MAHALLE	TAŞLIK
14	BEŞİKLİ	ÇAYIR MAHALLE-YASSIÖREN	
15	BEYGİRCİLER	ÇİMENLİ	
16	BIYIKLIKÖY	DAVUTLU KÜÇÜK	
17	BULDUKLU	DEMİRCİK	
18	BÜYÜK DOĞANCA	DİNKLER	
19	BÜYÜK MÜSELLİM	DOĞANCILAR	
20	ÇALABI	DOLAPHAN	
21	ÇARDAKLI-YENİKÖY	DOLİVA	
22	ÇAY VAKIF	DURGUTLAR	
23	ÇELEBİKÖY	EGNİLA	
24	ÇEPELLİ	ELMALI	
25	ÇİFTLİK	EMİRLİ	
26	ÇUKA	FIÇILLI	
27	DAĞ KARAMUSA	GENCERLİ	
28	DEĞİRMENDERE	GÖKÇELER	
29	DELİNAZKÖY	GÖKÇEPINAR	
30	DEMİRBEYLİ	GÖYNÜKLÜ	
31	DEMİRCİLİ	GÜNEY MAHALLE	
32	DOLAPÇILAR	HÖYÜKKÖY	
33	DOMRUKÖY	HÜSEYİNGEDİK	
34	DULLU	ILICA	
35	DURHASANLAR	ILICALAR	

36	DÜNDARLI	ILICA ORTA MAH.	
37	ESKİ KARAKURCALI	ILICA YUKARI MAH.	
38	EŞEKÇİLİ	İHTİYAR MAHALLE	
39	FINDICAK	İSMAİL MAHALLE	
40	FIRLIÇ	İSSİCE	
41	GEBECİLİ	KAÇULKOVA	
42	GERDEME	KARAÇANLAR	
43	GÖKÇELİ	KARAÇUKUR	
44	GÜLLECİK-YASSI.BEL.	KARAKÖY ESKİ	
45	HACIKÖY	KARAOĞLAN	
46	HACIVİRAN	KEÇİLLİ	
47	HASKÖY	KETENLİK	
48	HEBİLKÖY	KIRKÖY	
49	HEMETLİ	KIR MAHALLE	
50	HİSARKAYA	KIR MAHALLE YUKARI	
51	HOCAMAHALLE	KOÇUNA	
52	IŞIKLAR	KORUKÖY	
53	IŞIKLAR-YASSI.BEL.-AŞIKLAR	KOŞNALAR	
54	İNCEĞİZ	KOZLOVAÇ	
55	KALANCA	KOZLUCA	
56	KALENDERKÖY	KÖRESTEN	
57	KALFA	KÖSEHALLI	
58	KALKANCA	KÖSTERE	
59	KARACAOĞLAN-KARACALIKÖY	KURTÇALAR	
60	KARAGÖZLÜ	LETNİÇA	
61	KARDERE	MEMKOVA	
62	KARGILISARICA	MIKMILLI	
63	KAVACIK	MİZANLI ESKİ	
64	KAYABAŞI	MURSALLI ESKİ	
65	KAYPAK	MUSTAFÇOVA	
66	KAYRAK	NOHULLU ESKİ	
67	KEÇİLER	OTMANÖREN	
68	KEZİREN	ÖKSÜZLÜ BÜYÜK	
69	KIR VAKIF	ÖKSÜZLÜ KÜÇÜK	
70	KIZILAĞAÇ	PARTAKOVA	
71	KİRAZLI	PAŞEVİK	
72	KOVANLIK	PRİPEK	
73	KOYUNDERE	SALINCAK	
74	KOZDERE	SANDOVİÇA	

75	KOZLARDERE	SARIYAR	
76	KOZLUKEBİR	SEKİZPEYNİR	
77	KULÜBELER	SİNİKOVA	
78	KURUÇAY	SOĞUCAK	
79	KUZOBASI	STAMATASKO	
80	KUZÖREN	SULA MAHALLE	
81	KÜÇÜK DOĞANCA	SÜMBÜL MAHALLE	
82	KÜÇÜK MÜSELLİM	SÜMBÜL MAHALLE YUKARI	
83	KÜÇÜK PALAZLI	ŞAHİN	
84	KÜÇÜK SİRKELİ	ŞİROKO	
85	KÜÇÜREN	TABAKOVA	
86	MANASTIR	TARAŞMANLI ESKİ	
87	MEHRİKOZ	TATARBAŞ	
88	MELİKLİ	TERKEÇ MAHALLE	
89	MENETLER	TÜLÜTARLA	
90	MESCİD MAH.YASSI.BEL.	URLU	
91	MURATLI	VALKANOVA	
92	MUSACIK	YASSIÖREN	
93	OMURLUKÖY	YELKENCİLER	
94	ÖKSÜZLÜ MAH.ÇEPELLİ		
95	PAYAMDERE		
96	PAYAMLAR		
97	PAZARKÖY		
98	SALINCAK		
99	SALMANLI		
100	SARANCİNA		
101	SATIKÖY		
102	SEMETLİ		
103	SENDELLİ (SİNDELLİ)		
104	SEVİNDİKLER		
105	SEYMEN		
106	SIÇANLIK		
107	SINIRDERE		
108	SİRKELİ		
109	TAŞKINLAR		
110	TAŞLIK		
111	TAŞLIK MAH.-ÇEPELLİ		
112	TEKEDERE		
113	TUZCUKÖY		

114	UYSALLI		
115	ÜÇGAZİLER		
116	ÜNTİREN		
117	ÜRPEK		
118	ÜŞŞEKDERE		
119	YABACIKLI		
120	YAHYABEYLİ		
121	YALANCA		
122	YALIMLI		
123	YANIKKÖY		
124	YARDIMLI		
125	YENİKÖY-BULATKÖY NAH.		
126	YUKARI ARABACIKÖY		
127	YUKARI GERDEME		
128	YUKARI KAMBERLER		
129	YUKARI SOFULAR		
130	YUVACILI		

Ek 8

	NÜFUSU TÜRK-YUNANLI KARIŞIK OLAN KÖYLER		
	RODOP İLİ	**İSKEÇE İLİ**	**EVROS İLİ**
1	AMBARKÖY	BEKEOBASI	ABDULLAHKÖY
2	ARABACIKÖY	BEYKÖY	AHRENPINAR
3	AŞAĞIKÖY	BOYACILAR	AKSAKAL
4	BALABANKÖY	ÇOBAN MAHALLE	ÇAVUŞLU
5	BAYATLI	DAVUTLU BÜYÜK	DEMİRÖREN
6	BULATKÖY	ELMALI ÇİFTLİĞİ	DERVENT BÜYÜK
7	ÇARBAŞKÖY-ÇERİBAŞKÖY	HOROZLU	DİKİLİTAŞ
8	DENİZLER	İNELLİ	DİMETOKA
9	EVRENKÖY	İNHANLI	FERECİK
10	GAYBIKÖY	KARAGÖZLÜ	HACI ALİKÖY
11	HACIMUSTAFAKÖY	KİREÇÇİLER	ILICAKÖY
12	IRCAN	KOYUNKÖY	KÖSEMESCİT
13	KURCALI	KURTHASANLI	KUMARLI
14	LEFECİLER	MİSVAKLI	KUMÇİFTLİĞİ
15	MEŞE	OKÇULAR	MİRİ
16	MEŞE SAHİLİ	SAKARKAYA	SUBAŞKÖY
17	NARLIKÖY	SÜNNETÇİKÖY	ŞAHİNCE ESKİ
18	NUHÇALI	YENİCE	
19	ORTACI	ZEYNELLİ	
20	ORTAKIŞLA		
21	OVA KARAMUSA		
22	SAĞSALLI		
23	SARIYER		
24	ŞAPÇI		
25	SOFULAR		
26	SUSURKÖY		
27	YASSIKÖY		

Ek 9

	NÜFUSU TAMAMEN HRİSTİYAN-YUNANLI OLAN KÖYLER		
	RODOP İLİ	**İSKEÇE İLİ**	**EVROS İLİ**
1	AGİOS HARALAMBOS	ADAKÖY	AKPINAR
2	ANAKÖY	ALANCI KİLİSE	ALONİA
3	AY TODORİ	AY TANAŞ	ANO KARYOTE
4	BALDIRAN	BAYRAMLI	ANO MERİA
5	BÜYÜK SONGURLU	BEDİLLİ	ASİMENİON
6	CAMBAZ	BULUSTRA	BAHÇEKÖY
7	ÇADIRLI	ÇAKIRLI	BALLIKÖY
8	ÇAMURLU	ÇEPEL ÇİFTLİĞİ	BAŞKİLİSE
9	ÇINARLIDERE	ÇEPEL ÇİFTLİĞİ ILICALARI	BEKTAŞLI
10	ÇUHACILAR	ERKENCİ AŞAĞI-AŞAĞI ADA	BEŞTEPE
11	DEREKÖY	ERKENCİ YUKARI-YUKARI ADA	BEYKÖY
12	FENER	GEDİKLER-MAHMUTLU	BIDIKLI
13	HACILAR	GEDİKLER-MAHMUTLU	BILDIRKÖY
14	HACILARALTI	GEREVİZ	BOSNAKÖY
15	IRCANHİSAR	GİZELA	BOSNAKÖY YENİ
16	İMARET	GÜNEYLER	BUDİNE
17	KAFKASKÖY	HALEP	BULGARKÖY
18	KALAYCIDERE	HAMİDİYE	ÇALIKÖY
19	KALİTHEA	HEMİTLİ-HAMİTLİ	ÇAMEREN
20	KARAAĞAÇ	HOCALAR	ÇAVUŞKÖY
21	KARACAOĞLAN-KARACALIKÖY-RUM MAH.	HÜSEYİNKÖY AŞAĞI	ÇEKİRDEKLİ
22	KARAKURCALI-RUM.MAH.	HÜSEYİNKÖY YUKARI	ÇENGELLİ (ÇENGELLİKÖY)
23	KARAPINAR	İBRİK TEPE	ÇEŞME
24	KAVAKLI	KALFALAR	ÇEŞMECİK
25	KIRSARICA	KARAKÖY-RUM MAHALLESİ	ÇİRMEN
26	KIZILLAR	KARAPAZARLAR	ÇOBANKÖY
27	KİLLİK-KİRLİK	KAYALAR	ÇOBANLI
28	KOZLUKÖY	KIZBÜK	ÇÖMLEKÇİ
29	KURTBEYLİ	KIZILCAKÖY	ÇÖREKKÖY
30	KUŞLANLI	KIZILCAKÖY YUKARI	ÇUKURVİRAN
31	KUŞTEPE	KOCA MAHMUTLU	DADİA
32	KÜÇÜK KÖY	KOCAORMAN	DADYA
33	KÜÇÜK SONGURLU	KOÇOBAŞI	DERBENT
34	MARONYA	KOZLAR	DERVENT KÜÇÜK
35	MİSİNE	KOZLUCA AŞAĞI	DİKİLİTAŞ SAHİLİ

36	MURHAN	KOZLUCA YUKARI	DOĞANCI
37	OTMANLI	KULÜBE	DOĞANCI BÜYÜK
38	ÖĞRENCİ YURTLARI	KURDALAN	DOĞANCI KÜÇÜK
39	ÖKSÜZLER YURDU	KURLAR	DOĞANHİSAR
40	PALAZLI	MANDRA ÇUKURU	DOKSA
41	PATRİKA	MARGARİT	DOMUZDERE
42	PROFİTİS İLİAS	MEŞELİ	DULCA ARAZ
43	RİGOPULON	MİZANLI YENİ	DURALIKÖY
44	YASSIHÖYÜK	MONİ KALAMUS	ECEKÖY
45	YENİ KALANCA	MONİ TAKSİARHON	ELEA
46	YENİ YARDIMLI	MURSALLI YENİ	EMİRLİ
47		NEŞELİKÖY	EMLEDİM
48		NOHULLU YENİ	ENNATO
49		OSMANLI BÜYÜK	EPÇELİ
50		OSMANLI KÜÇÜK	EVGENİKON
51		PORTO LAGOS	GEMİCİKÖY
52		SALTIKLI	HACIVİRAN
53		TARAŞMANLI YENİ	HEKİMLİ
54		TEKKE	HELVACI
55		TEPECİKLİ-TEPE ÇİFTLİK	İNCEĞİZ
56		TIKIZLI	İSAKÖY
57		ÜNİVERSİTE KAMPÜSÜ	İSPİTLİ
58		YENİKÖY	KABAOYUK
59		YENİKÖY	KADIKÖY
60		VASİLOHORİON	KADIKÖY
61		DASİKO HORİO	KAMARİOTİSSA
62		ERODİOS	KAPICI
63		KAPNOANTHOS	KARAAĞAÇ
64		LEFKİPPOS	KARABEYLİ
65		LİVADİON	KARACAALİ
66		MELİSSA	KARAİSHAKLI
67		PEDİKA KATASKİNOSİS	KARAKİLİSE
68		REMATİA	KARAPINAR
69		SKALA AVDİRON	KARAPINAR
70		STERNİ	KARAPINAR
71			KARLI
72			KATO KARYOTE
73			KATSAMPAS
74			KAVACIK

75			KAYACIK
76			KELDİRKOZ
77			KERMUT
78			KIRKAKÖY
79			KIŞLAKÖY
80			KİMİSİ THEOTOKOU
81			KİREÇKÖY
82			KORUCU
83			KOYUNLU
84			KOYUNYERİ
85			KÖPEKLİ
86			KÖSTEL
87			KSİROPOTAMOS
88			KULAKLI
89			KULAKLI ÇİFTLİĞİ
90			KULELİ BURGAZ
91			KUTRUCA
92			LAGOS
93			LAKOMA
94			MAKRİLİES
95			MARAŞ
96			MARHANLI
97			OMURLU YENİ -UMURBEY
98			OSMANCIK
99			PALEOPOLİ
100			PANORAMA
101			PASMAKÇI
102			PAZARLI
103			PRANGIKÖY
104			PRANGİON
105			PROFİTİS İLİYAS
106			PSATHADES
107			RİGİON
108			RUMÇİKİON
109			SADIRLI
110			SALTIKLI
111			SALTIKÖY
112			SAMOVİNA
113			SARHANLI

114			SARIHIDIR
115			SARIYER
116			SELİMİYE
117			SEMADİREK
118			SEYMENLİ
119			SEYMENLİ
120			SİTOHORİON
121			SOFULU
122			SÖĞÜTLÜDERE
123			STATMOS
124			ŞAHİNLER
125			TATARKÖY
126			TEKE
127			THERMA
128			TİLKİKÖY
129			TOKMAKKÖY
130			TORBALIKÖY
131			URLU
132			VAKIF
133			VAKIF
134			YAKUPKÖY
135			YANÖREN
136			YELBURGAZ
137			YELBURGAZ
138			YELKENCİ
139			YENİKÖY
140			YÜREĞİŞ
141			ZUFLAR
142			LUTRA TRİANNUPOLİS
143			DAFNES

Ek 10

Περιφέρεια
Αν. Μακεδονίας - Θράκης

19 Μαρτίου 2011

Αρχική - Πληθυσμιακά Στοιχεία

Φυσιογνωμία Περιοχής

- Πληθυσμιακά Στοιχεία
- Γεωγραφικά Στοιχεία

Πληθυσμιακά Στοιχεία

Ο πληθυσμός της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης ανέρχεται σε 561.838 κατοίκους σύμφωνα με την εκτίμηση της ΕΣΥΕ για το 1998 και καλύπτει το 5,3% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Το πληθυσμιακό μέγεθος της Περιφέρειας εκτιμάται ότι βαίνει μειούμενο σε σχέση με το έτος της τελευταίας απογραφής (-1,5% σε σύγκριση με το 1991) λόγω της πτώσης του λόγου γεννήσεων προς θανάτους σε επίπεδα κάτω της μονάδας. Δεν συνυπολογίζεται όμως η εισροή των νεοπροσφύγων και των οικονομικών προσφύγων που έλαβε χώρα κατά την τρέχουσα δεκαετία.

Επιπροσθέτως, υπογραμμίζεται η διαφορά μεταξύ του καταγεγραμμένου στα δημοτολογίου και του καταμετρημένου την ημέρα της απογραφής πληθυσμού της Περιφέρειας (της τάξης του 9,8% το 1991), ενδεικτικό της μετοίκησης σημαντικού τμήματος του γηγενή πληθυσμού εντός ή ακόμα και εκτός Ελλάδας.

Ο αστικός πληθυσμός ανέρχεται στο 40% του συνολικού πληθυσμού (1991) και παρουσιάζει αυξητικές τάσεις σε συνδυασμό με τις ενδείξεις ερήμωσης σε ορισμένες παραμεθόριες και ορεινές περιοχές. Ο αγροτικός πληθυσμός ανέρχεται στο 43% του συνολικού και παρουσιάζει πτώση σε σχέση με το 1981, ενώ ο ημιαστικός πληθυσμός αυξάνεται και ανέρχεται στο 17% του συνόλου.

Η πληθυσμιακή συγκρότηση της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης παρουσιάζει σημαντική διαφοροποίηση σε σχέση με λοιπές περιφέρειες της χώρας με σημείο αναφοράς την θρησκευτική μειονότητα. Υπολογίζεται ότι το μουσουλμανικό στοιχείο αριθμεί περίπου 140.000 με 145.000 άτομα, κατανεμημένο κατά κύριο λόγο στις πρωτεύουσες και στις ορεινές ζώνες των νομών Ξάνθης και Ροδόπης.

Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας Θράκης
Γ.Κακουλίδου 1, 69100 Κομοτηνή.

Copyright © 2004 - 2010
Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης
Created By Web EAp

Ek 11

1949 Tarihli Kral İradesi - 'Cemaat-i İslamiyeler'in Yerine İslam Cemaatlerine Ait Servetleri İdare Komisyonlarının Kurulması

Madde 1: 2345/1920 Sayılı Kanunun 12. Maddesinde söz konusu edilen Cemaat Yönetim Kurulları Gümülcine ve İskeçe'de on ikişer; Dedeağaç ve Dimetoka'da yedişer üyeden kurulur.

Madde 2: Yönetim Kurulları seçimi, usule uygun olarak, kurulun görev süresinin 1 Temmuz'da başlamasını sağlayacak şekilde zamanında düzenlemiştir.

Seçimler, Trakya Genel Valisi tarafından; Batı Trakya'daki Türkçe gazeteler, şehir belediye binalarıyla camilere asılacak duvar ilânları ile duyurulur. Bu ilânlarla gerekli niteliklere sahip bulunan istekliler, adaylıklarını koymaya çağrılırlar. Adaylık dilekçeleri, yukarıda belirtilen duvar bildirilerinin asılmasından sonra onbeş gün içinde gerekli bilgi ve belgelerle beraber ilgili valilik ve kaymakamlıklara sunulur. Vali ve kaymakamlar, bundan önceki paragrafta belirtilen süreden başlayarak on gün içinde seçilmeye aday olanların ad listelerini düzenleyip Genel Valiliğe gönderirler. O da bu listeleri aldığından on beş gün içinde onları valilik ve kaymakamlıklara geri göndermek zorundadır. Vali ve kaymakamlar, geri gönderilen bu aday listelerini almalarından en geç on beş gün içinde bu maddenin birinci paragrafındaki hükümlere uygun olarak yayınlarlar ve seçim günü ile diğer ayrıntıları belirtip duyururlar.

Seçim gününün, aday listelerinin bildirilişinden başlayarak onbeş günden çok ve on günden az olarak duyurulmaması gerekir.

Madde 3: Oy kullanma işi, kesin seçim defterleri esas tutularak ve Müslüman seçmenlerin belediye seçimlerinde oy kullandıkları yerlerde, özel seçim kurullarının denetimi altında yapılır.

Oy kullanmak, seçim kurullarının denetlenmesi, oyların sayımı, sonuçların duyurulması ve burada belirtilmemiş öteki konular için Belediye ve Nahiye Meclisinin Seçimine Dair Kanun'un ilgili kısımları benzetme yoluyla uygulanır.

Madde 4: Öteki adaylara göre çok oy alanlar başarı sağlamış sayılırlar. Seçim sonuçları Bidayet Mahkemesi Başkanı tarafından on beş gün süre ile Bidayet Mahkemesi duvarına asılır. Bu süre içinde her seçmen seçimin gerçekliği aleyhine itirazda bulunabilir. İtirazlar, itiraz sahibinin kayıtlaması ile Bidayet Mahkemesi tarafından, itirazların verilmesine ait süreden sonra ilk toplantıda görüşülür. Dava, âdi kâğıt üzerine yapılır. Seçimin onaylanması, itirazların yapılmaması, kararın resmi olarak duyurulması mütalâasız olarak Trakya Genel Valiliği'ne bildirilir.

Madde 5: Herhangi bir nedenle açık kalan yönetim kurulu üyesinin yerini sıra ile gelen yedek üye alır. Yedek Üyeler Listesinin tükenmesi halinde yönetim kurulu üyelerini tamamlamak üzere yeni seçim yapılır.

Eğer bunlar, görev süresinin son yılında tükenmişse tekrarlanacak seçimler, görev başındaki üyeler çoğunluk sağlayamadıkları zaman yapılır.

Madde 6: Yönetim Kurulu üyelerinin görevi ücretsizdir. Cemaatin ekonomik durumu uygunsa, kurul, alacağı bir kararla Başkana huzur hakkı, (eğer kurul

üyesindense) kasadara da tazminat verebilir. Bu kararların uygulanması Genel Valinin onayı ile gerçekleşebilir.

Madde 7: Yönetim Kurulları, şehirlerde okul ve saireye ait bütün servetleri yönetir ve onları görüp gözetirler. Ayrı vakıf komisyonları yoksa cami, medrese ve öteki dini kuruluşlara ait servetleri de yönetir ve görüp gözeterek bunlardaki görevlilerin maaşlarını verirler. Bunun gibi, yönetim kurulları, özel okul komisyonlarınca yönetilen mahalle özel okullarıyla medreselerden gayri, hükümleri çevresindeki Müslüman okullarını yönetirler ve bunlarda görev alacak kimselerin atanmalarını yapar, görevlerine son verebilirler.

Madde 8: Yönetim kurulları her yıl gelir ve giderlere ait bütçe beyanı ve bütçe tasarılarını hazırlayıp onaylamak üzere Genel Valiliğe gönderirler. Yukarıdaki istikraz akdi, gayrimenkullerin alım satımı, gayrimenkullerin hibesi, yönetim kurulu tarafından bağış kabulü, dava açmak, adli veya özel uzlaşma, gayrimenkuller üzerine her türlü sigorta işlemi ve memlukiyet tesisi de girer.

Madde 9: Yönetim Kurulları, Genel Valiliğin ve mahalli Valiliklerin kontrolüne bağladırlar.

Madde 10: Yönetim kurullarının kararları aleyhinde Genel Valiliğe aşağıdaki hususların ibrası için başvurulabilir:

a) Yetkileri dışındaki sorunları ilgilendirirse,

b) Kanun hükümlerine aykırı olarak alınmışlarsa, bu halde Genel Valilik kendiliğinden de harekete geçebilir.

Madde 11: Genel Valilik aşağıdaki haller içinde yönetim kurulu üyelerine işten el çektirebilir.

a) Görevi terk, hilekârlık yüzünden zarar verme, yönettikleri mülklerin çıkarlarını korumada gereken ilgiyi istememe,

b) Genel güvenliği bozucu sorunlar çıkarma,

c) Seçim için gerekli niteliği kaybetme veya ikinci madde metnine uymayan hallerde.

Madde 12: Cemaat yönetim kurullarının ilk seçimi, bu kanunun yayınlanmasından başlayarak ikinci ay içinde kesin olarak ilân edilip yapılacaktır.

Bu iradenin, Milli Eğitim ve Diyanet İşleri Bakanı tarafından duyurulup uygulanması isteğimdir.

Ek 12

1949 Tarihli 2. Kral İradesi

1. *Batı Trakya ile ilgili bulunan Geçici Başmüftü ve Müftülerle Ülke içindeki Müslümanlara ve Müslüman Cemaatleri Mülklerinin Yönetimine dair 23 Haziran – 3 Temmuz 1920 tarih ve 2345 Sayılı Kanun'un 12. Maddesinin yürütme uygulanmasına dair 16 Haziran 1949 Kral İradesinin 2. Maddesinin birinci paragrafı hükümsüzdür.*
2. *Yukarıdaki Kral İradesinin 12. Maddesinde söz konusu edilen süre, bu iradenin yürürlüğe girmesinden itibaren dört ay daha uzatılır.*
3. *Batı Trakya Müslüman Cemaatlerinin Yönetim Kurullarının üç yıllık görev sürelerinin bitiminden sonra yeni Yönetim Kurullarının işbaşına getirilmesi için yapılacak seçimler, yukarıdaki Yönetim Kurullarının süresinin bitiminden itibaren iki ay içinde ilân edilir.*

Ek 13

Komotini 23/12/ 1990

SİNDELLİ KÖYÜ Camii Din Görevlilerine

Saygıdeğer Kardeşlerim,

17 Aralıkta yayınladığım basın duyurusu ile, 28 Aralık Cuma günü Rodop Vilâyetindeki bütün camilerimizde 3müftü adayımızın açık oylamaya sunulacağını açıklamıştım.

İlâhiyatçılar Kurulunda aldıkları oy sırasına göre, adayların isimleri aşağıdaki çizelgeye yazılmıştır ve oylama bu sıraya göre yapılacaktır.

Cuma namazından sonra, müftü adaylarımızın isimleri şu sözlerle cemaatın takdirine sunulacaktır:

Aziz Cemaat,

Bugün, Rodop Vilâyetinin bütün camilerinde açık oylama usulüyle müftü seçimi yapılmaktadır. Bu dinî görevimizi yapmak üzere biz de oylamaya başlıyoruz. Herkes elini vicdanına koyarak, isimlerini okuyacağım adaylardan istediğine EL KALDIRMAK suretiyle oy verecektir.

Adayları sırasıyle takdirlerinize sunuyorum.

1) Bay İBRAHİM ŞERİF'in müftü olmasını isteyenler lütfen el kaldırsınlar ve sayım yapılıncaya kadar ellerini indirmesinler.(Kaldırılan eller sayılır ve çizelgede isminin karşısına yazılır)

2) Bay HASAN PAÇAMAN'ın müftü olmasını isteyenler lütfen el kaldırsınlar ve sayım yapılıncaya kadar ellerini indirmesinler. (Kaldırılan eller sayılır ve çizelgede isminin karşısına yazılır)

3) Bay ALİOSMAN OSMAN'ın müftü olmasını isteyenler lütfen el kaldırsınlar ve sayım yapılıncaya kadar ellerini indirmesinler. (Kaldırılan eller sayılır ve çizelgede isminin karşısına yazılır)

ADAYLAR ÇİZELGESİ

Adayın adı ve soyadı	Aldığı oy sayısı	Oylamayı yapanın adı soyadı ve imza
1)İBRAHİM ŞERİF	100	Ahmet Murat
2)HASAN PAÇAMAN	1	
3)ALİOSMAN OSMAN	1	
Toplam oy sayısı	102	

Sayın Din Görevlileri,

Bu kâğıdı imzalayıp yazıhaneme ulaştırmanızı rica ederim.

Saygı ve selâmlarımla.

-RODOP İLİ BAĞIMSIZ MİLLETVEKİLİ

Dr. SADIK AHMET

Ek 14

240 İmam Yasası

GEREKÇELİ RAPOR

Göç Politikası ve İçişleri Kamu Yönetimi ve Âdem – i Merkeziyet Bakanlığının yetkisi dâhilindeki diğer konular hakkındaki düzenlemeler hakkındaki yasa tasarısı ile ilgili değişiklik - ek.

Madde 1
Müftülüklerin (Batı) Trakya Müslüman nüfusunun dini ve manevi açıdan gelişmesi görevlerine destek amacıyla, her Müftülüğün ihtiyaçlarına göre ikiyüzkırk (240) din dersi öğretmeni (ierodidaskalos) kadrosu tahsis edilmektedir. Söz konusu din dersi öğretmenleri (Batı) Trakya Müslüman sakinlerine Kur'an'ı vaaz etme ve yorumlama görevini üstleneceklerdir.
Söz konusu kadrolara yurtdışındaki resmen tanınan İslam İlahiyat fakültelerinin, mevcut olduğu takdirde Yunanistan'daki fakültelerin, azınlık medreseleri ve genel olarak orta öğretim okullarının mezunları başvurabilir.

Madde 2
İstihdam edilen şahısların sözleşmeleri 9 ay süreli olup, Müslüman topluluğun ihtiyaçlarına bağlı olacaklardır.
İstihdam edilenler yürürlükte olan yasalara göre diğer devlet kuruluşlarındaki süreli sözleşmeyle istihdam edilenler gibi mecburi olarak IKA – ETAM'a sigortalanacaklardır.
İstihdam edilenlerin maaşları ve istihdam için gereken vasıflar bakanlık kararlarıyla belirlenecektir.

3. ve 4. Maddeler
Din dersi öğretmenleri ilgili Müftünün fikri alındıktan sonra İçişleri Kamu Yönetimi ve Âdem – i Merkeziyet, Dışişleri ile Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanlıklarından birer, İslam dini konularında uzman iki üniversite öğretim üyesinden müteşekkil beş kişilik bir heyet tarafından seçileceklerdir. Seçilme sırasında adayın standart vasıfları ve kişiliği de göz önüne alınacaktır.

Madde 4
İşbu yasanın ilk uygulaması aşamasında uygun din dersi öğretmenlerinin muhtemel eksikliklerinden kaynaklanacak eksikliğin doldurulması amacıyla söz konusu kadrolara kısa süre öncesine dek 5 yıllık olarak faaliyet gösteren Gümülcine ve Şahin medreseleri mezunları ile zorunlu eğitimi bitirenler istihdam edileceklerdir.

Madde 5
Her Müftülükte istihdam edilen personelin maaşlarının hesaplanmasından ortaya çıkan ihtiyaçlardan dolayı (Batı) Trakya Müftülüklerine gerekli idari memur kadroları da tahsis edilmektedir.

İmzalar
-Prokopis Pavlopulos
İçişleri Kamu Yönetimi ve Âdem – i Merkeziyet Bakanı
-Dora Bakoyanni
Dışişleri Bakanı
-Georgios Alogoskufis
Ekonomi ve Maliye Bakanı
-Marietta Yannaku
Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanı
-Savvas Tsituridis
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

Göç Politikası ve İçişleri Kamu Yönetimi ve Âdem – i Merkeziyet Bakanlığının yetkisi dâhilindeki diğer konular hakkındaki düzenlemeler yasa tasarısına

DEĞİŞİKLİK – EK

Madde 1
1.Müftülüklerin (Batı) Trakya Müslüman nüfusunun dini ve manevi açıdan gelişmesi görevlerine destek olunması amacıyla, her Müftülüğün ihtiyaçlarına göre ikiyüzkırk (240) din dersi öğretmeni (ierodidaskalos) kadrosu tahsis edilmektedir. Söz konusu kişiler tercihen (Batı) Trakya'da devamlı ikamet edenler olacaktır. Din dersi öğretmenlerinin görevi (Batı) Trakya camilerinde Kur'an'ı vaaz etmek ve yorumlamak olacaktır.

Kadrolar şu şekilde dağılmaktadır.

İskeçe Müftülüğü	: Yüz (100) kişi
Gümülcine Müftülüğü	: Yüz (100) kişi
Dimetoka Müftülüğü	: Kırk (40) kişi

2. Yurtiçi üniversitelerinin İslam ilahiyat fakülteleri veya resmen tanınan yurtdışı üniversiteleri mezunları söz konusu kadroların kırk (40) adedine istihdam edileceklerdir. Medrese mezunları veya Kur'an öğretmeyi bildiklerini kanıtlayan orta öğretim mezunları diğer kadrolara istihdam edileceklerdir.
3. Yukarıda belirtilen kadrolar, ilgili Müftü ve 3. maddeyle ilgili Kurulun mütalaası ve Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanı kararıyla Müftülüklere göre dağıtılmaktadırlar.

Madde 2
Anılan din dersi öğretmenleri 9 ay süreli sözleşmelerle istihdam edilirler. Sözleşme her yılın 1 Eylül tarihinde başlayıp, ertesi yılın 31 Mayıs tarihinde sona erer. Sözleşme ilgili Müftü tarafından imzalanır.
Din dersi öğretmenlerinin sigortaları mecburi olarak IKA - ETAM'a yaptırılır.
Anılan kişilerin maaşları Ekonomi ve Maliye Bakanlığı ile Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanlığı ortak bakanlık kararıyla belirlenir. İlgili masraf Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanlığının bütçesine aittir.
Din dersi öğretmenlerinin özel vasıfları, her kategori için seçilme vasıfları ve din dersi öğretmenlerinin istihdamları için resmi ilanlar, kamu dairelerine özel hukuka tabi personel istihdamında alışagelmiş uygulamadan farklı olarak, İçişleri Kamu Yönetimi ve Âdem – i Merkeziyet ile Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanlıklarının ortak kararıyla belirlenir.

Madde 3
Din dersi öğretmenleri ilgili Müftünün fikri alındıktan sonra İçişleri Kamu Yönetimi ve Âdem – i Merkeziyet, Dışişleri ve Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanlıklarından birer ve İslam dini konularında uzman iki üniversite öğretim üyesinden müteşekkil beş kişilik bir heyet tarafından seçileceklerdir. Anılan heyetin üyeleri Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanı kararıyla belirlenir.

Madde 4
İşbu yasanın ilk uygulaması aşamasında ve beş yıldan fazla olmamak üzere uygun din dersi öğretmenlerinin muhtemel eksikliklerinden kaynaklanacak eksikliğin doldurulması amacıyla söz konusu kadrolara Gümülcine ve Şahin medreseleri mezunları ile Kur'an öğretmeyi bildiklerini kanıtlayan ilkokul mezunlarının istihdam edilmeleri mümkündür.

3. Maddeyle ilgili Kurul anılan kadrolara en uygun personeli belirlemek amacıyla tahsil durumlarını göz önünde bulundurmaksızın adayların ahlakını, faaliyetini, kişiliğini ve din dersi öğretmeni olarak ön hizmetini göz önüne alarak bir fikir oluşturur.

Madde 5
(Batı) Trakya Müftülüklerine on (10) yeni idari memur kadrosu tahsis edilmektedir. Ortaöğretim mezunları bu kadrolardan üçüne (3), üniversite mezunları ise yedisine (7) istihdam edilecekleridr.

Söz konusu kadrolar aşağıdaki şekilde dağıtılmaktadırlar:

İskeçe Müftülüğü: Bir (1) adet ortaöğretim mezunu kadrosu, üç (3) adet üniversite mezunu kadrosu

Gümülcine Müftülüğü: Bir (1) adet ortaöğretim mezunu kadrosu, üç (3) adet üniversite mezunu kadrosu

Dimetoka Müftülüğü: Bir (1) adet ortaöğretim mezunu kadrosu, bir (1) adet üniversite mezunu kadrosu

Bahsekonu memurların vasıfları İçişleri Kamu Yönetimi ve Âdem – i Merkeziyet ile Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanlıkları tarafından belirleneceklerdir.

Atina 23 Ocak 2007

İmzalar
-Prokopis Pavlopulos
İçişleri Kamu Yönetimi ve Âdem – i Merkeziyet Bakanı

-Dora Bakoyanni
Dışişleri Bakanı

-Georgios Alogoskufis
Ekonomi ve Maliye Bakanı

-Marietta Yannaku
Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanı

-Savvas Tsituridis
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

Sayı: gen. 920 – öz. 82

01.02.2007 tarihinde ve saat 14.45'te sunulmuştur.
Yasama Erki Müdürü y.
İmza

P. Pavlopulos
D. Bakoyanni
G. Alogoskufis
M. Yannaku
S. Tsituridis

SAYIŞTAY

Sayı: 16.01.2007

SAYIŞTAY RAPORU
(Anayasa'nın 75 maddesi 2. paragrafı)

İçişleri ve Âdem-i Merkeziyet Bakanlığı'nın "Göç politikası ve İçişleri ve Âdem-i Merkeziyet Bakanlığının yetkisi dahilinde konular hakkında özel düzenlemeler" yasa tasarısının değişikliği.
Bahsekonu değişiklik hükmüne göre: a) (Batı) Trakya'daki Müslüman azınlığın dini ve manevi gelişimlerine yardım amacıyla İslam dini dindersi öğretmenlerinin ve ayrıca (Batı) Trakya'daki müftülüklerin desteklenmesi için idari kadronun açılması, b) Oluşturulan kadrolara alınacak kişiler hakkındaki konuların düzenlenmesi.
1. a. Müftülüklere (devlet daireleri) ikiyüzkırk (240) İslam dini dindersi öğretmeni kadrosu tahsis edilmektedir. Tercihen (Batı) Trakya'da daimi ikamet eden İslam dinine mensup kişiler tarafından istihdam edilecek olan kadrolar aşağıda şekilde dağıtılmaktadırlar:

İskeçe Müftülüğü	: Yüz (100) kişi
Gümülcine Müftülüğü	: Yüz (100) kişi
Dimetoka Müftülüğü	: Kırk (40) kişi

b) i. Oluşturulacak yerlere alınacak kişilerin Öğrenim belgelerinin belirlenmesi.
ii. Yukarıda belirtilen kadroya alınacak kişilerin, önerilen uygulamanın ilk uygulanacağı dönemde, gerekli öğretim belgelerine sahip olmayan kişilerin de alınabilmesi için özel düzenlemenin konulması.
c) Müftülüklere göre kadro dağılımı ve belirlenen prosedüre göre, oluşturulacak dindersi öğretmeni kadrolarına, başvuranlarda aranan vasıflar için yetki verilmesi.
a) Bahsekonu kadrolara istihdamlar ilgili Müftü tarafından imzalanan belirli süreli sözleşme ile (dokuz (9) ay) yapılacaktır.
b) Ortak bakanlar kararı ile i) İslam dini dindersi öğretmenlerinin maaşları ve IKA-ETAM sigortası tarafından mecburi olarak sigortalanmaları,
ii) Dindersi öğretmenlerinde aranan vasıflar ve seçilme kriterleri, onların işe alınmaları vs.
Dindersi öğretmenlerinin seçimi, ilgili hükümler uyarınca, belirli bir şekilde kurulan ve bu konuda uygulanan alışılagelmiş prosedürün dışında beş kişilik heyet tarafından yapılması.
a) Müftülüklere toplam on (10) kişilik yönetici kadrosu tahsis edilmektedir. [yedi (7) Üniversite mezunu ve üç (3) ortaöğretim mezunu]. Bahsekonu kadrolar özel olarak belirlendiği üzere dağılmaktadır.
b)Yukarıda belirtilen personelin vasıfları Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanlığı kararı ile saptanmaktadır.
Önerilen hükümler sonucu devlet bütçesine aşağıdaki masraflar oluşmaktadır.
Ortak bakanlar kararına bağlı olarak oluşturulan ikiyüzkırk (240) kişilik dindersi öğretmenleri kadrosu için yıllık takriben 4.850.000 Euro yıllık gider.
Bahsekonu dindersi öğretmenlerinin seçilmesinden sorumlu beş kişilik heyet için verilecek tazminatın yıllık gideri. Bu tutar heyeti toplantı sayısına göre değişecek olup takriben en fazla 11.000 Euro olması beklenmektedir.
Oluşturulacak on (10) kişilik yönetici kadrosu için (yedi (7) Üniversite mezunu ve üç (3) ortaöğretim mezunu) yıllık takriben 160.000 Euro gider.

Atina, 23 Ocak 2007
Genel Müdür

Vasilios Leçios

ÖZEL RAPOR
(Anayasa'nın 75. maddesinin 3. fıkrası)

Göç Politikası ve İçişleri Kamu Yönetimi ve Âdem – i Merkeziyet Bakanlığının yetkisi dâhilindeki diğer konular hakkındaki düzenlemeler yasa tasarısı ile ilgili değişiklik.
Anılan değişiklikten dolayı bütçede aşağıdaki masraflar oluşmaktadır.
1. Ortak bakanlar kararına bağlı olarak İkiyüzkırk (240) İslam dini öğretmeni kadrosu tahsis edilmesinden yıllık 4.850.000 € masraf olacağı öngörülmektedir.
2. Bahsekonu din dersi öğretmenlerini seçme yetkisine sahip kurulun üyelerine yıllık tazminattan kaynaklanan masraf. Söz konusu masraf anılan kurulun toplantılarına bağlı olup, azami 11.000 € olarak öngörülmektedir.
3. On (10) idari personelin [yedi (7) Üniversite mezunu ve üç (3) ortaöğretim mezunu) istihdamından kaynaklanan ve yıllık 160.000 € olarak öngörülen masraf.
Anılan masraflar Milli Eğitim ve Dinişleri Bakanlığının bütçesi tarafından karşılanacaktır.

Atina 23 Ocak 2007

BAKANLAR

G. Alogoskufis
Maliye ve Ekonomi Bakanı
İmza

M. Yannaku
Milli Eğitim ve Dinişleri
İmza

Ek 15

BATI TRAKYA TÜRK AZINLIĞI DANIŞMA KURULU

AÇIKLAMA

12 Şubat 2007

Batı Trakya Türk Azınlığı Danışma Kurulu 11 Şubat 2007 tarihinde Gümülcine Türk Gençler Birliğinde yapmış olduğu olağan toplantısında Dışişleri Bakanı Sayın Dora Bakoyanni'nin Batı Trakya ziyaretini değerlendirmiştir.

Sayın Bakan'ın bölgeyi ziyaret edeceği ve Batı Trakya Müslüman Türk Azınlığını ilgilendiren bir paketi bu ziyareti esnasında açıklayacağı öteden beri bilinmekteydi.

Sayın Bakan, Batı Trakya gezisi esnasında Azınlığı ilgilendiren paketi açıklamış ve bizleri ilgilendiren birkaç konuya değinmiştir.

Sayın Bakan'ın vaatleri arasında henüz gerçekleştirilmemiş fakat uygulandığı takdirde Azınlığı memnun edecek %0.5'lik memuriyet kontenjanı'nın bulunması memnuniyet vericidir. Bunun yanında, Yunanistan'da vatansız (*haymatlos*) durumunda olan insanlarımıza vatandaşlık verilmesi de önemli bir gelişmedir.

Ancak, Azınlığımızı derinden yaralayan, başta Azınlığın Yunan Meclisindeki yegane temsilcisi olan milletvekilimize danışılmadan ve Azınlığın diğer resmi kuruluşları ile görüş alışverişinde bulunulmadan alelacele çıkarılmış olan din görevlileri ile ilgili yasanın kabul edilmesi hiçbir şekilde mümkün değildir.

İlgili kanuna göre, "*ierodidaskalos*" vasfıyla tayin edilecek kişilerin ne şekilde görev yapacakları kesin olarak belirtilmemekle beraber camiilerde "din öğreticisi" olarak görev yapacakları açıklanmaktadır. Bu "öğreticilerin" beş kişilik ve tamamı Hristiyanlardan oluşan bir heyet tarafından seçilmeleri ve tayinli müftülere tasdik ettirilmeleri, Lozan Antlaşması'nın "azınlığın kendi dini ve vakfi kurumlarını yönetir" ilkesine tamamen aykırı olduğu gibi insan din ve vicdan özgürlüğüne de aykırıdır.

Yönetimin kiliselere bir müezzin dahi tayin etme yetkisine sahip olmadığı bir ülkede, Müslümanlara bir Hristiyan heyeti tarafından din adamı atanması kabul edilemez bir durumdur. Bu ve buna benzer atamalar temel insan ve azınlık haklarına aykırı olduğu gibi çağdaş Avrupa normlarına da ters düşmektedir.

Sayın Bakan'ın beraberinde getirdiği Azınlıkla ilgili paket, Batı Trakya Türkleri'nin ihtiyaçlarını karşılama açısında hiçbir surette tatmin edici değildir. Batı Trakya Türk Azınlığı ülkemiz yönetiminden, mevcut sorunlarımızın yeni talepler ile çözümlenmesini beklememekte, sadece yıllardan beri elinden alınmış doğal haklarının iadesini istemektedir.

Batı Trakya Türk Azınlığı Danışma Kurulu pratikte uygulanması mümkün olmayan bu yasanın en kısa zamanda yürürlükten kaldırılmasını oy birliği ile talep etmektedir. Tüm kamuoyuna duyurulur.

BATI TRAKYA TÜRK AZINLIĞI DANIŞMA KURULU

Ek 16

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αριθ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ ...11698...
Ημερομηνία κατάθεσεως ...13-6-05

ΙΑΧΑΝ ΑΧΜΕΤ
Βουλευτής Ν. Ροδόπης - ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΡΩΤΗΣΗ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ: ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΘΕΜΑ: Μισθοδοσία και Ασφαλιστική Κάλυψη Θρησκευτικών Λειτουργών της Μουσουλμανικής Μειονότητας.

Στην παράγραφο 1, του άρθρου 5, του ν. 1920/91 «Κύρωση της από 24 Δεκεμβρίου 1990 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου Περί Μουσουλμάνων Θρησκευτικών Λειτουργών (ΦΕΚ, 182,τευχ. Α, 1991)», ορίζονται τα καθήκοντα του Μουφτή μέσα στα οποία αναφέρεται, ότι ο Μουφτής «Διορίζει, εποπτεύει και παύει τους μουσουλμάνους θρησκευτικούς λειτουργούς, τελεί ή επικυρώνει θρησκευτικούς γάμους μεταξύ μουσουλμάνων και γνωμοδοτεί σε θέματα που έχουν σχέση με τον Ιερό Μουσουλμανικό Νόμο». Σύμφωνα με την νομοθεσία, ο Μουφτής διορίζει επίσημα τους θρησκευτικούς λειτουργούς της Μειονότητας στη Θράκη.

Σήμερα, στο Ν. Ροδόπης υπάρχουν θρησκευτικοί λειτουργοί της Μειονότητας, διορισμένοι επίσημα από τη Μουφτεία Κομοτηνής, οι οποίοι διακρίνονται σε 3 κατηγορίες, στους ιμάμηδες (130 τον αριθμό), τους μουεζίνηδες (30) και τους χατίπηδες (25). Παρ' όλο που οι εν λόγω θρησκευτικοί λειτουργοί είναι επίσημα διορισμένοι, μέχρι σήμερα, δεν υπήρξε καμία μέριμνα για τη μισθοδοσία και την ασφαλιστική τους κάλυψη, με αποτέλεσμα, το εισόδημά τους να προέρχεται από εισφορές πιστών στα τεμένη της Θράκης. Η μεγάλη πλειοψηφία των θρησκευτικών λειτουργών, με προσωπική τους πρωτοβουλία, είναι ασφαλισμένοι στον ΟΓΑ, ενώ μια μικρή μερίδα είναι ασφαλισμένοι σε άλλα ταμεία, όπως ΙΚΑ και ΤΕΒΕ.

Η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, σε επισκέψεις εκπροσώπων της στη Θράκη, εξήγγειλε την παροχή μέτρων για τη μισθοδοσία και συνταξιοδότηση των θρησκευτικών λειτουργών της Μειονότητας, χωρίς ωστόσο μέχρι σήμερα να εφαρμοστεί καμία από τις εξαγγελίες. Συγκεκριμένα, ο Θόδωρος Πάγκαλος, κατά τη διάρκεια της θητείας του ως Υπουργός Εξωτερικών, σε επίσκεψη που πραγματοποίησε τον Ιούλιο του 1998 στην Κομοτηνή, προήδρευσε σε σύσκεψη, που πραγματοποιήθηκε στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, όπου ανάμεσα σε άλλα ανέφερε και το ότι το Υπουργείο Εξωτερικών επιθυμεί την «αναβάθμιση των θρησκευτικών λειτουργών της μουσουλμανικής θρησκείας, στα πλαίσια της οποίας αναζητείται ρύθμιση, ώστε να υπάρξει μισθοδότηση και συνταξιοδότηση των Ιμάμηδων στα Τεμένη της Θράκης».

Οι θρησκευτικοί λειτουργοί της Ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, που είναι η επικρατούσα θρησκεία του ελληνικού κράτους, κατοχυρωμένη και από το Σύνταγμα, απολαμβάνουν ορθά των παραπάνω προνομίων, που στερούνται οι θρησκευτικοί λειτουργοί άλλων θρησκειών, εντός της ελληνικής επικράτειας. Η ελληνική πολιτεία υποστηρίζει την ανεξιθρησκία, καθώς και τη θρησκευτική ελευθερία. Απόρροια των παραπάνω αποτελεί το ότι τα θρησκευτικά δικαιώματα πρέπει να παρέχονται σε όλους τους Έλληνες πολίτες ισότιμα, ανεξαρτήτου θρησκεύματος. Με βάση αυτή τη λογική, την οποία υιοθετεί και η ελληνική πολιτεία, είναι αδιανόητο να παρέχεται ασφαλιστική κάλυψη για τους θρησκευτικούς λειτουργούς της Ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας και να μην παρέχεται καμία μισθοδοσία και ασφαλιστική κάλυψη στους θρησκευτικούς λειτουργούς της Μουσουλμανικής Μειονότητας, καθώς το μόνο που διαχωρίζει τις δύο αυτές κατηγορίες των θρησκευτικών λειτουργών είναι το θρήσκευμά τους.
Ύστερα από τα παραπάνω,

ΕΡΩΤΑΤΑΙ Ο κ. ΥΠΟΥΡΓΟΣ
Τι μέτρα προτίθεται να πάρει για την μισθοδοσία και την ασφαλιστική κάλυψη των θρησκευτικών λειτουργών της μειονότητας, προκειμένου να απαλλαγούν από το αδιέξοδο στο οποίο έχουν περιέλθει;

Ο ερωτών βουλευτής

ΑΧΜΕΤ Ιαχάν

Χαρ. Τρικούπη 85, 691 00 Κομοτηνή, Τηλ.: 25310 70753, Φαξ: 25310 70753

Ek 17

GOVERNMENT GAZETTE
GREEK REPUBLIC
FIRST ISSUE Sheet No. 37
29 February 2008
LAW NO. 3647
Administration and management of the Vakfs and their properties
of the Muslim minority in Western Thrace
THE PRESIDENT OF THE
GREEK REPUBLIC
We publish the following law voted by the Parliament:

PART A
GENERAL PART

Article 1
Legislative framework

The issues of the administration and the management of the Vakfs and their properties of the Muslim Minority in Western Thrace are ruled by:

(a) the Lausanne Peace Treaty, which was ratified with the article 1 of the legislative decree of the 25th August 1923 and
(b) the present Act.

Article 2
Vakf

Based on the Islamic Holy Law, the Vakf is a dedication which includes immovable and/or movable property or other revenues for pious, charitable and welfare purposes or for pious, religious and welfare institutions, which either exist or they are established to serve non profitable purposes.

Article 3
Vakf property

1. The Vakf property includes the Vakf and any other property, movable or immovable, devoted to the functioning of the Vakf either in the sense of purpose either in the meaning of the institution, as this is defined in the previous artricle.
2. The management of the Vakf property is defined in accordance with the legislation about the bequests and the welfare institutions.
3. The members of the Committees which manage the Vakf property are obliged to respect the Muslim principles and traditions in terms of the property's management. The supervision is exercised by the Mufti.
4. The Committee that manages the incomes of the Vakf property could offer them for:
   a) the construction of mosques, mescits and other holy places, boarding schools, bridges, fonts, and the preservation of cemeteries within the limits of the prefecture,
   b) charitable assistance to people in need of help,
   c) the legal support of demands, an injunction, a court appearance, for the protection of the Vakf property,
   d) the payment of the debts and mortgages of the Vakf property.
5. The management of the incomes of the Vakf property for any other reason, including any sale of the immovable property, the formation of a mortgage, the construction of a block of flats with the system of compensation, the purchase of immovable property and the financial contribution to another Vakf, occurs after the concurrent opinion of the Mufti.

Article 4
Vakfs with immovable property

1. The existing Vakfs that include immovable property consist, from the entry into force of this Act, separate legal entities under private law and are regarded as pious institutions functioning to serve the purpose for which they were established.
2. Based on the meaning of the preceding paragraph, the public muslim cemeteries located in Xanthi, Rodopi and Evros prefectures are regarded as Vakfs.
3. The Vakfs which are indented for common use based on article 967 of the Civil Code are not regarded legal entities under private law.

Article 5
New Vakfs

The Vakfs which include either movable or immovable property and will set up after the implementation of this Act will come under the provisions of the Civil Code about institutions in terms of their establishment and administration; in terms of their management, the Vakfs will come under the provisions of the present law.

PART B
VAKF COMMITTEES

Article 6
Vakf Committee

1. The Vakf Committee manages the Vakf property of a mosque or a group of mosques in the settlements of Thrace located outside the limits of the Komotini, Xanthi and Didimoticho Municipalities. The Committee exercises its responsibilities on the Vakf properties based on the practice during the establishment of the Vakf.
2. The Vakf Committee is composed by three members: the President (Mutevelli), the Cashier and a member.

Article 7
Election of the Vakf Committee

1. The Muslim residents of the settlement where the Vakf is found elect the Vakf Committee after the concurrent opinion of the Imam of the Mosque to which the Vakf belongs.
2. The Vakf Committee, right after its election, is composed into Body, by its election, based on the system of absolute majority, consisted by a President and a Cashier. The new President announces the results of the election and the composition of the Vakf Committee into body to the Mufti.
3. The outcome of the election is ratified by the decision of the Mufti, who also notifies the General Secretary of the Region.

Article 8
Replacement of the members of the Vakf Committee

The Vakf Committee continues its functioning in case of a member's refusal to be appointed, death or serious illness, resignation or degradation. The Committee continues its functioning in case it is composed at least by two members, who occupy the posts of the President (Muteveli) and the Cashier. The Mufti solves any dispute, in case of disagreement for the occupation of the positions. In case the Vakf Committee cannot function, the electoral process is repeated based on article 7.

Article 9
Accounting of the Vakf Committee

The Vakf Committee is obliged, in addition to its management responsibilities set out in paragraph 2 of article 3 of this Act, to give to the Mufti accurate accounting of management for each financial year.

PART C
MANAGEMENT COMMITTEES

Article 10
Management Committee

1. The administration and the management each of the legal entities referred to in article 4 in the Municipalities of Xanthi, Komotini and Didimoticho is exercised by a Management Committee in each of the three cities. Each Management Committee is composed by five members. The members of the Committees are elected by secret ballot by the Muslims, men and women, who are registered in the electoral lists of the Municipalities which are covered in the corresponding Vakfs Committee.
2. Exceptionally, the General Secretary of the Region may decide, depending on the purpose, to designate that Vakfs' groups per municipality, located within the administrative limits of the Municipality of Xanthi, or Komotini, or Didimoticho, managed and administrated by a special Management Committee which accordingly apply the provisions of articles 10 of this law. The General Secretary of the Region takes into account the will of the dedicator as to charitable or religious purpose of the dedication of each Vakf.

Article 11
Election of the Management Committee

The electoral system and the pattern of elections for all Management Committees, the participation in these of the voters, the supervision of the elections, the announcement of the successful and the control of the elections are defined with a similar application of the Articles 32 to 74 of the Municipalities and Communities Code with the exception of paragraph 3 of article 34 (Law 3463/2006). A joint decision of the Ministers of Interior, of Economy and Finance, of Foreign Affairs and of National Education and Religious Affairs determinates the necessary adjustments in the way of election.

Article 12
Composition of the Management Committee

1. The Management Committee, immediately after the announcement of the successful candidates, is established into Body by the election, by an absolute majority, composed by the President, the Vice-President, the Secretary and the Cashier. The Vice-President substitutes the President in all his duties in his absence or unavailability. The President and the Members of the Management Committee may, for their services, receive fair compensation, which is defined by a decision of the Management Committee and charges the Vakf.
2. The newly elected President announces the results of the election and of the composition of the Committee into Body to the General Secretary of the Region and to the Mufti.

Article 13
Replacement of the Management Committee's members

Replacement of the Management Committee's members shall take place only in case of refusal of appointment, of death or serious illness, of resignation or degradation of a member. The member is replaced by the alternate member based on the position of the replacement. In the absence of other alternate member, the General Secretary of the Region, after the consultation of the Mufti, appoints to the vacant position of the Management Committee a Greek citizen Muslim in faith who has the typical qualifications to be elected.

Article 14
Management of the property

1. The Management Committee publishes annually, in two daily and weekly newspapers of the local press, a report of its incomes and the expenses and establishes a general balance sheet of the property of the Vakf, which includes the state's assets and liabilities, as well as the alterations of property during the financial year.

2. The Management Committee places and invests any surpluses from the annual income in an interest-bearing bank account.

PART D
QUALIFICATIONS OF ELIGIBILITY – DEGRADATION – TENURE– REPRESENTATION

Article 15
Qualifications of eligibility

1. Eligible as members of the Management or the Vakf Committees are those among the Greek citizens who have completed the 21st year of age, men and women, Muslims in faith.
2. The Muftis and their spouses, the Members of Parliament, the Heads of Prefectures and the Vice-Heads of Prefectures, the Mayors and the Presidents of Communities are not eligible. Non-eligible are also those who have been deprived of their political rights for any reason and those who have been convicted irreversible for felony, theft, cheat, embezzlement, extortion, forgery, infidelity, corruption, oppression, breach of duty, crimes against freedom and financial exploitation of life, defamation and bankrupt.
3. The same person can not be involved in more than one Management or Vakf Committees.
4. The spouses of the members and their relatives by blood up to the 3rd grade cannot participate in the same Management or Vakf Committee.

Article 16
Degradation

1. The members of the Management and the Vakf Committees degrade from their posts in case they will become non-eligible for one of the reasons of the previous article. The General Secretary of the Region of Eastern Macedonia and Thrace shall notify the person concerned about the reasons for the degradation before the application of this decision. The concerned person may contradict these reasons within twenty (20) days of the next day of the service of the above notification. This deadline may be extended up to ten (10) days, for a serious reason, at the request of the person concerned. If the deadlines have expired without any result and the reason to degrade still continues, the General Secretary of the Region issues the degradation act.
2. The members of the Management and the Vakf Committees also deduct from their position in case of non-compliance with the provisions of this Act and in performing these ministerial orders and other administrative acts. The non-compliance is demonstrated by a final judgment that is tried during the process of voluntary jurisdiction and is issued at the request of the General Secretary of the Region.

Article 17
Tenure

The tenure of the members of the Management and Vakf Committees is three years. Whoever was elected and served as a member of the Management Committee for two consecutive terms could not be re-elected for the following term.

Article 18
Representation of the Vakfs

The president of the Management and the Vakf Committee represents the Vakf and its property before the Courts, the Administration and others. The president and the members of the Management and the Vakf Committees have, in accordance with the current legislation, the rights and the obligations of the president and the members of the administrative council of pious institutions of private law.

PART E
SCHOOL VAKFS AND VAKFS IN UNINHABITED AREA

Article 19
School Vakfs

In case a Vakf is established in a school, including any property, movable or immovable, with which it has endowed in the past based on the Islamic Holy Law, its control and management is exercised by the competent elected School Board.
The School Board is accountable annually before the meeting of the parents and the guardians. For other issues, the ministerial decision 6209/2002 "Duties and responsibilities of the school Board in minority schools in Thrace" (FEK 776 B/2002) is in force.

Article 20
Vakfs in uninhabited area

If there is a Vakf in an uninhabited area or a place inhabited by non-Muslims within the limits of Xanthi, Rodopi and Evros Districts, the nearest Management or Vakf Committee appoints, after the concurrent opinion of the Mufti, a Muteveli to manage this Vakf and any property. The appointment is announced to the General Secretary of the Region. The appointed person should have the typical qualifications of eligibility.

PART F
TRANSITIONAL AND FINAL PROVISIONS

Article 21
Ownership

1. The General Secretary of the Region sets up a committee composed by one representative of the Ministry of Economy and Finance, a graduate of a Law School who will be indicated by the Ministry of Foreign Affairs, a representative of the Region of Eastern Macedonia and Thrace and two representatives of the corresponding Management or Vakf Committee to resolve any outstanding issues relating to the ownership status of the Vakfs which have immovable property and to propose ways to overcome these outstanding issues.
2. The details of implementation of this Act are defined by a joint decision of the Ministers of Interior, Economy and Finance, Foreign Affairs, and of National Education and Religious Affairs.

Article 22

1. The Act 1091/1980 is repealed.
2. Every general or specific provision, which is contrary to the provisions of this Act, is repealed.
3. The existing Management Committees which were formed based on the Law 1091/1980, continue their functioning until the emergence of the new Management Committees under this Act and the provisions of the article 24.

Article 23

In the end of the article 14 of the law 2190/1994 (FEK 28A), as it is in force, is added paragraph 7 which states:
"7. A quota of five per thousand (5‰) of the posts of civil servants and staff working under contract by private law for an indefinite period by category of University Education, Technological Education, High School Education and Basic Education, issued by the panhellenic competitions of A.S.E.P. (Higher Council of Selection of Staff), are covered by Greek citizens, from the Muslim minority of Thrace who are

registered in the municipal rolls of the municipalities of Thrace or another municipality in the country to which they have been registered from a municipality of Thrace. The A.S.E.P. distributes the notice of the positions allocated to the above rate by prefecture, body and category."

Article 24

The implementation of this law starts from the expiration of the tenure of the Management Committee as provided in the Presidential Decree 2/2007 (FEK 2 A/2.1.2007) unless it is differently specified on its rest provisions.
In case of an objective difficulty to implement the provisions of this Act, the tenure of the existing Management Committee is extended with a corresponding application of article 90 of the Municipalities and Communities Code.
In case of failure to carry out elections or in case of the existence of other conditions that render impossible the establishment and function of the Management Committees, the General Secretary of the Region appoints, after taking into consideration the opinion of the Mufti, a temporary Management Committee composed by Muslim Greek citizens who possess the typical qualifications of eligibility. In case the right conditions to conduct elections will be formed, the General Secretary of the Region announces elections, based on the existing legislation. The elected Management Committees replace the temporary committees after the completion of the electoral process proposed from the law. In any case the tenure of the temporary Management Committees should not extent the three years period.
We order the publication of this Act to the Government Gazette and its implementation as law of the State.

Athens, 27 February 2008

THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC
KAROLOS GR. PAPOULIAS

THE MINISTERS

INTERIOR
P. PAVLOPOULOS

ECONOMY AND FINANCE
G. ALOGOSKOYFIS

FOREIGN AFFAIRS
TH. BAKOYANNI

NATIONAL EDUCATION AND RELIGIOUS AFFAIRS
EVR. STYLIANNIDIS

It was ratified and stamped with the Great Stamp of the State.

Athens, 29 February 2008
THE MINISTER OF JUSTICE
S. HATZIGAKIS

Ek 18

BASIN BİLDİRİSİ

19 Şubat 2008

Batı Trakya Türk Azınlığı Danışma Kurulu 18 Şubat 2008 tarihinde aşağıdaki gündem maddeleri ile toplanmıştır:

a) Danışma Kurulu'nda Seçim
b) Vakıf Yasası

a) Danışma Kurulu üyeleri arasında yapılan seçimde Danışma Kurulu'nun Başkanlığına milletvekili Dr. Çetin Mandacı, Başkan Yardımcılıklarına İskeçe İl Meclis Üyesi Av. Gülbeyaz Karahasan ve Rodop Eski Milletvekili Av. İlhan Ahmet, Danışma Kurulu Genel Sekreterliğine ise Gümülcine Türk Gençler Birliği Başkanı Adnan Selim tekrar seçilmiştir.
b) Gündemin ikinci maddesi olarak yeni vakıf yasası görüşülmüştür. Danışma Kurulu üyeleri tarafından Azınlığın göstermiş olduğu iyi niyete ve yapıcı yaklaşıma rağmen, yasama organı olan Yunan Meclisi, Azınlığın istek ve arzularını dikkate almadan yeni bir yasayı kabul etmiştir. Henüz resmi gazetede yayınlanmamış olan bu yasayı, Danışma Kurulu oy birliğiyle kabul etmediğini ve bu haliyle uygulanabilir olmadığı kararına varmıştır.
c) Danışma Kurulu aldığı bu kararı ve gerekçelerini ayrıntılı olarak Yunanistan makamlarına, uluslararası kuruluşlara ve kamuoyuna duyurmayı da kararlaştırmıştır.

Kamuoyuna duyurulur.

Batı Trakya Türk Azınlığı Danışma Kurulu

Ek 19

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ
ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

Κομοτηνή, 28 Δεκεμβρίου 2007

Κοινοποίηση:
- Πρόεδρο της Βουλής
- Πρόεδρο της Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης και Εσωτερικών
- Υπουργό Εσωτερικών
- Υπουργό Εξωτερικών
- Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών
- Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

Εξοχότατε κύριε Πρωθυπουργέ,

Ως Σύλλογος Επιστημόνων Μειονότητας Δυτικής Θράκης, θα θέλαμε να σας εκφράσουμε κατ'αρχήν την ικανοποίηση που νιώσαμε για την κατάθεση του νομοσχεδίου **"Διοίκηση και Διαχείριση των Βακουφιών της Μουσουλμανικής Μειονότητας στη Δυτική Θράκη και των περιουσιών τους"** όπου προβλέπετε η εκλογή αιρετών διοικήσεων. Σημειωτέων, η ανάδειξη αιρετών επιτροπών ήταν πάγιο αίτημα της Μειονότητας Δυτικής Θράκης, μία εκκρεμότητα που περίμενε λύση εδώ και 26 χρόνια.

Κύριε Πρωθυπουργέ,

Ως Σύλλογος Επιστημόνων Μειονότητας Δυτικής Θράκης θα θέλαμε να σας εκφράσουμε τις συνημμένες προτάσεις-τροποποιήσεις σχετικών άρθρων του υπό συζήτηση σχεδίου νόμου στην αρμόδια επιτροπή, προκειμένου να ληφθούν υπ'όψιν οι προτάσεις τροποποίησης αυτές, στα πλαίσια του διαλόγου που πρέπει να διεξάγεται με τους κοινωνικούς φορείς σε κάθε υπό συζήτηση νομοσχέδιο, προκειμένου να συμβάλλουμε στην πλήρη εφαρμογή και λειτουργία του νομοσχεδίου ούτως ώστε να γίνει κοινωνικά αποδεκτή από την Μειονότητα στο σύνολό της.

Σας γνωστοποιούμε ότι οι προτάσεις που θα καταθέσουμε συνημμένα, διαμορφώθηκαν κατόπιν συστηματικής διαβούλευσης με όλους τους κοινωνικούς φορείς της Μειονότητας.

Επίσης σας εκφράζουμε την πίστη μας ότι η εν'λόγου Προτάσεις – Τροποποιήσεις θα ληφθούν υπ'όψιν.

Συνημμένα: Προτάσεις – Τροποποιήσεις

Για το Δ.Σ. του Συλλόγου Επιστημόνων Μειονότητας Δυτικής Θράκης

Γενικός Γραμματέας Πρόεδρος

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ
ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ – ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΤΑΤΙΘΕΝΤΑ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ
``ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΒΑΚΟΥΦΙΩΝ ΤΗΣ
ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΗΝ ΔΥΤΙΚΗ ΘΡΑΚΗ ΚΑΙ
ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣΙΩΝ ΤΟΥΣ``

- Άρθρο 3 Παράγραφος 4 εδάφιο α.

Προτείνουμε να αλλάξει όπως κάτωθι

``α. την επισκευή και ανέγερση σχολείων, τεμενών μεστζιτίων και άλλων ιερών χώρων οικοτροφείων, γηροκομείων, γεφυρών, πηγών, και συντήρηση νεκροταφείων όπως και τα λειτουργικά έξοδα των μειονοτικών σχολείων εντός των ορίων του οικείου νομού.``
Ως γνωστό τα βακούφια είναι θρησκευτικά φιλανθρωπικά ευαγή ιδρύματα. Κατά τη γνώμη μας και η ανέγερση και επισκευή σχολείων, γηροκομείων και τεμενών, όπως και τα λειτουργικά έξοδα των μειονοτικών σχολείων πρέπει να συμπεριληφθούν στην διάθεση των εσόδων των βακουφιών διότι είναι συμβατά με τον φιλανθρωπικό χαρακτήρα τους.

- Άρθρο 3 Παράγραφος 4

Επειδή η διαχειριστική επιτροπή κατά το νόμο 6209/2002 περί Καθήκοντα και Αρμοδιότητες σχολικής εφορίας και το νόμο 692 περί μειονοτικής εκπαίδευσης είναι αρμόδια για την επισκευή και συντήρηση των σχολικών βακουφιών με παράλληλη αρμοδιότητα των δήμων και νομαρχιών και εν γένει επειδή η διαχειριστική επιτροπή είναι αρμόδια και για τα εκτός λειτουργικά έξοδα των σχολικών βακουφιών πρέπει στην παρ. 4 στοιχ. α να προστεθεί η φράση ***σχολεία*** ήτοι ….την επισκευή τεμενών , μετζιτιών , ***σχολείων*** **…..**
Καθώς και η φράση ***ανέγερση*** τζαμιών και σχολείων διότι σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία που εφαρμόζεται σήμερα η ανέγερση των τεμενών καθώς και ή άδεια οικοδομής εκδίδεται εις το όνομα της εκάστοτε διαχειριστικής επιτροπής η βακουφικής επιτροπής μετά από την σύμφωνη γνώμη πάντα του υπουργείου παιδείας.

- Άρθρο 3 Παράγραφος 5.
Προτείνουμε να αλλάξει όπως κάτωθι

``5. Η διαχείριση των εσόδων της βακούφικης περιουσίας για οποιονδήποτε άλλο λόγο περιλαμβανομένης της συστάσεως υποθήκης, της ανεγέρσεως οικοδομής συμπεριλαμβανομένης και με το σύστημα της αντιπαροχής, της αγοράς ακινήτων και της οικονομικής συνδρομής σε άλλο βακούφιο και την πληρωμή των μισθών των θρησκευτικών λειτουργών των τεμενών εντός των πόλεων, γίνεται μετά την διατύπωση σύμφωνης γνώμης του οικείου Μουφτή.``

Δεν συμφωνούμε με τον όρο ``τυχόν εκποίηση`` διότι ο Ιερός Ισλαμικός Νόμος, όπως και η Συνθήκη της Λωζάνης απαγορεύουν ρητά την εκποίηση βακουφικών ακινήτων. Συνεπώς προτείνουμε την διαγραφή της εν λόγω έκφρασης.

- Άρθρο 10 Παράγραφος 1.
Προτείνουμε να αλλάξει όπως κάτωθι

``……. Οι Διαχειριστικές Επιτροπές είναι ενδεκαμελείς …….``
Στο άρθρο 10 παρ. 1 η επιτροπή ορίζεται ως πενταμελής ενώ πρέπει να γίνει ως ***ενδεκαμελής*** τουλάχιστον διότι σύμφωνα με το άρθρο 12 του ιδίου νόμου απαιτούνται 4 άτομα από την συμπολίτευση τουλάχιστον για την διοίκηση του βακουφιού με αποτέλεσμα εάν συμμετάσχουν στις εκλογές πάνω από τρεις συνδυασμοί σύμφωνα με το Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων ο επικεφαλής κάθε συνδυασμού που συμμετάσχει στις εκλογές επειδή καταλαμβάνει τουλάχιστον μια θέση και επειδή δεν μπορεί σύμφωνα με το κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (που προβλέπετε ότι θα εφαρμοστεί στο παρών νόμο) να οριστεί σύμβουλος από την αντιπολίτευση στην διοίκηση θα υπάρξει αδυναμία συγκρότησης σε σώμα του επιλαχόντος συνδυασμού στις επικείμενες εκλογές.

- Άρθρο 10 Παράγραφος 2.

Η Παράγραφος 2 του άρθρου 10 προβλέπει την παρέμβαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας με την σύσταση υπό αυτού ειδικών Διαχειριστικών Επιτροπών. Η παρέμβαση ενός μη Μουσουλμάνου στα βακούφια, δηλαδή στα φιλανθρωπικά ευαγή ιδρύματα που διέπονται από τον Ιερό Ισλαμικό Νόμο δεν είναι θεμιτή και δύναται να προκαλέσει μεγάλες αντιδράσεις. Επίσης με την εν λόγω παράγραφο προβλέπεται και η διάσπαση των βακουφιών μας. Ως γνωστό τα βακούφια μας δεν δύνανται να επιβιώσουν με την διάσπαση των περιουσιών τους για τον απλούστατο λόγο ότι η περιουσίες τους τεκμηριωμένα δεν είναι μεγάλης αξίας και η επιβίωσή τους εξαρτάται από την μη διάσπασή τους.
Επειδή στο άρθρο 10 παρ 2 καθιερώνεται η ίδρυση σε κάθε δήμο μιας διαχειριστικής επιτροπής η δυνατότητα που δίνεται στο Γ.Γ της Περιφέρειας να ορίσει ειδική ομάδα βακουφιών με ξεχωριστές διαχειριστικές επιτροπές είναι αντίθετος στα κάτωθι σημεία
Α) Η δυνατότητα του ΓΓ της Περιφέρειας σύστασης ειδικής διαχειριστικής επιτροπής δεν συνάδει με το **δικαίωμα αυτοδιαχείρισης** των βακουφιών σύμφωνα με την Συνθήκη της Λωζάνης…
Β) Η αξιολόγηση και η ερμηνεία των θρησκευτικών σκοπών κάθε βακουφιού σύμφωνα με την βούληση που διαθέτη ο Γ.Γ της Περιφέρειας κατά εξοχήν κρατικού παράγοντα και όχι από την ίδια την διαχειριστική επιτροπή πρέπει αν μη τη άλλο να θεωρηθεί ως ασαφής μη νόμιμη ***παρέμβαση στην αυτοδιαχείριση*** των βακουφιών.

Για αυτούς τους λόγους η παράγραφος αυτή του άρθρου 10 πρέπει ***να εξαλειφθεί***

Άρθρο 14
Στο άρθρο 14 παρ 2 πρέπει να προστεθεί η φράση….σε έντοκο τραπεζικό λογαριασμό καθώς και ***σε άτοκους λογαριασμούς η τραπεζικά προϊόντα***
Επειδή κατά το Ισλαμικό δίκαιο η κατάθεση σε ***έντοκο*** λογαριασμό απαγορεύεται σύμφωνα με το Κοράνι διότι ο τόκος έχει απαγορευτεί ρητά από Ισλάμ

- Άρθρο 17
Προτείνουμε να αλλάξει όπως κάτωθι

``Η θητεία των μελών τω Διαχειριστικών και Βακουφικών Επιτροπών είναι τετραετής.``

Πιστεύουμε ότι η τετραετής θητεία των εν λόγω επιτροπών είναι εύλογη διότι με αυτό τον τρόπο θα μπορέσουν να προσφέρουν περισσότερα. Επίσης η προτεινόμενη χρονική θητεία προβλέπεται και στον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και είναι συμβατή με τον Κώδικα.

Άρθρο 19 Παράγραφος 1

Προτείνουμε να αλλάξει όπως κάτωθι

``…… τον έλεγχο και την διαχείριση ασκεί η αρμόδια Διαχειριστική ή Βακουφική Επιτροπή.``

Πιστεύουμε ότι τα Βακούφια πρέπει να βρίσκονται στην δικαιοδοσία των αρμοδίων Διαχειριστικών ή Βακουφικών Επιτροπών διότι διέπονται από τον Ιερό Ισλαμικό Νόμο. Επίσης η διαχείριση των σχολικών βακουφιών από τις εφορευτικές επιτροπές διασπά τα βακούφια και δεν γίνεται δυνατή η επιβίωσή τους καθώς και οι αρμοδιότητες της σχολικής εφορίας εκ νόμου εξακολουθούν να ισχύουν.

Επειδή όπως αναφέρθηκε η αιρετή διαχειριστική επιτροπή σύμφωνα με το νόμο έχει αρμοδιότητες και στα σχολικά βακούφια εκ του νόμου εναρμονίζοντας έτσι το παρών άρθρο του νομοσχεδίου και με το άρθρο 3 και 2 του παρόντος νόμου.

Σε αυτό το πλαίσιο προτείνουμε την ολοκληρωτική κατάργηση του παραγράφου 2 του εν λόγω άρθρου.

Συνεπώς προτείνουμε στην αρμόδια επιτροπή να γίνει ακρόαση των φορέων και να κληθούν οι κάτωθι:

Α) Εκπρόσωποι του Συλλόγου Επιστημόνων της Μειονότητας της Δυτικής Θράκης

Β) Εκπρόσωποι της Πολιτιστικής Εκπαιδευτικής Εταιρίας της Μειονότητας της Δυτικής Θράκης.

Γ) Εκπρόσωποί του Συλλόγου Θρησκευτικών Λειτουργών Ιερών Τεμενών της Δυτικής Θράκης.

Ek 20

διοργάνωση κλπ.), μετακίνησης, διαμονής, διατροφής, καθώς και λοιπές δαπάνες οι οποίες θα περιγράφονται στην εν λόγω κοινή υπουργική απόφαση, μη τηρουμένων των διατάξεων της παραγράφου 4».

Άρθρο 52

Εξομοιώνονται με τους πολύτεκνους εκπαιδευτικούς, οι εκπαιδευτικοί, που τυγχάνουν γονείς δύο (2) αναπήρων τέκνων, με ποσοστό αναπηρίας 67% και, κατά συνέπεια, θα έχουν την ίδια αντιμετώπιση που ο ν. 3848/2010 (Α΄71) επιφυλάσσει στους πολύτεκνους.

Άρθρο 53
Ιεροδιδάσκαλοι της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης και ενίσχυση της φοίτησης μουσουλμανοπαίδων στα δημόσια σχολεία της Θράκης

1. Τα άρθρα 36 έως και 39 του ν. 3536/2007 (Α΄42) αντικαθίστανται ως εξής:

«Άρθρο 36

1. Για την αρωγή στο έργο της θρησκευτικής και πνευματικής καλλιέργειας των μουσουλμάνων της Θράκης, συνιστώνται στις Μουφτείες διακόσιες σαράντα (240) θέσεις ιεροδιδασκάλων ισλαμικής θρησκείας, οι οποίες θα καλυφθούν από μονίμους κατοίκους Θράκης, μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας. Το έργο των ιεροδιδασκάλων είναι η διδασκαλία του Κορανίου στα Τεμένη της Θράκης. Οι ιεροδιδάσκαλοι μπορούν, εφόσον το επιθυμούν, κατόπιν σχετικής απόφασης του αρμοδίου, κατά περίπτωση, διευθυντή πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, να διδάξουν το Κοράνιο και σε δημόσια σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Θράκης, σε μαθητές μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας που έχουν απαλλαγεί από το μάθημα των Θρησκευτικών και όπου προκύπτει σχετική ανάγκη, εντός του ωραρίου διδασκαλίας, χωρίς η διδασκαλία αυτή να εντάσσεται στο ωρολόγιο πρόγραμμα σπουδών. Όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες για τον καθορισμό, ανά σχολικό έτος ή ανά μικρότερες χρονικές περιόδους εντός αυτού, των σχολείων υποδοχής ιεροδιδασκάλων και των τάξεων που θα παρέχουν τις υπηρεσίες τους, την επιλογή των ιεροδιδασκάλων που θα διδάξουν στα σχολεία και γενικώς τον τρόπο εκτέλεσης της διδασκαλίας αυτής, θα καθοριστούν με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Η κατανομή των θέσεων έχει ως εξής:

Μουφτεία Ξάνθης: Ογδόντα (80)

Μουφτεία Κομοτηνής: Εκατόν Είκοσι (120)

Μουφτεία Διδυμότειχου: Σαράντα (40)

2. Οι υποψήφιοι ιεροδιδάσκαλοι πρέπει να είναι Έλληνες πολίτες της μουσουλμανικής μειονότητας, κάτοχοι πτυχίου Ισλαμικών Σπουδών Ανώτατης Θεολογικής Σχολής της ημεδαπής ή αλλοδαπής αναγνωρισμένου από το ΔΟΑΤΑΠ. Σε περίπτωση που οι υποψήφιοι με τα ανωτέρω τυπικά προσόντα υπολείπονται των θέσεων που έχουν προκηρυχθεί, επιτρέπεται ο διορισμός σε θέση ιεροδιδασκάλου και κατόχων πτυχίου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος της ημεδαπής, εφόσον οι τελευταίοι είναι απόφοιτοι των Ιεροσπουδαστηρίων της Θράκης. Κατ' εξαίρεση, κατά την πρώτη πενταετία από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, επιτρέπεται η πρόσληψη σε θέσεις Ιεροδιδασκάλων, Ελλήνων πολιτών της μουσουλμανικής μειονότητας που είναι απόφοιτοι των Ιεροσπουδαστηρίων Εχίνου και Κομοτηνής ή απόφοιτοι πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και έχουν υπηρετήσει επί δεκαετία ως Ιεροδιδάσκαλοι.

3. Τα ειδικότερα προσόντα των ιεροδιδασκάλων ανά κατηγορία τυπικών προσόντων, τα κριτήρια επιλογής κάθε κατηγορίας, καθώς και η διαδικασία προσλήψεως των ιεροδιδασκάλων καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού, κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων προσλήψεως προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου στο Δημόσιο.

4. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού, μετά από γνώμη της Επιτροπής του άρθρου 38 και του οικείου Μουφτή, κατανέμονται εντός της κάθε Μουφτείας, οι ανωτέρω θέσεις των ιεροδιδασκάλων, ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε περιοχής.

Άρθρο 37

1. Οι ιεροδιδάσκαλοι προσλαμβάνονται με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, διάρκειας μέχρι εννέα (9) μηνών, κατόπιν δημόσιας προκηρύξεως. Η σύμβαση υπογράφεται από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού και ορίζει και τον τόπο άσκησης των καθηκόντων του κάθε ιεροδιδασκάλου, ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες, ο οποίος μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερα τεμένη. Σε περίπτωση που ο ιεροδιδάσκαλος αποδεχθεί να προσφέρει τις υπηρεσίες του σε σχολείο, σύμφωνα με τις διατάξεις της πρώτης παραγράφου του προηγούμενου άρθρου, τεκμαίρεται ότι τροποποιείται ανάλογα η σύμβαση εργασίας με σύμφωνη γνώμη και των δύο μερών, με αντίστοιχη μείωση της απασχόλησής του στα τεμένη όπου τοποθετήθηκε. Προς τούτο, ενημερώνεται άμεσα και ο οικείος Μουφτής. Οι ιεροδιδάσκαλοι θα ασφαλίζονται υποχρεωτικά στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

2. Το ύψος των αποδοχών τους καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού. Η σχετική δαπάνη βαρύνει τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού. Ιεροδιδάσκαλοι που παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε δημόσια σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σύμφωνα με τη διαδικασία της πρώτης παραγράφου του προηγούμενου άρθρου, δεν θεωρείται ότι παρέχουν πρόσθετες υπηρεσίες, πέραν των συμβατικών υποχρεώσεών τους, ούτε δικαιούνται καμία πρόσθετη αμοιβή.

3. Με απόφαση του οικείου Μουφτή και προς κάλυψη επειγουσών αναγκών, οι ιεροδιδάσκαλοι μπορούν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην Κεντρική Υπηρεσία της Μουφτείας, ως βοηθητικό διοικητικό προσωπικό και εντός του νομίμου ωραρίου, με αντίστοιχη μείωση της βασικής απασχόλησής τους, χωρίς πρόσθετες αποδοχές.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού προκηρύσσονται κάθε φορά ο ακριβής αριθμός των

προς κάλυψη θέσεων ανά Μουφτεία, η διάρκεια των συμβάσεων, οι μήνες που θα παρέχεται η εργασία και όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την πρόσληψη.

Άρθρο 38

Η επιλογή των ιεροδιδασκάλων γίνεται από πενταμελή Επιτροπή, η οποία αποτελείται από: α) τον οικείο Μουφτή, ως Πρόεδρο, β) έναν υπάλληλο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού, με τον αναπληρωτή του, γ) ένα μέλος Δ.Ε.Π. ειδικευμένο στις Ισλαμικές σπουδές με τον αναπληρωτή του, δ) έναν έγκριτο μουσουλμάνο θεολόγο με τον αναπληρωτή του, ο οποίος ορίζεται από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού και ε) έναν έγκριτο μουσουλμάνο θεολόγο με τον αναπληρωτή του, ο οποίος προτείνεται από τον οικείο Μουφτή. Χρέη γραμματέα χωρίς δικαίωμα ψήφου αναλαμβάνει δημόσιος υπάλληλος. Η Επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Άρθρο 39

Για την επιλογή των καταλληλότερων στις θέσεις αυτές, η Επιτροπή του άρθρου 38 προκειμένου να αποφασίσει, επιπλέον των τυπικών προσόντων, σχηματίζει συνολική εικόνα για την ικανότητα των υποψηφίων, συνεκτιμώντας το ήθος, τη δραστηριότητα και την όλη προσωπικότητά τους, όπως επίσης και την προηγουμένη σταδιοδρομία τους ως ιεροδιδασκάλων».

Άρθρο 54

1. Μπορεί ο Σύλλογος των διδασκόντων του Σχολείου, αποφασίζοντας σχετικά με την δικαιολόγηση απουσιών μαθητών, να κάνει δεκτά ή να απορρίπτει εκπρόθεσμα δικαιολογητικά:

α. ιατρικές βεβαιώσεις

β. αιτήσεις - βεβαιώσεις κηδεμόνων

που προσκομίστηκαν μετά από δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από την επιστροφή του μαθητή στο σχολείο, εξετάζοντας κάθε περίπτωση αναλυτικά και χωριστά και έχοντας τη δυνατότητα να συγχωρήσει την εκπρόθεσμη υποβολή τους με αιτιολογημένη απόφασή του.

2. Ο Σύλλογος των Διδασκόντων του Σχολείου έχει τη δυνατότητα να δικαιολογεί απουσίες μαθητών για λόγους υγείας, με ιατρική βεβαίωση ή χωρίς ιατρική βεβαίωση αν η πάθηση είναι εμφανής και μη χρήζουσα απόδειξης:

α. Για μεμονωμένες ή συνεχείς ώρες ημερήσιου προγράμματος και χωρίς την άδεια του Διευθυντή αν δεν καταχωρίστηκε σχετική παρατήρηση στο ημερήσιο δελτίο απουσιών (π.χ. γιατί από αμέλεια δεν ζητήθηκε άδεια ή από αμέλεια δεν καταχωρίστηκε σχετική παρατήρηση), εφόσον εξετάζοντας κάθε περίπτωση αναλυτικά και χωριστά ο σύλλογος κρίνει ότι αδικούνται άλλως οι μαθητές από υπαιτιότητα του Σχολείου,

β. για πρώτες ώρες, εφόσον δικαιολογείται η μη έγκαιρη προσέλευση στο Σχολείο (κινητικά προβλήματα - αναπηρία).

Άρθρο 55
Ισχύς

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε επί μέρους διατάξεις του.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 29 Ιανουαρίου 2013

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΑΝΙΤΑΚΗΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 30 Ιανουαρίου 2013

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΡΟΥΠΑΚΙΩΤΗΣ

Ek 21

BAKEŞ'TEN AÇIKLAMA

Azınlık kamuoyunda "240 İmam Yasası" olarak bilinen ve 2007 yılında çıkarılmış olan 3536/2007 sayılı yasanın bazı maddelerinde değişiklikler yapılmasını öngören yasa tasarısının, azınlık milletvekillerinin tüm itirazlarına karşın, 16 Ocak 2013 tarihinde Yunan Parlamentosu'nda onaylandığını büyük bir üzüntüyle öğrenmiş bulunuyoruz.

1923'ten günümüze kadar Yunan Parlamentosu'nda kabul edilen ve azınlığın eğitim, din ve vicdan hürriyeti gibi temel meselelerini ilgilendiren pek çok kanun ve düzenlemede olduğu gibi, yine azınlığın parlamentodaki temsilcileri, seçilmiş dernek başkanları ve azınlığın mevcut diğer kurum ve kuruluşlarıyla herhangi bir diyaloğa girilmeksizin "Biz böyle istiyoruz, siz de buna uyacaksınız" zihniyetiyle çıkarılan bu yasa azınlık halkını büyük hayal kırıklığına uğratmıştır.

Şimdiye kadar vakıflarımız, Müftülüklerimiz ve okullarımızda olduğu gibi, Batı Trakya Türk Azınlığının kutsal mekanları arasında yer alan camilerini, azınlık mensuplarının din ve vicdan hürriyeti ile ibadet özgürlüğünü orta veya uzun vadede zedelemeyi ve kontrol altına almayı hedefleyen bu keyfi davranışın Azınlık nezdinde kabul görmeyeceği bilinmelidir.

Yasa tasarısı parlamentoda görüşüldüğü sırada, azınlığımızın temsilcileri olan milletvekillerine yapılan çirkin saldırılar da hiçbir zaman toplumumuzun belleğinden silinmeyecektir. Bu büyük saygısızlık, Yunan Parlamento tarihinde ve medeniyetin beşiği olarak kabul edilen ülkemizin demokrasi tarihinde kara bir leke olarak kalacağı muhakkaktır.

Ek 22

WESTERN THRACE MINORITY UNIVERSITY GRADUATES ASSOCIATION

Address: Egnatias 75, 69100 Komotini - Greece
URL: www.btaytd.com / E-mail: btaytd@otenet.gr
Tel/Fax: + 302531029705

Human Rights Council
Forum on Minority Issues
Sixth session
26-27 November 2013
Geneva

Agenda Item IV

Contact Person: Pervin Chairoula
chairoulap@yahoo.com / btaytd@otenet.gr

"Beyond Freedom of Religion or belief:
Guaranteeing the rights of religious minorities"
The Case of the Turkish Muslim Minority of Western Thrace in Greece

Thank you Ms Moderator,

My name is Pervin Hayrullah, I am representing the Turkish Minority residing in Western Thrace –Greece whose number is around 150.000.

The Muslim Turkish Minority has an autonomous religious status based on 1923 Lausanne Treaty; however, with the Greek violations of the Treaty the Minority cannot fully enjoy its religious rights and liberties.

Let me give some examples: A couple of days ago in a conference in Komotini the Secretary General of Religious Affairs of the Ministry of Education in his speech threatened the minority with his manner of speech and language and also he prevented organizers from translating into and from Turkish language which is the mother tongue of the minority. The second example is the implementation of the law regarding the appointment of imams/Quran teacher. The implementation of the amended Law 4115/2013 started in August when a list of 63 candidates was officially announced.

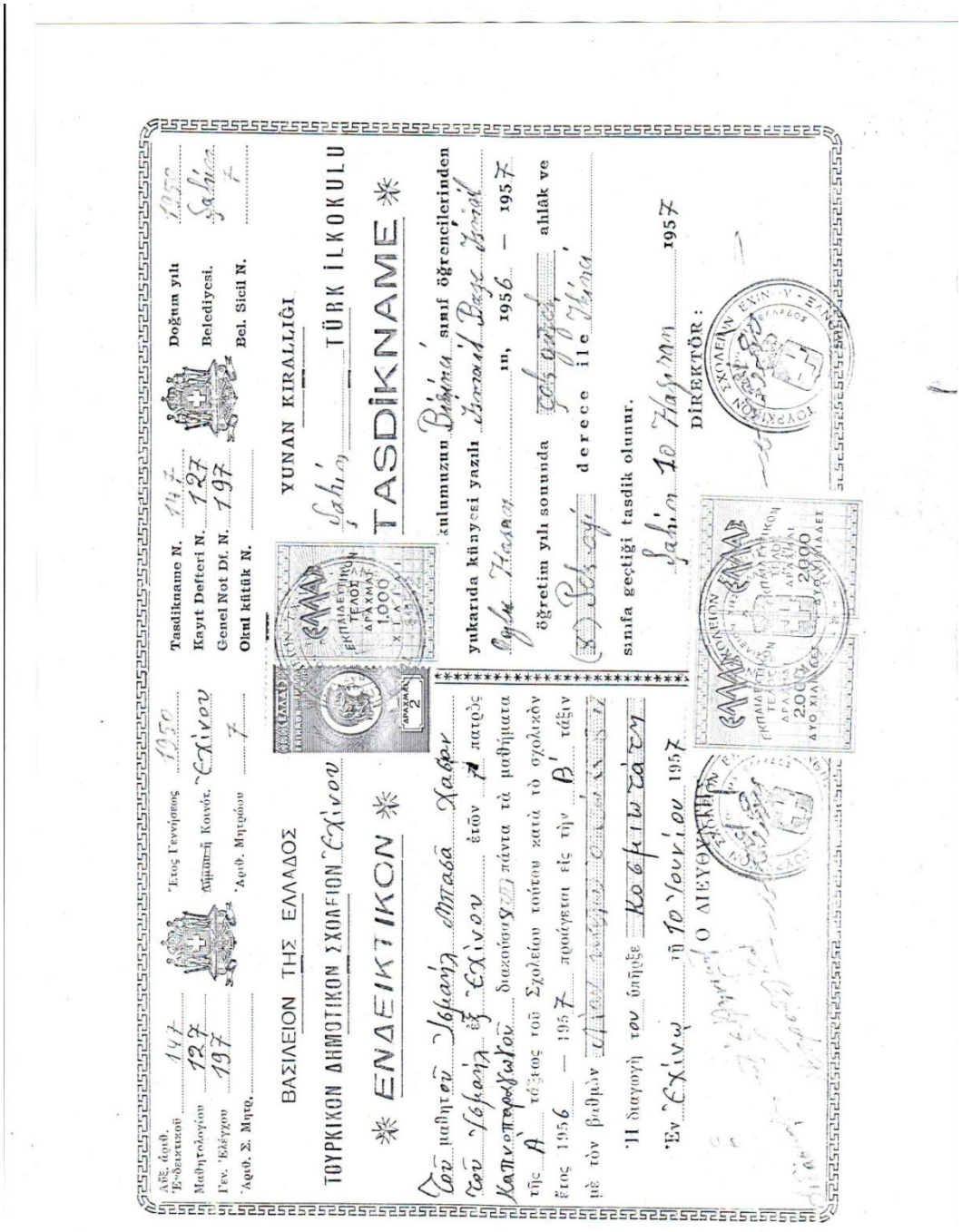
The Greek authorities claim that *"The Koran teachers are selected, through a fully transparent and inclusive procedure, by a qualified 5-member Committee, which is composed exclusively of eminent Muslim personalities and is presided by the local Mufti"*[1]. However, according to the list released in the local Greek newspapers only three of the 63 people are graduates of a university, 14 of them are graduates of Special Pedagogical Academy of Thessaloniki, 22 of them are high school graduates and 24 of them are graduates of basic compulsory education. It is hard to understand without any pedagogical formation on related topic how a person could be appointed as a teacher by a state since teaching demands a formative process. The second controversial point about the issue is that why this law is applied only in Western Thrace. Since, there are approximately 750.000 Muslim people in Athens, Thessaloniki, and other cities out of Western Thrace.

We call upon the Greek state:

- To promote implementation of the international commitments regarding religious liberties of the Minority in Western Thrace,
- To respect the right of the Muslim Turkish Minority to elect its own religious leaders and to stop work with appointed Muftis,
- To ensure the revision of the Law regarding the pious foundations (Waqfs),
- To give permission for praying outside Western Thrace,
- To stop the application of the Law regarding the appointment of imams/Quran teachers,
- To respect the Turkish Minority's linguistic rights,
- To establish an objective and productive dialogue mechanism with the minority in order to understand and find satisfactory solutions to the problems of the Turkish Muslim Minority of Western Thrace.

[1] HDIM.DEL/0305/13 – 27 September 2013

Ek 23

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ Ἐχίνου

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΝ

Τοῦ μαθητοῦ Ἰσμαὴλ Μπαβᾶ Χαβὲρ

τοῦ Ἰσμαὴλ ἐξ Ἐχίνου ἐτῶν 7 πατρὸς

Καπετὰν Μουσταφᾶ διανύσαντος πάντα τὰ μαθήματα

τῆς Α τάξεως τοῦ Σχολείου τούτου κατὰ τὸ σχολικὸν

ἔτος 1956 — 1957 προάγεται εἰς τὴν Β' τάξιν

μὲ τὸν βαθμὸν Καλῶς

Ἡ διαγωγὴ τοῦ ὑπῆρξε Καλὴ

Ἐν Ἐχίνῳ τῇ 10 Ἰουνίου 1957

Ὁ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ἔτος Γεννήσεως 1950

Δῆμος ἢ Κοινότ. Ἐχίνου

Ἀριθ. Μητρώου 7

Ἀρ. Βιβλ. 147

Ἀρ. Σελ. 127

Ἀρ. Μητρ. 197

Tasdikname N. 147

Kayıt Defteri N. 127

Genel Not Df. N. 197

Okul kütük N. 7

Doğum yılı 1950

Belediyesi. Sahn

Bel. Sicil N. 7

YUNAN KIRALLIĞI

Sahn

TÜRK İLKOKULU

TASDİKNAME

Adınızın Bâbâna sınıf öğrencilerinden

yukarıda kayıtlı yazılı Ismail Baba Xaber

Sahn'de 1956 — 1957

öğretim yılı sonunda Çalışkan ahlâk ve

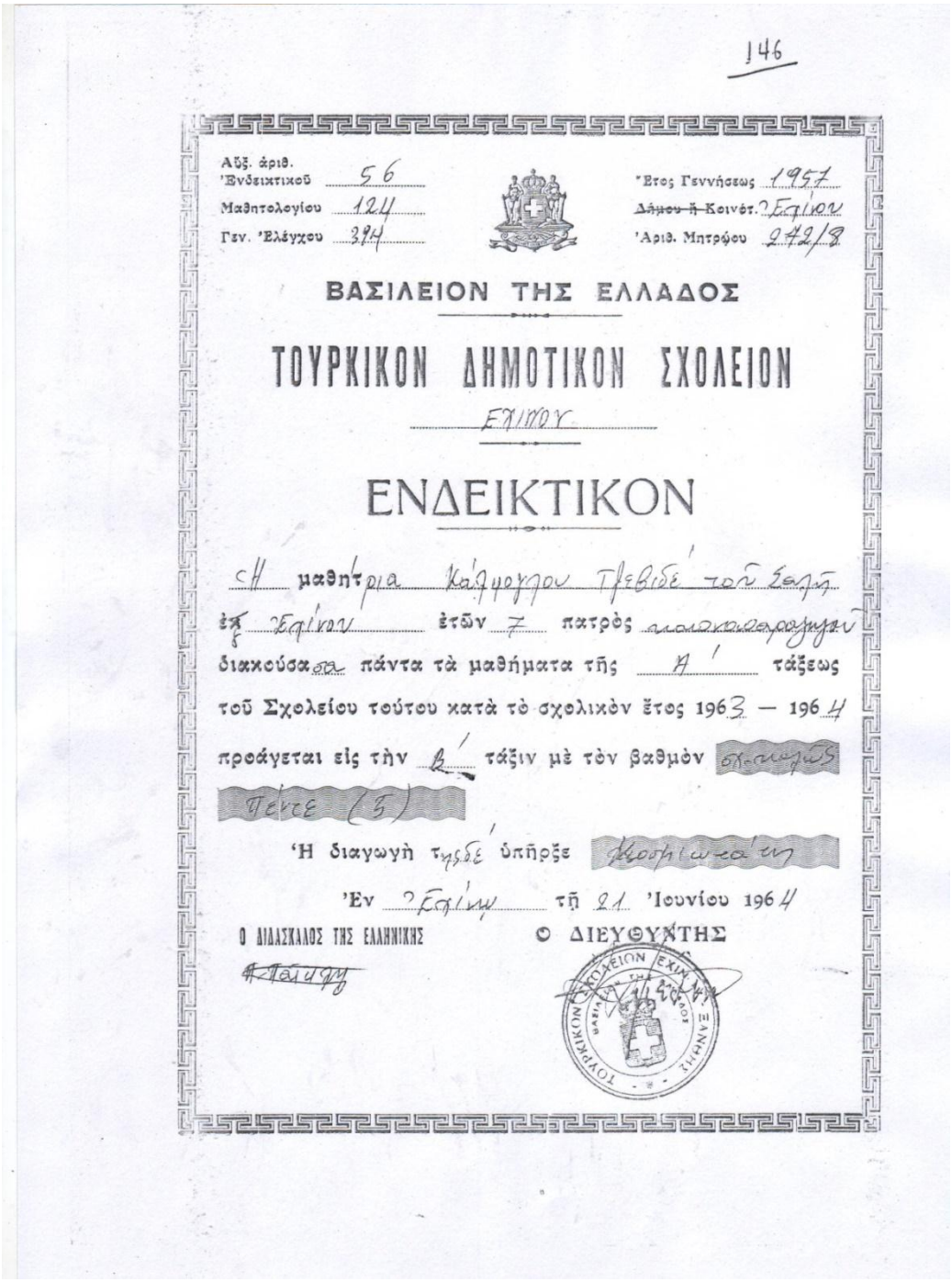
(x) Sekiz derece ile Altı

sınıfa geçtiği tasdik olunur.

Sahn 10 Haziran 1957

DİREKTÖR:

Ek 24

146

Αὐξ. ἀριθ. Ἐνδεικτικοῦ 56
Μαθητολογίου 124
Γεν. Ἐλέγχου 394

Ἔτος Γεννήσεως 1957
~~Δήμου ἢ Κοινότ.~~ Ἐρίκιον
Ἀριθ. Μητρώου 272/8

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ

ΕΡΙΚΙΟΥ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΝ

Ἡ μαθήτρια Καλημέρου Τριβιδέ τοῦ Ἐλῆ

ἐξ Ἐρίκιου ἐτῶν 7 πατρὸς ναυτικοῦ

διακούσασα πάντα τὰ μαθήματα τῆς Α΄ τάξεως

τοῦ Σχολείου τούτου κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1963 — 1964

προάγεται εἰς τὴν Β΄ τάξιν μὲ τὸν βαθμὸν ὁλομωσὲ

Πέντε (5)

Ἡ διαγωγὴ τηςδὲ ὑπῆρξε ἀμοιμπτη

Ἐν Ἐρίκῳ τῇ 21 Ἰουνίου 1964

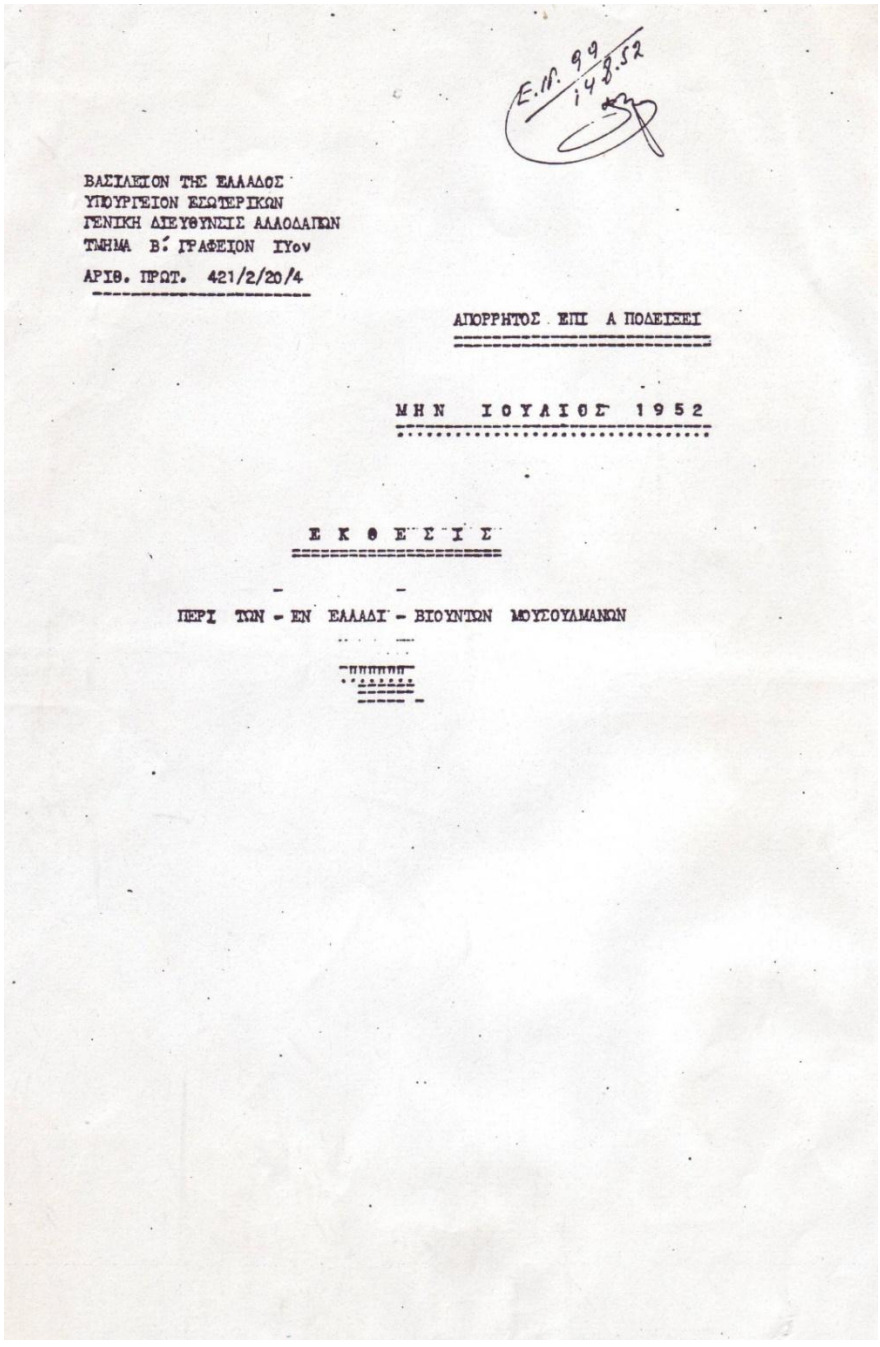
Ο ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Α. Παύλου

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΕΡΙΚΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

Ek 25

Ε.Π. 99
148.52

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ
ΤΜΗΜΑ Β΄ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΙΥου
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. 421/2/20/4

ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ ΕΠΙ Α ΠΟΔΕΙΞΕΙ

ΜΗΝ ΙΟΥΛΙΟΣ 1952

Ε Κ Θ Ε Σ Ι Σ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ - ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ - ΒΙΟΥΝΤΩΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΩΝ

Ek 26

“YUNANİSTAN CUMHURİYETİ
İÇİŞLERİ-KAMU YÖNETİMİ VE ADEM-İ MERKEZİYET BAKANLIĞI
KALKINMA PROGRAMLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
KALKINMA PROGRAMLARI VE ULUSLAR ARASI ORGANİZASYONLAR
KALKINMA PROGRAMLARI ŞUBESİ
Posta adresi : Stadiou 27
Posta Kodu : 101 83
Telefon: 210 32 39 857
Faks: 210 32 21 152
Yetkili : N. Bila **Atina, 25 Şubat 2005**
Protokol No: 10706

ÜLKE ÇAPINDA TÜM BELEDİYE VE NAHİYELERE
Belediye ve Nahiye Başkanlarının Bürosuna

Konu : Elen Çingenelere verilecek olan Konut Kredisi

İlişikte size İçişleri, Kamu Yönetimi ve Adem-i Merkeziyet Bakanı ile Ekonomi Bakanının 7237 sayılı müşterek kararını (Resmi Gazete: 236/B/22.02.2005) sunar, kararda yer alan hükümlerin yerine getirilmesini ve işbu kararın ilgililere duyurulması için Belediyenin ilan tahtalarını asılmasını veya uygun görülecek başka bir yolla halka duyurulması rica olunur.

Müdür
G. FRESKOS

Aslının Aynıdır.
Özel Kalem Müdürü
(Mühür ve İmza)
VASİLİKİ KATSARİ

Dahili dağıtım:
-Bakanın Bürosuna
-Bakan Yardımcısı Sayın Ath.Nakos’un Bürosuna
-Genel Sekreter Ath.Veziryannis’in Bürosuna
-Kalkınma Programları Genel Müdürlüğüne
-Kalkınma Programları ve Uluslar arası Organizasyon Müdürlüğüne”

Ek 27

"YUNANİSTAN CUMHURİYETİ
İÇİŞLERİ-KAMU YÖNETİMİ VE ADEM-İ MERKEZİYET BAKANLIĞI
KALKINMA PROGRAMLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
KALKINMA PROGRAMLARI VE ULUSLAR ARASI ORGANİZASYONLAR
KALKINMA PROGRAMLARI ŞUBESİ
Posta adresi : Stadiou 27
Posta Kodu : 101 83
Telefon: 210 32 39 857 **ÇOK ACİL**
Faks: 210 32 21 152
Yetkili : N. Bila **Atina, 15 Mart 2005**
Protokol No: 13521

YUNANİSTAN MİLLİ BANKASI (NATIONAL BANK OF GREECE)
EMLAK KREDİ MÜDÜRLÜĞÜNE
Panepistimiou 40, 106 79 ATİNA

KONU : Elen Çingenelere verilecek Konut Kredisi
İLGİ : Yunanistan Milli Bankasının 2066/20.11.2003 sayılı yazısı

İlgide kayıtlı yazınızda zikredilen sorulara yanıt olarak aşağıdaki hususları bilginize sunarız:

Arsa satın almak ve bunun üzerine bina inşa etmek için kredinin bir bölümünün verilebilmesi için İnşaat İzninin sunulması yasal çerçeve yönünden gerekli değildir.
Verilecek olan kredi taşınmaz malın ticari değerinin % 100'üne tekabül edecektir. Kredi hiçbir zaman satın alınacak veya inşa edilecek olan konut için 60.000 Euro'nun, arsa satın almak için 30.000 Euro'nun üzerinde olamaz.

Bankalar, İçişleri-Kamu Yönetimi ve Adem-i Merkeziyet Bakanı ile Ekonomi Bakanının 7237/15.02.2005 KYA sayılı kararını esas alarak kredi verebilirler. Yunan Kamusunun vermiş olduğu garanti yenisi verilene kadar geçerlidir.

Bakan Yardımcısı
ATH. NAKOS

Aslına uygundur.
Resmi Mühür ve İmza
Vasiliki Kastara

Dahili dağımı:

Bakanın Bürosuna
Bakan Yardımcısının Bürosuna
Genel Sekreterin Bürosuna
Kalkınma Programları Müdürlüğüne "

Ek 28

"YUNANİSTAN CUMHURİYETİ
İÇİŞLERİ-KAMU YÖNETİMİ VE ADEM-İ MERKEZİYET BAKANLIĞI
KALKINMA PROGRAMLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
KALKINMA PROGRAMLARI VE ULUSLAR ARASI ORGANİZASYONLAR
KALKINMA PROGRAMLARI ŞUBESİ
Posta adresi : Stadiou 27
Posta Kodu : 101 83
Telefon: 210 32 39 857
Faks: 210 32 21 152
Yetkili : N. Bila

ÇOK ACİL - SÜRELİ

Atina, 06 Haziran 2006
Protokol No: 36132

Konu : Elen Çingenelere verilecek Konut Kredisi ile ilgili şartların belirlenmesi ve tamamlanması.

TÜM İLGİLİLERE

Ülke genelinde, çadırlarda, barakalarda ve konut olabilecek vasıflardan uzak barınaklarda yaşayan Elen Çingenelere verilecek Konut Kredisi ile ilgili şartları belirlemek ve tamamlamak üzere İçişleri-Kamu Yönetimi ve Adem-i Merkeziyet Bakanı ile Ekonomi Bakanının almış olduğu kararın 780/B/29.06.2006 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmış olduğunu bilginize sunarız.

Anılan bu karar uyarınca kredi talebi ile ilgili dilekçe işbu kararın yayınlanmasından (29.06.2006) itibaren üç (3) ay içinde (30.09.2006) , kredi talep edenin daimi ikamet ettiği bölgedeki Belediye veya Nahiyenin ilgili birimine sunulacaktır.

Bu nedenle sözkonusu kararın ilgili belediye veya nahiye tarafından kamu oyuna sunulmasından başka:
Anılan kararın yerel Vatandaşa Hizmet Bürolarının (K.E.P.) ilan tahtalarına asılması,
Elen Çingeneleri Konut Kredisi konusunda bilgi almaya davet eden davetiyenin, ikamet ettikleri mahaldeki belediye veya nahiyelerin açık alanlarına, kamunun toplandığı alanlara ve Çingenelerin ikamet ettikleri yerleşim birimlerine asılması,
Konut Kredisi ile ilgili kararın yerel toplu iletişim araçları ile duyurulması,
Elen Çingenelerin her çeşit dernek ve kuruluşlarına bildirilmesi ve genel olarak, sözkonusu kararın ilgililere zamanında duyurulabilmesi için belediye ve nahiye yetkililerinin uygun göreceği her usul ve yolla duyurulması.

Sonuç olarak Konut Kredisi talep dilekçelerinin belediye veya nahiyelere son sunuş tarihinin 30 Eylül 2006 olduğu ve bu tarihten sonra hiçbir dilekçenin kabul edilmeyeceği hususunu bilginize sunarız.

Bakan Yardımcısı
ATH. NAKOS

Aslının aynıdır.
Özel Kalem Müdürü
Mühür ve İmza)
VASİLİKİ KATSARİ

Dağıtım :

Ülkedeki tüm Belediye ve Nahiyelere
(Belediye ve Nahiye Başkanının Bürosuna

Başbakanın Bürosuna
Ülkedeki Tüm Genel Sekreterlere
Genel Sekreterlerin Bürolarına
Ülkedeki tüm Valilere
Valilerin Bürolarına
- Ekonomi Bakanlığına
- Bakanın Bürosuna (Sintagma Meydanı)
- Bakan Yardımcısının bürosuna (Panepistimiou 37)
- Genel Sekreterin Bürosuna (Panepistimiou 37)
- Ekonomi Politikası Müdürüne (Sintagma Meydanı)
- Kamu Yatırımları Müdürlüğüne (Sintagma Meydanı)
- Sosyal Politika Müdürlüğüne (Sintagma Meydanı)
- 20. Bütçe Müdürlüğüne (Panepistimiou 37)
- 25. Kapital Hareketleri, Garantiler, Krediler ve Menkul Değerler Müdürlüğüne (Sina 2-4)

Yunan Bankalar Birliğine
(Bankalara gönderilmesi ve bankaların bilgilendirilmesi için)

Başkanın Bürosuna,
Massalias 1, 106 80 ATİNA

Yunanistan Belediyeler ve Nahiyeler Birliğine
Gennadiou 8, 106 78 Atina

ROMANLAR Birliğine
Thivon 499, 122 43 Egaleo

Dernekler Birliğine (Derneklere gönderilmesi ve derneklerin bilgilendirilmesi için)
El.Venizelou - Eolou 2
Ag. Varvara, P.K. 123 51

Dahili dağıtım:

Bakanın Bürosuna
Bakan Yardımcının Bürosuna
Genel Sekreter Ath. Vezinyanni'nin Bürosuna
Kalkınma Programları Genel Müdürlüğüne
Kalkınma Programları ve Uluslar arası Organizasyon Müdürlüğü
Kalkınma Müdürlüğü Şubesine

Ek 29

“DİLEKÇE
İkamet için öngörülen asgari şartları haiz olmayan evlerde yaşayan “Hassas Sosyal Grupların” ev inşa etme, satın alma, veya yarıda kalmış inşaatlarını tamamlayabilmelerini teminen “Mesken Kredisi” almaları için dilekçedir.
İçişleri, Kamu Yönetimi ve Adrem-i Merkeziyet Bakanlığı ile Ekonomi Bakanlığının 13576/31.03.2003 sayılı müşterek kararları (Resmi Gazete: 396/B/04.04.2003).

RODOP İLİ KAVAKLI (EGİROS) BELEDİYESİNE,
İki bakanlığın müştereken almış oldukları 13576/31.03.2003 sayılı kararda (Resmi Gazete: 396/B/04.04.2003).öngörülen koşulları tereddütsüz kabul ettiğimi beyan eder. Konut kredisi talep eden işbu dilekçemin kabulünü rica ederim.
KİŞİSEL BİLGİLERİM :
Adı : ….
Soyadı : …
Baba adı ve babanın soyadı : …
Eşinin adı ve soyadı : …
Kimlik kartı No. : …
Kayıtlı olduğu belediye : …
İkamet tezkeresi : …
Vergi sicil No. : …
Euro olarak yıllık gelir : …
(En son sunulan Vergi Beyannamesindeki bilgiler verilecektir.)
İrtibat telefonu : …
Bana 60.000.- Euro “Konut Kredisi” verilmesini rica ederim.
1- Konut yapımı için :
Mevcut arsamın üzerine
Bana tahsis edilecek arsa üzerine
Satır alınacak arsa üzerine
2- Ev satın almak üzere
3- Yarım kalmış ev inşaatını tamamlamak üzere
Taşınmaz malın bulunduğu :
Bölge : Doğu Makedonya-Trakya Bölgesi
İli : Rodop
Belediyesi : Kavaklı (Egiros)
Ailede bakmakla yükümlü olduğu fertler :
(18 yaşından küçük ve bekar evlatlar, Mesleki Okullarda, Teknik –Meslek Enstitülerinde, Yüksek Öğretim Kurumlarında öğrenim gören 26 yaşına kadar olan evlatlar)

Adı	Soyadı	Yaşı
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		

Yaşlı ebeveynler :
1.
2.
3.
4.

İlişik olarak size aşağıdaki belgeleri sunuyorum :
1-Onaylı nüfus kayıt örneği
2-İlgililerin Aile Nüfus Kayıt Örneği
3- 1599/86 Sayılı Yasaya Uygun Sorumluluk Beyannamesi : Bu beyannamede kredi talep eden kişinin ilk evini satın alma, inşa etme, yarım kalmış evin inşaatını tamamlama gibi hususlar zikredilecektir. Beyannamede ayrıca, "gerek benim, gerek eşimin, gerek 18 yaşını doldurmamış evlatlarımın üzerine kayıtlı herhangi bir daire, müstakil ev, kentte kain herhangi bir ev üzerinde tümüyle mülkiyet, intifa veya oturma hakkımızın bulunmadığı veya ev ihtiyacımızı karşılayabilecek vasıfları haiz bir eve sahip olmadığımız" hususu belirtilecektir.
4- 2002 veya 2003 yılına ait E1 tipi Gelir Vergisi Beyannamesinin sureti
5- E9 tipi ve ahiren sunulmuş olan Gelir Vergisi Beyannamesinin sureti
E1 ve E9 tipi Gelir Vergisi Beyanname suretlerine kredi talep eden kişinin işbu beyannemelerdeki bilgilerin doğru olduğunu belirten "Sorumluluk Beyannamesi" eklemesi gerekmektedir.
İşbu dilekçemin 1599/1986 sayılı yasada öngörülen "Sorumluluk Beyannamesine" eşit olduğunu ve bu dilekçede zikredilen asılsız bilgilerin yasaların öngördüğü cezai müeyyidelere açık olduğunu, ayrıca konut kredisine hak sahibi olduğum takdirde, dosyanın tekemmülü için, ilaveten Belediyeye 13576/31.03.2003 sayılı Müşterek Bakanlık Kararında (Resmi Gazete: 396/B/04.04.2003) öngörülen diğer belgeleri de sunacağımı beyan ederim.

Tarih : …07/2004

Dilekçe Sahibi
İmza

Ek 30

Yunancadan çeviri

YUNANİSTAN CUMHURİYETİ
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
VATANDAŞLIK MÜDÜRLÜĞÜ
VATANDAŞLIK İŞLERİ A ŞUBESİ
Posta adresi: Evripidu-14
Yetkili : G.Lazaridu
Telefon : 3223521/351

Atina, 19 Kasım 1987
Protokol No: 77967

Sayın.....
----------Nahiye Müdürü

K A R A R

İÇİŞLERİ BAKANI,

1- Yunan Vatandaşlık Yasasının 19.maddesi hükümlerini,

2- Devlet Güvenlik Müdürlüğünün, başka soydan olup Yunan vatandaşlığından çıkartılmasını teklif ettiği kişileri içeren yazılarını,

3- Vatandaşlık Komisyonunun bu konuda hemfikir olduğunu bildiren 16.9.1987 tarihli ve 1174 sayılı kararını

dikkata alarak,

Geri dönmemek arzusuyla Yunanistan topraklarını terketmiş bulunan işbu listede kayıtlı 45 (Kırkbeş) kişiyi, Yunan Vatandaşlık Yasasının 19. maddesi hükümleri uyarınca, Yunan vatandaşlığını kaybetmiş ilân ediyor ve adıgeçenlerin kayıtlı bulundukları İskeçe İli Belediye ve Nahiyelerindeki nüfus kütüklerinden silinmelerini emrediyoruz.

Soyadı	A d ı	Baba adı	Belediyesi veya Nahiye.	Doğum tarihi	Nüfus Kütük No.	Dev.Güven. Md.Yazısı No.
1-BULUTOĞLU	HİLMİ	SALİM	HAMİTLİ(Diomidia)	1927	58	3/290866/87
2-SEZAİOĞLU	MÜMİN	SEZAİ	İNHANLI(Evlalon)	1949	70	3/289647/87
3-SEZAİ	MÜMİNE	MÜMİN EŞİ	"	1948	1501/2	"
4-MÜMİNOĞLU	AYGÜN	MÜMİN	"	1940	25	"
5-MÜMİNOĞLU	AYHAN	MÜMİN	"	1972	22	"
6-BALTACI	İSMET	HÜSEYİN	ILICA(Therme)	1969	5-826/4	3/289805/87
7-HASANOĞLU	İSMAİL	İSMAİL	İSKEÇE(Xanthi)	1950	8022/7	3/268984/87
8-HASANOĞLU	BEHİYE	RAMİ	"	1950	8022/7	3/288984/87
9-İSMAİLOĞLU	İSMAİL	İSMAİL	"	1924	62-8498	2/477633/87
10-İSMAİLOĞLU	AYŞE	İSMAİL EŞİ	"	1927	8498/2	"
11-DÜKKANCI	AHMET	MEHMET	MUSTAFÇOVA(Miki)	1957	36-	2/824531/87
12-BESİMOĞLU	HAKKI	BESİM	HAMİTLİ(Diomidia)	1931	38	3/286832/87
13-KARA HASAN	SALİ	SALİ	KOYUNKÖY(Kimmeria)	1964	15	3/275955/87
14-KARA HASAN	TASİM	SALİ	"	1966	16	"
15-HACI HÜSE.	ABDULLAH HAFUZ AH.		ŞAHİN (Ehinos)	1944	18	3/279539/87
16-HASANOĞLU	TOKUCİ	BEDRİYE MEHMET EŞİ	YENİCE(Yenisea)	1934	783/2	3/284848/87

17-	DERTLİ	HÜSEYİN	SALİ	ATMACALI(Geraka)	1926	1	3/283406/87
18-	DERTLİ	NAZMİYE	HÜSEYİN EŞİ	"	1928	340/2	"
19-	İMAM	NURETTİN	H.DAVUT	ŞAHİN(Ehinos)	1938	47	3/266081/87
20-	İMAM	AYŞE	NURETTİN EŞİ	"	1939	233/2	"
21-	İMAM	NECMETTİN	NURETTİN	"	1974	27	"
22-	KARA HÜSE.	AZİME	NURİ	ILICA(Therme)	1962	312/7	3/274848/87
23-	İDRİSOĞLU EMİN	NİYAZİ	İDRİS	İSKEÇE(Xanthi)	1939	9174	3/287133/87
	ve Hamitli Nahiyesi Nüfus Kütüklerinde 28 No.da kayıtlı						
24-	KATNANCI	ÖZCAN	ALİ	İSKEÇE(Xanthi)	1963	78-10776/3	3/287143/87
25-	DARMON	İSMAİL	HASAN	KOZLUCA(Kotili)	1960	11	3/277537/87
26-	EŞREFOĞLU	NİYAZİ	SALİM	SÜNNETÇİKÖY(Sunio)	1944	ve	3/287032/87
	Sinikova Nahiyesinde 30 No.da kayıtlı						
27-	EŞREFOĞLU	HAYRİYE	NİYAZİ EŞİ	"	1947	--	"
28-	EŞREFOĞLU	SALİH	NİYAZİ	"	1968	--	"
29-	EŞREFOĞLU	CELAİDDİN	NİYAZİ	"	1969	--	"
30-	HASANCIK	VEDAT	NİYAZİ	"	1975	--	"
31-	HASANCIK	NEBİYE	NİYAZİ	"	1984	--	"
32-	HÜSEYİNOĞLU	İBRAHİM	İBRAM	GÖKÇELER(Seleron)	1943	6	2/553146/87
33-	HÜSEYİNOĞLU	NADRİYE	İBRAHİM EŞİ	"	1943	1362/2	"
34-	HÜSEYİNOĞLU	ERSOY	İBRAHİM	"	1974	61	"
35-	VELİOĞLU	EMİN	VELİ	TARAŞMANLI (Erasmion)	1954	16-658/1	3/287042/87
36-	VELİOĞLU	FATMA	EMİN EŞİ	"	1955	658/2	"
37-	VELİ	HÖRÜ	EMİN	"	1974	658/3	"
38-	VELİ	REN	EMİN	"	1977	658/4	"
39-	VELİ	ÖZGÜR	EMİN	"	1981	658/5	"
40-	ZÜBRE	HİLMİYE	HÜSEYİN	ILICA(Therme)	1962	108/6	3/281447/87
41-	OSMANOĞLU	NURHAN	RESİM	OKÇULAR(Toksotes)	1960	32-1228/1	3/283924/87
42-	OSMANOĞLU	ATİYE	NURHAN EŞİ	"	1961	1228/2	"
43-	OSMANOĞLU	SİBEL	NURHAN	"	1980	1228/3	"
44-	OSMANOĞLU	RAMADAN	NURHAN	"	1983	1228/4-16/1983	"
45-	GİROĞLU	YUSUF	AHMET	ILICA(Therme)	1968	27-803/5	3/279532/87
46-	EMİN	SAMİ	HÜSEYİN	ŞAHİN(Ehinos)	1942	18	3/279534/4.6.87

Genel Sekreter
P. SPİLİOPULOS

Aslına uygundur.
Özel Kalem Amiri
(Mühür ve İmza)
DİM.MAGİAFAS

DAĞITIM:

1- Yunan Büyükelçiliği - Ankara
2- Yunanistan Başkonsolosluğu- İstanbul
3- Yunanistan Konsolosluğu - İzmir
4- Yunanistan Konsolosluğu - Edirne
5-Dİ.KA Şube G/2-b , Atina, 101 77 (10 suret)
6-Devlet Genel Muhasipliği,Emeklilik İşleri İdaresi, Kaningos 29, Atina
7-İskeçe Valiliği - 671.00

./..

8- İskeçe Askerlik Şubesi - 671 00
9- İskeçe Polis Müdürlüğü - 671 00
10- Aşağıdaki Belediye ve Nahiye Müdürlerine
- İskeçe - 671 00
- Şahin - 673 00
- Ilıca - 673 00
- Okçular - 671 00
- Taraşmanlı - 671 00
- Gökçeler - 671 00
- Sinikova - 673 00
- Sünnetçiköy - 671 00
- Kozluca - 673 00
- Hamitli - 671 00
- Yenice - 671 00
- Koyunköy - 671 00
- Atmacalı - 671 00
- Mustafçova - 671 00
- İnhanlı - 672 00

11- Seçim İşleri Müdürlüğü
12- Vatandaşlık Müdürlüğü (10 suret)

Ek 31

ΣΑΒΒΑΤΟ 24 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1998

Χωρίς αναδρομική ισχύ η κατάργηση του άρθρου 19

Περίπου 60.000 άτομα έχασαν την ελληνική ιθαγένεια από το 1955

ΤΗΣ **ΙΣΜΗΝΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΥ**

Την κατάργηση του άρθρου 19 του Κώδικα Ιθαγένειας, που έδινε τη δυνατότητα αφαίρεσης της ελληνικής ιθαγένειας από αλλογενείς, αποφάσισε χθες ομόφωνα το Υπουργικό Συμβούλιο.

Η κατάργηση του άρθρου δεν θα έχει αναδρομική ισχύ, ενώ, σύμφωνα με τα υπάρχοντα στοιχεία, ο αριθμός των ατόμων που απώλεσαν την ελληνική ιθαγένεια από το 1976 έως το 1997 ανέρχεται σε 12.882.

Ο πρωθυπουργός κ. **Κώστας Σημίτης** χαρακτήρισε το μέτρο αυτό σημαντικό βήμα που έπρεπε να έχει πραγματοποιηθεί εδώ και πολύ καιρό, ενώ έκρινε πως είναι απόλυτα συμβατό με την πολιτική της κυβέρνησης για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος κ. **Δημήτρης Ρέππας** τόνισε ότι το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε την κατάργηση του άρθρου 19 για τη δυνατότητα αφαίρεσης της ελληνικής ιθαγένειας από αλλογενείς που εγκαταλείπουν την Ελλάδα με σκοπό τη μη επιστροφή τους. Σύντομα θα κατατεθεί στη Βουλή σχετικό νομοσχέδιο. «Στην προσπάθειά μας να βελτιώνουμε συνεχώς την πολιτική μας -υπογράμμισε ο κ. **Ρέππας**- αποφασίσαμε την κατάργηση του άρθρου 19». Σε δηλώσεις του ο υπουργός Εσωτερικών κ. **Αλέκος Παπαδόπουλος** επεσήμανε ότι το άρθρο ισχύει από το 1955, ενώ πέραν της καταργήσεως του άρθρου 19 δεν αλλάζει τίποτε άλλο νομοθετικά. Ο κ. **Παπαδόπουλος** επεσήμανε ότι από το 1955 έως σήμερα περίπου 60.000 άτομα έχασαν την ελληνική ιθαγένεια -στην πλειονότητά τους την απώλεσαν ύστερα από αίτησή τους.

ΑΤΟΜΑ ΠΟΥ ΕΧΑΣΑΝ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ (ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 19)

Ετος	Ατομα	Ετος	Ατομα
1976	906	1987	684
1977	1.759	1988	539
1978	1.097	1989	110
1979	1.267	1990	464
1980	671	1991	628
1981	616	1992	219
1982	510	1993	194
1983	362	1994	139
1984	360	1995	148
1985	476	1996	120
1986	1.524	1997	89

Οι διωγμοί στην Πόλη άρθρο στους «Times»

■ Στις σχέσεις της Ορθόδοξης Εκκλησίας με το τουρκικό κράτος αναφέρονται σε εκτενές ρεπορτάζ τους άρθρο οι «Times» της Νέας Υόρκης, με το χαρακτηριστικό τίτλο «Φόβος πλέον, αντί για κακοποίηση, κατέχει τους Ελληνες της Τουρκίας».

■ Ο αρθρογράφος περιγράφει, με αφορμή τα τελευταία θλιβερά γεγονότα της Πόλης, την αντιμετώπιση που επιφυλάσσει το τουρκικό κράτος στους Ελληνες ορθοδόξους της Τουρκίας και το καθεστώς κάτω από το οποίο ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος τελεί υπό ιδιότυπη ομηρία.

Από την άλλη, αντιπαραβάλλει τη μουσουλμανική μειονότητα στην Ελλάδα με το σκεπτικό ότι οι επιβολλόμενοι περιορισμοί επί της Ορθοδοξίας στην Τουρκία και επί της μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη αποτελούν πηγή συνεχούς διαμάχης.

Η ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑ ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΕΘΝΙΚΟ ΚΙΝΔΥΝΟ

Μπιρόλ Ακίφογλου

Ο Μπιρόλ Ακίφογλου ζει στην Ξάνθη και εξελέγη για πρώτη φορά βουλευτής της ΝΔ στις τελευταίες εκλογές. Εκτιμά ότι ο πολίτης της μειονότητας, παρά ορισμένα θετικά μέτρα, ζει κυνηγημένος και ανεπιθύμητος. Επιμένει ότι οι μουσουλμάνοι της Θράκης πρέπει να αυτοπροσδιοριστούν «Ελληνες πολίτες τουρκικής καταγωγής». Καταδικάζει τις ακραίες συμπεριφορές που εκδηλώνονται στην Τουρκία, χαρακτηρίζει ιστορικό λάθος το διωγμό των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης και δηλώνει ότι οι πολίτες της μειονότητας θα προσφύγουν στα Διεθνή Δικαστήρια αν η κατάργηση του άρθρου 19 δεν έχει αναδρομική ισχύ.

Συνέντευξη

ΣΤΗ ΣΟΦΙΑ ΓΙΑΝΝΑΚΑ

«Θα υπάρξουν προσφυγές στα Διεθνή Δικαστήρια»

Επρεπε να έχει αναδρομική ισχύ η κατάργηση του άρθρου 19

Ερ.: Είστε βουλευτής της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης και προβάλλετε τις διεκδικήσεις της. Σήμερα οι μουσουλμάνοι της Θράκης μπορούν να αποκτήσουν άδεια άσκησης επαγγέλματος, να κτίσουν και να αγοράσουν ακίνητα, να ανοίξουν ένα μαγαζί. Τα πράγματα είναι καλύτερα.

Απ.: Από αυτή την άποψη ναι, αλλά ο πολίτης της μειονότητας θεωρεί τον εαυτό του πολίτη υποδεέστερης κατηγορίας, κυνηγημένο, ανεπιθύμητο. Η ελληνική πολιτεία με τις διακρίσεις σε βάρος της μειονότητας, την οποία θεωρούσε εθνικό κίνδυνο, κατάφερε να την γκετοποιήσει κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά, με αποτέλεσμα την υποβάθμιση όλης της **Θράκης**. Υπάρχουν ακόμη προβλήματα με την επιλογή των μουφτήδων ή τη διαχείριση της βακούφικης περιουσίας. Με το πρόσχημα ότι και η ελληνική μειονότητα της **Κωνσταντινούπολης** υπέστη διώξεις, η ελληνική πολιτεία χρησιμοποιεί διάφορα διοικητικά μέτρα για να πλήξει τη μειονότητα. Η **Ελλάδα** πρέπει να αγκαλιάσει τις μειονότητες ως πολιτιστικό πλούτο της περιοχής και όχι ως εθνικό κίνδυνο.

Ερ.: Οι συνθήκες ζωής των μουσουλμάνων της Θράκης καλυτερεύουν, κ. Ακίφογλου. Το σοβαρότερο πρόβλημα της μειονότητας ποιο είναι;

Απ.: Απλώς ονειρεύεται μια κοινωνία που να σέβεται τη διαφορετικότητα. Ο πολίτης της μειονότητας θέλει να ασκεί ελεύθερα τη θρησκεία του, να υπάρχει σεβασμός στην ιστορική και πολιτισμική παράδοσή του και να μην αποτελεί η διαφορετικότητά του αιτία οικονομικής και κοινωνικής απομόνωσης. Επίσης δεν μας επιτρέπεται να αυτοπροσδιοριστούμε ως εθνική μειονότητα. Δεν μπορεί η μειονότητα να χαρακτηρίζεται μουσουλμανική.

Δεν μπορεί η μειονότητα να χαρακτηρίζεται μουσουλμανική, αφού η καταγωγή της είναι τουρκική, ισχυρίζεται ο μουσουλμάνος βουλευτής της ΝΔ κ. Ακίφογλου.

Η καταγωγή της μειονότητας είναι η τουρκική. Εχει σημασία για μας η έννοια του Ελληνα πολίτη, πρέπει όμως να πούμε τα πράγματα με το όνομά τους: Τούρκος - τουρκική είναι λέξεις που σημαίνουν παράδοση, γλώσσα, πολιτισμό. Οπως ένας Εβραίος ή Αρμένης είναι ένας σωστός Ελληνας πολίτης, και ένας τουρκικής καταγωγής πολίτης μπορεί να γίνει ένας σωστός, νομοταγής Ελληνας πολίτης.

Ερ.: κ. Ακίφογλου, τα πράγματα στην Τουρκία πώς είναι; Δεν καλλιεργείται εθνικιστικός επεκτατισμός, δεν διώκονται οι Κούρδοι, δεν διώχθησαν οι Ελληνες της Κωνσταντινούπολης, δεν υπάρχει παγκόσμια κατακραυγή για τα ανθρώπινα δικαιώματα; Πρόσφατα διά νόμου απαγόρευσαν το «Ρεφάχ», το κόμμα των ισλαμιστών.

Απ.: Σίγουρα η **Τουρκία** χρειάζεται να κάνει σοβαρά βήματα για να εκδημοκρατιστεί περισσότερο. Αυτό θα ήταν και διπλο στα χέρια της **Τουρκίας** για την είσοδό της στην **Ευρωπαϊκή Ενωση**. Η κατάργηση του «Ρεφάχ» δημιουργεί θλίψη σε όλους, όπως εκτιμώ ότι ήταν ιστορικό λάθος οι διωγμοί των Ελλήνων της **Κωνσταντινούπολης**. Θα ήταν όμως καταστροφή να μπούμε στη λογική «οφθαλμόν αντί οφθαλμού». Το δικό μας πρόβλημα δεν είναι τι συμβαίνει στην **Τουρκία**. Είμαστε Ελληνες πολίτες και όχι Τούρκοι, και τα προβλήματά μας θα τα λύσει η ελληνική πολιτεία.

Ερ.: Καταργήθηκε χθες με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου το άρθρο 19. Η μουσουλμανική μειονότητα διεκδικεί και αναδρομική ισχύ της κατάργησης του άρθρου;

Απ.: Με την κατάργηση του άρθρου 19 θα πάψει η χώρα μας να δέχεται διεθνείς επικρίσεις. Στην τελευταία αναφορά του **Παρατηρητηρίου του Ελσίνκι** η χώρα μας κατηγορείται για το άρθρο 19. Θα πάψουν Ελληνες πολίτες να ζουν χωρίς ταυτότητα και προσωπικότητα, να είναι πολίτες-«φαντάσματα» και να υφίστανται πολιτικές και οικονομικές διακρίσεις.

Η αναδρομική ισχύ θα ήταν μια δικαίωση για όσους έχουν υποστεί τις συνέπειές του. Ιδίως γι' αυτούς που έχουν μεταναστεύσει με δική τους επιλογή γιατί δεν άντεχαν τις διακρίσεις που υπέστησαν επί δεκαετίες. Πιθανόν να υπάρξουν και προσφυγές στα Διεθνή Δικαστήρια σε περίπτωση μη αναδρομικής ισχύος, για την ηθική και οικονομική αποκατάσταση και δικαίωση αυτών των ανθρώπων.

Ek 32

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ, ΧΩΡΙΣ ΟΜΩΣ ΑΝΑΔΡΟΜΙΚΗ ΙΣΧΥ

Επιτέλους, καταργείται το άρθρο 19

✔ *Με βάση τη διάταξη περί αλλογενών πολιτών από το 1955 αφαιρέθηκε η ιθαγένεια από 60.000 Έλληνες πολίτες. Οι 13.182 έχασαν την ιθαγένειά τους μετά το 1976*

✔ *Εκκρεμότητα με τους ανιθαγενείς εσωτερικού. Θα εξετάζεται κάθε περίπτωση προσωπικού*

Με καθυστέρηση πολλών δεκαετιών και αφού παρεκκλίθηκαν αντιδράσεις υψηλόβαθμων στελεχών της κυβέρνησης αλλά και ποικίλων «πατριωτικών κύκλων», το υπουργικό συμβούλιο προχώρησε χθες με θετική απόφαση του στην κατάργηση χωρίς αναδρομική ισχύ του (περιττού) άρθρου 19 (του Χαριοθετικού νόμου 3370/1955). Σημειωτέον πως την ανάγκη της ισχύος του το άρθρο 19 τη στιγμή της ψήφισής του δικαίωσε περίπου 60.000 πολίτες (κατά το λόγο μουσουλμάνους) πολίτες. Η φάση του υπουργικού συμβουλίου κοινοποίησε πως θα υλοποιηθεί «συνολικά» με νομοθετική ρύθμιση που διευκρινίστηκε από τον κ. Ρέππα αν ίσχυε νομοσχέδιο (όπως αρχικά δήλωσε) ή απλή διάταξη σε άλλο (άσχετο) δικό νόμου.

Εκκρεμές, πάντως, έμεινε το θέμα των περίπου 1.000 μειονοτικών συμπολιτών μας που έχουν στερηθεί της ιθαγένειάς τους, παρ' ότι εξακολουθούν να διαμένουν στην Ελλάδα. «Πέραν της κατάργησης του άρθρου 19, χωρίς αναδρομική ισχύ, δεν αλλάζει τίποτε άλλο νομοθετικά, παρά μόνο αυτό το οποίο συμπεριβάλλει η συγκεκριμένη διάταξη», αφέρε σχετικά ο κ. Παπαδόπουλος. Αλλά και ο κυβερνητικός εκπρόσωπος ανέτησε πως «δόθηκε υπογραφή στα αρμόδια υπουργεία να προχωρήσουν σε εκείνη διάταξη νόμου με την οποία καλείται το συγκεκριμένο άρθρο. Δεν κάμε σε άλλα θέματα», είπε διευκρινίζοντας όμως ότι «θα απασχολήσει τις όδιες υπηρεσίες» το ζήτημα όσων αφαιρέθηκαν βρίσκονται εντός ελληνικών χωρών και για τους οποίους γίνεται αναλυτική προπαρασκευή από το υπουργείο Δημόσιας Τάξεως για την εφαρμογή της συμφωνίας των Ηνωμένων Εθνών (του 1954) για τη χορήγηση των λεγόμενων «laisser passer». Πληροφορίες αναφέρουν πως η κυβέρνηση προσανατολίζεται να αντιμετωπίσει το θέμα επαναξιολογώντας κάθε περίπτωση χωριστά.

«Σημαντικό βήμα που έπρεπε να έχει γίνει εδώ και καιρό» χαρακτήρισε την κατάργηση του άρθρου 19 ο κυβουπουργός μιλώντας στο υπουργικό συμβούλιο. Από πλευράς του, πάντως, ο υπουργός Εσωτερικών Αλ. Παπαδόπουλος υποστήριξε πως «οι περισσότεροι από αυτούς (τους 60.000 που έχασαν την ιθαγένειά τους από το '55) είναι με αίτησή τους». Σε ανάλογο μήκος κύματος κίνησε και ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Δ. Ρέππας υποστηρίζοντας μάλιστα πως τα τελευταία χρόνια το άρθρο 19 είχε μείνει «πρακτικά ανεφάρμοστο», ενώ για αρκετούς από τους 89 πού έχασαν την ελληνική ιθαγένεια το 1997 η πράξη έγινε με δική τους αίτηση. Τα στοιχεία, πάντως, δείχνουν πως από το 1976 (ως σήμερα, με την εφαρμογή του άρθρου 19 έχασαν την ιθαγένεια 13.182 πολίτες, με φθίνουσα τάση παρόλα τα τελευταία χρόνια. Πλην άλλως εξάψεις παρατηρήθηκαν σε εκλογικές χρονιές με αποκορύφωμα το 1977 οπότε η ιθαγένεια αφαιρέθηκε από 1.759 πολίτες και το 1986 (δημοτικές) οπότε η ιθαγένεια αφαιρέθηκε από 1.524 πολίτες. Αναλυτικότερα, είχαμε: 906 αφαιρέσεις ιθαγένειας το '76, 1.097 το '78, 1.267 το '79, 671 το '80, 616 το '81, 510 το '82, 362 το '83, 360 το '84, 476 το '85, 684 το '87, 539 το '88, 110 το '89, 464 το '90, 628 το '91, 219 το '92, 194 το '93, 139 το '94, 148 το '95 και 120 το '96.

Την αναγκαιότητα από σήμερα να ληφθούν μέτρο για την εξάλειψη του απαράδεκτου καθεστώτος μειονοτικών συμπολιτών μας που ζουν στην Ελλάδα χωρίς θαγένεια και αναγκάζονται να ερτάζονται χωρίς ασφάλιση, ενώ στερούνται στοιχειωδών δικαιωμάτων» επισημαίνει το Μέτωπο Λογικής κατά του Εθνικισμού Ο.Σ.Υ.Ν. θύμισε πως ήταν στάθμη αίτημα του Κόμματος η κατάργηση του άρθρου 19 και επισημαίνει πως στη θέση ισοπολιτείας και ισοπολιτείας για τη μειονότητα και την ανάπτυξη για όλους τους πολίτες της περιοχής, χωρίς διακρίσεις. Αντίθετος, σε υψηλούς τόνους, εμφανίστηκε μόνον ο Λ. Σαμαράς, που κατηγόρησε τον Κ. Σημίτη ότι «υποχώρησε στις πιέσεις των ξένων»...

Λ. ΤΣΟΥΚΝΙΔΑΣ

Η κυβέρνηση δεν υιοθετεί τα σενάρια για Τούρκους πράκτορες

ΔΕΝ διαθέτει η κυβέρνηση στοιχεία για να επιρρίψει την ευθύνη για τις πρόσφατες εκρήξεις βομβών σε συγκεκριμένους κύκλους ή να αποφανθεί αν εξυπηρετούνται συγκεκριμένες στοχεύσεις, δήλωσε χθες ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Δ. Ρέππας ερωτηθείς σχετικά με τα σενάρια για εμπλοκή τουρκικών μυστικών υπηρεσιών.

Τα μπαλάκι στις αθλητικές αρχές έριξε εξάλλου χθες ο κ. Ρέππας για το θέμα της τουρκικής πρόταση για την διεξαγωγή από κοινού από τις δύο χώρες του αγώνα ποδοσφαίρου του 2004. Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος πάντως χαρακτήρισε θετική την επικοινωνία μέσω αθλητικών και πολιτιστικών εκδηλώσεων, αν και είπε πως είναι πρόωρη συζήτηση. Τέλος δεν παρέλειψε να εκφράσει τη λύπη για την ελληνική δυσαρέσκεια για τα επεισόδια εις βάρος των παικτών του Ολυμπιακού μετά τον αγώνα με την τουρκική ομάδα ΓΣΤ Αγκυρας προχθές το βράδυ.

155 F31

AVGI, 24/1/98

Ek 33

1 ΕΠΩΝΥΜΟ ΧΟΥΣΕΙΝ ΑΗΕΤ
NOM CHOUSEIN AHET
SURNAME

2 ΟΝΟΜΑ ΣΑΗΠΡΗ
PRENOMS SAHPRI
GIVEN NAMES

ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ ΑΗΕΤ
PRENOM DU PERE AHET
FATHER'S NAME

3 ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
NATIONALITE HELLENIQUE
HELLENIC NATIONALITY

4 ΦΥΛΟ APPEN
SEXE M
SEX

5 ΗΜΕΡΟΜ. ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ 20-4-1935
DATE DE NAISSANCE
DATE OF BIRTH 20-4-1935

6 ΤΟΠΟΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΠΑΗΦΟΡΟ ΡΟΔΟΠΗΣ
LIEU DE NAISSANCE PAHFORO DE RODOPI
PLACE OF BIRTH

2 ΣΕΡΕΝΟΓΛΗ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ (ΠΡΩΤ.) 5252/91

7 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΣ 29 Αυγούστου 1991
DATE DE DELIVRANCE Août
DATE OF ISSUE

8 ΛΗΓΕΙ ΣΤΙΣ 28 Αυγούστου 1996
CE PASSEPORT EXPIRE LE Août
DATE OF EXPIRY

9 ΕΚΔΟΥΣΑ ΑΡΧΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΡΟΔΟΠΗΣ
AUTORITE PREFECTURE DE RODOPI
AUTHORITY

10 ΥΨΟΣ 1.64
TAILLE 1.64
HEIGHT

11 ΧΡΩΜΑ ΚΑΤΙΔΑΣΤΑΝΟ
COULEUR DES YEUX CHATAIN - BROWN
COLOUR OF EYES

12 ΚΑΤΟΙΚΙΑ Πάμφορο Ροδόπης
DOMICILE
RESIDENCE Pamforo de Rodopi

13 ΠΑΡΑΤΕΙΝΕΤΑΙ ΜΕΧΡΙ ΤΙΣ 9/09/2006
LA VALIDITE DU PRESENT PASSEPORT
EST PROROGEE JUSQU'AU
EXTENSION OF THE PASSPORT 9/09/2006

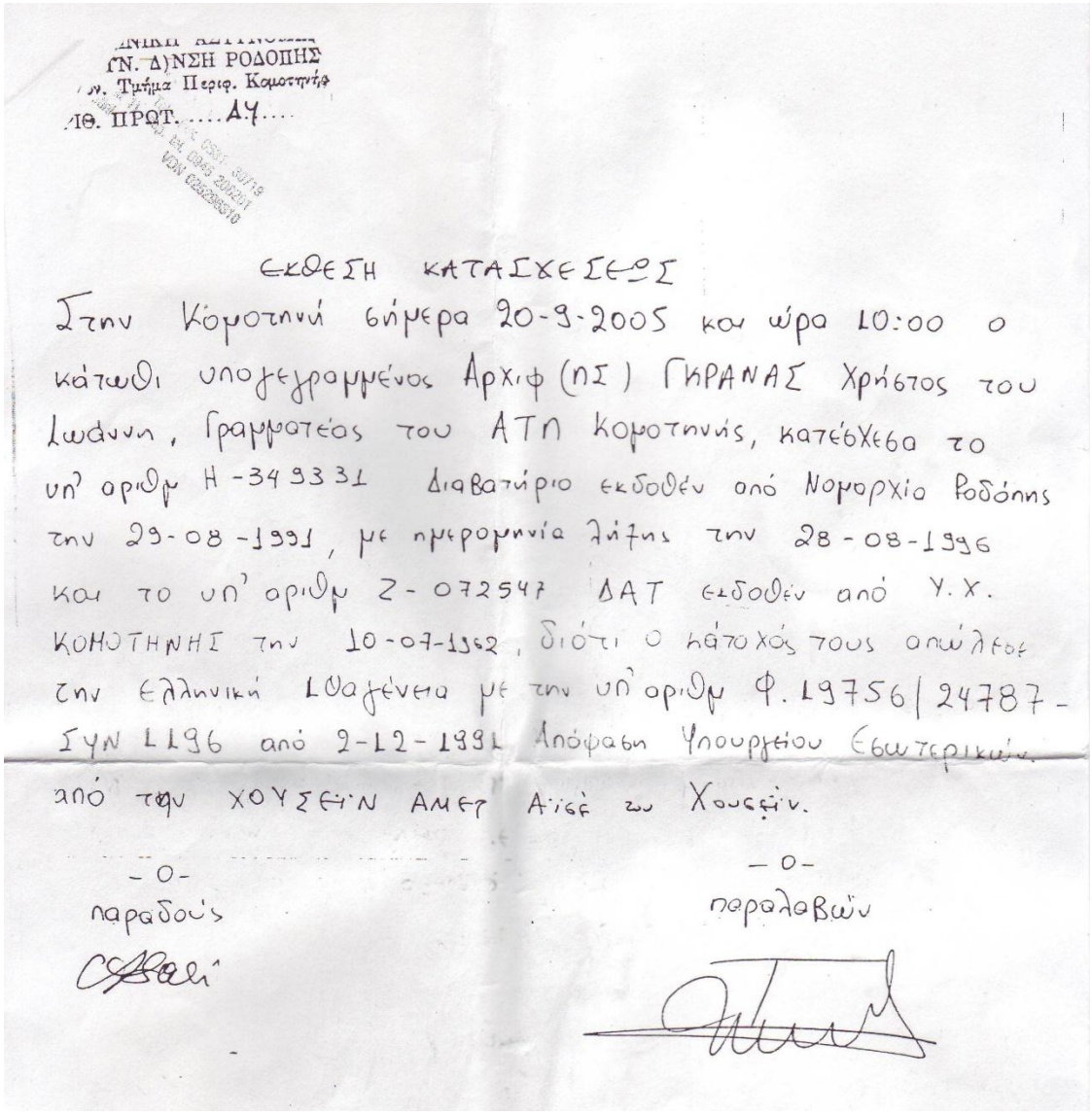
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
REPUBLIQUE HELLENIQUE

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Attache

14 ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΑΤΟΧΟΥ SIGNATURE DU TITULAIRE HOLDER'S SIGNATURE

3 ΗΟΛΔΕΡ

Ek 34

ΓΝ. Δ)ΝΣΗ ΡΟΔΟΠΗΣ
Τμήμα Περιφ. Κομοτηνής
ΑΘ. ΠΡΩΤ. ..... Α4 ....

ΕΚΘΕΣΗ ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΩΣ

Στην Κομοτηνή σήμερα 20-9-2005 και ώρα 10:00 ο κάτωθι υπογεγραμμένος Αρχιφ (ΠΣ) ΓΚΡΑΝΑΣ Χρήστος του Ιωάννη, Γραμματέας του ΑΤΠ Κομοτηνής, κατέσχεσα το υπ' αριθμ Η-349331 Διαβατήριο εκδοθέν από Νομαρχία Ροδόπης την 29-08-1991, με ημερομηνία λήξης την 28-08-1996 και το υπ' αριθμ Ζ-072547 ΔΑΤ εκδοθέν από Υ.Χ. ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ την 10-07-1962, διότι ο κάτοχός τους απώλεσε την Ελληνική Ιθαγένεια με την υπ' αριθμ Φ.19756/24787-ΣΥΝ 1196 από 2-12-1991 Απόφαση Υπουργείου Εσωτερικών από την ΧΟΥΣΕΙΝ ΑΜΕΤ Αϊσέ του Χουσεΐν.

-Ο-
παραδούς

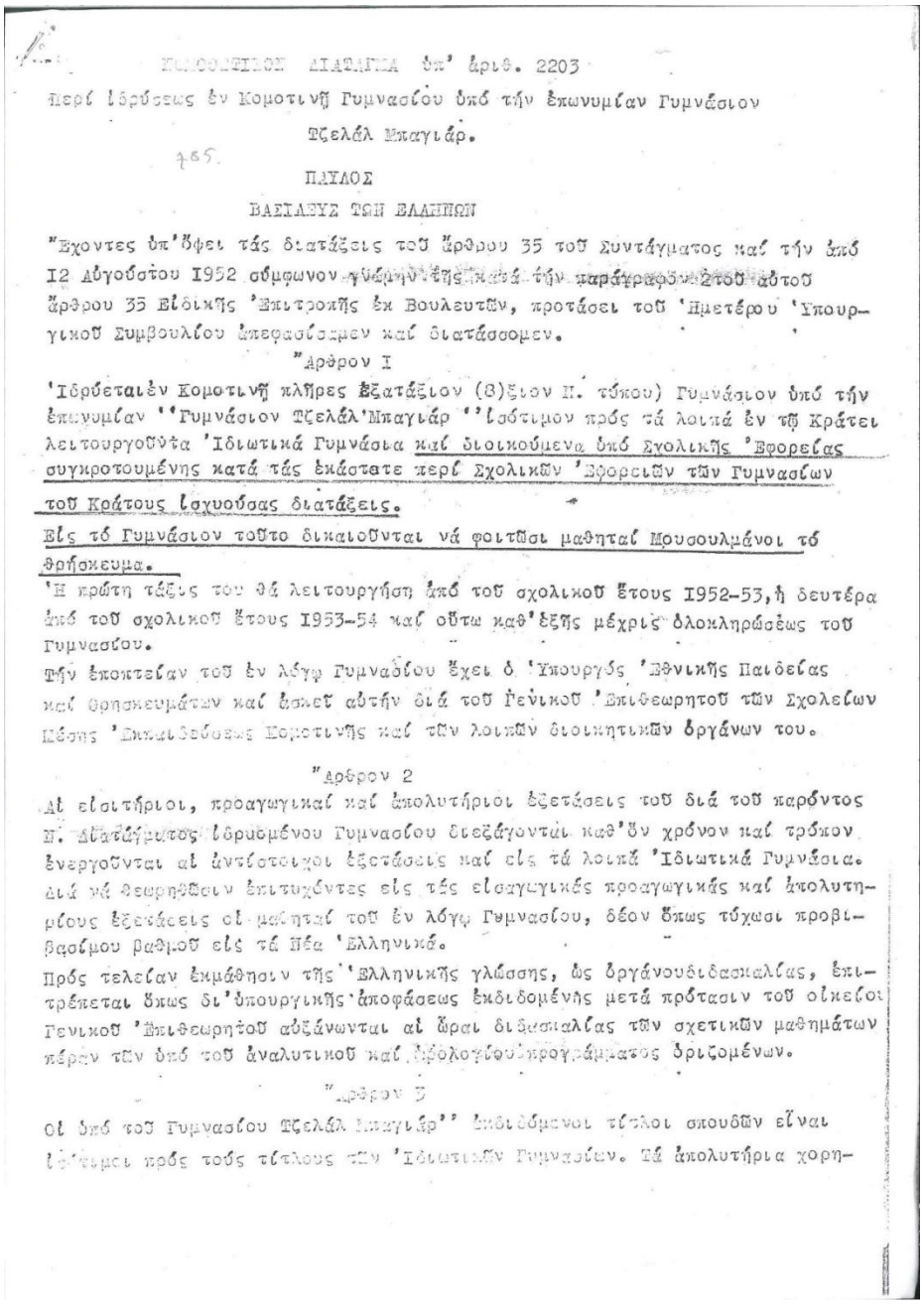
-Ο-
παραλαβών

Ek 35

Batı Trakya Türk Azınlığı Sivil Toplum Örgütleri					
		Kurum Adı	Kuruluş Karar No	Kuruluş Tarihi	Merkezi
Çatı Kuruluşlar	1	Batı Trakya Tür Azınlığı Danışma Kurulu			
	2	Batı Trakya Türk Kadın Platformu			
Dernekler	3	Alantepe Azınlık Kültür ve Eğitim Derneği	117/2005	2005	Kuzuören
	4	Azınlık Okulları Encümenler Birliği	128/2010	2010	Gümülcine
	5	Batı Trakya Azınlığı Güney Meriç Eğitim ve Kültür Derneği			Musaköy
	6	Batı Trakya Azınlığı Kültür ve Eğitim Şirketi	56	18.05.2007	İskeçe
	7	Batı Trakya Azınlığı Yüksek Tahsilliler Derneği	269/1981	1981	Gümülcine
	8	Batı Trakya İmam Hatip Mezunları ve Mensupları Derneği	293/2010	2010	Gümülcine
	9	Batı Trakya Kutsal Camileri Din görevlileri Derneği	110	2005	Gümülcine
	10	Batı Trakya Medrese Mezunu Müslüman Muallimler Cemiyeti	269/1981	1981	Gümülcine
	11	Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği			Gümülcine
	12	Beşiktaşlılar Spor ve Kültür Derneği			Gümülcine
	13	Bulatköy Folklör ve Kültür Derneği			Bulatköy
	14	Çevresel Arıcılar ve Arı Dostları Derneği			Gümülcine
	15	Çepelli Kartalları Spor ve Kültür Derneği			Çepelli
	16	Çınar Derneği	356	13.11.2007	İskeçe
	17	Dedeağaç Hacıları Dini Derneği	234	2006	Dedeağaç
	18	Dimetoka Müslümanları Kültür ve Eğitim Derneği			Dimetoka
	19	Dinkler Kadınları "Hanımeli" Derneği	91/2008	05.03.2008	Dinkler
	20	Dolapçılar "Aslanları" Atletizm Derneği			Dolapçılar
	21	Dolaphan Gençlik ve Kültür Derneği			Dolaphan
	22	Evros Azınlık Gençleri Derneği			
	23	Fenerbahçe Atletizm Kültür Derneği	130/2002	30.03.2002	Gümülcine
	24	Galatasaray Atletizm ve Kültür Derneği	355/1999	1999	Gümülcine
	25	Gümülcine Birinci Azınlık İlkokulu "İdadiye" Öğrenci Ebeveyn ve Veliler Derneği	145/2001	06.06.2001	Gümülcine
	26	Gümülcine Merkez İkinci Azınlık İlkokulu Öğrenci Ebeveyn ve Veliler Derneği	353/2000	2000	Gümülcine
	27	Gümülcine Türk Gençler Birliği			Gümülcine
	28	Gümülcine-Kalkanca "Filia" Kültür Derneği	243	2000	Kalkanca
	29	Harmanlık Azınlık Kültür- Eğitim ve Spor Derneği	186/2009	15.12.2008	Gümülcine
	30	İskeçe "Yeni Ufuklar" Atletizm Kültür Birliği	63/2005	15.03.2005	İskeçe
	31	İskeçe Azınlık Eğitim-Kültür Sağlık Merkezi	329	21.11.2006	İskeçe
	32	İskeçe Azınlık Hacılar Derneği	4/2007	2007	İskeçe
	33	24 Kadrolu İskeçe Birinci Azınlık İlkokulu Öğrenci Ebeveyn ve Veliler Derneği	155	1997	İskeçe
	34	İskeçe İli Gökçeler Azınlık İlkokulu Öğrenci Ebeveyn ve Veliler Derneği	29/2002	2002	Gökçeler
	35	İskeçe İli İmam ve Hatipler Derneği			İskeçe
	36	İskeçe İli Selanik Özel Pedagoji Akademizi Mezunu Azınlık İlkokulları Öğretmenler Derneği	15	1991	İskeçe
	37	İskeçe İli Türk Kadınları Kültür Derneği			İskeçe
	38	İskeçe Kırköy Bölgesi Sakinleri Kültür-Eğitim-Atletizm Derneği "Kırköy Aslanları"	151/2007	19.04.2007	Kırköy
	39	İskeçe Koyunköy Gençleri Spor Kültür ve Eğitim Derneği			Koyunköy
	40	İskeçe Türk Birliği			İskeçe
	41	İslam Dini İnceleme ve Araştırma Derneği			Gümülcine
	42	Kalkanca Semti Kültür Derneği	2/1995	25.01.1995	Kalkanca
	43	Ketenlik Dayanışma ve Yardımlaşma Gençlik Derneği			Ketenlik
	44	Koşnalar Kültür ve Kalkınma Derneği	22/2007	16.01.2007	Koşnalar
	45	Kozluca Kültür Kalkınma ve Eğitim Derneği	264/2004	31.08.2004	Kozluca

	46	Kozluca Spor Birliği			Kozluca
	47	Kozlukebir Belediyesi Payamlar Köyü Azınlık İlkokulu Öğrenci Ebeveyn ve Veliler Derneği	45/2002	13.03.2002	Payamlar
	48	Kozlukebir Kadınları Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği			Kozlukebir
	49	Küçük Doğanca Kadınlar Derneği			
	50	Makedonya-Trakya Müslümanları Eğitim ve Kültür Derneği	16646	2005	Selanik
	51	Makedonya-Trakya Müslümanları Eğitim ve Kültür Derneği	3633	15.02.1999	Selanik
	52	Mustafçova Gençlik Derneği			Mustafçova
	53	"Neoktista Perdika" Eğitim ve Kültür Derneği	336	2003	Gümülcine
	54	Orfeas Belediyesi Müslümanları Derneği	23/132/14/2004	2004	Ahrenpınar
	55	Rodop İli Aşağıköy Azınlık Kültür ve Folklör Derneği	87	2002	Aşağıköy
	56	Rodop İli Azınlık Hacılar Din ve Kültür Derneği	216/2007	2007	Kurcalı
	57	Rodop İli Büyük Müsellim Eğitim-Kültür ve Folklör Derneği	129/2009	2009	Büyük Müsellim
	58	Rodop İli Büyük Sirkeli Azınlık Kültür ve Eğitim Derneği	21	2003	Büyük Sirkeli
	59	Rodop İli Kurcalı Kadınları Azınlık Kültür ve Eğitim Derneği	84/2010	03.03.2010	Kurcalı
	60	Rodop İli Şapçı Azınlık Kültür ve Folklör Derneği	224	2008	Şapçı
	61	Rodop İli Türk kadınları Kültür Derneği			
	62	Rodop İli Yassıköy Belediyesi Azınlık Kültür Derneği	92/2008	22.02.2008	Yassıköy
	63	Rodop-Evros Selanik Özel Pedagoji Akademisi Mezunu Öğretmenler Derneği	394	1995	Gümülcine
	64	Rodopi Yardımseverler ve Kültür Derneği	44	1997	Gümülcine
	65	Seçek Azınlık Kültür ve Eğitim Derneği	106/1997	1997	Yukarı Kamberler
	66	Şahin Kültür ve Eğitim Derneği			
	67	Yalımlı "Vistonida" Kültür -Atletizm- Futbol Derneği	27/2000	1998	Yalımlı
	68	Yalımlı Gençlik Derneği	206	2000	Yalımlı
	69	Yassıköy Hayvan Besicileri Derneği			
	70	Yassıören Atletizm ve Kültür Derneği			Yassıören
	71	Yunanistan'da Yaşayan Tüm Müslümanlar Dayanışma Derneği	6354/1997	09.12.1997	Atina
Kooperatifler	72	Dağlık Rodop Gümülcine Meyve Sebze ve Kiraz Tarım Kooperatifi			Eşekçili
	73	Nestos Vadisi Meyve Sebze ve Kuşkonmaz Tarım Kooperatifi			Kırköy
	74	Tarım ve Hayvancılık Enstitüsü			Gümülcine
	75	Trakya Tütün Üreticileri Kooperatifi			Gümülcine
	76	Trakya Basma A.Ş.			Gümülcine
Sendika	77	Sendelli Orman İşçileri Sendikası		1997	Sendelli

Ek 36

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ὑπ' ἀριθ. 2203

Περί ἱδρύσεως ἐν Κομοτινῇ Γυμνασίου ὑπό τήν ἐπωνυμίαν Γυμνάσιον Τζελάλ Μπαγιάρ.

ΠΑΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ'ὄψει τάς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 35 τοῦ Συντάγματος καί τήν ὑπό 12 Αὐγούστου 1952 σύμφωνον γνώμην τῆς κατά τήν παράγραφον 2 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου 35 Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκ Βουλευτῶν, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἀπεφασίσαμεν καί διατάσσομεν.

Ἄρθρον 1

Ἱδρύεται ἐν Κομοτινῇ πλήρες ἑξατάξιον (6)ξιον Η. τύπου) Γυμνάσιον ὑπό τήν ἐπωνυμίαν ''Γυμνάσιον Τζελάλ Μπαγιάρ'' ἰσότιμον πρός τά λοιπά ἐν τῷ Κράτει λειτουργοῦντα Ἰδιωτικά Γυμνάσια καί διοικούμενα ὑπό Σχολικῆς Ἐφορείας συγκροτουμένης κατά τάς ἐκάστοτε περί Σχολικῶν Ἐφορειῶν τῶν Γυμνασίων τοῦ Κράτους ἰσχυούσας διατάξεις.

Εἰς τό Γυμνάσιον τοῦτο δικαιοῦνται νά φοιτῶσι μαθηταί Μουσουλμάνοι τό θρήσκευμα.

Ἡ πρώτη τάξις του θά λειτουργήσῃ ἀπό τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1952-53, ἡ δευτέρα ἀπό τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1953-54 καί οὕτω καθ'ἑξῆς μέχρις ὁλοκληρώσεως τοῦ Γυμνασίου.

Τήν ἐποπτείαν τοῦ ἐν λόγῳ Γυμνασίου ἔχει ὁ Ὑπουργός Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων καί ἀσκεῖ αὐτήν διά τοῦ Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῶν Σχολείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως Κομοτινῆς καί τῶν λοιπῶν διοικητικῶν ὀργάνων του.

Ἄρθρον 2

Αἱ εἰσιτήριοι, προαγωγικαί καί ἀπολυτήριοι ἐξετάσεις τοῦ διά τοῦ παρόντος Π. Διατάγματος ἱδρυομένου Γυμνασίου διεξάγονται καθ'ὃν χρόνον καί τρόπον ἐνεργοῦνται αἱ ἀντίστοιχοι ἐξετάσεις καί εἰς τά λοιπά Ἰδιωτικά Γυμνάσια. Διά νά θεωρηθῶσιν ἐπιτυχόντες εἰς τάς εἰσαγωγικάς προαγωγικάς καί ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις οἱ μαθηταί τοῦ ἐν λόγῳ Γυμνασίου, δέον ὅπως τύχωσι προβιβασίμου βαθμοῦ εἰς τά Νέα Ἑλληνικά.

Πρός τελείαν ἐκμάθησιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὡς ὀργάνου διδασκαλίας, ἐπιτρέπεται ὅπως δι'ὑπουργικῆς ἀποφάσεως ἐκδιδομένης μετά πρότασιν τοῦ οἰκείου Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ αὐξάνωνται αἱ ὧραι διδασκαλίας τῶν σχετικῶν μαθημάτων πέραν τῶν ὑπό τοῦ ἀναλυτικοῦ καί ὡρολογίου προγράμματος ὁριζομένων.

Ἄρθρον 3

Οἱ ὑπό τοῦ Γυμνασίου Τζελάλ Μπαγιάρ'' ἐκδιδόμενοι τίτλοι σπουδῶν εἶναι ἰσότιμοι πρός τούς τίτλους τῶν Ἰδιωτικῶν Γυμνασίων. Τά ἀπολυτήρια χορη-

δῶνται μετ' ἐπιτυχῆ δοκιμασίαν ἐνώπιον ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς καταρτιζομένης κατά τάς ἰσχυούσας "περί Ἰδιωτικῶν Γυμνασίων" διατάξεις καί εἶναι ἰσότιμα πρός τά ἀπολυτήρια τά χορηγούμενα ὑπό τῶν δημοσίων Γυμνασίων τοῦ Κράτους.

Ἄρθρον 4

Εἰς τό διά τοῦ παρόντος Ν. Διατάγματος ἱδρυόμενον Γυμνάσιον ἑλληνιστί καί ὑπό Ἑλλήνων τό γένος καθηγητῶν ἐχόντων τά κατά τούς κειμένους νόμους προϊόντα Λειτουργῶν Ἐκπαιδεύσεως δέον νά διδάσκωνται.

I- Ἡ νεοελληνική Γλῶσσα καί Λογοτεχνία. 2- Αἱ κλασσικαί γλῶσσαι. Ἀρχαῖα Ἑλληνική καί Λατινική. 3- Ἡ Ἱστορία καί ἡ Ἀγωγή τοῦ πολίτου. 4-Ἡ Γεωγραφία καί 5-Ἡ Γυμναστική. Τά λοιπά μαθήματα δύνανται νά διδάσκωνται τουρκιστί ὑπό καθηγητῶν Μουσουλμάνων τό θρήσκευμα καί Ἑλλήνων ὑπηκόων ἐχόντων τά ἀνάλογα πρός τήν εἰδικότητάτων προσόντα, τῶν ὁποίων τήν ἐπάρκεια θά κρίνῃ κατόπιν σχετικῆς προτάσεως τοῦ οἰκείου Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ, τό παρά τῷ Ὑπουργείῳ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Θρησκευμάτων Κεντρικόν Γνωμοδοτικόν Συμβούλιόν Ἐκπαιδεύσεως.

Κατά τήν πρώτην ἐφαρμογήν τοῦ παρόντος Ν. Διατάγματος καί ἐπί μίαν πενταετία δυναμένην νά ἀνανεωθῇ, ἐπιτρέπεται ὅπως ἐλλείψει Τούρκων τό γένος Καθηγητῶν Ἑλληνικῆς ὑπηκόότητος διδάσκωσι τά μαθήματα ταῦτα καί μή Ἑλληνικῆς ὑπηκόότητος τοῦ ὁποίου τό γένος καθηγηταί.

Ἄρθρον 5

Τό ἐξ Ἑλλήνων τό γένος διδακτικόν προσωπικόν τοῦ διά τοῦ παρόντος Ν. Διατάγματος ἱδρυομένου Γυμνασίου διορίζεται, προάγεται, μετατίθεται καί τιμωρεῖται κατά τάς κειμένας περί δημοσίων ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν διατάξεις, τό δέ ἐκ Μουσουλμάνων τό θρήσκευμα διδακτικόν προσωπικόν διορίζεται, ἀπολύεται, διαβαθμίζεται καί τιμωρεῖται κατά τάς περί λειτουργῶν τῶν Ἰδιωτικῶν σχολείων τοῦ Κράτους ἰσχυούσας ἑκάστοτε διατάξεις, δι'Ὑπουργικῆς ἀποφάσεως δημοσιευομένης εἰς τήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως μετά πρότασιν τοῦ οἰκείου Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

Τό ἐξ Ἑλλήνων τό γένος διδακτικόν προσωπικόν τοῦ ἐν λόγῳ Γυμνασίου κέκτηται τήν ἰδιότητα τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου, αἱ δέ ἀποδοχαί αὐτοῦ βαρύνουσι τόν Κρατικόν προϋπολογισμόν καί ὑπόκεινται εἰς πάσας τάς νομίμους περί Μ.Τ.Π.Υ κ.λ.π. κρατήσεις. Τό δέ ἐκ Μουσουλμάνων τό θρήσκευμα διδακτικόν προσωπικόν μισθοδοτεῖται ὑπό τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας τοῦ Γυμνασίου καί ἐκ τῶν πόρων αὐτῆς.

Ἐφ'ὅσον οἱ πόροι τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας τοῦ διά τοῦ παρόντος Ν. Διατάγματος ἱδρυομένου Γυμνασίου δέν ἐπαρκοῦσι διά τήν μισθοδοσίαν τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ καί διά τήν ἀνταπόκρισιν τῶν λοιπῶν δαπανῶν τοῦ σχολείου, ἐπιτρέπεται ὅπως τοῦτο ἐπιχορηγῆται ἐκ τοῦ Κράτους δι'ἐναρξάσης σχετικῆς πιστώσεως εἰς τόν εἰδικόν προϋπολογισμόν τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας καί